Szöllősy Endre
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 NOV 1
MAGYAR NEMZET
Budapest

Emlékkiállítás készül

Szőllősy Endre szobrász alkotásaiból

Hárman álltunk a műteremben a szobrok előtt. A két esztendeje halott *Szőllősy* Endre özvegye, a művész sógora, maga is szobrász és e sorok írója.

Életében kevés beszédű, félrehúzódó ember volt, a *Szocialista Képzőművész Csoport* tagjaként induló művész. Mindazt, amit az emberekről, a világról megtudott, szavak helyett alkotásaiban mondta el, hite szerint, őszintén és egyfajta, már-már konokságnak tűnő következetességgel. Voltak elődei, de társai alig az úton, amelyet megtett. Mestersége fogasait Kallós Edétől, Goldmann Györgytől és Bokros-Birman Dezsőtől sajátította el, hogy aztán félretéve mindazt, amit megtanult, elölről kezdje, bejárva a szuverén alkotók öntörvényű pályáját.

Életműve, alkotásra szűken szabott ötvenhat esztendő munkássága sorakozik körösörül a falak mentén. A tárgyválasztás gazdagsága, a játékos, néha torz, máskor meg éppen sima szépségükkel szinte virtuóz formák, egy mélyen érző és messzire látó egyéniségről vallanak. Késpenge élességgel hatolt a formák mélyére a gondolatért; kitűnő portréi és szinte monomániás önarckép-sorozata rá a bizonyság. Az ember megalázása, kiszolgáltatottsága ellen lázadt a *Kétségbeesés*, a *Lesújtó*, vagy az *új rendet Köszöntő* alakjaiban. Állandó ihlető forrása volt a természet. Naiv bájú vagy robusztus állatfiguráikban örökítette meg az összefüggéseket kereső, feltáró ember elragadtatását.

Sokat és megszállottan dolgozott. Életében csaknem minden gyűjteményes kiállításon szerepelt. Műveit múzeumaink őrzik, köztéri szobrai hozzátartoznak a városképhez Budapesten és vidéken. Szőllősy Endre életműve, munkásságának nagyobb része erre a periódusra esik, része a felszabadulás utáni művészetünknek. Mégis, mintha pazarlón megfeledkeztünk volna erről. *A magyar művészet 1945—69 műcsarnoki kiállításán egyetlen műve sem szerepelt.* Az Ernst-múzeumi kiállítás katalógusából pedig *a nevét hagyták ki*, jóllehet ezen a tárlaton egy, a Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában levő, szépen mintázott férfifejét mutatták be. Emléket sértő közönyösség.

— Ilyesmit nehezen lehet véletlennek tekinteni — mondja csendesen a művész özvegye. Hangja elárulja önfegyelemmel őrzött szomorúságát. — Arról lehet vitázni, hogy valaki jó szobrász-e, vagy sem, de nem lehet kihagyni egy korból, amely fő alkotókorszaka volt. Talán én is hibás vagyok, nem harcoltam elég keményen az életműve megtartásáért.

Hátrasimított, ezüstös haj, tágra nyílt, inkább kérő, mint követelő szemek.

— Férjem halálakor a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekintette őt. Vajon nem volna-e kötelessége, hogy az emléke megtartásáért is tegyen valamit?

Először érzek parányi lázadást a hangjában.

— Férjemnek sok munkája maradt gipszben. (Megőrzésre méltó, művészien kiforrott alkotások.) A gipsz porló, az idővel tűnő anyag. Szeretném ezeket nemes anyagba átvinni, de az eszközeim ehhez nem elégségesek. (Egy szobor bronzba öntése az állami öntöde árai szerint öt-tízezer forint.)

Szőllősy Endre műveiből 1964-ben rendeztek önálló kiállítást. Művészetének méltatója akkor így fejezte be írását: „Így hát nincs más hátra, mint felfedezni ezt a nagy igényű életművet s mögötte a hallgatag, minden munkájából meleget árasztó embert."

Két esztendeje halott. De 1970-ben rendezendő emlékkiállításán művészetünkben az őt megillető helyére állíthatjuk Szőllősy Endre életművét.

Sárvári Márta

szóló munk
ben határo
évi időtart
dést lehet
tézeti vezet
tása határ
csak legfe
majd. A
megszűnése
tatóintézett
viszonyt. A
delet végr
kaügyi mir

Az Elnöki Tanács *módosította a honvédelmi hozzájárulásról szóló 1959. évi 26. számú törvényerejű rendeletét.*

Az új tvr. *szűkíti a honvédelmi hozzájárulás fizetésére kötelezettek körét.* Az eddigieken kívül mentesülnek a fizetési kötelezettség alól azok is, akiket sorkatonai szolgálatból katonai kötelmekkel összefüggő baleset, sérülés vagy betegség miatt leszerelték; akik legalább kétharmad részben csökkent munkaképességűek; akik szociális körülményeik miatt a fizetési kötelezettség alól felmentést kapnak.

A tvr. az eddigiekhez képest rugalmasabban állapítja meg a hozzájárulás fizetésének kezdeti időpontját.

A törvényerejű rendelet egyben *felemeli a honvédelmi hozzájárulás összegét*, amely a munkaviszonyban állóknál és a termelőszövetkezeti tagoknál egységesen a kereset tizenkét százaléka.

A honvédelmi hozzájárulás felemelt összegéből *a sorkatonai szolgálatot teljesítők arra rászoruló hozzátartozói az eddiginél magasabb segélyt kapnak*, és a szolgálatukat befejező sorkatonák egy része — a polgári életbe történő beilleszkedés elősegítésére — egyszeri pénzjuttatásban részesül.

*

Az Elnöki Tanács törvényerejű rendeletével összhangban a kormány *módosította a hadkötelezettséget teljesítők érdekvédelméről szóló rendele-*

A DOLGOZÓK BÁNKI DONÁT GÉPIPARI TECHNIKUMA

Budapest, XIII., Váci út 21.
Telefon: 208—464.

FOLYAMATOSAN INDÍTJA AZ ALÁBBI TANFOLYAMOKAT

- **ív-, lánghegesztő,**
- **alacsony és magas nyomású kazánkezelő (gáz, olaj),**
- **hűtőgépkezelő,**
- **kompresszorkezelő,**
- **targoncavezető,**
- **darukezelő,**
- **kezdő és haladó műszaki rajz**

JELENTKEZÉS:

TELEFONON
VAGY SZEMÉLYESEN
FENTI CÍM ALATT

rőI. Az amerikai testverpart funkcionáriusa elmondta, hogy november 13-tól kezdődően Washingtonban há-

Kom
lakás-szövetkez

A SZÖVOSZ elnöke a

Nemrégiben kormányhatározat született, amely szabályozta az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek és szövetségeik tevékenységét. A változásokról *dr. Molnár* Frigyes, a SZÖVOSZ elnöke nyilatkozott. Molnár Frigyes a többi között hangsúlyozta, hogy a szövetkezetek ma már *önállóan, vállalatszerűen gazdálkodnak*, és így mód nyílt *a szövetkezeti demokrácia és önkormányzat* továbbfejlesztésére. A SZÖVOSZ azelőtt miniszterileg szervként tevékenykedett, irányító szerepével, kötelező határozataival alá- és fölérendelt

PALETTA

A III. FAZIOLI FESZTIVÁL keretében ma este fél nyolctól Bengt-Ake Lundin ad zongorakoncertet az MTA Dísztermében (V., Roosevelt tér 9.). Műsoron Henrik Philip Johnsen: Négy szonáta, Maros Miklós: Variazioni, Ravel: Miroirs és Johann Strauss: Művészélet (Leopold Bodoesky átirata) szerepel.

TAVASZKÖSZÖNTŐ JÁTSZÓVÁR várja a gyerekeket holnap délelőtt fél kilenctől az Almássy Téri Szabadidőközpontban (VII. kerület, Almássy tér 6.). A programok játékos vetélkedőkkel kezdődnek az uszodában, majd fellép a Kolompos együttes, tizenegy órától kézműves mesterségeket és népi játékokat ismerhetnek meg az érdeklődők.

AZ ERNST MÚZEUM (VI. kerület, Nagymező utca 8.) Vasárnapi matinék sorozatában a Weiner–Szász Kamaraszimfonikusok szólistái adnak koncertet Molnár Piroska és Szász Anna csellista közreműködésével holnap délelőtt tizenegy órától. A programban Ligeti György és J. S. Bach művei szerepelnek.

HEINRICH VON KLEIST összes művének kiadása alkalmából rendeznek beszélgetést Ödényi F. László szerkesztő, Csordás Gábor, a Jelenkor Kiadó igazgatója, valamint Márton László és Forgách András fordítók részvételével holnap tizenegy órától az Eckermann Kávézóban (VI. kerület, Andrássy út 24.).

A BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUM (XII. kerület, Stromfeld Aurél u. 16.) felújítási munkák miatt áprilistól hosszabb időre bezár.

MEREDITH MONK amerikai művész Magic Frequencies című kamaraoperája ma délután kettő és este nyolc órától látható a Trafó Kortárs Művészetek Házában (IX. kerület, Liliom utca 41.). Az Orkesztika Mozdulatszínház a Hommage à Meredith Monk című előadásával lép színpadra holnap este nyolctól.

SÜSÜKE, A SÁRKÁNYKÖLYÖK címmel elkészítette Csukás István író és Foky Ottó bábtervező a Süsü a sárkány című bábfilm folytatását. A film díszleteiből és bábjaiból nyílik kiállítás holnap a Károlyi-palotában (V. kerület, Károlyi M. utca 16.). A tárlat április 25-ig, mindennap 10-től 18 óráig tekinthető m...

Meleg kavicsok és ballonburák

Franciaországban díjazták a három magyar fiatal Budapest közterületeire szánt tárgyait

Nem állítom, hogy *Szöllőssy Barbara*, *Pyka Zsolt* és *Obendorfer Dávid* fenekestül fogja felforgatni egyszer Budapestet, de biztos, hogy lesz itt egy-két furcsaság a köztereken, ha ipari formatervezőként lehetőségük lesz beleszólni a város arculatának alakításába. A Magyar Iparművészeti Egyetem ötödéves hallgatói néhány héttel ezelőtt, Párizsban vették át azokat a díjakat, amelyeket a francia Gaz de France-csoport ipari formatervezési pályázatán, Budapest közterületeire szánt tárgyaikkal nyertek.

A „Jeunes Flammes" címmel kiírt pályázat azt a jelmondatot tűzte zászlajára: Fedezd fel városod! A résztvevők feladata az volt, hogy városuk sajátosságait, adottságait figyelembe véve olyan köztéri tárgyakat tervezzenek, amelyek a természetes földgázt világításhoz vagy hőtermeléshez felhasználva egy-egy, ma még akár jellegtelen területnek közösségszervező értéket adjanak, amely összehozza az ott élőket, és kiemeli a területet a szürkeségből.

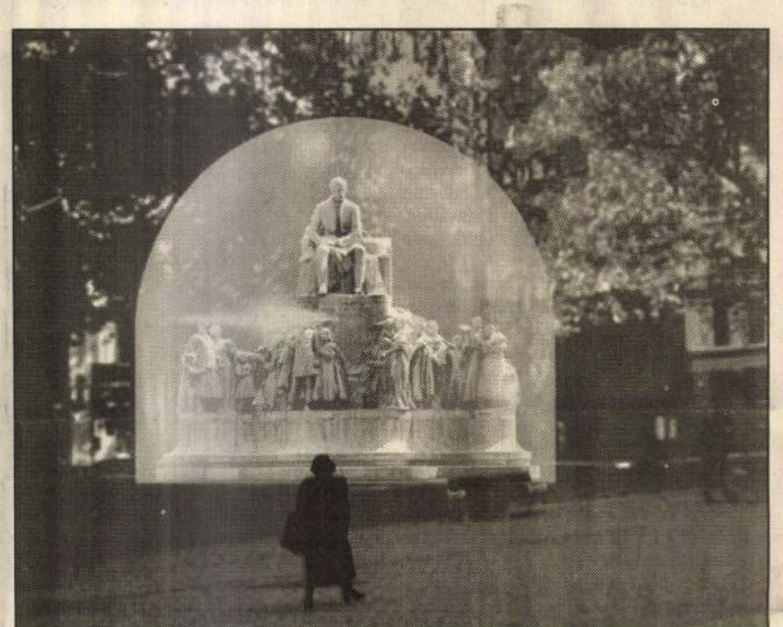
Szöllőssy Barbara és Pyka Zsolt a hamarosan megújuló Gellért térre és Budafoki útra tervezett gázzal fűthető utcabútorokat, Obendorfer Dávid pedig a Vörösmarty téren álló szoborcsoport fölé álmodott meg, belülről gázzal fűthető, és kivilágítható, átlátszó burát, mely télen a szobrokat védi a hidegtől, de esténként úgy mutatja meg őket, mintha gyermekkorunk hóviharcsináló üveggömbjei mögött rejtőznének.

– Először természetesen városépítő szakembereket kérdeztünk arról: hol újul meg mostanában Budapest – kezdi Szöllőssy Barbara. – Kiderült: a közeljövőben elkezdődnek a négyes metró építési munkálatai, és ezzel alaposan átalakul a Gellért tér, valamint díszburkolatot kap majd és sétálóutca lesz a Budafoki út egy szakasza. Mégpedig az, amelyet az egyetemisták használnak leggyakrabban. Úgy gondoltuk, hogy ezen a területen különösen nagy szükség van olyan köztéri tárgyakra, amelyeknek közösségszervező erejük van, és amelyek között jól érzik magukat a fiatalok.

– Egyébként működőből önthető utcabútoraink azért hasonlítanak a kavicsokra, mert nem tudtuk figyelmen kívül hagyni a környezetet, azaz a Duna közelségét – teszi hozzá Pyka Zsolt.

Oberdorfer Dávid inkább régi értékek megóvására törekedett, amikor fűthető, belülről világító és átlátszó ballont tervezett a Vörösmarty téren álló szoborcsoport fölé.

– Elég csúnya, és alkalmi megoldásnak találom azt, hogy a köztéri szobrokat télen úgy védik a hidegtől és a fagytól, hogy egyszerűen fóliába csomagolják őket – mondja. – Persze azt is tudom, hogy a városnak nincs arra pénze, hogy valamennyi szobrát az általam tervezett burával óvja télen, ezért gondoltam arra, hogy amennyiben valahol erre költenek, hát a belváros szívében biztosan. Az államegóvás mellett nagyon fontos, hogy a mű télen is látszódjék. Az egyik zsűritag azt mondta: olyanná válik így a szobor, mint egy óriási szuvenír.

Szép lenne, és védelmet is nyújtana a téli hideg ellen

A fiatal művészek úgy vélik: van mit alakítani Budapest arculatán, hiszen gyakran találkozni a közterületeken „sufnituninggal", azaz a házilagos, ügyetlen, buher megoldásokkal, amelyek pillanatok alatt porba gyalázzák a városképet. Finoman szólva: nem dicsérik a mifelénk honos vizuális kultúrát, de azokat sem, akik teret adnak a vizuális környezetszennyezésnek. Akik engedélyezik a környezetidegen épületeket, nem teszik szóvá a házilagosan összeügyeskedett kirakatokat, üveggrafikákat, akik vállrándítással veszik tudomásul, hogy ebben a városban hovatovább mindenki dekoratőr, grafikus és autodidakta építész. Azt mondják, az esztétikus környezet kialakításához sok esetben nem is pénz kellene, csupán törődés és figyelem. És nem utolsósorban nemcsak a város belső részeinek harmonikus és kultúrált kialakítására kellene ügyelniük a városépítészeknek, hanem pontosan ekkor figyelmet kellene fordítaniuk a lakótelepek és a külső kerületek rendbetételére is, hiszen ott többen laknak, mint a belső részeken, és mint tudjuk, a környezet jócskán meghatározza az emberek közérzetét. Arról nem is beszélve, hogy a közterek ne csak azokon a helyeken legyenek esztétikusak, ahol az idegenforgalom zajlik.

Hogy egy szoborvédő ballon és néhány fűthető „kavics" mennyit segít mindezen, azt nem tudni, annyi azonban bizonyos, hogy az efféle apróságok teszik otthonossá ezt a várost, amely mostanában önmaga arcát keresgéli.

T. Z.

Egy színház a Nagykörúton

Negyven éve költözött a Madách a jelenlegi helyére – A drámaíróról a XX. században több társulatot is elneveztek

Negyven éve, 1961. március 24-én költözött a Madách Színház társulata az Erzsébet körút 31. számú épületbe. De ez cseppet sem volt ilyen egyszerű! Előző este még a Hevesi Sándor téri, volt Magyar Színház épületében játszott, s másnap már itt, a körúton mutatta be Bertolt Brecht A kaukázusi krétakör c. darabját. Hogy is került ide a körútra az épület és a társulat?

A nagy magyar drámaíróról elnevezve több színházi vállalkozás is létrejött századunkban Budapesten. 1919-ben a Zeneakadémia kistermében Madách Színház néven kísérletezett egy társulat, zömmel a frontról hazatért, szerződés nélküli színészekkel. Alig több mint egy évig működtek, új típusú programmal indultak, legnagyobb sikerük a százas szériát futó Holnap reggel című Karinthy Frigyes-dráma volt. A kísérletezés elvérzett, a társulatot 1920-ban kilakoltatták a Zeneakadémiáról.

A második együttes 1940-ben kezdte meg munkáját a mai Madách Kamaraszínház helyiségében. Négy év alatt igen különböző célok váltakoztak az épületben: Pünkösti Andor haladó törekvéseitől kezdve, szégyenteljes fasiszta közjátékon át a háború utáni Palasovszky Ödön-féle kísérleti színházig.

A Madách téri épületet Gerlóczy Gedeon tervezte, és gróf Károlyi István vállalkozásában kezdte meg működését az akkor 600 személyes színház. Azóta több átépítést ért meg, és befogadóképessége minden átépítéssel kisebb lett. Az első igazgató Földessy Géza volt, őt követte Pünkösti Andor. A társulat tagja volt Dayka Margit, Várkonyi Zoltán, Sulyok Mária, Gábor Miklós, Greguss Zoltán. Pünkösti antifasiszta tendenciájú, friss szellemű színházat teremtett. Színházi könyvsorozatával elméletileg is megalapozta programját. Várkonyi Zoltán IV. Henrikje, Hamletje, alakítása a Képzelt betegben máig ható színházi legenda. 1944. március 19-én a német megszállással meghalt az éltető szellem. A színházat bezárták, Pünkösti öngyilkos lett. Palasovszky szocialista avantgárd kísérletei után 1946-ban Hont Ferenc igazgatásával a Színművészeti Főiskolának (akkor Színiakadémiának hívták) ítélték a

A nyitóelőadás: A kaukázusi krétakör

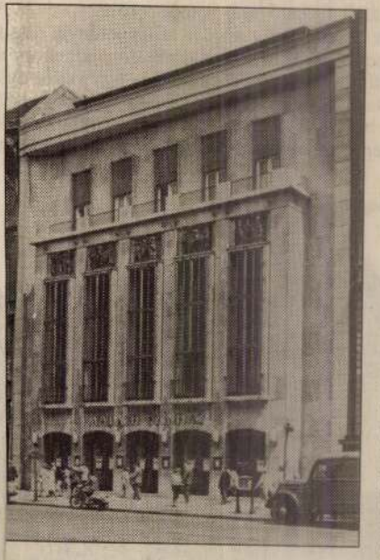
Gábor Miklós emlékezetes Hamletje

FORRÁS: MADÁCH-ALBUM 1951–1976

gű szervezet volt, 1951-től „nagy" színház lett, nagy épületben kezdett dolgozni.

A látszólag mennyiségi változás mégis minőségi ugrást jelentett. Színházi szakemberek tudják, milyen más hangvételt kíván egy nagyobb nézőtér. A „hangvétel" pedig más összetételű műsort, más méretű szcenikai megoldásokat, rendezői koncepciókat jelent. 1951-ben az akkori Izabella téri (ma Hevesi Sándor tér) épületben honfoglaló együttes az addigi kamarajelleg helyett – ahogy Horvai István igazgató fogalmazott – „olyan széles körű repertoárt alakított ki magának, hogy idővel a Nemzeti Színház méltó versenytársa lehessen". A színház szerencsésen elkerülte a színpadi sematizmusnak az ötvenes években sokszor oly elkedvetlenítő jelenségeit. Látszólag gyorsan változó koncepciók követték egymást, ami visszahozhatatlanul hiányzik Domján Edit és Kiss Ma[illegible] Ajtay Andor, Hor-

A költözéskor az épület korszerűnek számított forgószínpadával, négy süllyesztőjével, 12 méter mély, 19 méter szélességű játszóterületével. A társalgók tágasak, levegősek a pihenőbeugrók.

majd Fővárosi Víg Színház néven játszott, amíg az épületet 1953-ban le nem bontották.

Aztán végre 1961-ben az Esti Hírlapban megjelent egy cikk: „... drámát játszanak majd azon a színpadon, amely évtizedekig varietészámok és kuplé-énekesek otthona volt... A fiatalok már aligha emlékeznek a Royalra, a pesti élet nevezetes szórakozóhelyére. De én már gyermekkoromban élvezhettem a délutáni fehér műsorokat, és mint kisfiú elképedt izgalommal voltam szemtanúja a jelenetnek, hogy a közönség a jegyért való tülekedésben összetörte az előcsarnokot, mert látni akarta Delabarre művésznő és Max Linder táncát: ők mutatták be

gószínpadával, négy süllyesztőjével, 12 méter mély, 19 méter szélességű színpadával. A társalgók tágasak, levegősek a pihenőbeugrók. A korabeli lapok a díszletraktárat, amely a Hársfa utcáig nyúlik el, nagyszerűnek nevezik. A következő évadokban valóban nagyszerű darabok kitűnő színészekkel kerültek színre ebben az épületben: Gábor Miklós Hamletje Vámos László rendezésében, A vágy villamosa Tolnay Klárival, ugyancsak Vámos rendezésében, A revizor Pártos Géza rendezésében, a Tanner John házassága Ádám Ottó vezényletével, a Yerma Psota Irénnel, a Bolond lány Domján Edittel, az első magyar musical: Hubay–Vas–Ránki Egy szerelem három éjszakája, Lengyel György irányításával, és sok-sok magyar író remekműve (Németh László, Lengyel Menyhért, Tabi László, Füst Milán, Molnár Ferenc, Szerb Antal, Hubay Miklós, Szakonyi Károly, Fejes Endre, Szomory Dezső, Illés Endre, Görgey Gábor, Tamási Áron, Szép Ernő, Sarkadi Imre, Sütő András és még sokan mások). A publikum szerette a Madách Színházat s előadásait, de el-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szöllősi Endre

1964 Dec 19

VILLAMOSGÉP

VILLAMOSGÉP 1964. DECEMBER 19.

1021

Egy érdekes kiállításról

December nyolcadikától harmincadikáig *Szöllősi Endre* szobrászművész rajzai, néhány portréja és kisplasztikái láthatók a művelődési ház előcsarnokában.

Első pillanatban feltűnnek érdekes, tömbökből kialakított állatszobrai, illetve kisplasztikái. Ezek nem annyira mozgalmasak, mint inkább *helyzetkifejezők*, inkább *bizonyos nyugalmi állapotot ragadnak meg*, akárcsak állatrajzai. A rajzok közül talán a legsikerültebbek a *fekvő őz*, a *fekvő szarvas*. Különösen a szarvas nyugalmi egysége megkapó. Jó a fekvő helyzetben levő testet érzékeltető vonalak harmóniája, így a nyugalom, mintegy szimbolizálja az önmagunkba való visszatérést, illetve embernél, az önmagába való mélyülést.

A *Lia* című mellszobra kifejező, jól visszaadja a kislány belső egyszerűségét. Emeli a szobor értékét a copfáttörés, igazabb lesz életszerűsége is. Szép s talán a legjobb szoborportré a *K. J. portréja* című alkotás. Darabos ujjnyomait észrevétlenül hagyta rajta a művész, ám ezekkel mintha életet, emberi meleget hagyott volna a bronzarcon.

Kisplasztikáira jellemző bizonyos keleties zsugorítás, amit fenntebb tömbszerűségben jelöltünk meg. Mégis szólni kell erről a hatásról, mely nyilvánvalóan tudatos *Szöllősi* művein. Asszonyszobrairól a keleti, indiai isteneket ábrázoló szobrokra emlékezünk, faragásainak tömörsége a totemisztikus ábrázolásra emlékeztet. Figyelemre méltóak kis domborművei is, melyek közül a legsikerültebbnek a *Táncosnő* című érezzük. Mozdulatainak térfelosztó hatása kitűnő és az állandó mozdulatlanságban is követelően asszociáltat a mozgásra. Erő és tűz süt tagjainak mozdulatlanságából, mely termékenyítőleg hat a nézők képzeletére. Ez a művészet varázslata.

Legjobban sikerült állatkisplasztikái talán a *Medvecsalád*, a *Kettős pingvin*, a *Fóka*. Jó lett volna szoborportréiból többet is látni, mert végül is a művészetek örök próbaköve — még az absztrakté is! — az emberi arc, *az emberi lélek közvetlen vagy közvetett „újraalkotása", kifejezője.*

De *így is* feltétlen elismerést *érdemelnek* azok, akik a *művelődési* ház szép, nemes *hagyományait* ezzel az újabb képzőművészeti kiállítással gazdagították.

— kisdé —

Elfekvő anyagok nyomában

Miért magas a Bláthy-gyár rézkészlete?

Ahogyan a főmérnök látja

A közelmúltban több oldalról bírálat érte a Bláthy-gyár vezetőit azért, mert mintegy 20 tonna rézkészlettel rendelkeznek, holott más vállalatok súlyos rézhiánnyal küzdenek.

— Valóban indokolatlan-e a gyár rézkészletének jelenlegi mennyisége? — kérdeztük Lefter Zoltán főmérnököt.

— *Az indokolatlan jelző elhamarkodott és felületes szemléletet takar* — kezdi válaszát a főmérnök. — *Hogy megérthessük a készlet kialakulásának okát, ismerni kell, hogy a Bláthy-gyár mindenféle kommutátor gyártására kötelezve van, így az egy-két darabos igényt is ki kell elégítenie. A darabos kommutátor rézigénye 20—50 kilogramm. A Csepeli Fémművek gazdaságossági és technológiai okokból 100—200 kilogrammnál kevesebb réz gyártására nem vállalkozik.* Érthető tehát, hogy 1—2 év alatt a Csepelről beérkező rezek egy része raktárba kerül és inkurrenciát alkot. *Bár mi ezt nem tekintjük inkurrenciának, hiszen állandó jelleggel használunk belőle ilyen kis mennyiségeket.*

— Miért nem házilag húzzák azokat a rezeket, amelyekből a néhány darabos kommutátor rendelésekhez van szükség?

— Laikus kérdés, de feltehető ez is. Figyelembe kell vennünk azonban először azt, hogy *húzógépünk technológiai adottságai olyanok, hogy minimálisan 15 [illegible] azonban rontja az önköltséget és termelékenységet,* mivel a drága anyag leforgácsolása közben lényeges mennyiségű hulladék keletkezik, és ezáltal az anyaghányad is megemelkedik. Az árakba természetesen az oda szükséges profilréz van, mint anyag beállítva, tehát sok esetben a kommutátor önköltsége magasabb, mint az ára.

— Tehát maradjon minden a régiben?

— Véleményünk szerint egyetlen járható út, meghagyni a jelenlegi állapotot, vállalva az inkurrenciát is, ami 5—10 év után telítettségi állapotot ér el, azaz ugyanannyi inkurrencia keletkezik, mint amennyit az egy-két darabos kommutátorokhoz felhasználunk.

Az elmondottak, véleményünk szerint, megvilágítják a kommutátor-réz vonalán uralkodó helyzetet. Húsz tonna rézről, illetőleg 700 ezer forintról van szó, ami [illegible] Főosztálya a Bláthy-gyárban fennálló helyzetet ne értse meg és ne méltányolja.

A kérdésben nem szerepel, de ide kívánkozik még az, hogy az eddig elmondottakkal kapcsolatosan elgondolkozzunk a beszerzési normák alapján összeállított *anyagigény és a vállalatnak kiadott anyagkeretek közti ellentmondásról.* Anyaggazdálkodásunk a beszerzési normák alapján negyedévről negyedévre összeállítja anyagigényét, mely a kommutátorokhoz átlagosan mintegy 30 tonnát tesz ki. Akkor jön a nagy alkudozás és az igénynél minden esetben kevesebb keretet kap a vállalat. Ha meggondoljuk, hogy akarva-akaratlanul inkurrenciát is kell rendelnünk az egy-két darabos kommutátorok rézszükségletére, akkor világosan látható, hogy a *beszerzési normák alapján összeállított rézigény az a minimun, amire a vállalatnak szüksége van,* hiszen ez az in-

1968 DEC 7

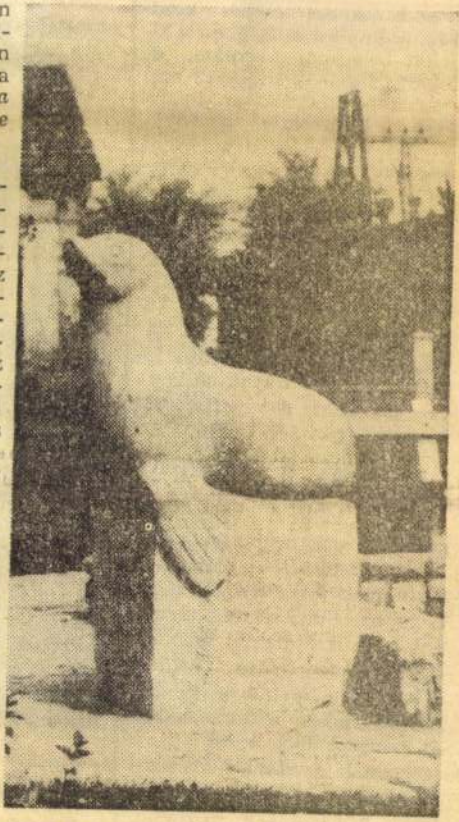
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

VÁCI SZOBROK

1021

A FÓKA

Az 1964 őszén városunkban felállított modern szobrok egyike a Rákóczi téri *Fóka* — *Szöllősi Endre* szobrászművész alkotása.

Az *állatábrázolás* több szempontból is érdekes és nehéz szobrászi feladat. Az állati test művészi megfogalmazásra kevésbé alkalmas, mint az emberi. Sok esetben technológiai szempontból is *nehezebb az ábrázolása, mint az emberé.* Legyen elég itt csak arra utalnunk, hogy őzlábat, szarvasagancsot kőből nemigen lehet faragni, és ha mégis megkísérlik, az nem időtálló.

A *Fóka* esetében a művész szerencsés témát és jó anyagot választott. A jeges tengerek szépvonalú, nyugodtan mondhatjuk, hogy magától a természettől „áramvonalas", érdekes mozgású emlőst ábrázolta, jellegzetes feltartott fejű testtartással. A fényesre csiszolt *vöröses színű kő* — különösen ha nedves, — igen szép látványt nyújt és kitűnően illik a szabálytalan alakú, rusztikus kövekből épített nyersszínű vízmedencéhez, melynek végében ül a fóka. A szobor *térszervező* hatása, bár kis mérete miatt nem terjed ki túl messzire, annál inkább értékelhető, mert építészeti környezete nemcsak stílustalan, de jellegtelen is.

Szöveg: Stefaits
Kép: Tomek

Szöllősi Endre

munkásemberek v
akiknek kis családi h
lett az udvaron, ker
baromfi, a sertés.

— Mióta tart az

— November elej
tük, azóta Pest megy
jelölt helyeken, piac
teherautókról is edd
mázsát juttattunk
lőkhöz. Nem kell mondani,
hogy a nagy készletek és a
mérsékelt állami árak kedvezően éreztették hatásukat a
piacon, s gyorsan letörték a
kupeckedők árfolyamát. Hogy
az érdekeltek pontosan tájékozódhassanak, ezúttal mellékeljük a termékek árát. Takarmánybúza: 310 forint, takarmány-búzadara: 318 forint, árpa: 310 forint, kukorica: 310 forint és dúsított takarmányliszt: 301 forint.

— Hatása a fogyasztói piacon?

— A korábbi helyzettel szemben, amikor tagadhatatlanul visszaesett a termelési kedv, most fokozódik az igény, hogy baromfit, sertést tartsanak, sőt, az eddiginél nagyobb számban neveljenek. Miután a korábban mesterségesen felhajtott árak lemorzsolódtak és morzsolódnak most is, s igazodnak az állami árakhoz, mindenki megtalálja a számítását, a hasznát a jószágtartásban. Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a gazdaságok után az igen nagy jószágállo-

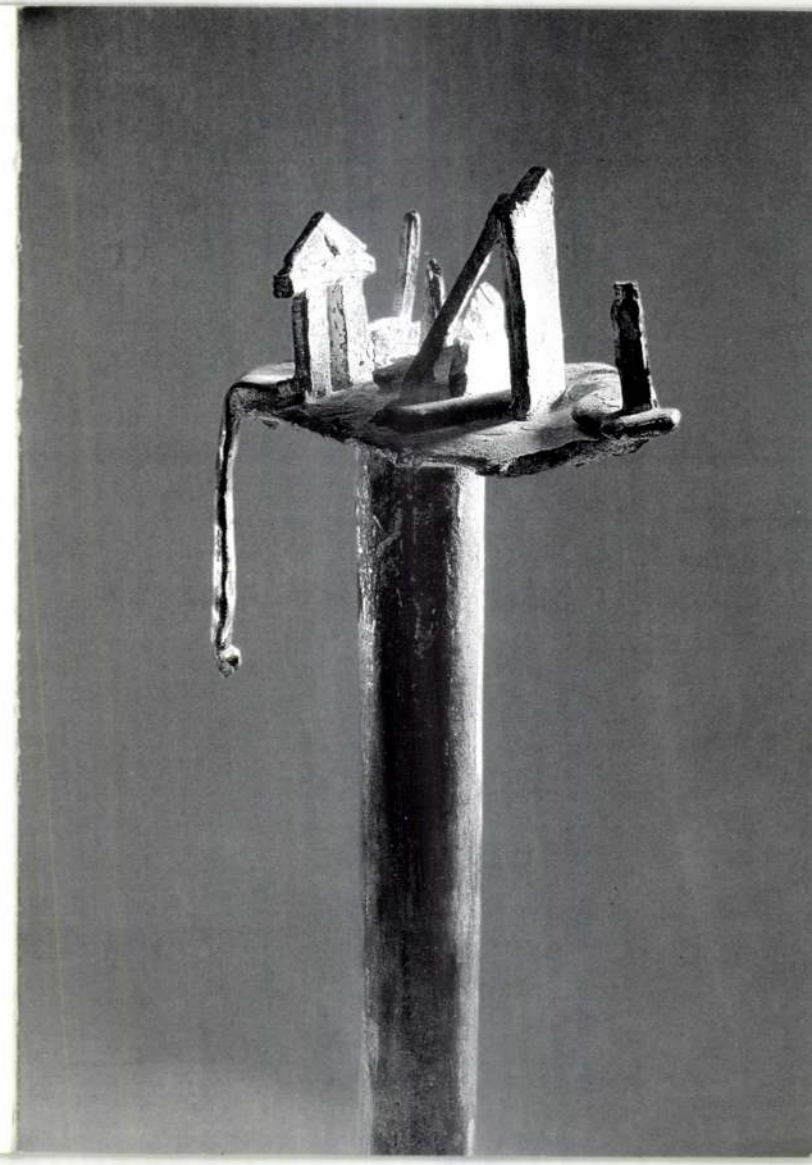

Vizesárok

A Du
Forte
gép r
belvizeknek, csapadékoknak, h
zetéknek. Ezzel is javítják

Nemcsak a párt alkotó elemeinek, a bolsevikoknak, a volt szociáldemokratáknak, a forradalmasodó polgári értelmiségieknek sajátos politikai arculatát lehetett benne egymástól megkülönböztetni, de a cikkírók politikai stílusát is. Ez akkor csak fokozta a lap vonzerejét a dolgozók szemében. Az urali[illegible] pártok és hatóságok viszont az

Újság pályafutása is
azonban nem kerül
zére, őt és 19 köröz
tudták letartóztatni.
son-gyárbeli rejtekhe
kesztette a lapot és
Sassétányon levő n
betiltást követő máso
ták a bizalmiak a k

A Tihanyi Bencés Apátság
tisztelettel meghívja Önt

SZÖLLŐSSY ENIKŐ

szobrászművész

kiállításának megnyitójára

1998. május 1-én (pénteken) 11 órára
az Apátság Kőtárába.

A kiállítást megnyitja:

dr. KORZENSZKY RICHÁRD OSB

a Tihanyi Bencés Apátság házfőnöke.

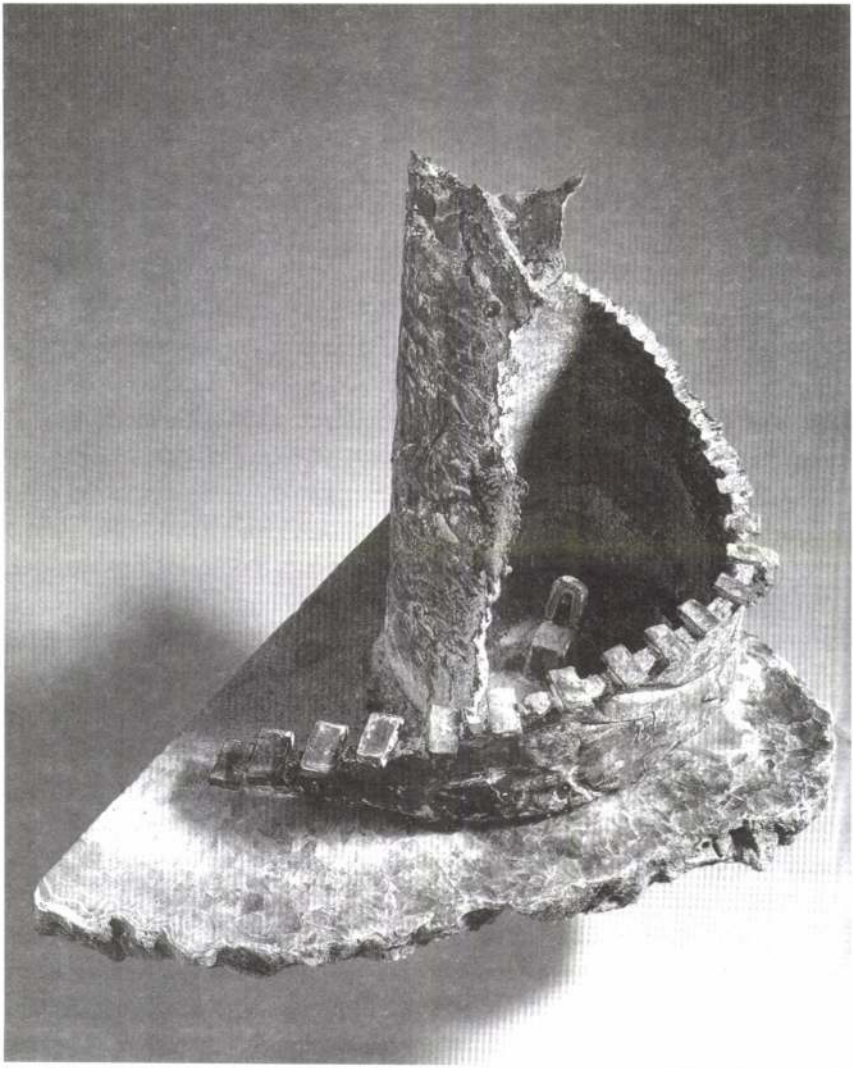
A kiállítás megtekinthető
1998. szeptember 1-ig, naponta 10 és 16 óra között.

bravúrral stilizált gesztusfestészet Hencze Tamás művészetében. Esetleges és örök. (Ez közhely, de igaz.) Pontosabban, ha Szöllőssy művészetéről van szó, inkább örök, és esetleges. Ez az első szembenállás, feszültség a műben (és a tihanyi kiállítás anyagában). Esetlegesség és öröklét a puszta anyagi szintjén (a kiömlő viasz bronzba merevítve) , és esetlegesség és öröklét a szellemi jelentés szintjén (ugyanis Szöllőssy Enikő műveinek olvasható jelentése van), hiszen az elvágyódás, a felfelé törekvés örök létező, de megszületése teljesen esetleges, hiszen emberhez, az egyik legbizonytalanabb elemhez kötődik.

A szék körül, azt majdnem körülzárva vezet fölfelé a lépcső. A lépcsőfokok minél magasabban vannak, minél közelebb vannak a magassághoz, annál kevésbé lépcsők: egyre kisebbek, keskenyebbek, legfölül pedig el is tűnnek, föloldódnak valami lángnyelvszerű testetlen lobogásban. Szőllőssy Enikő több művén megtalálható ez a motívum, és ebben a művében is föllelhető következő ellentétre vet fényt; a művészetben mindig meglévő ellentétre, az anyagi és anyagtalan, a testi és testetlen közötti átmenetre, a kettő együttes, egymást nem kioltó létére. S ez valóban kihívás: megragadni az anyaggal, az anyagban az örök anyagtalant, az örök testetlent. Fölfelé haladva egyre inkább eltűnik a plasztikusság, egyre fontosabb szerepe lesz a fényjátékoknak, a fölismerhető formák helyett a meghatározhatatlan, amorf formáknak. A konkréttól az absztrakt felé halad, a testiből a szellemi felé mutat, s ezáltal oldódik fel a testi szellemivé. Hogy mindez föltáruljon, meditációra van szükség; mondhatjuk, hogy ez a mű a meditatív műtípus egy darabja. A szék is a csöndes magunkbafordulás helye - a nyugati ember még meditálni is székben szokott. Az ember leül a székbe, és elvágyódik, s vágyai minél magasabbra emelkednek, úgy emelnek falat maga köré. S a szék - az elvágyódó ember - végül egy nyitott, de mégis zárt térben áll, tisztán már csak fölfelé marad meg a nyitottság , arrafelé tűnik föl az igazi nyitott övezet, ő maga már a vágyai által emelt falak közé zárt övezetben áll.

nyilatkozási formája, kifejező, életérzése). A Nyílt és zárt övezet apró széke szimbólum - bár talán a jelölő és jelölt közötti intenzív kapcsolat miatt nem is szimbólumnak, (talán még metaforának is tévedés lenne) hanem leginkább metonímiának kell neveznünk. A művésznő maga mondta, hogy a kis szék, sőt nemcsak i t t, hanem általánosságban a szék maga az embert jelenti. Azért kell a székre ebben az esetben a metonímia szót használni, mert a kapcsolat az ember és a szék, a használó és a használati tárgy közötti felváltáson alapul. A széket használó embert, a használati tárgy, a szék jelképezi - váltja föl. A szék tehát a mű központi eleme, nem mellékes részlet, a kompozíció a szék köré szerveződik. Erről szintén Nagy Ildikó írt 1986-ban : "Felidézzük a pályakezdő évek kisbronzait, a 70-es évek elejének faszobrait, az ezt követő 'acélkorszak' brutális anyagkezelését és formarombolását, és eltűnődünk ezeken a mostani fém - samott- és porcelánkombinációkon , hogy valami jóleső rácsodálkozással fedezhessük fel : ez a művészet valójában mindig is ugyanarról szólt , - az átváltozásról."

Központi elem, de nem kulcsmotívum. A kulcsmotívum az emelkedés, a széket körülölelő fal. Ez Szöllőssy Enikő főtémája. Szinte minden művén fölfedezhető a lélek elvágyódása valamely más dimenzióba, más világba (Axis mundi, Elhagyott térségeink), a lélek belső vívódásai: a felfelé törekvés és megkötözöttség harca (Összetört axis, Belső utak), az átlényegülés (Titkos elragadtatás, Felhők), és tulajdonképpen mind ugyanarról szólnak - variációk egy témára . Természetesen örök témára - mert Szöllőssy Enikő a "magas művészet" mellett még az örök témák, örök kérdések létében is hisz. Az átváltozás, az elvágyódás - azaz a változás vágya - az átlényegülés, a fölfelé törekvés szerinte örök emberi téma. Örök és megváltozhatatlan. Az anyag amivel dolgozik, szintén örök, nem romló, dacol az idővel (micsoda szembenállás a posztmodern szemlélettel!) Örök, de mégis esetleges, hiszen a bronz a szeszélyesen kiömlő viasz alakját teszi örökké: megörökíti az esetlegest - s ez , mint megoldás nagyon is modern (hiába küzdenek ellene), akár a mindig aktuális fényképezés , akár a megmerevedett, a technikai

kompozíció: egy spirális, lépcsőzetesen magasodó, és evvel párhuzamosan vékonyodó fal által körülvett kis szék.

A szék a modern művészet kedves témája (illetve kerete, meg-

Nényei Pál

Szöllőssy Enikő: Nyílt és zárt övezet

(1990-es évek közepe: bronzöntvény)

Tihanyi kiállítóterem 1999

Szöllőssy Enikő tárgyalandó művét 1998 májusában a tihanyi apátság kőtárában állította ki sok más bronz kisplasztikája társaságában. A kiállítás anyaga minden szemlélőt (ki már eddig is figyelemmel kiérte a művésznő kiállításait, vagy egyszerűen belelapoz korábbi katalógusaiba) meggyőz arról, hogy Szöllőssy Enikő művészete elért ahhoz a stádiumhoz, amelyet Nagy Ildikó jósolt - lehetőségként - a művésznő 1980-ban a Műcsarnok Kamaratermében rendezett kiállításának katalógus-előszavában: *„A kiállítás szobrai sokféle lehetőséget mutatnak meg. Talán a művész egyszer majd megáll az egyik mellett, és minden mást kizárva a következő kiállítást már csak egyetlen gondolatra építi."*

Művészete mintha valóban megállt volna a nagy anyagkísérletek után (mely természetesen nem csupán az anyaggal való kísérletezés, hanem az anyagi és szellemi közötti kapcsolat, az anyagi és szellemi közötti átmenet következetes keresése volt) mintha megtalált volna a nagy polifonikus hangversenyből egy hangot, a rengeteg kifejezési lehetőség közül egy kifejezési módot. Az anyagi, a megoldásbeli sokféleség pedig, mely művészetének korábbi időszakát jellemezte (főleg dunaújvárosi éveit), végül egyértelműen megérkezett tematikusan, fölfogásban és megformálásban is a tulajdonképpeni örök alapproblémájához: az átváltozás kérdéséhez.

A tihanyi kiállítás anyagát az anyagot átható, szinte "látható" finom szellemiség egységesíti. A művésznő még hisz a posztmodern korban ! - az ún. "magas művészetben". Műveinek szellemisége tisztán művészeti, ahogy a posztmodern művészetelmélet mondaná, művei közelebb állnak a "work" , mint a " text" ideájához.

A Nyílt és zárt övezet a tihanyi kiállítás, azaz Szöllőssy Enikő mai művészetének egyik reprezentáns darabja. Tulajdonképpen egyszerű

Félelem a köbön

A minap kiraboltak egy üzletet az Ugocsa utcában. A tulajdonosnőt egyszerűen leütötték, majd a több milliós zsákmánnyal simán kereket oldottak. A „zökkenőmentes" távozás azért érdekes, mert fényes nappal, délután fél egykor történt. Ilyenkor elég nagy a mozgás az utcán, sokan könyökölnek az ablakban, továbbá a környező boltokban és irodákban is nyüzsgés van. Mégis: a vijjogó riasztó ellenére se láttak semmi érdemlegeset az emberek. Ez pedig fölöttébb fura. Egyébként e dolgozat írása közben tudtam meg, hogy lelőttek egy fiatalembert a Thoman István utca 8. előtt. A rendőrség nagy erőkkel nyomoz, de még nem akadtak a gyilkos nyomára. Persze, a mai világban ezen már nem lehet csodálkozni. A polgárok nem kívánnak beleavatkozni mások ügyeibe, örülnek ha békén hagyják őket. Vagyis lelkileg és fizikailag is bezárkóznak. Így aztán egy adott helyzetben jóformán képtelenség tanúkat felkutatni. Sajnos ki kell mondani, hogy félnek az emberek!

És ez alól kerületünk se kivétel. Ha jól megnézzük, a házakat és a lakásokat majdnem mindenütt biztonsági rendszerek védik. Akad olyan hely is, ahol például az ajtó be van páncélozva. A körfolyosós épületekben szintén alkalmazzák a védelmi berendezéseket. Némelyik ház már egy nagy börtönre hasonlít. Emiatt aztán a polgárok jelentős súlyú kulcscsomókkal közlekednek. Pedig kerületünk mindig a csendjéről és nyugalmáról volt híres. Ide pihenni jártak a polgárok, hiszen nem kellett tartaniuk semmilyen atrocitástól. Ez a mostani, különösen nagy értékű rablás és a gyilkosság azonban mindenképpen intő jelnek számít. Ezután már bekövetkezhet egy robbantás, vagy éppenséggel egy leszámolási háború is. Jó lenne, ha a lakosságot védeni hivatott szervek fokozottan odafigyelnének erre. Akkor talán a masszív félelem végre valahára feloldódna. *(Spányik)*

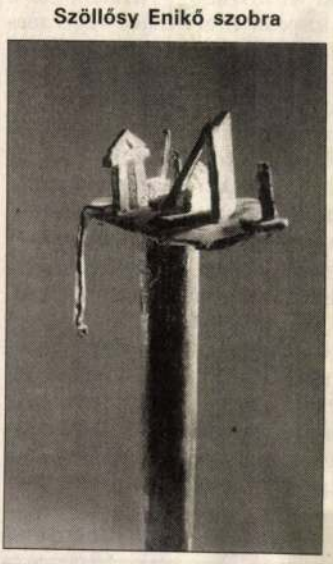
Meglepetések, élmények Tihanyban és hazafelé...

A Balatonba nyúló Tihanyi-félsziget jellegzetes épületegyüttese, az évszázados történelmi eseményekre emlékeztető tihanyi apátság temploma – messzire mutató két tornyával –, ősidők óta a vidék tájékozódási pontja. A monostorhoz vezető széles lépcsőkön nyaranta ezrek vonulnak egy kis testi-lelki felüdülést várva. 1990 őszétől, amióta a Szent Benedek Rend visszakapta az apátságot, nagy erővel, összefogással indult meg a felújítás s tart napjainkban is, miközben kiállítások, hangversenyek teszik emlékezetessé a hazai és külföldi látogatók balatoni napjait. Hosszabb sétáikat a Rege cukrászda gyönyörű kilátást nyújtó, a Balaton fölé emelkedő teraszán pihenhetik ki. Áprilisban készült el a helyhez méltó új, európai színvonalú képzőművészeti kiállítások rendezésére alkalmas korszerű galéria. Itt kezdődött – *Kondor Béla* emlékkiállításával – a Tihanyi Bencés Apátság 1998. évi kulturális programja.

Szöllősy Enikő szobra

Május elsején budai szomszédunk, *Szöllősy Enikő* szobrászművész kiállítását nyitotta meg *dr. Korzenszky Richárd* házfőnök. Közvetlen hangú, a művek belső tartalmára figyelő, a néha nagyon is elvont szobrok, szoboregyüttesek mély gondolati üzenetét is kifejtő beszédében csodálatos közelséget tudott teremteni a művek és a nézőik között. A néző a kompozíció kapuján be tudott lépni az ismeretlen térbe, közel érezte a művész álmodta távoli térségeket, bejáratlan égi tájakat. A művésszel együtt gyönyörködött „titkos elragadtatás"-sal Orvieto vagy Firenze vissza-álmodásában, a töredék-terekben, vagy a változó horizontban. (A kiállítás szeptember 1-jéig látható.)

Tihanyból hazafelé, Balatonfüred térségében, néhány száz méterre a parttól, egy nagy parkkal körülvett, családias hangulatú hotelre figyeltünk fel, ahol zene szólt és – lévén május 1. – régi magyar szokás szerint „május-fa" felállítására készültek. De ez csak a kezdet volt. Veszprémi diákok iskolai népitáncosai tartottak bemutatót. Érdemes volt megnézni gondosan összeállított, szép műsorukat. Mint közben megtudtam: a veszprémi Szilágyi Erzsébet Általános Iskola tanulói néhány vendég középiskolással. Iskolájukban már több mint két évtizede folyik a népitánc-tanítás. Büszkék arra, hogy idén, *március 15-én Budapesten, a Múzeum kerti ünnepségen is „felléptek"*. Már voltak határon túl is tanárnőjükkel, *Nagy Marianna* művészeti vezetővel.

Műsoruk végén a vendégekkel közösen állították fel az előzőleg szalagokkal s egy üveg pezsgővel díszített fát, majd nagyon szép tűzijáték következett. A szülők elmondták, hogy az iskola és a Hotel Agró tulajdonosa között kialakult kapcsolat, támogatás révén tartanak időnként a mostanihoz hasonló népitáncbemutatót.

Szép és váratlan élmény volt a lelkes, hagyományt őrző és ápoló kis diákok megismerése.

Schelken Pálma

A Fővárosi Közterület-felügyelet tájékoztatása szerint
KRESZ-szabálysértés, közterület engedély nélk

története

egyesíti és irányítását a hadügyminisztériumra bízza.

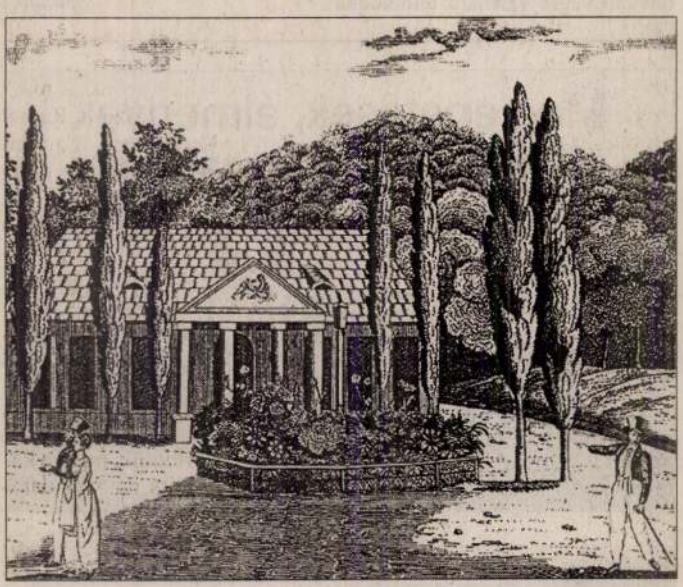
1849. április 15-én Mészáros Lázár hadügyminiszter lemondott posztjáról, a tárca élére az addig ideiglenes fővezér, Görgey Artúr került. Szemere Bertalan a miniszterelnökséget csak azzal a feltétellel vállalta el, hogy Görgey csak az egyik tisztséget tartsa meg, „mert ez becsületes embernél túl sok, rossz embernél veszedelmes hatalom." Görgey mindkét posztot elfogadta, bár egyiknek sem tudott teljesen megfelelni, és Szemere is miniszterelnök lett.

A hadügyminisztérium táborkari osztályát, melynek hatáskörébe a hadműveletek irányítása is tartozott, bízta meg a magyar vezérkar (korabeli szóhasználattal: táborkar) megszervezésével.

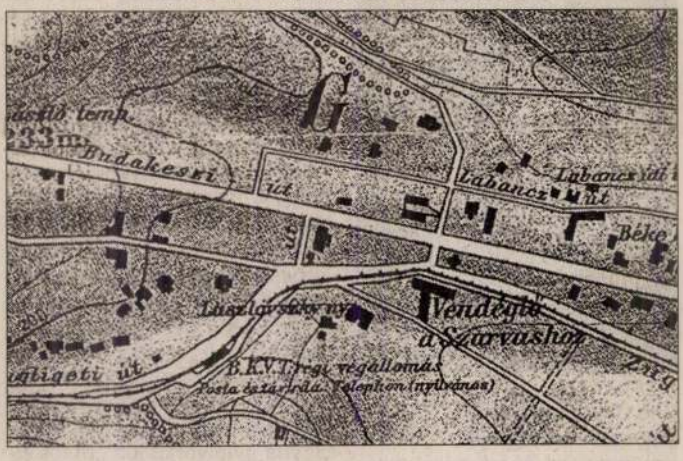
Görgey felső-dunai seregének vezérkara a II. hadtestet a Gellérthegy mögé, jobbszárnyával a Dunára támaszkodva, az I. hadtestet az előbbivel egy magasságban a Sas-hegyre támaszkodva, a III. hadtestet a budai Városmajor mögé, a Kmety-féle hadosztályt pedig Újlak és Országút elővárosokba helyzete el.

A főhadiszállás elmozdítására a Városmajorból azért került sor, mert a várvédő osztrák sereg a IV. számú körbástyájáról olyan erősen ágyúztatta az utcát, hogy táborkarát május 6-án Görgey kénytelen volt visszavonni az ágyúk lőtávolán kívülre, Zugligetbe, a Laszlovszky-majorba. Itt csak néhány eseménytelen napot töltött az ostrom előkészítésével foglalatoskodó vezérkar, mígnem, ahogy Jókai regényében utal is rá, árulás miatt a majort is fölfedezték az osztrák tüzérek és teljes ütegeik tüzével kényszerítették ki a főhadiszállás újabb költözését a magasabban fekvő Diana úti Óra-villába.

Kreisz György – Léber Antal

A Laszlovszky-nyaraló és környéke

oldalán és délen a Népligetnél, de ez is nagyon kevésnek bizonyult. Idén adták át az új káposztásmegyeri vízművet és már készek az újlaki és Szentendrei szigeten fúrt új kutaktól a Duna alatt átbújtatandó ivóvízvezetékek tervei is!

Az ivóvíz-szolgáltatással egyidejűleg a csatornázás gyors korszerűsítése is nagy terhet ró a fővárosra. Három éve készült el a Soroksári úton a szennyvíz-szivattyútelep, és ebben az évben adták át a két főgyűjtő csatornát. Egyet a Duna-part mentén, a másikat a Nagykörút alatt. Budán a terepviszonyok miatt nem lehet közös hálózatot kialakítani, itt nagy szerepe van a természetes vízfolyásoknak. De a megnőtt terhelésből adódó fokozott fertőzésveszély miatt fedték be erre az évre az Ördögárkot, és a Szépvölgyi árokra is ez a sors vár hamarosan.

A millenniumi esztendő újdonsága az is, hogy a forgalmasabb útvonalakon és tereken a főváros egységesen zöld színre festett, vasszerkezetű illemhelyeket helyezett el, amit a népszáj máris „zöldvillamosra" keresztelt.

Hasonló nagy gondot okoz a fővárosnak a szemételhordás és az utcák tisztántartásának a feladata. Az egységes megoldás érdekében tavaly hozták létre a Fővárosi Köztisztasági Hivatalt, bár a szemételhordást még egy ideig a kispesti Cséry Lajos végzi magánvállalkozásban, aki az általa kialakított Cséry-telepre vasútvonalat is építtetett. Fontos szerepe van a lomelszállításban a több mint 100 engedélyezett ószeresnek is.

Folytathatnánk a sort az átszervezett közbiztonsági rendőrséggel és tűzoltósággal. Nagyon megnőtt a zsebmetszők és tolvajok száma. Rudnay főkapitány ez évben 2000 helyre küldött ki körlevelet a szabadon mászkáló köztörvényes bünözők képével. Ez évben adták át a Rákoskeresztúri Temető mellett megnyitott új gyűjtőfogházat is...

Hadd ne folytassam. Légyen ennyi arról, hogy érzékeltessem, mily nagy feladatot jelentett különösen az elmúlt utolsó évtizedben a főváros vezetése számára e gyorsan növekvő város egészséges és biztonságos vérkeringésének megszervezése és szolgálata.

Úgy tűnik, a városvezetés számára a város szociális szükségleteinek korszerű ellátásáért véghezvitt anyagi áldozat nem csak morális cél, hanem a prosperáló nagyvárosi élet olyan alapfeltétele, mely nélkül ellehetetlenül mindaz, amit az alkotó szellem és a befektető tőke teremteni és fölvirágoztatni, kamatoztatni vágy bárhol a világon.

Wildner Dénes

XII. Zsibói u. 4. sz. alatt. A megvásárolható képek
den művészetbarát érdeklődőt szeretettel várnak.

SZÖLLŐSSY Enikő

Új Ember 7 1998 V.17.

FÓRUM

Útjelzések

Május elsején Tihanyban

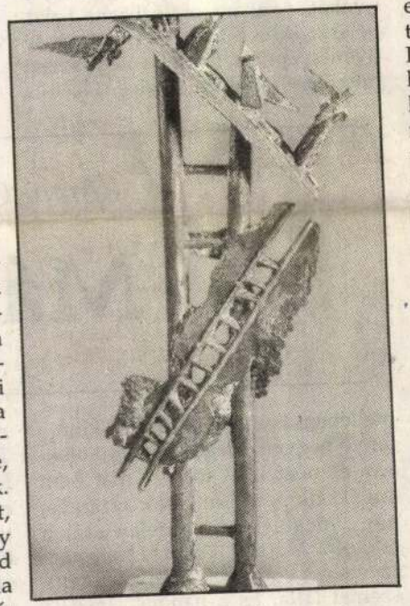
A tavasz mintha visszavonulót fújt volna azokban a napokban. Egyre csak esett, az újra meg újra feltámadó szél nem oszlatta, inkább egybeterelte a fejünk fölött száguldozó felhőket. Tétovázva, késve indultunk, reméltük, hogy az autó, nem törődve széllel, esővel, behozza majd a lemaradást. Több ezren remélték aznap ugyanezt. A gépek valami leküzdhetetlen ösztön hatása alatt, ár ellen úszó halrajként tülekedtek előre, a lendületük hol megtört, hol felágaskodott újra, egymást letaposva, cikázva igyekeztek az esőfüggönyön túli céljuk felé. Összetört, útszélre állított autók, villogó fények lassították a sort, egy fiatal nő síró kisgyereket vigasztalt az úttesteket elválasztó sövény mellett. Tanácstalan arccal térdeplő férfiak között vérző fejű ember feküdt.

Mire Tihanyba érünk, csillapodik a gép keserű dühe. Füredtől a félsziget nyakáig egyenletesen, megbékélve duruzsol a motor. Tihany az a hely, ahol csendes a víz. Egyes feltételezések szerint valamikor szlávok adták ezt a nevet a falunak, évszázadok időjárási megfigyeléseit örökítve az utókorra. Az apátság, a templom kéttornyú sziluettje már a kenesei parttól feltűnik, s „szent szirén"-ként vágyakozást ébreszt a Balaton-parti utazó lelkében.

Tihany, bencés apátság. Richárd atya — *Korzenszky Richárd* házfőnök — a rend tihanyi „hazatéréséről", evangelizáló, kultúraőrző és -teremtő erőfeszítéseiről beszél: „Öten élünk itt Szent Benedek fiaiként. Megtapasztaljuk az élő közösséget, a szellemi összetartozás élményét. Koncentrikus körök középpontja, egymásba kapaszkodó körök közös metszete Tihany. Rendszeresen találkozunk a Balaton-felvidéki értelmiségiekkel, bencés öregdiákokkal, egyházi iskolák egykori és mai diákjaival és tanáraival, s ők is találkoznak itt egymással. Ezáltal él az apátság. Mi itt vagyunk, s ez vonzza őket, belőlünk pedig újabb s újabb energiát szabadít fel, ha jönnek. Az egymást metsző körök egyike maga Tihany közössége. A számukra, és még hat környékbeli település számára, a jelenlétünk lényege közvetlenül a lelkipásztorkodás. Az itteni hívek alkotják Tihany liturgikus közösségét, e köré szerveződik minden más."

A tihanyi bencés monostort 1055-ben alapította *I. András* királyunk Szent Ányos és Szűz Mária tiszteletére. A tihanyi templom 1060 óta őrzi az alapító király sírját. A monostor alapító levele a legrégebbi fennmaradt oklevelünk, benne a magyar nyelv legősibb írásos emlékeivel. De Tihany nemcsak őrzője, éltetője is a magyar kultúrának. 1950-ben feloszlatták az apátságot, s néhány év múlva kiállítóhely nyílt az épületben. A bencés rend 1991-ben vette át ismét a plébánia vezetését, majd 1994-ben a rendházat is. Azóta kívül-belül megújult a templom, a kolostorépület rekonstrukciója ma is folyik. 1997 óta a tetőtérben kialakított termekben nagy érdeklődés mellett zajlik a „Tetőtéri esték" rendezvénysorozat, a magyar egyház és a magyar társadalom nagy kérdéseit feszegető témákról.

Az apátsághoz tartozó, különleges hangulatú Rege kávézó udvarának támfala mögött, a monostor tövében új galéria épült, és *Kondor Béla* műveinek gyűjteményes kiállításával folytatja a Bencés Apátsági

Szöllőssy Enikő: Átmenetek
fotó: Ács József

Múzeum képzőművészeti tárlatainak sorát. A huszonhét esztendeje elhunyt, különös életű, a kuszaságból a rendet kereső alkotó művei méltóképpen avatják föl az új bencés galériát. Folytatódik a komolyzenei hangversenyek sora is, amelynek a már hagyományos orgonahangversenyek között jelentős eseménye lesz az „Ifjú Orgonisták Fesztiválja Tihanyban" július közepén. A Rege-udvarban augusztusban térzene gazdagítja Tihany kulturális kínálatát.

Félix atya — *Lövey Félix* bencés tanár, itt elsősorban hittanár és a falvak lelkipásztora — lelkesen, nagy szeretettel mutatja barátainak az apátság újdonságait. Nemrégen fölfedezték, hogy az altemplom és a monostor között valaha létezett egy átjáró, amit most újra megnyitottak. A turisták az altemplomból, I. András király sírjától ezen át jöhetnek az apátságba, *IV. Károly* emlékszobájához. Utolsó koronás királyunk itt töltött néhány napot hitvesével, *Zita királynéval*, 1921-ben, mielőtt végleg elhagyta volna Magyarországot és a földi életet is. Félix atya hullámos hajú kisgyerek fényképét mutatja az egyik tárlóban, kiderül, hogy a gyermek *Habsburg Ottó* az. Kápolna lesz a rendház egykori barokk ebédlője. A korábban lemeszelt falképeket gyönyörűen restaurálták. A mennyezet egyik íves felületéről *Mária Terézia*, az építés korának királynője veti ránk kicsit szomorú, talán biztató tekintetét.

Ma, május elsején nyílt meg a Tihanyi Bencés Apátság legújabb kiállítása, *Szöllőssy Enikő* szobrászművész tárlata, az apátsági kőtár római- és középkori kőemlékei között. Az ember örök vágya, hogy *fel*-jusson, *át*-jusson. Az örök keresés: meddig van az innen, hol kezdődik a túl, hol vagyok én. Szöllőssy Enikő bronzba öntötte ezt a mindig fölfelé törekvő helykeresést, az ember földbe és égbe gyökerező titokzatos dinamizmusát. Nyitott kapuk és ablakok, a levegőbe támasztott, mégis biztos átjutást ígérő létrák, légiesen karcsú tornyok és oszlopok, az átjárás, az összekötés útjelzői.

Richárd atya mondja: „Nem azt tartjuk feladatunknak, hogy vallásos kiállítást rendezzünk, hanem olyat, amely a távolállókban is felébreszti a tudatot: az ember transzcendens lény. Kiállításaink célja közvetett evangelizáció. Ezért is

Csak áruvédjegy?

Rónay György

Márta

A férfi ballagott át a mezőn. Pár hete jött meg külföldről, Párizsból, ahol a könyvtárakban kutatott és magyar vonatkozású előadásokat tartott az egyetemen, mint megbízott előadó. Hazautazása egészen váratlan volt, senki nem számított rá.

Pünkösd előtt néhány nappal autó állt meg a kerekpusztai kúria előtt s a környéken elterjedt a hír: itthon az úr. Az intéző minden este bement hozzá, elmondta, mit csináltak aznap, mit csinálnak másnap, megkérdezte, parancsol-e valamit; egyébként minden ment tovább a megszokott úton. Az úr nem volt semmire kíváncsi, nem parancsolt semmit; egyetlen kívánsága volt csak: csináljon a bognár három nagy könyvállványt. Vizitelni nem ment sehova, délután sétált másfél órát a kertben, különben a könyvei közt ült, vagy megállt az egyik ablakban és bámult ki a messzi síkságra.

A szomszéd birtokok lányos házaiban az első hetekben nagy izgalmat keltett Bánk László hazatérte.

Tudták, hogy huszonkilenc éves, s akik még emlékeztek rá, azt mondták, elég csinos fiú. És van ötszáz tehermentes holdja. Az izgalom azonban hamarosan lecsillapult. Híre kelt, hogy különc módon él, emberkerülő, napokon át szavát se hallani. Meg hogy valami csalódás kergette haza; menyasszonya volt és hűtlen lett hozzá, vagy hirtelen meghalt. Egyesek tudakozódni kezdtek a múltja felől és kinyomozták, hogy évekkel ezelőtt, mikor még a pesti egyetemen volt megbízott előadó, gyakran lehetett együtt látni egy feltűnően szép szőke lánnyal. Mások azt beszélték, hogy Párizsban beleszeretett egy lengyel nőbe, aki egy napon, hazautazása előtt alig pár héttel elhagyta. Mindez azonban csak mendemonda volt, minden bizonyosság nélkül, de elég volt ahhoz, hogy regényes levegővel vegye körül a kerekpusztai remetét. Már azt sem értették, mért hagyta ott olyan hirtelen Párizst, hogy szakíthatott olyan hirtelen a tudománnyal és nagy tehetségével, hogy [illegible] otthon. Kint ültek a kertben a fenyők alatt, nádfonatos székeken; Márta kézimunkázott, ő hallgatott; regényes gondolatai támadtak és fájdalmas, határozatlan, félig boldog, félig boldogtalan érzés áradt el a szívén. Bealkonyult. Hűvös lett a levegő és tele volt hervadó violák nehéz, bódító illatával. Bementek a házba. A folyosón homály volt s az ablakokon a nap vörös fénye reszketett. Drappgalléros kék ruha volt a lányon; amint nézte a vállát, a nyakát, nyakára omló barna haját, beleszédült. Soha nem látta még ilyen szépnek. És soha nem érzett még ilyen kábító, meleg fájást a mellében. Feketerigó fütyült kinn a fenyő hegyén. Megálltak egy ablakban és nézték. A többire már nem emlékszik pontosan, csak azt tudja, hogy megölelte és hirtelen szájon csókolta Mártát. Akkorra már egészen sötét volt, csak a lány két nagy szemét látta. És a hangja... Igen, a hangja még most is itt zsong a fülében, édesen, szemrehányóan, lágyan.

— Lajikám, hát szabad ezt?

Tizennégy éve! Istenem, első szerelem, első csók! De sok idő folyt le azóta! Nagyapja régen meghalt, Homokháza tönkrement s ő tíz hosszú esztendeje nem látta a kastélyt, a szobáját, a hosszú, mindig hűvös folyosót, a meredek lépcsőt, a kertet a fenyőkkel és feketerigókkal... És Mártát se látta azóta a csók óta. Hallotta, hogy [illegible] elment nagyapjára. Egymás mellett volt az ágyuk. Tízkor mindig lefeküdtek. Én még fönnmaradtam tovább is és minden este kimentem magukhoz, betakartam magukat szépen, hogy meg ne fázzanak. De azt nem tudhatja, hiszen aludtak. Milyen édesen is tudtak maguk aludni. Bizony... Hogy megnőtt maga, Lajikám!

— Sajnos.

— Mért sajnos? Hiszen annyi szépet hallottam magáról. Hogy könyve jelent meg, előadást tartott az egyetemen, kiküldték Párizsba is. Nem is hiszi, hogy örülök, hogy egész ember lett magából. Igazi lélekember. Már akkor is olyan volt. Komoly kisfiú. Szerette a könyveket.

— Mindenre ilyen jól emlékszik...?

— Igazi lélekember. Higgye el, Lajikám, csak azok érnek valamit. Akik mélyebbek [illegible] mint mások.

élt, mit csinált azóta. Aztán a kis Imrusra fordult a szó, meg Homokházára.

— Emlékszik, Márta, az utolsó nyárra? Tizennégy éve. Én már akkor lenn laktam a Sándor régi szobájában. A folyosóra nyílt az ablakom.

— Homályosan. Tudja, az utolsó év olyan zűrzavaros volt, hogy nem maradt meg tisztán bennem. Imruska... A temetést mintha most is látnám. Maga nem volt ott. De a többi... Hiszen olyan rég volt, nem is csoda, ha elfelejtettem. A régebbi dolgokra sokkal pontosabban emlékszem. A szobájukra. A bútorokra. A kis Imrusra, meg a két nagy, ragyogó szemét. Nézte és úgy érezte, nagyon, őszintén, igaz szerelemmel tudná szeretni. És ez még jobban fájt.

— Van magának itt társasága, Márta?

— Nincs. Néha bemegyünk Juliskával a faluba. Van ott pár kedves ember, de valahogyan nem érzem otthon köztük magam. Nem értenek meg és sokszor én sem értem őket. Az emberek olyan furcsák. Olyan kevés érzékük van a megfoghatatlanabb dolgok iránt. Mindenáron férjhez akarnak adni. De jobb egyedül. Úgyis hiába magyaráznék nekik. Vénlány akarsz maradni, kérdezik. Hát igen, inkább vénlány maradok, de nem adom el magam. Vagy találkozom egyszer valakivel, akinek a lelkem kell és akiben a lelkem társára talál, vagy így maradok, csúfolni való, ostoba aggszűznek. Nincs igazam?

A férfi hallgatott. Nem volt ereje felelni. Minden szó mintha késszúrás lett volna. Ott zsongott benne a régi, újra lobbant szerelem és szerelmet soha reménytelenebbnek nem érzett, mint ezt. Mit mondjon? Ő, az egykori kisfiú. Akinek ilyen leplezetlenül elmondanak mindent, mint egy bizalmas barátnak, mint egy testvérnek...

— Meddig marad itthon?

— Sokáig.

— Nagyon kedves volt, hogy átjött. Azt mondják, sehova se jár.

Nem is voltam még sehol. És valószínű, nem is megyek sehova.

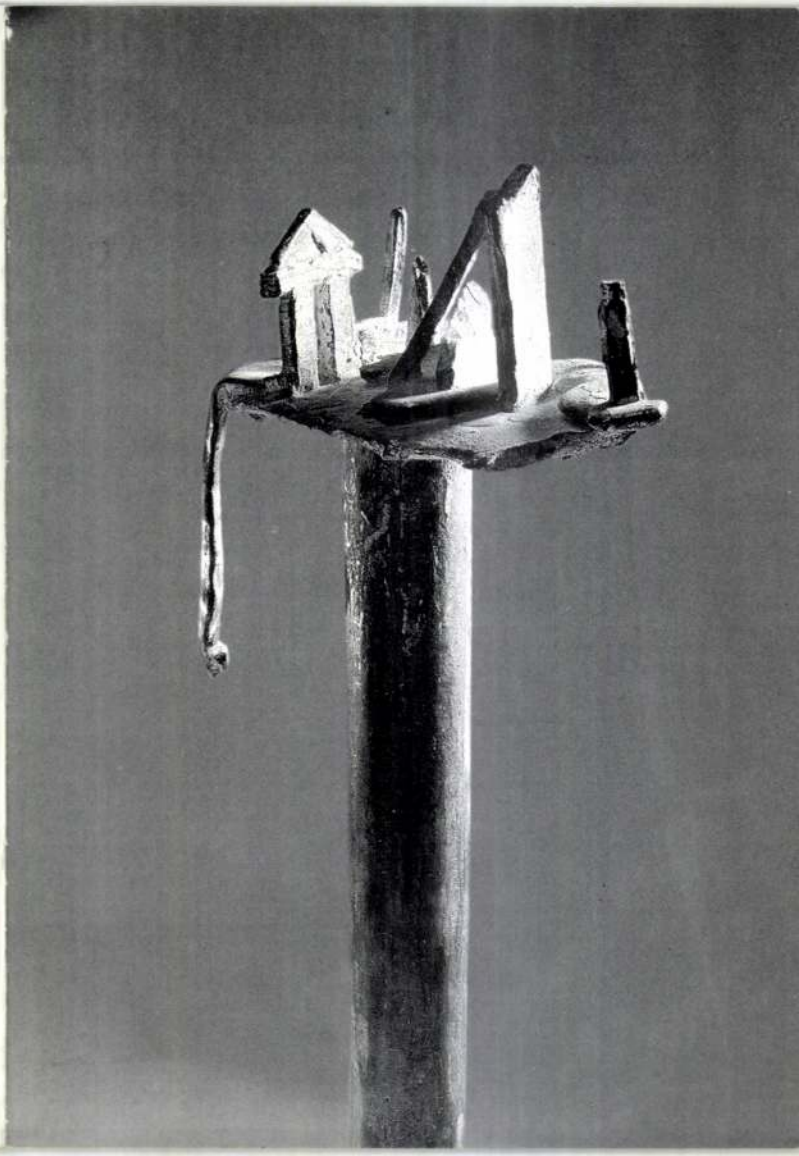
— És hozzánk?

— Az más.

— Laji, igazán nagyon szép magától. Maga még mindig a régi jó fiú. Nem is tudja, milyen jó volt nekem ez a délután. Az ember annyi egyedüllét után elbeszélget egy ilyen őszinte baráttal. Átjön ugye máskor is?

— Át.

— Milyen jó lesz! Talán el se képzeli, milyen sokat jelent az embernek egy másik ilyen lélekember

SZÖLLŐSSY Enikő

A Tihanyi Bencés Apátság
tisztelettel meghívja Önt

SZÖLLŐSSY ENIKŐ

szobrászművész

kiállításának megnyitójára

1998. május 1-én (pénteken) 11 órára
az Apátság Kőtárába.

A kiállítást megnyitja:

dr. KORZENSZKY RICHÁRD OSB

a Tihanyi Bencés Apátság házfőnöke.

A kiállítás megtekinthető
1998. szeptember 1-ig, naponta 10 és 16 óra között.

Szőllősi Gábor

ötvös

1717 második
céhmester

1727. detto

Jakab Kolozsvári

III. 143. l.

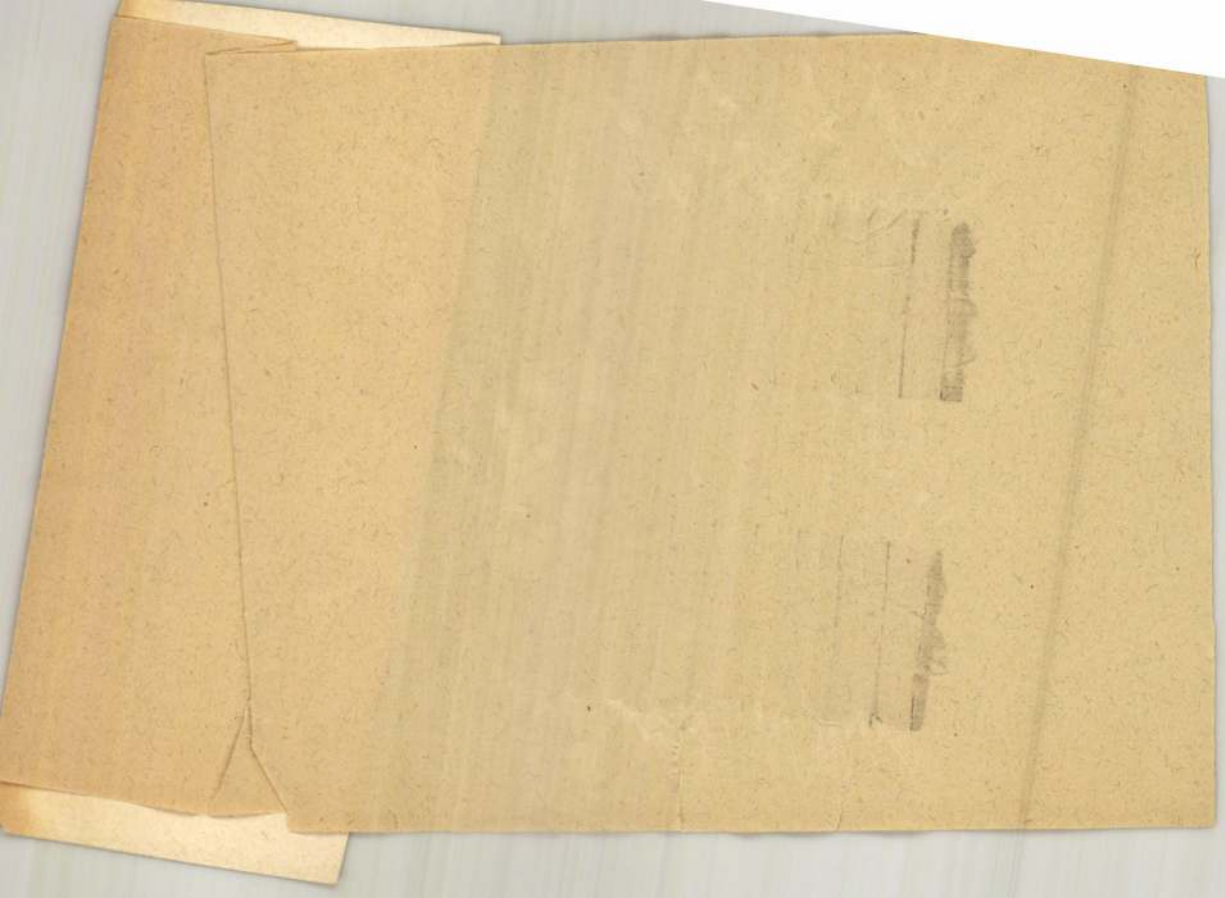
másod sorban pedig a
nyíl malom alatt el-
ő „Pap völde" a mely
l felismerhetnivélt
szögben, az ekkori czél-
tt kutatások főtárgya:
trum circum valla-
- belül pedig maga
actorium kerecsendő.
után a munkálatok
ndítására szükséges

Szőllősi Gábor

ötvös

1717-ben Csíkszépvíz mellett II-ik
ötvöscéhmester. 1719. 1727 dlto való
1727-ben halt meg.

Szarab Elek. Kolozsvári Közl.
Bpest. 1868. III. 143 l.

A vasúti architektura és a művészet.

Pilder Alfréd-től.

Érdekes jelensége a XIX. század kulturtörténelmének, hogy a kiméletlen racionálizmus térfoglalásával a művészet általános fejlődése lassanként elakadt annyira, hogy már az ötvenes évek társadalma művészet alatt voltaképpen a zenét, festészetet és szobrászatot értette, mert csakis ezek haladtak a fejlődés útján. A művészet egyéb ágai, a históriai stilusok változó divatjait szolgálva, megállapodtak, vagy visszafejlődtek. Szinte úgy látszott, mintha a hasznos és szép között összeférhetetlenség állna fenn.

Az új korszak mélységesen megváltozott szükségletei nem tudták és sokszor nem is akarták megtalálni a művészies kifejezést. A mindenek fölött uralkodó technika fiatalos önteltséggel, szinte tudatosan alkotott csunyát s tudatosan pusztította a szépet. Másrészről pedig a csonka művészet, l'art pour l'art jelszó jegyében, a műszaki feladatokat egyszerűen művészietleneknek jelentette ki. Ezen a világfelfogáson mult az is, hogy a vasútüzemmel összefüggő építészeti alkotások művészies kiképzése megfontolás tárgyát nem igen alkotta.

1. ábra. Rathen állomás (Drezda-Bodenbach).

2. ábra. Possendorf állomás (Drezda mellett).

5. ábra. Hivatalnok lakóháza Görlitzben.

3. ábra. Tharandt állomás egyik oldala (Drezda-Chemnitz).

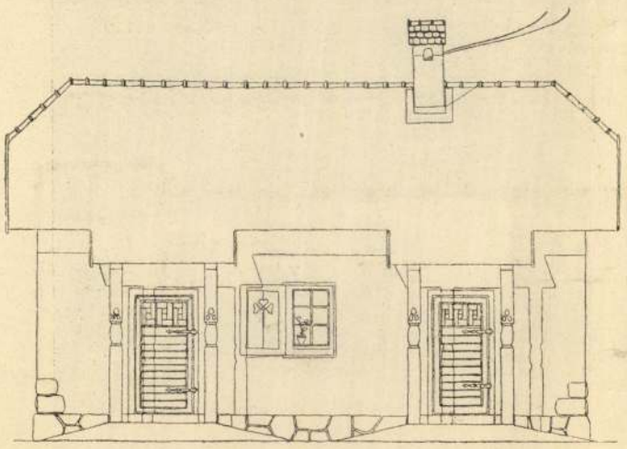
4. ábra. „Edle Krone" vonalblokkőrhely Tharandt mellett.

6. ábra. III. oszt. vonalőrház Tharandt közelében.

Ott, ahol nagyvárosok belterületére kerültek a pályaudvarok, helyenként nagyszabású épületeket emeltek ugyan, de szépnek ezek közül is csak nagyon kevés mondható. A kevésbbé centrális fekvésű s még inkább a vidéki vasúti épületek létesítésénél a művészi szempontok egyáltalában nem érvényesültek, sőt azok nagy részét nem is építészek tervezték. Szinte érezni ezek előtt a sárgára, vagy kékesszürkére festett, sivár, semmitmondó falak előtt, hogy még a históriai stilusok leltárából vett silány párkányzatot, stuckornamenst, vagy friest is sajnálták tőlük.

Külföldön is számos dísztelen maradványa van még ennek az irányzatnak, Ausztriában és Magyarországon pedig a legtöbb vidéki állomási felvételi épület, őrház, raktár, laktanya stb. ebből a korszakból való. Intő példa erre a ma már eléggé centrális fekvésü

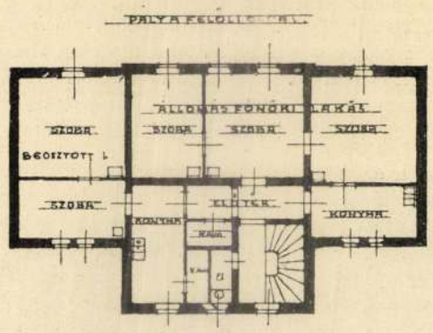

7. ábra. Vonalőrház a balatonvidéki vasúton.

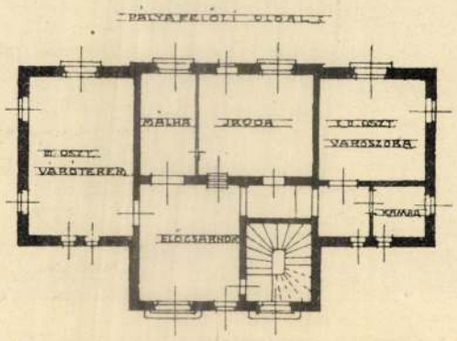
budapest-józsefvárosi, vidéken pedig az aradi, püspökladányi, békéscsabai, tövisi, kiskapusi stb. pályaudvar.

Ha már most a nagyközönség kritikájának legjobban kitett állomási felvételi épület is ily mostoha elbánásban részesült, a kevésbbé szembeötlő egyéb épületekre természetesen még kevesebb gondot sainak felvételi és melléképületei, bármennyire célszerű is legyen beosztásuk, a külsejükkel bizony lehangolják a nézőt.

Emeleti alaprajz.

Földszinti alaprajz.

8. ábra. I. oszt. felvételi épület régi szabványa.

Pedig mennél kevésbbé fontos valamely vasútvonal, vagy vasúti épület üzleti szempontból, mennél szegényesebb, elmaradottabb vidéken épült az, annál bántóbb az ellentét. A föld népe világszerte bámulatraméltó művészettel találta meg a klimának, földalakulatnak és egyéb helyi körülményeknek legjobban megfelelő

9. ábra. Szederjes állomás felvételi épülete.

fordítottak. Igaz ugyan, hogy nagyobb városaink közönségének szüntelen unszolására s a forgalom nagymértékű növekedése következtében átépült vagy átépülő városi állomásaink egyike-másika már megállja a művészet kritikáját is, azonban az újabb fővonalak kisebb állomásai, de még inkább a helyi érdekű vasutak állomálakóházformát s éppen ezért nem egy „újjáépült" városunk kiáltó diszharmóniái közül, örömest menekül a kulturember a faluba és tanyára.

Népünk stilérzékének hanyatlását is nemcsak a városok hatására vezethetjük vissza, hanem a vasúti épületekre is. A falu állomása,

vagy őrháza az iskolával és paplakkal együtt a civilizációt és kulturát, az anyagi és szellemi haladását képviseli és mert az egyszerű lelkek a hiányos formát az üdvös tartalomtól megkülönböztetni nem tudják, azok utánozóivá lesznek. *Ha az állam építkezései mintául szolgálnak, szükséges, hogy mintaszerűek is legyenek!*

Németországban ezt a tételt már általánosan elfogadták. Még a felszínes szemlélőnek is feltünhetik, hogy az újabb német építészet legjellegzetesebb alkotásai éppen a középületek, városházak, iskolák, pályaudvarok stb.

A vasúti építkezések közül a nagyvárosok központi pályaudvarainak monumentális kiképzése, bár művészieség tekintetében a haladás e téren is igen jelentékeny, tradicionális volt. Azonban nem állottak meg, mint régente, a nagy feladatoknál, hanem lépésről-lépésre átdolgozták az egész vonal épületeit az utolsó őrházig, úgy hogy ma egy ilyen vonal beutazása a figyelmes szemlélőt sokszor kedves meglepetésekben részesíti. Megfelelő környezetben valóságos kis műremekek létesültek így, mint azt a szász államvasutaknak az 1—6. sz. ábrán bemutatott egynéhány igénytelen állomási épülete, blokkőrhelye, lakó- és őrháza is mutatja.

Magyarországon a balatoni vasút építése adott első ízben alkalmat arra, hogy egy teljes vasútvonal magasépítményeinek tervezésénél művészi szempontok érvényesüljenek.

Székelyes fafaragványok alkalmazásával, a tetőfelszínek, falsíkok és faalkotórészek harmonikus szinezésével mind az állomások, mind az őrházak külseje igen tetszetőssé vált, úgy hogy ez a vasútvonal organikusan illeszkedik be festői környezetébe s épületei az egész balatonvidéki építészetnek kívánatos jó példát adnak.

A 7. ábrán példaképpen egy vonalőrházat mutatunk be (a Vasúti és Hajózási Hetilap 1909 április 10-én megjelent száma nyomán), megjegyezvén, hogy a falfelszíneket halványzöldre, a farészeket sötétzöldre, a lábazatokat pedig sárkányvörösre festették.

Bármily kívánatos volna azonban, hogy e példát országszerte minél többen kövessék, erre alig van kilátás, mivel a balatonvidéki vasút magasépítményei a szabványnál drágábbak. Az állam hasonló megokolt esetekben megengedhet ugyan magának ily luxust, de rendes viszonyok között nem építhet ilyen drágán sem maga, sem pedig a hasznot kereső magánvállalat.

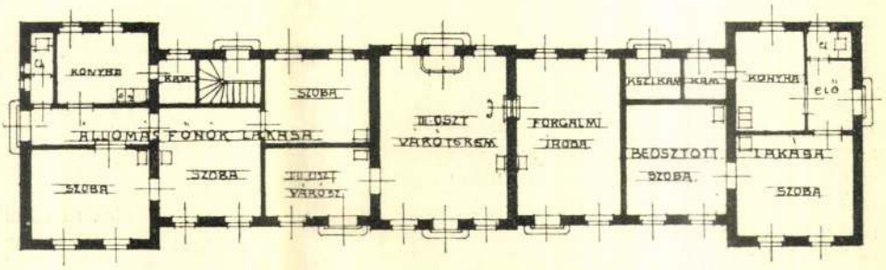
A szabványnyal egyenlő árban való tetszetős építésre jó példát nyujt a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége területén *Jármay* Béla üzletvezető kezdeményezésére, *Szöllősy* Ferenc tervei után újabban épült Harasztos, Ecel és Szederjes állomás.

Az államvasutak szabványtervei ugyanis sok tekintetben elavultak. A forgalom rohamos növekedése, mind a közönség, mind a személyzet igényeinek emelkedése s ez utóbbinak szaporodása, végre az 1907. évben kiadott szolgálati és illetményszabályzat sok rendelkezése hozzájárult ahhoz, hogy a szabványok többé elégségesek nem voltak.

A 8. ábra láttatja egy régi I. osztályú felvételi épület szabványtervének földszinti és emeleti alaprajzát, melyben feltűnik az irodahelyiség szűk volta, a lakásokhoz felvezető szűk lépcső, továbbá a lakások szükségből folyó célszerűtlen beosztása.

Az épület 173·5 m^2 alapterületen átlag 36.800 K-ba kerül. A kolozsvári üzletvezetőség a helyi forgalmi viszonyokra, valamint a telek olcsóságára való tekintettel, a fent nevezett három állomás felvételi épületeit földszintesekre tervezte át, amivel elérte mindenekelőtt azt, hogy az épület (9. ábra), jobban alárendeli magát a bájos dombvidék habitusának, a falsíkok s a tetőfelszínek aránya ez utóbbiak javára jelentékenyen megjavul s az egész ház erőteljes vörösszínű tetőzetével, falusiasan fehérre meszelt falaival s élénk zöldszínű zsalugátereivel, ajtószárnyaival, érdekes formájú kerti kerítésével barátságos benyomást tesz, mely nem jár messze a balatoni vasút architekturáinak hatásától sem.

Az épület beosztása (10. ábra) is igen célszerű, a főnök s beosztottjának lakása az épület két végén lévén elrendezve, azoknak egymástól teljesen elválasztott külön kertjük is van s az összes helyiségek világitása, ellentétben a bemutatott szabványnyal, kifogástalan.

10. ábra. Szederjes állomás felvételi épületének alaprajza.

A beépített terület 305·8 m^3, a költség átlag 37.400 K, tehát a szabványnál csupán körülbelül 600 K-val drágább, míg a szabványnak a követelmények szerint kibővítve való megépítése kétségtelenül 4—5000 K többköltséget okozott volna.

A kielégítő külsejű és praktikus beosztású új épület eszerint még jelentékenyen olcsóbb is, mint az architektonikus szempontból javíthatatlan szabvány. Természetesen az ilyen jó tervnek sem szabad szabványnyá fejlődnie. A művészet egyik alapfeltétele a változatosság. A tervezés az építés költségeinek oly csekély hányadát alkotja, hogy az ebben való takarékosság észszerűnek nem mondható.

Németországban épületszabványok csak a kisebb vonalcsoportra terjednek, mert csak így képesek a vidékenként változó építészeti népszokások keretébe beilleszkedni. Elismerik ott, hogy az államnak nem lehet célja a helyi építészeti tradiciók megsemmisítése, sőt ellenkezőleg, kötelessége azokat tőle telhetőleg ápolni és nevelni.

Gazdaságos lehet-e a villamos főzés?

Patz Sándor dr.-tól.*)

A folyadékok melegítésére használt készülékek fejlődési folyamatának végén a villamos főzőkészülékek állanak. Noha az utóbbiak mind a bevezetett energia gazdaságos felhasználását, mind pedig égéstermékektől mentes üzemüket és kényelmes kezelésüket tekintve, technikailag majdnem befejezetteknek mondhatók, ezek a készülékek kellő mértékben elterjedni mégsem tudtak. E körülmény oka részint az a hiedelem, hogy a villamos energiával való főzés költséges, másrészt pedig az, hogy a készülékek drágák, sok esetben rövid élettartamúak.

A készülékek árával és a készülékek apróbb tökéletlenségeivel jelen cikkelyem keretében nem foglalkozom, mert ezen, a gazdasági faktoroktól kevéssé befolyásolt és szerkezetileg megoldható kérdésen, a villamos úton való főzés általános elterjedése nem fog mulni.

Mielőtt a villamos főzés gyakorlati, gazdaságos alkalmazhatósága felett döntenénk, nézzük mily mértékben állanak egymással szemben ennek és a most használatos főzőmódoknak üzemköltsége.

*) Előadta a gépészeti, bányászati, gyáripari és elektrotechnikai szakosztályok 1910 december 10-iki ülésén.

MMÉEKözl.

Vegyünk tekintetbe minden olyan melegítő módozatot, mely háztartásunkban számításba jöhet. Ezek a szén, gáz, alkohol és a villamosság.

Legyenek a számításaink alapjául vett anyagárak következők:

1 *kg* 7000 kalóriás szén		közel	4	fillér
1 m^3 5000 „	világítógáz	„	16	„
1 *kg* 6800 „	denaturált szesz	„	75	„
1 *kw* ára legyen			20	„

Mivel egy *kwóra* 865 kalóriának felel meg, a fentiekből következik, hogy 10.000 kalória ára:

szénből előállítva	5·7 —,
világítógázból előállítva	32 —,
denaturált szeszből előállítva	110 — és
elektromos energiával előállítva	232 fillérbe kerül.

Ily alapon számítva, természetesen teljesen megszűnik a villamos főzés létjogosultsága, mert minden termelt kalória villamos úton $^{232}/_{5·7} = 40$-szer annyiba kerül, mintha azt szénnel állítanók elő. Ilyen számok hallatára rendesen nincs is további vita. Feltűnő, hogy ily módon a gáztűzhelyek is teljesen elveszítenék létjogosultságukat, mert hiszen a produkált kalóriára $^{32}/_{5·7} = 5·6$-szer annyiba kerül, mintha azt szénnel állítottuk volna elő, holott a gázkonyha kényelmi és gazdasági előnyei ma már igazán elvitázhatatlanok a széntüzelésű konyhával szemben. A számításban jelentkező ellentmondás onnan van, hogy nem a termelt kalóriákat kell figyelembe venni, hanem a tényleg főzésre felhasznált, vagyis azt a meleget, amelyet a melegítendő folyadékba vezetünk. Beszélnünk kell tehát a főzés hatásfokáról. Ez alatt pedig a főzésre felhasznált hasznos kalóriamennyiség viszonyát értjük a produkált összeshez képest. Széntüzelésű tűzhelynél ilyenről beszélni vajmi nehéz, mert hiszen itt a hatásfok felfűtött állapotban mindenekelőtt függ attól, hogy mily mennyiségben vonjuk el a hasznos meleget, jelentékenyen függ továbbá a tüzelés módjától.

Azt hiszem, nem vagyok elfogult a széntüzeléssel szemben, ha a melegítés hatásfokát 0·15-re veszem fel. Stacionér állapotot tételezve fel, eltekintek a felfűtés veszteségeitől és a főzés befejezte után —, valamint a szünetelés alatt előforduló energiaveszteségektől. Hogy ez a hatásfok a gyakorlatban jóval alacsonyabb, az alább közölt gyakorlati megfigyelésekből is látható.

A gáztűzhelyek hatásfoka tetemesen nagyobb, 40%—45% közt ingadozik.

Természetesen a háziasszony gondjaira bízott gáztűzhelyet nem tartjuk üzemben a garanciális jellegű próbához hasonló ideális viszonyok között, ezért annak hatásfokát a gyakorlatban 0·35-ra tehetjük, ismét stacionér állapotot tételezve fel és nem számítva azokat a csekély időközöket, melyek alatt a tűzhelyen nem főznek, de a lángzó ég.

Ugyanezt a hatásfokot a denaturált-szeszforralókra nem fogadhatjuk el. Itt tekintetbe kell vennünk az üzemen kívüli idők alatt előálló párolgási veszteségeket, melyek a forraló szesztartójának felmelegedése következtében elég tetemesek. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy a denaturált szeszt üvegben tartják és a fogyasztás néhány százalékára rug az elöntés és az üvegből való párolgás okozta veszteség. Tekintetbe véve még, hogy a szeszforralók lángzójában az elégés nem oly tökéletes, mint a gázlángzóban, annak hatásfokát 25%-ra becsülhetjük.

A villamos főzőkészülékek hatásfoka, bármily üzemviszonyok között legyenek is, állandóan a 90% felett van, tekintettel arra, hogy azokat mindig olyan viszonyok között használjuk, mint ahogy az a hatásfok meghatározásnál történik.

Ily alapon kiszámítva, 10.000 kalória hasznos energia költsége lesz:

szénből előállítva	$\frac{5·7}{0·15}$	= 38 —,
világítógázból előállítva	$\frac{32}{0·35}$	= 92 —,
denaturált szeszből előállítva	$\frac{110}{0·25}$	= 440 — és
villamossággal előállítva	$\frac{232}{0·9}$	= 258 fillér.

Ezek a számadatok az egyes főzőkészülékek *momentán hatásfokának* felelnek meg, holott tekintetbe veendő az ú. n. évi *hatásfok* is, mely sokkal rosszabb, mint az előbbi. Ez különösen szembetűnő módon jelentkezik a szénnel tüzelt főzőberendezéseknél. Az évi hatásfok nagyságának megállapítására kísérleteket végzett *Ritter* Berlinben. Saját háztartásában hosszabb ideig (pl. villamos konyha alkalmazásánál 3 évig) főzésre és melegítésre csak egy-egy fajta energiát használt és a következőket állapította meg:

Évi átlagban 4100 *kg* szén, 800 m^3 gáz és 600 *kwóra* áram egymással aequivalensek.

Wilkens ezeknek az adatoknak felhasználásával hosszasabban foglalkozik az elektromos főzés kérdésével*) és 3·25 M 100 *kg*-kénti szénár, 13 pf. m^3-enkénti gázár és 16 pf. *kwóránkénti* elektromos energia ár mellett, az egyes üzemköltségekre a következő adatokat hozza ki. Négyszemélyes háztartás konyhájának energiával való ellátása kerül évente:

szén felhasználásával	133 —,
gáz felhasználásával	104 — és
villamos energia felhasználásával	96 márkába.

Ezekből az adatokból az tetszik ki, hogy a villamos konyha a mondott (berlini) egységárak mellett 27%-kal olcsóbb, mint a szénnel fűtött. Eltekintve attól, hogy különösen az utóbbinak üzemköltségeit bizonyos óvatossággal szabad csak általánosítanunk és a négyszemélyes háztartás 133 márkás üzemköltségéből nem következtethetünk arra, hogy az üzemköltség fejenként ennek az árnak negyedrésze lesz, mert tekintettel a szén-takaréktűzhelyek nagy veszteségeire, az üzemköltség kisebb háztartásban aránylag több, nagyobb háztartásban pedig aránylag kevesebb lesz, vagyis egyazon tűzhelyen főzve 5 ember számára nem kell 25%-kal több szén, mint 4 ember számára, a mondott értékeken egy kissé meglátszik az elfogultság a szénnel tüzelt konyhával szemben.

A rendelkezésemre álló igen kevés üzemi adatból az említetteket helyesbíteni igyekezvén, mindeneklőtt a *szénnel tüzelt konyha* fűtőanyagának fogyasztását állapítottam meg. A háztartások szükségletei és a családtagok száma szerint egymástól eléggé eltérő fejenkénti évi fogyasztást kaptam (770—1200 *kg*-t), melynek átlaga 4—5 személyes háztartás esetén évi 950 *kg*. Ebben az összegben a fa és az alágyujtó anyag aequivalens árú szén kilogrammokban szerepel.

A *gázkonyha* évenkénti üzemköltségét illetőleg *Schilling* dr. adatait vettem számításba, melyet a *Kalender für Gas und Wasserfach*-ban közölt. Eszerint öttagú család főzőgázszükséglete naponként 3·44 — és évenként 1250 m^3, vagyis fejenként és évenként 250 m^3 gáz számítható. Ritter kísérletei ugyanezt az eredményt adják.

A vilamos konyha energiafogyasztása:

Sinell (Berlin)	szerint	0·48	*kwóra*	fejenként	és naponként	
Ritter (Berlin)	„	0·50	„	„	„	„
Craval (Anglia)	„	0·7	„	„	„	„
Adams (Amerika)	„	0·88	„	„	„	„
James I. Ayer	„	1·00	„	„	„	„

A megfigyelők adatainak eltérése a háztartások különböző igényeiben és a használt főzőkészülékek különböző hatásfokában rejlik.

A fenti értékek átlagát (0·73-ot) véve, négyszemélyes háztartáshoz főzésre kell évenként:

$4 \times 950 = 3800$ *kg* szén, melynek ára	152 K
$4 \times 250 = 1000$ m^3 gáz, „ „	160 K
$4 \times 0·73 \times 365 = 1035$ *kwóra* villamos áram	207 K

Tehát gazdasági szempontból a gázkonyha és a szénnel tüzelt takaréktűzhely közel egyértékű s mind a kettő a villamos áram előtt áll az alapul vett egységárak mellett.

Mielőtt a villamos energia megengedhető árának megállapítására áttérnénk, vizsgáljuk meg, mily mértékben helyettesíthetnők a villamos főzőkészülékekkel a ma még széltében használt veszélyes denaturált-szeszégőket.

*) Elektrotechnische Zeitschrift 1910. évf.

Szőllőssy Enikő
1021 szobrászművész

DOLGOZÓK LAPJA

Emberarcú falak a térben

Gondolatok Szőllőssy Enikő kiállításáról

Sétálok egy falakkal határolt — mégis határtalan — térben. Ezek a falak azonban nem nyomasztanak, nem hidegek, nem dévavár-félék. Emberarcú falak. Mintha egy mesében kóborolnék, megfeledkezem magamról, a világról, a körülölelő térről-időről. Olykor tükör villan elém, látom benne magamat. Farkasszemet nézek önmagammal, magamra csodálkozom. Felfedezem magamat. Jóleső érzés, hogy ezek a térbe helyezett falak egy pillanatra megállítanak, hagynak gondolkozni: a világról, a létről, magamról, magunkról. Gondolatszülő, gondolatserkentő falak. Mesében sétálok, mégis a valóságban érzem magam, a tér, a formák pihentetnek. Ilyen érzések törnek rám *Szőllőssy Enikő* szobrászművész kiállításán, a dorogi művelődési központban.

A fiatal és tehetséges művész világa nem hasonlít a többi szobrászművész teremtette világhoz, egyéni atmoszférája, varázsa, hangulata van. Szőllőssy Enikőnek *Borsos Miklós, Szabó Iván és Pátzay Pál* voltak a mesterei. Mindent megtanult tőlük, amire szüksége van, de el is tudott rugaszkodni a nagy mesterektől, hogy egyéni, sajátos művészetet teremtsen, önmagát valósítsa meg alkotásaiban. Szobrai a monumentalitás szárnyalásával születnek — „miniatűr" formában. Járkál az ember ezek között a modern, érzelmeket indukáló alkotások között, s hatalmasnak, csodatevőnek érzi magát. A fából és fémből faragott-csiszolt-hajlított alkotások falszerűsége tűnik elsősorban szembe a látogatónak. Szőllőssy Enikő falakat épít, talán hogy menedéket nyújtsanak, óvjanak bennünket. Ezek a falak emberarcúak, az ember belenő a falba, kinő a falból. Ott van mindenütt...

Szőllőssy Enikő kicsiben készült — óriássá nyújtózkodó — szobrai oda kívánkoznak mindennapjainkba, mozgalmassá, nyár-melegűvé hevítik a teret. Valami klasszikus csiszoltság, finomság, kidolgozottság érződik alkotásain, ismeri az anyag természetét, harmóniateremtő képességét a környezettel. Ezek a szobrok — térelemek? — akkor mutatják meg igazi arcukat, ha a fény, a levegő áramlása, a színek pajkos-burjánzó tobzódása — körülcsobogja őket, megtörik rajtuk, derűt kölcsönöz nekik. Nála nagyon fontos a fényhatás. Borús, fénytelen időben ezek a szobrok összehúzódnak, bezárkóznak. Általában nem egy tömbből, egy elemből építi műveit, hanem a csoportok egymást kiegészítő, „szervező" erejére törekszik. Mintha azt sugallná ezzel is, hogy egyedül elesettebbek vagyunk...

Érdekesen ötvözi Szőllőssy Enikő a különböző anyagokat, a fát, a fémet, a tükörré fényesített, s önmagunkat megmutató lemezeket. Ezekkel a tükörré csiszolt fémlemezekkel kitágítja a teret, az időt (*Nézőpontok* című alkotása), s meglepő vizualitást ér el vele. Különleges melegség árad a *Ballada* című szobor (fából készült) zárt szerkesztettségéből, a *Kőműves Kelemen*-ből. Legjobb alkotásaiban a kor, a szellem bonyolultságát érzékelteti, a kiismerhetetlennek tűnő világ elmélyült tanulmányozására ösztönöz. Labirintusba vezeti az embereket (*Kis labirintus, Labirintus*). A sötét, pácoltszínű, vasúti talpfára emlékeztető „talapzatokon" emberfej formájú szobrok segítenek eligazodni. Fémből (sárgaréz, vörösréz, krómozott fém, rézcsövek, vas) és fából készült, absztrahált emberformájú fejek, melyekbe tükrökkel beleépíti a nézőt, magunk is belenövünk Szőllőssy Enikő labirintusába, társa vagyunk az alkotásban, az önmagunkra ébresztésben, részesei vagyunk ennek a komplexumnak. A mozgást, az örök változást egy villanymotorral hajtott mobil kölcsönzi ennek a labirintusvilágnak. *„Döntő itt természetesen az alaprajz rendje, a látszólagos — sőt szándékosan túljátszott — dekomponáltságba rejtett szigorú törvény. Ettől a „rendetlenségtől" labirintus ő. Az egyes elemek voltaképpen szűk keretben előadott szobrászati etüdöt, plasztikai iskolát adnak. A művész, mint egy képzőművészeti mikrokozmoszt teremtett Labirintusával... Ez pillanatnyilag — nem túlzok — egyedül álló eredmény a magyar szobrászatban"* — írja a művész katalógusában *Frank János.*

Én *Juhász Ferenc* költészetének plasztikai megvalósítását látom — persze, más eszközökkel, hatással — ezekben a művekben. Sokat bíz Szőllőssy Enikő a színekre is.

Örülünk annak, hogy a dorogi művelődési központ most már egy átgondolt, rendszeres kiállítási koncepciót valósít meg. A dorogiak — jönnek a szocialista brigádok, *Furlán Ferenc* festőművész egymás után tartja a tárlatvezetéseket — a magyar képzőművészet újabb és újabb törekvéseivel ismertetnek meg.

—ez—

Részlet a Labirintusból

Köszönet illeti mindazokat, akik aktív propagandával, a lehetőségek sokirányú feltárásával támogatják e munkát, bár az eddigiek csak kezdeti eredménynek minősíthetők, — hangsúlyozta a miniszter, majd rámutatott:

Az V. ötéves terv lakásépítéseinek előkészítése során biztosítani kell a fokozottabb tervszerűséget. Erőfeszítéseinket a lakásépítési költségek növekedésének mérséklésére összpontosítjuk. Olyan szemléletet kell érvényesíteni — és ennek érdekében központi intézkedéseket tenni —, amelyek az alapvető funkciók sérelme nélkül biztosítják a gazdaságosabb lakástípusok építését. A költségmérséklést célzó műszaki feltételek, a fajlagos lakásépítési költség stabilizálása érdekében számos intézkedés történt: új épülettípus terveket és műszaki-gazdasági normatívákat dolgozunk ki, amelyeknél a takarékos megoldások messzemenően érvényesülnek. Felülvizsgáltuk a lakásépítés költségeit növelő hatósági előírásokat és ezek ésszerű mérséklése érdekében intézkedtünk.

A lakásépítés gyors ütemének fenntartása megköveteli a célszerű takarékosságot, a jobban szervezett kivitelezést és a megvalósításban közreműködő valamennyi szerv szoros, tervszerű összefogását, következetes, hatékony együttműködését.

— A nagyberuházások gyors megvalósítása elsőrendű népgazdasági érdek, arra azonban reálisan nem számíthatunk, hogy a hozott intézkedések alapján beruházási tevékenységünk fogyatékosságai rövid időn belül megszűnnek.

Az elért eredmények ellenére még nagyon sok a tennivaló. Az állami intézkedéseken túlmenően olyan szemléletnek kell érvényesülnie, hogy a beruházásokban érintettek a társadalmi érdekeknek megfelelően végezzék munkájukat. Az építőiparban ezt a magatartást minden szervezettől elvárjuk, — zárta beszédét Bondor József.

A miniszter felszólalása után Marjek József, Géczi János, Péterfi Ferenc, majd Mérten Lajos Komárom megye képviselője szólalt fel.

munkaprogramja erősíti unk szocialista jellegét

értelmiség és a társadalom minden egyes dolgozó tagjának alapvető érdekeivel. A program nagy figyelmet fordít hazánk sajátosságaira, építőmunkánk nemzetközi feltételeire, a szocialista országok összefogásában rejlő lehetőségekre, a szocialista építőmunka legfontosabb tényezőjére, a dolgozó emberre. A társadalom tagjai anyagi és szellemi felemelkedésének folytatását tűzi ki célul. Számol a társadalom tagjainak aktív részvételével. A kormány munkaprogramját helyeslem, elfogadom és elfogadásra ajánlom — fejezte be Mérten Lajos nagy tetszéssel fogadott felszólalását.

Ezzel az országgyűlés csütörtöki munkanapja — amelyen felváltva töltötte be az elnöki tisztet Apró Antal, Péter János és Raffai Sarolta — véget ért. A képviselők pénteken délelőtt 10 órakor a kormány munkaprogramjának megvitatásával folytatják tanácskozásukat.

Korszer

Irattári dokumentumok ta núsága szerint Esztergomba 1853 óta van „szervezett ta nóncképzés" — e történelm visszapillantással kezdődik a a beszámoló, amit a város tanács végrehajtó bizottság csütörtökön tárgyalt meg. A ülést az esztergomi 317-es számú Ipari Szakmunkásképző Intézetben tartotta a végrehajtó bizottság. S a történelmi múltról szólva a beszámoló a továbbiakban érintette, hogy 1905-ben kelt iskolai rendelkezés eltiltotta a „tanoncokat" a vörös nyakkendő viselésétől, a szakszervezettől. A Tanácsköztársaság idején az iskola fiataljai hallatták szavukat a város munkástanácsában, harcoltak a párkányi csatában. A Horthy-rendszer időszakában részben egyházi adományokból tartották fent az iskolát.

A jelenlegi működést évi mintegy 14 millió forintos állami költségvetési összeg fedezi. Az iskola megfelel a mai követelményeknek. Az esztergomi bázisintézmény nemrég épült 32 millió forintos költséggel. Ehhez tartozik a 200 tanulót befogadó, 17 millió forintos költséggel létesült kollégium. A szakmunkásképző másik iskolája Péliföldön, a harmadik pedig a lábatlani papírgyárban működik. A fiatalok oktatását szolgálja az üzemekben 9 tan-

A IV. könyvtári hét

A könyv

Szeptember 25-én Tatán, a megyei művelődési központban (a városi-járási könyvtár vendégeként) gyűltek összse megyénk könyvtárainak vezetői, munkatársai, a szomszéd megyék küldöttei. A könyvtári hét e rendezvényén a könyvtári terek esztétikájáról, a könyvtári enteriőrről folyt a vita. *Szabados Árpád* ismert fiatal grafikusművész a képzőművészeti alkotások középületbeli funkciójáról, a könyvtári terek esztétikus kialakulásáról beszélt (ő készíti a miskolci könyvtár egyik falának művészi „dekorálását").

Az MHSZ életéből

A GWP Magyarország Kiemelten Közhasznú Alapítvány,
a Szentendrei MűvészetMalom
és a Szentendre Művészetéért Közhasznú Alapítvány

TISZTELETTEL MEGHÍVJA A

LE PONT – HÍD

Válogatás a SZÖLLŐSI-NAGY – NEMES Gyűjteményből

modern és kortárs képzőművészeti kiállítás megnyitójára
2004. szeptember 10-én (péntek) 18 órára a
MűvészetMalomba (Szentendre, Bogdányi u. 32.)

A kiállítást megnyitja:
Beke László művészettörténész

Közreműködik:
Apagyi Mária – Improvizációk preparált zongorára

A kiállítás kurátora:
Faludy Judit művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
2004. szeptember 10-től november 7-ig
naponta 10-től 18 óráig. Hétfőn a látogatás ingyenes.

A SZÖLLŐSI-NAGY – NEMES Gyűjtemény válogatott fotóiból

(H)Unok Párizsban

címmel az MVM Fotógalériájában (1011 Budapest, Vám u. 5–7.
http://galeria.mvm.hu) nyílik kiállítás, mely megtekinthető
2004. szeptember 8-tól október 10-ig naponta 9 – 17 óráig.

2000 Szentendre,
Bogdányi u. 32.
Telefon / Fax:
(00-36)-26-301-701
e-mail: mmalom@
dunakanyar.net

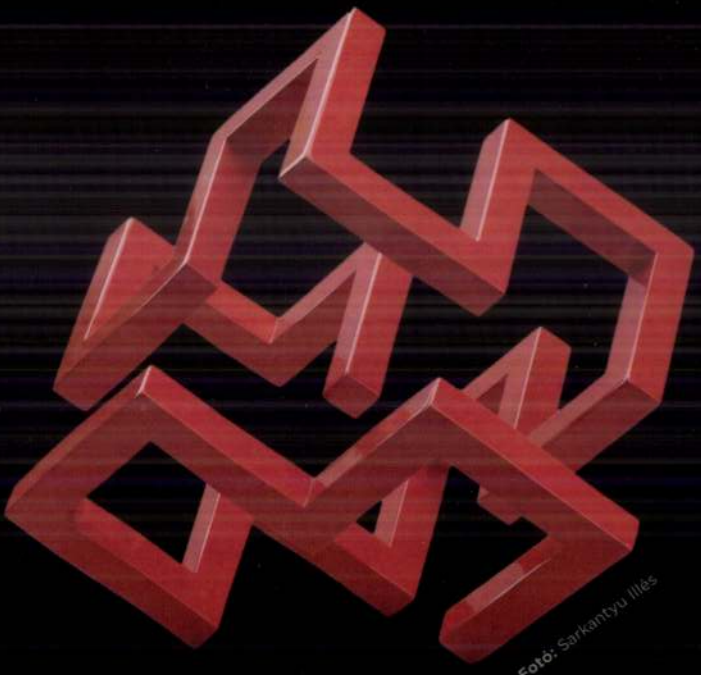
MűvészetMalom MűvészetMalom MűvészetMalom

MVM VEOLIA SUEZ SUEZ ENVIRONMENT ÉPVÍZKÖR

Európai Tudományos és Művészeti Akadémia • Duna-menti Regionális Vízmű Rt • Szentendre Művészetéért Alapítvány
Kép: Michel Jouët (Franciaország) B0237102AL című szobra, 30x30x30 cm, 2002. Fotó: Sarkantyu Illés

LE PONT – HÍD

Válogatás a SZÖLLŐSI-NAGY – NEMES Gyűjteményből

Fotó: Sarkantyu Illés

AGAM • AKNAY • ALBERT • BAJ • BAK • BÁLINT • BARCSAY • BARTA • BARTNIG • BEOTHY
BEOTHY-STEINER • BÉZIE • BILL • BOROS • BOURGIGNON • BRAUN-LENGYEL
BRÉVAL • CAHN • CHILLIDA • CRUZ-DIEZ • CSÁJI • CSATÓ • CSIKY • CZÓBEL
DE SPIRT • DEIM • DUBREUIL • Rita ERNST • ÉZSIÁS • FEJTŐ • FRANK • GÁYOR • GORIN
GYŐRI • HAÁSZ Ágnes • HAÁSZ István • HAJDU • HANTAÏ • HARASZTHŸ • HERVÉ
HETEY • HONEGGER • JAKOVITS • JOUËT • KADAR • KÁDÁR • KALLOS • KASSÁK
KIGYÓS • KILAR • KNIFER • KOLOS-VARY • KONOK Tamás • KORNISS • LANTOS • LIPTAY
LOSSONCZY Ibolya • LOSSONCZY Tamás • LUKOVITCZKY • MAJOR • MAKARIOS • MARK
MARTYN • MATTA • MATTIS-TEUTSCH • MATZON • MAURER • MAURY • MEGYIK • MEYER
MÓDER • MOHR • MOLNAR • MORELLET • NÁDLER • NAGÁMI • NEM'S • NEMOURS
NOUVEAU • ORSZÁG • PAN • PASQUER • PATKAÏ • PAZZI • POPET • PRINNER • PROSI
QUENTINE • RÁCZ • REIGL • RETH • RIDELL • ROMAN • ROMPZA • ROZSDA • SAJO
SCHAÁR • SCHÖFFER • SEKAL • SOTO • STAECHELIN • STAUDT • SZABÓ László
SZÉKELY Pierre • SZÉKELY Vera • SZENES • SZITTYA • SZOBEL • TIHANYI • VAJDA Júlia
VARI • VASARELY • VERHAEGER • VINCZE • VITKINE • ZALAVÁRI József • ZEMPLÉNYI

A GWP Magyarország Kiemelten Közhasznú Alapítvány,
a Szentendrei MűvészetMalom
és a Szentendre Művészetéért Közhasznú Alapítvány

TISZTELETTEL MEGHÍVJA A

LE PONT – HÍD

Válogatás a SZÖLLŐSI-NAGY – NEMES Gyűjteményből

modern és kortárs képzőművészeti kiállítás megnyitójára
2004. szeptember 10-én (péntek) 18 órára a
MűvészetMalomba (Szentendre, Bogdányi u. 32.)

A kiállítást megnyitja:
Beke László művészettörténész

Közreműködik:
Apagyi Mária – Improvizációk preparált zongorára

A kiállítás kurátora:
Faludy Judit művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
2004. szeptember 10-től november 7-ig
naponta 10-től 18 óráig. Hétfőn a látogatás ingyenes.

A SZÖLLŐSI-NAGY – NEMES Gyűjtemény válogatott fotóiból

(H)Unok Párizsban

címmel az MVM Fotógalériájában (1011 Budapest, Vám u. 5–7.
http://galeria.mvm.hu) nyílik kiállítás, mely megtekinthető
2004. szeptember 8-tól október 10-ig naponta 9 – 17 óráig.

2000 Szentendre,
Bogdányi u. 32.
Telefon / Fax:
(00-36)-26-301-701
e-mail: mmalom@
dunakanyar.net

MűvészetMalom MűvészetMalom MűvészetMalom

MVM
SUEZ ENVIRONMENT
ÉPVÍZKÖR

Európai Tudományos és Művészeti Akadémia • Duna-menti Regionális Vízmű Rt • Szentendre Művészetéért Alapítvány
Kép: Michel Jouët (Franciaország) B0237102AL című szobra, 30x30x30 cm, 2002. Fotó: Sarkantyu Illés

LE PONT – HÍD

Válogatás a SZÖLLŐSI-NAGY – NEMES Gyűjteményből

Fotó: Sárkantyú Ilyés

AGAM • AKNAY • ALBERT • BAJ • BAK • BÁLINT • BARCSAY • BARTA • BARTNIG • BEOTHY
BEOTHY-STEINER • BÉZIE • BILL • BOROS • BOURGIGNON • BRAUN-LENGYEL
BRÉVAL • CAHN • CHILLIDA • CRUZ-DIEZ • CSÁJI • CSATÓ • CSIKY • CZÓBEL
DE SPIRT • DEIM • DUBREUIL • Rita ERNST • ÉZSIÁS • FEJTŐ • FRANK • GÁYOR • GORIN
GYŐRI • HAÁSZ Ágnes • HAÁSZ István • HAJDU • HANTAÏ • HARASZTHŸ • HERVÉ
HETEY • HONEGGER • JAKOVITS • JOUËT • KADAR • KÁDÁR • KALLOS • KASSÁK
KIGYÓS • KILAR • KNIFER • KOLOS-VARY • KONOK Tamás • KORNISS • LANTOS • LIPTAY
LOSSONCZY Ibolya • LOSSONCZY Tamás • LUKOVITCZKY • MAJOR • MAKARIOS • MARK
MARTYN • MATTA • MATTIS-TEUTSCH • MATZON • MAURER • MAURY • MEGYIK • MEYER
MÓDER • MOHR • MOLNAR • MORELLET • NÁDLER • NAGÁMI • NEM'S • NEMOURS
NOUVEAU • ORSZÁG • PAN • PASQUER • PATKAÏ • PAZZI • POPET • PRINNER • PROSI
QUENTINE • RÁCZ • REIGL • RETH • RIDELL • ROMAN • ROMPZA • ROZSDA • SAJO
SCHAÁR • SCHÖFFER • SEKAL • SOTO • STAECHELIN • STAUDT • SZABÓ László
SZÉKELY Pierre • SZÉKELY Vera • SZENES • SZITTYA • SZOBEL • TIHANYI • VAJDA Júlia
VARI • VASARELY • VERHAEGER • VINCZE • VITKINE • ZALAVÁRI József • ZEMPLÉNYI

A MAGYAR FOTOGRÁFIAI MÚZEUM
6000 KECSKEMÉT, KATONA JÓZSEF TÉR 12.
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT A
SZÖLLŐSY KÁLMÁN (1887 – 1976)
CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁRA

SZÖLLŐSY KÁLMÁN (1887 – 1976) A MAGYAR FOTÓMŰVÉSZET LEGJOBBNAK NEVEZHETŐ NÉHÁNY ÉVTIZEDÉNEK FONTOS ALKOTÓJA. KIEMELKEDŐT NYÚJTOTT AZ AKTFÉNYKÉPEZÉSBEN, A KOSZTÜMÖS ÉS ROMANTIKUS ZSÁNERKÉPEKBEN VALAMINT A NÉPI ÉLETKÉPEKBEN. A MAGYAROS STÍLUS EGYIK MESTERE. NEMCSAK ALKOTÓKÉNT, DE A KORABELI FOTÓS KÖZÉLET SZERVEZŐJEKÉNT IS EMLÉKEZHETNEK RÁ A NEM TÚL FIATALOK. 1910-ES SZEMÉLYLEÍRÁSA SZERINT „TERMETE KÖZÉP, ARCA OVÁL, SZEME KÉK, HAJA SZŐKE, FOGAI HIÁNYOSAK, ORRA RENDES".

A KIÁLLÍTÁS LÁTOGATHATÓ: 2007. SZEPTEMBER 7-TŐL OKTÓBER 28-IG, HÉTFŐ ÉS KEDD KIVÉTELÉVEL 10-17 ÓRÁIG.
TEL.: +36-76/483-221, FAX: +36-76/508-259
E-MAIL: FOTOMUZEUM@FOTOKLIKK.HU, WEB: WWW.FOTOMUZEUM.HU

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

SZŐLLŐSI KÁLMÁN

magyar fotográfiai múzeum
hungarian museum of photography

A
Mai Manó Fotógaléria és a Magyar Fotográfiai Múzeum
meghívja Önt és barátait
az egyik legkiemelkedőbb magyar fotográfus,

SZÖLLŐSY KÁLMÁN

(1887–1976)

képeiből rendezett kiállítás megnyitójára
1997. január 16-án délután 5 órára.

A kiállítás megtekinthető február 19-ig

Mai Manó Fotógaléria
1065 Budapest, Nagymező u. 20. félemelet

Budapest központjában áll az a hatszintes műteremépület, amelyet
Mai Manó csász. és kir. udvari fényképész építtetett 1894-ben,
s ahol korának nagypolgárai készíttettek magukról felvételeket.
A máig szinte változatlan állapotban fennmaradt épületben működik az a galéria,
amely fotóműtárgyakat árusít és állít ki. Ezen kívül fotós antikváriumként
és könyvesboltként üzemel. Egyben információs központ, ahol a látogatók fotókiállításokról,
szervezetekről, alkotócsoportok tevékenységéről tájékozódhatnak.
Az épület előcsarnokában a fényképész kirakatainak helyet adó helyreállított
vitrinfülkében tekinthető meg a Lépcsőházi Galéria kiállítása.
Nyitva: hétfőtől péntekig 14–18 óráig.

ahogy tetszik

Felejtéstörténet avagy

fotó: Sárközy György

Krausz Tamás: a holokauszt elmismásolása már a háború alatt megkezdődött, 27 millió halottja van a szovjet népnek, ebből csaknem hárommillió zsidó. Az összlakosság tíz százaléka, de a zsidó lakosságnak csaknem a fele. Szörnyű veszteség. Ámde azt is látni kell: a zsidó túlélők nagyságrendje is egyedül a Szovjetunióban ilyen magas egész Európában. Ezt soha ne feledjük el!

Folytatás a 21. oldalról

Ez azért más dolog, mint arról hallani, hogy potenciálisan én is áldozat vagyok.

Érdekes kérdés, hogy mit tudhattak minderről a magyar zsidó vezetők. Ezt kikutatni a magyar vonatkozásokkal foglalkozó szakemberek dolga, de szerintem, a hazai zsidó vezetőknek tudniuk kellett a szovjet területen folyó népirtásról, ha annak méreteiről nem is lehetett világos elképzelésük. Noha kritikával illetem a szovjet vezetőséget, mert nem kezelte a dolgot a maga jelentőségében, ennek ellenére a szovjetek és az 1942-ben létrejött Zsidó Antifasiszta Bizottság a világ tudomására hozták az ügyet. Az amerikai, a brit, a magyar zsidó vezetőknek tudomást kellett szerezniük róla. Ennek tudományos, politikai és erkölcsi szempontból is óriási jelentősége van. A hazai zsidó vezetők valamely igazolhatatlan taktikai okból elhallgatták a holokauszt tényét a zsidóság elől. Ezt dokumentálja egyébként az Auschwitz-jegyzőkönyv elhallgatása is, ami az én szememben megbocsáthatatlan hiba.

Ha ezzel valaki komolyan foglalkozni kezd, ezek szerint még érdekes dolgokat tudhatunk meg.

Én is számos, nagyon érdekes levéltári anyagot találtam. Kiderül ebből a könyvecskéből is. Az oroszok már kiadták vagy kiadni szándékoznak a fellelhető dokumentumokat. Lehetetlen, hogy a magyarországi, a budapesti zsidó tanács anyagai ne legyenek kutathatók. Ezekből kiderülne, hogy mit tudtak a háború alatt a zsidó vezetők. A kárpátaljai vérengzésről tudtak; ennek igaz történetét Ságvári Ágnes írta meg. És ha tudtak róla, akkor nem tudom elképzelni, hogy másról nem. Hiszen ez a holokauszt első fázisa volt a nácik által elfoglalt szovjet területen, és Magyarország máris érintve volt benne. Nehéz elképzelni, hogy semmit se tudjanak 2,8 millió szovjet zsidó elpusztításáról.

A Szovjetunió megtámadásától fogva aztán végképpen nem rejti véka alá a terveit a náci propaganda sem.

És a szovjetek sem hallgatják el a zsidók elleni speciális népirtás tényét egy ideig, noha soha nem állítják a középpontba, mert attól tartanak, hogy az nem csökkenti, hanem inkább növeli az antiszemitizmust, megerősíti a náci propagandát, hogy a zsidók még holtukban is „privilegizáltak".

1942 után valahogyan eltűnnek a zsidók a hivatalos szovjet szövegekből, már csak általában a békés szovjet lakosság elleni atrocitásokról beszélnek.

A háború második szakaszában egyre ritkábban említik a zsidó nép ellen elkövetett speciális népirtás tényét – amit ma holokausztnak nevezünk – a hivatalos propa- ►

Anatole France kettős

Michael Douglas
elmeséli, hogyan lett kóros lámpalázzal küszködő, kétbalkezes fiatal csepűrágóból magabiztos filmsztár, sikeres producer és az ENSZ békenagykövete
26–27. oldal

ahogy tetszik

LE PONT – HÍD

SZÖLLŐSI-NAGY ANDRÁS ÉS NEMES JUDITH GYŰJTEMÉNYE SZENTENDRÉN

A Párizsban élő házaspár, Szöllősi-Nagy András és Nemes Judith nem csekély fáradságot vállalt és áldozatot hozott, hogy gazdag gyűjteményéből Magyarországon kiállítást – csaknem kétszáz válogatott műtárgy – hozzon létre. A tárlat látogatói nem csupán a művek szépségében gyönyörködhetnek, de az anyag szellemiségét megjelenítő, a művészi elvet hűen követő rendezésében is. Az érdem Faludy Judité. A MűvészetMalom három emeletén – a kiváló kurátor-rendező leleményét követve – négy eszme különböztethető meg. Tér és mozgás, Szekvencia és írás, Organikus formák, valamint a Test. Magától értetődik, hogy ez a nemes igyekezet inkább csak az avatottabbaknak tűnhet fel, hiszen valamenynyi mű önmagáról szól a modern művészet izgalmas, de gyakran rejtélyes, nehezen érthető hangján. Egymással rokonszenvező alkotások mellett a szomszédtól idegenkedő művészi felfogások, karakterek, világlátások feleselnek egymással.

Ez a világ a mi korunk, mo[illegible]hatná a kíváncsi látogató, aki miközben szívből élvezi a pompás, de felkavaró látványosságot, szeretné közelebbről megérteni e művek vallomásait. Mivel a kiállítás nagyon is tudatos válogatás a házaspár gazdag gyűjteményéből, s nagyjából az 1910–2003 közötti korszak munkáit prezentálja, jól követhetők a gondolat és stílus változásai és a művészi nyelv fejlődése. Közelebbről szemlélve, a kassáki szellemű, új világot teremtő konstruktivizmustól napjaink totális individualizmusáig – midőn a társadalom újjáépítésének illúzióját a „tout va" tervezett anarchiája követte – terjed a sor.

A művészeteket kedvelő közönség ritkán találkozhat hasonlóan gyönyörködtető, egyben gondolkodást, elmélyülést követelő együttessel.
Folytatás a 25. oldalon

Anna Mark: Cím nélkül, márványpor, homok, vászon

reprodukciók: Kovács Katalin

MVM

MAGYAR VILLAMOS MÜVEK RT.

ANDRÉ ROGI
BEOTHY ETIENNE
BOROS GYÖRGY
BRASSAÏ
DRTIKOL FRANTIŠEK
FEJÉR ERNŐ
FLANEK PÉTER
HERVÉ LUCIEN
HERVÉ RUDOLF
HEVESY IVÁN
HORVÁTH ISTVÁN
KADAR JOSEPH
LANDAU ERGY
MISKOLCZI EMESE
NADAR FELIX
NADAR PAUL
SARKANTYÚ ILLÉS
SOMLÓSI LAJOS
SUGÁR KATA
VATTAY ELEMÉR

MVM GALÉRIA

MVM GALÉRIA MVM GALÉRIA MVM GALÉR

BRASSAÏ: ARATÁS, 1945

HÍVÓ MEGHÍVÓ MEGHÍVÓ MEGHÍVÓ MI

AZ MVM RT. TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT 2004. SZEPTEMBER 8-ÁN 14.30 ÓRÁRA AZ MVM GALÉRIÁBA, AHOL

(H)UNOK PÁRIZSBAN CÍMMEL A SZÖLLŐSI-NAGY-NEMES GYŰJTEMÉNY FOTÓANYAGÁBÓL

NYÍLIK KIÁLLÍTÁS. MEGNYITJA KINCSES KÁROLY, A MAGYAR FOTOGRÁFIAI MÚZEUM IGAZGATÓJA. TANGÓHARMONIKÁN PÁRIZSI SANZONOKAT JÁTSZIK TELEK BALÁZS.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 2004. SZEPTEMBER 8. ÉS 2004. OKTÓBER 10. KÖZÖTT, NAPONTA 9–17 ÓRÁIG. MVM RT. BUDAPEST, I. KERÜLET, VÁM UTCA 5–7. INFORMÁCIÓ 06-1-224-6252 WEB: GALERIA.MVM.HU

A KIÁLLÍTÁSHOZ CSATLAKOZIK A PÁRIZSBAN ÉLŐ MAGYAR GYŰJTŐ HÁZASPÁR 20. SZÁZADI, ILLETVE KORTÁRS FESTMÉNYEKBŐL ÁLLÓ MŰGYŰJTEMÉNYÉNEK KIEMELKEDŐ DARABJAIT BEMUTATÓ RENDEZVÉNY A SZENTENDREI MŰVÉSZETMALOMBAN. MEGTEKINTHETŐ SZEPTEMBER 10. ÉS NOVEMBER 7. KÖZÖTT.

MVM GALÉRIA 1011 BUDAPEST, VÁM UTCA 5-7.

A balassagyarmati Mikszáth Kálmán Művelődési Központ

meghívja

SZÖLLŐSI MÁRIA

kiállítására

a
SZERBTEMPLOMBA

1995. augusztus 4 - szeptember 28-ig

Megnyitja:

augusztus 4-én, pénteken, 17 órakor:

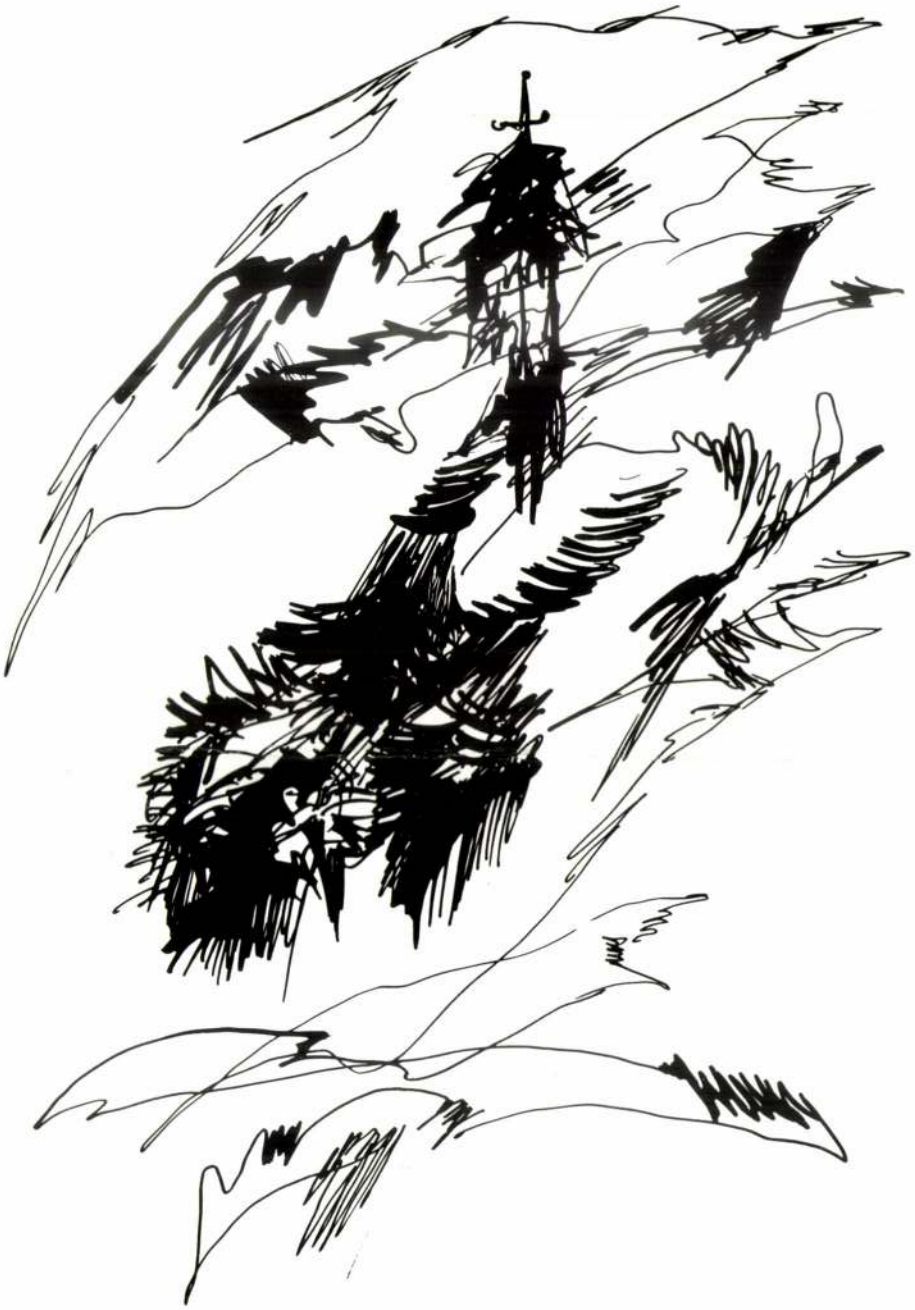
FOGARASI BÉLA
gitárművész

SZÖLLŐSI Mária

Kárpátalja II. Szöllősi

Kárpátalja

Haldokló madár Szöllősi

Pásztón születtem 1946-ban. Általános és középiskolai tanulmányaimat is itt végeztem.
1970-ben szereztem diplomát a Magyar Iparművészeti Főiskola szőnyeg és gobelin tervező szakán.
1971-től 12 évig dolgoztam Szécsényben a Palóc Házi-ipari Szövetkezetben iparművész tervezőként.
1983-tól szellemi szabadfoglalkozású iparművész vagyok. Szövök és természetesen szívesen rajzolok és festek.
1992-ben és 93-ban részt vettem a bujáki művésztelepen.
1993. őszén Kárpátalján a Munkácsi Nemzetközi Művésztelepen dolgoztam.
Jelentősebb köztéri munkáim: Pásztón, az Oskolamester Házában szövött lenvászon textilek, a volt pártbizottság épületében szövött gyapjú falikárpit /280x300 cm/; Hollókőn a Petőfi u. 10. számú Vendégházban szövött bútorkárpit, szőnyegek, ülőpad-takarók, ágytakarók.

Kiállítások: Salgótarján; Madzsar József Kórház, Egészségügyi Szakközépiskola, MSZMP Oktatási Központ, József Attila Műv. Központ Klubja.
Pásztó - Múzeum; Nagybátony - Bányász Műv. Központ /grafikai kiállítás/; Szécsény - Műv. Központ,
Szirák - Kastélyszálló

Cím: 3060 Pásztó, Csillag tér 21.

SZÖLLŐSI Mária

Zuhanó madarak I.

Szöllősi

Zuhanó madarak

SZERBTEMPLOM

(Balassagyarmat, Szerb utca)

1995. augusztus 4 - szeptember 28.

SZÖLLŐSI MÁRIA

Szöllösi Mária

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MAJ 4

BUDAPESTER RUNDSCHAU
Budapest

1021

Grafik von Mária Szöllősi

Grafik von András Antal

KEP

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1968 MÁJ 25

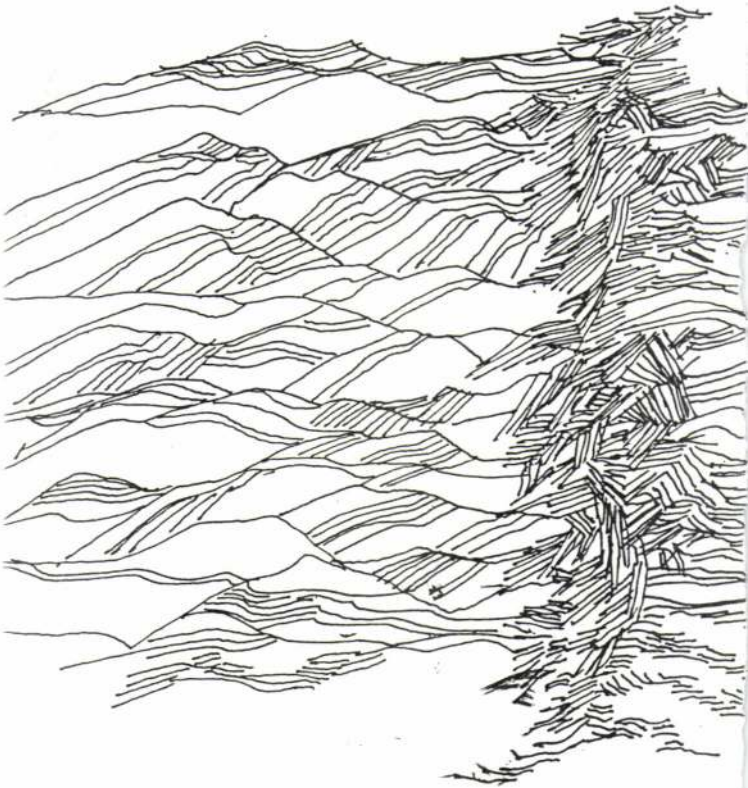
PEDAGÓGUSOK LAPJA

1021 Szöllősy Máté

Szöllősy Máté:
Portré

A munkaviszonyban töltött
idők beszámításának legújabb
szabályozása nyomán nemegy-
szer olyan helyzet alakul ki,
hogy a dolgozó már a korábbi
években jogosult lett volna a
jutalomra, de eddig nem kapta
meg. A Munkaügyi Miniszté-
rium ezeket az eseteket is sza-
bályozni kívánja, megfelelő le-
hetőségeket teremtve az elma-
radt jubileumi jutalom kifi-

a Szécsényi
Művelődési és Ifjúsági Centrum
meghívja

SZÖLLŐSI MÁRIA

textilművész
kiállítására

1994. január 7 - február 15-ig.

megnyitja: jan. 7-én, pénteken 17.30 órakor

FÖLDI PÉTER festőművész

közreműködnek:

A ZENEISKOLA TANÁRAI

Szőllősi Máté

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1966 FEB 27

1021

Szőllősi Máté: Zalahalápi táj

S közben, észrevétlenül felforrt a levegő. Ki is kezdte? Úgy hiszem *Illés István.*

Négy forintos órabérért nem dolgozunk kérem.

— Helyeslem, amit cselekedtünk. Nem való ide, aki nem dolgozik. De hibáztatom az elnököt. Az elnök a felelős azért, hogy Oszkó

tom, vaitsuk le.

— Itt nem lehet, nem hozhatunk ilyen határozatot. Majd a küldöttgyűlésen.

— Dehát miért nem lehet, mi döntünk itt, a kutyaszentségit.

— Ott is maguk fognak dönteni.

Zúg a terem.

— Csak ne egyszerre tagtársak. Elvtársak!

— Csönd legyen uraim!

Rádi László kiáltott így, s mikor csend lesz, komótosan feláll.

— Én meg ammondó vagyok elnök úr, hogy nem lesz ez így jó. Beszélt itt maga nekünk a közgyűlésen is hét, meg nyolcforintos órabérekről. Nekünk, a komámnak meg nekem, meg a többi fogatosnak négy forintot fizetnek. Hát ennyiért nem dolgozunk. Érti, elnököm, nem dolgozunk!

— Ne is dolgozzanak — így az elnök. *— Január 1-ig visszamenőleg megkapják a felemelt munkabért.*

— Na, lássa, e má' úri

... Ezt nem adom be? Hát azt mondom neked, hogy hazug, cigány ember vagy!

S leül, szavát se hallani többé. Csak amikor kifelé mentünk, akkor láttam: komolyan, meghitten beszélget hazug, cigány barátjával. Akkor békültek éppen.

Közben szó esik a tervről is, a munkafegyelemről, a fizetésekről, az új termő-

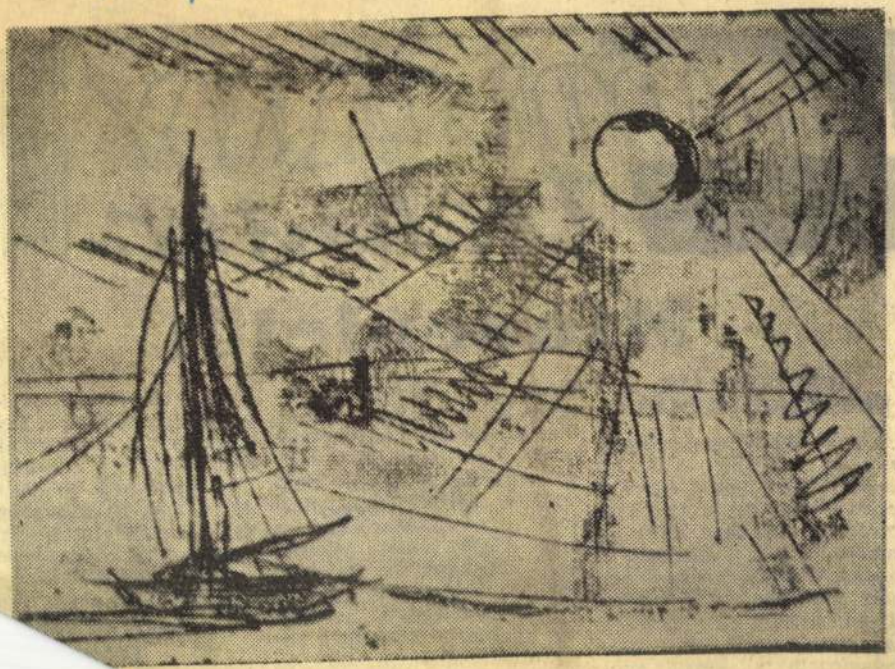

Szöllősi Máté
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)

14.111.121

1021

Szöllősi Máté: „Nyár"

TUDOMÁNY — technika

Mindenfelől

ACÉLTEXTILIÁK ŰRHAJÓSOK SZÁMÁRA

A svéd Sandviken acélkonszern az Egyesült Államok részére 7/1000 mm átmérőjű acélfonalakat gyárt: huszonötször vékonyabbat, mint az emberi hajszál. Ezeket a rendkívül tiszta acélból készült fonalakat az USA gyáraiban beleszövik majd a szokványos textil- és műanyagfonalakból készült szövetekbe. Az amerikai Űrhajózási Hivatal Szakértői azt tervezik, hogy az űrhajósok részére ilyen szövetekből ké-

tudományos jelentősége. Egy orvos-kongresszuson statisztikai adatokkal bizonyították: mesterséges légzéssel, a szívverést biztosító külső elektronikus berendezéssel, tartós infuzióval lehetséges az „élet külső, látható jelenségeit" napokkal, sőt hetekkel meghosszabbítani. A halál tényét — elhangzott javaslatok alapján — ezentúl a következők jellemzik: ha az EKG görbe teljesen eltűnik és ha a külső ingerekre semmilyen válasz nem érkezik.

hogy előállítsák az ideáli kísérleti sertésfajtát. Igy szü letett meg az amerikaiak és nyugatnémetek miniatür ser tése, amelynek ifejlett pél dánya nem h meg a 6 kg-ot. Olyar gyógy szertani kís nek rajtuk, bergyóg

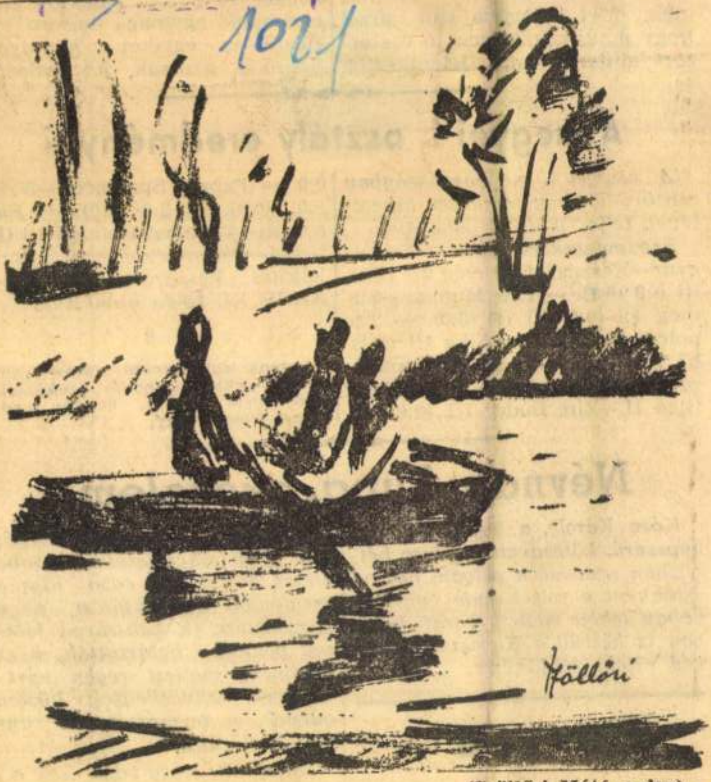
jó a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szöllősi Máté

NAPLÓ
1988. JÚ 10.

1021

(Szöllősi Máté rajza)

különösen a védel
meg, mert tudomá
hogy az újságírók i
sort állítanak össze

A megy

A megyei I. o.
csütörtökön egy mé
lével teljes fordulót játszottak.

Eredmények: Veszprémi Faárugyár—Keszthelyi Honvéd 2:1 (1:1), ifi 0:9 (0:1). — Péti Munkás—Sümeg 4:1 (0:0), ifi 7:0 (2:0). — Tapolcai MÁV Előre—Ajka 1:1 (0:1), ifi 1:0 (0:0). — Füzfő—Balatonfüred 6:1 (3:0), ifi 0:0. — Pápai Textiles II.—Zirc Dudar 1:1 (0:0), ifi (0:0), III 2:0 (2:0). — Pápai Kinizsi—Tapolcai Honvéd 2:1 (1:0). Urkút—Peremarton nem érkezett jelentés. Veszprémi HP II.—V. AKÖV XI. 13-ra halasztva.

*

Lapunk legközelebbi száma a sporteredményekkel az eddigi szokástól eltérően nem hétfőn, hanem kedden reggel jelenik meg.

Névnap, kupa, győzelem...

Kósa Károly, a Pápai Textiles népszerű, közkedvelt mestere hétközben nemcsak a pályán, hanem esténként a volt Katula cukrászdában fekete mellett, baráti körében is készült a Kaposvári Honvéd elleni mérkőzésre.

Névnapjának ünnepén a pápai fiúk jó és lelkes játéka kirobbanó sikert hozott. Az edző alaposan megfontolt taktikáját a névnap „tiszteletére" a kék-sárga játékosok pontosan betartották, a szép eredmény mellett régen várt jó játékkal kedveskedtek közönségüknek, és természetesen ünnepelt mesterüknek.

Köztudott, Kósa edző csak a feketével töltött poharat szereti. Vasárnap este azonban kénytelen volt ezt a jó szokását megszegni:

Hírek

— **November 7-én, csütörtökön** teljes forduló lesz a megyei I. o. labdarúgó bajnokságban. Több megyei II. o. elmaradt mérkőzés új időpontját is

A Szovjetunió nu
nek alapját, amely
listákat visszatartja
tól, egyáltalán nem
leáris fegyvertípuso
s ez nem titok –
földalatti kísérletek
dolgoznak ki, hanen

azok a fegyverek, amelyek tekintetében a fölény a Szovjetunió oldalán van, s ezt számos amerikai vezető is kénytelen elismerni.

Ez az első megállapítás. A második az, hogy az aláírt szerződés nem akadályozza meg a Szovjetuniót abban, hogy földalatti nukleáris kísérleteket folytasson, ha ezt hazánk biztonsága, az összes szocialista államok biztonsága szükségessé teszi.

Ha pedig már arról van szó, hogy ki vesztett és ki nyert a szermus militarista alapját.

De íme, szeptember 1-én kel
újabb nyilatkozatában a Kína
Népköztársaság kormánya lénye
gében újból visszakozik. Mos
mellőzi a nukleáris leszerelés ün
nepélyesen hangoztatott és
szovjet javaslatokból kölcsön vet
programját és

csak a nukleáris fegyver alkalmazásának megtiltásáról beszél „úgy, mint ahogy megtiltották a mérges gázok alkalmazását".

Ezzel meghazudtolja azt a saját

„Legyünk túl rajta!"

Az angol kormány villámválasztások kiírásának gondolatával foglalkozik

Általános választások novemberben? — ez a nap kérdése szombaton az angol lapok elsőoldalas főcímeiben. Megfigyelők több mozzanatot emelnek ki a korai választások lehetőségének alátámasztására:

1. Macmillan miniszterelnök

ning-jelentés parlamenti megvitatása és a még rosszabb fejlemények bekövetkezése elől.

A Daily Express szerint több miniszter, pártvezető és a konzervatív képviselők jelentős hányada „legyünk túl rajta!" alapon támogatja a novemberi vá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ

1963 SZEP 22

Szöllősi Máté

1021

(Szöllősi Máté rajza)

Mammutcsontvázat találtak

Oroszország déli részén, a sahtyinszki selyemszövő kombinát építkezésén az

egyik buldozerkezelő mammutcsontvázat talált.

A rosztovi területen, ahol többszázezer évvel ezelőtt mammutok éltek, az utóbbi években már kétszer találtak mammutmaradvány-

TUDOMÁ
tech

A kozmosz mai „f

Ma harminc éve, hogy meghalt rakéták, az űrhajózás atyja, Cio kovszkij orosz tudós. Összeállításun kat az évforduló alkalmából közö jük.

Amióta 1957 október 4-én sza a Földre. Jónéhány szét megkezdődött az űrrepülé- esett az űrben, — szándé sek korszaka, több mint kosan, vagy véletlenül — ezer földi eredetű tárgy ke- különböző roncsokat indí rült pályájára: műholdak, tott útjára. Ide kell szá rakéták, űrhajók és azokról mítanunk a mintegy hul levált különféle alkatré- lámú távközlési kí szek; utóbbiak közül 347 sérleteikhez lőttek ma is kering. Jelenleg 103 fel, s amelyek az amerikai és 104 szovjet mű- óta is a világűrben hold kering az űrben. Má-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szőllősi Máté

NAPLÓ

1963 SZEP 12
1021

Szőllősi Máté: Házomlás Tihanyban.

Szolnok,
in der Ti

„Mit S
doppeltes
te nicht
landschaf
Forschung
kam auch
genheit de
fern best
Tolna in
der Zeit
Gegenwar
Völkergruppen so viele Veränderungen erfuhr", erzählt mir Miklós Szilágyi bei einem Gang durch die Ausstellungssäle des Szekszárder Museums.

Forschungsthema: Fischerei

„Was war

In Balatonalmádi lebt und arbeitet der Pädagoge und Maler Máté Szőllősi, dessen Werke seit Ende Januar in Győr ausgestellt werden. Unser Bild: Der Künstler skizziert die Kirche in Vörösberény

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 347-748, 340-726

1979 FEB 12

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Máté Szöllősi

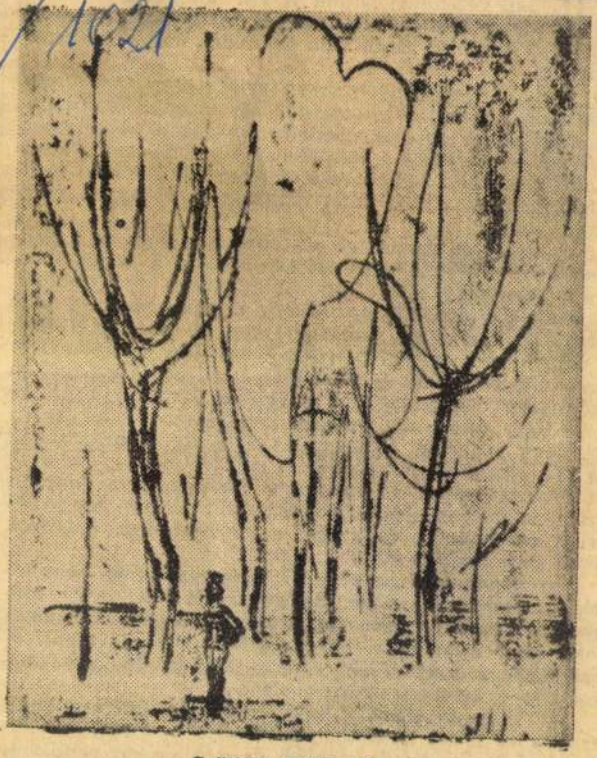
1021

Szöllősi Málé
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1921

Szöllősi Málé: Ősz

Elegedettek a
jai, vezetői
letere indító
tek, s az eredmény
zett.

A munkában na
nos iskolás *úttörőkt*
és foglalkozási ág
Milliókban mérhetől
ményei, és ezrek ve
letein szervezett tá
mozdulásokon.

Politikai és gaz
rém megyei KISZ
ponti Bizottsága fe
is *minden ifjúsági*
készülődés jegyében
a termelő munka területén felajánlásaikat általában teljesítették a fiatalok — ahol még nem, ott dolgoznak a teljesítésért. Természetesen a gazdasági munka is része a politikai munkának, de ezen kívül a szocialista tudatformálás területén is sokat tettek a KISZ bizottságok és az alapszervezetek. Elég csak említenünk a *„Vádoljuk az imperializmust"* akció sikeres folytatását, az oktatás színvonalának emelését, az ünnepélyes névadó taggyűléseket, amelyeknek célja volt a kommunista mártírok emlékének ápolása is.

Sokmindent bizonyít a KISZ kongresszusi készülődésének eredményessége, de leginkább azt, hogy megyénk ifjúsága is *tevékeny részese* az egész országban folyó építő munkának, hogy népünk gondjait magukénak érzik, s hogy közös célkitűzéseinkért ők is bármikor készek keményen megdolgozni.

A kongresszusra való készülődés egész évi munkáját *az október 15-től november 15-ig tartó kongresszusi hónap tetőzte be.* Az üzemekben és a földeken rendezett kommunista vasárnapokon ezrek és ezrek vettek részt, s a kongresszusi hónap ezáltal nemcsak hasznos mun-

Szőllősi János

NYOMTATVÁNY

SZOLLOSI *János*, festő, • Csongrád 1884 márc. 31. A bpesti képzőművészeti főiskolán Ferenczy Károlynál és Nagybányán tanult. 1913 óta főleg tájképeket állít ki a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban. Dombos vidék erdőkkel c. olajfestménye a Szépművészeti Múzeumban.

II. 5768

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI
HÍRLAP

Szöllősy János

1967 AUG 24.

1967. AUGUSZTUS 24., CSÜTÖRTÖK

CSONGRÁD MEGYEI ★ HÍRLAP

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

GYARAPODIK A CSONGRÁDI MÚZEUM GYŰJTEMÉNYE

A csongrádi múzeum gyűjteménye évről évre gazdagodik. A közelmúltban *Gresso* Lénárt csongrádi kötélgyártó mester műhelyének szerszámait és a nagyszülőktől örökölt szerszámkészletet is a csongrádi múzeumnak ajándékozta, mivel ő már nem használja ezeket. A 80 éven felüli korban levő mesternek tették a városi tanács végrehajtó bizottsága jegyzőkönyvben örökítette meg és köszönetet mondott az ajándékozásért. Ezenkívül a csongrádi születésű *Szöllősy* János festőművész 14 olajfestményt adott a múzeumnak, amely alapját képezi a múzeum szerény képtárának.

A Múzeumbarátok Köre is sok olyan értéket gyűjtött a múzeum anyagához, amely méltán dicséri aktivitásukat és önzetlen lelkesedésüket.

1967. AUGU

Egyre átfogóbb és egyre agresszió Vietna

A TASZSZ nyilatkozat

A TASZSZ szerdán nyilatkozatot adott ki a VDK elleni amerikai bombázások újabb kiterjesztéséről.

Augusztus 22-én az Egyesült Államok légierőinek repülőgépei újabb barbár támadást intéztek a Vietnami Demokratikus Köztársaság fővárosa ellen, és bombázták Hanoi sűrűn lakott negyedeit. Ezzel az utóbbi napokban *negyedszer* intéztek rablótámadást a VDK nyi klikkje. Dél-Vietnam népe már választott, amikor a Nemzeti Felszabadítási Front zászlaja alatt szabadságharcot indított az imperialista intervenciósok és ügynökeik ellen.

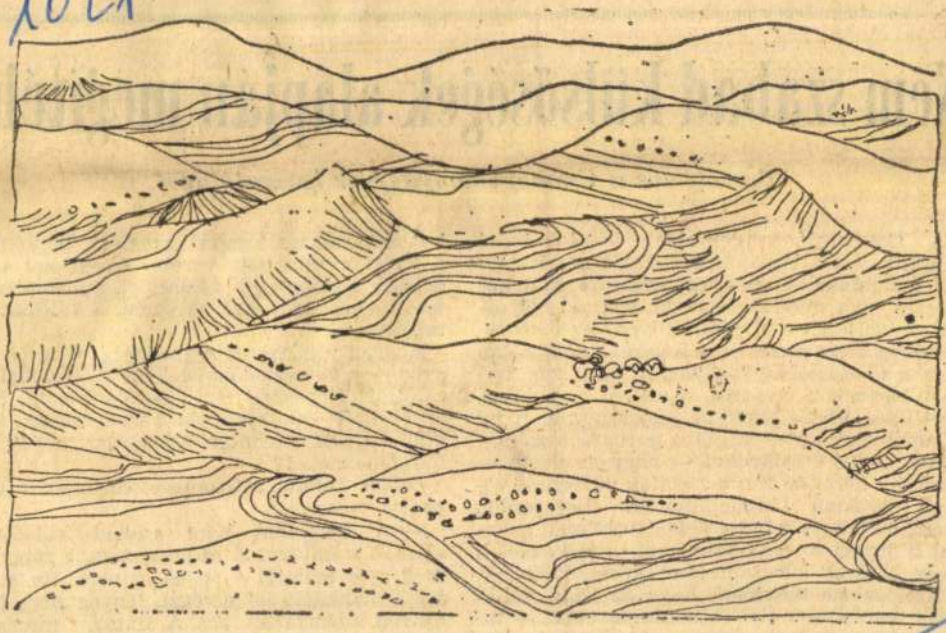
A vietnami nép elleni háború és azok a politikai trükkök, amelyeket az Egyesült Államok kormánykörei Vietnamban alkalmaznak, csak azt tanúsítják, hogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR PAPÍR

1971 FEB 8.-

1021

Hegyek.

(SZÖLLŐSI MÁRIA rajza)

javítani kell? vállalat he

Nem szabad külsős

Beszélgetés a Csomag

A Csomagolóanyaggyárban ötszáz fiatal dolgozik. Ha a fiatalok munkahelyi közérzetét, hangulatát, munkához, gyárhoz való kötődését nem minden esetben tartjuk helyesnek, felvetődhet a kérdés, milyen okok következtében jöhet létre ez a helyzet? Konkrétan nem a Csomagolóanyaggyárról van szó, hanem bármelyik gyárról, üzemről szó lehet, ahol ilyen jelenségeket tapasztalhatunk. A mi véleményünk az — vállalva a rövid fogalmazásból adódó veszélyeket — hogy az ilyen jelenségek létrejöttében a fiatalok választott vezetői gyakran hibáztathatók. Egyszerűen azért, mert nem mindig élnek töretlenül azokkal a jogokkal, lehetőségekkel, amelyekkel a rossz közérzet megszületését kiküszöbölhetik.

Azt lehetne mondani, hogy az igazi, teljesebb munkahelyi élet kibontakoztatása — tulajdonképpen — szubjektív feltételeken múlik, ma már az egész ország tudja, ismeri azokat a törvényes jogokat, amelyek birtokában a fiatalok választott vezetői egyenjogú partnerei a legfontosabb gazdasági, politikai döntések meghozatalakor az üzem, a vállalat vezetőinek.

Hogyan vélekednek a gazdasági vezetők egy gyár — a Csomagolóanyaggyár — ifjúsági vezetőiről? Képesnek tartják-e őket arra, hogy az MSZMP irányelveinek a szellemében, most már magasabb szinten megoldják az előttük álló feladatokat?

Gábor Zoltán, a Csomagolóanyaggyár igazgatója válaszol.

— A fiatalokat nem szabad külsőségek alapján megítélni. A miniszoknya, a nagy haj még nem mutatja a teljes embert. Ha a fiatal a munkáját jól elvégzi, lényegtelen, hogy milyen szoknyában jár. A fiatalok munkáját nagymértékben befolyásolja az is, hogy milyen az idősebbekkel szembeni viszonyuk, mi-

Szöllösy János

SZÖLLÖSY JÁNOS: FEKVŐ AKT

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Képzőművészet

1930. IV. évf. 27. sz. 531

ETI SZEMINÁRIUM

ÉS A KÉPSÍK

állapitásokhoz a keret szolgál mértékül. Fel kell ötlenie tehát annak a megfigyelésnek, hogy az egyes formák hatását a képsíkra a körvonalak erőteljesen befolyásolják. Egy hosszú és keskeny négyszög pl. egy négyszögletesen határolt síkon kevésbbé pointirozottan hat, mint egy gömbölyű síkon. A kör egy négyszögön látva gömbölyűbbnek hat, mintha egy ovális vagy gömbölyű síkra helyeztük volna. Egy finom vékony vonal annál finomabban hat, minél tömöttebb és zsúfoltabb, amit körülhatárol. És megfordítva, egy erős vastag vonal annál kifejezésteljesebb, minél finomabb és ékesebb közvetlen környezete. Itt ugyanaz az eset áll fenn, mint a kiegészitő színeknél — sárga vonal annál sárgábbnak látszik, minél lilább az alap, amelyen áll és egy vörös alap annál rikítóbb, minél zöldebb a keret, mely körülveszi.

A kontraszt megerősíti a kifejezést és megváltoztatja azt. A természetben is sűrűn fordul ez elő. Gömbölyű lombkoronák annál gömbölyűbbek, minél négyszögletűbbek azok a házak, melyek mellette állanak. A horizont vonala annál horizontábilisabb, minél hegyvölgyesebb a táj, mely előtérül szolgál. Egy sziklacsoport annál meredekebbnek és magasabbnak tetszik, minél kisebbek az emberek a

SZŐLLŐSY JÁNOS

54. A képeskönyv, olajf. .... 450.—
55. Gyulai utcarészlet, olajf. .... 350.—

Alkotás Művészház
I. csop. Kiáll.
1942. nov.

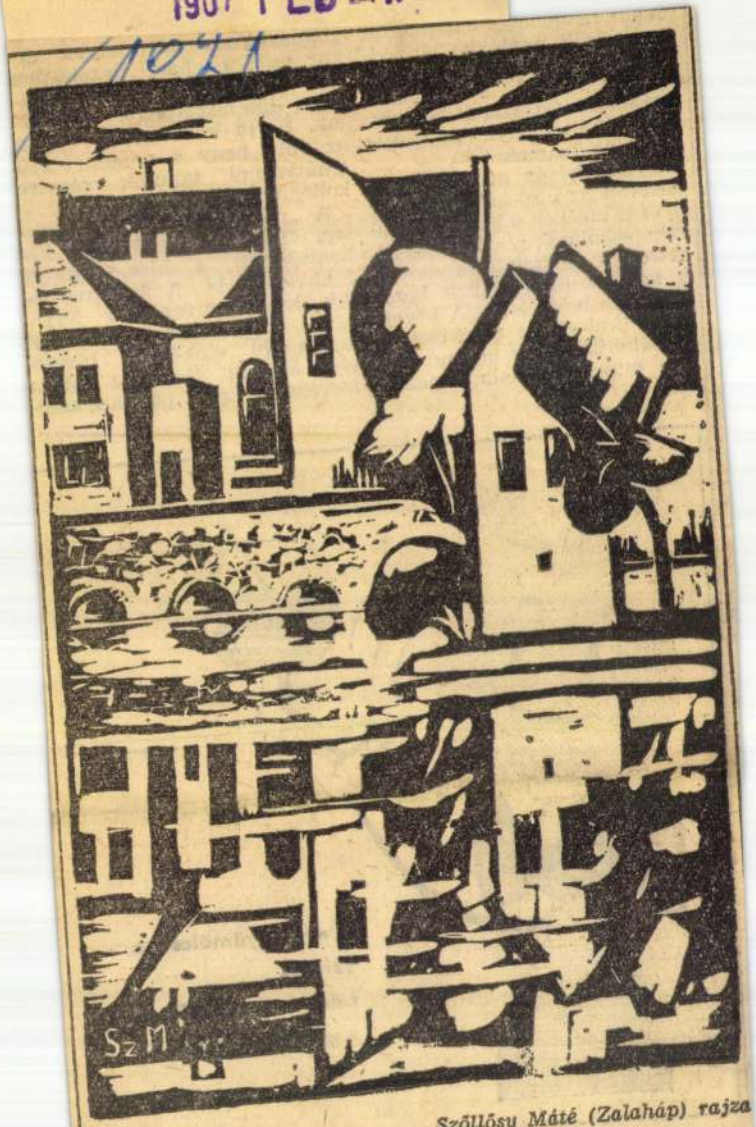
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szőllősy Máté

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1967 FEB -7.

1021

Tópart Tapolcán

Szőllősy Máté (Zalaháp) rajza

loknak. Különös
ez a városi isk
dékiekre. Nyilv
szükség volt eg
amely ellátást,
úttal tanulmá
nyújtana szám
Nyíregyházár
létrejött az első kollégium.
a Vésző utcában a kereskedelmi
középiskolások részére alakult.
A romos, földszintes épületből
a tanárok és a diákok közös
munkája hozta létre. A követ-
kező 1946—47-es tanévben ez
a diákotthon már nagyon szé-
pen működött. Haladó politi-

lom 1946-ban országosan ki-
bontakozott, s híre eljutott
Szabolcsba is. A kommunis-
ták kezdeményezésére Nyír-
egyházán novemberben „népi
kollégiumi előkészítő bizott-
ság" alakult. Vezetője *Vajda*
Márton, a helyi pártlap szer-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1966 SZEP - 8.

tet. Dohányföldek és Isten földecskéje című regényei náluk is igen népszerűek.

hány töltény van a tarpan. Közben a tömeg egyre közelebb nyomakodott az ab-

— Ez nem lett volna helyes — mondta Jim. — Egész évben keményen dol-

Szőllősi Máté: Zalahalápi kőosztályozó

szaporodásának. Hazánk burgonyatermő körzeteiben a legtöbb helyen néhány nap alatt elpusztult a burgonyaszár akkor, amikor még egészen kezdetén volt a gumókötés. Becslések alapján a kár meghaladta az egymilliárd forintot. Az idén ugyancsak jelentkezett a burgonyavész, de valószínűleg kisebb károkat okozott, mivel a gumók már jórészt kifejlődtek.

Ma már megvan a lehetősége olyan fajták előállításának, melyek az egyes vírusokkal szemben nagy fokú ellenállóságot tanusítsanak, ugyanakkor az említett burgonyavésszel szemben is ellenállóak. Ilyen fajták előállításával, illetve köztermesztésben való elterjesztésével szerény becslések szerint is évente több száz millió forintot lehetne országosan megtakarítani. Sajnos összes kultúrnövényeink közül a legtöbb kártevője a burgonyának van és már csak ezért is a legtöbb problémát ja-

[illegible] vírusok tanulmányozására és a kimutatásokhoz szükséges diagnosztikai antiszérumok előállítására. Jelenleg tíz különböző burgonyát károsító vírus kimutatására szolgáló antiszérumot állítunk elő nemcsak a saját, de az egész hazai szükséglet fedezésére, sőt évről évre jelentős mennyiséget küldünk baráti országokba is.

A munkánk kezdeti időszakában teljesen figyelmen kívül hagytuk a termőképességet és a gumó típust. Kizárólag az ellenállóképesség szerint válogattunk. Eleinte százezernyi, majd egyre nagyobb számú hibridet állítottunk elő évente és ellenőriztük ellenállóképességüket. A legellenállóbb hibridek összekeresztezéséből származó utódok között már alkalmunk volt egyéb kívánatos tulajdonságokra is szelektálni. Így néhány évi megfeszített eredmény alapján az elmúlt években már országos fajtakísérletre tudtunk adni néhány fajta-

tást,
rezis
kult
jeink
az u
fitof
tató
bízta
nézv
lente
jobb
adhatunk a népgazdaságnak.

E feladataink keretében 1972-ig folyamatos fejlődéssel biztosítanunk kell a mezőgazdaság vetőburgonya szükségletét az eddigieknél sokkal jobb rezisztencia, illetve étkezési és egyéb kultúrtulajdonságú fajtákkal. E feladatok megoldásához korszerű alapkutatási laboratóriumot kaptunk elektromikroszkóppal, ultracentrifugával és egyéb műszerekkel felszerelve de ugyanakkor Rinyatamásiban, Tésen, Kecskeméten és itt Keszthelyen a jelenleginél többszörösére

Szőllősi Máté
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUN 1, 6
NAPLÓ (VESZPRÉM)

1021

A szépség szerelmese

Szőllősi Máté kiállításáról

A hét elején zárult Tapolcán a zalahalápi pedagógusművész, *Szőllősi Máté* képkiállítása.

Amint belépett a látogató a kiállítás helyiségébe — a községi tanács nagytermébe — azonnal szembetalálta magát a mindennapi látvány „égi másával", a Tapolca-környéki balatoni táj átköltött realizmusával.

A Szentgyörgyhegy most is Szentgyörgyhegy, a Balaton is Balaton, s az anyniszor megcsodált természeti szépségekben kimeríthetetlenül gazdag szigligeti öböl sem változott. Valami azonban mégis más. Ez a más pedig a művész újrateremteni akaró, a természeti valóságot csak olyan nyersanyagnak tekintő szemléletéből fakad, amelyből a művész csak szelektál, hogy a világ egy-egy darabját még emberibb közelségbe hozza. Minden művész ezt teszi, amikor képet fest, csak mindenki másként. Szőllősi Máté a még fiatalnak is alig mondható festő *a tájban a forradalmit, a drámait látja meg*, s ezt igyekszik különféle technikával, rajzzal, akvarellel, gouachesal, olajjal képein megvalósítani.

Képet festeni mennyei gyönyör és pokoli kín, mondta egyszer valaki, és nagyon igaza volt. Hiszen az alkotás nem más, mint valamilyen élményanyagból leszűrve a lényeget, újat szülni, újat teremteni. Ez tükröződik a kiállítás képein is. A komor kékekből kivillanó fehérek, sárgák, tüzes vörösek, mint megannyi ellentét küzdenek egymással. Ezen a ponton Rudnayval, Tornyaival és a ma is élő robosztus egyéniségű Hollóval rokon.

Bár akvarelljei — természetükből fakadóan — könnyedebbek, frissebbek, — változatosságuk mögött azonban mégis felismerhető a drámaiság. Impresszionisztikus voltuk mögött a mindennapi valóság keménye igazsága csillog. Ilyenek az *Ősz*, a *Móló*, az *Őszi Balaton*, a *Vörösberény* című képei.

Olajképei közül a *Faluvég*, a *Tópart*, a *Kőrakó*, a *Korsók citrommal* és a *Cséplés* érdemelnek dicséretet.

A Cséplésről, amely a kiállítás egyik legszebb darabja, külön kell szólni. A képen az asztagba rakott gabona aranya keveredik a köhögésre ingerlő füstölgő porral, a munkások verítékének sós illatával. Fölöttük az augusztusi mély kék ég azúrja szórja a hőséget árasztó napsugarakat. Szépen komponált, jó ritmusú kép. Ét[illegible] művé[illegible] lélte[illegible] e[illegible]

Sajnos, a pártépítésben nehezen tudunk eredményt elérni. A fiatalokra szeretnénk elsősorban számítani.

— Nagyon szeretek a fiatalsággal foglalkozni. Úgy érzem, jobban megértenek, mint az idősebbek. Szívesen meghallgatnak. Érdekli őket amit mondok. Nemcsak, ha a szomorú múltunkról beszélek, hanem akkor is, ha a jövőről...

(Mike Tiborné)

a magyar
mgépipar

éle korszerű szerszám-
orozatgyártása

...éldául az
...gőleges
...nagy-
...kkel
...á-

épület padl
zan, riadt-
régi, rozsdá
hajított,
géppisztoly
tény. Husza
közülük.

Pofon

Miért, miért?... A gyerekek hallgatnak a rendőri és nevelői faggatásra. Az egyik az újságokból eltanult szólamot szajkózza: „kalandvágyam volt." A másik a vállát vonja. A harmadik egészen begubózik, szúrós szemmel néz ki a lélek magányos, kemény csigaházából.

Akik tudnak ezekről az esetekről, azok közül többen kárörömmel újjongatnak. Íme, ezt eredményezi a „makarenkói nevelés". Ha az a disznó kölyök nem fél semmitől, ha tilos a verés, ez az eredmény...

Almádiban ebben a tanévben csakugyan tilos volt a verés. Pontosabban: korábban is tilos volt, de a tilalmat meg-megszegték. A nevelőtestületet belső ellentétek marcangolták-forgácsolták szét, személyeskedések, klikkesedés, a nevelésben pedig kaszárnya-fe-

vek tanulmányozása. Az *eszménykép — elméletben és gyakorlatban egyaránt — Makarenko.*

— Nem lehet könnyű ehhez a nagy eszményhez igazodni? — kérdezzük most már Acsay Józseftől, a VIII/a. csoportvezetőjétől.

— *Szeretni kell a gyereket, ez a lényeg* — mondja — *apja helyett apja lenni.* A gyerekek nem értékelik azt, ha csak „szolgálat"-ban,

A tizennégyév

Pofon helyett közösségépítés: ez a makarenkói nevelés egyik alappillére, amellyel a kis, szülői szeretet híján felnőtt s az életből már sok keserveset tapasztalt vadócok kivezethetők a csigaházból — a társadalomba. Az eredmények Már ütköznek, csírázna Persze a fény — egy nap fényes társadalomban —

...rződik rajta, hogy a ...sz nem kívülről szem... a látványt, hanem együtt élve, együtt érezve a gép mellett dolgozókkal, belülről teremtette a képei. A munkának állít emléket Szőllősi, a valóságot ábrázolta művészi eszközökkel. Színeiben a munka derűje, öröme és szépsége csillog. Még valami, ami figyelemre méltó. Szőllősi műveinek javarésze tájkép, amelyeken az alak csak staffázsszerűen jelenik meg. A Cséplés-en szereplő figurák már többek ennél, szerves részei, alkotói a képnek, bizonyságа annak, hogy Szőllősi, ha akarna tudna nagyobb lélegzetű, figurális kompozíciót is festeni.

Szőllősi Mátéнak ez a második kiállítása. De már több ízben szerepelt a megyei tárlatokon és jelentek meg rajzai az újságokban is. Mostani kiállításán bemutatott képei egészükben egy olyan művészt ismertettek meg a látogatókkal, akinek tehetsége nagyobb produktumokra is képes.

Az egy hétig nyitvatartó kiállítást meglehetősen kevesen tekintették meg. Nem lehet igaz az, hogy a tapolcaiak ennyire „immunisak" lennének a képzőművészettel szemben. Úgy gondolom, ha az illetékes társadalmi szervek nagyobb gondot fordítottak volna a propagandára, a közönség sem maradt volna közömbös, különösen akkor nem, amikor „hazai" a kiállító művész.

Szőllősi Máté kiállítása értékes, magasszínvonalú volt. Nagyobb közönségsikert érdemelt volna!

Zentai Pál

kezdődik, mint pé… egyetemes és füg… marógépeké, amelyek … részt azonos alkatrésze… készülnek, tehát gazdas… gosan gyárthatók.

A szerszámgépipari mű… vek termékei, éppen

az igényesebb konstruk… ciók, a nagyobb pontos… ság révén az ország leg… gazdaságosabb árucikke… közé kerültek.

Egy dollár értékű export… áru előállítása körülbelü… 60 százalékkal kisebb ön… költséget igényel, mint át… lagosan az ipar többi ága… zatában.

A felnő… tapolcai járási…

A múlt népművelési … ban 3 munkásakadémiát … bányán és Diszelben. A já… —70, Uzsabányán és Disz… togatók száma előadásonké…

Műszaki akadémiát né… nyolítottak le a tapolcai j… Ugyancsak a járási székhe… művelők akadémiáját, aho… sadalmi szervek kultúrfele… előadásoknak átlagosan 15—… adókat minden esetben a m… osztálya biztosította.

Ifjúsági akadémia a já… dött a járási KISZ bizottsá… adások tématervét a KISZ … a községek pedagógusai vo…

Az ismeretterjesztő mu… rő-, kézimunka- és sütő-főz… Diszelben, Gyulakeszin, Mi… ricsen, valamint Tapolcán … részvevővel.

Német nyelvű tanfolya… Révfülöpön, Kővágóörsön é… járási művelődési házban e… szerveztek.

1963 AUG 16
1021 V

Műterem a zalahalápi iskolában

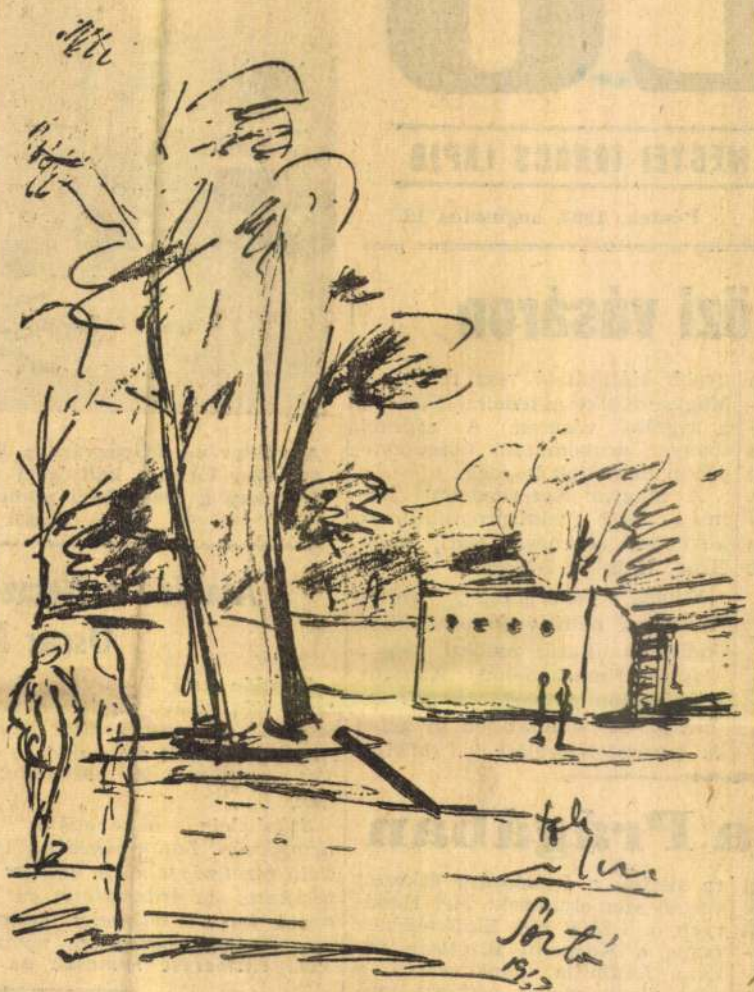
A rajztanárok, pedagógusképzőművészek legutóbbi veszprémi kiállításán *A. Tóth Sándor, Újhelyi Gábor, Zentai Pál, Heitler László* és *Szabóné Gémes Éva* neve mellett méltán jegyezték meg a szakemberek az övét is. *A fiatal, rokonszenves képzőművész-pedagógus: Szőllősi Máté, a zalahalápi iskola igazgatója.* Iskolaigazgató *Németh Gyula* is, akivel szemlélői, méltatói vagyunk, hogy a zalahalápi tájak és emberek festője a keszthelyi művésztelepen mit termelt.

A termés jó. Jók voltak a szabadi művésztelepen festett Szőllősi-képek is, de ezekkel a keszthelyről hozottakkal már nem sok birná el közülük az összehasonlítást.

— Mi, pedagógusok, igazán hálásak lehetünk a szakszervezetnek és a városok tanácsainak, hogy ezeket a művésztelepeket nyaranként működtetik. Nekem — mondja Szőllősi Máté — az az elhatározásom, hogy *jövőre is a keszthelyi művésztelep lakója leszek.*

A pedagógus -képzőművészek inspirációt, ösztönzést kaptak Keszthelyen. Miközben „előzték" és ugratták egymást, meg is barátkoztak. Érdemes megjegyezni, hogy *Somodi László* festőművész, a telep vezetője hasonló jó hangulatban, de kiszabta a napi penzumot. A visszatérő vendégek: *Bresztyánszky József, Chemez Árpád* és az újak: *Kutas Artur, Szabó Ferenc, Dudás Andrásné, Simon Ferencné, Sárpataki László, Kanczler István, Kovács József, Rónai Gyuláné* — közöttük természetesen Szőllősi Máté is — komoly eredményt mondhatnak magukénak. Velük együtt a művésztelepen dolgozott *Kocsis László, Énekes János* és *Pogány József* is.

A művésztelep életére vonatkozó felvilágosításokat szívesen halljuk Szőllősi Mátétól, azután mégis arra kérjük; mutogassa a képeit. A zalahalápi iskola igazgatója őszintén avat be fejlődése „titkaiba". Láthatjuk a régebbieket is. Olyan időkből valókat, amikor — mint maga mondja — bizony még ő is „gyengébben hegedült".

Mostani festészetének „hangja" már *kialakuló egyéniségre vall.* Olyan kompozíciók, mint a *Cséplés,* a *Kötöző,* a *Keszthelyi strandbejárat,* a *Gyümölcsátvevő,* vagy a finom pasztellszínekkel szóló *Vitorlások* sokáig visszhangoznak a nézőben. Példaként említem, hogy bennem például a Sümegi utca gúnárként megiramodni látszó kilométerköve a levegővel, mozgással, igazán élettel telt nappalok hangját hallatja.

A házigazda rajzaiból is mutat. Egyet külön, hosszasan. Azért, hogy mondjak véleményt róla. Mit is mondhatnék? Egy távolba — talán éppen a naplementébe — révedő férfiarcot látok. Az arc egy parasztemberé. Tulajdonképpen a két szeme az izgalmas. Amennyi mellkasából látszik, azt egy asszony fölfelé emelt feje takarja. Nem látszik az asszony arca, de kiérzem a fejtartásából, hogy éppen ő: *a festő anyja sír.* Sír, mert a férj tekintete azt fejezi ki, hogy elkészülődik a világból. Az asszony nem látható szemeivel a nagybeteg férfi gondolataiban kutat.

— Igen, ezt akartam kifejezni. Ők a szüleim. Apám valóban nagybeteg volt. Csak akkor döbbentem rá, hogy mivel vagyok adósuk, amikor már-már úgy volt, hogy edesapámat elveszítem...

A szülők sokat dolgoznak gyermekeikért. Szőllősi ezt jelképesen, igen érthetően anyja fejkendőjével fejezi ki. *Olyan alakot ölt az a kendő, mint egy kicsorbult kapapenge.* Sokat kapálhattak a szülők, hogy tehetséges fiuknak jövőt teremtsenek. És a fiú is az utódok jobb jövőjéért dolgozik: alkot, tanít. *Művésznek és pedagógusnak ez a kötelessége.*

Cserhát József

NAPLÓ
Magyar Hirdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LŐ
MEGYEI TANÁCS LAPJA
Péntek, 1963. augusztus 16.

A veszprémi faárugyárban korszerűsítik a Komszomol üzemet. A 680 ezer forintos költséggel történő építkezés befejeztével új helyet kap a szabadkézi műhely valamint két 50 személyes öltözőt és fürdőt kapnak a dolgozók.

közi vásáron

gyobb kiállítással vesz részt a Magyar Külkereskedelmi Kamara a zágrábi vásáron. A zágrábi magyar árubemutató középpontjában műszerek lesznek.

A Magyar Kereskedelmi Kamara őszi vásárprogramjának következő állomásai: Bari, Bécs, Brno, Köln és Brüsszel.

Etiopia fővárosában, Addis Abebában néhány exportcikkünk önálló kiállítását rendezi meg a Magyar Kereskedelmi Kamara. Főként könnyűipari termékeket állít ki, de bemutat néhány gépet és garázsfelszerelést is. (MTI)

Átadták a Nemzetközi Lenin-békedíjat Oscar Niemeyernek

Szerdán este ünnepélyes keretek között átnyújtották a nemzetközi Lenin-békedíjat Oscar Niemeyer brazil építésznek, a neves latin-amerikai békeharcosnak.

Szkobelcin akadémikus, a nemzetközi Lenin-békedíjat odaítélő bizottság elnöke, amikor átnyújtotta az érdemérmet és a hozzá tartozó oklevelet, hangsúlyozta: tevékenységének nemzetközi elismerése nemcsak az ön személyes szolgálatainak megfelelő értékelése, hanem annak a nagy hozzájárulásnak elismerése is, amellyel a brazil nép segíti a világbékéért vívott harc ügyét.

Oscar Niemeyer válaszában hangsúlyozta: örül, hogy e díjat azokban a napokban kapta, amikor fokozódik a békéért és a békés együttélésért vívott harc, amely egyesíti az atomháborút elutasító keleti és nyugati népeket. (MTI)

a Prágában

re siettek a fogadására érkezett vezető személyiségek: Jiri Hendrych, a CSKP KB Elnökségének tagja, a Központi Bizottság titkára, Ludmilla Jankovcova, a párt elnökségének póttagja, miniszterelnökhelyettes és mások.

Az ünnepélyes fogadtatás után Tyereskovát bemutatták a prágai diplomáciai testület képviselőinek, majd az ünneplő tömeg sorfala között végig vonulva, Jiri Hendrych és Ludmilla Jankovcova társaságában nyitott gépkocsiba szállt és megindult a fővárosba. A repülőteret a Venceltérrel összekötő mintegy 10 kilométeres úton tíz- és tízezrek szorongtak.

dta Tyereskovát

párt elnöksége tagjainak jelenlétében fogadta Valentyina Tyereskovát és átnyújtotta neki a Szocialista Munka Hőse arany csillagát. A világ első női űrhajósa hálás köszönetet mondott a magas kitüntetésért és átadta a

Nagyszerű eredményeket érnek el az ifjú traktorosok

Már több ízben beszámoltunk róla, hogy Veszprém megyében a fiatal traktorosok versenye hasznos és szélesebb körű mozgalommá fejlődött; a fiatalok versenyét külön is értékelik a termelőszövetkezetek, gépállomások, a KISZ-bizottságok és szervezetek segítségével.

A gépállomások megyei igazgatósága is számontartja a legjobb ifjú traktorosokat. Az 1963 augusztus 14-i értékelés szerint jónéhány ifjú teljesített ez évben 6—700 normálholdnál több munkát. *Cs. Tóth Gyula* keszthelyi traktoros 683 normálholdat 142,34 műszaknormát, *Polácsk Dezső* csabrendeki traktoros 82 normálholdat, 132 műszaknormát, *Nyirő István* berhidai 863,9 normálholdat, 177,24 műszaknormát, *Sudár István* ugyancsak berhidai traktoros 1044,60 normálholdat, 157,14 műszaknormát, *Jámbor László* nemesgulácsi traktoros pedig 1464,31 normálholdat, 125,21 műszaknormát teljesített.

A fiatal traktorosok tovább akarják növelni eredményeiket.

Amerikai földalatti atomrobbantás

Az Egyesült Államok nevadai atomkísérleti telepén csütörtökön kis hatóereiű nukleáris szerkezet-

szőlőtelepítő ter
kemberek tapa

gattak. *Itt a közös gazdaság 1960 óta telepített szőlőjét teki tették meg:* Leidl József, a te melőszövetkezet elnöke mutat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szőllősi Máté

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1965 JUN 4.

56

Szőllősi Máté képkiállítása Tapolcán

Tapolcán, a községi tanács tanácskozó termében a Hazafias Népfront és a pedagógus szakszervezet járási bizottsága rendezésében június 6-án délelőtt 11 órakor nyitják meg Szőllősi Máté festőművész-rajztanár gyűjteményes kiállítását. Megnyitó beszédet mond Fonay Tibor művelődésügyi felügyelő.

NA

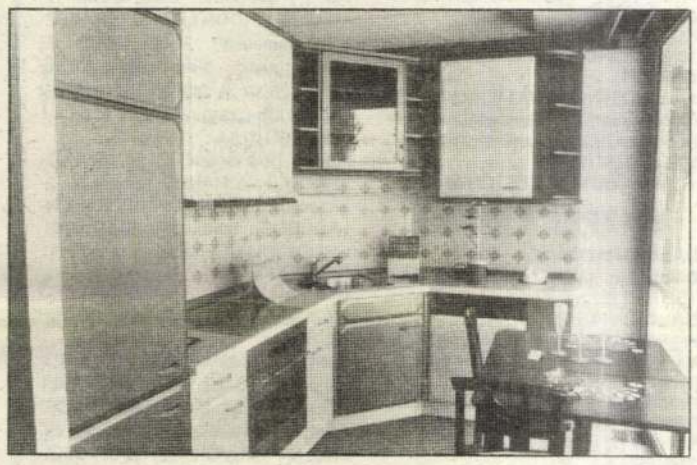
Fogadószobánk

Az összed

Ruppa Gyula gépkocsivezető ideges. Nem alkati idegesség ez — vasegészsége le tudja győzni, s mindent félretéve figyel a kilométereket nyelő „egytestvérére", a teherkocsira. Büszkén ül a volán mellett: az ő kocsiját sokan megnézik. A veszprémi

Világmárkák 30–40 százalékos kedvezménnyel

Konyhastúdió a győri KOMFORT CENTRUM-ban

Aki egy kicsit is szeret a konyhában, annak el kell látogatnia Győrbe, a kiskúti Komfort Centrumba, azon belül is a konyhastúdióba. Nyugat-európai konyhakultúra és hazai árak várják azokat az érdeklődőket, akik egy kicsit is igényesek arra, hogy hol készítik a család ételeit. A világ legszínvonalasabb konyhai berendezéseit a legszélesebb skálán mutatja be a stúdió vezetése. Röviden csak úgy fogalmazhatnánk: ez már nyugat. A világhírű német Wellmann, konyhai berendezéseket gyártó cég a győri konyhastúdióban Európában egyedülállóan kedvező árakkal, vámszabad területen adja a huszonegyedik század konyhájába illő bútorokat. Az elemekből álló rendszerekben megtalálhatók a mélyhűtő szekrénytől az elszívókon át a mosogatógépig mindazok a berendezések, amely kényelmessé és praktikussá teszik a munkát a lakás központjában. Ezeket a konyhai segéderőket nem kisebb cégek gyártották, mint a Philips, a Bauknecht és az AEG.

Természetesen bármelyik bútor gép és tűzhely nélkül is kapható. De ha csak egy szekrénykére vagy egy fogantyúra gondol a kedves vevő, akkor sincs gond.

A Komfort Centrum konyhastúdiójában Csetényi Tibornéval, a stúdió vezetőjével és tulajdonosával minden, konyhával kapcsolatos dologról lehet beszélgetni.

Huszonegyedik századi színvonalon, az asztal, a székek, a világítótestek, sőt, még a fűszeresdobozok se maradnak ki a konyhából, ha így szól a megbízás. A színminták alapján kiválasztott elemeket egyenesen Németországból szállítják pontos határidőre. Szakemberekből álló team garanciával állítja össze igény szerint és köti be a megvásárolt konyhabútort a helyszínen.

A Functionica, a Grucco és a konyhák világában Mercedesnek számító Tilsa bútorok tagjaivá válnak egy családnak, ha a Komfort Centrum konyhastúdiójából vásárolják. A stúdió a Rába ETO-stadion mögött várja látogatóit. A sárga színű kerítést keressék! Pontos címe: Győr, Kiskút. Telefon-, faxszáma: 96/23-413.

(X)

KANIZSAI SÖR
NYEREMÉNYAKCIÓ

Küldjön be 1993. május 15-ig
10 db HOLSTEN vagy KANIZSAI
(Balatoni, Kinizsi, Korona, Göcseji)
sörcímkét egy borítékban az alábbi címre:
KANIZSA Sörgyár Rt. NAGYKANIZSA 2. PF. 10.
"KANIZSAI SÖR"

NYEREMÉNYEK:

I. 2 hét EGYIPTOMI körút 2 fő részére
II. 2 hét MALLORCAI nyaralás 2 fő részére
III. 3 nap a MÜNCHENI sörfesztiválon 2 fő részére
IV.-X. 10 000 Ft értékű ajándékcsomag

Sorsolás:
1993. május 20.
A nyerteseket
levélben értesítjük!

TERVEZZEN MÁR
ELŐRE A NYÁRRA,
KEZDJE A TAVASZT
A KANIZSA
SÖRGYÁRRAL!

ÚJ HÍREK – RÉGI ÁRON

Vegyék igénybe az ingyenes PARASZTI JOGSEGÉLYSZOLGÁLATOT!

§

A Piacfejlesztési Alapítvány – az Állami Vagyonügynökség támogatásával – a kárpótlási törvények, a szövetkezeti törvény, valamint az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény végrehajtása során felmerülő kérdések megoldására Paraszti Jogsegélyszolgálatot működtet. Kérjük, hogy a kárpótlásban érdekeltek és a szövetkezeti üzletrész-tulajdonosok a jogsegélyszolgálatot ellátó munkatársainkat a felmerülő vitás és tisztázandó kérdésekkel, gondjaikkal keressék meg.

Segítségünket a földrendező bizottságok is igényelhetik, ha ennek szükségessége felmerül.

Segítséget több módon kaphatnak a jogsegélyszolgálathoz fordulók:

– igény esetén szakembert küldünk a helyszínre, aki jogi, adózási vagy egyéb kérdésekben felvilágosítással szolgál. Meghatalmazás esetén segít a licitálásban vagy részt vesz a közgyűlésen

– jogszabály-ismertetéssel, -magyarázattal, -értelmezéssel, időszerű kérdésekre adott válaszokkal segít az érintettek felkészítésében

– mintaárverezést bemutató videokazettát tudunk kölcsönadni a földrendező bizottságoknak vagy az önkormányzatoknak

– személyes konzultációs lehetőséget is biztosítunk: hétfőn, szerdán és pénteken 9–15 óra között fogadjuk a hozzánk fordulókat. Kérjük, hogy a vonatkozó iratokat hozzák magukkal.

Többen érdeklődtek az egyes növénytermesztési hitelekhez nyújtott kedvezményekről.

Az idevonatkozó kormányrendeleteket és a mellékleteket nincs lehetőségem közölni, ahhoz több oldal kellene, ezért csak a rendeletek számát adom meg, és azt, hol, mikor lettek közzétéve.

Alaprendelet a 40/1992. (III. 4.) kormányrendelet, megjelent a Magyar Közlöny 1992. évi 22. számában. Ezt módosítja és kiegészíti a 23/1993. (II. 4.) kormányrendelet, megjelent a Magyar Közlöny 1993. évi 12. számában.

Azt hiszem, hogy a polgármesteri hivatalokban a jegyzők segíteni fognak (és tudnak) az érdeklődőknek.

Legutóbb kicsit zsörtölődtem, hogy az említett tájékoztató, amelyet a hitel- stb. lehetőségek ismertetésére adtak ki, átlagember számára nem érthető.

A napokban kezembe akadt egy hitellehetőséget ismertető újságcikk (Szabóné Pákozdi Éva igazgató, Postabank és Takarékpénztár Rt. Magánvállalkozások Igazgatósága Bp. a szerző), amely röviden, érthetően magyarázza el, hogy miről is van szó. Hát valami ilyet kellett volna ab ovo kiadni! Köszönet az igazgatónak!

A tájékoztatásból nem szó szerint – erre nem elég a hely –, de néhány fontos tudnivalót a figyelem felkeltése érdekében ismertetek:

Japán starthitelről van szó, amelyet kezdő vállalkozók is igényelhetnek. Mintegy 8 milliárd forint áll rendelkezésre, amelyből új beruházásra, felújításra, modernizálásra nyújtható hitel. Ebből finanszírozható minden olyan fejlesztés is, amelynek célja a termelékenység és a hatékonyság növelése. Nem nyújtható hitel a hadiipar fejlesztéséhez, továbbá a pornóipar, bárok, kaszinók, szerencsejáték létesítésére.

A vállalkozónak üzleti tervet kell készíteni, ennek legfeljebb 70%-a finanszírozható, 30%-ot az ügyfélnek kell biztosítani.

A hitel kamatlába változó, a mindenkori jegybanki alapkamat 7,5%-a + max. 2% jár a folyósítást végző pénzintézetnek.

A futamidő a hitel összegétől függ, a 2 millió Ft összeget el nem érő kölcsön esetén legfeljebb 8 év, 10 millió Ft felett maximum 15 év. Türelmi idő ezeken belül 2 év.

Szintén tájékoztatási célból ismertetem, hogy Nógrád megyében az 1500 Ft/hektár állami támogatást (búza, árpa, rozs vetésterülete után) hogyan lehet megszerezni.

Az adóhivataltól be kell szerezni a 11. számú nyomtatványt, ezen kell az igényt előterjeszteni. (Nyomtatványellátóban jelenleg nem kapható.) A nyomtatványt értelemszerűen ki kell tölteni. Mellékletek: vetőmag vagy a szükséges üzemanyag (gázolaj) számlája, amely az igénylő részére van kiállítva, a földterület nagysága, a használat jogcíme (ha saját föld, tulajdonilap-másolat, ha haszonbérleti, a szerződés másolata).

Ha minden összejött, az iratokat el kell küldeni a megyei földművelésügyi hivatalnak. Itt igazolják, amit igazolni kell, majd továbbítják az igénylést az adóhivatalba (APEH). Az adóhivatal megvizsgálja az igénylést, és ha mindent rendben talál, értesíti az igénylőt, hogy a támogatás összegét melyik pénzintézetben veheti át (az információt kedves hivatalvezetőnk, dr. Túry Endréné szerezte, én csak ismertettem).

És még annyit: a közelmúltban sokfelé jártam, és mondhatom, gyönyörű a határ.

A kisgazdaságok és a szövetkezeti táblák egyaránt ígéretes képet mutatnak. Talán mégsem lesz éhínség, és a harag napja, a leszámolás is elmarad... Én legalábbis remélem, és elsősorban azok érdekében, akik ezt szeretnék.

DR. SZILASY LÁSZLÓ

Az érintettek részére a jogsegélyszolgálat ingyenes!

CÍM: PIACFEJLESZTÉSI ALAPÍTVÁNY, 1066 BUDAPEST, Ó U. 8–10. TELEFON: 153-0361
(FAX ÉS ÜZENETRÖGZÍTŐ IS!) ÜGYINTÉZŐ: PRUZSINSZKY FRUZSINA.

PÁLYÁZAT

Veszprém megyei jogú város közigazgatási és népjóléti igazgatósága pályázatot hirdet a megüresedett *közterület-felügyelet vezetői helyére*. Pályázati feltételek: felsőfokú végzettség, környezetvédelmi szakirányú végzettséggel rendelkezők előnyben.

Bérezés a közalkalmazotti törvényben foglaltak alapján, megegyezés szerint. Jelentkezési határidő: *1993. május 15.* Jelentkezni lehet a közigazgatási és népjóléti igazgatóság igazgatójánál: Veszprém, Óváros tér 9. III/310.

Szöllősi Máté képei Sümegen

A Balatonalmádiban élő és alkotó *Szöllősi Máté* művészetében a természet szeretete, a falu és város szépsége, a Balaton ragyogása érvényesül. Képei nem visszhangja, nem is tükörképe, hanem lényege a látott világnak. Energikus, lendületes ecsetkezelés, gazdag szín-

világ főleg az olajképeken, míg a lírai finomság az akvarelleken látható. Mindkét technika alkalmas arra, hogy mint vizuális nyelvet megértsük és a szebbik oldaláról ismerjük meg a világot. Érzékenységünk a szépre, a művészetek befogadására segíti a kultúrához való kötődésünket, az érzelmi feltöltődést, amire korunkban különösen szükség van.

A festőművész mint a város volt diákja képeivel köszönti a megújult gimnáziumot, Sümeget és a kedves tárlatlátogatókat. A sümegi Kisfaludy gimnázium nagytermében bemutatkozó kiállítást és a művészt 1993. május 8-án délután 16.30-kor *Miklósi Sikes Csaba* múzeumigazgató köszönti.

FÖLDÁRVERÉSI KÖZLEMÉNY

A Fejér, Győr-Moson-Sopron, Vas, Veszprém és Zala Megyei Kárrendezési Hivatal kárpótlási földárverést tart:

Fejér megyében:

Nagylók, kultúrház	május 20–21.	10 óra
Pátka, művelődési ház	május 24.	10 óra
Pusztaszabolcs, községháza	május 24.	10 óra
Sárbogárd, városháza	május 25–28.	10 óra
Perkáta, filmszínház	május 26–28.	10 óra
Csór, kultúrotthon	május 28.	10 óra

Győr-Moson-Sopron megyében

Győr, kultúrház	május 20–21.	10 óra
Szakony, kultúrház	május 20.	10 óra
Egyed, kultúrház	május 20.	10 óra
Rábapordány, kultúrház	május 21.	10 óra
Enese, kultúrház	május 21.	10 óra
Fertőszéplak, kultúrház	május 24.	10 óra
Újkér, művelődési ház	május 24.	10 óra
Lébény, kultúrház	május 24.	10 óra
Gyalóka, kultúrház	május 25.	10 óra
Fertőd, kultúrház	május 25.	10 óra
Levél, művelődési ház	május 26.	10 óra
Mecsér, kultúrház	május 26.	9 óra
Dör, kultúrház	május 27.	10 óra
Lipót, művelődési ház	május 27.	10 óra
Lipót, művelődési ház	május 27.	13 óra
Répcevis, kultúrház	május 27.	10 óra

Vas megyében

Kiszsidány, kultúrház	május 20.	9 óra
Sárvár, polgármesteri hivatal	május 20.	9 óra
Körmend, polgármesteri hivatal	május 20.	9 óra
Körmend, polgármesteri hivatal	május 20.	11 óra
Körmend, polgármesteri hivatal	május 20.	13 óra
Csehi, kultúrház	május 20.	9 óra
Egyházashetye, kultúrház	május 21.	9 óra
Rátót, kultúrház	május 21.	9 óra
Horvátlövő, kultúrház	május 21.	9 óra
Mikosszéplak, kultúrház	május 21.	9 óra
Káld, kultúrház	május 24.	9 óra
Narda, kultúrház	május 24.	9 óra
Hegyháthodász, kultúrház	május 24.	9 óra
Sárfimizdó, kultúrház	május 24.	9 óra
Szombathely, Olad műv. központ	május 25.	9 óra
Hegyhátsál, kultúrház	május 25.	9 óra
Ikervár, kultúrház	május 25.	9 óra
Sitke, kultúrház	május 25.	13 óra
Őrimagyarósd, kultúrház	május 25.	9 óra
Szőce, kultúrház	május 25.	13 óra
Pankasz, művelődési ház	május 25.	9 óra
Pankasz, polgármesteri hivatal	május 25.	9 óra
Kenyeri, kultúrotthon	május 26.	9 óra
Katafa, kultúrház	május 26.	9 óra
Gersekarát, kultúrház	május 26.	9 óra
Horvátzsidány, kultúrház	május 26.	9 óra
Gór, kultúrház	május 26.	13 óra
Egyházashollós, kultúrház	május 26.	13 óra
Ostffyasszonyfa, kultúrház	május 27.	9 óra
Felsőcsatár, kultúrház	május 27.	9 óra
Őriszentpéter, kultúrház	május 27.	9 óra
Bajánsenye, kultúrház	május 27.	13 óra
Kondorfa, kultúrház	május 27.	9 óra
Köcsk, kultúrház	május 28.	9 óra
Csehimindszent, kultúrház	május 28.	9 óra
Csehimindszent, kultúrház	május 28.	12 óra
Rum, kultúrház	május 28.	9 óra
Püspökmolnári, kultúrház	május 28.	11.30 óra
Kám, kultúrház	május 28.	14 óra
Rádóckölked,	május 28.	9 óra
Pinkamindszent,	május 28.	13 óra

Veszprém megyében

Vaszar, művelődési ház	május 20.	9 óra
Pápateszér, művelődési ház	május 20.	9 óra
Pusztamiske, művelődési ház	május 21.	9 óra
Nyirád, művelődési ház	május 21.	9 óra
Aszófő, művelődési ház	május 24.	9 óra
Vöröstó, művelődési ház	május 24.	9 óra
Pápa, polgármesteri hiv. B épület nagyterme	május 25.	9 óra
Pénzesgyőr, művelődési ház	május 26.	9 óra
Bakonypéterd, művelődési ház	május 26.	9 óra
Tihany, művelődési ház	május 27.	9 óra
Ábrahámhegy, művelődési ház	május 27.	9 óra
Gecse, művelődési ház	május 28.	9 óra
Bakonyjákó, művelődési ház	május 28.	9 óra

Zala megyében

Páka, kultúrház	május 20.	9 óra
Dobri, kultúrház	május 20.	9 óra
Szentmargitfalva, kultúrház	május 20.	13 óra
Galambok, körjegyzőség	május 20.	9 óra
Petrikeresztúr, kultúrház	május 20.	9 óra
Ormándlak, kultúrotthon	május 21.	9 óra
Zalaszentjakab, művelődési ház	május 21.	9 óra
Becsehely, polgármesteri hiv.	május 21.	9 óra
Zalakoppány, kultúrház	május 21.	9 óra
Zalakoppány, kultúrház	május 21.	13 óra
Zalaszentgrót–Csáford, kultúrház	május 24.	9 óra
Sand, művelődési ház	május 24.	9 óra
Petrivente, kultúrotthon	május 24.	9 óra
Lickóvadamos, kultúrház	május 24.	9 óra
Szentpéterúr, művelődési ház	május 25.	10 óra
Iborfia, polgármesteri hiv.	május 25.	10 óra
Zalatárnok, kultúrház	május 25.	13 óra
Zalalövő, művelődési ház	május 25.	10 óra
Karmacs, kultúrház	május 25.	10 óra
Zalaszántó, művelődési ház	május 26.	10 óra
Mihályfa, kultúrotthon	május 26.	10 óra
Mihályfa, kultúrotthon	május 26.	13 óra
Bázakerettye, polgármesteri hiv.	május 26.	10 óra
Lasztonya, kultúrház	május 26.	13 óra
Zalaigrice, kultúrház	május 26.	10 óra
Pacsa, művelődési ház	május 27.	10 óra
Óhid, ifjúsági klub	május 27.	10 óra
Óhid, ifjúsági klub	május 27.	13 óra
Balatongyörök, polgármesteri hiv.	május 27.	10 óra
Balatongyörök, polgármesteri hiv.	május 27.	13 óra
Vindornyalak, kultúrház	május 27.	10 óra
Vindornyafok, kultúrház	május 28.	10 óra
Zalaköveskút, kultúrház	május 28.	13 óra
Zalaszentmihály, polgármesteri hiv.	május 28.	10 óra
Valkonya, kultúrház	május 28.	10 óra
Vonyarcvashegy, kultúrház	május 28.	10 óra
Zalasárszeg, kultúrház	május 29.	10 óra
Mikekarácsonyfa, kultúrház	május 29.	10 óra

MOZIK MŰSORA

FEJÉR MEGYE

SZÉKESFEHÉRVÁR
Köztársaság Filmszínház: 16.00, 18.00 és 20.00: KŐBUNKÓ (amerikai film) **Petőfi Filmszínház:** 16.00, 18.00 és 20.00: 1984 (angol film), 22.00: KŐBUNKÓ (amerikai film), **Barátság mozi:** 16.00 és 20.00: ZABRISKIE POINT (amerikai film), 18.00: GYEREKGYILKOSSÁGOK (magyar film)
Autósmozi: 21.00: FORTRESS (amerikai film)
DUNAÚJVÁROS
Dózsa Filmszínház: 16.00 és 18.00: TRESPASS (amerikai film), 20.00: MONDVACSINÁLT HŐS (amerikai film), **Dózsa Klubmozi:** 17.00: LONDON MEGÖL ENGEM (angol film), 19.00: SZOBA KILÁTÁSSAL (angol film)
MÓR
Uránia mozi: 17.00 és 19.00: BUMM-BUMM (argentin film)
POLGÁRDI
Kultúrház: 19.00: KÜLVÁROSI KOMMANDÓ (amerikai film)
LAJOSKOMÁROM
19.00: PUSZTA ACÉL (amerikai film)
CECE
18.00: DRAKULA (amerikai film)

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE

BELED
19: A SZERELEM FÉSZKEI (kanadai)
BEZENYE
18.30: JÓL ÁLL NEKI A HALÁL (amerikai)
CSORNA
19: TÖBB MINT TESTŐR * THE BODYGUARD (amerikai)
FERTŐD
20: AZ IDEÁLIS GYANÚSÍTOTT* (amerikai)
GYŐR
Csillag 18, 20: KÁIN ÉBREDÉSE (amerikai), **Csillag No-co** 17, 19.30: TANÚ (magyar), **Fenyves Autós** 21: EGY BECSÜLETBELI ÜGY (amerikai), **Rába** 15.30, 17.45, 20: DRAKULA* (amerikai), **Rába kamara** 17.30, 19.30: A VILÁG VÉGÉIG (francia)
KAPUVÁR
18.30: KÜLVÁROSI KOMMANDÓ (amerikai)
MOSONSZENTMIKLÓS
19: OROSZLÁNSZÍV* (amerikai)
MOSONMAGYARÓVÁR
Dózsa, 17: MINDEN KUTYA A MENNYBE JUT (angol), 19: ÖBÖL-AKCIÓ (amerikai)
PÉR
19: TRESPASS * FOSZTOGATÓK (amerikai)
SOPRON
Huszárik 16.30, 19: LEPKEVADÁSZAT (francia), **Szabadság** 15, 17.15, 19.30: A BÉRGYILKOS * HITMAN* (amerikai)
SZANY
18: DEVLIN, A TRÜKKÖS ZSARU* (amerikai)
TÖLTÉSTAVA
19: AZ UTOLSÓ MOHIKÁN (amerikai), 21: A PROSTI – EZ NEM ESTI MESE!* (angol)

VAS MEGYE

Savaria: 10, 16, 18, 20: ÚSZÓ ERŐD* (am. akciófilm), **Mini:** 17.30, 19.30: SZOBA KILÁTÁSSAL* (amerikai), **Videomozi:** 17.15: K–9000 (am. krimi), 19.15: CHRISTINE* (am. horror)
CELLDÖMÖLK
18, 20: A RETTEGÉS FOKA** (am. bűnügyi film)
KÖRMEND
17.30, 19.30: HALÁLOS FEGYVER 3. (am. akciófilm)
KŐSZEG
19: VAD ORCHIDEÁK** (amerikai)
SÁRVÁR
17: MINDEN KUTYA A MENNYBE JUT (angol–amerikai rajz-mesefilm), 19: BÖRTÖNCSAPDA (am. akciófilm)
SZENTGOTTHÁRD
17, 19: TÖBB MINT TESTŐR (amerikai)

VESZPRÉM MEGYE

BALATONALMÁDI
Dózsa Filmszínház, 18: TÖBB MINT TESTŐR (amerikai)
BALATONFÜRED
Kisfaludy Filmszínház, 17, 19: KÜLVÁROSI KOMMANDÓ (amerikai)
PÁPA
Petőfi Filmszínház, 18: MONDVACSINÁLT HŐS (amerikai), 20: KŐBUNKÓ (?) (amerikai)
SÜMEG
Petőfi Filmszínház, 19: BUMM-BUMM (spanyol–belga)
TAPOLCA
Filmszínház, 18, 20: ELEMI ÖSZTÖN (amerikai)
VÁRPALOTA
Jó Szerencsét Filmszínház, 18: NINCS BOCSÁNAT (amerikai)
VESZPRÉM
Séd nagyterem, 18, 20: ÚSZÓ ERŐD (amerikai), **Séd kamaraterem,** 17: TÖKÉLETES KATONA (amerikai), 19: OROSZLÁNSZÍV (amerikai)
NOSZTORI
Autósmozi, 21: ŐRJÍTŐ VÁGY (amerikai)

ZALA MEGYE

ZALAEGERSZEG
Ady 1-es terem: 16, 18, 20: KŐBUNKÓ (?) (amerikai), **2-es terem:** 17, 18.45: BRANDON LEE: LÉZER MISZSZIÓ (amerikai), 20.30: LINDA TE ÉDES (szex), **3-as terem:** 16.30, 18.30, 20.30: A DÖGVÉSZ ISTENEI (GO TRABI GO 2) (német)
NAGYKANIZSA
Apolló 1-es terem: 16, 18, 20: KÜLVÁROSI KOMMANDÓ (amerikai), **2-es terem:** 16.30, 18.15: IDEGEN A VILÁGŰRBŐL (amerikai), 20.15: JANCSI ÉS JULISKA (szex)
KESZTHELY
Petőfi: 16, 18, 20: DERMESZTŐ SZENVEDÉLYEK (amerikai)
HÉVÍZ
Fontana: 16: HALÁLOS FEGYVER 3. (amerikai), 18, 20: MONDVACSINÁLT HŐS (amerikai), **2-es terem:** 15: IDEGEN A VILÁGŰRBŐL (amerikai), 19: FÉLÉNK VAGYOK, DE DUGNI AKAROK (szex), **Autósmozi:** 20.45: TÖKÉLETES KATONA (amerikai)
LENTI
HITMAN – A BÉRGYILKOS (amerikai)
ZALASZENTGRÓT
20: TWIN PEAKS (amerikai)
ZALALÖVŐ
LORENZO OLAJA (amerikai)

SZÍNHÁZAK

SZÉKESFEHÉRVÁR
Vörösmarty Színház, 19.00: LILIOM, G bérlet
GYŐR
NEMZETI SZÍNHÁZ, 19.00: GRAND HOTEL (Tímár bérlet)
VESZPRÉM
Petőfi Színház, 19.00: CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ (előbemutató)
ZALAEGERSZEG
Hevesi Sándor Színház, 19.00: Fel is út, le is út! (Hevesi bérlet)

HELYI TV-K

SZOMBATHELY
10.00–12.00: Fekete Doboz (ism.) 14.00: ATV-víkend fiataloknak 14.05: You Again (Na ne mondd!) 14.35: Totó-tipp-mix 14.45: A SZEF ajánlata 14.55: Autózzunk! 16.00 A pók hálójában (film) 16.40 Vágás nélkül 17.10: Rock-tükör 18.50: Gyerekeknek: mese 19.00: Napszám: MÁV-sajtótájékoztató – Nyugdíjasfórum – Felsőoktatásról 19.15: Jó estét (magazin): Berzsenyi műsoros est – Felsőoktatásról, dr. Serfőző – Grencsó Kollektíva 20.00: Tv-4 műsorismertetés 20.10: Az utolsó vadon 21.15: Európa Kávéház 21.40: Védelem (am. film) 23.15: Kanári-szigetek 24.00: Műsorzárás
HBO
17.30: Babar: Óh, ha felhő lehetnék! (francia rajzfilm), 18.00: Portréfilm Paul McCartneyről (amerikai dokumentumfilm), 19.05: A nő nem felejt (amerikai dráma), 21.00 Betörő (amerikai vígjáték), 22.45: FBI-akadémia (amerikai vígjáték). 0.05: Pusztíts és rombolj! (amerikai sci-fi).
VESZPRÉM
8.30: Traccsparti (ism.), 9.30: Végső megtorlás (ism.), 19.10: Fotex VSE–Pick Szeged NB I-es kézilabda-mérkőzés közvetítése felvételről, 20.35: A Fidesz V. kongresszusa – a Pesthy Fekete Doboz összefoglalója, 21.05: Fekete Doboz műsora.
KÁBELKOM TÉVÉCSATORNA
15–28: Szív-tv (a keddi műsor ism.), 20–23: ATV.
VÁRPALOTA
9.00: Városi hírmagazin (a hétfői adás ism.), Nyitott stúdió (a hétfői és a szerdai adás ism.), 19.00: Hírek, Popturmix, 20.00: Agro-tv – víkend előtt.
ZALAEGERSZEG
9.00: A szerdai adás ismétlése
KESZTHELY
20.00: Tv–4

JUVENTUS RÁDIÓ

Középhullám: 810 kHz. Telefonszámaink: 84/13-421, 84/13-057, Westel rádiótelefon: 60/90-990. Címünk: Siófok, Pf. 140. 8601
Műsorvezetők: Baróti Éva–Barabás Zoltán
8.00–10.00: Hírek, információk, rendőrségi hírek, sport 10.00–11.00: Funky, rap, klasszikusok 11.00–12.00: Délelőtti magazin 12.00–13.00: Hat húron pendülünk 13.00–14.00: Ebédidőben 14.00–15.00: Állatbarát-magazin 15.00–16.00: Juventus-slágerlista 16.00–17.00: Délutáni magazin 18.00–19.00: Nem vagy egyedül 19.00–20.00: Hírek, információk, rendőrségi hírek, sport

TRAFFIPAX

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE: 06.30–10.00: 85. sz. főút, 10.30–13.30: Győr, 14.30–21.30: 81. sz. főút Pér, Mezőörs, 07.00–05.40: 1. sz. főút Hegyeshalom külterülete, Levél, Abda, Öttevény.
VAS MEGYE: 6 és 22 óra között Szombathely térségében várható radarkontroll.
VESZPRÉM MEGYE: Várpalota belterület, 8-as út 22–40 km-szakaszon és Pétfürdő belterület, 7–15 óra között. Balatonalmádi belterület, 71-es út 5–30 km-szakasz, 13–21 óra között.
ZALA MEGYE: nagykanizsai rendőrkapitányság működési területén: 10.00–22.30.

RADIO JAM

15.00: MagnÓra, 16.00: Pénteki ajánló: Mozi – színház – koncertek – klubok – HBO – kiállítások – múzeum – Veszprémben a hétvégén és a jövő héten, 17.30: Fotex Veszprém–Pick Szeged bajnoki férfi kézilabda-mérkőzés élő közvetítése, 19.00: Önkormányzati Krónika, 19.35: AudioFül – zenei magazin ínyenceknek.

FELHÍVÁS

Minden aerobicoktatónak és zenés gimnasztikát vezetőnek egy rendkívül kedvezményes ajánlatot kínál a Testnevelési Egyetem aerobic tanszéke. A Zalaegerszeg Város Szabadidősport Szövetségének támogatásával az Egészség Egyesület szervezése keretében 1993. szeptember közepére egynapos találkozót, továbbképzést hirdetünk meg kellő létszám jelentkezése esetén.

Program helye: Zalaegerszeg Városi Sportcsarnok.

Részvételi díj: 500 Ft/fő, külön kérés alapján ebéd megoldható.

Jelentkezni 1993. május 31-ig lehet Siklósi Vilmosnénál, az Egészség Egyesület elnökénél.

Cím: 8900 Zalaegerszeg, Átalszegett u. 33.

Telefon: 17-141.

RENDEZVÉNYEK

GYŐR
Z. Szabó Lászlóra emlékeznek. A pedagógusra, az irodalomtörténészre emlékeznek ma 15 órától a győri Akadémiai Klubban (Káldy-villa). Az előadó: Grábits Frigyes. Közreműködnek: Horváth Ildikó, Popper Ferenc.
MOSONMAGYARÓVÁR
Közös hangverseny Mosonmagyaróváron. A stockeraui és a mosonmagyaróvári zeneiskola növendékeinek közös hangversenye ma, 18 órakor kezdődik a Városi Művelődési Központban. Az intézményben 20 órától a Gazdász Néptáncegyüttes szerepel.
GYŐR
Zár a tanfolyam. Hétfőn kezdődött, ma ér véget a győri Széchenyi István Főiskolán az angol professzorok tanfolyama. *Roger Duffel* előadásában (8.15) a környezetminőségről, *Dick Fenner* (9.45) a vízépítési tevékenység környezetkárosító hatásáról beszél.
SZOMBATHELY
Bartók Terem: 18 órakor ÉNEKLŐ IFJÚSÁG címmel kórushangversenyt rendez a Gyermekek Háza az MMIK-val közösen.
Képtár: Ma délután fél 5-től a zeneművészeti szakközépiskola ad koncertet. Műsorukban három korszak alkotásai szerepelnek, Frescobaldi Canzonája, Corelli kéthegedűs D-dúr concertója és Haydn 44., e-moll szimfóniája.
BÜK
Kastélyszálló: 19 órakor reneszánsz muzsika, közreműködik: *Sárosi Orsolya* csembaló, *Lőrincz László* furulya, *Rajnai Gábor* lant, gitár, ének.
VESZPRÉM
VMK-Gyermekek Háza, 15: Nyitott számítógépes foglalkozás
AJKA
Nagy László Művelődési Központ, 19: Omen-koncert
PÁPA
Pedagógus Művelődési Ház, 14, 16: A TIT Vajda Péter szabadegyetemének vendége: dr. Czeizel Endre genetikus, 17: Az Erkel Ferenc Zenei Általános Iskola anyák napi köszöntője a nők klubjában, 17: Farkas György Szülőföldem, a Duna mentén című előadása az öregdiákok baráti körének foglalkozásán.

A MAI NAP KRÓNIKÁJA

Kunok és jászok

Nem tiszteletlenségből teszem, hogy egy nemrégiben elhunyt barátom ifjúkori sztoriját idézem. Később már jókat derültünk a történeten, különösen akkor amikor szépen sorjában számba vettük, hogy valójában hány történelmi nép is él Magyarországon. Dezső (nevezzük így) egyszercsak szépen lassan „nagy magyar" lett. Már azon is gondolkodott, hogy az iskolai jegyzeteinket is rovásírással fogja (töltőtollal) bevésni a füzetébe, és hogy valahonnan kancatejet is szerez, hogy kumiszt készíthessen, amikor egy másik barátunk eszméletlen csibészséggel megkérdezte:

— Mondd, Dezső! Hogy´ is hívják az édesanyádat?

— Suksinyák Mária — hangzott a felelet, majd leesett a tantusz és folytatódott a szöveg — Elmentek ti a ...

Ennek a káromkodásnak nyilvánavaló oka volt, hogy majdnem meghaltunk a röhögéstől és bizony isten nem Mari nénit gúnyoltuk, akit derűs gondoskodása miatt, különben is nagyon szerettünk. Később megtanultuk a rovásírást is — játéknak —, mint ahogyan én a tükörírást... Aztán összeszámoltuk a nemeztiségeket. Egyik csoport volt a jászok és kunok társasága, amelyikről végülis nem tudtuk eldönteni, hogy ma már minek számítanak, hiszen a történelmi múltjuk alapján nem igazán magyarok... Mostanában ismét felvetődött ez a kérdés, éppenhogy egy arról a vidékről származó képviselő kapcsán, aki szintén „magyarkodni" kezdett. Nos, e vidék magyarrá válásáról is szól a mai történetünk.

***

1845-ben, ezen a napon, fényes ünnepséget rendeztek Jászberényben abból az alkalomból, hogy immáron 100 esztendeje ismét szabadoknak nyilvánítottak a jászkun terület lakói, valamint ezzel egyidőben megünnepelték a „Jászkunok grófjának és bírájának" Magyaroszág nádorának— József főhercegnek — 50-ik helytartói évfordulóját is. E kettős ünnepség arról is híres, hogy József főhercegnek ez alkalomból adatott meg először, hogy magyar nyelven mondjon beszédet nagy nyilvánosság előtt. Az ünnepségen vele együtt ott tartózkodott 13 éves fia előtt is ékes magyar nyelven kifejtette, hogy *„teljes méltánylást érdemel, hogy a nemes kerületek és lakosai, a´ dicső Mária Teréziától nyert válsági szabadalom százados emlékét ülik..."* A jászok főkapitánya beszédében vázolta azokat a viszontagságokat amelyeken e nép keresztül ment azóta, hogy a 1702-ben a német rendek birtokába kerültek. Ismertette, hogy volt ugyan időközben egy reményteljes időszak is, amikor az 1715. évi 34. tc. által jogaikba visszahelyeztettek, de az nem volt eredményes és ezért Mária Terézia 1745-től egy új rendeletet alkotott és közköltségen a maguk zsebéből fizették ki a jászkunok és nem is keveset: 580 ezer 900 forintot. Akkor ebben a kerületbe 3 mezőváros volt csak és mindösszesen 91 ezer 720 lakos. Az ünnepség idején már 21 mezővárossal és 170 ezer 281 lakossal büszkélkedhettek...

A régi történelmi időkben a magyarsággal rokon, keleti népelemek közül a legnagyobb számban a kunok és a jászok telepedtek le Magyarországon. A történelemben először a besenyőkkel kötött szövetségük révén ismerhettük meg őket, ugyanis e szövetség révén ostromolták 1078-ban Drinápolyt, majd 1087-ben Trákiát. E győzelmet követően indultak először Magyarországra és 1082-ben Kisvárda mellett ütközött meg velük László király, miután már végig dúlták Erdélyt és a Nyírséget... A hosszú ellenségeskedések után a kapcsolat egyszercsak szövetséggé alalkult és a katolikus térítés is eredményes volt az akkor még Moldvában és Havasalföldön élő kunok között. Robert esztergomi érsek vezetésével még 1229-ben kun püspökséget is felállítottak. A mai szemlélőt jobban tájékoztatja az a hely megjelölés, hogy a mostani Iasi (magyar néven: Jászvásárhely) környékéről van szó. A magyar befolyás megnyilvánul abban is, hogy 1233-ban Béla herceg felvette a Rex Cuminae vagyis a Kunország királya címet és ez bizony nagyon felbőszítette a tatárokat. A mongol kán levelet is küldött IV. Béla királynak: *„Megtudtam, hogy... kun szolgáimat oltalmad alatt tartod. Ezért utasítalak téged, hogy ezeket a jövőben ne tartsd magadnál, és miattunk ne kerülj velem szembe..."* 1239 őszén IV. Béla nehéz döntést után befogadta a kunokat, becsült adatok szerint mintegy 40 ezer embert. A mongol támadás őket sem kímélte, sőt 1241 márciusán a magyarok megölték Kötönyt, a befogadottak vezérét, mert benne a mongolok titkos kémjét látták. Erre a kunok átkelve a Száván, rabolva és fosztogatva kivonultak az országból és csak IV. Béla kérésére jöttek ismét vissza. Akkor települtek le Duna-Tisza közén és a Tiszántúlon. A nagyhatalmú oligarchákkal szemben komoly támaszt is jelentettek a magyar királyoknak, így V. Istvánnak és IV. (kun) Lászlónak is. Ekkor alakultak ki az úgynevezett szállások, amelyek egyes jász vagy kun kapitányok birtokait jelentették és azt ugyanúgy örökítették, mint a másik birtokokat. Még a lányok fiúi jogokkal való felruházása is szokás volt. Ugyanúgy éltek a jászok is, akiknek a sorsa nagyon sokba hasonlított a kunokéhoz, hiszen mindkét népet a Kaukázus és a Fekete-tenger melletti pusztákról a mongol támadás űzte Magyarországra. A jászokra jellemző politikai semlegesség miatt jobbára csak a katonai szolgálataikról tudunk, amelyeket az uralkodók javára tettek. Ennek fejében önkormányzatot és egyéb kiváltságokat kaptak amelyeket több ízben el is veszítettek, így pl. 1514-ben 1526-ban és a már említett 1702-ben. Mindannyiszor visszaszerezték területi autonómiájukat bár nyelvi és népi beolvadásuk megtörtént. A kun nyelvőr feltételezzük, hogy a XVI. században halt ki, bár a kun miatyánk egy torz változása századunkig fennmaradt. Legbecsesebb nyelvemlékünk a Velencében őrzött Codex Cumancius, amely latin-kun-perzsa szótárt és latin himnuszok és imák kun nyelvű fordításait is tartalmazza. A kunok beolvadása nem csak a mai magyar területeken volt tapasztalható, hanem Hunyad és Krassó-Szörény megyékben is, ahol jobbára elrománosodtak, mintahogyan Moldvában is. Egyik híres kun sarj Munténiából került Zsigmond szolgálatába. Vajknak hívták és Hunyad várát kapta adományba...

***

A jász kerület 1876-ban szünt meg és tagozódott be a vármegye rendszerbe. Azóta mégmagyarabbnak látszik.

Dömölki Lajos

KOSSUTH

04.30 Reggeli Krónika 08.10 Törvénykönyv 08.40 Napközben /élő/ 11.00 Hírek 11.05 Gyerekek félórája 11.35 Rókacsárda 8.rész 12.00 Déli Krónika 12.30 Ki nyer ma? 12.40 Falurádió (ism.) 12.50 Külpolitikai figyelő 13.00 Hírek 13.05 Vendég a háznál Gyerekekről felnőtteknek 13.15 Fagottművek 13.30 Dícsérjétek az Urat! Egyházi műsor 14.00 Hírek 14.05 Klasszikusok mindenkinek Zenekari muzsika 15.00 Hírek 15.05 A Határok nélkül naplója 16.00 Délutáni Krónika 16.20 Zenefórum 17.00 Hírek, időjárás 17.05 Hír-vidék 18.00 Esti Krónika 18.30 Ráadás 19.00 Hírek, időjárás 19.05 Sportvilág 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Magyar mesternovellák Ambrus Zoltán: Finish 20.00 Hírek, időjárás 20.05 Emlékezetes bakonyi népdalok 20.30 Határok nélkül 21.00 Hírek, időjárás 21.05 Fültanú 22.00 Késő esti Krónika 22.30 Művek, műhelyek, művészek 23.00 Hírek, időjárás 23.05 Kis éji zene

PETŐFI

04.30 Hajnali kalendárium 06.03 Reggeli csúcs 07.40 Sportreggel 08.05 Dallamról dallamra 08.50 Apró-cseprő gyerekekről 09.00 Hírek 09.03 Zöld telefon Környezetvédelmi tudakozó 09.10 Zeneszó /élő/ 10.55 Gordiusz plusz Öt perc tudomány 11.00 Hírek 11.03 Családi persely 11.15 Szív küldi... 12.00 Cigányzenészek hangalbuma 13.00 Hírpercek 13.10 Derűre is derű Cseppek - Gyárfás Endre hangjátéka 13.35 A Petőfi válaszol 14.00 Pihenőidő Zenés délután nyugdíjasoknak 17.00 Hírek 17.05 Kölyökrádió 17.32 Ziccer 18.30 Drogambulancia /élő/ 19.00 Hírek 19.05 A Rock Gyermekei klubja 20.00 Szerkeszti X. Y. 20.30 Közvetítés az FTC-MTK labdarúgó Magyar Kupa mérkőzésről 21.00 Hírpercek 21.10 Ismétlések 22.00 A szving királya: Benny Goodman 23.00 Hírek 23.03 Sporthíradó 23.10 Máról holnapra - éjfél előtt

BARTÓK

06.00 Muzsikáló reggel 09.05 Pódium 10.05 Rádiószínház 10.58 Operaslágerek 11.40 Népdalkórusok, hangszerkettősök 12.05 Hangverseny délidőben 12.05 Szombathelyi Bartók Fesztivál 1992 13.00 Lahti Orgonafesztivál 1992 14.05 Cuber Francia társalgás 14.20 Bakics Imre: A széthajtogatott fekete doboz 3. rész: Amerika 14.41 Barokk operákból 15.10 Zenekari muzsika 16.05 Muzsikáló városok Pozsony 16.45 A Pécsi Nevelők Háza kamarakórusa énekel 17.00 Metronóm Zenebarátok órája 17.50 Újraolvasva 18.05 A magyar zene évszázadai 19.35 A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenye 20.25 Halhatatlan magyar vers 21.40 Carmina Burana 22.05 Hallotta már? Ismerje meg! Érdemes! 23.00 Rádiószínház 23.25 Jazz Nagykanizsai Alpok-Adria Nemzetközi Jazzfesztivál '92 00.05 Századunk zenéjéből 01.32 Barokk concertók

JUVENTUS RÁDIÓ

08.00 Hírek, információk, sport 09.00 Az ikszediken túl 10.00 Legendás előadók 11.00 Magazinműsor 12.00 Juventus Koktél 13.00 UFO magazin 14.00 Nap vendége 15.00 Szív küldi szívnek 16.00 Délutáni magazin 17.00 Rock mesterei 18.00 Hírek, információk, sport.

GYŐRI RÁDIÓ

06.55 Műsorismertetés 07.00 Budapesti krónika 07.30 Nyugat-Magyarországi Krónika 08.00-09.00 Második óra. Benne: Önkormányzati híradó, Reggeli telefon, Postazsák, Nyugdíjas percek, Baba-mama, Slágernaptár.

TV 1

05.40 Falutévé — géptippel
06.00 A Reggel
08.30 Közjáték
08.35-12.05 NAPKÖZI
09.00 Kedves Celine
Francia filmsorozat, XIII/5.
10.00 Degas — Kanadai dok.film
11.00 Játék
11.15 Baba-ház
12.00 Hírek
16.00 Délutáni egyenleg
16.10 Mentőöv
Konferencia a munkanélküliekért, 1. rész
16.35 Parnasszus - Irodalmi játék
16.50 Northwood
Kanadai filmsor. 30. rész
17.20 IS — Budapest Anno
17.45 KultúrFelelős
18.05 Pénzvilág
18.15 NAPKÖZI
18.35 Esti mese
Jó éjszakát kíván a Disney!
Önkéntes dekoratőr
18.55 Ön választ!
A társadalombiztosítási önkormányzatok május 21-i választásán induló szakszervezeti szövetségek bemutatkozása.
19.35 Híradó
20.10 Magyarország — Horvátország
Nemzetek közötti férfi vízilabda-mérkőzés
21.20 Telesport
21.45 Sztáro(c)k
22.15 Új Világ
Külpolitikai képes krónika
23.00 AKTuális
23.20 Mint Makó Jeruzsálemtől
Dokumentumfilm-sorozat IV/4.: **Együtt éltünk**
00.05 Híradó
00.10 Közjáték
00.15 BBC-híradó

TV 2

06.00-09.00 NAP-KELTE
15.20 Testestől, lelkestől
NSZK tévéfilmsor. (ism.)
Szerelemre éhes lányok
16.05 Betűpárbaj
Nyelvi vetélkedő
16.25 Fekete Villám kalandjai
Kanadai filmsorozat XXVI/1. rész
A szeretet ereje
R.: George Bloomfield
Fsz.: Mickey Rooney, Richard Ian Cox
17.00 Híradó
17.06 Együtt a Földért
Környezet- és természetvédelmi ifjúsági magazin
17.26 Gyerekeknek
Denver, az utolsó dinoszaurusz
Amerikai rajzfilmsor. (ism.)
Nincs új a Nap alatt
17.50 Elektor kalandor
18.00 Híradó
18.10 Regionális híradó
18.25 Telesport
19.00 Biztos, holtbiztos, sőt...
Olasz film (1969 106')
21.00 A tudomány határain
Tudományos ismeretterjesztő magazin
21.20 Útmutató
22.00 Esti egyenleg
22.25 Napzárta előtt...
22.45 Carlos Saura-sorozat: Nevelj hollót!
Spanyol film (1975 105')
R.: Carlos Saura
Fsz.: Ana Torxent, Geraldine Chaplin

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés
16.05 Évforduló
16.10 Sündisznócska lovagol
Mesefilmsorozat, I. rész
16.35 Életünket és vérünket a győzelemért, avagy a sport története, XIV/1.
17.10 Várak, törökök, III/3.
17.55 Kalotaszegi leánytánc
18.00 A darazsak elszállnak
18.20 Mesesarok
18.45 Hírek
19.00 Kórház a város szélén
Csehszlovák tévéfilmsor. XX/7. rész: **Emma**
20.05 Bajor Gizi emlékének Két fogoly
Magyar film (1938)
21.15 Gazdakör
21.45 Évforduló

RTL

06.00 Hírek 07.00 Jó reggelt, Németország! 09.00 Ironside Amerikai krimisorozat (ism.) 10.00 Gazdagok és szépek Amerikai családsorozat (ism.) 10.30 Megéri az árát! Játékshow 11.00 Kockázatos! Főszerepben: a tudás, a tempó és a pénz 11.30 Családi párbaj Vidám vetélkedő szupernyereménnyekkel 12.00 Hírek 12.30 A springfieldiek története Családsorozat 13.20 A kaliforniai klán Amerikai családsorozat 14.10 Vészhelyzet Amerikai filmsorozat 15.00 Gyilkosság a hobbija Am. krimisorozat (ism.) 16.00 Hans Meiser Tv-kerekasztal beszélgetés 17.00 Ki a főnök? Amerikai vígjátéksorozat (ism.) 17.30 Egy rém rendes család Amerikai családsorozat (ism.) 18.00 Tizenegy 99 Élő magazin 19.15 Vigyázat, robban! Magazin 19.45 Jó idők, rossz idők Német családsorozat 20.15 Ami sok, az sokk Amerikai akciófilm-komédia (1988 120') 23.15 A halált hozó hatalom Olaf Kracht műsora 24.00 Karate-harcos Japán akciófilm (1987) 01.45 Ami sok, az sokk (ism.) 03.30 Karate-harcos (ism.) 05.05 Vészhelyzet Amerikai krimisor. (ism.)

SUPER

12.30 Üzleti magazin 13.30 Környezetvédelmi magazin 14.00 Zenei magazin 16.30 Zenés műsor 18.30 Bonanza 19.30 Richar Diamond Bűnügyi filmsorozat 20.00 Környezetvédelmi magazin 21.30 Gazdasági magazin 22.00 ITN-hírek 22.30 Gazdasági magazin 23.00 Piaf a korai évek Am.-francia film

SAT 1

06.00 Jó reggelt a SAT1-gyel! 09.10 Kalifornia Napja alatt Am. családsor. (ism.) 10.00 Kívánsághangverseny Német melodráma 11.35 Szomszédok (ism.) 12.00 Szerencsekerék (ism.) 12.40 Népzenei parádé (ism.) 13.30 A szenvedély árnyéka Am. filmsorozat 14.20 Szomszédok Családsorozat 14.50 Kalifornia Napja alatt Am. családsorozat 15.45 A bosszúállók Angol krimisor. 16.45 Kockáztass! - trükkös kvíz 17.20 Menj az egészre! 18.30 Hírek 18.50 A nap sporthírei 19.00 A szív az adu 19.30 Szerencsekerék 20.15 Nincsen hulla Lilly nélkül A Chiemgaui Népszínház előadása felvételről 21.55 Margarethe Schreinemakers show-ja 22.30 A profik Angol akciófilm-sor. Fajgyűlölet 00.30 A bosszúállók (ism.) 01.30 AKUT (ism.) 02.15 Reggelig: Képújság

MTV

13.00 Délutáni egyveleg 16.00 Nagy slágerek 17.00 Coca-Cola híradó 17.15 A filmvilág hírei 18.00 Hadd souljon! 20.00 Telefonos kívánságműsor 20.30 A legkívánatosabbak 22.00 Nagy slágerek 23.00 Coca-Cola híradó 23.30 MTV-hírcsokor 24.00 Alternatív zene

PRO 7

08.30 Csendes kis otthonunk 09.00 Kemény, de szívélyes Amerikai detektívsorozat 09.55 Még egyszer, érzéssel! Amerikai vígjáték 11.40 San Francisco utcáin Amerikai krimisorozat 12.40 Bill Cosby-show Amerikai vígjátéksorozat 13.10 Egy Colt minden esetre Amerikai akciófilm-sorozat 14.00 Haláldobok a nagy folyónál Angol-német krimi 15.25 Kemény, de szívélyes Amerikai detektívsorozat 16.20 Rajzfilmek Az igazi szellemirtók A szuperegér Garfield és barátai A Flintstone család 18.05 Csendes kis otthonunk Amerikai vígjátéksorozat 18.35 Bill Cosby-show Amerikai vígjátéksorozat 19.05 San Francisco utcáin Amerikai krimisorozat 20.00 Hírek 20.15 Matlock: az örökség Amerikai filmsorozat 22.10 Jake és McCabe Amerikai akciófilm-sorozat 23.00 A platina háromszög Amerikai krimi 00.50 Az országúti cirkáló (ism.) Amerikai akciófilmsor. 01.40 Hírek 01.50 Az A-program (ism.) Hongkongi akciófilm 03.30 A rettenthetetlen ötök Amerikai akciófilmsorozat

DSF

13.45 DSF-edzés 14.00 Kötelező és szabadon választott Tánc Grand Prix Darmstadtból, 1. rész (ism.) 15.00 Solo Thai (ism.) Hegymászás Thaiföldön 16.30 Szörfmagazin Robby Nash-sel 17.00 Sport a javából! Sport a világ minden tájáról 19.00 Hopp vagy kopp? 19.30 DSF-stúdió — Magazin 21.30 Tenisz A múlt heti ATP-tornák eseményeinek felidézése 22.05 Offenzív — Talk-show 23.00 Szabad a ring

TV 5

13.15 Banánhéj Kanadai teleregény (ism.) 13.40 Afrikai kamera Tv-dokumentumfilm (ism.) 14.40 Szórakoztató műsor 17.20 A muskétások konyhája 18.00 Játékos vetélkedő 20.00 Nemzetközi riportmagazin 21.00 Francia híradó 21.30 Színházi est: A félkegyelmű Marcel Achard színműve 23.00 Le az álarcokkal!

NAPI AJÁNLAT

TV1 — 16.10 Mentőöv

Konferencia a munkanélküliekért

Első alkalommal rendezték meg a Vas megyei Velemben a munkanélkülieket segítő alternatív szervezetek országos találkozóját. Közülük a pszichés támogatást nyújtó, illetve a lelki segítést átképzéssel összekapcsoló társaságok mutatkoznak be.

TV 2 — 22.45 Nevelj hollót!

Spanyol film — Carlos Saura 1975-ös filmje három testvérről szól, de leginkább csak egyről, Anáról. A gyerekek szülei röviddel egymás után meghalnak. Ana képtelen megszokni anyja hiányát. Nővére már uralkodik érzelmein, kishúga még kicsi ahhoz, hogy felmérje az űrt, mely anyjuk után maradt, csak Ana nem tud beletörődni a megváltoztathatatlanba.

DUNA TV — 20.05 Két fogoly

Bajor Gizi első Magyarországon készült hangosfilmszerepe. A film az első világháború idején és a húszas évek közepén játszódik Budapesten, Esztergomban és Oroszországban, Tobolszkban. A háború, a hosszú távollét, az idő lassú múlása a hadifogságban lévő Pétert és feleségét Miettet eltávolítja egymástól. Már mindketten mást szeretnek... *Író: Zilahy Lajos*

HBO — Székesfehérváron és Dunaújvárosban

17.30 Állati élet: Új-Zéland fjordjai — mb. angol természetfilm
18.30 Clara szíve — fel. amerikai filmdráma
20.20 Éjszakai műszak — mb. amerikai filmvígjáték
22.10 A legjobb szándékok
— feliratos amerikai filmdráma

Szőllősi Máté festő

Kulturmix

Régi magyar városok

Királyok és királynék városai címmel új előadássorozatot indít a Fejér Megyei Múzeumegyesület. Május 20-án, csütörtökön 17 órakor elsőként Siklósi Gyula régész Székesfehérvárról szóló előadását hallgathatják meg az érdeklődők a múzeum Fő u. 6. szám alatti épületében.

Film a megmentőkről

Sipos András filmrendező a napokban kezdte el Igazak című új filmjének forgatását. Az első felvételek egy lajosmizsei ünnepségen készülnek, ahol az izraeli nagykövet adja át kitüntetését annak a helybéli aszszonynak, aki két zsidó embert mentett meg a II. világháború alatt. A forgatás alatt szeretnének felkutatni olyan segítőkész embereket is, akikkel a megmentettek ezután fel akarják venni a kapcsolatot.

A barokk év jegyében

Székesfehérváron, A Szabadművelődés Házában az idén is megrendezték a hagyományos városismereti versenyt: ezúttal a barokk év jegyében. A vetélkedőn a város középiskoláiból 24 csapat indult. A legjobbnak a Tóparti Gimnázium csapata bizonyult, amelyben az iskola valamennyi évfolyamát képviselte egy-egy diák. Második helyezést értek el a József Attila Gimnázium III. D. osztályosai, a harmadik helyet pedig a Hunyadi Mátyás Szakközépiskola III. D. osztályosai szerezték meg.

Az Idea Astronomiae ismeretterjesztő mű első magyar fordítása

Lehozták nékünk Sajnovics csillagait az égből

Sajnovics János csillagász, Hell Miksa társa az 1769-es Vénusz-átvonulást megfigyelő vardő-szigeti expedició tagja, a finnugor összehasonlító nyelvészet megalapítója, 260 éve született a Fejér megyei Tordason. Ebből az alkalomból szombaton 10,30-kor A Szabadművelődés Házában emlékülést rendez a TIT Fejér megyei egyesületének csillagászati és űrkutatási szakosztálya. Ott mutatják be Idea Astronomiae című könyvének, az első hazai átfogó csillagászati ismeretterjesztő műnek magyar fordítását.

Két jeles, Székesfehérváron élő férfiú nevéhez fűződik a fontos vállalkozás. Nagy Rezső nyugalmazott gimnáziumi tanár fordította latinról magyarra, szakmai konzultánsa pedig fia volt, aki szintén Nagy Rezső névre hallgat, s a Kandó Műszaki Főiskola adjunktusa.

— Milyen élményekkel ajándékozta meg a fordítás? — kérdeztem az apától.

— A mű nyelvezete magával-ragadó. Látszott, hogy a jezsuita iskolákban Cicero stílusát sajátították el a növendékek. Lenyűgözött az a lelkesedés is, amelyel a szerző a csaillagászat szépségeit, hasznosságát elemzi, s tiszteletre méltó az alázat, amellyel mint hívő ember és pap kutatja a világmindenség titkait.

— Hol találtak rá a könyvre, amely 1778-ban Budán jelent meg, kis példányszámban?

Az apa, Nagy Rezső latinból fordította magyarra a művet

Sajnovics János csillagász, nyelvész mellszobra

Ifjabb Nagy Rezső a Kandó műszaki főiskola adjunktusa

— Csupor Zoltán Mihály plébános úr tordasi magánmúzeumában filmen volt meg ez a könyv. Később a Csillagászati Kutató Intézet igazgató-helyettese, Almár Iván hívta fel a figyelmünket, hogy könyvtárukban is megtalálható a becses ritkaság, nem kölcsönözhető, de lemásolható. Így tudtuk kézbevenni. Szponzora is lett a vállalkozásnak, A Szabadművelődés Háza, ahol évtizedek óta működik csillagász-szakkör, s ahol 1982 óta magam is foglalkozom ismeretterjesztéssel. Az idén már országos versenyt hirdettünk középiskolásoknak — mondja az ifjabb Nagy Rezső, akiről tudom, hogy Hudoba György hatására szerzett villamosmérnöki diplomája mellé még egyet az ELTE-n, amely a csillagászat tudományába adott belépőt.

IDEA
ASTRONOMIÆ
HONORIBUS
REGIÆ
UNIVERSITATIS
BUDENSIS
DICATA.
A
JOA. NEP. SAJNOVICS,
AA. LL. & Philosophiæ Doctore; SS. Theologiæ Baccalaureo; Regiarum Societatum Scientiarum, quæ Hafniæ, & Nidrosiæ florent, Membro; Astronomi Regii Universitatis Budensis p. t. Adjuncto.
BUDÆ,
Typis Catharinæ Landerer, Viduæ.
MDCCLXXVIII.

— Mesélne a tudós lappföldi kalandjáról? — fordulok az idősebb tanár úrhoz.

— Szívesen. Sajnovicsot a jezsuita rend tagjaként a filozófiai és teológiai tanulmányok mellett elsősorban a matematika és a csillagászat iránti érdeklődés ragadta magával. Az európai hírű Hell Miksa bécsi császári csillagász munkatársaként jutott el a Lappföldre, Vardő szigetére, hogy 1769. június 3-án észlelhesse a Vénusz bolygó Nap előtti átvonulását. Ez a sikeres megfigyelés tette lehetővé a Föld—Nap távolság pontosabb meghatározását. Fiamtól tudom, hogy a Vénusznak a Nap előtti átvonulása viszonylag ritka jelenség, 243 évenként mindössze négyszer fordul elő.

— Érdekességként hadd jegyezzem meg — veszi át a szót az ifjabb tanár úr —, hogy századunkban egyszer sem fordul elő. Legutóbb 1882. december 6-án történt meg, legközelebb 2004. június 8-án várható.

— Vardőból való hazatérése után Sajnovics János Nagyszombatban élt, míg 1773-ban a pápai bulla föl nem oszlatta a jezsuita rendet — meséli tovább az apa. — Ezt követően az esztergomi egyházmegye papjaként Budán telepedett le, matematikát tanított, majd az új budai obszervatóriumba került. Ott jelent meg átfogó bevezetése a csillagászat tudomá-nyába, amelyet a művelt nagyközönségnek szánt. A könyv egyébként négy részre oszlik: Az észlelő csillagászat, A számoló csillagászat, A fizikai csillagászat és A csillagászat hasznáról című fejezetekre. Részletesebb művet is tervezett, de egyre súlyosabbá váló betegsége miatt már nem tudta megírni, 1785. májusában halt meg.

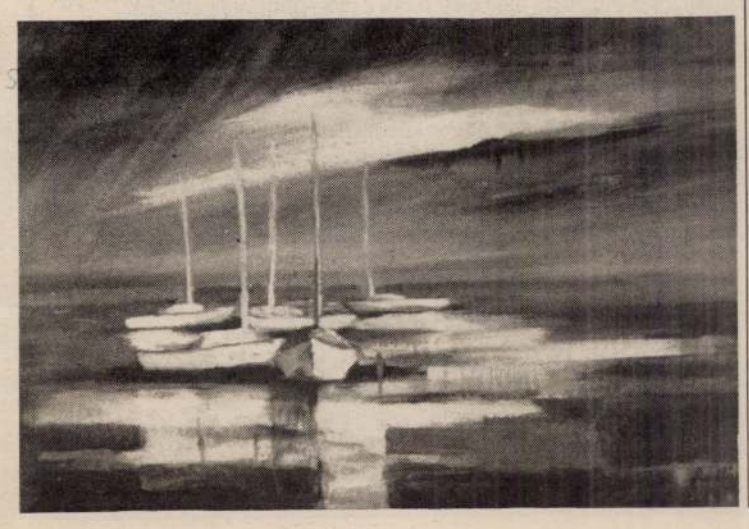
Az érdeklődők és a szakma számára a tanár urak lehozták Sajnovics csillagait az égből. Lehetővé tették, hogy egy fontos ismeretterjesztő mű végre magyarul is olvasható legyen.

Zágoni Erzsébet

Sárbogárdi tárlat

Élénk kulturális élet zajlik a sárbogárdi Helyőrségi Klubban. Legutóbb a sárbogárdi napok egyik mozgalmas helyszíne volt a ház, ahol egyebek között a megye zenepedagógusainak szakmai találkozóját is rendezték. Szőllősi Máté pedagógus-képzőművész Kormos Győző kerámikussal mutatkozik be azon a tárlaton, amely néhány hete sok látogatót vonz. Két festményét lencsevégre kaptuk:a *Felsőörsi faluvég*-et és a *Nyári délután*-t.

Gyerekgyilkosságok — Szabó Ildikó díjnyertes filmje

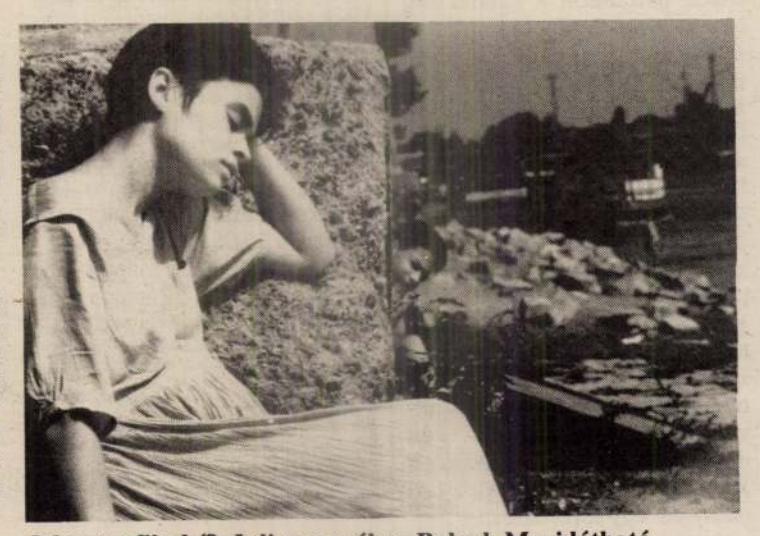
Hamvak a szökőkútban

Fura ez a vidék, a vasúti összekötő híd tövében, a lerobbant bérházzal, a sehova nem vezető sínekkel, a másik „híd"víz fölé magasodó befejezetlen csonkjával. S a feketésszürke vízű folyóval melyen nem úszik hajó; nem visz tehát sehová, legfeljebb a halálba.

Gyerekgyilkosságok terepén járunk, a szó *mindkét* értelmében, **Szabó Ildikó** kitűnő filmjének színhelyén. Ott, ahol élesek a gyűlölet és a kíméletlenség fekete-fehér kontrasztjai, de szürke és elmosódott térben történik meg a szereplőkkel a rövidre zárt élet.

Itt él Zsolt, a 12 éves, intelligens és szükségszerűen koravén fiú. Napjai: iskolába és boltba járás, valamint ismétlődő, szinte már rituális „játék" a nagymamával, Bizsuval, az egykori primadonnával. A testileg és szellemileg megnyomorodott és ágyhoz kötött asszonyt Zsolt mosdatja, eteti, konyakkal is ellátja, hogy napjai és fájdalmai elviselhetőbbek legyenek. Az osztálytárs, a kiállhatatlan és örökké csúfolódó Trattler Ibi szintén a ház lakója. A gyerekek ismétlődő ellenségeskedése meglepő és megdöbbentő.

Az intézetből szökött, szinte még gyerek, állapotos, szép cigánylány, Juli a sínvégre terelt vagonban ver tanyát. Zsolt osonva, bújva követi és lesi meg őt. Megismeri, közel kerül hozzá, segít a fejletlen, halott gyerek világrahozatalában. S abban is, hogy a félig embrió emberkezdeményt a folyóba dobják. Vízbe kell löknie a víz fölé magasodó szörnyű építmény-torzóról Trattler Ibit is, mert az feljelentette, elárulta Julit. Azt a teremtést, aki iránt kényszer nélkül érzett felelősséget, s aki öngyilkos lesz a kórházban.

Jelenet a filmből. Juli szerepében Balogh Mari látható

Kíméletlen és őszinte a film, de nem csak a szenvedés, kiszolgáltatottság tárgyilagos közelképei miatt. Ebben a világban a gyerekek — a felnőttek lenyomatai — kíméletlenebbek és felnőttebbek a felnőtteknél. Meggyilkolták bennük a gyereket, és innen már csak egy lépés a valóságban is megtörtént másik gyilkosság. Zsolt a „temetésen" hisztérikus nevetőrohamot kap: az idegbeteg Trattlernén röhög fuldokolva, aki tisztaságmániából szökőkút vizébe fújatja lánya hamvait. A jelenet egyébként iszonyú és groteszk.

A fiú szinte játszik az őt figyelő nyomozó őrnaggyal, eljátszik a hazugságvizsgáló géppel, és minden mindegy alapon bevallja a gyerekgyilkosságot. Korábbi világánál csak a javítóintézet rosszabb: a történet során ott, bezárva, egyszer látjuk sírni.

Szabó Ildikó munkája fődíjat nyert a magyar játékfilmszemlén, és a hírek szerint nagy sikerrel mutatták be a hét végén a híres Cannes-i fesztiválon. Arány- és stílusérzékéért csak dícsérni lehet. A kényes történetet minden ízében hitelesen dolgozta fel, jól érzékeltetve a történések és a jellemek kivédhetetlen konfliktusát és mozgását. Sas Tamás képeit látva csak hálát adhatunk a lehet, hogy kényszerből született döntésnek, hogy a film fekete-fehér kópiára készült.

A szereplőkről külön kell szólni. Elsőként a Zsoltot megszemélyesítő *Tóth Barnabásról*, aki 16 éve ellenére elképesztően érett és érzékeny alakítást nyújt. *Kállay Ilona* Bizsu szerepében maga a szerep és a szakma iránti művészi alázat. A testileg és lelkileg kiszolgáltatott, fizikailag leépülő és egykori szakmája szánalmas rituáléiban vegetáló aszszony megformálása erőteljes és felkavaró. *Andorai Péter* a tőle már megszokott magabiztossággal játssza az őrnagyot, *Csákányi Eszter* pedig Trattlerné epizódszerepéért dícsérhető. A kárcsak *Balogh Mari* Juli megformálásáért.

Lehet, hogy Szabó Ildikó nem szereti a kerikusokat és viszont. Filmjét azonban biztosan kedvelni fogják.

Szabó Zoltán

Tisztelettel meghívjuk Önt

SZÖLLŐSI TIBOR

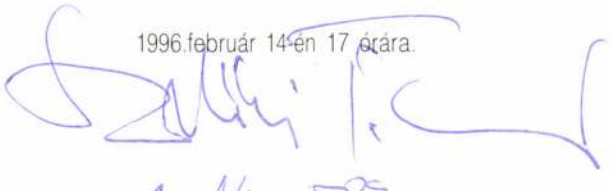
festőművész

kiállításának megnyitójára a

DUNA GALÉRIÁBA

(Budapest XIII.,Pannónia u.95.)

1996.február 14-én 17 órára.

1-140-583

Megtekinthető: február 14-től március 3-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

MT REKLÁMIRODA

Új Stúdiótagok Kiállítása

Becsey Zsuzsa
Dániel András
Gulyás Ágnes .
Gallusz Gyöngyi
Hernádi Réka
Kennedi Erzsébet
Linter Tamás
Medve Zsuzsa
Meszlényi Dénes
Nagy Gábor György
Páldi Livia
Szabics Ágnes
Szacsvai Pál
Szöllösi Tibor
Zsemlye Ildikó
Vegronics Zsuzsa

Megnyitó: 1994 március 10-én 18 órakor.
Megtekinthető; 1994 március 20-ig naponta 10-18h
Fővárosi Művelődési Ház 1119 Budapest Fehérvári Út 4

ennyi az egész: de nincs is többre szükség, mert a háztartási, konyhai, kamra, mosó, stb. szükségletekről a souterrainban van gondoskodva. A keletre nézõ szoba-sor közepén áll a szalon, amelybe a verandáról lépünk s ettõl jobbra az asszony-, balra az ur szobája. Mind nagy tágas világos szép szobák. A szalonból a másik szobasorba lépve középen a tágas ebédlõt találjuk, melybõl a nyugati verandára vezet ki ajtó, míg jobbra és balra lakószobák nyílnak, az ifju nemzedékei. A szobákban minden egyszerü, semmi a fényre, minden csak a kényelemre számítva, házias, barátságos, üde."[3]

A városkörnyéki nyaralók a jobbmódú polgárság igényeit elégítették ki, az arisztokrácia - nem lévén a városhoz kötve - nyárra, majd az õszi vadászidényre vidéki birtokára távozott, hogy majd csak a "téli szezonra" térjen vissza a fõvárosba.

Az arisztokrácia palotáiba vonulva a városban is meg tudta õrizni elzárkózását, mig a polgárság a 18. és még inkább a 19. században többlakásos, egyre nagyobb bérházakba költözött. (Pesten a város nagy részét elpusztító 1838-as árvíz után lett igazán jellemzõ épülettipus a háromemeletes, soklakásos bérház.) A század második felében a telekárak folyamatos emelkedésével párhuzamosan - mondhatni - uralkodóvá vált az a lakóház forma. Tiyenek épültek a bécsi Ringen, a prágai Na Prikopén és a pesti Nagykörúton a gazdagabbaknak, a mellékutcákban a szegényebbeknek. A bérlakások nagyon különbözõ méretüek és szinvonalúak voltak ugyan, de a "Privatheit" nem volt õrizhetõ egyikükben sem.

K. Eggert, G. Hajós, M. Schwarz, P. Werkner: Landhaus und villa in Niederösterreich 1848-1914. Wien-Köln-Graz, 1982.

3 -a-r-: Csengery nyaralója a városligetben. Vasárnapi ujság. XXVII. 1880. p. 482.

Szabóki Tibor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szöllősi Zele

MAGYAR NEMZET

Szöllősi Endre szobrászművészt munkásságáért Munka Érdemrenddel tüntették ki. A kitüntetést Aczél György, a művelődésügyi miniszter első helyettese adta át a művészeknek.

1971. JAN. 19.

Szőllősy Aurél

építész

Mária és Mátyuska

c. versközetéről

írt az alábbi cikk

Építő Ipar — Építő

Művészet. 1925. 43 —

44. sz. (Dőr: Az

építészet és a közönség.)

A magyar festők ily imponáló tömegével szemben a *külföld mesterei* jelen aukciónkra meglehetős gyéren jelentkeztek. A régebbiek sorából kitűnik közülük a XVII. században Nürnbergben élt *Johann Creutzfelder* 1619-ből keltezett és a művész monogramjával jelzett életnagyságú férfiképmása (67. sz.) és a XVIII. századi bécsi *Johann Christian Brand*nak egy kisebb méretű gyönyörű tájképe figurákkal („Lovasok a tengerparton", 45. sz.). Igen sikerült, rokonszenves, finom ecsetkezeléssel festett kép az ugyancsak Bécsben működött *Eugen Adam* induló dragonyos járőrt ábrázoló műve, 1872-ből keltezve (1. sz.). Valamivel korábbi az ezzel szemben függő és a nyári vihar előtti hirtelen elsötétülést megörökítő „Alpesi táj" a hasonlókép osztrák *Ignaz Raffalt* kitünő ecsetje alól (499. sz.). A pótkatalógusba felvett, utólag érkezett kis *N. Diaz*-tájkép a francia barbizoni iskola hiteles képviselője. Igen csinos, kvalitásos mű, bizonyára sokan jelentkeznek majd érte, hiszen a jó modern franciáknak nálunk mindenkor akad áldozatkész vásárlója.

A festészeti műveknek ily részletes ismertetése után már alig van helyünk az aukció többi anyagcsoportjának megbeszélésére, pedig ezek szintén a megszokott mennyiségben és minő-

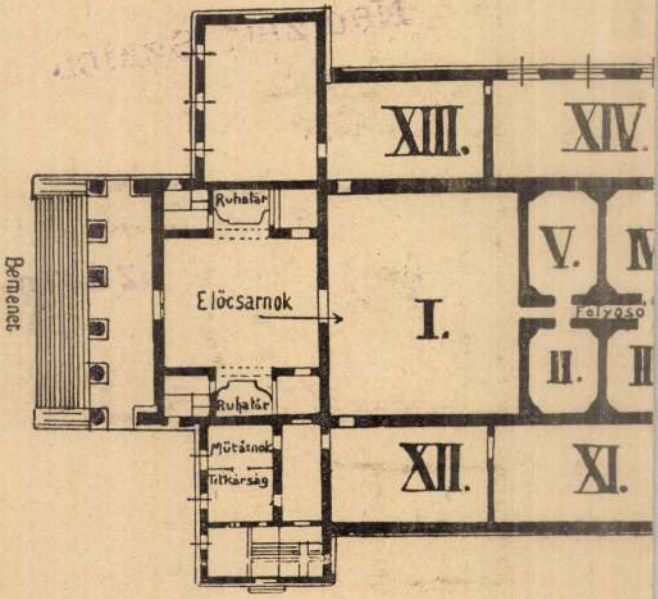
Szöllősy Emilia

217 Cigánygyerek, olajf. mgtul.
218 Akt, olajf. mgtul
219 Öregember, olajf.. mgtul.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926.

Bemenet
Előcsarnok
Ruhatár
Ruhatár
Mütárnok
Titkárság
I.
XII.
XI.
XIII.
XIV.
V.
II.
Folyosó

Szöllősy Emília

Nemes *Szöllősy Emilia* festőművésznő meghalt. Pénteken fél 4 órakor temetik a farkasréti temetőben.

Pesti Hírlap

1940. május 17

Szőllősy Enikő (1939–)
Lemezplasztika 1974

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Szöllősy Elemér építész

Bp. Bérházak

Tér és orma, 1935 VIII. 33

Szöllösy Elemér építész

Tél a Tátrában 1939. 135.

Építészeti szakíró

$$\frac{1}{1+x^2}$$

335.

SZUNYOGH László

Cím: Tatabánya, Golub Rudolf u. 3. - 2800

1956-ban született Tatabányán. Tanulmányok: budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola; Tanítóképző Főiskola, Esztergom (1979); Tanárképző Főiskola, Eger (1981); a Magyar Képzőművészeti Főiskola rendkívüli tanárképző szak hallgatója 1988-tól. Mesterének Csikszentmihályi Róbertet tartja.

333. DIPTICHON XXXII (ÁRNY), 1990
bronz,ø9,5 cm

334. DIPTICHON XXXIV (KENDŐ), 1990
bronz,ø9,8 cm

335. JEL, 1990
bronz,ø8,5 cm

336. SZILÁNK, 1990
bronz, 4,5x5,2 cm

337.

M. SZÜCS Ilona

Cím: Budapest, József u. 37. - 1084

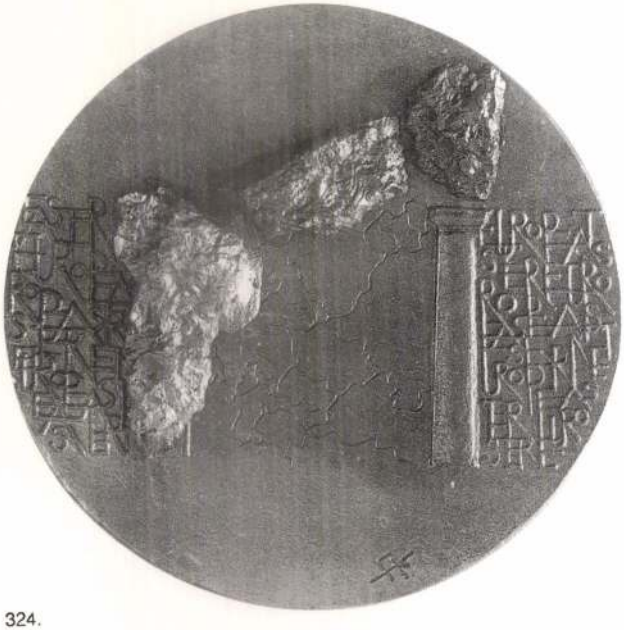
1925-ben született Pécsett. Művészeti tanulmányok: Magyar Képzőművészeti Főiskola, 1950-ben festő szakon végzett Kmetty János, Szőnyi István, Berény Róbert növendékeként. Számos egyéni kiállítása volt (festmények, akvarellek, érmek) a fővárosban és vidéken; 1980-ban Svédországban. A Hatvani Portré Biennálén érmeire diploma (1983). Lékai bíborosról készült portré-domborművét Zalalövőn állították fel (1989).

337. KONFLIS, 1990
bronz, ø 9 cm

338. VELENCE, 1990
bronz, ø 9 cm

315.

324.

SZÖLLŐSSY Enikő

Cím: Budapest, Nedü u. 22/b. - 1028

1939-ben született Budapesten. Művészeti tanulmányok: Magyar Képzőművészeti Főiskola (1959-65), Borsos Miklós, Pátzay Pál, Szabó Iván volt a mestere. Számos egyéni kiállítása volt Budapesten (Mednyánszky Terem 1969, Fészek Klub és TV Galériája 1972; Miskolc 1973; Helikon Geléria 1974; Műcsarnok Kamaraterme 1982). Rendszeresen szerepel a FIDEM kiállításain (Magyarország delegátusa). Több köztéri szobra került felállításra. 1987-ben a VI. Országos Érembiennálén (Sopron) a SZOT-díját nyerte el. Munkácsy-díjas (1979).

315 - KELET-EURÓPA (EASTERN EUROPE) I-X, 1990
324. bronz, ø12 cm/db

FERENCZY BÉNI-DÍJ
A GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYEI
ÖNKORMÁNYZAT
NAGYDÍJA

VIII. Soproni Érembien.
1991

Egy mérföldet haladt – sötétség folyta körül, s a fény kihamvadt. Két mérföldet haladt – előtte s mögötte siket éj, hideg csönd. Három mérföldet haladt – mintha megfagyott volna minden élő. Négy, öt mérföldet haladt – s imé, se vége, se hossza az útnak. Hat, hét mérföldet haladt – már nem mérhette árvasága súlyát. Nyolc mérföldet haladt – a csöndbe, sötétségbe nagyot kiáltott. Kilenc mérföldet haladt – ekkor napnyugatról északra fordult. tíz mérföldet haladt – a hegység túlsó széle már nem volt messze. Tizenegy mérföldet haladt – a fény újra a szemébe tűzött. Tizenkét mérföldet haladt – lángjaival várta az égbolt.

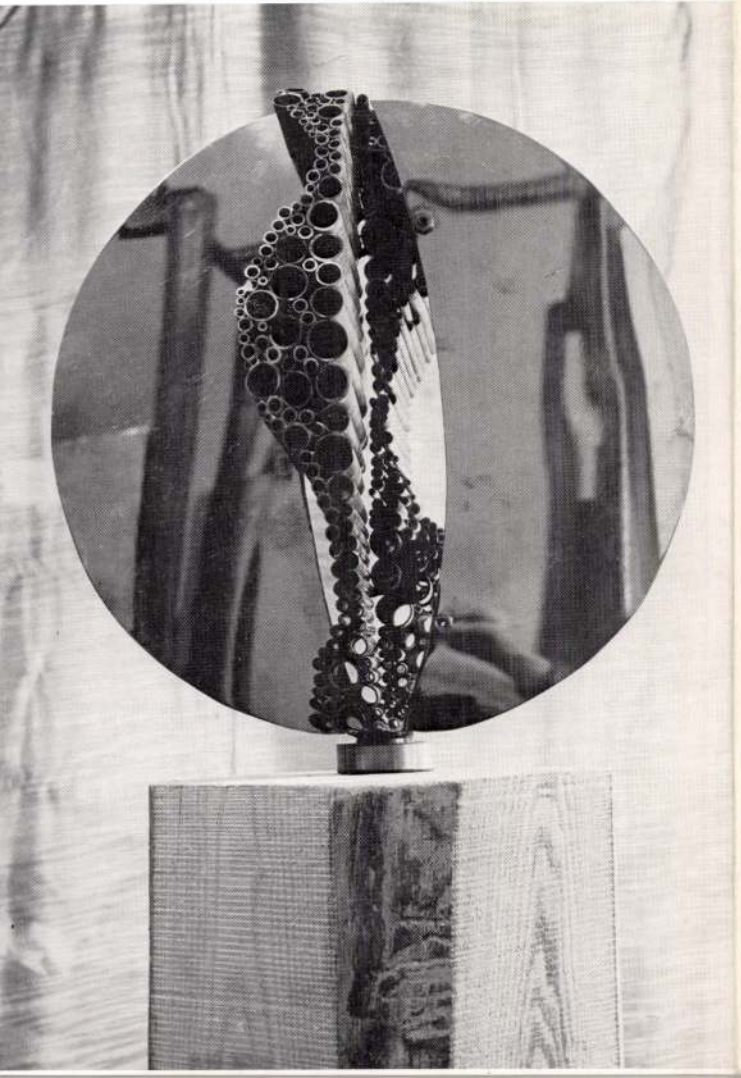
(GILGAMES. Kilencedik tábla
fordította: Rákos Sándor)

Kréta daidalosi mítosza a világ titokzatosságát talányos sémává egyszerűsíti. Ennek a szimbólumnak hatalmas ihlető ereje volt. Arra indította az embereket, hogy ősi emberi tettek egész sorában ismételjék ezt a sémát... amelyben a titkot szemünk láttára képzelt alakok élik át újra meg újra... Ariadné alakja nem más, mint a fájdalomból az örömbe vezető átmenet mitologizált képe. Sorsában határhelyzeteket szimbolizál.

(Hocke)

A labirintusok formái végtelen mennyiségben, korlátlanul elképzelhetők; s hogy egy adott korban, meghatározott társadalmi összefüggésben éppen

hogyan jelentkeznek, az mindenkor egy adott stílus jegyét jelzi, az életfelfogást, a kor létformáját is egyben.

(Santarcangeli)

SZÖLLŐSSY ENIKŐ 1939-ben született Budapesten. Tanulmányait az Iparművészeti- és a Képzőművészeti Főiskolán végezte. 1965 óta rendszeresen részt vesz a hazai országos tárlatokon; több alkalommal díjat nyert. Egyéni kiállítása 1969-ben a Mednyánszky-teremben, 1972-ben a Fészek Klubban és a TV Galériában volt. Több külföldön rendezett magyar kiállításon szerepeltek művei (Varsó, Moszkva, Würtzburg, Helsinki). Köztéri szobrai: Bartók portré Hidason, Móra Ferenc relief Kiskunfélegyházán, Tanácsköztársasági emlékmű Balassagyarmaton, mászóplasztika Felsőpetényben, gyerekfigura Szolnokon.

LABIRINTUS, 1974
I – IX.
sárgarézlemez, vörösrézlemez, fa, krómozott lemez,
210 x 300 x 300 cm

A kiállítást Baranyi Judit rendezte
A fotókat Ács József készítette

740843 Nyomdaipari Szakmunkásképző Intézet

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

SZÖLLŐSSY ENIKŐ

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

„LABIRINTUS"

MEGNYITÓ 1974. AUGUSZTUS 8-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND
NAGY ILDIKÓ
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1974. AUGUSZTUS 8 — SZEPTEMBER 8
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10—18 ÓRÁIG

MDK

Szöllősy Elemér

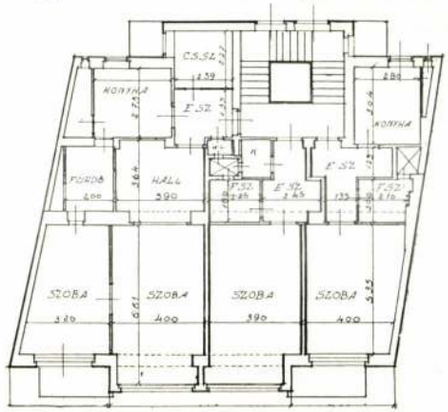
Bérház a Pozsonyi uton, repr.

Bérház az Olasz-fasorban, repr.

A kritikus és az uj épitészet.
Tér és Forma. 1935. 2. sz. 33-36.l.

az egész élet merkantilizálódása: A művészet is árúvá vált, melyet pénzért árulnak s melynek egyes irányzatait veszélyezteti egy újnak felmerülése, „kínálata és kereslete" a nagyközönség által való megkedvelése, megértése. Ez a szomorú jelenség, napjaink elszegényesedésének, demokratizálódásának, a művészetnek is a marxismus doktrinájának értelmében való elproletarizálódása teremtette meg az új, a korszerű, a magunk életéből eredő művészetnek olyan ellenlábasait, amilyennek Gerőt, a kritikust látjuk.

Azok, akik velünk vannak — építészek és építtetők, akik mai épületeket akarnak —, igen jól tudják azt, amit Gerő soha nem fog megérteni, sohasem fog megérezni, hogy a mai építészetnek meg van a maga sajátos szépsége, kifejező szépsége, amely természetesen más, mint a múlté, mert más életből fakadt, de amely szépség annak megalkotóit, megbecsülőit soha nem fogja rávenni arra, hogy a múlt igazi nagy értékeiről azt mondjuk, hogy azok nem létezők. Néhány év előtt egymásután láttuk Paestum és Segesta nagy templomait, Róma hatalmas bazilikáit és idehaza Ják apátsági templomát, Chartres katedrálisát, a Louvre kolonádjait, Salzburg és Bécs barokkját az európai építészet e nagy, legnagyobb megnyilvánulásait és azok nekünk épp olyan mély élményt jelentettek, mint azok a kísérletek, amelyek a magunk építészeti formáját ostromolták. Számunkra elképzelhetetlen volt az, hogy ezeket a más világlátásból fakadt

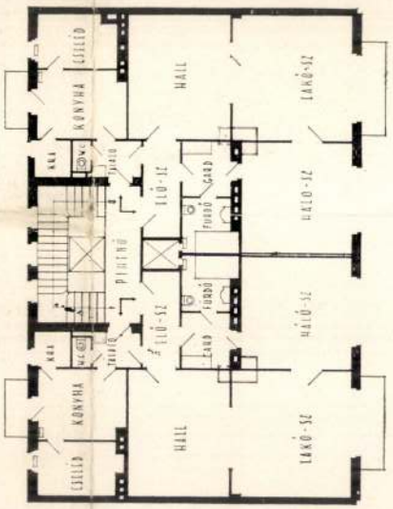
Szőllősy Elemér: Bérház az Olasz-fasorban. Foto Seidner.

remekeket világnézleti alapon ócsároljuk, nevetségessé tegyük. És pedig azért, mert szemünk-szívünk nyitva áll a szépség mindenfajta, a különböző korokból eredő megnyilvánulásaival szemben. És ez a különbség az, ami Gerő Ödön kritikusi megnyilvánulásainak elvi kiindulópontját számunkra a megfelelő látószögbe állítja.

De hogy a kérdést a magunk számára teljesen tisztázzuk, helyes megvilágításba állítsuk, egyre kívánunk még reátérni, nevezetesen arra a kérdésre, hogy mi az, ami bennünket elválaszt a Gerő Ödön századától — értvén alatta a XIX. századot és annak XX. századba nyúló alkonyatát — és e korszak művészeti felfogásától. Ez az értékek sorrendje, hierarchiája. A XIX. század

Politzer Miksa: Bérház a Pozsonyi-úton.
Kivitelezte: Kirschner József.
Foto Kozelka.

építészete előtt egy szépségideál — szépségideálok sorozata — lebegett, a múlt építészetének változatos mintakártyája. Felváltva, változatos egymásutánban fedezte fel csodálatát a görögrómai, a középkori, a renaissance és a barokk építészettel szemben. S azt, amit e stílusokból mintakönyvek és virtuóz útirajzok útján meg lehetett tanulni, évtizedről-évtizedre esztétikai ideáljává avatta. A gyakorlati feladatok pedig csak alkalmak voltak e stiláris ideálok „megvalósítására" — tekintet nélkül arra, hogy az épp divatos ideál formanyelve mennyire felelt meg az épület gyakorlati céljainak. A gyakorlati célokat, a épületet majdan használó emberek szükségleteit könnyedén háttérbe helyezték, nem törődtek a házat majdan használó embereknek levegő- és fényszükségletével, nem törődtek az épületben lejátszódó forgalom térszükségleteivel, ha csak eleget tehettek a maguk „szépségérzésének, szépségakarásnak", ahogy Gerő mondaná, „volt annyi bátorságuk", hogy e „szépségideálnak" feláldozzák az épület emberi rendeltetését! Nem kérdezzük ezúttal, hogy e szépségideál mennyire függött össze a megcsodált régivel, mennyire értette meg annak igazi lényegét — nem tesszük, mert nem akarjuk a múlt század mérlegét tovább túlterhelni! —, de meg kell állapítani azt, hogy a dolgok hierarchiájában az elsőséget az esztétikumnak, a vélt szépségeknek adták.

Másképpen ma. Másképpen mi. Más a dolgoknak az a rang- és értéksora, amely mi bennünk él, minket lelkesít. Először az emberről, a reális élet célkitűzéseiről gondoskodunk, azokat akarjuk a lehetőség határain belül kielégíteni. S ha ez százszázalékosan megtörtént, következik a reálisból levezetett formának végső csiszolása, széppé formálása, a tartalmaknak — céloknak — kifejező formává csiszolása. Az a szépségideál, mely az új építészet művelőiben él — ha Gerő nem is képes azt meglátni —, bentről sugárzik, a helyes és jó megoldásból, az előre koncipiált szépség nem rakódik mint külsőség a belsőre, nem követ el erőszakot a reális, az embert szolgáló épületen. A szépség keresése számunkra nem kiindulópont, hanem a mű végső és integrális tökéletessége, a szépség az alkotónak a legyőzött nehézségek fölötti diadalérzése. S ha Gerő, a kritikus ebben automatizmust lát, akkor talán igaza van, de nem abban az értelemben, ahogy ő ezt a kifejezést leírta, hanem a legnagyobb alkotó, a Természet értelmében, amely emberi észszel alig elképzelhető munka árán megteremtette azt az emberi organizmust, amely csupán mechanikai szempontból nézve is mestermű — és a görög kultúra csodája óta a legmagasabb, örökre túlhaladhatatlan tetőfoka a földi szépségnek. A természet azonban nem kényszerítette bele az emberi organizmust egy más organizmus szépségébe, hanem annak feladatait legtökéletesebben megoldva, tudta azt széppé tenni. S hogyha mi fiatalabbak — nem a korban, hanem szellemben fiatalabbak — ilyen célokat tűzünk magunk elé, akkor Gerő Ödön leplezett minősíthetetlen támadásait joggal utasíthatjuk vissza.

Dr. Bierbauer Virgil.

A kritikus és az új építészet.

Az egyik legkomolyabb magyar napilapnak, a német nyelven megjelenő és ezért a külföldet magyarországi híranyaggal is ellátó Pester Lloydnak évtizedes kritikusa, a nagy tudású, világot látott, csiszolt stílussal író Gerő Ödön. Gondolatvilága a háború előtti koré, ízlése a pikturában az impresszionizmusé, — építészetben a nagy Lechner Ödön kávéházi asztalánál kialakult ízlés. Az újabb festői irányzatokkal szemben kedves, öreguras elnéző iróniát alkalmaz, mely a kívülálló számára szívderítő, — a kritikát elszenvedő, komoly, őszinte akarású művész számára fájdalmas. De ebben az iróniában is van egy kis melegség, egy kis szeretet. Ez az irónia sohasem tagadja azt, hogy a megbírált műben tiszta akarás van, a Gerő szerint legfontosabbnak: a szépnek akarása, a szépnek szeretete él, s ezt még akkor is elismeri, ha Gerő számára ez a szépség hozzá nem férhető, elérhetetlen.

Gerő Ödönnek az új építészeti törekvésekkel szembeni ellenszenvét már jó néhányszor volt alkalmunk tapasztalni. Soha nem szóltunk hozzá nyilatkozataihoz, mivel igen jól tudtuk, hogy meggyőzni nem lehet. Szerinte — mint baráti és kortársi köre felfogása szerint — a mai magyar építészek, az új építészet művelői nagy hibát követnek el, amikor nem utánozzák Lechner Ödönt művészetének a laikusok számára legkönnyebben hozzáférhető, megközelíthető vonatkozásaiban, magyarosnak nevezett diszítései terén. Gerő és a vele egy síkon gondolkozók nem képesek átlátni azt, hogy ez a díszítőmódszer Lechner korának művészi jellegzetessége volt, egyrészt az eklekticizmus utolsó megnyilvánulása — a történelmi díszítő felszerelés helyett nemzetivel élni —, hogy Lechner ebben a secessio világmozgalmának magyaroskodó meg-

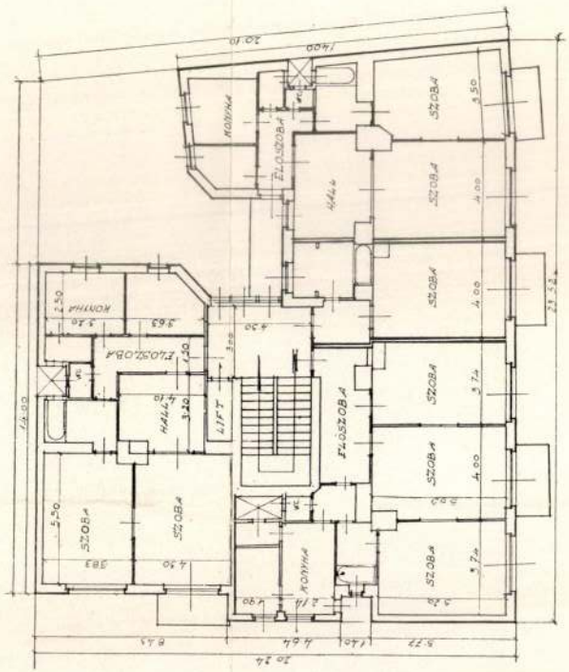
MAISONS DE RAPPORT A BUDAPEST.

Szőllősy Elemér: Bérház a Pozsonyi-úton. „Székely" vasbetonfödém. Foto Kozelka.

Tér és Forma
1935. 2. sz.

Szőllősy Elemér: Bérház a Pozsonyi-úton.

nyilvánulása volt. S e felfogásuk árnyékában megfeledkeztek arról, hogy Lechner művészetét még inkább jellemezte az anyagszerűséghez való visszatérés az új anyagok — az acél! — őszinte alkalmazása! Ismétlem, Gerő eddigi hibáztatását nem tartottuk szükségesnek visszautasítani, mert áthidalhatatlan generáció-különbségről volt eddig szó.

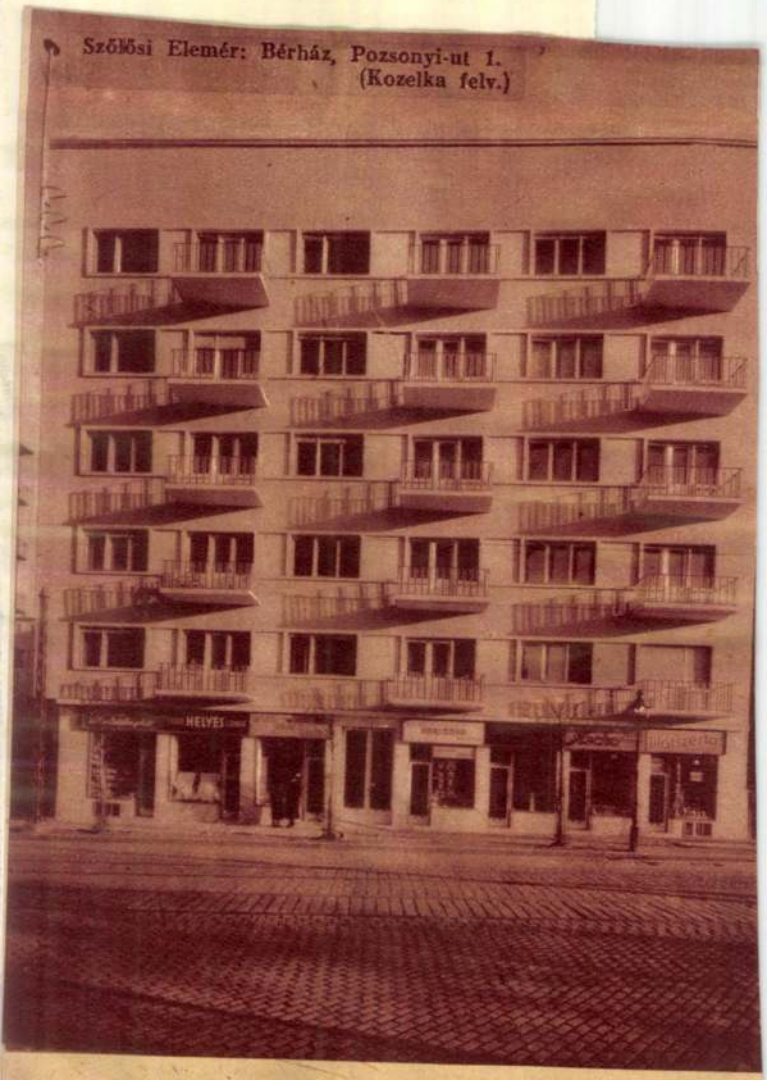
A Pester Lloyd december 25-iki számában Gerő egy történelmi irányú építészeti kiállítás ismertetése során olyan burkolt támadást intézett a Tér és Formában képviselt építészeti irány ellen, mely támadásnak nem a lényege, hanem hangja és feltételezései mellett nem haladhatunk el szótlanul, mert páratlanul sértő mindazokkal szemben, akik önmegtagadással, a földi javakról és a hatalmasok elismeréséről való állandó lemondás árán dolgoznak korunk építészeti feladatainak mai értelemben való megoldásán, amint elmúlt korok mesterei a maguk korának építészi kifejezésén fáradoztak. Gerő többek közt ezeket írta:

„. . . az általa felmért épületekben, még valamit talált, amit nem akart elhallgatni tanítványai előtt: felismerte ez épületekben az alkotás örömét, az egykori építőmestereknek örömét a munkában. Ezek olyan férfiak voltak, akik még mit sem tudtak a mechanizált munkáról. Az automatizálódás korszakában az ilyen dokumentumok úgy hatnak, mint az önismeretre való figyelmeztetések. A művész hivatásának felismerésére ösztönöznek. Hogy örültek ezek a mesterek, ha sikerült valami szépet alkotniok! Nem féltek attól, hogy magukat szépségérzéküknek odaadják, erős akarásuk volt: valami szépet teremteni. Mindig a számukra elérhető legszebbet. És vajjon ez az érzés az akarat szülője volt, avagy fordítva? Doktori értekezés témája lehetne ez a kérdés, s a válaszadás nem művész feladata.“ . . .

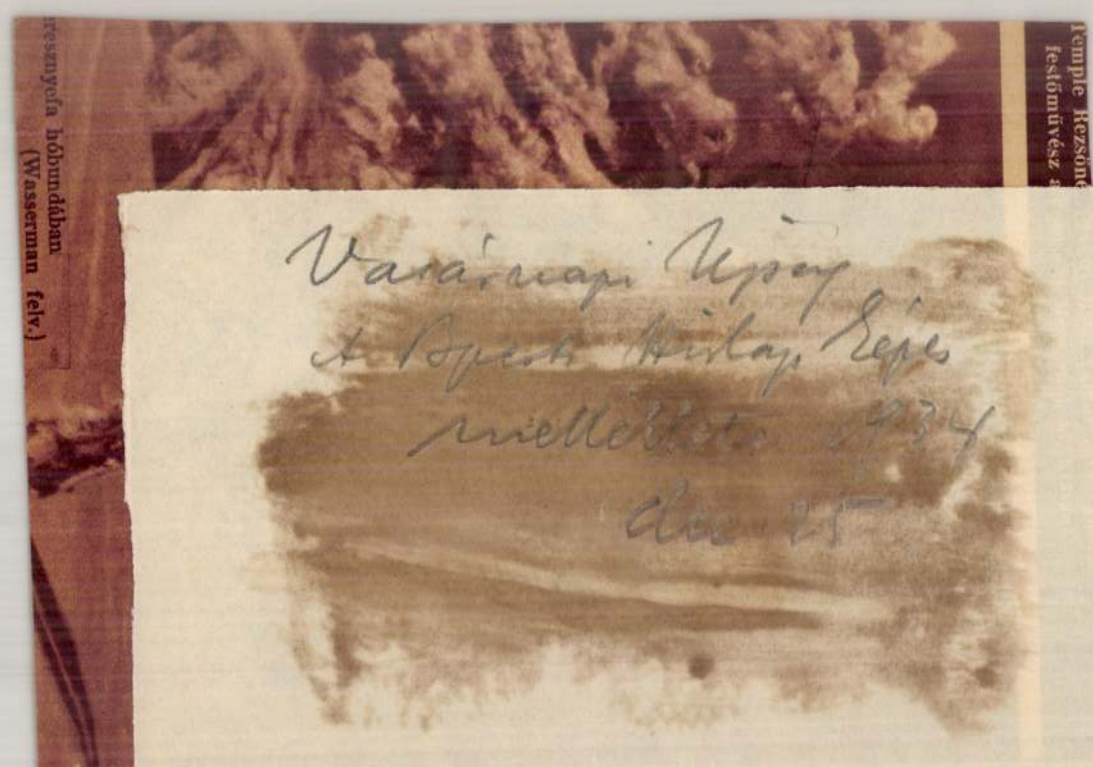
Kétségtelen, hogy e finoman kicsiszolt mondatokban Gerő Ödön egy elmúlt kor építészeti szépségeit szembe helyezi a magunk korának építészetével, amelyben ő, a kritikus, szépséget nem talál, amelyből ő a mechanizálódást olvassa ki, a hatásoknak automatizmusát látja, s amelyről feltételezi, hogy olyanok alkották, akik a szépségnek nem tudnak örülni, akik nem is akarnak szépséget alkotni, akik egyenesen félnek a szépségtől, azt nem akarják . . . S ismerve Gerő Ödön felfogását az új építészetről, nem lehet kétséges, hogy ezek a kipellengérezett építészek, a korszerű építészet művelői és harcosai. Csak éppen nem nevezi meg ezeket nyíltan, mert így veszélytelenebb nyilatkozni s úgyis mindenki igen jól érti, hogy kikre gondolt a nagy kritikus!

Nem akarunk Gerő Ödönnel vitába szállani, nem akarjuk őt meggyőzni arról, hogy a mai építészetnek éppúgy meg van a mindinkább tisztuló szépségideálja, szépségvágya és akarása, amint az meg volt minden nagy építészeti korban: a csodálatos görög építészet korában, a román stílus nagy puritánságának korszakában, a gótika szigorú kezdeteiben, a korai renaissance üde frisseségében, delelőjének pompájában, a barokk reprezentativ dicsőségében és a rokokó játszi derűjében. A különbség mindössze az, hogy e korszakok kifejlődését, felvirágzását, elterjedését nem akadályozták a történelmi segédfékezők, akik piros jelzőzászlót lobogtatva óvtak az új stílustól, amely a réginek helyére állott, hanem a maguk évtizedeinek művészeivel örültek az új szépségeknek, amelyekkel azok meggazdagították a világot. S hogy ennek mi az oka, azt inkább csak sejtetni szeretnők, mint kimondani: az egész világ, az egész élet és sajna

Szőlősi Elemér

Szőlősi Elemér: Bérház, Pozsonyi-ut 1.
(Kozelka felv.)

Temple Rezsőné
festőművész

Vadászcsapi Lépcső
a Lopek Hütte-ig. Lépcs
mellékkötet 1934
Dec 25

Keresnyefa hóbundában
(Wassermann felv.)

Szállóssy Elemér

Bptávb_1940_szept._

LC

1240. Fiziano Vicelli müterme.

A mester született Pi
Jézus eltemetése L 1477-

Az ősz arimathiai József m
körülvett holttestét, egy domborm
a szent tetem jobb karját fog
[illegible] kezei
közeledik a sir felé. A háttérbe
rom kereszttel és a középsőnél l

Lezek közül

Vászon, méretei 135.2:170
Vétetett L. Resiminitől 18
Elszámoltatott 1895: VIII.
Az elszámolásra nézve lás

904: IV. 27.

„De nem azt mondom én — hallod-e, hanem azt mondom, hogy abból a házasságból semmi se lesz.“

Marczi most ámulva meresztette nagy, szürke, kidülledt szemeit Borcsára. Tudta ő, hogy a mire élete párja ezt mondja, abból csakugyan semmi se lesz. Azt is kivette a beszédből, hogy Borbála valami nagyba akarja vágni a fejszéjét, s meglehet még tán rá is fog egyetmást bizni.

„Abból semmi se lesz,“ kiálta fel ujra Borcsa, fölkelvén a tölgyfa székről. „Tulu Pista bá sem mai csirke már, maholnap meghalhat, s földét, rétjét, lovait, tyukjait, fejös tehenét, libáit, szóval mindenét, azt a sok szép vagyont arra a sehonnai leányra hagyja; de én Isten a teremtöm! ezt nem hagyhatom annyiba. Uram teremtöm! ő Juczira hagyja akkor mindenét, érti-e ked?“

„Ejnye, bizony jól jár a szegény Juczi.“

„Ó, ked vén tromf — ked semmit sem akar érteni. Ked azt szeretné, hogy mindenki boldoguljon, csak mi maradjunk koldusok. Lássa ked, ha azok a szép földek, az a ház, a lovak ránk maradnának, nem kellene kednek öreg napjaira az utczán dobólni, mint egy komédiásnak, nem kellene kednek mint a bagolynak, vagy Orbán lelkének éjszaka az utczákon kóborolni.“

„De hát én vagyok-e oka, hogy Pista bá meg akar házasodni?“

Ezt kérő, panaszos hangon mondá Pirczi Marczi. Mert igaz ugyan, hogy a bakterkodás nélkül ellehetett volna; de hogy a dobverő - pálczát kicsavarják kezéből — az már sok! Tán ha arra kerül, a két lármás portéka közül elöbb lemondott volna Borcsáról, mint a dobról.

„Mit tehet róla? mit-e?“

„Hát mit is tehetek én róla,“ szólt Marczi kissé daczosabban, „hogy Pista bá meg akar házasodni. Ő sem mondta egy hanggal is, hogy kedet el ne vegyem.“

E szavakban volt a legnagyobb szemrehányás, mellyet Marczi életében száján kibocsátott. Sohajtása mintha csak azt mondta volna : Haj! b'zon jobb lett volna, ha el nem veszlek én is.

„Az egészen más, mi mindketten fiatalok voltunk . . . Annak már huszonöt esztendeje . . . az akkor volt, mikor én legszebb lány voltam a faluban, oh! azt sinylem most is, hogy illyen hült szájúhoz mentem férjhez, mint ked.“

Marczi kérdöleg mereszté szemeit Borcsára, hogy hát voltaképen mivel érdemelte ő ismét e dicséretet, mellyet napjában hatszor is el kellett nyelnie, pedig alig volt három egész órát otthon, éjet napot beleszámitva.

„Hát, ha épen semmit sem tud ked megérteni, megmondom mit kell tenni, a szájába rágok mindent. Ma estve a Tulu Pista bá háza körül lesz mindég; el ne mozduljon onnan. Meglesi, ki megy be házához, ki jön ki onnan.“

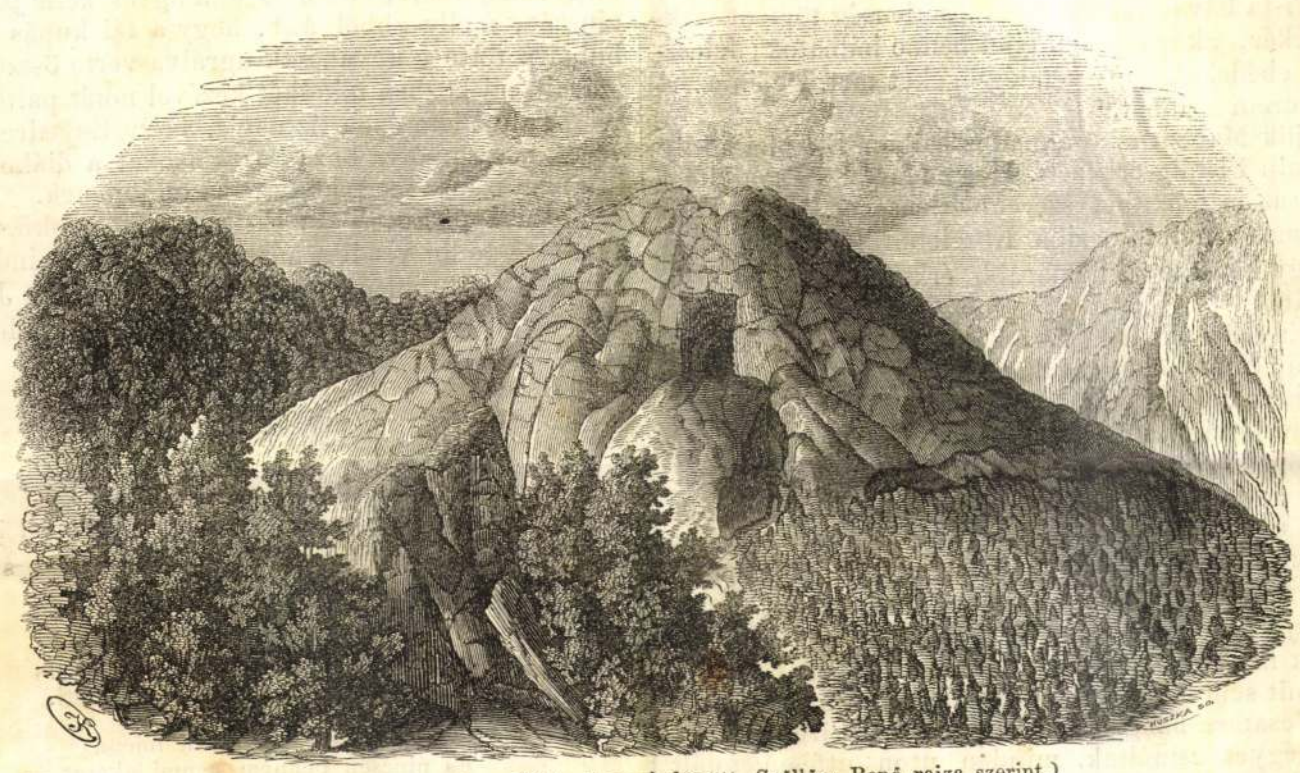
„Hisz Pista bá nincs hon.“

„Épen azért! . . Azt hallám, Tulu Pista házából Juczitól egy diák jött ki tegnap este későn. Hát most érti-e ked?“

„Értem,“ felelt Marczi bá s csak e szó után nyelte le a már utban levő kenyérfalatot. „Nekem is ugy tetszik, hogy a Kovács István utczájában egy idegen diák formát láttam.“ —

Marczi bá előbb elköltötte vékony vacsoráját; — bedőzmölte a száraz kenyeret, mellyel kedves élete párja várni szokta. Azután elővette a dobról csergettyüjét, felöltötte zekéjét és nagy lassan elbiczegett. Borcsa még utána kiáltotta vagy háromszor, hogy jól kimereszsze azokat a nagy szemeket. Marczi tova ballagott a hosszu utczán. Mindenki lefeküdt már. Jó setét volt, s az eső is kezdett egy kissé permetélni. Senki sem járt többé az utczán, s még Bogyó Bálint kocsmájából sem vigyorgott ki a vas rostélyok közöl egy kis világosság. Csak a dulló [1]) házának ablakai, mellyek, hogy sokat ne mondjak, olly nagyok voltak, mintegy közönséges ajtónak a fele, a mint mondom hát, csak a dulló ablakai voltak fényesek. Megállott épen szemben az ablakkal. Hosszan csergetett, aztán elkiáltá vagy inkább elénekelte : „Minden ember hallgasson a szóra, tizet ütött az óra!“ Erre két kutya, mely az utczára nyuló kis eresz alatt volt, elkezdett irgalmatlanul vonitni.

Marczi bá ezt nem vette gunyolódásnak; nem neheztelt, hogy még a kutya is kicsufolja; s nem is juta eszébe, milly keserü kenyér az a bakterség. Csak annyit mondott : „Meghal valaki a tekintetes dulló uri házánál, különben nem vonitna ugy kutyája! De ne, te ne! [2]) Hisz az nem is a dulló uram kutyája, hanem a Pista bá Trombása. Trombás ne!“

(*Szemiluka barlangja*, a Vértes-hegyek között, Szöllősy Benő rajza szerint.)

Marczi minden kutyát ismert a faluban, s öt is minden kutya ismerte. Már ide s tova tizenöt esztendeje őrzi a helységet, de ez állati örtársak közöl egyik sem tette rajta azt a csúfot, hogy megugassa; ha mindjárt a legroszabb időben ugy verték is ki a pitarból [3]), mint öt verte ki házából ollykor a felesége.

Miután Marczi a kapitány ur szállása előtt is elkiáltotta a tizet, sietett, hogy felesége parancsának is eleget tegyen : felesége parancsa épen olly szent volt előtte, mint a dullóé, avagy a kapitányé, mert mindenik a kötelesség szent szava volt.

Mondók, hogy setét éjszaka volt s az eső is permetélt egy kissé. Marczi elment a Kovács István utczájába, ott könnyü volt meglelni a Tulu Pista házát. Közel sompolygott az utcza felöl való ablakhoz; de most setét volt az, mellynek fából czifrán kifaragott rostélya olly szépen szokott látszani a világosságnál. Elment tehát a tanorkapuhoz [4]). Azt nyitva találta, min egy kissé csodálkozott, de még jobban csodálkozott, midőn látta, hogy az udvar felöl való ablak meg van világitva. Először habozott, de miután még az is eszébe jutott, hogy a Trombást a negyedik utczában látta a dulló háza előtt, csak ugy nyitá be az utczaajtót, mintha otthon lett volna. Tudta, hogy a házzal szemben balkéz felöl egy szekérszin áll, a hol Tulu Pista bá rezervába tart egy két fuvaros szekeret. A színbe vonult hát meg; ott az eső sem verhette, a pitar-ajtót is láthatta, ha valaki be- vagy kimegy rajta; aztán miért ne feküdnék fel az ott heverő kocsi saroglyájába, mikor az tele van szénával. De milly gyarló az ember! Ő azért feküdt fel a saroglyába, hogy jobban

---

[1]) Szolgabiró. — [2]) Ni, te ni. — [3]) Pitvar, konyha. — [4]) Tanorkapunak nevezik a nyir- vagy másféle léczekből összeállitott kaput.

láthassa a pitarajtót, s az lett belöle, hogy az álom kezdé környékezni, szemei mind jobban homályosultak. Mikor a pitarajtó megnyilt, már csaknem egészen elaludt. Egy fekete emberformát látott kilépni az ajtóból, aztán egy fehérebb ruhást, valami fehércseléd formát.

„Édes Laczim! holnap eljösz-e?

„El, édes Juczim!“

Ennyit hallott homályosan Marczinak különben is begyepesült füle, mellyet most az álomkórság is tompává tett.

A fehércseléd kikisérte Laczját a kapuig, utána zárta az ajtót s aztán maga után zárta a pitarajtót is, s nem sokára az udvar felöl való ablak világa is feketeséggé lett.

Marczi még csak fülét sem mozditá a saroglyában, nem azért, mintha félt volna; mert nem volt kitöl félnie, hanem azért, mert eszében egy két gondolat kezde járkálni. „Ez hát az ő szeretője! Vajjon micsoda diák, micsoda Laczi lehet az? — A kánt' uram Laczija sokkal kisebb, mint ez volt, a biró uré még nem érkezett meg, ez majd vasárnap érkezik meg Tulu Pista bátyámmal. Szegény Pista bá, ha látta volna, hogy diák jár a házhoz, hogy kiáltotta volna: Csak lassan a testtel! [1]) Pista bának kutyája iszonyuan vonított kettösdiben a dulló háza előtt egy kopóval. Vagy annál, vagy ennél a háznál meghal valaki. Nó, nó! hátha Pista bával valami szerencsétlenség történt. Akkor miénk e szekér, akár minden éjjel benne hálhatok; feleségem ismét nagy ebédeket, nagy vendégségeket tart. De én azért csak tovább is verem a dobot.“

Nem követjük Marczit az ő álmadozásaiban. Elég ha addig követtük, mig Tulu Pistáig érkezett. Hogy Marczi a Trombitást vonítni hallotta, az is jelenthet szerencsétlenséget. Mert Tulu Pista igen szerelmes a fiatal Jucziba. Közelebbről gyakran megtörtént, mikép egy két nappal hamarabb érkezett haza Szebenből vagy Moldvából.

Most épen Enyedre ment ki, hazahozni a diákokat, kik öt, ugy szokták várni, mint jó angyalukat. A kisebb tanulók ugy nézték öt, mint édes apjukat, az öregebbek pedig nagyon örömest keveredtek vele vig komázásokba. E furfangos ember eztrében egyszer szólt komolyan és ugy mint más ember. Mindenre tudott valami tréfást vagy furcsát mondani. Tulu Pista bá is senkivel sem utazott olly örömest, mint diákokkal. Midön szekerére tizet tizenkettöt felrakott, aztán egyiknek, kit legjobban szeretett, nagy kegyelemképen megengedte, hogy a nyeregbe üljön és hajtson, maga többnyire beült a mély vászon ernyö alá, mellynek mélysége miatt olly setét volt benne, hogy látni ugyan semmit sem lehete belsejében, de annál nagyobb nevetés, danolás és csatara hangzott ki belöle. Többnyire egy estaczióból hármat négyet csináltak, minden uton utfélen talált kocsmánál megálltak egy pohár borvizes borra, de lovat se városban se fogadónál nem étettek. Mindig távol a falutól, valamellyik réten *eresztették ki*, és a határörök ha látták néha ezt, szemet huztak; mert Tulu Pista s a diákok nem nagy kárt tettek, velök pedig minden csekélységért kikötni, senkinek se tanácsoltam volna.

A szász csöszök, kik lóháton szoktak járni, ha néha egy illy kieresztö karaványra véletlenül rábukkantak, szépen jó estvét kivántak, mint becsületes polgárhoz illik, s csak akkor, ha Küküllön vagy Olton átgázoltak lovaikkal, a tulsó partról kezdék szidni öket: „Hogy vertette volna meg az Isten bennüngöt talvajakat, hogy türje meg a kerékot és nyákotoket!“ mi a vitéz diákoknak inkább mulatságul, mint rettegtetésül szolgált. — Tulu Pista bá, ha komoly megtámadástól lehetett tartani, egyenesen a löcsnek ment s annak gúzsát [2]) minden szó, minden fenyegetés nélkül oldogatni kezdte. Mert ha megharagudt, akkor épen oly kevés beszédü volt, mint jó kedvében beszédes.

Semmiért sem haragudt ugy, mintha valamellyik diák, ki természetét nem ismerte, bort parancsolt számára. Illyenkor félig hallhatóan félig nem, olly forma szavakat dömörgött, mellyben a kinálónak „édes, kedves appád az a vakk“ is előfordult. Mert Tulu Pista bá tudta, milly szegény legény a diák, s ö különben sem szorult senkire, ha egy-két kupa [1]) borra volt porlepte torkának szüksége.

Tulu Pista bá vitte mindég Enyedre a háromszéki diákságot; s ő is hozta haza egy részét. Sokat „kivitt“ ö keme, 6—7 éves korában, kit csak bajuszszal, szakállal vitt haza akkor, midön már tiszteletes urrá lett, s édes apja és édes anyja is annak szólitotta először, mert rá sem ismert. Azon 15—16 esztendök alatt is, mig a fiu távol volt, ő hordta a hirt, s a czipóbéllel pecsételt leveleket a fiu és jó szülék között; valamint a székely pogácsát is [2]). Midön a jó anya átadta mindezeket Tulu Pista bának, keményen lelkére kötötte, nehogy haza találja hozni Áronykát, akárhogy kévánkozzék is hazájába, mert itthon mindjárt beviszik Szent-Györgyre [3]). — A fiuknál valóságos sátoros-ünnep volt, midön Tulu Pista „bejött.“ Mintha most is látnám ez öszhaju, igen piros pozsgás kis embert, fehér katonás szük nadrágban s hasonló ujjasában; hogyan kiséri öt-hat fiatal székely gyermek Enyed utczáján. Kettő jobb, kettő bal karja fölött veszekszik [4]), egy meg, ki fél karjával a hazulról kapott holmit öleli, Tulu Pista bának kibontott nadrág szíjját fogja hátul. A nagyobb diákok mindég nagy lakzit csaptak Tulu Pista megvendéglésére, mikor is mindig el kelle járnia a Tulu Pista tánczát, melly abból állt, hogy a fél kupás boros üveget feje bubjára tette s ugyancsak ugrálva verte össze csattogó csizmaszárait, mi közben mindkét kezével nótát pattogatott hozzá.

Tulu Pista épen tiz napja, hogy Enyedre indult Mákosfalváról, hogy nyárra haza hozza azokat a diákokat, kiknek anyjuk nem izente meg, hogy haza ne jöjjenek.

Juczi pedig, Tulu Pista bának örökben tartott leánya, az alatt gondot viselt a házra. Elintézett minden házi és mezei munkát, s olly jól ment minden, hogy mióta Juczi a 12 esztendöt meghaladta, Tulu Pista bá szemlátomást lépesedik.

(Folytatása következik.)

[1]) E kifejezés, melly székelyeknél szójárássá vált, a temetési testvivókról van véve, s használják ollyankor, midön azt akarják mondani: „Nem addig van az!“ vagy „megálljunk csak!“ — [2]) Gúzs — a löcs szoritó vas helyét pótolja, mellyet a nyirfa fiatal megcsavargatott ágaiból fonnak.

[1]) Kupa annyit tesz, mint pint. — [2]) Mézes kalács. — [3]) Azaz besorozzák katonának. Minden székely-családnak, ha gyalogezredhez tartozott, minden fiát katonának kelle adnia. A diákoskodás és papság volt egyedül hivétel. Ha azonban a fiu otthon csavargott, hamar bevitték az Obesterhez. — [4]) Dulakodik

Édes anyám . . .

Édes anyám ölében van fejem,
Nem szégyenlem én most se magam itt,
Elhallgatjuk itt a gyeppamlagon
Az istenfecskék dalait.
A fülemile az én madaram,
De most ne halljam én öt zengeni,
Most csak az istenfecskét szeretem,
Mert anyám ezt legjobban szereti.

Édes anyám ölében van fejem,
És nincsen bennem semmi akarat —
Oh a szeretet ugy fiatalít
Egész gyermekké teszem magamat.
És mindenre olly vágygyal hallgatok,
És mindent olly érdekkel kérdezek:
Hogy, hány galambunk van most összesen?
Hát a diófa hol van? kiveszett?

Édes anyám ölében van fejem,
S minden szavából annyit tanulok . . .
Oh ő nálam is többet szenvedett,
S igy sokat tudhat, mit én nem tudok.
„Csak a nagy szenvedélyeket kerüld,
Általok a sziv üdvhez so' se jut,
A boldogság kis örömökből áll,
Kis csillagokból lészen a tejut.“

Édes anyám ölében van fejem,
S olly jól esik, hogy kissé feledem,
Elfeledem kinzó ábrándidat
Halhatatlanság, hirnév, szerelem!
S rám mosolyognak kertünk fái mind,
A fecske, galamb, mintha mondanák:
Maradj te itt közöttünk jó fiu,
Nem teneked való a nagy világ!

Tóth Kálmán.

SZINHÁZ.

Hetényi Béla búcsúföllépte.

Hetényi Béla, a Nemzeti Szinház harminc év óta kitartással működő tagja, művészi pályafutásának negyvenedik esztendejéhez érve búcsút vett a szinpadtól. Az ünnepség a »II. Rákóczi Ferenc fogsága« március 15-iki előadása előtt, a szinpadon kezdődött. Hetényi Béla a darabhoz készülve, a hesszeni fejedelem ruhájában, *Molnár* Rózsi asszony és *Váradi* Aranka karján jelent meg a szinpadon. Őszinte, meleg taps fogadta a művészt, aki hajlongva köszönte meg a szives fogadást. Majd *Tóth* Imre igazgató szólalt meg és fölolvasta *Apponyi* Albert kultuszminiszter üdvözlő levelét: »Tisztelt művész úr! Midőn a magyar szinművészet szolgálatában eltöltött hosszú és eredményes pályán búcsúzik eredményes működése szinhelyétől, fogadja őszinte elismerésemet a nemes lelkesedéssel és a hivatás átérzésének fölemelő tudatával kifejtett lelkiismeretes tevékenységéért. *Apponyi*.« Tóth Imre igazgató ezután a maga nevében búcsúzott el Hetényi Bélától. Szomorúnak nevezte a válást, de ezt a szomorúságot enyhíti a teljesített kötelesség érzése. Hetényi Béla, úgymond, kiáll a szereplők sorából, mert elfáradt s pihenni akar. Majd mélyen átérzett, baráti szavakkal kivánt a távozó művésznek még hosszú, boldogsággal teljes életet. *Gál* Gyula a személyzet búcsúját tolmácsolta a távozónak s azt kivánta, hogy folytassa tovább az életben a szinpadon megkezdett álmodozást, amelyből a valóság annak a sorsjegynek a főnyereménye legyen, amelyet pályatársai nevében átad. *Vidor* Dezső az Operaház koszorúját nyujtotta át hódolattal teljes szavak kiséretében. Végül az Országos Szinészakadémia egyik növendéke, *Lévai* Elemér köszöntötte az ünnepeltet rövid beszéddel és az intézet koszorújával. Hetényi Béla boldog megelégedéssel fogadta és hálás szivvel köszönte meg Apponyi Albert gróf üdvözletét s kivált azt a kegyes intézkedést, hogy a miniszter öregségének napjairól is gondoskodott. Köszönetet mondott az igazgatónak is az ajándékul adott pálmalevélért és ezüst babérkoszorúért, majd a személyzet felé fordult és fiatalos hévvel kiáltotta: »Isten veletek!« A pályatársak most körülfogták búcsúzó barátjukat s egyenként üdvözölték. Most fölhangzott az ügyelő csengője, csak a szereplők maradtak a szinen s megkezdődött az előadás. A közönség, amely zsufolásig megtöltötte a nézőteret, tovább ünnepelte Hetényi Bélát. Megtapsolta szinpadra lépését és fölvonásközben is kihivta a kárpit elé.

MŰVÉSZET.

Szöllősy Aladár.

Egy tagadhatatlanul tehetséges fiatal művészember három pasztellfestményét közöljük mai számunkban. *Szöllősy* Aladár, akinek műveiről szó van, nem professzionátus művész s mint a dohányjövedék központi igazgatóságának tisztviselője csak a hivatalos órákon túl fennmaradó szabadidejében áldozhat művészi kedvtelésének. Különös érdekességet kölcsönöz Szöllősy műveinek az, hogy festőjük a szokásos iskolai tanítást kivéve senkitől sem tanult rajzolni avagy festeni, sőt még festőt sem látott munka közben. Már gyermekkora óta előszeretettel rajzolgatott s amit tud, az saját megfigyelésének eredménye. A pasztell-festésen kivül olaj- és akvarell-festészettel is foglalkozik. Hisszük, hogy alapos tanulás, szorgalom és kitartás mellett Szöllősy Aladár még szép sikereket érhet el művészi munkáival.

A velencei magyar kiállítás

számára beküldött művészi anyagból a zsüri 74 művésztől elfogadott 152 képet és szobrot. Résztvesznek e szerint a következő művészek: Benczur Gyula, Bihari Sándor, Baránszky László, Boemm Ritta, Boruth Andor, Bruck Miksa, Beszédes László, Conrád Gyula, Csók István, Deák-Ebner Lajos, Déry Béla, Damkó József, Endrey Sándor, Edvi-Illés Aladár, Erdőssy Béla, Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Glatz Oszkár, Glatter Gyula, Garzó Bertold, Grünwald Béla, Góth Móric, Hatvany Ferenc, Hegedüs László, Kacziány Ödön, Katona Nándor, Keményffy Jenő, Kelety Gusztáv, Kézdi-Kovács László, Kosztolányi Gyula, Knopp Imre, Kriesch Aladár, Kubinyi Sándor, Kunwald Cezár, Lévy Róbert, Lotz Károly, László Fülöp, Ligeti Miklós, Liipola Yrjő, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Major Jenő, Márffy Ödön, Márk Lajos, Mendlik Oszkár, Mihalik Dániel, Munkácsy Mihály, Nadler Róbert, Nyilassy Sándor, Nagy Sándor, Olgyay Ferenc, Olgyay

Szenvedő hölgyek és urak

ne mulasszák el legújabb árjegyzékem ingyen és bérmentes küldetése iránt hozzám fordulni. E felettébb hasznos, mintegy 3000 természethű ábrát tartalmazó könyvben mindennemű kötszer pontos leirása feltalálható. Minden altesti betegség ellen szolgáló **haskötő,** mely köldök és has-sérv, vándorvese és hájasodás ellen előnyösen alkalmazható. Hölgyek számára pedig kitünően bevált az altest támasztékául szülés előtti és utáni időszakokban.

Varrás nélküli gummiharisnya

görcsér, eres csomók, viszértágulásnál, valamint dagadt és egyébként szenvedő lábakra a legradikálisabb hatályu szer. Mérték szerinti elkészitését legjutányosabban eszközli:

Keleti J. orvosi műszer és testegyenesitő gépek gyára **Pest, IV., Koronaherceg-u. 17.** Alapittatott 1878. Telefon 13—76.

Ha szép akar lenni
használjon **KÁRPÁTI**-féle
BENZOE TEJKRÉMET.
Ára utasitással **1 K,** 6 doboz rendelésénél bérmentve.

Postán küldi az egyedüli készitő **Kárpáti János**
:: gyógyszertára **Arad.** ::
Budapesten kapható: Török József, Király-utca 12. szám. Török Sándor, Opera-gyógyszertára Andrássy-út. Dr. Egger gyógyszertára, Váci-körút. Neruda Nándor drogueria, Kossuth Lajos-utca.

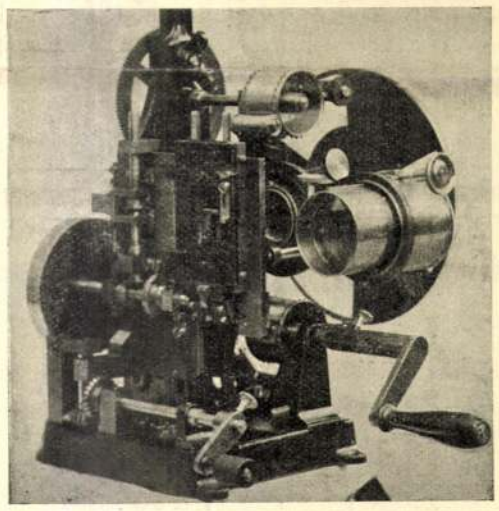
A természetes karlsbadi sprudelsó
az egyedüli eredeti karlsbadi só
Óvakodjunk az utánzatoktól és a hamisitásoktól.

Mindenki
= ingyen kap =
egy nagyitott képet,
ha barmilyen fényképét 80 fillér bélyeg mellékelésével hozzánk beküldi csak azért, hogy intézetünket ismerősei között **ajánlja**
FESTÉSZETI MŰINTÉZET
Budapest,
VI., Nagymező-u. 66/0.
Telefon 118—77.

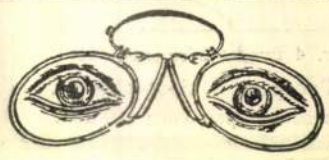
Soványság.
Szép telt testalak a mi erőporunk által, **arany éremmel kitüntetve, Páris 1900, Hamburg 1901, Berlin 1903,** 6—8 hét alatt 15 kiló hizás, ártalmatlan. Orvosilag ajánlva. **Szigorúan szolid — nem csalás, sok köszönő levél.** Árjegyzék használati utasitással **2 K 75 fillér** postai szállitólevél vagy utánvéttel, költséggel együtt. Hygen intézet
D. Franz Steiner & Co.
Berlin 49 Königgrätzer Strasse 66
Budapesten **Török** gyógyszertárában kapható Király-utca 12.

Klisék
melyek az Ország-Világ által már használtattak, igen jutányos árón kikölcsönöztetnek vagy eladatnak.
Bővebb felvilágositást ad lapunk kiadóhivatala: V., Hold-utca 7.

„PROJECTOGRAPH"
Mozgófénykép és Gépgyár Részvénytársaság
Budapest, VII., Rákóczi-út 68. — Befizetett alaptőke 700.000 K.

Egy edüli magyar gyár ebben a szakmában. Saját gyártmányu bemutató készülék. Magyar tárgyú fölvételek. **Képkölcsönző osztály.** Kérje legolcsóbb feltételeinket.
:: **Árjegyzék ingyen és bérmentve.** ::

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
HATSCHEK N. optikushoz, **csakis** Károly-körút 6., ahol szemüvegek és látcsövek is **legolcsóbban** kaphatók. **Ingyen árjegyzék bérmentve.**

Ne tétovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal
=BERETVÁS-PASZTILLÁT,=
a mely **tiz pere alatt** a legmakacsabb **migraint és fejfájást elmulasztja.**
Orvosok által ajánlva. **Ára 1.20 K.** Orvosok által ajánlva.
:: Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. ::

Beretvás-pasztilla ajánlható ideggyengeségben szenvedő egyéneknél, féloldali fejfájásnál, vérszegényeknél, nagy meleg következtében előforduló bágyadtságnál, túlterhelt munkásság utáni kimerültségnél, női bajoknál előforduló vértódulásnál. — Különösen az a tulajdonsága teszi alkalmassá, hogy dacára annak, hogy már két pasztilla legtöbb esetben megszünteti a fejfájást, még négy pasztilla sem okoz szivdobogást, bágyadtságot, fülzúgást és izzadást.

Készíti: BERETVÁS TAMÁS gyógyszerész,
3 dobozná ingyen postaszállitás. :: **KISPESTEN.** :: 3 dobozná ingyen postaszállitás.

Viktor, Paczka Ferenc, Paál László, Pentelei-Molnár János, Perlmutter Izsák, Raáb Ervin, Szinay Imre, Strobentz Frigyes, Szinyei-Merse Pál, Székely Andor, Székely Árpád, Szlányi Lajos, Telcs Ede, Thorma János, Tull Ödön, Vaszary János, Vastagh Géza, Vida Árpád, Wellmann Róbert, Zemplényi Tivadar és Zichy Mihály. A magyar művészek alkotásait március végén küldik Velencébe.

HIREK.

Pap Zoltán, az országosan elismert kiváló költő és jeles zeneszerző, lapunk régi tisztelt munkatársa hosszabb hallgatás után e heti számunkban újra megszólal. Remek melódiája és szivhez szóló költeménye bizonyára ezúttal is megnyeri mindenki tetszését. E helyen külön is felhívjuk Pap Zoltán legújabb alkotásaira t. olvasóink b. figyelmét.

A kegyes-tanítórendi főgimnáziumnak jótékonycélú szabadságünnepe, melyet az Ifjusági Segitő-Egyesület a gyakorló-iskolával karöltve 1909. évi március hó 15-én az Uránia-szinházban rendezett, kitünően sikerult. Az ünnep méltó volt a kiváló intézet régi jó hirnevéhez s a diszes és előkelő közönség nagy élvezettel hallgatta a gondosan összeválogatott műsor egyes számait, a közreműködőket elhalmozva tetszésének jeleivel. De az elismerésből nem csekély rész illeti meg a jeles tanári kart és a rendezőséget is, mely a közreműködőkkel karöltve buzgólkodott az ünnepség sikere érdekében. A műsor a következő volt: 1. Mendelssohn: »Hebridák.« Hangverseny-nyitány. Előadta a főgimn. zenekar. 2. Ünnepi beszéd, elmondta *Mátrai* János, a Gyak. Isk. vezető-tanára. 3. »Rákóczi lobogója.« Melodráma. Szövegét irta Szepessy László, zenéjét Kontor Elek. Négy élőképpel. Szavalta *Pintér* Géza VIII. o. t. Zongorán kisérte *Grundt* László VIII. o. t. 4. Magyar népdalok. Énekelte a főgimn. énekkar *Györkös* Rezső énektanár vezetése alatt. 5. Gáspár Imre: »Szeresd hazád!« Szavalta *Schmidt* Jenő I. A) oszt. tan. 6. Beethoven: Zongoratrio, op. 97. Előadták *Imrédy* Béla VIII. o. t. (hegedű), *Holl* Dezső VIII. o. t. (gordonka), *Paulheim* István VIII. o. t. (zongora.) 7. Váradi Antal: »Petőfi visszatér.« Szavalta *Mihályfi* Béla VIII. o. t. 8. Mozart: Szerenád (G-dur). Előadta a főgimn. vonószenekar. 9. Gabányi: »A lakáskereső.« (Vig monológ.) Szavalta *Kiss* Gyula VIII. o. t. 10. Kovalcsik Amát: Rákóczi-induló. Énekelte a főgimn. énekkar.

A perzsa sah pénzzavara. Mohammed Ali perzsa sah annyira pénzszükében van, hogy értékes könyvtárát el akarja adni. A teheráni orosz kereskedelmi ügyvivő, Osztrogradszkij tanácsos értesitette erről az orosz kormányt és hozzátette, hogy Anglia már öt és félmillió koronát igért a könyvtárért, bár valódi értéke ennek tizszeresére rúg. Az orosz tudományos akadémiában Oldenburg és Salzmann értekeztek a könyvtár ügyéről és megállapitották, hogy a könyvtárban nagyon sok olyan kézirat van, amelynek megszerzése az orosz tudományos életre rendkivül fontos befolyással lenne. Mint hirlik, a kormány maga is meg szeretné szerezni a könyvtárat Oroszországnak. E végből tudományos bizottságot küldtek ki Teheránba, a könyvtár megtekintésére. Értékes kéziratokon kivül miniatürök is vannak a könyvtárban, amelyek még az ind-perzsa iskolából valók.

Eljegyzés. Molnár Sándor, a Magyar Jelzálog Hitelbank tisztviselője eljegyezte *Steinfeld* Juliskát.

Bem-Petőfi-kör. A fővárosban f. é. március 11-én, Nagyszeben bevételének 60-ik évfordulóján alakult meg a Bem-Petőfi-kör, célul tüzvén ki az erdélyi magyar szabadságharc csataterein és honvédek sirhantjain szobrok, emléktáblák és siremlékek felállitását, felkutatva és megjelölve e történelmi nevezetességű helyeket

HYILTTÉR.

A **Bór- és Lithion-tartalmú, vasmentes gyógyforrás**

Salvator

kitünő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a czukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Szinyo-Lipóczi Salvatorforrás-Vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Steckenpferd-Liliomtejszappan

legenyhébb szappan :: a bőr részére. ::

NYILATKOZAT!

A Kerpel-kézfinomító feleslegessé teszi a ragadós glicerin és vazelin használatát, mert hatása sokkal jobb, nappal is használható, nem zsiros és nem ragad.

Kötős Gyula

1 üveg ára 90 fillér. 4 üveget bérmentve küld **Kerpel-gyógytár** Budapest, V., Lipót-körút 28.
Kerpel bőrfinomító mosdószappan 3 drb. 1 K 30 f.

LOHR MÁRIA

ezelőtti KRONFUSZ

CSIPKE-VEGYÉSZETI TISZTÍTÓ- ÉS FESTÉSZETI INTÉZETE

Gyár: VIII., BAROSS-UTCA 85.

VI., Andrássy-út 16. IX., Calvin-tér 9.
VIII., József-körút 2. V., Harmincad-utca 3.
VI., Teréz-körút 39.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak

1 szelvény 7 korona
1 szelvény 10 korona
1 szelvény 12 korona
1 szelvény 15 korona
1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához **20 K**-ért, szintugy felöltőszövetet, túristalódent, selyemkamgarnt stb. gyári árakon küld a mint megbizható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az elönyök, amelyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen **Siegel-Imhof** cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. **Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.** Mintahü, figyelmes kiszolgálás, még a :: legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árúban. ::

TRADE MARK.

Tokaji bortermelők Társasága Részvény-Társaság

Tokaj.

Ajánlja tisztán kezelt, hamisitatlan zamatos tokaji szomorodni és aszúborait, 20 palack 0·7 literes (3 éves) 1904. évi tokaji szomorodni bor 28 kor., 12 palack 0·5 literes 1901. évi 2 puttonos édes tokaji aszúbor 30 kor., ingyen ládában bérmentve, vasuti állomásra.

Budapesti vezérképviselőség:

I., Városmajor-utca 7. szám.

Telefon 157—62.

MARGIT GYÓGYFORRÁS

(Beregmegye)

a **gyomor, belek, húgyhólyag** s különösen a **légzőszervek hurutos** bántalmainál **igen jó hatású** még akkor is, ha **vérzések** esete forog fenn.

Megrendelhető: **Édeskuty L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácson.

Princesse és Reform Ruhák

Csipke- és selyem-Blúzok mesés választékban

FALUDI LÁSZLÓ BUDAPESTEN

VI., Andrássy-út 48. Divatlap ingyen.

Skót-felöltő

Angol utcai öltöny

35 frt

mérték után.

Modern fazón, elsőrendü kivitel.

Fái Géza

úri szabó cégnél,

Budapest, IV., Váci-utca 37.

Mercur palota sarkán.

Budapest
Szöllössy Enikő
1021

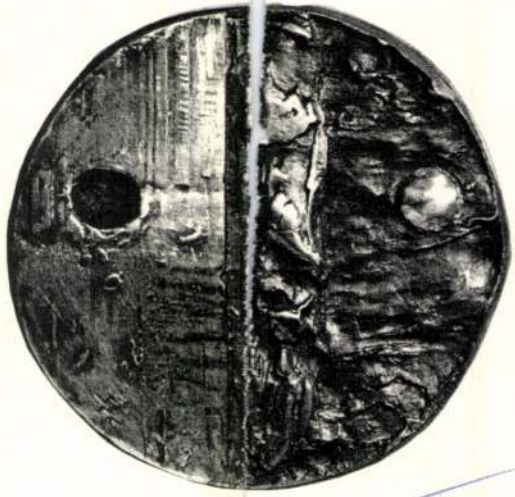

Szöllössy Enikő: A kozmosz erői – Forces du cosmos – Силы космоса

Műkőből készült a felsőpetényi állami gondozott gyerekek részére labirintikus szövevényű „Játszószobra", mely a mászás, homokozás, bújócska, csúszás lehetőségeinek kombinációival igyekszik újra felépíteni az elvesztett örömet. Morális feladatot vállal a művészet ez esetben – a szobor anyapótlás –, lágyított geometriája mosolytermő térközponttá magasztosul.

Szöllőssy Enikő legújabb műveiben fokozza a szobrászi jelírás mozzanatait. Temperával színezett faszobrainak balladás hangütése hol hasábcsoportokkal, hol rótt rajzolatokkal vagy réteges szelvényekből alakuló variációkkal keresi-találja az eszme megnyugtatóan véglegesített tömbjét. A cseresznyefa horpadt, horpasztott felületén bíborlila árnyalatok jelölik „Ikarus" zuhanását – az emberi szárnyalás, gyász, gyötörtetés egyaránt helyet kap művészetében a derű vállalt és megvalósított többletével. A „Virágzás" kék asszony, aki nagy levélindák közül testesül – s a „Kékszakállú" változatok megannyi kulcsot adnak a tiszta emberi örömhöz. Ez oldja föl a „Történelem" keresztalakra hangolt formátumát a kormozott görcsökkel, mely a szenvedésekkel zsúfolt múlt szobrászilag értelmezett vonulata. A népművészeti indíték nyilvánvaló Szöllőssy Enikő újabb műveiben, ez az a forrás, mely föltámasztotta igazi értékeit.

Losonci Miklós

ÓCSAI KÁROLY SZOBRÁSZ

Ócsai Károly 1938-ban, Újpesten született. Az édesapja még abban az évben meghalt, így ő árvaházakban nevelkedett. Már gyerekkorától kezdve szobrász akart lenni, alkalmi anyagokból korán kezdett el mintázni, első „művei": Széchenyi és Kossuth figurája.

A hogy meséli az életét, sok hányódtatás, sok vergődés eseménye kel újra[illegible] életre: a képzőművészeti gimnáziumba felvételizett, mégis 2 évig köz[illegible]gazdasági technikumba járt. Nem volt egyetlen rokona sem, mindi[illegible]g magának kellett eldönteni hogy mit tegyen, talán emiatt is vo[illegible]lt olyan sok kapkodás az életében? A hányódásainak sora máig se[illegible]m ért véget: keramikusság, díszítőszobrászat, múzeumi területen át, [illegible] sok mindent végigcsinált a megélhetésért.

Kiállításol[illegible]ra már 13 éves kora óta eljár. Ifjúkorának nagy eseménye volt, [illegible] amikor 1954-ben látta Bokros Birman kiállítását. Ekkor mind[illegible]össze 15–16 éves és beírja a vendégkönyvbe, hogy neki nem tetszen[illegible]ek a szobrok. Ez érthető, mert őt ekkor a heroikus kifejezések v[illegible]vonzották. „A mester meg akarta velem beszélni a munkáit – n[illegible]hondja –, s így felvett magához. Mellette dolgoztam, én is csinált[illegible]am szobrokat, ő meg mintázott engem." A későbbiekben mégis v[illegible]valahol feltűnnek, visszarezegnek a szobraiban azok a rejtett, expr[illegible]esszív feszültségek, amelyek Bokros Birman műveiben jelen va[illegible]nnak, de amiket akkor ő még nem szeretett. „Vedres Márk melle[illegible]t is inaskodtam, az ő munkáit jobban szerettem. – Annyit ado[illegible]s mindig, hogy meg tudjak élni. Mivel ő gyakran kint tartózko[illegible]dott Rómában, a kapcsolatunk nem volt folyamatos. Ebben az idő[illegible]ben nagy sikerem volt, mindenki komoly jövőt jósolt. Elvittek Sor[illegible]ogyihoz is, akinek két lovas harcos figurámat mutattam be – er[illegible]re felvetetett a Képzőművészeti Gimnáziumba." Az alapállása ekl[illegible]ortájt még a dolgok tagadása volt, de ennek a mélyén nem negatív [illegible] hozzáállás rejtőzött, – talán inkább az, hogy mindennek a lén[illegible]yegét ilyen módon kutassa ki. Tulajdonképpen ez módszer volt[illegible] a számára, amivel saját értékrendet tudott teremteni. Gyakran érez[illegible]te azt, hogy sok mindent tud már, igaz hogy csak a nagy mesterek[illegible]ről, akik érdekelték, de nehezen tudta valami érdekelni, ezt az[illegible] eléggé nyugtalan, nehezen lecsituló gyerekembert, mert bármit [illegible]hallott, azt hitte, hogy azt ő is tudja már. Csak a nagy erőket [illegible] a barokk, a fi[illegible] már sokat olvasott: „az volt a nagy előnyöm, hogy rengeteg könyvet örököltem, amelyek a 30-as évek körül jelentek meg. Ezek a legdekadensebb irodalom termékei voltak; pszichológia, mélylélektan, freudizmus és ez az okkultizmust igazi meggyőződéssel valló szellemiség a kifinomult polgári ízlést jelentette, és bennem kifejlesztettek valami babonás érzékenységet." Az eltelt gyerekkor óta persze a másik oldal is felépült, közben megszerezte a marxista irányú képzettséget is, de a kettőt valahogy elegyítette és a marxista esztétikába a finomabb, pszichológiai tényezőket is beépítette.

A szobrászatot komolyan, önállóan 1966–67 körül kezdte el művelni. 1967-ben kiállítása is volt, amelyen az első, egységes anyagát mutatta be. Ez az anyag az akkori avantgardisták színvonalán állt. Egyik első szobra, amelynek jelentőségét lényegében csak most fedezi fel, azaz a később alkotott műveivel a benne foglalt gondolati tartalom mostanra töltődött föl, s így új értelmet is kapott: a *Sybilla*. Elvi alapja, amelyen Henry Moore egész művészete is alapszik – a természeti formákba való „belelátás" és fordítva, a test bizonyos részei táji természeti formákra hasonlítanak. Ebben a szoborban a betonplasztika nyelvét gyakorolta, ugyanis lapokból, bizonyos kis hozzáadással hozott létre szoborformát. A szoborban benne van a lényeg, de a beton technológiája is.

Ócsai az alapvető, ősi plasztikai elvet keresi szenvedélyesen. Jó kiindulási alapja a klasszicista Adolf Hildebrand szobrászi elve. Hildebrand többek között felfedezte, hogy a szobor masszív tömege és az optikai, vizuális kép között különbség van. A tömegekkel a szobrász is fest, színeket, tónusokat, mint a festő. Az összeépített strukturális elemek és a belőlük adódó élek egy olyan feszítettséget adnak, amelyek mozgást fejeznek ki. Ócsai művében a Sybillában is lényegében geometrikus és íves forma segítségével, utalásokkal, látszat mélységet akart elérni, tehát van benne bizonyos vizuális, festői motívum.

A szobrot nagyon kevés anyaggal kell megvalósítani. Annyi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MŰVÉSZET
Budapest

Szöllössy Enikő

1972 SEP –

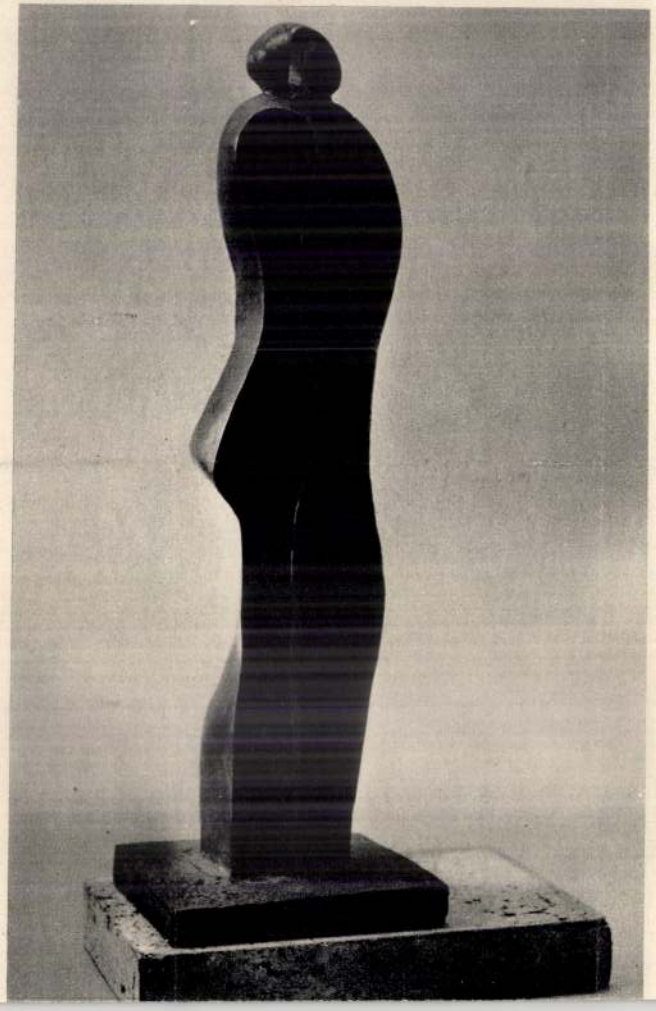
Szöllössy Enikő: Fal – Mur – Стена

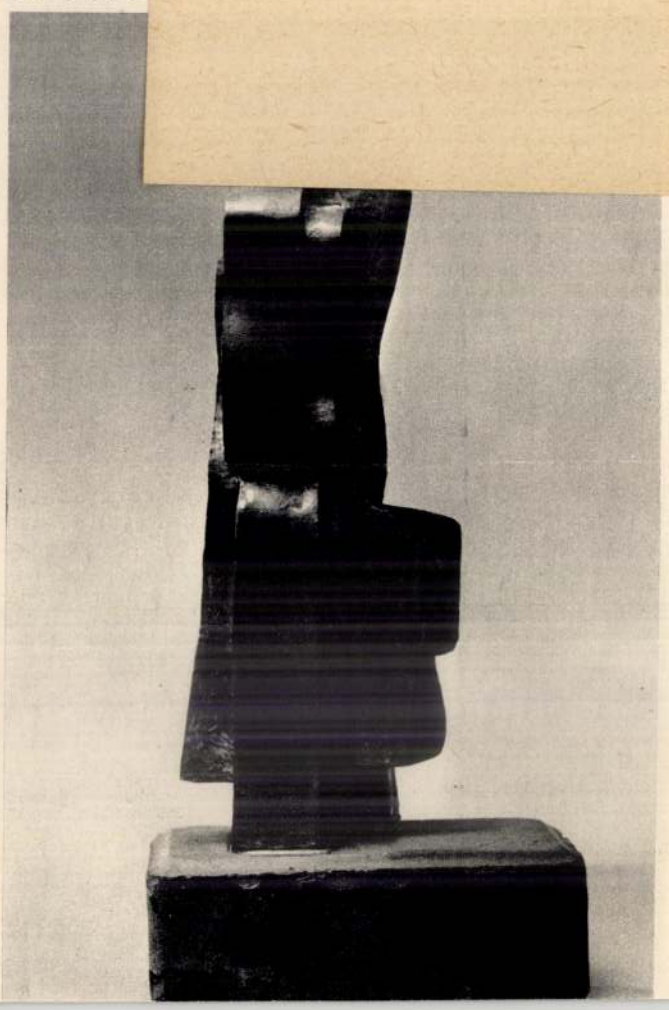
Szöllössy Enikő: Kórus – Choeur – Хор

Ócsai Károly: Magány I. – Solitude – Одиночество

Ócsai Károl

1972 SEP –

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

MŰVÉSZET
Budap...

Szöllössy Enikő
1021

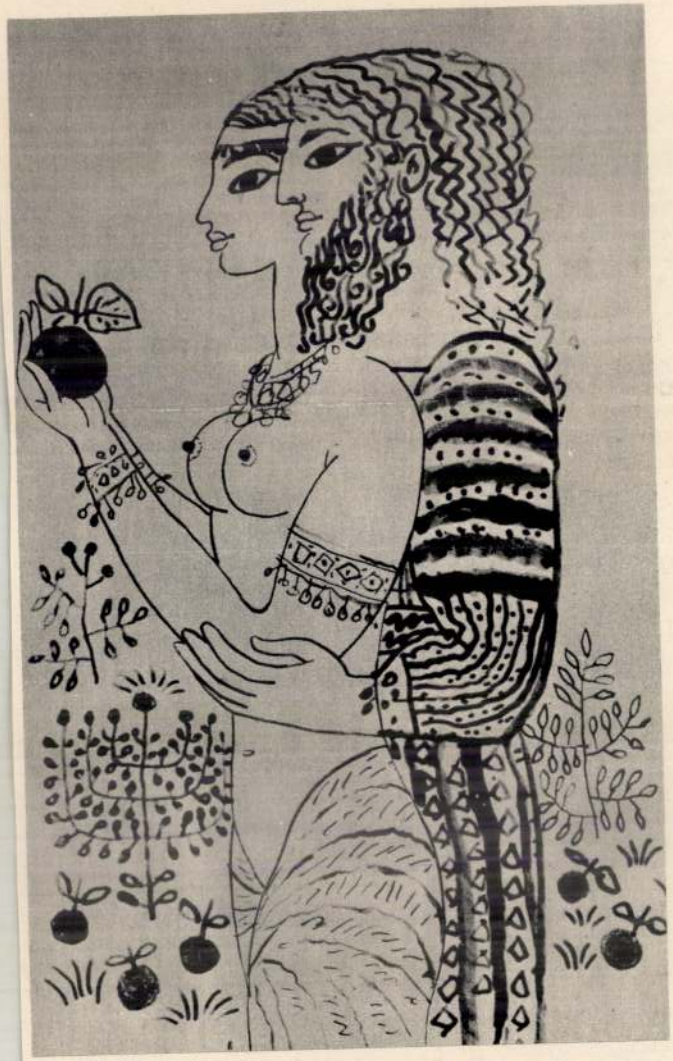
Szöllössy Enikő: Álló nő
Femme debout – Стоящая

Szöllössy Enikő: Álló figura
Figure debout – Стоящая фигура

Szöllössy Enikő: Anya gyerekkel
Mère avec enfant – Мать с ребенком

dunk magyar grafikájában. Működésének két főterülete a könyvillusztráció és a szabad grafika. Ne keressük, hogy melyik területen alkot értékesebbet, mert választ úgy sem igen tudnánk adni rá. A reichkárolyi grafikai világ olyan egyéni, olyan sajátos, olyan megragadó és maradandó, hogy neve nem véletlenül tartozik itthon is, külföldön is a legjobban ismert magyar grafikusok közé.

a mesét valósággá, a valóságot m
az olvasó képzeletét – realista e
el kis olvasóit, ahol végül mind
legnagyobb hatalom, ahol minden lehetséges. Nemcsak a gyermeklélek bonyolult világába tud bevilágítani, de pedagógiai tanmese nélkül is szépre és jóra tanít. Így tudja belopni magát a gyermeki szívekbe. A *Kis verses állatvilág*tól az 1971-ben megjelent Pancsolóig, A három nyúlig (Zelk Zoltánnal) s a ragyogó állatképekkel dicsekedhető Tasnádi-Kubacska könyvig (Pajtások a házban és a ház körül) gyermekek tízezreinek szerzett maradandó művészi élményt. Minden gyermek és ifjúsági olvasó ismeri a nevét és nem véletlen, hogy az 1972-ben a Műcsarnokban megrendezett kiállításán annyi „srác" tolongott. *Olvasókönyv*-e (1963) pedagógiai és művészi élmény egyszerre; hatásáról a szakemberek kötetet tudnának mondani.

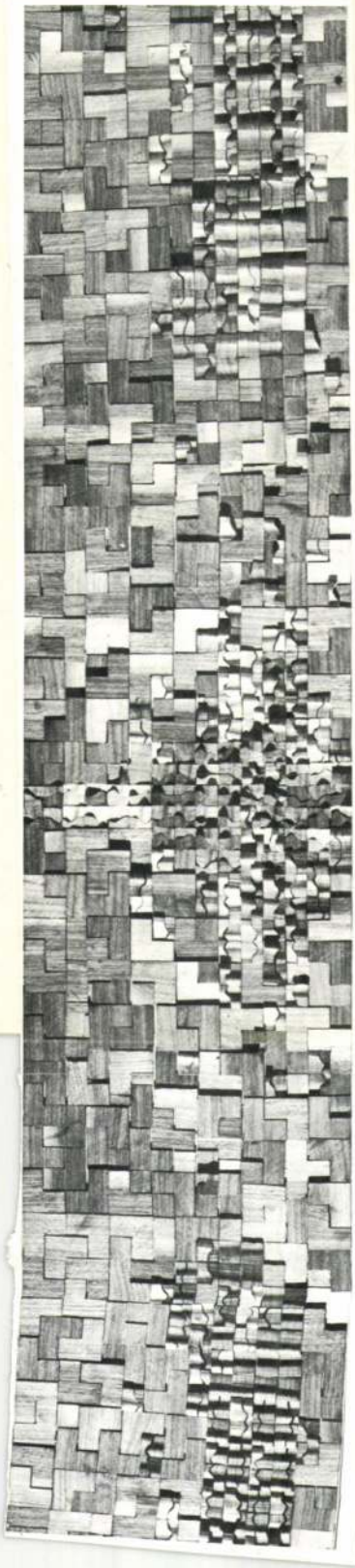
A szabad grafikus Reich Károly szintén külön világot teremtett magának, amelyben a lovak és a szép női test viszik a vezérszerepet. Az előbbi téma nemcsak gyermekkori emlékeket idéz, de jelkép is; a szépvonalú, száguldó állat a szabadság, a romlatlan természet, és a száguldás szimbóluma. Aktjaiban a szerelem lobog, minden ilyen grafikája hódolat az asszony, az élet örök hordozója és megújítója előtt. Szabad grafikái közül nehéz lenne bármelyiket is kiemelni; minden lapja büszkesége minden köz- és magángyűjteménynek.

Reich Károly 1950 óta állít ki és azóta nincs jelentős bel- vagy külföldi kiállítás, amelyen ne szerepelne. Mindenütt ott van, ahol grafikánk magas színvonalát bizonyítani kell.

A kitűnő művész, aki a grafikai technikák feltétlen ura, ex librist, alkalmi grafikát viszonylag keveset alkotott, pedig adottságai, a műfaj sajátos törvényszerűségeinek ösztönös birtoklása szinte predesztinálná erre. Pár kisgrafikája azonban groteszk megfogalmazásával, keresetlen egyszerűségével így is a magyar kisgrafika java alkotásai közé tartozik.

Reich Károly kivételes grafikai művészetét itthon is, külföldön is számtalan díj, kitüntetés hitelesíti. A lipcsei könyvművészeti kiállításon kapott aranyérme, a Munkácsy-díj, a Kossuth-díj olyan gazdára talált benne, aki nemcsak megérdemelte, de maga is emelte a díjak fényét. Születésének ötvenedik évfordulóján a magyar grafika minden barátja nevében mi is meghajtjuk előtte az elismerés zászlaját.

Galambos Ferenc

egyetlen kvalitásos műegyüttes megkérdőjelezi – mert szerencsére megkérdőjelezheti – a felsorolás mechanikus rendszerét. A bevezetőben említett pirográfit mászókákkal szemben megvalósult egy másik, nem kevésbé határozott programú csoport: az agyag és porcelán együttégetésével létrehozott plasztikai alkotásoké.

Nem véletlenül említettük újra a játszótéri mászókákat. Ugyanis az utak itt válnak valójában ketté. Kocka vagy drapéria, rácsszerkezet vagy agyagsütemény – ez a felszín kér-

Szöllősy Enikő

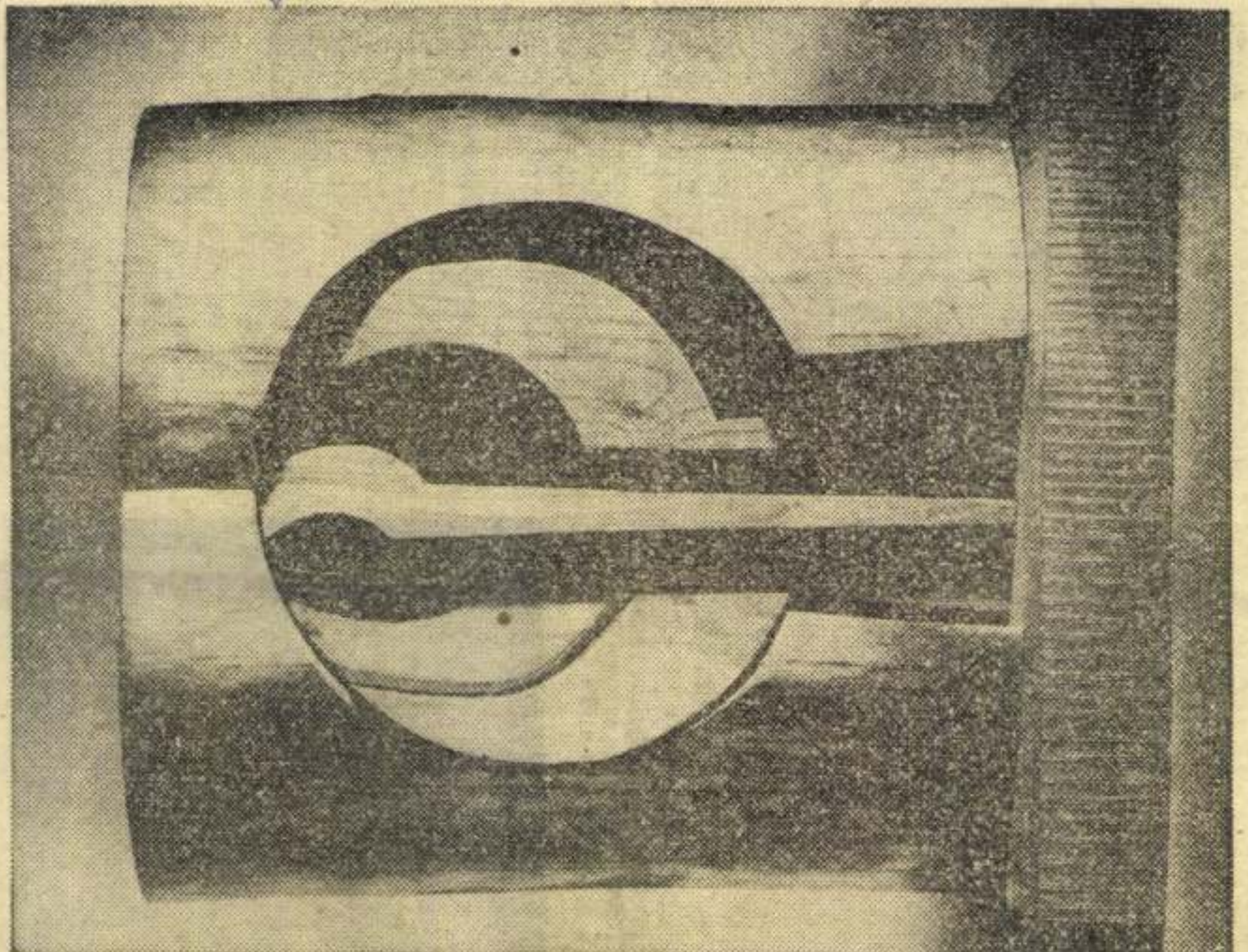
Burkolatterv

/2 elem variálásával, diófa, 40x180 cm/

Bán András: Fa és környezete.
Művészet, 1978. márciis - 8. lap

Szöllősy Enikő 2) Falképtáv

Pest Megyei Hírlap, 19[illegible] okt. 25.

Szöllősy Enikő: Virág

eddig hány kommunista műszakot szerveztek, hány tízezer társadalmi munkaórát vállaltak a *százhalombattaiak* városukért. A tegnapi kommunista műszak más volt, mint az eddigiek. Ezúttal a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójának méltó megünneplése volt a cél. *Jánky Zoltánnal*, a városi pártbizottság osztályvezetőjével járva az utcákat, mindenütt szorgos munkát láttunk. Százhalombatta új, korszerű, s a több mint 30 ezer ember egészségügyi ellátására alkalmas orvosi rendelője másfél hét múlva készül el. Az épületben a 26. számú ÁÉV. szakemberei szereltek, festettek és ott ügyeskedtek közöttük a DKV dolgozói, nem is szólva azokról az egészségügyiekről, akiknek a rendelőintézet új munkahelyet jelent.

Néhány házzal távolabb, a DKV vízi sporttelepén daruk és markológépek serénykedtek. A gépeket kiszolgáló emberek segítségükkel fákat ültettek és a földet egyengették. *Az olajvárosból jött társadalmi munkások mellett ott voltak Százhalombatta lakói is.* A városi sporttelepen az új ideiglenes öltöző tetőszerkezete készült. Ott találtuk *Strasszer Gáspár* osztályvezetőt, a DKV mostamint a színesfém- és vasgyűjtésben is jelentős eredményeket könyvelhettek el.

Tanácsi dolgozók a

Talpon a város

Meglepő kép fogadta szombaton reggel a *váci* és *dunakeszi* vasutasokat. A két állomáson majdnem ugyananynyian szálltak le a kocsikról mint máskor, a hétköznapokon. A Dunakanyar bal partjának e két városában a vállalatok és intézmények dolgozói kommunista műszakot tartottak. Első állomásunkon Vácott, *Pálmai László*, a MSZMP városi bizottságának titkára mondta el, hogy a város fejlesztése és a munkahelyi termelési eredmények ja

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 DEC 8

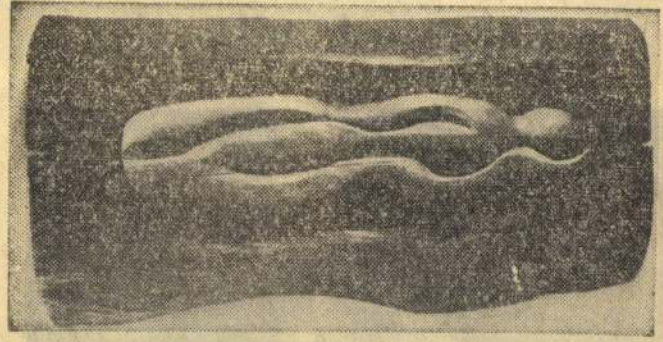
Pestmegyei Hirlap

Szöllössy Enikő

8

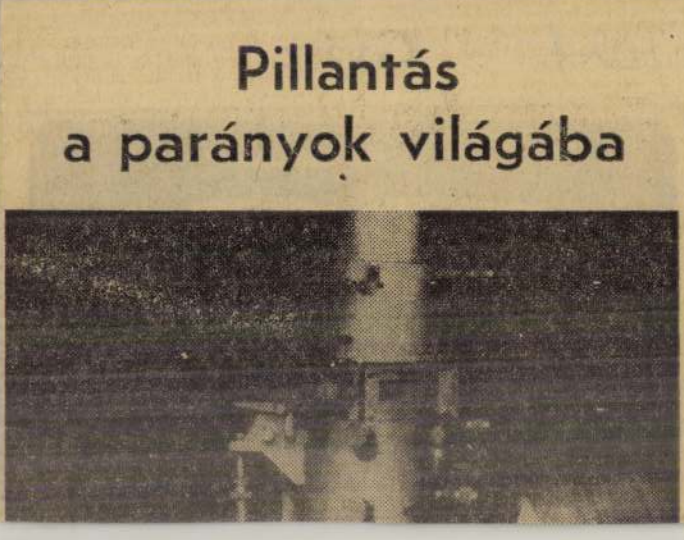
1021

Gyász

Szöllössy Enikő szobra

Pillantás a parányok világába

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

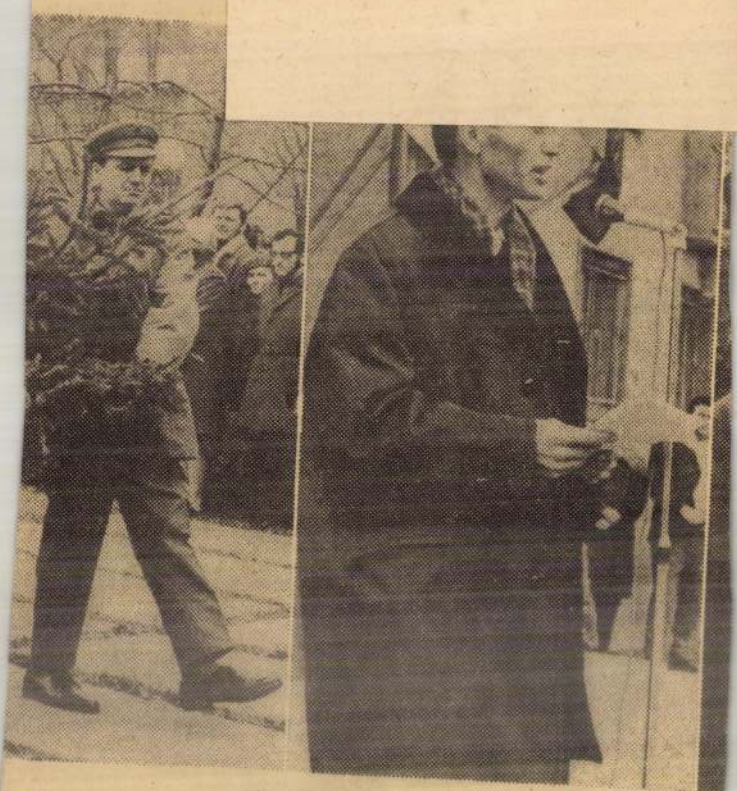
Déli Hírlap Miskolc

1973 MÁR 22

Szállössy Enikő
szobrászművész
1021

★ A XIV. miskolci filmfesztivál előkészítő bizottságának tegnapi ülésén mutatták be a fesztivál plakettjét (képünkön), Szöllössy Enikő szobrászművész munkáját, amely a közelmúltban készült el. Megvitatták a május 7-e és 12-e közötti egy hét órára pontos forgatókönyvét, és György István, a fesztivál igazgatója ismertette a zsüri névsorát. A 12 tagú biráló bizottság elnöke dr. Ortutay Gyula akadémikus, a nagy szakértelmet és felelősséget igénylő munkára pedig ismert szaktekintélyeket, filmesztétákat, rendezőket, kritikusokat kértek fel.

Megkezdődött a tavaszi ülésszak

A kormány

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5
Telefon: 138-068, 337-748, 340-72

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 MÁR 18

Szöllősy Enikő

ET

1021

Szöllősy Enikő: Kőmíves Kelemen

Koraifjúságomban tanu
művészetek és iparművés
Még fiatal voltam, amik
ternek tekintettek. (Pedig
vidám legények szórakozásait sem vetettem
meg, táncoltam, sportoltam. Épen, sőt: da-
liásan!)

És eljött egy korszak, amikor felhagytam
fáradságosan kialakított, fejlett módszereim-
mel. Műveimben kísérleteztem. Éreztem,
hogy önmagamat és az univerzumot más-
képpen kellene kifejeznem, mint eddig. Nem
tudtam, hogyan — de bizsergetett a keresés.

Ha isteni vagy emberi művészekkel, filo-
zófusokkal beszélgettem, minduntalan kivi-
láglott, hogy bennük is hasonló sejtelem
munkál. Új gondolat érlelődik. Hol? S mi
ez? Hogyan szegődhetnénk hozzá? Hogyan
ragadhatnánk meg?

Ebben a korszakban apámat, Zeuszt előbb
enyhe, majd egyre gyötrőbb fejfájások kí-
nozták. Eleinte eltitkolta, a fájdalmat magá-
hoz méltatlannak ítélte. Azt gondolta: be-
vallása nem is praktikus. Tündöklését, ha
kis mértékben is, de beárnyékolhatja. A
világ hatalmas ura felette áll a fejgörcsnek.
Amint kínjai szaporodtak, nem állta tovább,
megkérte anyámat, hogy szorgosan masszí-
rozza homlokát, halántékát. Egyben teljes ti-
toktartásra kötelezte Hérát. Anyám még
aznap beszámolt nekem Zeusz panaszairól.

Sem a rendszeres masszírozás, sem a hi-
degvizes borogatás nem használt. Zeusz
már az istenek tanácsában sem tudta kellő-
képpen leplezni szenvedéseit. Szeme meg-
szűkült, homloka ráncos lett, tartása sem
volt a régi. Ilyesmivel nem lehet tréfálni,
a küldöttek észreveszik, hogy valami nem
stimmel, súgás-búgás támad, esetleg moz-
golódás, a következmények beláthatatlanok.

Anyám szerint Zeusz úgy bújt hozzá,
mint a kisgyermek, ha baj van, akkor bez-
zeg megszűnik a többi nő, akkor lyukas ga-
rast se érnek híres szeretői, csakis Hérához
menekül.

Héra töprengett, mi okozhatja férje kín-
jait. A töprengés agymunka, azzal nem sok-
ra jutott. Ám egyszer, miközben Olümposz-
beli teraszán napozott, intuitive, s egy pil-
lanat alatt megfejtette a kérdést.

Zeusz fejében az új gondolat, az új szel-
lem fáj, akit úgy hívnak majd, hogy Pallasz
Athéné!

Héra félni kezdett. Mit szól majd ehhez
[illegible] úgyan tűzön-vizen át tagad-

valamelyik illegális szeretk
zik-e. A fogamzás biológi
miailag olyannyira rendha
Zeusz tanácstalanul állt ve
viszont kivételesen tartózkc
nyástól, határozottan érezt
lőtelen fogantatás, és semr
Zeusz ölelkezéseihez. Apám
véért mégis mentegetőzött,
ben kétkedett. Hátha mégs
né van a fejében, csak va
Héra nem vitatkozott, daga
Athéné, mindenképpen sze

LÁSZLÓ ANNA

Zeus
me

s Zeusz egyiket sem oper
ga a koponyájából.

Ekkor egyszerre, egyaz
mondták ki ők ketten az
hirtelen kialakult és műk
mi, amit önök ördögi körr

Pallasz Athéné fejlődés
lan volt, meg kellett szül
Zeusz senki másra nem
rám. Az ő rendkívül ken
egyedül az én kezem tud

Szőllőssy Enikő a Tanács körúti Mednyánszky teremben állította ki érmeit, plakettjeit és kisméretű szobrait. Az ugyancsak ifjú művésznő alig néhány évvel ezelőtt tűnt fel sajátos érzelmiséggel fűtött, hangulatokat, állapotokat megragadó, kifejező érmeivel. Első indításait a főiskolán kiváló mesterektől – Borsos Miklóstól, majd Szabó Ivántól, s végül Pátzay Páltól kapta. A szomszédos államokban járt tanulmányúton, s itthon 1965 óta állít ki, az országos tárlatokon is.

Kiállításainkon az érmek újabban az érdekes és kvalitásos darabok közé tartoznak. Európa-szerte általában az 1950-es évektől nagy az éremművészet fellendülése, amit nemcsak a készülő művek nagy száma, hanem e műfaj sokoldalú értelmezése és határainak szinte korlátlan kiszélesítése is magyaráz. Tág tere van az egyéni ötleteknek, formai, technikai meglepő hatásoknak és az élet adta sokféle tárgykörnek. Az első, ami Szőllőssy Enikő kiállításán szembetűnik, érmeinek újszerű elrendezése, a hangulatos berendezésű teremben. A tárlókban való bemutatás helyett táblákon, falra függesztve láthatók. Tehát a látogató tekintetét ki sem kerülhetik. Szemlélés közben a látogató rájön, hogy a kis területre szorított, egyesek által az irodalmi szonetthez, kamarazenéhez hasonlított, grafikus elemekben bővelkedő műfaj, mennyire sokrétű, mozgalmas, és gondolatban gazdag. Szőllőssy Enikő érmeihez gondolkodva kell közelíteni, különben nem árulják el bonyolult gondolati tartalmukat. Szürreális motíváltságot tartalmazó éremsorozatai korunk gondját-örömét tükrözik. Egyben a művész tudományos érdeklődését is bizonyítják. Pl. Az idő partjai, Születés és halál, Átalakulások, A Kozmosz erői, Holdbéli utazás mind a huszadik században fogant

témák. A megtörtént és megálmodott dolgok, a tapasztalat és elméleti megismerés a megszokott hétköznapi események újabb és újabb lehetőséget nyújtanak számára a mintázáshoz. A háborús tragédiák, melyek gyermekkorának emlékeit vésték belé, másrészt a családi élet szép és nagy problémái A pusztulás és az élet, Születés és halál, A háború, Az ember születése szélből-vízből, fényből-földből c. bronzérmek ihletői lettek.

Érembe rögzített vallomásainak a régi szigorúan geometrikus, köralakú vagy szögletes formátum nem alkalmas. A téma modern ízlésű előadásának megfelelően szabálytalan, életszerűségtől lüktető peremmel váltotta fel. Az egyoldalúnak tervezett érmeken felületi finomságok, leheletnyi rezdülések, pozitív-negatív foltok hangsúlyos elosztása, máskor meg éppen tépett felületek alkalmazása keltik fel a szomorúság, vidámság, a meditálás vagy szenvedély érzetét. Kompozícióinak széléről eltűnt a régebben szokásos, sokszor hosszabb felirat. A legszükségesebbre korlátozva, a figurális kompozícióval esztétikai összhatásban, mint dekoratív elemet igyekszik alkalmazni.

Az érmek mellett kiállított mintegy 25 kisplasztikát. Kezdetben ragaszkodott az agyag durva felületéhez, amely a megformálás frisseségét nyújtja. Újabban a simább, összefogottabb, erős statikájú megoldásokat kedveli. Témájuk is sokkal egyszerűbb, mint aminőket érmeinél láttunk: Madaras nő, Várakozó, Szél fújta asszony, Hajfonó. A formák egyszerűsítése mellett megőrzi a lendületet. Finom lírával telítettek saját családjára emlékeztető Család, Anya gyermekével, Asszony c. kis remekei. Az intim témákat választékosan oldja meg. Monumentális munkáira a kiállításon egy fénykép emlékeztet, a Balassagyarmat számára készített 1919-es emlékműve. Szőllőssy Enikő sokat ígérő tehetség. Eddigi eredményei alapján fokozott érdeklődéssel várjuk további alkotásait.

Lóhoffer, 1969 XII. 9.

mikro- és makrokozmoszt is. Úgy gondolom, ez a [illegible] egyéniségen jut itt kifejezésre. Ez a látásmód közelebb áll a korhoz."

Berki Viola ifjú festőművésznő alkotásait a budapesti Derkovits teremben, a TV Galériájában láttuk. Képeit szemlélve a mese és a költészet igézete tölt el. Mesél, történeteket mond el, de sohasem feledkezik meg arról, hogy festő, nem kalandozik el más területre. Pontosan tudja, mit akar, komoly tanulással, kísérletezéssel jutott el egyéni stílusáig. A Képzőművészeti Gimnáziumban szerzett jó alapot. A főiskola, Szentendre levegője, Barcsay művészete, az ottani ikonok, majd a trecento képekkel való foglalkozás formálja egészen sajátossá. Öt éve mutatkozott be első ízben műveivel a Mednyánszky teremben, az azóta eltelt időszak még gazdagította művészetét, amit a most kiállított húsz képe is igazol.

Művei nem a megszokott, a mindennapi világba vezetik a nézőt, már a keresés korszakától kezdve, amit a Templom a viharban c. képe képvisel. Azután művészi fegyvertárának növelésével következnek többi művei. Megtaláljuk rajtuk a naiv művészet ihletését, s korunk gondolatvilágát. A gyermekkori fantázia és mese keretében nagy elhitető erővel és szuggesztíven tárja a néző elé mondanivalóját. Szinte feléleszti régen elfelejtett álmainkat, de nem dermesztő rejtélyekkel telítve, vagy misztikusan. Berki Viola világában mindent értünk, mindent érzünk. Elénk varázsolja például egy Régi orosz város atmoszféráját aranykupolás templomaival, erős várfalaival és egy, a „színen" átvonuló pópával éppenúgy, miként a Krúdy Gyula szellemétől áthatott Régi pesti ház-ának hangulatát. Bepillantást enged Egy varázsló kert-

edényen olvashatjuk: „Bírák és esküdt uramék
pillanthatunk egy hódmezővásárhelyi ún. tálas
más felszerelési tárgyat láthatunk. A történeti fel
jaival indul. A Vas megyei Árpád-kori templomma
lan edényei karomszerűen kialakított fedelükkel,
korsók következnek. Legszebb céhedények a dun
1838-as évszámot viselő korsón a készítő mester
hatjuk, amint korongon dolgozik. A komáromi „
ján oroszlán és egyszarvú ábrázolása mellett Ádá
„Ádámot is sárból teremtették". A Sárköz vidéké
res írókás mintájú tálas edények készültek. Hajd
ékesítették. De látunk még sok színes, változato
„lábast", bormérő orros kancsót és naivan kedve
dunántúli központokban élt tovább a török idők
csöves korsók. A vértesaljai Csákváron okmány
a fazekasokat, akik gurgulyával „írták" a mintát
a hangulatos csíkos mázasok. De készítettek tűzáll
egyszínű edényeket is.

A Nagy-Alföldön a legszebb fekete edényeket
okmány adatai szerint – már a régebbi időkben i
udvaron készítik. Ennek sok szép, választékos pé
környéki mázatlan, vöröses tónusú edények a fazekasság ókori – római – eredetére
vallanak. Kalocsán azonban nemcsak bekenték, hanem ki is fényezték a vizes edényeket, innen a szólásmondás, hogy „pirít mint a kalocsai korsó". A Debrecen környéki központok, Mezőcsát és Tiszafüred virágmintás, fehér alapon barna, vörös és zöld
[illegible] virágos reneszánsz hagyományának továbbélését jelentik. Nem érdektelen,

LÁTÓHATÁR
Budapest
SZÁLLÍTÓGYÁRTÓ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-048, 337-748, 340-726

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

1969 MÁR. 9
1021

Szőllősy Enikő

Emlékműavatás Balassagyarmaton

A szobor és alkotója

Balassagyarmaton, a Lenin-lakótelepen március 21-én, a Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségen szobrot avatnak. A szobor, mely a lakótelep dísze lesz, Szőllőssy Enikő budapesti szobrászművész alkotása. A Balassagyarmat Város Tanácsának vezetői az ő alkotását találták legéretteb-bnek, a Tanácsköztársaság lényegét legjobban kifejezőnek.

*

— A főiskolát 1965-ben végeztem — mondja. Három éve dolgozom, nem valami nagy idő. Azóta készítettem már egy Móra-domborművet Kiskunfélegyházára, egy Bartók-mellszobrot: ez Hidason, Baranya megyében áll. A tanácsköztársasági emlékmű jelentősége mellett azonban mindkettő eltörpül — ez az első nagyobb alkotásom.

— Hogyan kerül a szobor Balassagyarmatra, Nógrád megyébe?

— Bevallom, eredetileg nem ide szántam. Másfél éve a Szentes Város Tanácsa hirdetett pályázatot egy-egy — vagy kétfigurás tanácsköztársasági emlékmű megalkotására. A kiírás éppen kapóra jött, hogy formába önthessek egy gondolatot, amely már régóta foglalkoztatott. A pályamunkát a képzőművészeti lektorátuson keresztül nyújtottam be, Marton Lászlóval, Konyorcsik Jánossal, Ispánky Józseffel és Váradi Sándorral együtt. A felsoroltak befutott, jónevű művészek, így hát meglepett, mikor közölték, hogy ha nem is nyertem — a zsüri Marton Lászlónak adta az első díjat — a győztes mellett egyedül az én alkotásomat részesítették dicséretben. A szobrot aztán az érdeklődő balassagyarmatiak vásárolták meg.

— Azt említette, hogy a szobor egy gondolat megtestesülése. Mi volt ez a gondolat?

— *Ellentmondásos dolgok*kal foglalkozni, ilyen szobrokat készíteni, különösen izgalmas akkor — és ez az, ami már régóta foglalkoztat —, ha az ellentmondás egyetlen figurában, a fizikai elbukással szemben morális fölényből fakadó szellemi túlélést, győzelmet fejez ki. Sematizált külsejű férfialakom a vereséget szenvedő, de az önmagát eszmeileg túlélő Tanácsköztársaságot személyesíti meg.

— Véleménye szerint a balassagyarmati közönség elfogadja majd a művet?

— Én nagy sikernek könyvelem el, hogy a közélet ezernyi gondjával megküzdő városi vezetők, akiknek nincs módjuk a modern szobrászat irányzatait — sokszor nihilbe vezető irányzatait! — szemmel tartani, önként választották ki az én „modern" szobromat, mert megértették, és elfogadták.

A közönség? Hát ez már nehezebb kérdés. Mindenesetre remélem, hogy azok is, akik kezdetben talán hagyománytiszteletből ellenszenvvel viseltetnek iránta, később, ha többet látják, észreveszik értékeit, és megbarátkoznak vele.

— Mekkora lesz a szobor?

— A másfél méteres talpazattal együtt, amelyet Perczel Dénes, a KÖZTI építésze tervezett, mintegy öt méter magas. Az emberalak nem több két és fél méternél.

— Milyen érzés tudni, hogy az embernek van Magyarország egyik városában egy öt méteres szobra?

— Nagy érzés. Tíz éve vágytam arra, hogy nagyméretű szobrot készíthessek. Most végre sikerült. És külön öröm, hogy ez Balassagyarmaton fog állani, ott, ahol egyszer, négy évvel ezelőtt a Palóc Múzeum rimóci népviseleti anyagát rendeztem többedmagammal kiállítás alá.

— Megnézi majd a művét?

— Már az avató ünnepségre, és az azt követő fogadásra is hivatalos vagyok. Balassagyarmatot annak idején kedves kis városnak ismertem meg — remélem, hogy sem én, sem szobrom nem fogunk csalódást okozni.

Baranyai László

példakép

egy hatalmas, szuszogó, szemüveges férfi kocogott a folyosón, s mikor mellém ért, egyszerre kiszaladt az erőm. Teszentkleofás! Hiszen ez...

— Na, mi az? Hát maga itt van? Mit csinál itt? — hallottam a kérdést. — Tán csak nem maga itt a...?!

— De bizony én vagyok, Durucz elvtárs — nyeltem egyet, — teljes nagyságomban. És a népművelő itt én vagyok, egyszál magamban...

— Dehisz maga... — meredt rám csudálkozva a kétméteres óriás. — Hiszen maga az államvizsgán kegyelemből ment át. És... Hát ez hallatlan! Pont idehozni minket!

Hogy miért hallatlan ez, nem érkeztem megkérdezni. Felpattant az ajtó, s egy ősz, soványkás asszonyság hajolt ki.

— Ne haragudjon, Kis elvtárs, de kezdjük. Magának is van dolga bizonyára, nekünk ma még egy másik hely is hátra van... Ó, most látom, maguk ismerik egymást...

— Sajnos, ismerjük, biggyesztette le ajkát Durucz, én megéreztem hogy csordogál le hátamon a hideg verejték. S a gondolat lüktet fejemben: mégis jól működik Lilla veszélyreflexe...

Füstöltek otthonosan, amikor beléptem, és már nem jutott szék. Az ablakkal szemközt, a szekrény sarkának támaszkodtam, s tettem a jobb kezemmel valami suta, kaszáló mozdulatot.

— Üdvözlöm az elvtársakat Körmösd művelődési otthonában, és kérem... tessék. Állok rendelkezésükre...

— Mint mondtam a buszban, Kis elvtárs a tizennegyedik hónapját tölti itt. Előtte két év alatt négy igazgató ad-

— Hogyan kerültem ide? — néztem ki az utcára, a fellegek alatt lassan elszürkülő falu központra, ahol élek, élünk, hárman élünk. — Megmondom kertelés nélkül: a lakás miatt. Igen, a kétszobás, szolgálati lakás miatt. Mert egy gyerekkel iparitanuló-intézetben nevelősködni, kérem, kissé bajos. Ismétlem, szerfelett bajos. Jött ez a hirdetés, megpályáztam és kész. Idehívtak.

— El merte vállalni? — kezdte megint Durucz, aki ma délután a főinkvizítor szerepét játssza életemben. — Olyan felkészültséggel, mint a magáé, Kis elvtárs? Aki pontosan a módszertani kérdésekben nem érte el a minimumot sem...

— Nem szabad így beszélni Durucz elvtárs — emelte fel az ujját az ősz hajú asszony. Pláne előre. Az elméleti tudás és a gyakorlati brillírozás olykor éppen nem esik egybe...

— Persze, el mertem vállalni. Hiszen családom van, Durucz elvtárs. És nincs családi házam. Másodszor, azért némi gyakorlati tapasztalatom mégiscsak akadt. Két évig könyvelősködtem az érettségi után egy nagy művelődési házban. Méghozzá üzemiben. Vagányok közt.

— Hogyhogy mi erről nem tudunk?

— Mert egyszerűen nem érdekelte magukat, professzor elvtárs.

— Na, kezd el már, Lajos — ismertem meg az ajtó melléről Povádi Imrének, a körmösdi tanácselnöknek mély hangját. Ó, egyszerre olyan cefetnyugodt lettem. — Mondd csak el, mibe csöppentél!

— Hogy mibe? Amikor tavaly szeptember elsején idejöttem, az elődöm bá[illegible] nyolcvan forintot h[illegible] klubszobát. Az én ötletem volt, hogy külön legyen a gyerekeknek, az annyit emlegetett tizenéveseknek, meg az öregeknek. Az így igaz. De Halmágyi László kaparta össze valahonnan a pénzt, a megye bukszájából. Amikor a honismeretiek magnóját, teleírt füzeteit, az üveg alatti fényképeket, okleveleket megláttak, nem akartak hinni a szemüknek. Hogy mi ezt januárban kezdtük. Jól be is sároztam őket, mert kivittem a frissen felásott kísérleti kertünkbe, az otthon mögé. A könyvtárba meg a raktárba már csak megszokásból nyitottak be. Már láttam, kész a leltár. Csak akkor lelkesedtek meg megint, amikor a nagyterem ajtajához értek, mert akkorra feleségem feltette a jövő heti televízió-műsort mutató nagy, rajzolt táblát, amelyiken az is fenn áll, hogy melyik előadás után rendezünk „trécs"-et. Így hívjuk a műsorok utáni megvitatást... Volt ám jegyezgetés, kérdezgetés, de hálistennek nem sokáig. Jött a filmharmóniás fiú, menjek már kezdeni az előadást. Mondjam gyorsan a bevezetőt.

A telt ház mellbe vágta a deputációt. Erre nem számítottak. Sietve búcsúztam tőlük. Mit tagadjam, jólesett a biztatás, a gratulálások. Duruczot ekkor már el akartam kerülni. Mit izgassuk egymást. Meglátta ki vagyok, mivé lettem, menjen isten hírével. Hanem ő maga tolatott hozzám. Rázta, szorította tenyerem.

— Kis elvtárs, engedd meg, hogy gratuláljak — tegezett le. — Meglepő, meglepő, mondhatom. Igen nagy örömmel vennénk, ha leírnád munkád csínját-bínját. Ennek az esztendőnek módszertani történetét. Küldd el nekem. Kiadnánk az egyetem évkönyvében. Ha ott nem, akkor is kézikönyv lehetne a szeminárium könyvtárában...

— Ne haragudj, sajnos, nem vállalhatom. Megígértem Povádi elvtársnak, a helyi tanácsnak, egy év alatt összebúvárlom Körmösd történetét és megírom. Történelemszakos is vagyok, meg aztán... ők adják a mindennapit. Ők...

1021

Szőllőssy Enikő

Kedd, 1968. augusztus 26.

KÉT KIÁLLÍTÁS

Szőllőssy Enikő szobrai

a Medgyánszky-teremben

Szőllőssy Enikő még nagyon fiatal: harmincéves, és csak négy esztendeje, 1965-ben mutatkozott be először érmeivel és kisplasztikáival a közönség előtt. Mindezt azonban nem mentségére kell előre bocsátanunk. Mert Szőllőssy Enikő érmeinek és kisplasztikáinak forrongó formáiból kétségtelenül világít tehetsége — művei sem mentségre, sem „magyarázatra" nem szorulnak. Sőt, ha valaki első tárlatát valamiféle „formanyomozásra" használná fel, jobbra-balra keresgélve mesterei — Borsos Miklós, Szabó Iván és Pátzay Pál — vagy kortársai oeuvre-jében, s diadallal cibálná elő az egyes formák esetleg föllelt analógiáit, vakvágányra jutna. Soha sem érkezne el oda, ahová akar: Szőllőssy Enikő érmeihez és szobraihoz, s a velük, bennük közölt gondolatokhoz.

Mert e művek megértését csak úgy remélheti valaki, ha gondolkodva közelít hozzájuk, az intellektus szintjén keresve kulcsukat. Hisz valamennyien, az érmek és a szobrok, korunk világában születtek, gondjait és örömeit tükrözik; a *Kozmosz erői*, a *Születés és halál* és az anyagrobbanásokkal teli *Átalakulások* ugyanúgy, mint a *Tengerpart* című sorozat békés nyugalmú, vagy sziklákkal teliszórt tájai.

Témáik, tartalmuk megjelölésével — címük felsorolásával — úgy véljük, máris sikerült jeleznünk, legalább körvonalaiban, hogy milyen sokrétű, teljes intellektuális felkészültségről és felelősségről tanúskodó világot épített ki (néha ugyan még meg-megbotló, formai analógiákkal terhelt) érmeinek bővülő sorozatán ez a fiatal szobrásznő.

Kisplasztikái — érdekes módon — kevesebb szenvedélyről és kutató-válaszoló szellemi feszültségről vallanak, mint az érmek. Erényük — s ezt nem vitathatjuk el tőlük — a pontos anyagérzékelés és formai nyelvi biztonság, amely alkalmas a legbonyolultabb kérdések kifejtésére is, s amelyet Szőllőssy Enikő érmeiről és kisplasztikáiról beszélve nem lehet elég megbecsüléssel említeni. Mégis, ezek a kicsiny szobrok mintha kevesebb feszültséggel átélt és megformált művek volnának, mint a plakettek. Témáik, tartalmi világuk is a megszokott körben mozog (*Hajfonó, Asszony gyermekkel, Térdeplő, Anya, Család*), s e művek ritkábban jutnak el az érmekkel egyenlő szellemi intenzitás szintjére (mint a *Napernyő*, amely formai feszültségeivel, vagy a *Kiáltás*, amely tartalmi és plasztikai telítettségével érkezik el oda).

Szőllőssy Enikő egyetlen monumentális munkájának, a balassagyarmati *1919-es emlékműnek* csak a fényképét láthatjuk a kiállításon, s ennek alapján lehetetlen véleményt mondani róla. Mindenesetre — bár ez a megjegyzés független a tárlaton látott fotótól — véleményünk szerint hasznos lenne, ha Szőllőssy Enikő — nemzedékének többi tehetséges tagjával együtt — több lehetőséget kaphatna a monumentális kísérletekre. Tehetségét edzenék az ilyen természetű próbák, mert kiragadnák a kis műfajok köréből, s bár meglehet, nem vezetnének azonnal és minden esetben eredményre, mégis érdemes lenne meghozni ezt az áldozatot éppen e növekvő oeuvre teljes kibontása, szabad fejlődése érdekében.

MAGYAR NEMZET
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magy

Dr. *Horg*
épipari mi
asárnap dé
agyar ipa
ott Moszkv
etunióban
gyüttműkö
yítésének l

Elutazása
ula elmondotta, hogy A. M. *araszov*, szovjet gépkocsiipari iniszter meghívására utaznak a Szovjetunióba, s azonkívül, hogy a miniszterrel megbeszéléseket folytatnak, elkeresnek egész sor vállalatot, kutatóintézetet. A delegációban *több nagy iparvállalatunk és kutatóintézetünk vezetői is részt vesznek*, hogy közös *[illegible] alapján készülő kocsik gyártásában.* Híradástechnikai és elektronikai üzemeket is felkeresnek, aminek ugyancsak a kooperációs lehetőségek feltárása a célja. Különösen annak lehetőségét tanulmányozzák, hogy *Magyarország hogyan vehet részt még erőteljesebben a számítástechnikai berendezések gyártásának nemzetközi kooperációjában.*

A Magyar Történelmi Társulat tisztújító közgyűlése

lyóirat kiadásának előkészítése, kialakult egy népszerű kiadványsorozat terve és továbbfejlesztették a társulat szervezeti kereteit is.

A beszámolót vita követte, majd módosították a társulat alapszabályait. Ezután került sor az új vezetőség megválasztására. Elnökké ismét *Ember* Győzőt választották. A társulat alelnökei: *Pach* Zsigmond Pál, az MTA l. tagja, *Elekes* Lajos, az MTA l. tagja, *Benda* Kálmán, a Történettudományi Intézet főmunkatársa, *Székely* György egyetemi tanár és *Vass* Henrik, a Párttörténeti Intézet igazgatója. A társulat főtitkára ismét *Berend* T. Iván lett. A Századok szerkesztő bizottságának elnökévé *Zsigmond* László egyetemi tanárt, főszerkesztőjévé *Pamlényi* Ervint választották.

t a nemzetközi kémiai szimpozion

molekuláris kémia pedig egyike a legrohamosabban fejlődő tudományoknak. A megnyitó ülésen M. *Goodman* professzor, a Brooklyni Politechnikai Intézet igazgatója tartott előadást.

A Műszaki Egyetemen a kongresszus alkalmából a METRIMPEX reprezentatív műszerkiállítást rendezett.

ülföldi tudós zi kozmikus onferencián

nyílik lehetőségük, amelyeket nem zavar sem a Föld légköre sem mágneses tere. A kozmikus sugárzási kutatások pedig hozzájárulnak olyan fontos problémák tisztázásához, mint a naprendszer és a csillagok keletkezése, amelyeknek döntő szerepük lehet az élet keletkezésének vizsgálatában is.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

AUG 26

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

Kollár Enikő

6 1969. AUGUSZTUS 26, KEDD

1021

Láttuk —

Tárlatok, koncer

Szőllőssy Enikő | Négy esztendeje végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, s egy csapásra a kisplasztikusok és az éremművészek élvonalába tört. Húsz munkája került eddig közgyűjteménybe, Bartók- és Móra-portréja, valamint 1919-es emlékműve pedig közterületet díszít. A szobrászok általában *a leszűrtet, az állandót* keresik, ennek a fiatal művésznek — mint a Mednyánszky-teremben rendezett kiállítása bizonyítja — ritka adottsága, hogy érzékenyen reagál *a világ szinte újságszerűen aktuális eseményeire és gondolataira.* Néha szinte festői érzékenységgel mintáz, és bár gondolatoktól, nemegyszer gondoktól és aggodalmaktól terhes, mégis *lírai,* vagyis nemcsak látja azt, amit mintáz, hanem *együtt él, együtt érez vele.* Mondhatnánk, hogy Szőllőssy Enikő expresszív alkat, aki önmaga kifejezését a tárgyi ábrázolás elé helyezi, — de nem különíti el a világtól önmagát: a világ ő, és ő a világ. És ez az azonosulás fegyelemre készteti. Ezért nem zilálják szét szobrait az indulatok, és a felületek érzékeny mozgása ellenére is tömbbé kovácsolja alakjait a szerkezeti egység. Jellemző ez többalakos kompozícióira is, amelyekben a belső dinamika feszültségét az alakok egymáshoz való térbeli viszonya, szembenállása, egymásra hatása is fokozza.

Az eredményes fiatal tehetségeket is jócskán felvonultató, nyári kiállítási program ezzel a tárlattal, tovább gazdagodott.

BOJÁR IVÁN

ellene szólnak a túlzott lelkendezésnek, amire — azért bevallhatjuk — hajlamosak vagyunk. De lehetetlen teljes és maradéktalan örömmel nézni egy fényes fogadó avatását, amikor néhány kilométerre tőle nincs tej és harmadnapos a kenyér.

A segélykérő telefon egy kicsit más lapra tartozik: ebben az esetben a múlt nagy tehertételű, súlyos örökségről van szó, *az állam milliókat áldoz a felszámolására.* A tényen azonban pillanatnyilag mindez nem sokat változtat: tízezrek várják, hogy ünnepelhessék az egyetlen telefont, hogy legyen egy szál, amely az ő tanyájukról a világba vezet. Mert azok az egyéb szálak, amelyek már összekötik őket a faluval, a várossal — ezt az egyet, a segélykérés lehetőségét, nem pótolják.

Életünk „kirakata" egyre több új látnivalóval gyarapszik. Építkezünk, gazdagodunk, *nincs nap, hogy valami újnak ne örülhetnénk.* De gondoljunk azokra is, akik kissé *távolabb esnek* az ünnepségek gyakori helyszíneitől. S gondoljuk meg: *jó sorrendben és tempóban* teszünk-e értük? Olykor nem pusztán a *látványosság* kedvéért áldozunk-e súlyos pénzeket valamire, ami még halasztást szenvedhetne.

Magam a 33. csongrádi segélykérő telefonnak, például, jobban tudok örülni, mint — mondjuk — egy sokat mutogatott infra pecsenyesütőnek a jó nevű fürdőhelyen. Még akkor is, ha a kettőnek — úgy hírlik — semmi köze sincs egymáshoz.

K. Gy. J.

DIPLOMÁCIA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Szőllősy Enikő

1966. SZEPTEMBER 6.

1021

Bartók-szobor Hidason

Hidason műszaki kiállítás, lacikonyhás vidámvásár fogadta a bányásznapra érkezőket, akik előtt Husz Nándor főmérnök mondott ünnepi beszédet. Hidason ez volt az utolsó bányásznap, de — tekintettel a hagyományokra — a jövőben falusi vasárnap formájában továbbra is együtt ünnepel a mecseki bányászokkal a község lakossága.

Az idei bányásznap kiemelkedő eseménye Bartók Béla bronz mellszobrának avatása volt. A községben évek óta megkülönböztetett szeretettel ápolják a nagy magyar zeneszerző emlékét: az ő nevét viseli a művelődési ház, az úttörőcsapat és most a Művelődésügyi Minisztérium ajándékaként kapták meg Bartók Béla szobrát. Szőllősy Enikő alkotását, melyet a művelődési ház parkjában állítottak fel. A leleplezési ünnepséget Dobrián Antal, a községi tanács elnöke nyitotta meg, majd Várnai Ferenc, a Megyei Tanács művelődési osztályának főelőadója méltatta Bartók Béla munkásságát. Szép Ilonka Bartókról elmondott szavalatával, a bonyhádi ezüstkoszorús Erkel-kórus Bartók-dalok intonálásával, a dunaújvárosi Mérész-testvérek, zeneiskolai tanárok pedig Bartók „Román táncok" című szerzeményének előadásával emelték a szoboravatási ünnepséget.

A hidasi bányásznap divatbemutatóval, táncmulatsággal ért véget.

— **A Divatáru Nagykereskedelmi Vállalat az OKISZ** laborral és a termelő üzemekkel közösen pénteken a budapesti Gundel Étteremben bemutatta a jövő évi fürdőruha- és strandcikk-modelleket. A bemutatott fürdőruhák többsége egybeszabott, úgy látszik ez a divat tartja magát. A kétrészes fürdőruhák felsőrésze változatlanul mellényszerű, míg a nadrág — különösen fiataloknak — pici szárral készül. Egyöntetű divatirányként jelentkezik az anyagtól elütő, élénkszínű szegélydíszítés.

— **Kecskemét határában** a Szőlészeti Kutatóintézet Mathiász János-telepén pénteken bemutatóval egybekötött csemegeszőlő-nemesítési tapasztalatcserét rendeztek. A legújabb nemesített fajtákból 3 év múlva már 1000 holdra elegendő szaporítóanyaggal rendelkeznek.

— **A lábatlani** épületelemgyártás hat fős brigádja pénteken visszaérkezett Szíriából. Hat hónapot töltöttek Aleppoban, ahol a Lábatlani Betonelemgyárhoz hasonló új üzemben a termelés beindításánál segédkeztek. A magyar tervek alapján és magyar berendezésekkel épített új gyárban előrefeszített, nagy teherbírású betonaljakat gyártanak a szíriai vasútépítkezésekhez.

— **Kolbászt készít** a Sásd és Vidéke Körzeti Földművesszövetkezet elsősorban helyi igények kielégítése céljából.

●

Időjárásjelentés

Kedden estig: kevesebb felhő, délelőtt még szórványosan előforduló esővel, délután valószínűleg már eső nélkül. Mérsékelt déli, majd északnyugatira forduló átmenetileg megerősödő szél. A nappali felmelegedés gyengül. — Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 9—14, legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 19—24 fok között. — A Balaton vizének hőmérséklete Siófoknál 11 órakor 20 fok volt.

●

— **Áramszünet lesz** szept. 6-án, 7—16 óráig Málom Megyeri szőlő, Kertváros, Mesterséges megtermékenyítő, Málomi laktanya, Remény puszta, Nagyárpád, Siklósi út által határolt területen. 8—13-ig 7—16 óráig a Szőlő u., István u., Ótemető u., Mandula u. Antal u., Ilona u., Péter u. által határolt területen. — 10-én 7—12 óráig a Vasvári P. u., Pozsony u., Killián Gy. u., Légszeszgyár u., Dohány u. által határolt területen. 11-én, vasárnap 7—15 óráig a Kovács-telep és Ujmecsekalja egész területén. (x)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 FEB 10
DÉL-MAGYARORSZÁG

Szöllősy Enikő, szobrászművész

1021

Tardi Lajos

Kiállítási napló

Embléma és belépő

Tarjánban, a Csillag téren, a Lila Akác Étterem előtt két napja áll a városrész első köztéri szobra, *Szöllősy Enikő* szobrászművész alkotása. Az első fecske, az első megvalósult szobor az 1973 őszén, a tarjáni szoborpályázatra beérkezett alkotások díjnyertesei közül.

A Sajtóház Művészklubjában a napokban nyílt meg *Sinkó* János fiatal szegedi alkotó kollázsokból, grafikai lapokból és festményekből rendezett kamaratárlata. Ez a kiállítás Sinkó első önálló bemutatkozása azóta, hogy négy esztendeje megkapta rajztanári diplomáját a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. Jelenleg a Képzőművészeti Főiskola levelező hallgatója tanárszakon.

TARJÁN EMBLÉMÁJA lehetne Szöllősy Enikő nonfiguratív alkotása. A művész magas, kecses betonoszlopra helyezte hullámokat idéző, dinamikus, áttört horizontális, hegesztett lemezkompozícióját. A posztamens szigorú, nyújtott hasábformája és a ráhelyezett átört, vízszintes plasztika szerencsésen ellenpontozva egymást T-betűt formáz. E T-betűnek szinte monogrammjellege van e városrészben — a mozgalmas, vízszintes motívumok az egymásra rakódó korok kapcsolódását, egymásra épülését is jelzik —, ugyanakkor, éppen dinamikus hullámmozgásával a közeli Tisza élményét is sűríti. A szobor elhelyezésével — legalábbis egyelőre — nem lehetünk maradéktalanul elégedettek. (Azért egyelőre, mert elképzelhető a mostani zavaró tényezők kiiktatása.) A szobor alapvetően frontális alkotás, tehát két nézetből élvezhető maradéktalanul. Véleményem szerint egy méterrel legalább magasabbra kellett volna helyezni, mert jelen állapotában zavarják az ugyanolyan magas lámpatestek. Nem válik a szobor előnyére a közvetlenül mellette álló, most az általános iskolai oktatást kisegítő barakképület sem.

Ács S. Sándor felvétele

Szobor a kockaházak között

DM röviden

Márka helyett zöldség

Molnár József felvétele

A Csongrád megyei MÉK szatymazi kirendeltségén palackozóüzem is működik. Itt palackozzák a Dél-alföldi Pincegazdaság megbízásából a márka-szőlő üdítő italokat. Műszakonként 25 ezer kétdecis üveget töltenek meg. A nyári időszakban két műszakban dolgoztak, most viszont csak egy műszakban. Ezért novembertől áprilisig a felszabadult munkaerőt átcsoportosították, és zöldséget dolgoznak fel. Szerződést kötöttek a Szegedi Konzervgyárral, hogy sárgarépa, petrezselyem, zeller és pasztinák konzervipari előkészítését vállalják, vagyis megtisztítják, felszeletelik vagy kockázzák, és egységes csomagolásban, félkész termékként küldik Szegedre. A konzervgyárban sterilizálják, s a levessűrítményekhez használják fel. Képünkön: Bodnár János targoncával rakja gépkocsira a sárgarépakockákkal telt befőttesüvegeket

AZ ANGOL NAGYKÖVET LÁTOGATÁSA

MTESZ-BIZOTTSÁG ALAKUL CSO[illegible]ÁDON

Könyv

Negyedikes gimnazista
láttam egy filmet. Címe
volt, amin a papír lá
Azóta is, ha a könyves
rom, gyakran gondolok
re, s vele a misztérium
könyv együttese jelent.
Sokféle boltba járok,
vesbolt, az valami egész
mérdek emberiszellem-
reng itt körbe-körbe, sz
ve, figyelve a földieket,
és veszik őket. Azt g
könyvesboltban, az olv
lyein többet mutatnak
berek abból az egyete
megből, amelynek birt
híján vannak, ki-ki ön
jelene — személyisége
nak itt búvárkodók és
kendermagban"-finnyás
szeműek és vájtfülűek
vájtszeműek?), olyanok,
talást keresnek és olyan
ban találnak vigasztalás
képpen egyáltalán nem
Vannak emberek, akiket
nyűgöz le, vannak, akik
— és vannak, akiket n
Mámor ez a polcok kö

Szeles idő

Várható időjárás ma estig
hajnalban többfelé ködkép
ződés, majd napközben nyu
gat felől lassan megnövekv
felhőzet, délután a Dunán
túlon már valószínűleg újabl
esővel. Az élénk, többfel
erős, északnyugati, nyugat
szél az esti óráktól mérsék
lődik. A várható legmaga
sabb nappali hőmérséklet
csütörtökön 4—9 fok közöt

Szerelmi csalódás

Ez a fekete faépitmény a Labirintus cimet viseli. Égőpirosra, hófehérre festett kisplasztikákat, réz-dombormüveket , fényesre polirozott korongok és sikok együtteséből álló, mobil forgó plasztikákat foglal magába. Izgalmas módon összegezi, azokat a gondolati és formai problémákat, amelyek Szőllősi Enikőt, fiatal szobrász generációnk egyik tehetséges tagját eddigi alkotó-pályája során foglalkoztatták.

1979. aug. 3.
TV 18.20
Képes krónika

Rövid kiállitási sétánk utolsó állomásaként Szőllősi Enikő szobrászmüvész tárlatára hivjuk fel nézőink figyelmét, amely a pesti Helikon Galériában egy hét mulva, augusztus 11-én nyilik meg. Felvételeinket még a müvész mütermében készitettük.

Szőllősi Enikő szobrászmüvész

A PLAKETTEK MŰVÉSZE

Ez az egyéni hangvétel, sajátos kifejezési készség a jellemzője viszont *Szöllősy Enikő* Mednyánszky-termi önálló kiállításának. A fiatal művésznő a mai magyar kisplasztika és éremművészet egyik legígéretesebb, legtehetségesebb alkotója. Különösen plakettjei, érmei kifejezőek. Szöllőssy Enikő annak a fiatal szobrásznemzedéknek a tagja, amelynek a magyar éremművészet reneszánsza köszönhető. A plakett és érem ugyanaz a szobrászatban, mint a síkművészetekben a grafika. És érdekes módon a két műfaj abban is rokon, hogy a többi képzőművészeti műfajoknál nagyobb szerepe van benne az irodalmi, gondolati inspirációknak. *Borsos Miklós* mondta egyszer az érmekről beszélgetve, hogy kvalitásukat tulajdonképpen hátlapjuk dönti el, nos, a művésznő bemutatott érmei, plakettjei csupa „hátlapok". A közölt gondolatok expresszív ereje sokszor szinte szétrobbantja a formákat. Olykor festői hatásúak ezek az érmek, ám ez mégsem jelenti a plasztikai műfaj feladását.

Szöllőssy Enikő művészetének meghatározó élménye egyrészt gyerekkori emlékeiként élő háború, másrészt a születés mágikus folyamata. De az ember kozmikussá tágult világa is megihlette. A modern tudomány hódításaiból két szép sorozata született. A *Holdutazás* és a *Kozmosz erői* című ek.

A kiállításon bemutatja érmein kívül bronz kisplasztikáit és rajzait is. Szobrai közül talán még mindig a Nemzeti Galériában őrzött Napernyős című a legjelentősebb, látszik, hogy legkifejezőbb műfaja mégis a plakett.

Népszava 1969. VIII. 26

nácson" határozták el, amely a San Franciscóból San Clementbe tartó elnöki gépen zajlott le *Nixon, Rogers* külügyminiszter, *Cabot Lodge* nagykövet és *Kissinger*, az elnök fő tanácsadója között.

A *VDK* párizsi küldöttsége hétfőn *sajtóközleményben bírálta Nixon amerikai elnök elhatározását.* A küldöttség szóvivője a többi között

megoszlás rendkívül eltérő. A fővárosban például egy négyzetkilométerre átlagosan 3822 lakos jut, de van olyan kerület — a VII. —, ahol 57 894. *A vidéki városok közül a legnagyobb a népsűrűség Szegeden:* 1107 négyzetkilométerenként, a megyék közül pedig *a legkisebb Somogyban:* 59.

Az ország fővárosában 1969. január 1-jén 2 010 000

Világ proletárjai, egyesüljetek!

NÉPS

A MAGYAR SZAKSZERV

SZÖLLŐSSY ENIKŐ szobrász és éremművész
Budapest, 1939

Tanulmányait az Iparművészeti és a Képzőművészeti Főiskolán végezte. 1965 óta rendszeres kiállító; 1969-ben a Mednyánszky Teremben, 1972-ben a Fészek Klubban és a TV Galériájában, 1973-ban Miskolcon, 1974-ben a Helikon Galériában jelentkezett önálló anyaggal. Egyes munkái eljutottak Lengyelországba, Bulgáriába, a Szovjetunióba, Finnországba és az NDK-ba. Több kiállítási és pályázati díj tulajdonosa. - Expresszív kifejező formáit sosem engedi szétfutni a szigoru formaérzék fegyelme, s ez a feszültség adja kisplasztikáinak és érmeinek hangulatát. Anyagai változatosak, terrakotta, ón, ólom és fa is szerepel köztük a hagyományos bronz mellett. Érdekli a monumentális és díszítőszobrászat is; eddig öt köztéri alkotását állították fel.

MŰVÉS Életrajzok 1975

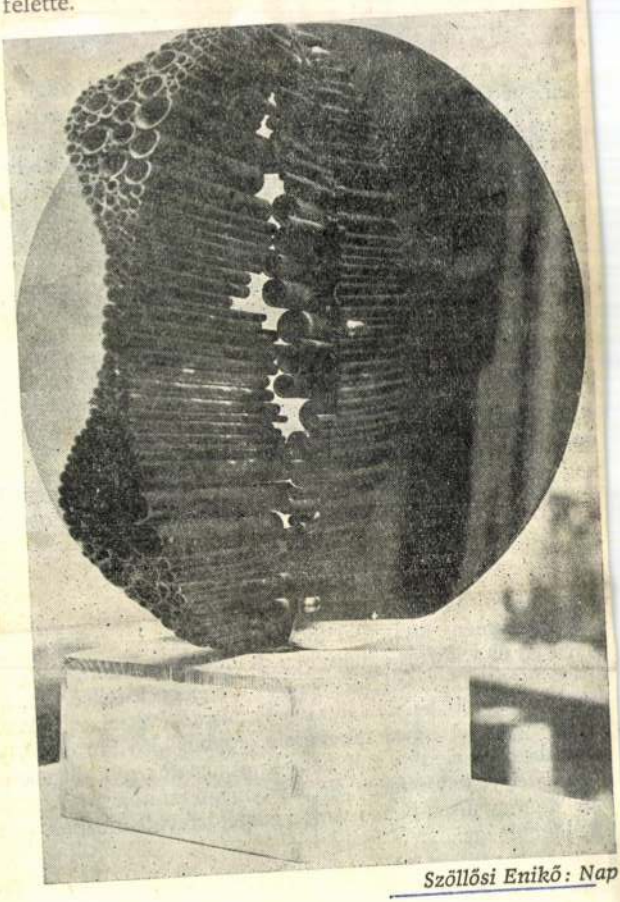
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1976 JUL

Alföld

Szöllősi Enikő

megbüntetjük eszközünket: [illegible]
tát reánk: muszáj ismét kinyitnunk, ha élünk. Eszközünk is hatalom
almunk is van felette.

1021

Szöllősi Enikő: Nap

soha.

*

Minden nagy alkotásban va
ben, végletesen kitárulkozó tajban, minden
ban.
A magába visszatérni tudó görbe már nem ad fel magának új fel
vonulásnak, a *be*-csavarodásnak ez a mozdulata az utolsó üzenet, a
hető.

Magukba-idegenedett értékek Pantheonja –
Platóni ideák kirakata: üveg mögött, dermedt tökélybe zárkózó próba
Várják, eltűrik, hogy – így vagy úgy, ahogy lehet – felöltöztessük ők
A Mitológia utolsó toronyszobája: az önirónia.

*

(Németh László): „Történelmileg beért feltételek között kell a műv
lalnia." – Szívesebben olvasnám azzal a kiegészítéssel, hogy a beért
kell mindennaposan élnünk (hogyan másképp?) – nem felejtve viszo
szet épp azáltal él, hogy szüntelen robbantással biztosítja a holnapi r

*

Hangsúly-eltolódás az életérzés, a közérzet javára, párhuzamosan a
tett cselekmény-szuggesztióval. A klasszikus cselekmény relativizá
sebesség és változás-élményben. S paradox módon, éppen a technizált
új érzékenységet, felfedezni az Állóképben a belső dinamikát, a kül
nyeghordozóbb belső, látens egymásra-következést. Mikro és mak
ségek egyidejű figyelembevétele, egybelátása lép előtérbe. Mint ak
pontjához közeledik: már nem az átmenetek nyűgöznek le (nem első
nem a legyőzött átmenetek által megteremtett új Kép, aminek a „
ban" immanensen benne van a megelőző volt mozgás, és minden elk
tett lehetősége.

*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 AUG 1 -

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1021

SZÖLLŐSSY ENIKŐ: SZÍNHÁZ

Szöllősy Enikő

faluról jött és felnőttek kö-
gos ankéton szót mert kérni.
zketve, de beszélt, beszélt, s
nulva hallgatták okos fejte-
lt az az apropó, ami miatt
az újságíró. Milyen lehet ez
rengett az újságíró, amig a
cédulája kiállitották. Biztos
es-talpas, tűzrölpattant, vas-
lyan igazi parasztlány.

nbekerült vele, megdöbbent,
itt megint baj lesz. Töré-
nű kislány állt előtte, nyú-
lábakon, sarokra kötött ba-
ól festetlen ragyogó szőke
dikáltak ki.

ísos, elmormogta a nevét, le-
tve feltette az első kérdést,
lőbb szabaduljon. Talán igy
érzékenyedést.

y elkezdett beszélni. Mint a
m kellett noszogatni, újabb
volt szükség, alig birta je-
zt, amit elmondott. Aztán
jegyzett, hiszen a portréhoz
nyag, de a kislány csak be-
szélt, nem hagyta abba.

pedig nézte. A lány nem
szemét, nyilt tekintettel be-
tén. Lobogott. Szinte még
ta ugyanazt, amit az ülésen
újságíró pedig egyre növekvő
llgatta. Választékosan be-
gondjairól, arról, hogy ő

katársai
szó, egyik
szott, nem
jon, nyilt
Elmondta,
még a k
ték pénz

Tudtam
Csak nem
lett idejö
a szertart
cionálisan
Reggel ót
kesen vill
rűen már
dának, va
nyivel joc
dezik meg, mit szeretne. Egy újságírónak kávé jár, amióta világ a világ. Fél szemmel a lányra sandított: óvatosan engedte a cukrot a csészébe, szinte nem is csobbant, vigyázva kavargatta, még a beszédet is abbahagyta egy időre. Látszott, nem szokása a feketézés, s most minden figyelmét leköti ez a számára bonyolult művelet. Hiába, gondolta keserűen az újságíró, a melósok nem kávéznak. A kávé is csak a „jónadrágosok" privilégiuma.

Aztán elbúcsúztak. A vékony leánykéz eltűnt az ő hatalmas markában. Úgy érezte, mondani kellene valamit, adósa a lánynak. De csak állt némán.

Sajnálta őt. Pedig nem is panaszkodott, természetesnek vette, hogy az iskola padjai helyett a munkapad alkotja minden

na levelek
minden ér
újságírók
valami. Ő
hívná a fi

Nem
az i
segi
mert az ú
gyan kerül
újságírással
egy újságír
tudósítások
mételné ön

Kitépett
címét, s od

Vidáman
kapun.

Budapest

1021

PERNECZKY GÉZA:

KÉPZŐMŰVÉSZET

ÉRME-GONDOK

„Das Problem" — szokták a nagy monográfiákat kezdeni. A probléma az ajtónkon kopogtat, mondhatnánk kissé irodalmiasabban, *Szőllőssy Enikőnek* a *Mednyánszky Teremben* rendezett kiállítása alkalmából.

Különös jelenség: a magyar szobrászat legbátrabb, legmodernebb és legtartalmasabb képviselői majdnem mind hatvan év körüliek. Vagyis, ezek a hatvanévesek a legfiatalabb magyar szobrászok. Velük szemben a huszonévesek és harmincon-túliak a nagyszülőkre ütnek vissza, többnyire unalmasak és problémátlan aktstúdiókon gyakorlatoznak. És ha valaki igényesebb közülük, mint például Szőllőssy Enikő, munkáin akkor is érezzük a múlt atmoszféráját. Valahol Rodin körül motoszkál a fiatal magyar szobrásznemzedék élményvilága, jóllehet sok újabb motívum is szerepel munkáikon, így a folklór, a tér kitágult dimenziói, vagy a természeti anyagok költői szépsége. Ezek az új motívumok azonban csak mint illusztratív ráadások ismerhetők fel a plasztikákon. Ezekről mesélnek a szobrok, de nem ezekből épülnek fel. A tér, a folklór, az anyagstruktúrák rajta vannak a formákon, de mintha a fiatal magyar szobrászokat leszoktatták volna arról a felismerésről, amit Beck Ö. Fülöp, Medgyessy és Bokros Birman művein oly szépen láthatunk; a szobor gondolata a felület alatt, a szobor struktúrájában fogamzik. Vagyis struktúrákat kell komponálni, nem pedig ötleteket.

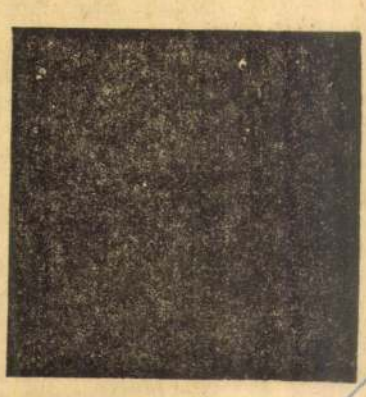
Valószínűleg sokan felszisszennek most; hiszen éppen Szőllőssy Enikő érmei igazolják, hogy mennyire fontosak számára ezek a struktúrák. A kiöntött fém megőrizte a plakettbe nyomott drótháló és különböző más anyagok plasztikáját, a kompozíció különös kagylóformák hasadásait, sugárzó testek fénycsóváit követi. Csakhogy az érem struktúrája mélyebben van, nem a felszínbe nyomott testecskékben. Az érem kerek, lapos fém, amit kézbe lehet venni, és ami eredetileg pénz volt. Az érem — mikor már „elidegenedett" a pénz funkciójától — műgyűjtők és előkelőségek kis társaságának vált a kedvencévé. Nagyon fontos társaságok voltak egyébként ezek, a reneszánsz Itália fejedelmei, vagy a századforduló igényesebb izlésű nagypolgárai. Az érem struktúrájához hozzátartozik az intimitásnak és a jó értelemben vett arisztokratizmusnak ez a légköre, és amikor ma kézbeveszünk egy érmet, az asztallapra fektetjük, önkéntelenül is a nagy régiek szerepébe éljük magunkat; viszontlátjuk arcképünket a fém csillogó felületén, vagy leolvassuk onnan a minket érdeklő szép dolgok formáit, a napsütés sugarait, a Balaton kagylós partszegélyét stb. Nincs olyan újszerű élmény, amit ne lehetne ezen a régi, kézbefoghatóan intim fémlapon elmesélni.

És mégis itt van — szerintem — az éremművészet mai használhatóságának a határa. Napjainkban és tegnapjainkban, tehát az utolsó negyven-ötven esztendőben szerte a világon nem születtek érmek a nagy szobrászok műtermeiben. Brancusi, Moore, Marini, Arp és Giacometti kerülték az érem műfaját, nyilván azért, mert ők nem mesélni akartak, és mert eleve olyan formákban gondolkodtak, amelyek széttörték ezt az intim keretet. A monumentalitás kis térben is elfér, de a kis forma is forma, és ellene szólhat egy másik formának. Mi magyarok persze szép számú értékes éremmel dicsekedhetünk az elmúlt félévszázad termését tekintve is. De Ferenczy Béni, Borsos Miklós és a többiek érmei vajon nem elsősorban a szegényesebb anyagi lehetőségek gyümölcsei-e? A magyar művészet kétkötetes története Ferenczy Béni érmeiben ragyogó művészettörténeti műveltséget lát, egyfajta humánus örökség továbbélését. Úgy érzem, azóta valamennyi magyar érem többé kevésbé ilyen művelt, humánus kommentár, csak egy hagyomány előtti tisztelgés.

A legifjabb magyar érészgeneráció nesztorául Ligeti Erikát tekintem. Az ő bemutatkozásakor hangzott el a tévé Galériájában az optimista kommentár: e fiatalok az egész világ számára értékes munkát végeznek, amikor kiemelik az érem műfaját a feledés homályából. Vigyázzunk az ilyen jóslatokkal! Az érmeket nem felejtették el sehol sem, igen nagy értékük van, s a múzeumok kincsei. De talán éppen Moore, Brancusi és Giacometti szobrainak közelségében érzik jól a mai szobrászok, hogy miért kell becsülni, és miért nem kell mintázni az érmeket. A funkciók különbsége fejeződik ki az ilyen megérzésekben.

Lehetséges persze, hogy aggódásom eltúlzott, hogy gondolatmenetem az érmek elmúlásáról elsietett és egyoldalú. Van azonban itt még egy dolog, ami nem koncepció, hanem tény kérdése. Ez pedig az, hogy mind Ligeti Erikának, mind Szőllőssy Enikőnek némileg megártott a túlsúlyba lendült érmészet. Szobrajkból sokszor hiányzik a formai váz, a plasztikai gondolat. Különösen Szőllőssy Enikő figuráiról mondható el ez a mostani kiállítás után. Mintha az érmeken begyakorolt „modern" felületet adná subául az emberi alakok köré, akiknek azonban hiányzik a csontvázuk — nem az anatómiai értelemben vett váz, hanem a plasztikai szerkezet. Ezek a szobrok igen festőiek, de csak annyiban nevezhetők kerekplasztikának, amennyiben egy plakettet, egy fakturális felületet kerekre hajlíthatunk. Mert itt van a probléma fő gyökere: Beck Ö. Fülöp plakettjei puritán formákat vettek célba, ma viszont a romantikus, a formabontó ötletek vonzzák a fiatalokat. Jogosan. De ezek az „antiformák" nem vihetők át a síkról a térbe, legalább is nem így. A modern formáknak külön iskolájuk van, s azt végig kell járni.

Lehet, hogy ez az iskola mindig is hiányzott a magyar művészeti oktatásból, és lehet, hogy a mai hatvanévesek hosszú évtizedek alatt pótolták be a hiányokat. Szőllőssy Enikő tehetséges szobrász, de nem nyugtat meg az a kilátás, hogy csak évtizedek múlva ér majd ő is célba. Ezért is írtam a fenti sorokat, és talán a szobrászok majd elvitatkoznak rajta, hogy igazam van-e. Nem az én igazam fontos, hanem az, hogy a fiatal művészek ne öregesen kezdjék el pályájukat.

KARDOS G. GYÖRGY

Sze

Theoph

Jó ideje andalgok egy pici falucska határában, fogalmam sincs róla, hogy Bulgáriában vagyok. Szovjet katonai autó hozott idáig, valahonnét a keserű, kiégett Szerbia mélyéről, a vezetőnek azt mondtam, hogy húsz kilométerre, egy Duna-parti szerb városkába szeretnék eljutni, Prahovóba. Órák hosszat kalandozott velem, végül diadalmasan letett egy falusi iskola előtt, két faragott faoszlop között, a harang alá. Betűzgetem a cirill feliratot, a falut Bregovónak hívják, ez egy kicsit hasonlít Prahovóhoz, bizonyára ezért is választotta a katona, lelkiismereti kérdést csinált belőle, hogy ne nagyon távolodjon el a falu nevétől, különben lerakott volna kétszáz kilométerrel előbb, Pozsarevácon. Nem veszem nagyon szívemre a dolgot, de azért a lelkes kiáltás is elmarad: Istenem, mindig arra vágytam, hogy meglássam egyszer Bregovót. Elég rendes falu úgy máskülönben, őszi színekben pompázó szőlősdombok veszik körül. Szekerek döcögnek el mellettem, felállított hordókkal, a hordókból kibuggyannak a szőlőfürtök. Megnyugtató idill. Hosszú idő után az első kép, ami némileg a békére emlékeztet, holott az utolsó német alakulatok éppen ezen a tájon vonultak ki alig három hete Bulgáriából.

Katonai autó fékez mellettem. A vezető kihajol az ablakon: hová? „Budapestre." Tiszta badarság, de mit mondjak? Zavartan bámul rám, s azt mondja így magyarul: „Szegín." Azután int, hogy üljek mellé, s elvisz Vidinbe. Teljesen mindegy.

Irdatlan hodály közepén fekszem egyedül egy iskola kórteremmé átalakított osztályában. Kevésre rá, hogy Vidinbe érkeztem, lábaim felmondták a szolgálatot, teljes kimerülés, ismeretlen jótevőim behoztak ide, egy tarajos göte és egy lepkegyűjtemény közé. Először egy bolgár orvos vizsgált meg, azután egy orosz katonaorvos. Néhány percre rá belopódzott hozzám egy másik bolgár orvos. Ez így van az ápolónőkkel is. A bolgár nővér alig hogy kiveszi hónom alól a lázmérőt, rögtön utána besomfordál egy orosz nővér, és ő is megméri a lázam. Az önuralmat a falon lógó képeken a komor és büszke férfiak tekintete tartja bennem. Nagynehezen kibetűzöm a nevüket: Hriszto Botev. Alekszander Sztambulijszkij.

Nem csekély feltűnést keltettem a városban, amikor megérkeztem. Ruházatom Szerbiában teljesen comme il faut-nak számított, itt összefutottak a lakosok, mintha tűz ütött volna ki. Meglehetősen hanyagul öltözöm mostanában. Mezítláb járok, cipőm már féléve levált a lábamról, viszont bokámtól a térdemig kék-fehér-piros szerb nemzeti színekben virító, fejnélküli gyapjú lábszármelegítő, erre egy csatjavesztett, elrongyolt bricseszkadrág borul. Ingem nincs. Kabátomat — elől-hátul olajjal festett sárga jelek, félreérthetetlen bizonyítékul, hogy német tábor lakója voltam nemrég — zsákkal béleltem ki, s mivel gombok nincsenek rajta, madzaggal kötöttem körül. Fejemen megfeketedett magyar katonasapka. Az úton mindenki megszólított, szörnyülködtek, átkozódtak, az érzékenyebbek sírva fakadtak. Tulajdonképpen ettől merültem ki.

Szerénytelen kórtermembe is jönnek látogatók. Egy bolgár kertész ül az ágyamon, Magyarországon élt valaha. Sapkáját gyűrögeti zavartan, s mindent elkövet, hogy megnyugtasson. „Vége háborúnak — hajtogatja —, lesz béke, meg sok zöldség, meg Lehel-piac, meg nagyságos asszony, meg sok Erzsike." Erzsike a lányokat jelenti számára általában. „Sok-sok nagy Erzsike" — mondja áhítattal.

Azután egy magyar hajós érkezik. Két hónapja aknára futott hajója a Dunán, azóta itt él Vidinben, még egyetlen hatóságnál nem jelentkezett, félt a németektől, most fél az oroszoktól. A németek idejében bújkált, de már járkál a városban, tud valamicskét bolgárul, senki sem bántja. Kezdik megszokni, az utcán ráköszönnek: Hogy van kapitány úr? Mégis fél, az a rögeszméje, hogy elviszik hadifogságba. „Maga nem tudja, mi az, Szibéria — mondja —, az apám mesélt róla. Ólombányák!" Felírja a címét. Gönyü, Komárom megye. „Ha egyszer hazajut, menjen el a feleségemhez, neki: keresse fel Farkas szemen, s figyelmeztesse, h nem felejtettem el." Boldog Lajos érezhette így magát, ban hazai látogatót kapott: zám Magyarország!

Az iskola előtt álló orosz a terembe Sziszi Sziramaho körüli kislány, kék intézet fiút keres itt, aki kék sze beszél. Ha angolul beszélő b resett volna, akkor is csa neki, mivelhogy egyedül va ja, már ismer, az úton tal éjjel nem aludt, annyira nyarú sorsom. Nagy doboz séget hozott nekem, csend az egészet. Választékosan lassan és nagyon körülmé ódon zengzettel. Először m menet nélkül tegezni kezd szófiai, francia missziós is bombázások idejére költöz rokonához, de holnapután sza. A papája tanár. „Ne jönni Szófiába?" — kérdi. mondom. „Gimnáziumba já dik. „Igen." „Ki a kedven Theophile Gautier. Főleg retem: Premier sourire Szeretnéd, ha elmondanán hogyne." Elszavalja, kis p ben a szíve fölött. Az uto könnyezik: „Printemps tu „Most pihenned kell — m holnap is eljövök." S elren letes holmimat a széken, m akasztva a lábszármelegítő. zászló színei?" „Nem, a j magyarokat jobban szere sokat sejtetően.

Alighogy elvonul egy or meg. Itt járt éppen, amikor hiányos öltözékemet, s mos kul egy derékszíjat. Nagy fekete derékszíj. Csatján a lett bíztató szavak: Gott m

Azután egy bolgár ápolór csokor őszirózsával.

Premier sourire du print

A szófiai szerelvénynek közelébe férkőzni. A pálya vonuló legényekkel, ülnek a a vonat lépcsőjén, egy kézz látjába kapaszkodnak, másí katonaládát tartják a leveg nak majd éjszakától reggel reménytelennek látszik, de vonathoz lép, szól valamit gényeknek, azok hátra fordu nek, szemükben együttérzés látok, lekászálódnak a lépcs gednek nekünk. Sziszi a per ráz valamit, mindenki segít, begyömöszölődünk a fülke telenség megmozdulni, a c is katonák kuporognak. De fázunk, a törött ablakokon szél fúj, s el-ellebegteti a t fokhagyma és bagószagot. S pislog fejünk fölött a csom ba, s megint mond valami ti gárul. Erre lemászik a csom katona, s rosszkedvűen bár, ságtalanul mutatják, hogy fog lyüket. Ez a lány csodákra fogalmam sincs, mit mesél tom, hogy valami elképeszt nem merem megkérdezni, keznem kellene. S nem is feltornázom magam a csom rossz hely, talán aludni is leh látom felülről, sikerült vala bőröndjére, az emberhullámo fölötte. Villany nincs a fülk udvar lámpásai még szórnak fényt a bozontos, kucsmás fej a vonat elindul, síri sötét le az emberek elgyötrődtek, egy félálomban szuszognak.

Egyszerre Sziszi csengő h a mocorgó, horkanó mélysé tine-t tanultatok?" „Ó, hogy tom. „Lamartine-t is szeret Sziszi —, de persze nem a

ALFÖLD

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ALFÖLD
1967 NOV

IRODALMI
ÉS
MŰVELŐDÉSI
FOLYÓIRAT

1967-11

Szőllősi Enikő

Szőllősi Enikő: Emlékműterv

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1975 MÁR 30

Szöllössy Enikő

1021

Emlékműterv

Szöllössy Enikő szobra

11.10: Zenés reklámturmix. 11.18: Otto Klemperer vezényel. Közben: 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 12.10: Édes anyanyelvünk. 12.56: Fekete Gyula írása. 13.06: Szép a világ. Operett. 13.35: Rádiólexikon. 14.05: Sebestyén János műsora. 14.49: Bangkoki levél. Feladó: Sebes Tibor. 15.00: Hírek. Időjárásjelentés. 15.08: Sikerlista — 1975. március. 15.48: Mire megvénülünk. Jókai Mór regényének rádióváltozata. 16.54: Hanglemez (MK). 16.58: Hallgatóink figyelmébe! 17.00: Hírek. Időjárásjelentés. 17.05: Nótakedvelőknek. 17.43: Lator László műsora. 17.58: Töltsön egy órát kedvenceivel. 18.58: Hallgatóink figyelmébe! 19.00: Hírek. Időjárásjelentés. 19.10: Sporthírek. Totó. 19.15: Talpalatnyi föld. Szabó Pál regényének rádióváltozata. 20.04: Lili bárónő. Operett. 20.30: Országos zenei műveltségi verseny. 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. 22.10: Sporthírek. Totó. 22.20: Slágermúzeum. 23.05: Mahler: IV. szimfónia. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Melódiakoktél. 2.00: Műsorzárás.

PETŐFI RÁDIÓ

6.58: Hallgatóink figyelmébe! 7.00: Az unitárius egyház félórája. 7.30: Lionel Rogg orgonál. 8.00: A Gyermekrádió műsora. 8.30: Az MRT gyermekkórusa énekel. 8.42: Jellinek György műsora. 9.30: Zenés beszélgetés a „Muzsikás" együttes tagjaival. 9.50: Gigi. Részletek Loewe filmmusicaljéből. 10.20: Mit hallunk? 10.50: Vasárnapi kokétél. 12.20: Jó ebédhez szól a nóta. 13.17: A Gyermekrádió műsora. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Az Ifjúsági Rádió zenés műsora. 15.00: Nagy Piroska műsora. 15.30: Francia szerzők műveiből. 16.00: Hírek. Időjárásjelentés. 16.05: Zenekari muzsika. 17.29: Nőkről — nőknek. 18.00: Hírek. Időjárásje-

[illegible] A
gely Színház
12.00: Vasárna
zart: B-dúr s
ven: C-moll z
A farkasok n
vák filmsoroz
lyes hajó. 15.1
men Endre s
molója. 15.45:
híradó. 16.15
juk! 16.40: A
rész: Ábrázol
Nemzetközi s
verseny dönt
pesti Sportcsarnokból, felvételről. 18.00: Reklámműsor. 18.10: Hazánk, Magyarország. Dokumentumfilmsorozat. XII. rész: Kezünkben a világ. 18.35: A Közönségszolgálat tájékoztatója. 18.40: Esti mese. 19.00: A Hét. 20.00: Hírek. — Sporthírek. 20.10: Hazai esték. Záróadás. 22.10: Hírek. 22.45: A felügyelő. Kiáltás az ablak alatt. Bűnügyi tévéfilm.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

6.00: Hírek. Időjárásjelentés. 6.10—7.56: Kellemes ünnepet! Közben: 6.45: Műsorismertetés. Budapest és a vidék kulturális programjából. Utána: Körzeti időjárásjelentés. 7.56: A Közönségszolgálat tájékoztatója. 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 8.05: Hallgatóink figyelmébe! 8.06: Örökzöld dallamok. 8.55: Tudásunkat a világnak. Laki Tamással beszélget Osgyáni Csaba. 9.15: A Gyermekrádió műsora a 22-es stúdióban. 10.00: Hírek. 10.03: Szimfonikus zene. 11.00: Régi híres énekesek műsorából. 11.30: Tavaszi album. 11.45: Két operettnyitány. 12.00: Hírek. Időjárásjelentés. 12.10: Tánczenei koktél. 12.55: Jó ebédhez szól a nóta. 13.44. Édes anyanyelvünk. 14.00: Hírek. Időjárásjelentés. 14.10: Zenés reklámturmix. 14.18: Otto Klemperer vezényel. Közben: 15.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 15.10: Édes anyanyelvünk. 15.56: Fekete Gyula írása. 16.06: Szép a világ. Operett. 16.35: Rádiólexikon. 17.05: Sebestyén János műsora. 17.49: Bangkoki levél. Feladó: Sebes Tibor. 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. 18.08: Sikerlista — 1975. március. 18.48: Mire megvénülünk. Jókai Mór regényének rádióváltozata. 19.54: Hanglemez (MK). 19.58: Hallgatóink figyelmébe! 20.00: Hírek. Időjárásjelentés. 20.05: Nótakedvelőknek. 20.43: Lator László műsora. 20.58: Töltsön egy órát kedvenceivel. 21.58: Hallgatóink figyelmébe! 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. 22.10: Sporthírek. Totó. 22.20: Slágermúzeum. 23.05: Mahler: IV. szimfónia. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Melódiakoktél. 2.00: Műsorzárás.

PETŐFI RÁDIÓ

6.58: Hallgatóink figyelmébe! 7.00: Az unitárius egyház félórája. 7.30: Lionel Rogg orgonál. 8.00: A Gyermekrádió műsora. 8.30: Az MRT gyermekkórusa énekel. 8.42: Jellinek György műsora. 9.30: Zenés beszélgetés a „Muzsikás" együttes tagjaival. 9.50: Gigi. Részletek Loewe filmmusicaljéből. 10.20: Mit hallunk? 10.50: Vasárnapi kokétél. 12.20: Jó ebédhez szól a nóta. 13.17: A Gyermekrádió műsora. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Az Ifjúsági Rádió zenés műsora. 15.00: Nagy Piroska műsora. 15.30: Francia szerzők műveiből. 16.00: Hírek. Időjárásjelentés. 16.05: Zenekari muzsika. 17.29: Nőkről — nőknek. 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. 18.10: Zenés reklámturmix. 18.18: Otto Klemperer vezényel. Közben: 19.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 19.10: Édes anyanyelvünk. 19.56: Fekete Gyula írása. 20.06: Szép a világ. Operett. 20.35: Rádiólexikon. 21.05: Sebestyén János műsora. 21.49: Bangkoki levél. Feladó: Sebes Tibor. 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. 22.08: Sikerlista — 1975. március. 22.48: Mire megvénülünk. Jókai Mór regényének rádióváltozata. 23.54: Hanglemez (MK). 23.58: Hallgatóink figyelmébe! 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.05: Nótakedvelőknek. 0.43: Lator László műsora. 0.58: Töltsön egy órát kedvenceivel. 1.58: Hallgatóink figyelmébe! 2.00: Hírek. Időjárásjelentés. 2.10: Sporthírek. Totó. 2.20: Slágermúzeum. 3.05: Mahler: IV. szimfónia. 4.00: Hírek. Időjárásjelentés. 4.10: Melódiakoktél. 5.00: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

9.30: Hókusz-pókusz a Kakaó Bárban. 10.00: 20 éves az MRT gyermekkórusa. Közvetítés a Zeneakadémiáról, az ünnepi hangversenyről. 11.00: Rendkívüli osztályv. Magyarul beszélő csehszlovák ifjúsági játékfilm. 14.28: Közkedvelt dallamok. Zenés olasz film. 15.15: Frédi és Béni, avagy a két kőkorszaki szaki. Amerikai rajzfilmsorozat. I. rész: Amokfutó fotózók. 15.40: Hamisítók. Lengyel ismeretterjesztő rövidfilm. 16.10: Nótaszó. „Jön a tavasz, jön már..." 16.30: Szent Péter esernyője. Ma-

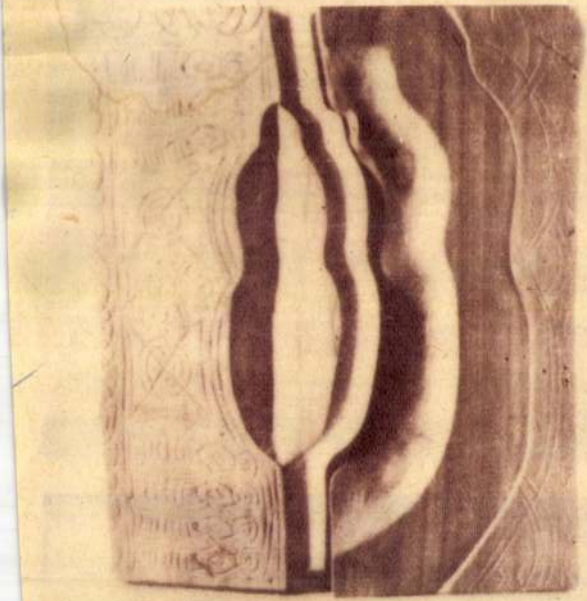
MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

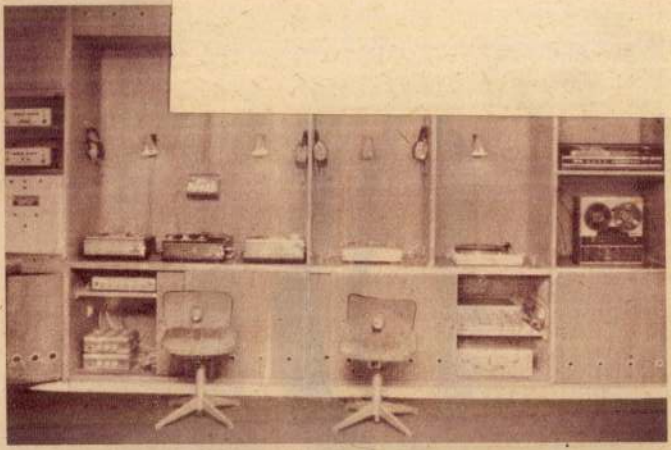
Szőllőssy Enikő szobrai
1974 – 6 művész

Népművelés

1021

A balmazújvárosi Veres Péter Művelődési Központban megrendezték Szőllőssy Enikő szobrászművész kiállítását.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-744, 340-711

Szöllössy Enikő, szobrász

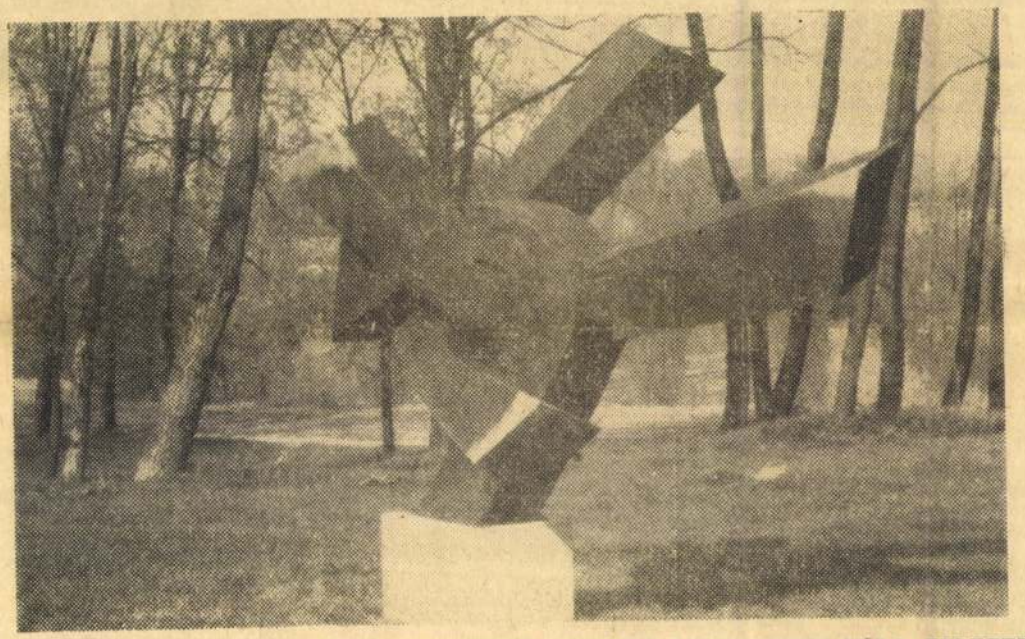
DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
1977 ÁPR 8

1021

Szoborpark

Két évvel ezelőtt, 1975 nyarán tíz fiatal vasszobrász számára művésztelepet szervezett a városi tanács. A művészek a vasmű által adott anyagból a főiskola tanműhelyében készítették el műveiket, majd — mint arra jól emlékezünk — az Uitz-teremben mutatták be munkáikat a város érdeklődő közönségének.

A nagyon újszerű hatást keltő, a hagyományos fémszobrászatban ismeretlen technológiával készült művek közül minden művész egyet-egyet itthagyott a városban, az akkor még csak tervekben létező szoborpark számára. E szobrokat — *Csáji Attila, Bohus Zoltán, Szöllössy Enikő, Szeift Béla, Seregi József, Galántai György* és *Ef. Zámbó István* műveit — a partfigyelő vállalat a múlt héten helyezte el a partfal alatti parkban. *Csikszentmihályi Róbert* és *Magyar József* szobrai már egy év óta a felső partfalon állnak. *Samu Géza* szobrát a jövő héten helyezik el.

KÉPEINKEN BALRA SZÖLLÖSSY ENIKŐ, JOBBRA LENT SZEIFT BÉLA, FELETTE SEREGI JÓZSEF TÉRKOMPOZÍCIÓJA

(Cseh

dálatos világa, és az
s és a csillagok cí-
szlovák filmeket.

T tudományos-fan-
klubja egyébként
akítja ki irodalmi
t: pályakezdő fiata-
nára novellapályáza-
tett, amelyre legfel-
sz oldal terjedelmű
április 30-i határ-
het beküldeni.

ra, hogy témája, szavakba fogható „meséje" alapján ítélje meg az alkotást. Holott a téma másodrangú. A szobor, a kép értékét nem aszerint kell mérlegelnünk, hogy mit, milyen cselekményt, történetet ábrázol, hanem aszerint, hogy a szavakkal is elmondható tartalmat a művész milyen módon fordította a képzőművészet nyelvére.

Azonos
lönbözhetn
talom dolg
táj lehet
rú, boron
csatakép gy
vagy tragik
csokor is n
alkotója tü
barnába ág
sokkal fest
hogy derű
gondolatok

ságot, amely alkotók művészi látásmódját meghatározta: a kritikai realista Munkácsynál a Bach-korszak, Renoirnál a francia polgárság „aranykorának" valóságát", Van Goghnál pedig ennek az „aranykor"-nak egyéni tragédiákat okozó válságát.

Ilyesmire azonban biztosan egyikük sem gondolt munka közben; mindhárman csupán egyéni érzéseiket fejezték ki a virágképeikben.

A képzőművészet elsőrendű feladata: a szépség ábrázolása, s erről lényegének megtagadása nélkül nem mondhat le. Még a legtudatosabb forradalmi ábrázolás is csak akkor éri el a hatását, ha magasabb rendű formában fejezi ki mondanivalóját. Enélkül legfőljebb jó szándékú illusztráció.

(Folytatjuk)

T LÁTHATJUK.
Tibor felvételei)

—, de nem volt jó, most is fáj tőle a hasam.

— Minek fogadtátok el?

— Azt mondta a bácsi, ilyen nagy fiúk már biztosan nem vetik meg a bort.

Húsvét hétfőjén sok kis- és nagyfiú keresi fel a szagosvizes üveggel az ismerős lányokat, asszonyokat, hogy szokás szerint megöntözze őket. A locsolkodókat jutalmazni kell: hímes vagy csokitojással. Ha kisebbek, esetleg néhány forinttal is. S valamivel meg is kell kínálni

HÚSVÉTOLÓ GYEREKEK

őket: finom süteménnyel, itallal. Sok felnőtt úgy gondolja, igazán nem árt egy korty gyenge likőr egy 12—14 éves fiúnak. Annyi valóban nem árt, de ha sok helyen issza meg azt az ártalmatlan mennyiséget, bizony könnyen lehet belőle rosszullét, gyomormosás, alkoholmérgezés.

A kórházak ügyeletes orvosai a megmondhatói, hogy hány gyereket szállítanak be ilyen tünetekkel húsvét hétfőjén. Egy megoldás lehet csak, egy korty alkohollal sem szabad gyereket kínálni. Minden felnőttnek át kell érezni azt a felelősséget, hogy milyen komoly következményei lehetnek, ha az italtól elbódult, félig öntudatlan, a veszélyérzettől feloldott fiatalkorú kilép az utcára a forgalomba, lemegy a folyópartra vagy más veszélyes helyre. Hozzászámítva az alkohol szervezetromboló hatását.

Az előbbi társaság eltávozott. Csöngetnek ismét. A nyolcadikos Ajti jött, a szomszédék fia. Meglocsolta a feleségemet a konyhában, s beköszönt hozzám is.

— Mennyi pénzt szedtél össze, Ajti? — kérdeztem a fiút.

— Semennyit. Nem is fogadnám el.

— Hány helyen jártál reggel óta?

— Nem is tudom hirtelen. Meglocsoltam néhány kislányt az osztályból, és olyan ismerősöknél voltam, akikkel anyuék összejárnak.

— S mivel jutalmazták a locsolást?

— Kaptam néhány hímes tojást, csokinyulat... és egy puszit is.

Átányi László

Országos ama

Április 7—8- és 9-én tartják Nagykanizsán az országos amatőr filmfesztivált, amelyen a dunaújvárosi Rosti Pál Filmstúdió is részt vesz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP
1968 JUL 24
1021

RLAP 1968. JÚLIUS 21., VASÁRNAP

Első kiállítók Vásárhelyen

Három fiatal művésznek — Ligeti Erika, Szőllősy Enikő szobrászművésznek és Geszler Mária kerámikusművésznek — adott lehetőséget a Tornyai János múzeum első kiállításuk megrendezésére. A három művész premierjére nem véletlenül került sor Vásárhelyen. Mindhárman hosszabb-rövidebb idő óta munka (művésztelepi tevékenység) és kiállítási (Vásárhelyi Őszi Tárlat) kapcsolatban álltak és állnak a várossal. Ezt a kapcsolatot erősítették és mélyítették tovább mostani közös tárlatukkal.

Fiatal művészek, írtuk, bár tudjuk, hogy a fiatalság nem esztétikai kategória, sőt olykor még csak szemléleti eligazítást sem jelent, mert vannak huszonegynéhány éves kiégett alkotók és hetven éves lelkes kezdeményezők. Ebben az esetben mégis indokolt a jelző használata, mert a minden iránt érdeklődés, a mindent újjáteremteni akarás, a mindenre rá- és elcsodálkozás, ami a kiállító művészek magatartásának egyként sajátja alkati adottságukon túl fiatalságukból fakad.

Mindkét szobrász művein érzik a formális újjáteremtő öröme. Különösen Ligeti Erika szobrain követhető az alakítás, a felra[illegible] részleteinek [illegible] ladás „[illegible] tét[illegible]

Szöllőssy Enikő: Lantos (kerámia)

Ez utóbbinál könnyedritmusú, sima felületei anyagául szívesen használja e fát. Szőllőssy Enikőt az ember és a tér kapcsolata, az előrehajló test izgalmas negatív formai foglalkoztatják leginkább. Szívesen alkalmazza a sammottos agyagot, melyből érdekesen mozgalmas és mégis egységes hatású felületeket alakít ki.

Az érmek világában fantáziájuk felszabadul a kötöttségek alól és élnek is a műfaj jóval szabadabb lehetőségeivel. Ég és föld, ember és állat, filozófia és hangulat, játék és titok egyaránt gazdag változatban ötlettelien, élnek, történnek és hatnak e műveikben. A teljesen síkban tartott felület éppúgy formai kincsestáruk része, mint „monstruózus" domborzatok váratlan megjelenése vagy akár a kusza, bonyolult szövevények összetettsége.

A kiállító művészek közti baráti kapcsolat és a rendezés érdekes, érdemes ötlete folytán a plasztikai anyagot Geszler Mária kerámiái színesítik. E kerámiák közül legmélyebb élményt a szellemesen, színesen dekoratív és mégis kifejező kerámia képek nyújtják. A bemutatott tálak érdekes és figyelemreméltó kísérletek ugyan, de itt Vásárhelyen kissé idegenek. A vásárhelyi kerámia ugyanis részben az ősi, részben a népi kerámia hagyományra épülve dísztárgyaiban is megtartotta a funkció tiszteletét és kolorit ritja is a sajátos, csak égetéssel megvalósítható színek határán belül marad. Geszler Mária táljainak egyrésze — gondolunk itt különösen a belapuló, lágyan hullámzó, gyűrődő tálakra — túllép a funkció elsődlegességének követelményén és a színeknek is váratlan, a kerámiában szokatlan egymásmelletiségével találkozunk. Fokozza ennek a formanyelvnek újszerűségét a fémnek és az üvegnek a művészi hatás szolgálatába elég gyakori használata is. A törekvés kétségkívül figyelemre méltó, de nyilván további érlelésre van szükség ahhoz, hogy a kísérletezés merészsége és a kerámia műfaji törvényei harmonikusan egybe ötvöződjenek.

Geszler Mária: Fej (kerámia)

A kiállítás további gazdagodását jelentik a kiállított lényeget mondó, az intuíció frissességét maradéktalanul megőrző rajzok is.

A kiállítás rendezője, Szalay Ferenc számos ötlettel szolgálta a művek fokozott érvényrejutását. Téres, levegős rendezése önálló létet biztosított az egyes műveknek anélkül, hogy az összhatás csorbát szenvedett volna.

A kiállítás a művészi élmény örömszerzésén túl arról is meggyőz bennünket, hogy a Tornyai múzeum olyan művészek első jelentkezéséhez nyújtott segítséget, akiknek életműve a megkezdett úton továbbhaladva az egész magyar művészet értékévé válik majd.

d. j.

Ligeti Erika: Kislovas (fa)

Ötórás csata Dél-Vietnamban

— az amerikaiak „mérsékelt veszteségével"

* SAIGON, PÁRIZS, CHILE – MTI, AFP

Dél-Vietnam legészakibb részén, közvetlenül a 17. szélességi foktól délre, Quang Tri tartományban folyó „Hastings" hadműveletük során az amerikai tengerészgyalogosok a felszabadító hadsereg egy hadosztályával kerültek harcba szombatra virradó éjjel. *A mintegy ötórás csatározás következtében a tengerészgyalogosok saját bevallásuk szerint „mérsékelt veszteségeket" szenvedtek.*

Egy AFP-közlés szerint Hanoitól körülbelül száz kilométernyire délnyugatra légiharc folyt amerikai és észak-vietnami repülőgépek között.

A hanoi rádió alapján jelentette az AFP francia hírügynökség, hogy a vietnami néphadsereg fegyveres erői és a helyi légvédelem pénteken lelőtt egy amerikai felderítő gépet és egy lökhajtásos vadászgépet Haiphong térsége felett.

A VDK-ban bizottságot állítottak fel az amerikai imperialisták Vietnamban elkövetett háborús bűneinek kivizsgálására.

Hogyan vélekedik de Gaulle megbízottja?

Jean *Sainteny* volt miniszter, aki *de Gaulle* személyes megbízottjaként *Ho Si Minh* elnöknél járt, az Europe—1 rádiónak adott nyilatkozatában kifejtette: *véleménye szerint a Vietnami Demokratikus Köztársaság sohasem fog meghátrálni egy amerikai ultimátum előtt.* A vietnamiak nem akarnak újabb Münchent — mondotta.

Sainteny kitért a vietnami fogságba esett amerikai repülők sorsára. Hangsúlyozta: *bizonyos, hogy bíróság elé állítják őket, de az esetleges halálbüntetést véleménye szerint nem fogják végrehajtani.*

Párizsban illetékes helyen megcáfolták azokat a híreket, miszerint a francia kormány közbenjárt volna Hanoiban az amerikai repülők érdekében. *A francia hatóságok nem tettek ilyen lépést és nem volt szó az amerikai repülőkről de Gaulle és Ho Si Minh üzenetváltásában sem* — közli a párizsi cáfolat.

A genfi konvenció rendelkezései

A *Le Monde* című francia lap szombati számában a hadifoglyok védelméről szóló genfi konvenció rendelkezéseit elemezve hangsúlyozta: *az egyezmény 143 paragrafusának egyetlen pontja sem zárja ki, hogy az amerikai repülőket bíróság elé állítsák! Az Egyesült Államok hadüzenet nélküli beavatkozását Vietnamban jogilag nem lehet megindokolni.*

A francia lap rámutat: a nyugati sajtóban sokat írnak az amerikai repülők sorsáról, de szinte megfeledkeznek a vietnami háború sokezer halálos és sebesült áldozatáról, valamint az amerikaiak fogságába esett vietnamiakról. *Az amerikaiak foglyaikat kiszolgáltatják a saigoni hatóságoknak, ahol nincs részük semmiféle jogvédelemben.* Az amerikai lapokban megjelent fényképek is bizonyítják, milyen kegyetlenül bánnak az amerikaiak és a saigoni katonák a foglyokkal, és számos dokumentum jelent meg a kórházak bombázásáról, napalmbombák alkalmazásáról. *Mindez a genfi egyezmények nyílt megsértését jelenti.* A Nemzetközi Vöröskeresztet ezért nehéz helyzetbe hozta az Egyesült Államok kérése, hogy járjon el a fogságba esett amerikai repülők érdekében — hangoztatja a *Le Monde* cikkében.

Hétfőn közlik az új indonéz kormány összetételét

* DJAKARTA — MTI

A hatszorosan kitüntetett Gatot Sukrisno repülőőrnagyot életfogytiglani börtönbüntetésre ítélte pénteken este az az indonéz katonai vésztörvényszék, amely előzőleg hat magas rangú tisztet halálra ítélt a „Szeptember 30-a" akcióban való közreműködés vádjával.

Sukrisno őrnagy a Djakarta közelében levő Halimi légitámaszpont egyik tisztje volt

és annak a polgári kiképzőprogramnak állt az élén, amely a baloldal milíciájának létrehozásán fáradozott. Voltaképpen ez volt az egyetlen vádpont, amit Sukrisnóra bizonyítani tudtak.

Az életfogytiglani börtönbüntetésre szóló ítéletet Sukrisno halálsápadtan hallgatta, miközben a szervezett hallgatóság fütyült, pfujolt és dobolt a lábával, mert halálbüntetést várt. Sukrisno ügyvédje bejelentette, hogy kegyelemért fellebbez Sukarno elnökhöz.

Ugyanaz nap Suharto tábornok, Indonézia katonai diktátora egy Nyugat-Jávában tartott veteránygyűlésen a baloldal ellen uszító beszédet mondott. Azt állította, hogy az elnémított kommunista párt az általános választások előtt vissza akar térni a színtérre és addig is — mondotta — akadályozni akarja az új kabinet munkáját.

Suharto megjegyzéseit a UPI amerikai hírügynökség azokkal a hírekkel hozza összefüggésbe, amelyek szerint Közép-Jáván a szélsőjobboldali mohamedán diákcsoportok és Sukarno támogatói között fegyveres összetűzések zajlottak le.

A Reuter angol hírügynökség értesülése szerint valószínűleg ma, vasárnap jelentik be az új indonéz kormány összetételét.

A kormányelnökség összeült Sukarno bogori palotájában

és ez újabb alkalmat szolgáltat Sukarno és Suharto személyes találkozására. Megfigyelők szerint a jelenlegi vezetőség megváltozik, elsősorban a legmagasabb posztokon. Erre azért számítanak, mert a szélsőjobboldali diákszervezetek hete[illegible]

Tüntetnek az amerikai négerek

* NEW YORK — MTI

Chicago és Cleveland után Brooklynban — ez New York egyik külvárosa — is fokozódnak a néger nyomornegyedek lakóinak tüntetései. *Az éjszakai viszonylagos csend után szombaton hajnalban ismét nagyszámú tömeg vonult ki az utcákra.* Az ellenük felvonultatott 1500 rendőr brutális beavatkozására a tüntetők kőzáporral és benzines palackok dobálásával válaszolt. *A rendőrség több személyt letartóztatott,* az összeütközés során egy nő, egy gyermek és egy rendőr megsérült.

Clevelandban sem csitult el a zavargások hulláma. *Szombaton kora reggel a város keleti negyedében, amely a tüntetések központja, fehér fajgyűlölők gépkocsiról rálőttek egy néger férfira, aki súlyos fejsérülést szenvedett* és a későbbi jelentések szerint állapota *válságos.*

Csongrád és Vidéke Körzeti Földművesszövetkezet az alábbi állások betöltésére pályázatot hirdet:

belső revizori munkakörbe

középiskolai és mérlegképes könyvelői oklevéllel, valamint

pénzügyi előadói munkakörbe

közgazdasági technikumi végzettséggel és gépírás követelménnyel. Földművesszövetkezeti gyakorlattal rendelkezők előnyben.

Jelentkezés: írásban, vagy személyesen.

Csongrád, Felszabadulás-u. 26. szám alatt.

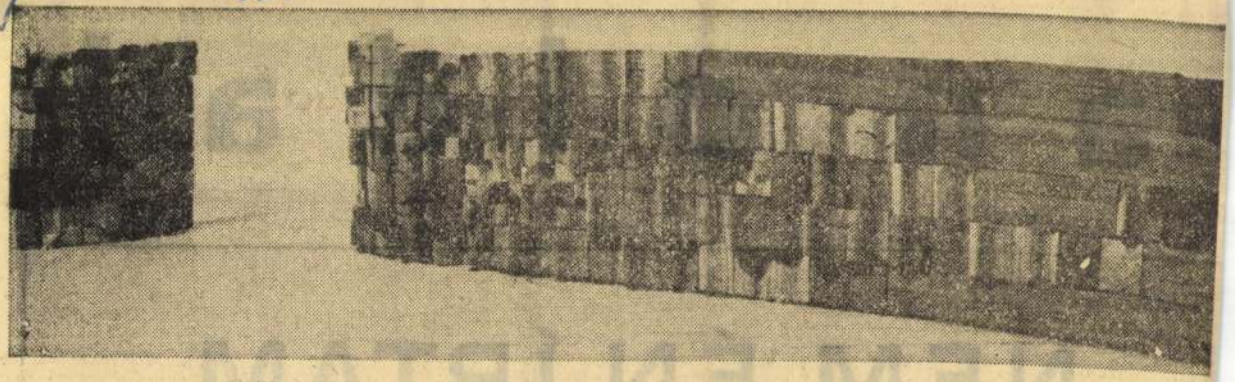
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 MÁJ 14

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Szöllössy Enikő.

1021

Szöllössy Enikő: Plasztikus zsaluzás

a n o l d a l

TIMÁR GYÖRGY:

NEM ÉN ÍRTAM

1021

1974. VIII.25. /Petőfi/ 9,40. Ka.
Láttuk, hallottuk ...

- Szőlősi Enikő szobrász művész a Helikon Galériában állított ki. Őt méltatja Sik Csaba.

- Tanácsos a cím meghatározásával kezdeni, noha a labirintus mindég azon a bizonytalan ingoványon épül, ahol a történelem a mitológiával találkozik, ezért egyértelmű jellemzése remény telen vállalkozás. A régészek a görög mitológiából ismert Minos király palotájában vélték megtalálni az útvesztő történelmi mintaképét, amelynek egymást szeszélyesen metsző átjáróit, termeit, pincéit, a kettős balta, a Labris jele díszíti.

a mitosszal való azonosítása, legalább annyira olvasmányok bátoritotta, tetszetős ötlet, mint pontos helyzet felismerés következménye. A szerkezetbe illesztett szobrok ugyan szépek de az artisztikusért nem kell a Minotaurusszal megküzdeni. A kiállitás inkább igényt jelent be, mint véglegesnek számitó megoldást, szándékot demonstrál. Megvalósulásának reméljük hamarosan tanui lesznünk.

a Krétán uralkodó király istenі eredetű hatalmának jelképe. Amilyen világos a mítosz, olyan bonyolult a magyarázat,amely hez vallástörténészek, pszichológusok, etnológusok, írók, képzőművészek, mind hozzáadták a magukét. A mesében ugyanis minden jelkép, a szereplők, a helyszínek egyaránt. Paolo Santartangeli, akinek Labirintusok könyve című művéből vett idézetekkel Szőllősi Emike kiállításának látogatóit, az útvesztő, a titok, a létségbeesés, a megtisztulás, önmagunk megtalálása és a szabadság jelképének nevezi. Picasso híres sorozatában a Minotaurost mint az alvilági erők, a tudattalanban rejtőző alantas, állati ösztönök, az emberi közösséget romlásba döntő, értelem ellenes erők, egyszerűbben a fasizmus szimbólumaként ábrázolja. Olyan történet ez, amely szakrális jelentését elvesztve is megőrzi az emberi sorsok, az ember és világ kapcsolatát értelmező jelentését, tehát nemcsak egy történelmi korszak, vagy társadalmi állapotra érvényes, hanem a teljes emberi történelemre. A mítosznak a hely és idő szellemében újraalkotandó jelképrendszere, világ magyarázat-számba menő jelentése, óriási feladat elé állítja a művészt, a téma útvesztőjéből nem könnyű győztesként kijönni. Ha illusztrálja Minotaurusz és Theseus történetét,megjelenítvén valahogy forduló pontjait, mesévé vagy ifjúsági regénnyé fokozza le. Ha a mítosz jelképeinek plasztikai jelzéseit használja fel, úgy mutogat jelentésére, mint a tanítóbácsi az abc betűire. És mennyi buktatót kínálnak a mítoszt magyarázók Freudtól- Jungig. Szőllősi Emike a cím jelentette feladat kikerülése árán kerüli el a buktatókat, Az ember sorsát jelképező mitikus drámát stilusproblémává alakítja, plasztikai ugyanis a modern képzőművészet legáltalánosabb, a technika teremtette civilizációhoz szimbolumaként ható formaelemeket, a kört és a négyszöget variálják, amiket úgy alakít, hogy magukon viseljék azoknak a mestereknek a kezenyomát is, akik az egyszerű geometriai formát ilyen jelentőségre emelték. Munkáit majdnem embermagasságu posztamensekre helyezi, amiket az útvesztő derékszögű fordulóira emlékeztető alakzatba állít. A Helikon Galériában látható Labirintus nem Minotaurusszé és Théseusszé, hanem napjaink művészéé, a mai művészeti gondolkodásé, amely oly gyakran járja saját nyomát, az önerfélelképp értelmezhető elvontságnak maga terentette útvesztőjében. A Labirintus formái végtelen mennyiségben, korlátlanul elképzelhetők, mondja Contartangeli és idézi mottóként a szobrászt. Elképzelhető tehát, ha jól értem ezt az egyetlen mű hatását keltő, szellemes szerkezetet, egy olyan művészeti korszak stilusjegyeiként is, amelyben Theseusnak magának kellene megkeresnie a kivezető útat. Még sem kerülte meg a feladatot Csak a mítoszt próbatételt helyettesítette a magával, amit jobban ismert, amivel naponta szembekerül munka közben? A kérdésben lévő kétkedést, arra jogos, vagy joftalan, de el nem ütheto feltételezés indokolja, hogy a saját helyzetének

1084

Ty-Hirdó

1021

-1972.II.23. 19,30 N.

Tv-Hiradó

- Ujpesti mütermében kerestük fel Szőllősi Enikő fiatal szobrászmüvészt. Akinek tárlata ma délután nyilt meg a Fészaek Müvész Klubban. Uj alkotó szakaszában két sztendeje fából készit dombormüveket és szobrokat. A faragott szoborelemeket vésőkkel formál a ki, finomitja, majd gyertyával égeti, amely megadja a viaszolt fának különleges fekete szinét. A cseresznye, hárs és szilfa természetes szépsége formája, az ékgyürük jól érvényesülnek az érdekes müveken. Gyakran kü,önböző szinekre esti alkotásait a szimbólikus jelentés kifejezésére. A gyász és a virágzás...a pusztulás és a megujulás ellentéteit hangsulyozza fekete és vörös szinekkel.

Ez a nagyméretü dombormü Bartók Kékszakállu herceg várát idézi. Szőllősi Enikő szobrászmüvész ötven alkotását a Müvész Klubban két hétig láthatja a közönség.

- Időjárásjelentés!

Ty- Hitrado.

1969. VIII.16. Zo.oo. Ma. Ty.

- Egy fiatal tehetséges szobrászművész szőlőért Emlék mutatvá ben készítették riportjuknt munkatársunk.

- Szobrain legnagyobb részt bronzból készültek. Az anyag bizo nyos fokig már olyve megbízásra a formáját, a stílust. Azért változatlan ezt az anyagot, mert ez lehetőséget ad csúcsra, hogy az életről nyert legalapvetőbb élményeimet és tapasztalatait anyagban kifejezésre és a formák nyelvére áttiltsam.

- A nyers ötletvéz még viszonylagos állandóságot jelent.

- A fogások fejlődnek, a felületet különböző szerszámokkal meg dolgozni és sajátságos polírozni kell.

- Legnagyobb is készített szobrokat. A terv alapján készülnek darabokat a legnagyobb és ezt villanyékkel megolvasztott ólommal öl litom össze.

- A művészet sorsa nagyságában mely átörökösei mintákra meg az anyagból.

- Természetesnek ólmai is mutatják, hogy olyan témákat és öl ményeket ábrázolhatok így, amiszobrban lehetetlen. A hőbort,

Szőlősi Enikő

1969. VIII.16. 2o.oo. Ka. Tv.

Tv- Hiradó.

1021

- Egy fiatal tehetséges szobrászmüvész Szőlősi Enikő mütermé ben készitették riportjukat munkatársaink.
- Szobraim legnagyobb részt bronzból készültek. Az anyag bizo nyos fokig már eleve meghatározza a formálást, a stilust. Azért választottam ezt az anyagot, mert ez lehetőséget ad számomra, hogy az életről nyert legalapvetőbb élményeimet és tapasztala taimat anyagban kifejezzem és a formák nyelvére átirtam.
- A nyers öntvény még cizellálást igényel.
- A fugákat levágni, a felületet különböző szerszámokkal meg dolgozni és simitógéppel polirozni kell.
- Lemezből is készitek szobrokat. A terv alapján kivágok dara bokat a lemezből és ezt villanpákával megolvasztott cinnel ál litom össze.
- A müvésznő bronz nőalakjaiban mély átérzéssel mintázta meg az anyaságot.
- Éremsorozataim cimei is mutatják, hogy olyan témákat és él ményeket ábrázolhatok igy, aminszoborban lehetetlen. A háboru, a

a Kozmosz erői, Holbéli utazás, tengerpart, születés és halál. Mindég a mozgás, a változás érdekel, az anyag egyik állapotból való átmenete a másikba. Négy éve végeztem a Képzőművészeti Főiskolát, az itt bemutatott anyag jórészt az utolsó két év termése, de néhányat válogattam az előző évek anyagából is.

- Szőlősi Enikő müveiből ma délután kiállitás nyilt a Mednyánszky Teremben.

dikó a hajó orrán lévő Nicheé szobor hasitja a vihart és a hullámokat tulajdonképpen talán pátosz nélkül is azt mondhatnám

- Hát remélem, hogy pátosz nélkül igen

- Hogy az ember minden göcsörtösség és minden nehézség mögött is mégis talpra tud állni. Ugye ez az üzenet ?

- Igen

- Köszönöm szépen. Kedves nézőink Szöllősi Mikó kiállitása és tárlata itt az I.ker.Tanács Művelődési Házában a Bem rakparton holnap szombaton délelőtt 10-től este nyolcig, vasárnap délután 3-tól ugyancsak este 8-ig van nyitva. Nagyon szeretnénk, hogyha a modern szobrászattal való megismerkedés során alkalmat találnának arra, hogy eljöjjenek és megnézzék közelebbről is ezeket az alkotásokat. Legközelebb a TV Galériája a következő hónapban jelentkezik és Eglvényes Hajba grafikáit mutatjuk be Önöknek. Köszönöm szépen, köszönöm, hogy végignézték.

mint ahogy a plakettek is szétvetik a keretüket.

- Volt még ami megragadta Önt ?

- Elsősorban az absztrakt vonásai. Nagyon szeretem a portrét is, de itt azt hiszem nem léttunk, a nyers fát, a nyers követ, ahol nemcsak a tömbben látta meg az alakot Enikő, hanem magát a megmunkálatlan anyagot is formának, szobornak látta és valószinüleg ebben rejlik művészetének igazi gyökere és igazi hatása.

-Köszönöm szépen

- a természet és a feldolgozott anyag között nincs különbség

- Kedves Szüllősi Enikő, tulajdonképpen minden művészi alkotással, minden művész valamit küld és üzen a világnak. Mit akar elmondani ?

- Ez egy nagyon jó szó az üzenet, mert feltétlenül akarok üzenni és nagyon sokat szerepelt itt az én müvein között a tragédiam a dróma és a gyész szó és én éppen azt akaron üsenni, hogy ez szerves része tulajdonképpen az életünknek és éppen ugy hozzátartozik, mint a születés és egyik következik a másikból ésmindezt amiát a sors jelent azt uraljuk is, amennyiben alá is vagyunkm neki rendelve, de valahol mindig urrá tudunk lenni rajta, ahogy a Micheé szobron látszik

- Igen, azt hiszem ez szép jelkép és, ahogy mondta Nagy Il-

ugy érzem, hogy ez a szobor maga az élet, de egy valamit itt is szeretnék kérdezni E$_n$ikőtől, előre bocsátom, ha a szobrot nézem én sokkal nagyobbnak érzem, mint amekkora a valóságban, kőben képzelem el 6-8 méter nagyságunak, sőt szinte azta mondhatném a fertőrákosi kőbányába g képzelem

- Nem is rossz gondolat

- A környezeti hangulati hayása

- A hangulati hatása, rögtön az jutott róla eszembe, vajon Enikő nem kőbe képzelte ezt a szobrot ?

- Azt hiszem, hogy majdhogynem abban, hiszen minden alkotását nagyban képzeli

- Nagyobb méretekben igen, általában hogyha fényképről nézik a szobraimat mindenki azt képzeli, hogy nagyobb és ez talán azért is van, mert én mindig nagyobban képzelem el csak a lehetőségeim ezt a méretet adják

- Igen, és néhány alkotás szinte edja magát a téma és mondanivaló is, hogy valóban ahogy Güncz Árpád emlitette 3-4 méteres nagyságban és hatásban érvényesüljön

- En mindegyiket monumentálisnak érzem és a monumentálisat érzem még a plakettekben is meghatározó jellemvonásának. Ha visszagondolok bármelyik alkotására, vagy a szememet bökném sokkal nagyobbnak léton mint amekkora a valóságban,

lam felület a fénak az anyageszépségéz kihozza. A festett szobrokban ugy érzem erről ke kellett mondani, mi volt ennek az oka ?

- Igen, ez már a korai látogatókban is felmerült eggébként

- Igen az hogy vannak szobraim amelyek nincsenek festve és vannak, amik festve vannak ez egy szándék

- és miért ?

- Vannak szobrok, például a Mjché amelynél elképzelhetetlen lenne festés nélkül. Itt ez a két szin a szél kék és a viz kék kaz a mondanivalónat alákuzza és amennyiben ez nem volna kékre festve a mondanivalónak a fele legalább elveszne. Ugyancsak a Dózsa az talán még inkább ezt a tüzk hatást nem keltené, hogyha nem volna vörösre festve. Arra törekszem minden esetben a festésnél, hogy a festés daráca meg tudjam őrizni a fénak a hatását, ż tehát ne más anyagnak hasson, hanem a néző érzékelje azért, hogy az egy festett fa

- Azt hiszem megkaptam a választ amit kérdeztem

- S a harmadik ?

- A harmadik a labirintus volna. Ę ugy érzem a Labirintus Enikő művészetének az eddigi csucsa. A plakettek szemből szemlélhetők, a többi egyalakos vagy többalakor figura körüljárható, ez az egyetlen szobor amit keresztül is lehet járni. A félig kibontott alakok meghatározottak egyszer s mindenkorra szólónk, de hogy a külső és belső nézeteket váltogatom az egymáshoz való viszonyuk állandóan változik

Szőllősi Miklós művészetében ?

- Tulajdonképpen semmi olyan ujat nem tudok mondaniy amit eddig el nem mondtak, gondolatisága, népi ihletése és a teljes elvontsága, hallatlan tömörsége. Talán azzerint válogassuk hogy mit szeretnék látni, hogy mi az ami hozzám legközelebb áll, melyikkel élnék együtt akár életem végéig szivesen

- Tessék

- Elsőnek azt hiszem az Álmot nézzük meg. Mikor először láttam ezt a szobrot, rögtön eszembe jutott egy ballada idézet "Lefeküdtem vala álompart partjára" S utánna elgondolkoztam azon, hogy miért hat rám olyan hallatlanul eredeti módon a folklór teljes erejével, talán a megmunkálatlan hette ezt, talán a nagy fafigura rajta, de mindenesetre a nem feldolgozott őseredetü folklórnak az igazi hatását érzem rajta. A másik szobor amit látni szeretnék a történelem. A történelem-ben elsősorban a megfogalmazás az ami izgat, Szőllősi Miklós itt felnőttnek tekint engem mint nézőt határozottan egyszer s mindenkorra meghatároz egy kiinduló pontot s rám bizza, hogy kibontsam belőle az asszociációkat, gondolatsort, nem elidegenedett, a gondolat szinte az absztrakció szoritásában forrón lángolóan jelentkezik teljesen emberi módon. Soha nem érzem hidegnek, amit csinál.. Itt szeretnék kérdezni valamit tőle. Tulajdonképpen ezen a szobron a felület, a megmunkált és megmunkálat-

teremtő gondolat megszületését és annak a teremtett megalkotott cselekménynek is a születési pillanatát, amint az a művész lelkében létrejött. Ő megmutatja mintegy keresztmetszetben a diót a magot, és a diónak a burkát. A növénynek a csírázását és hogyha az ő figuráját nézzük, a Józsát, amely már egy éltető eszmévé finomult és szintén egy ilyen burkot vet le magáról és mégnézzük a már látott rekapituláljuk ezeket a látott nőfiguráit, Bartóknak a Kékszakállunak a nő seregét, rab seregét, akkor érezzük, hogy ez mind szimbolikus szabadulás vágy, kitörési vágy az emberek nyügök traumák alól. És tulajdonképpen eszünkbe kell jusson nagyon szép hasonlat és a nagyon szép mondás Michelangelótól, aki azt mondta egy márványtömbre "Ebben angyal van csak le kell héntani a fölöslegeket ". Szöllősi Emikó mást mond, itt egy fatömb, kifaragom, Józsa van benne kifaragom nektek, de ami körülötte van azt meghagyom, hogy jobban lobogjon a méglya

- Köszönön szépen. Gyncz Árpád műfordító. Tulajdonképpen csak ismerőse és azt hiszem jó néhány olyan nézőnk van, akiknek könyvespolcán Golding műveinek néhány alkotása ott van és a fordító neve Göncz Árpád. Nemcsak a művész iránti barátság, hanem egyáltalán a családi vonzalom is összeköti, tehát elfogult barátot köszöntünk itt, de olyat, aki azt hiszem nyugodtan elmondhatja, mi az ami megragadta

belépése jelentkezik és szeretném most a művésznőt megkérdezni, tulajdonképpen mi vonzotta őt ehez a fa plasztikához ?

- Mindig is szerettem volna nagyobb méretekben dolgozni és tulajdonképpen ezért kezdtem el, a fával foglalkozni, viszont amikor elkezdtem a faragást akkor döbbentem rá, hogy mekkal közelebb áll hozzám az anyagnak a melegsége az organikussága azonkivül az a szempont is, hogy magam szinálom a munkát elejétől végig, tehát nincsenek közbeiktatott személyek, mint bronzöntő például, tehát a nagyobb méretek is és azonkivül, hogy az elképzelésemet jobban meg tudom valósitani a fában

- Én azt hiszem maga a fa a maga keresettségével, a maga organikus jellegével jobban is ösztönzi a művészt, jobban ihleti, mint amikor a keze alól kerül ki a munka és annak minden szépsége megcsillan előtte. No most ez a szervesség tulajdonképpen Szőllősi művésznőnél egy nagyon érdekes momentumra engedjék meg, hogy ilyen szubjektiv momentumokra mutassak rá, tudnillik, hogy a fában rejtőző csira az ami őt ihleti és minden ilyen alkotásban legyen az a Kőműves Kelemennő, legyen az a Virágzás cimü mü egy ilyen belülről kifakadó rügypattanás egyfajta magzat buroknak a megszakadását vagyunk szerencsések láthatni, ami tulajdonképpen egy generációs folyamat, egy misztikumnak a kiteljesedése, ami megmutatja a teremtés misztériumát, a

olyan nagy veszteség, el is tudjuk képzelni.
Szeretnénk kedves nézőink, hogyha Szüllősi Enikő alkotásait és a modern szobrász művészetet minél jobban sikerüljön legalább közkinccsé tenni és ezt két ilyen vendéget is hívtunk akik más és más oldalról mészint kapcsolódnak Szüllősi Enikő alkotásaihoz, részint baráti körből. Bemutatom Önöknek Bauer Jenő művészeti szakírót, aki ezt hiszem most elsőként írt a budapesti kiállításról
- Igen
- Mi ragadta meg Önt a művész alkotásaiban ?
- 1969-ben még, amikor a Nádnyánszki teremben állított ki, akkor még teljesen a plasztikának a fémmel és agyaggal kapcsolódó részébe került el a művész és ott még ez a nagyszerű fa anyagszerűség, ami a mai tárlaton látszik ez nem bontakozott ki. Ott nagyon lendületes figurákat láttunk, a Szélfutta asszonyt a többi között, amelynek ma már meglátjuk a fa.....amely azonosan dinamikus mozgásokra vall. Aztán egyfajta kozmikus urbanisztikát véltünk felfedezni, ami nézetekből és parabolákból mintegy idegen bolygón végbement atom robbanásokat szemléltetett és ennek a robbanásszerűnek, ennek a golyóval cllőtt hangulatnak a ..... ebben az imént már látott most ismét bemutatandó nagyon jó multidőben láthatjuk, átveri átlendül ebbe ez a dinamizmus A fát is, amely fa, amely fa tulajdonképpen az ő fémes orkeszterébe, a fém fuvók küzé, mint uj hangszin a fafuvók

től a humor sem idegen. Az ellentétes színekre, tehát a meleg narancsvörösre és a vele szembenálló hideg kékre épített kompozicio két teljesen hasonló figurát állit elénk, a figura szembeállitása egyúttal felcserélhetőségre kicsit arra figyelmeztet minket, hogy ne csak mindig magunkat, hanem magunkba is nézzünk, a látszat mögött keressük meg igazi egyéniségünket.

A kiállitás záró darabja a Labirintus évszredes mitoszok és modern novellák emlékét idézi fel bennünk, a titkokat feltáró, a veszélyt vállaló, a félelmet legyőző, tudásvágyó ember jelképét.

- S ahogy ez utóbbi már a tévé galériájában, folytassuk ezt a törlatvezetést, én nagyon köszönöm ugy hiszem, hogy tényleg minden tulmagyarázás nélkül sikerült a dolgok lelkét megragadni, folytassuk ezt filmmel. Filmet is készi tettünk, amely talán még közelebb visz minket Gyüllői E. ikó alkotásaihoz és világához.

- /Film/

- Erről a nézző plasztikáról pont az élet hiányzott, anjnos az eső közbeszólt, mert annyit mindent elrontott. Elrontotta a forgatást is, többszörös forgatást, szerettük volna bemutatni azt már csak illusztrációként, hogy a gyerekek hogy hancuroznak és hogy csuszkálnak, azt hiszem, hogy kicsit életközelbe hozta volna, ebből azt hiszem nem

mintc ahogy a fában a göröc, a göcs az elmultakat, a tegnapoknak minden sanyaru, szomoru vergődését, izét, beleforagását és sajnos nem látszik, mert azt élőben kellene látni, mellettem az aranyesőre viruló tegnapok ragyogó emléke, nem tudom jól érzem ?

- Igen jól

- Tulajdonképpen azt a boldogságot, amit ugyanugy magunkba rejtünk ő végérvényesen magunkba zárva, mint a fa, nagyon szeretnén ha nem lennénk tul nagyarányuak ebben az ügyben, de feltétlenül ez az ihletője árad és ezért is nagyon megragad bennünket. Tessék

- A következő kompozició a Tyrténelem.

- Nézzük meg már csak azért is, hogy a nagyságát valamennyire érzékeltessük nézőinkkel

- A kompozició dinamizmusa már tulmutat az elmult idők megformálásán, egyszerre érezzük a multat és a jövőbe tekintést és a középen elhelyezett formában a beépitett és csillogó fény fénlap, mintha a remény felvillanását jelképezné

- Tulajdonképpen egy kereszt alaku elkotésnal állunk szembe ugyse, amelynek törzsettsége, szakadottsága, kidolgozatlansága érzékelteti mindazt a vihart, amin történelmek, emberek sorsa ment keresztül. Mit nem láttunk még ?

- Hátra van még a Tykörkép cimü kompozició, mely uj oldalárol mutatja meg önállóan munkáit, azt mutatja, hogy egyéniségét

örökítő munka elkészítésére. Szüllősi Enikő egy óramozgatot készített, melynek egyik darabját látjuk most. Az óra hátlapjának felirata Petőfit idézi: Szellemét a tűz nem égető meg. Ez a gondolatot testesíti meg a Dózsa szoborban. Ebben a szoborban nem a már sokszor látott, megszokott Dózsa ábrázolással találkozunk. Nem a trónra ültetett, kezében jogart tartó, koronás figura jelenik meg előttünk, hanem nem a történelemben élt Dózsát kereste fel Szüllősi Enikő, hanem a történelmet formáló, a bennünk élő Dózsát, azt amit Petőfi verse is megfogalmaz, azt a szellemet, amit a tűz nem égetett meg. Alakja lángokból formálódik, vörösen, elevenen él, körülötte a máglya összeomlik. A történelem még több más kompozícióra is ihlette Szüllősi Enikőt, így többek között az elmult idők gondolatára. A központi motívum egy kerek forma, melyen bekarcolva a fák évgyűrűire emlékeztető spirális vonalat látunk, oldalt pedig ismét visszatérnek a népdalvonal motívumai, egy kicsit a multba nézés, a visszatekintés jelképeként

- Közbe kell szólnom, ne haragudjon, tudom, hogy a nézőt édes-keveset érdekli, hogy a műsorvezető szavára melyik a kedvesebb alkotás, de azért is érdemes hosszam nézni, engedjék meg kedves operatőr kollegánk, hogy még lássuk ezt az Elmult idő című alkotást, mert valami sajátosan fejezi ki,

- Szőr szerű formának a kettéhasadásával akartam ábrázolni, itt nem egészen látszik, hogy az első rész vörös és a felső rész pedig fekete, középen pedig egy fényes rész van iktatva, az tulajdonképpen a kétféle arcát az embernek, a kétfelé csuszást a felülemelkedést és az állandó lezuhanást. Most ennél a szobrosnál ugyanugy mint a többinél mindenütt jellemző és lényeges része a talapzat, ez a
- Igen, érdemes is végigmérni. Ezen a táblaton és nézőink majd látják igazán csak most látják, de a vendégek látják, hogyha megnézik a kiállitást mintegy szerepe van annak, hogy min állnak az alkotások ?
- Annál pedig különösen is
- Mondja csak végig, hogy miért érezte fontosnak, hogy
- Azért érezten fontosnak, mert itt látszik ez a fekete több ez bizonyos fokig megfelelő mintha is a felső résznek, ene egy ilyen ritmikus mozgást akartam adni éppen ami ezt a lezuhanást és ujra felemelkedését szuggerálja a nézőnek
- Ezek kőrtefából készült ?
- Kőrte és cseresznye
- Általában milyen fával dolgozik ?
- Főleg cseresznye és körte fával
- Mi van még hátra, amit meg akartunk még mutatni ?
- Az idei Dózsa évforduló alkalmából a Művelődésügyi Minisztérium több művésznek is adott megbizást Dózsa emlékét meg-

- Igen azt is, a háborukkal és világégésekkel teli XX.szá-
zad tépettségét, de ugyanakkor talán azt az energiát és erőt
is, ami ebben a korban rejlik. Az előzőkben arról beszéltünk,
hogy Szőllősi Zsikó milyen mélyen, gondolati síkon éli át
életének élményeit, benyomásait, olvasmány élményeit, s ezt
jelképi erővel jeleníti meg művészetében. Természetes, hogy
a mitológia is foglalkoztatta, így jutott el Mythé ábrázoló
nőnk gondolatához. A Győzelem istennője a görög művészet
egyik legkedveltebb, legismertebb témája. Mindnyájunk által
ismert a Samothraciai Nike alakja a Louvreban, a Győzelem
istennője itt éppen megérkezik egy hajóorron ér partot, lá-
ba hegye érinti ezt a hajó orrot, ruháját hátrafelé fujja
a szél. Ebben a kompozicióban is érezzük a győzelemnek ezt
az érzését, de ugyanakkor a figura szaggatottságában már
azt is, hogy ez már egy XX.századi Nikeé
- Legalább annyira talányos mitológiai alak, amit most né-
zünk meg kedves nézőink. Igazából figyeljék csak meg, a
szobor címe az, hogy Ikarusz. Ágért állk egy pillanatra, mert
talán a látogatók szemére is talán az egyik legtalányosabb
alkotás lesz. Mit akart ezzel kifejezni ?
- Az Ikarusz témáját nagyon sokan feldolgozták, mindenki
különbözőképpen
- Ez az égbeszálló és földre hulló mitológiai hős az emberi
törekvések szimbóluma
- Igen, számomra azt jelenti

szeretném kifejezni, hogy hogyan következnek egymásra a nemzedékek, s mennyiben válik az örökös meghaló az élet megujulásává, s ez minden egyes emberen keresztül az évszázadok, évezredek hogyan folynak keresztül

- Ezt a család hosta

- Feltétlenül a gyerekek igen

- Nem hangzanik, hogy megkérdeztem ?

- Nem,

- Köszönöm szépen, de menjünk tovább mert még jó néhány alkotás hátra van.

- A következő érem a Sors. Központi motivum a szerkezet, melyen a figura uralkodhat, irányithatja is, de ugyanakkor alárendeltje is. Az a formai megoldás, amelyet az előző érmekben én ezen is láttunk, tehátm az erős pozitiv negativ formákra való épitettség egy bizonyos fesmiltség után már oda vezet, hogy áttöri az éren külső keretét, s a következő sorozatban a XX.századnak egyes darabjaiban már az éren alkja áttörtté válik, tulajdonképpen ahhoz a határhoz érkeztünk el, ahova továbblépvén már a kerek plasztikák következnek

- Bonyolult dolog ám ez a XX.századnak azért, hogy ahogy így elnézzük a mieink is jól látják ezt a darabokra hasitott világot. Tulajdonképpen miről fejez ez ki ?

- Igen, a XX.századnak háborukkal

- Umagát pusztitja ?

amely szokatlan egy történetvezetésen. Tudom, hogy családos, mi a férje foglalkozása ?

- Programozó matematikus

- Hatott szülőnői hivatására, tehát a maga művészetére a férje gondolkodása ?

- Feltétlenül

- Igen ? Például hogyan ?

- Feltétlenül, hát éppen az egzaktságban, a logikusságban és a lényegre törésben

- Tehát van egy matematikai, egy mély matematikai ihletése a dolgok lényegében

- Inkább a logikusság, és a lényegre törés mai rokon a két terület között talán

- Igen, és mit változtat egy művész létében, életérzésében, kifejezésében az, hogy családos ? Megtanította valamire , hány gyereke van ?

- Három

- Megtanította valamire, többet, hozzátesz az életéhez, a kezéhez, a fantáziához ?

- Feltétlenül, tulajdonképpen már az első gyerek születése után is nagyon sok mindent másképpen láttam, de talán a döntő élmény a harmadik gyermekem a születése után volt, tulajdonképpen akkor kezdtem faragni ezeket a fákat, és úgy érzem, hogy akkor értettem meg éppen azért a generációt érzemben is

Enikő akkor egy ilyenfajta feloldódás elképzelhetetlen.
A Kőnives Kelemenné történetét megelevenítő kompozicióban az ellentétek még egy mivön belül jelentek meg. A következő mi a Virágzás, aminek később már pár darabját, a Gyászt is fogjuk majd látni, ezt az ellentétet két egymással szembenálló színben fejezi ki. A Virágzás formái a kibomlás, a kinyilás, az élet keletkezését sugallják. A központi figura zárt, kék színű, körülötte a kinyiló kibomló formák meleg narancsvörösek.. Pár darabja a Gyász, de nemcsak gondolatilag, hanem természetesen formailag is ellentéte, a befoglaló forma zárt, fekete s a benne lévő figura az egy kicsit megnyitott. Ilka Gyász az elmulást fejezi ki, de ugyanakkor maga a kompozicio tul is mutat ezen a gondolaton azzal, hogy a középen lévő figura élénk élő erős vörös és ezzel egy kicsit mintha a felmulásson felülemelkedő életre utalna. Ez a gondolat teljesedik ki a következő éremsorozat darabjain. Az Életfa, mely a generációk egymásra következését mutatja meg, a lombok között mintha az ősök alakjait idézné fel, s a Generáció, amely már címében is kifejezi, s a Generáció emi címében is kifejezi azt élet szüntelen megujulását, a generációk egymásra következését

Beszéljünk meg egyet pillanatra, ha közbeszólok, annyiszor beszéltünk a fontosságról, a sértődésről, mintha már egyáltalán nem is lehetne megsértődni, hogy engedjen meg hogy olyan kérdést tegyek fel, amely

megnőtt iránta az érdeklődés. A legegyszerűbb használati tárgyak is műtárgy rangjára emelkedtek, bekerültek lakásainkba, szobadíszek lettek. A legkülönfélébb művészeti ágak a zene, a film, a képzőművészet műfajai, az irodalom keresi annak lehetőségeit, hogy a népművészet hogy építhető be a korszerű művészetbe. Természetesen úgy nem, hogy nyersanyagként kezeljük és motívumait felhasználjuk, hanem úgy, hogy gondolkodásmódját tanuljuk meg. Szőllősi Miklós művészetéről szólva beszéltünk arról, hogy művészetét ellentétekre építi, fontos számára a kontraszt hatás. Hasonló világot találtunk a népballadákban.. Kőmíves Kelemenné története ihlette a következő kompozíciót. A fal négyszögének többje, merevsége ellentétben áll a falba zárt figura lekerekített, organikus formával és ezt a drámai hatást fokozza, hogy a fal maga kettéhasadhat, meg is nyílhat, de a figura még sem szabadulhat. Alakja beépült már a falba, alkotó elemévé, részévé vált, formái tovább gyűrűznek benne. A kompozíció szélén és hátoldalán jól ismert motívumokat látunk, az ócsolt ládát, a csont lőporszarut, bekarcolt szimbolikus emberalakjai és geometrikus mintái jelennek meg, s szemünk szeretettel el is időz ezeken a kedves motívumokon rögtön egy picit fel is oldódik bennünk a dráma, hiszen nem igazi történésről volt szó, hanem meséről. Látni fogjuk, hogy akkor, amikor a történet igazi drámáját jeleníti meg Szőllősi

egyszerre jelenik meg a részeknek egymáshoz és az egészhez való arányában. Például az előbb látott Bartók tiszteletére szobrom az öt elemből áll és ezek az elemek úgy aránylanak az egészhez, mint az egyes elemeken belül a részek. Ha most ez az arány rendszer Bartóknál az arány metszésnek speciális esete, amit én igyekeztem következetesen végigvinni ennél a szobromnál. Erre az jellemző, hogy mindig a legfeszültebb pontra épít és ennél a szobornál is ezt a legfeszültebb pontot kiemeltem még a vízszintesnek a hangsulyozásánál. Ugyanezt az arány fandet találjuk a népművészetnél és ugyancsak jellemző ez az organikus világra, tehát a virágok szirmainak növekedésében, ágak növekedésében

- Köszönöm szépen. Annyit került elő az első percekben már Bartók tiszta forrása és ihletése, hogy rpppant érdekes lenne végignézni csak az eddig látottakat úgy, hogy halljuk az Allegro barbarot azuttal Fischer Anni játékában és nézzük csak végig azt, amiről eddig hallottunk.

- /zene/

- Mi egy kis tévé készülékben, a monitoron néztük ezeket az alkotásokat. Hogy hatott a művészre ? Jól ?

- Jól, igen

- Köszönöm szépen, a népművészet volt az utolsó szó. Folytassuk a tőrlatvezetést

- Igen, manapság sokat beszélünk a népművészetről, nagyon

már eltörpül mellette. A következő órmen a királyfi már harcba is száll ezekkel az emberfeletti erőkkel a megelevenedett erdővel, a patakkal, a tündér démoni hatalmával. A Kék szakállu herceg vára érmeinek központi alakja Judit. Őt plasztikailag is kiemeli a művész, domború formái ellentétben vannak a már csak emlékképként élő korábbi szerelmek negatívba karcolt alakjaival, Judit alakja fényes, polirozott, a korábbi alakok pedig kicsit bőbeszerűek. A Kékszakállu herceg várának ténéjéve domború is készült. Ezen a domborművön a történet végső tanulságát látjuk, a szerelem tól megváltást váró férfi magáramaradt, Judit alakja is emlékké válik, a akárcsak a korábbi szerelmek ő is beépül a mult falába. A kompozició szines, a háttér arany, előtte vörösben és feketében jelentkeznek az egyes formák a hajnal jelképe, a dél szimbólumaz, az est és az éjjel.

Zenei tárgyu művek végigtekintése után önkéntelenül is felmerül mindenkiben a kérdés, hogy két ilyen ellentétes természetü művészeti ág, mint az időben megmutatkozó zene és a térben kifejezésre jutó plasztika szobrászat között milyen közös alkotó elemet találtál Bálik, hogy sikerült a kapcsolatot megteremteni ?

- Az az összekötő elem, ami a két különböző műfajt összeköti ez az arány rendszer. Az egyiknél a zenénél ezt egy egymásutánisógban a hangokban halljuk, a szobornál pedig

megkompozicióin, hanem mindig valamilyen környezetben, valamilyen helyzetben, térbe helyezve. Ebben az esetben az a tér egy színpad tere. Szinte emlékképet idéz fel bennünk ez a jelenetm,például a kórusnak és a főszereplőnek a viszonyát, 5 figurás csoport zárt tömege és a vele szemben álló karcsu, egyetlen figura rögtön feszültséget, drámai helyzetet is sugall, s ezzel megtaláltuk Szőllősi B.ikó művészetének második jellemző vonását, az ellentétekre épitettséget, a kontraszt hatást. Ebben a kompozicióban ez a gondolat még figurák alakjában élt testet, de a következő műben a Bartók emlékére készült szoborban már a figuráktól elvonatkoztatva az azonos elemekből épitett tömegek egymásmellettisége, a vertikális, tehát függőleges és vizszintes elemek egymáshoz való viszonya, elrendezése sugallja ugyanezt a feszültséget. Több más műve is készült még Bartók zenéjének ihletésére, igy például egy érmesorozat. Itt az egyes művek konkrét zene művekhez kapcsolódnak, tehát a zene és maga a történet is bizonyos fogódzókat nyujt az ábrázolás számára. Igy a Kantáta profanumba, a csarvegő változott fiu alakja, vagy a magára maradt két öreg magánya és az önálló utra kelt, tőlük már eltávozó fiu. A Fából faragott királyfi érmeivel már a mese birodalmába léptünk. Az érem középpontjában a palásttal és koronával felékesitett fabábot látjuk, még nem elevenedett meg, de már éreznük, hogy az emberek sorsába emberfeletti erők avatkoztak, a királyfi

szobrászat iránt vonzódik és arrafelé tart, életében először szerepel a tévé kamerái előtt és rögtön élő adásban. De amennyire mi ismerjük azt hiszem biztos kalauzra találunk benne.

- Az kiállitás anyagát az elmult két évben készült munkákból válogatta Szüllősi Enikő. Ermeket és kisplasztikákat látunk a tárlaton. A kisplasztikát általában 30, 50 cm-esek, a legnagyobb közülük 1,2o m. Ahogy a kamera most így lassan végigmutatja a tárlat anyagát az az érzésünk támad, amikor a terembe belépve körülnézünk s egy pillantással átfogjuk a bemutatott anyagot. Az első benyomásunk az, hogy Szüllősi Enikő művészete gondolati művészet. Munkáinak címei eligazitást jelentenek, de a művek jelentése mindig tulmutat ezeken a címeken, s ahhoz, hogy ennek a gazdag jelentésnek minden rétegét megérthessük, feltárhassuk elmélyült gondolkodásra, odafigyelésre van szükség. Megéri a fáradtságot, mert a kiállitást végigjárva a látvány örömé mellé megkapjuk az elvont gondolkodás és a rátalálás örömét is. A bemutatott anyagnak korábbi darabja a Szinház cimü kompozició. Ezzel kezdjük a tárlatvezetést, s választásunk azért is szerencsés, mert ezzel a művel rögtön be is mutatkozik Szüllősi Enikő, megtudjuk belőle, hogy mi érdekli őt elsősorban. Művészetének központi témája az emberi figura. Az alak azonban sosem áll önmagában, most sem egyedül jelenik

1821

Szállási Enikő

1972.VIII.22.TV.21.05 /11/ KJ

A TV Galériája

- Kedves nézőink! Egyhónapos nyári szünet után ismét jelentkezik a Televizió képzőművészeti rovatának műsora, szokás szerint az esti órákban, s mivel ezzel a műsorral egy állandó költözködés és hurcolkodás jár együtt visszaköltöztünk az I.ker.Tanács Művelődési Házába, ide a Bem rakpartra. Meg vagyok róla győződve, hogy a mai este és a mai tárlat nem kis meglepetést okoz nemcsak nézőinknek, hanem a látogatóknak is. Egyébként holnap délelőtt 10-től este 8-ig, vasárnap pedig délután 3-tól este 8-ig lehet megnézni Szállási Enikő alkotásait. A modern szobrászművészet jellegzetes és különös hangulatú alkotásaival találkoznak mintegy 20 szobor és jónéhány érem. A művész 1965-ben végezte a főiskolát

- Igen, mestereim Borsos Miklós, Szabó Iván és Pécsi Pál voltak. A főiskola elvégzése után fél évet töltöttem Vásárhelyen itt volt közös kiállításunk Ligeti Erikával és Gesztesi Károllyal, az első önálló bemutatkozásom 1969-ben volt a Mednyánszki teremben, a második pedig idénn a Pesszek Klubban. Végzésem óta négy körtéri munkát készítettem.

- Köszönöm szépen és az alkotásokat pedig ismertesse a művészettörténész. Nem is kis pillanat ez kedves nézőink, hisz művészettörténészünk a fiatal Nagy Ildikó, aki az Akadémiai Könyvkiadó munkatársa és minden vonzalma a modern

Egy magánzó fotográfus: Fábry Péter

Fábry Péter volt színházi ember, filmrendező, grafikákat és fényképeket is készít. Ez utóbbit — mondhatni — csak a maga kedvére teszi, de olyan színvonalon és vehemenciával hódol a kamerának, hogy el kell ismernünk — egy kiállítással a háta mögött — már mások élvezetére is. A most látható képei elé talán nem is kívánkozna több bevezetés, mégis: helyet követelnek a párhuzamok. Mindenekelőtt Moholy-Nagy, illetőleg a hatvanas évekbeli rokon törekvések, amelyek megkísérelték a század egyre technicizáltabb környezetépítésének, mint felismert alapképleteknek, a konstruktív meghaladását úgy is, hogy megkeresték-megtalálták mindazokat a médiumokat, amelyek révén megragadhatják a rohanó és túl szervezett városi élet, kultúra lényegét.

Fábry szemlélete azonos az elődökével abban is, hogy rábízza magát a „fotografáló gépre". Képei a városok belső látképeit mutatják, éppen a városi emberre jellemző bámészkodó, bezárkózó viselkedés jegyében. Szinte önnön arcváltozataival találta szembe magát, amikor az elhaladó busz utasaira szegezte a gép objektívjét, s így szimmetrikus helyzetet teremtett saját felvétele és fotografáló énje között. Ez a szimmetria tolódik el aztán más-más irányba a többi képen a fotós magatartásától és a látványhoz való viszonyától függően.

Az európai világváros, Párizs külsői esetében a fotós érezhetően hozzáigazítja mozgását az idegenebb, érthetetlenebb, mégis otthonosnak tetsző jelenségekhez. Amit Budapesten ma már ritkán érezhetünk, itt szembetűnő: az utcát belakják az emberek, s bár ők is atomizálódtak, nemcsak közlekedésre használják a várost.

A magyar metropolis perifériájának látványrajzain a tárgyi világhoz asszimilálódott, emléknyommá vált emberi jelenlétet regisztrálhatjuk. A szanált, de éppen elromosodásukban megszépülő házfalak előtt otthonra lelt a fotós, a fényképezés, annak érdekében, hogy a kiválasztott renden belül egyetlen információ se veszszen el.

Az, hogy Fábry a *minimális* beavatkozás híve, a faltanulmányokon kívül a *Biztonság* című kettős kompozíciójáról is leolvasható. Egy tipikus határhelyzetet választott, ahol kamerája dinamikusabbá válik, a mélységélességgel megváltoztatja az adott környezetet, s ezzel a gesztussal egyszersmind véleményez is.

Végül elérkeztünk egy szokatlan, de az előzményekből logikusan adódó műhöz *(Szimbiózis)*. A nagyváros „vizuális zajai" végképp elmaradnak. Figyelmünket most már nem a faltanulmányokon elért reliefszerű hatás, azaz a tépett vakolatú bérházfal köti le, hiszen az szinte teljesen a sötétségbe vész. Amit látunk (a fotós személyéhez szorosan kötődő látvány) önmagában is a legarchaikusabb esztétikai élményt nyújtja. Zavarba ejtő a „nagyvárosi dzsungel" mélyén az üveglap síkja mögé rejtett növényi állapot megmutatása. Ami természetes, az a különös? „Szimbiózis." Még szájbarágósnak is érezhetnénk a címadást és a direkten demonstrált érzést-állapotrajzot, ha nem lenne az állítás és a megjelenítés ilyen tökéletes harmóniában. Ez a válasz a „szelet ember" válasza a teljesség keresésére Budapesten, a nyolcvanas évek elején.

A sokféle fotográfusi minősítés, egzisztencia között Fábry Péter határozott helyet foglal el. A magáét.

Hudra Klára

UTAZÁS

PATAKPARTON

Ugyanis a Margit-híd pesti hídfőjénél Szöllősy, a budai hídfőnél Sztály János műterme adott, néha a szó igazi értelmében is otthont a kezdő fotográfusoknak. Ott Szeberényi Gyurka, emitt Papp Kálmán és e sorok írója lábatlankodott. A fotóközélet hangulata alapján nem volt élesen megkülönböztetve, ki kinek a tanítványa. A segítség — akár a gyakorlati tanítás — mindenkinek kijárt, aki igényelte azt. Így szeretett mesterem elhunyta után szinte természetesnek tűnt, hogy Kálmán bácsi védőszárnyai alatt kötöttem ki többedmagammal. A meleg barátság azt jelentette, hogy igényt tarthattunk a kemény kritikára. Sértődés? Ugyan! Hiszen a nagyok sem kímélték egymást. Egy 1950 körüli országos kiállítás megnyitója után tanúja voltam, amikor Vadas Ernő kérdőre vonta Kálmán bácsit, mert régi képet állítottak ki tőle. „Mondd meg Kálmán, mit fejlődtél a negyvenes évek óta! Nézd meg, mindenki az életet fényképezi. Ezek régi képeid, így nem tudom, fotózol-e manapság". Nos, a válasz nem késett soká, Vadas szép *Vasvárosa* mellé nyugodtan odaállíthatta az ezután készült képeit.

Szöllősy Kálmán nem volt örökmozgó riporteralkat. Ahogy nem is mindenkinek tiszte és feladata korunk nagy eseményeinél fotósként jelen lenni. A fényképezők nagy többsége a hétköznapok krónikása. Szöllősy Kálmán életének utolsó alkotói szakaszában tudatosan vállalta, hogy ő lesz „a szürkék hegedőse". De nem szürkült el soha. Látásmódja friss és eleven maradt. Fiatalabb alkotói korszakában kedvelte a nagyszabású, olykor kosztümös, többalakos kompozíciókat (*Tavaszi allegória*, és más hasonló képei). Késői műveire a kiérlelt, egyszerű megoldások a jellemzők. Képeit nézve nyilvánvaló, hogy tudott valami olyat, amit sokan már későn, még többen sohasem ismernek meg. Értette és érezte az emberek belső vívódásait, kétségeit és képein mindezt vissza is tudta adni. Pályája töretlen ívű, életének szinte utolsó percéig alkotott. Már nem járt be nagy távolságokat az elnyűtt kerékpáron, mégis nagyobb utat tett meg: a szépség fotográfusából a lélek fotográfusa lett.

Chochol Károly

Szöllősy Kálmán emlékkiállítása — születésének 100. évfordulója alkalmából — 1987. szeptember 10-én 17 órakor nyílik és 27-ig tekinthető meg (hétfő kivételével naponta 11—18 óráig) a Budapesti Fotóklubban (Budapest V., Belgrád rkp. 17. V. em.).

A művész sírjának (Rákoskeresztúr 91/7-es parcella, első sor, húszas sír) megkoszorúzására szeptember 10-én 11 órakor kerül sor.

VÍZESÉSBEN, 1939

BRETAGNE-I NŐK, 1939

némi anyagi segítséget remélve, ha a „havi 200 pengő fixszel" a fotós már akkor sem viccelt. Nagyon sok művészi fotográfus választotta akkor a szakfényképész szakmát és próbált ilyen formában megélhetéshez jutni. A bajok ellenére termékeny korszaka volt ez a magyar fotóművészetnek, amelyet a II. világháború szakított meg.

A romokon újraéledő fotográfiáról már a szemtanú hitelességével szólhatok. A MADOME, a mai Budapesti Fotóklub igazi alkotóműhely volt. Nagynevű fotográfusok baráti közössége, amelyet a fotóművészethez való hűség jellemzett. Divat volt a klubszeretet, a fiatalok nevelése, az önzetlen munka a közösségért. A mesterek és a kezdők viszonyát a segítőkészség és a tisztelet jellemezte. A klubnapok órái kevésnek bizonyultak, találkoztunk közös fotótúrákon, esztétikai megbeszéléseken, és a kiállítási kollekciók kidolgozása, összeállítása alkalmából, a „két szomszéd vár" valamelyikében.

ROBOT, 1940

vel. Még ez évben — 1933-at írunk — megbízásokat kap az IBUSZ Rt.-től. Utazott az országban, a legtöbbször kerékpáron, és fényképezte hazánk természeti és néprajzi szépségeit. Nem elégedett meg a felszínes csillogással, megpróbálta a látottakat árnyaltabban ábrázolni. Észrevette a szegény embereket, fényképezte gondjaikat, örömeiket. Nem lett szociofotós, tőle tudom, hogy soha nem tartotta magát annak, de becsületes, jó művész volt, így alkothatott ebben is kiemelkedőt. Felejthetetlen képei: *Esztena a gyergyói havasokban*, *Illusztráció egy Gorkij novellához*, *Munka* és sorolhatnánk tovább. A kortársak, Eke Mihály, Csörgeő Tibor, Haller F. G., Kunszt János, Ramhab Gyula, Rehák Tibor, Sztály János, Zajky Zoltán, szellemileg jelentős, magas színvonalú közeget jelentettek. A nemzetközi sikereken felbuzdulva szervezett ILL—PHO néven kis csoportot, amolyan képügynökség-félét. Így küldték képeiket a külföldi képeslapoknak, magazinoknak,

MÁZSÁLÁS

Felelős szerkesztő: Kaján Mária
Szerkesztőség: Budapest IX.,
Mester utca 34.
Telefon: 334-509
Levélcím: Budapest 1906
Kiadja a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat,
Budapest VII.,
Lenin krt. 9—11.
Telefon: 222-408
Felelős kiadó:
Siklósi Norbert vezérigazgató
87-724 Révai Nyomda,
Budapest
Felelős vezető:
Horváth Józsefné dr.

Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalban, a Posta hírlap-üzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodában (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1., 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámára
Előfizetési díj 1/4 évre 66 forint
Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat (H-1389 Budapest, postafiók 149) és külföldi bizományosai
HU ISSN 0427-0576

A szerkesztőség munkatársai:

Bán Gabriella
J. Király István
Keslerné Fátrai Mária
Mányoki Endre
Sóvári Zsuzsa
Varga Jánosné

Tördelőszerkesztő:
Einhorn Péter

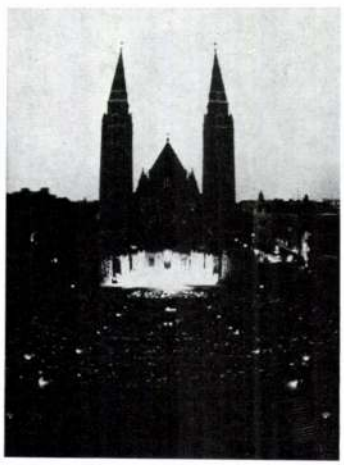
fotó

FOTÓSZAKLAP, MEGJELENIK HAVONTA

A TARTALOMBÓL

A lélek fotográfusa: Szöllősy Kálmán (Chochol Károly) 338
Egy magánzó fotográfus: Fábry Péter (Hudra Klára) 344
Fotós epigrammák: Váradi Zoltán fotói (Tóth Attila) 350
Az idő emlékkönyvébe — Kecskeméti Kálmán kiállításáról (J. Király István) 354
Tájkép csata után — Fejezetek a hadi fotográfia hőskorából, 1840—1914 (Szilágyi Gábor) 356
Az önműködő élességállítás a gyakorlatban II. (Sárközi Zoltán) 359
Fotó és mágia (Keserü Katalin) 363
Brómezüst képek kémiai színezése I. (Dr. Horváth István) 368
Közelfelvételek zoomobjektívekkel (Bárdics József) 371
Vadfényképezés a budakeszi vadasparkban (Mendlik Gyula) 372
Ofotért bemutatók (Járai Rudolf) 373
Bevezetés a fényképezésbe — Dr. Szimán Oszkár könyvéről (Futaki) .. 382
Angyalföld '87 (Szemadám) 383
Érzékeny vaslemezek — Fuszenecker Ferenc kiállítása 384

1987/8

A borító oldalain a következő képeket közöljük:

HORLING RÓBERT:
DÓM TÉR
(a szegedi kiállítás anyagából)

SZÖLLŐSY KÁLMÁN:
FÉRFIAKT,
AZ ÉN OBJEKTÍVEM

FÁBRY PÉTER:
FRANCIAORSZÁG
(képek egy sorozatból)

SZÖLLŐSY Kálmán fot. Fotó34.évf.8.sz.1987

A lélek fotográfusa

Szöllősy Kálmán (1887—1976)

Neve összeforrt, szinte egyet jelent a magyar fotóművészettel. Nincs nehéz dolgom, amikor az emlékeimben kutatva szeretném magam elé idézni törékeny, kicsiny alakját. Máris előttem áll a halk szavú, kedves mosolyú Kálmán bácsi. Irigye, ellensége talán nem is volt soha. Kritikusa, múzsája igen. Elsősorban szeretett felesége, aki számtalan kép készítésére indította. Ezek természetesen messze túlemelkedtek a családi fotók színvonalán. Részei lettek a magyar és az egyetemes fotótörténetnek.

Most nyíló kiállítása kapcsán előttem van szinte az egész életműve. Groteszk fintora a sorsnak, hogy egy hangyaszorgalmú fotográfus legjelentősebb alkotása, kísérletei felhalmozhatók egy nagyobb íróasztalra. A készítés sorrendjébe rendezett negatívok alapján rekonstruálható élete. Az első amatőr felvételek 1906-ban készültek. Technikája gyorsan javult, és elkészítette az első komponált képeit. Szakáll Gézától a nyersanyag mellé buzdítást, tanácsokat kapott. Bemutatta az akkor már neves fotográfusoknak, Vydarény Ivánnak, Kankovszki Ervinnek és Balogh Rudolfnak, a „mester"-nek. Főként ez utóbbi hatására fordult érdeklődése a művészi igényű fényképezés felé. Sokáig, több mint húsz évig tanult, míg végre egy kiállítás kapcsán közönség-érettnek érezte alkotásait. Ezután sorban következtek a sikeres kiállítási képek. Az üvegnegatívok közt megjelennek a sík- és tekercsfilmek és ezeken a már merésznek, formabontónak számító mozgástanulmányok, szabadtéri aktok, tárgyfotók — az *új tárgyiasság* jegyében.

A szépen induló pálya kis híján derékba tört. A szerény tisztviselő munkája a harmincas években feleslegesnek minősíttetett. A hobbi kenyérkeresetté alakul. Szerény műtermében fényképészként keresi a betevőt. Változik a kép a fotóéletben is. A Balogh Rudolf nevével fémjelzett úgynevezett magyaros stílust energikus és tehetséges fotósok fejlesztették tovább. Másrészt a már nem titkolható társadalmi problémák hatására erősödött a kritika hangja. A Kassák vezette fiatalok Munka csoportja, a 100% fotósai dokumentálták, hogy a fotóművészet többre hivatott a puszta gyönyörködtetésnél. Szöllősy Kálmán életének igazán jelentős alkotói korszaka akkor kezdődött, amikor elnyerte a Főváros 400 pengős nagydíját *A fekete hajó* című képé-

ESZTENA A GYERGYÓI HAVASOKBAN, 1940

Gépismer

E SE

Ezeknek a gépeknek a legnagyobb része normálfilmes (24×36 mm) méretben készül. A legelterjedtebbek: Contax D, Pentacon, Prakti, Praktica, Praktina, Zenit, Praktiflex, Exa, Exakta.

Az utóbbi években elterjedtek a 6×6-os méretű egyaknás tekercsfilmes gépek is: Praktisix, Hasselblad. A felsoroltakon kívül a legegyszerűbbtől az automata gépekig a legkülönbözőbb típusokat gyártják.

Ezeknek a gépeknek, ellentétben a kétaknás (Rolleiflex stb.) típusokkal, egy sötét terük van, ezért a terjedelmük is kisebb. A gép felső részén kiképzett, ún. kereső aknában lengő tükör vetíti a képet a képernyőre (matt üveg). A rendszer nagy előnye, hogy a képbeállítást és a felvételt ugyanazon objektívvel végezhetjük, s így az objektív esetleges hibái is szembeötlőbben mutatkoznak. Hátránya, hogy a tükör a felvétel pillanatában felcsapódik, a kép egy pillanatra eltűnik.

A tükrös gépek bonyolultabb szerkezetűek, így a hibalehetőségek is nagyobbak, tehát több gondot kell kezelésükre és ápolásukra fordítanunk. Az egyaknás tükrös gépeket két fő csoportra oszthatjuk: redőny és központi záras gépekre.

A *redőnyzáras* gépek szerkezetileg egyszerűbbek. Objektívjüket könnyebben cserélhetjük, mert a zárszerkezet (redőny) közvetlenül a negatív előtt helyezkedik el. Megfelelő csigamenettel ellátott sok régi vagy más fényképezőgéphez való, különböző gyújtótávolságú objektívet sikerrel használhatunk.

A *központi záras* gépeken a legrövidebb expozíciós idő kb. 1/500 mp. A villanólámpák a legrövidebb időnél is működtethetők. Ezeknek a gépeknek két típusa ismert: az egyiknél (normálfilmes gépek) a zárszerkezet a gépbe van építve, ez módot ad az objektívek cseréjére is bizonyos korlátok között. A másik fajtánál a központi zár minden egyes objektívbe külön-külön van beépítve (pl. 6×6 cm-es Hasselblad). Ez lényegesen megdrágítja a gép, illetve az objektívek előállítását.

A filmek betöltéséről már írtunk, de itt is felhívjuk a figyelmet: befűzés előtt tanácsos a gép aknáját ellenőrizni. A leggondosabb kezelés esetén is előfordul, hogy a tekercsfilmről ragasztószalag vagy a normálfilmből egy kis darabka a tükör alá kerül. Ezt csak akkor vesszük észre, amikor az exponált filmet előhívtuk és folt mutatkozik a negatívon. Ennek elkerülése érdekében mielőtt filmet fűzünk a gépbe, ha lehet vegyük ki az objektívet, nyissuk ki a hátlapot, és nyitott zárral mind a két oldalról vizsgáljuk át a gépet. A filmdarabkát vagy ragasztópapírt csipesszel óvatosan távolítsuk el. A zárt hátlapú gépeket az objektív kiemelése és a zár kinyitása után elöl vizsgáljuk át.

Előfordul, hogy a film előhívás után teljesen vagy részben üres. Ennek oka, hogy a zárszerkezet hamarabb nyit ki, exponál, mielőtt a tükör teljesen felcsapódna. Ezt úgy ellenőrizzük, hogy az objektívet kivesszük, kinyitjuk a hátlapot, és a gépet fény felé fordítva függőleges és vízszintes helyzetben, a leghosszabb és a legrövidebb zársebességgel többször exponálunk, közben megfigyeljük, hogy mielőtt a zár kinyílna teljesen felcsapódott-e a tükör. Amennyiben eltérés mutatkozik, feltétlenül forduljunk szakemberhez.

Élességellenőrzés: Az élességi eltérés többnyire a tükör vagy keresőakna matt üvegének (pentaprizma) előállításából adódik. A legtöbb gépnél a tükör, illetve a matt üveg csavarokkal állítható. Erősebb ütődés, rázkódás, ami más gépeknél rendszerint nem okoz zavart, itt eltérést okozhat. Ilyen hiba esetén is tanácsos műszerészhez fordulni.

Nem ritka, hogy az önkioldó szerkezet vagy a zár, ha hosszabb expozíciós időre van állítva, a gomb megnyomásakor csak akadozva vagy egyáltalán nem indul meg. Ezt gyakran a gép olajozott, zsírozott forgóinak kiszáradása okozza, különösen olyankor, ha a kamerát hosszú ideig nem működtették. A rövidebb expozíciós idők sokszor ilyenkor is kifogástalanul működnek. A hiba kijavítása szakembert igényel.

A kinyitható hátlapú redőnyzáras gépek redőnyének lefutását is házilag ellenőrizhetjük. Az objektívet kicsavarva vagy teljes nyílásnál tartsuk a gépet erősebb fényforrás felé (kb. 60 W-os izzó megfelelő). A negatív helyére tegyünk egy darabka vékony papírt és exponáljunk különböző időket. A redőny lefutásakor a papírlap kivilágításából jól látható, hogy egyenletes erősségű fény éri-e a papírlapot. Ha a fény túl erős, gépünket tartsuk távolabb a fényforrástól. Ha a papírlap nem egyenlő módon világítódik meg, a redőny lefutása nem megfelelő, szabályozásra szorul. (Az eltérés egyébként a színes diafelvételeken mutatkozik meg feltűnően.)

Az expozíciós időeltérés másik oka — különösen ugróblendénél — az iriszlamellák lassú működése. A kinyitható hátlapú gépet fény felé fordítva, ezt átnézéssel ellenőrizhetjük. A záridőt állítsuk a legrövidebbre és a rekeszt a legkisebbre, midőn a zár kinyílik, a rekesznek feltétlenül a beállított értékre kell ráállnia.

A beépített fénymérős gépeket fokozottabban óvjuk a rázkódástól és ütődéstől.

Botta Dénes

ABLAKOK (1959)

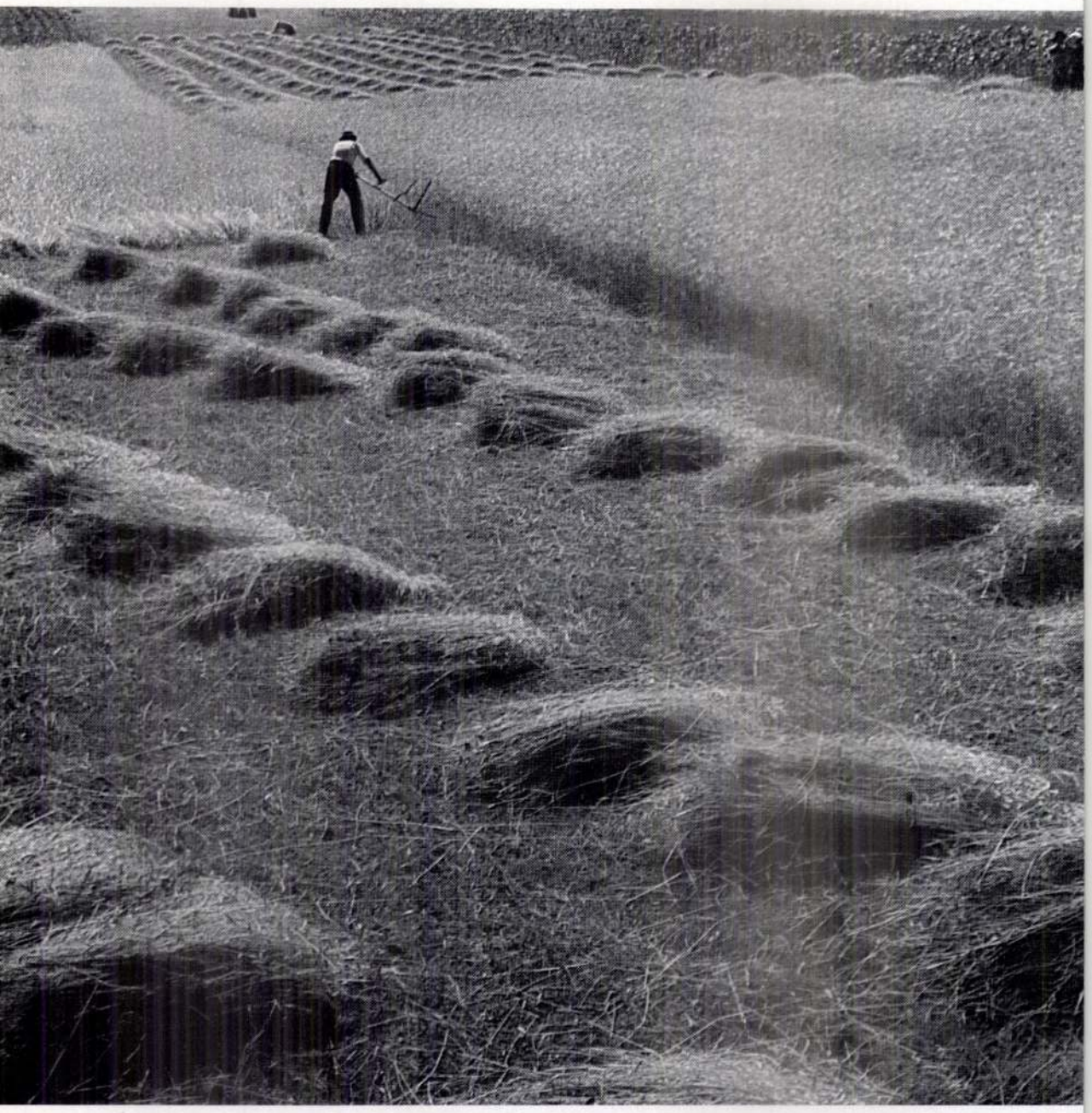
ros!) hangvételű, mai szemléletű művészfényképezés megteremtése irányában, amivel mindeddig adósak a kortárs fotoművészek.

Az új, *lelkes* művészet csak a művészeti hagyományok bázisán épülhet fel. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy Szöllősy Kálmán életműve, képei, negatívjai rendelkezésünkre állnak. Ezeknek helye, úgy vélem, a Fototörténeti Múzeumban volna a többi nagy mesterünk, köztük a szocialista fotósok értékelt anyaga mellett.

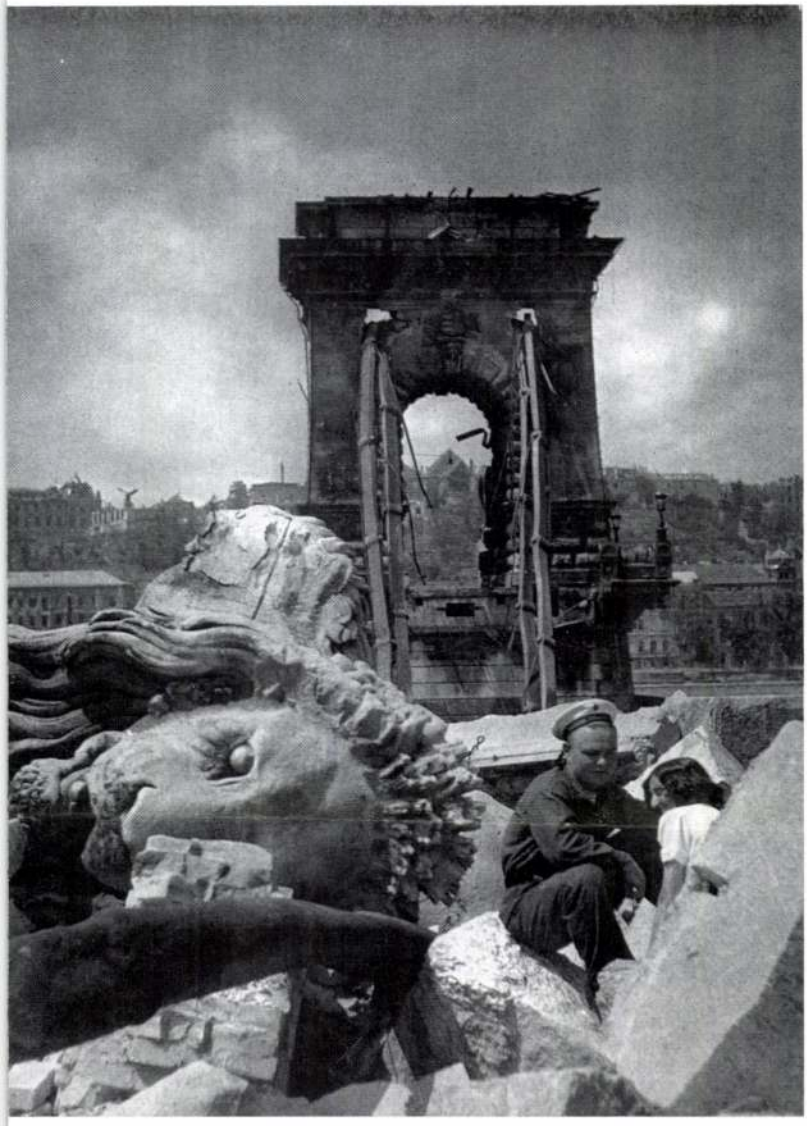
Kálmán bácsi ma is tevékenykedik saját kedvtelésére, példát mutatva az ifjabb generációnak. Ehhez a munkához kívánunk további jó egészséget, töretlen alkotókedvet.

Kovács István Károly

17 ÉVESEK (1961)

ARATÁS SOLYMÁRON (1949)

LÁNCHÍD (1945)

BARELLEK (1941)

sára szolgáljon, hogy 13 éves koromban Pécsről a Balatonhoz gyalogoltam, 18 éves koromban pedig kíváncsiságból Budapestről kiindulva gyalog jártam be Erdélyt. Két társam csak Nagyváradig bírta a fáradalmakat, én azonban Brassóig eljutottam. Szeretem a természetet és a hazámat, tájaival, műemlékeivel, népviseleteivel, népének életével. Ezért fotografáltam gyakran a falusi életet, a földműves munkáját, s bevallom, az élet esztétikumot feltáró, szép mozzanatait és motívumait kerestem, mert ez igenis volt és van, bár a mai fiatalok mintha el lennének riasztva az élet szépségeinek meglátásától.

Más példa: mikor annak idején újságban olvastam a régi Tabán lebontásának tervéről, heteken át egyebet sem tettem, mint fényképeztem az eltűnő, jellegzetes városrészt, hogy legalább fotóban éljen tovább romantikája. A mai életnek is van sodra, romantikája, pátosza, csak észre kellene venni."

Elgondolkoztató szavak! Talán felébresztik a gondolatot, hogy ideje volna már kísérletet tenni valamilyen jellegzetesen *magyar* (nem magya-

ELINTÉZETLEN ÜGY (1958)

FARAGOTT LÉPCSŐHÁZ NAGYSZEBENBEN (1940)

SZOBAFESTŐ (1940)

MÁSOLÓ A LOUVRE-BAN (1933)
←

TIROLI TÁJ (1937)

azt jelenti, hogy szembe fordulok mindennel, ami új, hanem azt, hogy szelektálok. Az értelmetlen vagy csupán technikailag bravúros képeket nem tudom becsülni, ha hiányzik belőlük az emberi tartalom és mondanivaló. Sajnos, a mindenáron új hajszolása napjainkban gyakran vezet tévútra.

Gondolok például a mozdulásos életlenséggel elkövetett sok visszaélésre, a túlzásokra és a határt nem ismerő egyénieskedésekre. Hol vannak ezek a képek a „Fúria" megdöbbentő erejétől, melynél viszont csak ez az ábrázolásmód biztosíthatta a maximális hatást.

A színes fénykép jelentőségét elsősorban a sajtó és az alkalmazott fotográfia területén látom. Valamirevaló képes folyóirat színes kép nélkül szegényesen hat. Ettől eltekintve, kevés olyan színes képet láttam eddig, amely különösebb hatást gyakorolt volna reám.

A fotoművészet területén — folytatta Szöllősy Kálmán — azért maradtam meg, mert mérhetetlenül szeretem a természetet. Ennek illusztrálá-

A FEKETE HAJÓ (1931)

megjegyezve, mint Moholy-Nagy, Weston és mások témáinak „újrafelfedezője".) Fotói felölelik a fényképezés csaknem minden témakörét, közérthetőek, csakúgy mint írásai.

Hibák? Tévedések?

Természetesen ezek is adódtak életében, munkásságában, s Szöllősy Kálmán vállalja is őket, beleértve a nemes eljárással vagy lágyrajzú objektívvel készült impresszionisztikus felvételeit. Ezek azonban — e sorok írójának megítélése szerint — nem is annyira a művész, mint a kor jellemzői, és mint ilyenek értékelendők. (Ki kéri számon Giottótól vagy Raffaellótól Monet és Renoir színeit?)

Több mint négy évtized intenzív fotoművészeti munkájára visszatekintve megkérdeztem hogyan vélekedik a mai, az övétől sok vonatkozásban elütő fotoművészetről, és mi az a belső hajtóerő, amely ilyen hosszú időn át megtartotta a fotoművészet tántoríthatatlan hívének?

„A mai fotó sok törekvésével egyetértek, sokkal azonban nem. Ez nem

CSERESZNYEÉRÉSKOR (1938)

FÁRADSÁGOS MUNKA (1960)

tulajdonsága más téren is megmutatkozik, mégpedig nevelő munkájában. Ennek színtere utóbbi időben főként a Budapesti Fotoklub, amelynek egyik legrégibb tagja. Számtalan előadás, értékelés s egy szakkönyv a képmódosító eljárásokról a pedagógusi tevékenység állomásai. Áldozatvállalásának legfőbb bizonyítéka talán mégis az, hogy napi kenyérkeresése, szakfényképészi munkája után (1945 óta) van ideje és energiája saját művészi képeinek megalkotásához, a szakmunkák és ismeretterjesztő művek olvasásához. Ez ebben az életkorban szinte hihetetlenül hangzik — hányan csinálnák utána?

Képeit nézve feltűnik a gondos, érzékeny komponálás. Mindig esztétikai oldalról közelíti meg a témát, nem a meghökkentés az elsődleges célja. (Elképzelhetetlen volna drótok és deszkák fotográfusaként, mellesleg

ILLUSZTRÁCIÓ EGY GORKIJ-NOVELLÁHOZ (1931)

elégült passzivitással veszteséget okoznak maguknak is és fotokulturális érdekeinknek is. Szöllősy Kálmán művészi tevékenységének legfőbb rugója soha nem a pillanatnyi anyagi érdek volt, hanem az alkotásnak, a világ esztétikai megismerésének az öröme.

Itt szeretnék rámutatni egy másik jellemvonására, a szívós kitartásra. Képeit (nemcsak az ismerteket) nézve láthatjuk, hogy egy-egy témához többször, néha évek múltán is visszatért, küzdve önmagával, míg csak az elképzelt legjobb megoldás megszületett.

A hűség és szívósság magyarázatot ad arra is, honnan ered áldozatkészsége. Ismerősei tudják, hogy még néhány éve is kerékpáron járta be a Balaton környékét új fototémákat keresve, az elmúlt évben pedig tekintélyes gyalogtúrát tett Szlovákiában, fényképezőgépe társaságában. Említett

ALFÖLDI JUHÁSZ (1960)

riája" című képét a washingtoni fotomúzeum vásárolta meg 1938-ban. A fotokedvelők tisztelt Kálmán bácsija ma is állandó résztvevője nemzeti és nemzetközi kiállításoknak; ugyanakkor sok neves fiatalabb magyar fényképező távol tartja magát az ilyenfajta szerepléstől, talán azért, mert ez „nem kifizetődő" annak, aki már révbe ért és nevet szerzett magának, vagy talán más okból. Arra kevesen gondolnak, hogy ezzel az olykor ön-

VÉRTESTOLNAI SVÁB ASSZONY (1962)

A KOBAK (1938)

HÓFUVAROZÁS A DUNA-PARTON (1929)

kész munkának is, amellyel évtizedek óta szolgálja a magyar művészi fényképezés nemes célkitűzéseit. Ennek jellemzésére íme néhány adat: 1927 óta — amikor először szerepelt nemzetközi kiállításon Budapesten — *ezer nemzeti és nemzetközi kiállításon vett részt.* Eredmények: 13 arany, 9 ezüst, számos bronzérem és oklevél. Igen sok képe jelent meg bel- és külföldi fotoművészeti és más folyóiratokban. Olyan tekintélyes lapok méltatták munkásságát, mint a svájci Camera, a londoni Amateur Photographer, a német Fotofreund, az osztrák Die Galerie, amelynek hosszú ideig munkatársa is volt.

Kiállítási képeinek egy-egy másolatát és „adatait" indexes kis könyvben őrzi, s ebből tudható meg, hogy például a „Hát-akt" vagy a „Vihar a Hortobágyon" című képei 60 kiállításon szerepeltek, a „Tavasz allegó-

TÉGLAGYÁRI MUNKÁSHÁZAK (1929)

TAVASZI ALLEGÓRIA (1934)

Nyolcvanadik évét töltötte be szeptember 10-én *Szöllősy* Kálmán, a kiváló magyar fotoművész. Meleg szeretettel üdvözli őt ez alkalomból a FOTO szerkesztősége és olvasótábora, s mindazok, akik személyét vagy munkásságát ismerik.

E cikk szűkre szabott kerete nem engedi meg egy egész életmű bemutatását, s ha képeinek részletes értékelésére nem is térhetünk ki (ez egy

Kálmán 80 éves

VIHAR A PUSZTÁN (1938)

Az ellentmondások — vagyis inkább a minduntalan a rideg valóságra figyelmeztető jelek — gyakran csak az aláírásban tolakodnak az előtérbe. Szivet markoló az a mosolygó kisfiú fej, amely repesz ellen védő kalapban néz a látogatóra a falról. (Hinnéd: A meleg miatt viseli!)

A képek harmadik csoportját a felhőtlen témájúak meghatározással illetném. Ide sorolnám a „Sétá"-t, ahol a névtelen vietnami család útnak indul, s ahogy a világon mindenütt szokás: a legifjabb polgár a kerékpáron foglal helyet. Az apa tolja a járművet, míg az anya, akár nálunk, féltő gonddal figyel. Szép fotó a „Rizspalántázók" mind beállításában, mind kidolgozásában, s végül itt kell említeni nem utolsósorban „A jövő ígéreté"-nek pátosszal teli optimista asszonyalakját a csecsemővel.

A Laoszban készült fotók egyszersmind az ott kialakult sajátos életformát is bemutatják. Tudósítanak a barlangi nyomdákról, a sziklák védelmében szövő asszonyokról, a szülőszobáról, amelyben a természetes boltozat biztos menedékében világra jön a szabadon élni akaró emberke.

Mintegy hatvan kép jelzi a „Vadas Ernő Teremben" *Pálfai Gábor* képességeinek újabb kiteljesedését. Ugyanakkor művészi tanúságát annak az igazságnak, hogy házakat el lehet pusztítani, az embereket meg lehet ölni, de egy egész népet nem lehet térdre kényszeríteni, s az igazságot sem elnémítani.

Vietnam — hirdetik a fotók — él és harcol. Bízik önmagában és barátaiban, pártjában és vezetőjében Hó apóban, akinek elgondolkozó, bölcs arca a fiatal fotós számára minden bizonnyal sokáig emlékezetes beszélgetés portréba foglalt emléke.

Ábel Péter

RIADÓ HAIPHONGBAN

1021

Önarckép (1965)

Szöllősy

A magyar fotográfia mesterei

1021

Szőllősy Kálmán fotoművész kiállítása

Ma 12 órakor nyílik meg hivatalosan a pécsi származású fotoművész gyűjteményes kiállítása a Városi Művelődési Ház nagytermében. A közel száz művészi alkotást először a Budapesti Fotoklub mutatta be és a fővárosban sok ezer látogató gyönyörködhetett naponta a rendkívül érdekes — közel 40 esztendős fotoművészeti fejlődést átölelő alkotásokban. A Mecseki Fotoklub hálás feladatra vállalkozott, megismerteti a művészetekért rajongó pécsi és baranyai közönséggel is Szőllősy Kálmán életművét. A megnyitót a Magyar Fotoművészek Szövetsége képviseletében Kálmán Kata fotoművésznő tartja, aki a megnyitó után tárlatvezetés keretében ismerteti a kiállítás anyagát.

Szőllőssy Kálmán 1887-ben született és az idősebb fotoművész-generáció tagja. Tanulmányai szólították el fiatalon városunkból, de rajongó szeretete szülővárosáért a távollét évtizedei alatt sem csökkent. Az elsők közt volt, aki még a távolból is a Mecseki Fotoklub tagja akart lenni. Több mint 50 évvel ezelőtt kezdett fényképezni és a fotoművészet félévszázadának irányzatai, szemléletei, kétségei és nekilendülései tükröződnek a kiállítás képanyagán. 1927 óta számtalan hazai és nemzetközi kiállítás szereplője. Sikereit, alkotásainak művészi elismerését arany, ezüst és bronz érmek, oklevelek sora bizonyítja. Fotoirodalmi munkásságából szakmai és esztétikai cikkei hazai és külföldi szaklapok hasábjain jelentek meg. Ez év októberében kerül kiadásra szakkönyve a fotográfiai képmódosító eljárásokról, ami régi igényt elégít ki.

Szőllősy Kálmán alkotásaiban az élet őszinte élményeinek megörökítésére törekedett és ezt mindenkor önmaga személyiségének szűrőjén keresztül tudta adni. Nem kereste soha a divatos, dekoratív hatásokat, mentes minden erőltetettségtől — képeinek gazdag tartalmiságában a tónusok és a technika mesterkezű művelőjeként mutatkozik be. Nem tagadja, hogy volt időszak, midőn mai látásmódjához és esztétikai felfogásához viszonyítva túlhaladott stílusutakon kereste még a művészi beteljesülést.

Az ifjúság örömteli mozgalmas élete és az élet sokrétű felnőttkori problémái egyaránt foglalkoztatják — megelőzve a szociofoto korszakát. A nyugalmas természeti szépségek egyéni megörökítésén túl, derűs alkotásokban emelkedik a fotoművészet magaslataira, az alkotó, dolgozó ember ábrázolásáig. A fotoművészet fejlődésében nagy utakat járt meg Szőllősy Kálmán és idős korára sem tudott elfáradni. A legutóbbi évek alkotásaiban is a valóság konok rajongója, a fény és árnyék, az élettragikum és az életöröm egyaránt élesszemű meglátója. A képek nagy része a szokásos kiállítási méretű, de a szinte életnagyságú „Fekvő akt" és a „Vihar a pusztán" méreteivel is kihangsúlyozza a korabeli fotostílust. A kiállítással büszkén valljuk magunkénak a fotoművészet e kiváló művelőjét.

Dr. Oppe Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 JÚN 2 4.
Dunántúli Napló

letekig fokozza, a harsogó színeket harmonikus rendbe szorítja. Talán a századeleji francia „Fauves"-ok tiszta színharmónián alapuló festészetével rokoníthatjuk az övét, ő maga Rippl-Rónait tartja festői eszményképének, a képzőművészeti főiskolán pedig Szőnyi István növendéke volt. A hegy völgyes székelyföld szülötte, itt szívta magába a táj szeretetét, az erdélyi népművészet gazdag színvilága ejtette rabul képzeletét. Hosszabb kolozsvári és pesti tartózkodás után talált végleges otthonra Baranyában. Alsószentmárton szülőföldjét idéző tarka világa gazdagította festőiségét, a fa-

nemes hagyományaira épülő a mai élet szociális tartalmával telített művészet-szemléletet alakítson ki, önállóságra neveljen.

Korszerűen látni és láttatni. Ez egyébként megegyezik saját festői programjával is, a ma emberének érzelmi- és gondolatvilágát kifejezni, festői nyelven összegezni, a szín, a tónus és a forma kifejező erejével szépülő életünket tükrözni. A városi élet újabb témákat kínált a művésznek, a munkásélet, az ipari táj bővítette festői skáláját. Az István-akna föld mélyét vallató tornyai, a város kedvelt szórakozóhelye, a Mecsek presszó, a műterem ablakából elétáruló épülő új városrész, egyik oldalról a Kolozsvár utca modern, lapostetejű kockaházai, a másikon pedig a hegyre kapaszkodó öreg Pécs piros cseréprengetege. És az örök téma, a természet, mely megifjítja az embert. A Siklós melletti Göntér, Csukma, Szársomlyó és Tenkes-hegy jó bortermő mediterrán lankái, a szőlőmívelők dolgos hétköznapja és vidám poharazgatások emléke, a munka örömteljes, ősi egyszerűsége. A művész munkásságából kiemelkedik a három pásztor monumentális együttese. Színben és formában mind kevesebb eszközzel tömöríti mondanivalóját, a kék és a vörös együttes erejével, a két szín disszonanciájával szintézist ötvöz. Rajzai, akvarelljei, váz-

...ák, emberek

...ársaság tér

...a, a két irodaház és az általános iskola alkotja; az utóbbi egyik szárnya átnyúlik a keleti frontra is; délről a közgazdasági technikum szürke falai látszanak; nyugatról pedig a Semmelweis utca lakóházai zárják le a teret. A kvadrum belsejében hullámpalával fedött, apró földszintes házak, tenyérnyi zöld udvarok húzódnak meg: a bölcsőde és az óvoda. Így együtt olyan ez az épülettömb, mint egy gyerekkombinát, egy iskolaváros. A

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szőllősy Kálmán

NÉPSZAVA

1964 JUN 23.

— **Szőllősy Kálmán,** a világszerte ismert művész első ízben fotótott önálló kiállítást szülővárosában, Pécsett. Csaknem száz művészi felvétel szerepel a városi művelődési ház bemutatóján.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szőllősy hálunk

HÉTFŐI HIREK

1964 ÁPR 20

77 ÉVES MESTER. A Budapesti Fotóklub Belgrád rakparti termeiben vasárnap délben nyitották meg a 77 éves Szöllősy Kálmán fotóművész gyűjteményes képkiállítását. Az idős mester 1927 óta tagja a fényképművészeti egyesületnek és állandó kiállítója a nagy nemzetközi fényképművészeti tárlatoknak. Hat évtizedes munkája során tíz arany-, nyolc ezüst- és sok bronzérmet nyert a magyar tájakat és népét ábrázoló kompozicióival.

rosszabb lesz a helyzet az egyetlen itteni nagy étkezőhelyen, a Motel Étteremben.) Ügyes ötlet a szepezdi SZŐVOSZ éttarem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Szőllősy Kálmán

1964 MÁJ 6.

1021

Magyar Nemzet

Szőllősy Kálmán fotokiállítása

A BUDAPESTI FOTOKLUB kiállító termeiben az idősebb fotós nemzedék egyik kiemelkedő jelentőségű tagja, *Szőllősy* Kálmán mutatja be hosszú élete munkásságának java termését. Mivel a retrospektív gyűjtemény a messze múltba is megengedi a visszapillantást, az új magyar fotoművészet kibontakozásának évtizedeibe, a falakon sorakozó fényképek nemcsak szerzőjük stílustörekvéseiről, fejlődéséről adnak számot hiánytalanul, nemcsak önéletrajzot és önvallomást a képek néma, mégis beszédes nyelvén, hanem az egész korról, szemléleti válságairól, bizonytalankodó kísérleteiről vagy bátor nekilendüléseiről is.

Szőllősy Kálmán életpályája sikerekben gazdag, noha nem tartozik azok közé, akik a külső sikerekért élnek. Ez művészi őszinteségéből is következik: ennek belső parancsa mindenkor csak az élményt, a vizuális benyomás mögött rejtőző tartalmat fejezni ki, juttatni érvényre a technika és a fotografus számára is rendelkezésre álló alakítás eszközeivel. Ezeket nem válogatta divatszerűen, de amit magáévá tett kora törekvéseiből, ahhoz hű maradt. Első fejlődési szakaszának emlékeit ma is vállalja, noha azokon már túllépett a fényképező művészet: festőies stílusának időtálló emlékei is ott láthatók a kiállítás képei között, sőt nagy méretekkel hangsúlyozottan is, mint a »*Vihar a pusztán*« vagy a »*Fekvő akt*«, ez utóbbi majdnem életnagyságban. Még a 30-as évek elején újra uralomra jutott lágy rajz stílusát sem tagadja meg, pedig fotoszerű irányban fejlődött szemléletével hamarosan túlhaladta. Köztük néhány olyan, amelyekre ezzel a sajnálkozással tekintünk: milyen szépek lennének bensőséges kifejezési tartalmukkal, tömör kompozíciójukkal, ha az objektív (állítólag) »bántó« élességét nem mosta volna el fotografusuk valamely »Weichzenichner«, »Soft focus« előttével.

NAGYON MEGBECSÜLENDŐ ÉRTÉKE munkásságának, hogy mentes a hatás szándékos keresésétől és becsületesen tartózkodik a kép feldíszítésétől, beállítási vagy világítási trükkökkel. Ezért bánt olyan takarékosan a szemközti világítással és az »ellenfény« dicsfény-koszorúját nem aggatta könnyelműen minden semmiségre, miként fotós-kortársai közül sokan, hanem csak ha a téma különösen méltó arra, hogy a köznapi fölé emelje.

Ugyanilyen megbecsülendő értéke nagy művészi ökonómiája is, a technikai és alakítási eszközök szigorú alárendelése a közölnivalónak, a kép tartalmának. »*Temetés előtt*« című fotóján az egyszerű lelkek néma gyásza, belenyugvása a sorscsapásba, a kompozíció és világítás puritán egyszerűségében kap hangot. »*Történelem*« című képén a felrobbantott Lánchíd romja sötétlik, de közelében már fiatal pár jelzi az élet feltámadását. A »*Robot*« munkásalakja mint monumentális szobor emelkedik az ég hátterében, vad fényekben, árnyékokban, fenyegető erővel. A lépcsőn rohanó gyerekek »*Versenyfutás*« . képén vagy a »*Kamaszkor*« fotón fények és árnyékok mozgalmas csillogása tükrözi az ifjúság zabolátlan életkedvét, de tompa a tónusok összhangja, ha a szürke mindennap hangulatát kell expresszíven érzékeltetni: a munkáslakásban asztal fölé hajolva motoz az asszony, a fáradt férfi ruhásan vetette végig magát az ágyon. De a fotografus — némelyekkel ellentétben — becsületesen lemond arról, hogy megfelelő képaláírással utólag szociofotónak, felrázó szándékúnak tüntesse fel munkáját. A kép alatt ezt olvassuk: »*Ebéd előtt*«. Viszont, amikor megragadja a »megalázottak és megszomorítottak« életének sivársága, ezt úgy is meg tudja mutatni, hogy csak a környezetből ábrázolt egy darabkát: »*Illusztráció egy Gorkij-novellához*« (1931) című képén csak a proletárudvar vedlett fala jelenik meg, hozzátámasztott ócska lavórral, a kikövezett udvar szennyvíz lefolyójával, mégis mindent elmond a kép. De nem monoton, komor tónusok tolmácsolják: az oldalfénynek és reflexfényeknek özönében ragyog minden, szinte hogy még jobban lássuk a nyomorúságot.

NYUGALOMRA, KIEGYENSÚLYOZOTTSÁGRA törekvő temperamentuma Szőllősynek azonban fényképeinek világában is megnyilatkozott. Nem fordult ugyan el az átélt, zaklatott évtizedek húsbavágó problémáitól, de, mint kortársai közül olyan sokan, ő is a természetben, a valóság vizuális örömeiben keresse a menekülést. De nem önámítással: a felszabadulás után készült munkái között továbbra is szemléletének tőretlen optimizmusát tanúsítják a művészi magaslatokat jelentő fotók: az »*Aratás*« (1949), a »*Szántás*« (1955) és az »*Új barázdák*« (1961), szélesre nyitott *perspektív áttekintés* tehát már a közeli múlt csúcsaihoz vezeti pillantásunkat, amint ezt a dátumok mutatják. Kettő túl szerzőjük hatvanadik, egy pedig már hetvenedik évén, bizonyítva a valóság megfigyelésének és rögzítésének az idő múlásával sem romló nagy szenvedélyét.

Kevesy Iván

Magyar Nemzet

Kállai Gyula fogadta a kubai külügyminiszter első helyettesét

Kállai Gyula, a Minisztertanács elnökhelyettese fogadta a hazánkban tartózkodó Pelegrin *Torrast*, a kubai külügyminiszter első helyettesét. A látogatáson jelen volt dr. Juan José Fuxa *Sanz*, a Kubai Köztársaság budapesti nagykövete.

Rónai Sándor látogatása Nógrád megyében

Rónai Sándor, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság elnöke kedden Nógrád megyébe látogatott. Salgótarjánban *Jakab* Sándornak, a megyei pártbizottság első titkárának és *Jedlicska* Gyulának, a városi pártbizottság titkárának társaságában felkereste a síküveggyárat. Délután a karancslapújtői Új Barázda Tsz-be látogatott Rónai Sándor, ezt követően pedig a Magyar—Szovjet Baráti Társaság megyei és városi vezetőivel találkozott.

Fock Jenő látogatása Nyergesújfalun

Fock Jenő, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Szekér* Gyulának, a nehézipari miniszter első helyettesének társaságában kedden a nyergesújfalui Magyar Viscosa Gyárba látogatott. A vendégek a gyár vezetőivel termelési kérdésekről és a tervekről beszélgettek, majd megtekintették a hazai műszálgyártás központjában a termelőüzemeket és a beruházásokat, a bővülő Danulonrostgyárat és az épülő danulonselyemüzemet.

Erőtel Magyar gazda

A Magyar Népköztársasá és a Német Demokratiku Köztársaság közötti gazdaság kapcsolatok évről évre min erőteljesebben fejlődnek. A árucsere-forgalom az utóbb 10 évben hatszorosára, 195 óta pedig csaknem hétszere sére emelkedett. Az 1960-ba megkötött és 1965-ig érvénye hosszúlejáratú megállapodá hatékonyan segíti az ipar fon tos nyersanyagokkal, gépek kel, felszerelésekkel történ ellátását, és hozzájárul a la kosság fogyasztási cikk ellátá sához is. *Az áruszállítások mindkét ország számára* kölcsönös előnyök alapján bővülnek. *Ez évben ismét tovább növekszik az árucsere miután az 1964-re érvényes megállapodás megkötésekor már a tavalyinál 8 százalékkal magasabb forgalomra számítottak.*

Az NDK-ból vásárolt áruk jelentős része gépipari termék. Importálunk szerszámgépeket, szállítóeszközöket, textilgyári berendezéseket, mezőgazdasági gépeket, nyomda- és irodagépeket, valamint elektrotechnikai és finommechanikai, optikai termékeket. *A magyar vásárlók mind több NDK-gyártmánnyal találkoznak az üzletekben,* válogathatnak a Német Demokratikus Köztársaságból érkezett függönyanyagok, bútorok, sok féle más lakberendezési tárgy, üveg- é porcelánáruk, háztartási esz közök, szőnyegek között.

A TIT egészségügyi szakosztályainak ülése

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat egészségügyi szakosztályainak országos választmánya kedden a Kossuth Klubban megtartotta idei plenáris ülését.

A TIT IV. országos küldöttgyűlését előkészítő tanácskozáson dr. *Vilmon* Gyula egészségügyi miniszterhelyettes, a választmány elnöke mondott bevezetőt. A TIT 1961—1963 évi egészségügyi felvilágosító-nevelő munkájáról szólva kiemelte: »az elmúlt időszakban fő feladatunk volt az alapvető egészségügyi betegségmegelőzési tudnivalók megismertetése, elsajátítása, az iskolai oktatáson kívüli népszerűsítése a lakosság széles rétegeiben. Különösen jelentős volt ez a falvakban, tanyákon élő emberek körében, akiket régente sok esetben a babona és az álszemérem gátolt az ilyen irá-nyú ismeretek megszerzésében. Nagyszámú orvos, szakember bevonásával végzett munkánk eredményesnek gyümölcsözőnek bizonyult

Új háló- és étk a nemzetközi ex

Az idegenforgalom növekedése ebben az évben a korábbinál is nagyobb feladatok megoldására készteti a MÁV Utasellátó Vállalatot. A MÁV új menetrendjében az Utasellátó hálókocsit fog közlekedtetni Varsó és Szófia között a *Polónia*, Berlin és Szófia között a *Pannónia*, Berlin és Bukarest között a *Balt Orient Expressz* vonatokon. A Budapest—Lipcse között közlekedő expresszen július 1-től szeptember végéig, a Nord Orient Expresszen pedig Budapest és Varsó között június 15-től kezdve közlekedik hálókocsi. Állandóan közlekedtet étkezőkocsit az Utasellátó a Budapest—Lipcse expresszen, az Orient, a Polónia és Balt

ÖREGASSZONY (1955)

TATAROZÁS

Megkérdeztük — kiállítása kapcsán — a 77 éves művészt, mik a tervei. Azt válaszolta, hogy a „Képmódosító eljárások" című könyvének megírása egy időre elvonta a fotográfiától, de már elkészült vele (októberben megjelenik) és ismét elkezdi a hosszú fototúrákat, mert még sok ötlete, mondanivalója van. Visszatér több olyan témájához, melyet 20—30 év előtt egyszer már megelevenített, de ma másképpen látja és hatásosabban, nagyobb kifejező erővel, még szebben szeretné megalkotni.

— Kerékpáron utazik? — Már nem — feleli. — A biciklimet — mosolyog — teljesen elnyűttem és lassú is. Nekem sietnem kell, legszivesebben rakétán járnám be az országot, de megteszi a MÁVAUT is, mégse nekem kell nyomkodni a pedált . . .

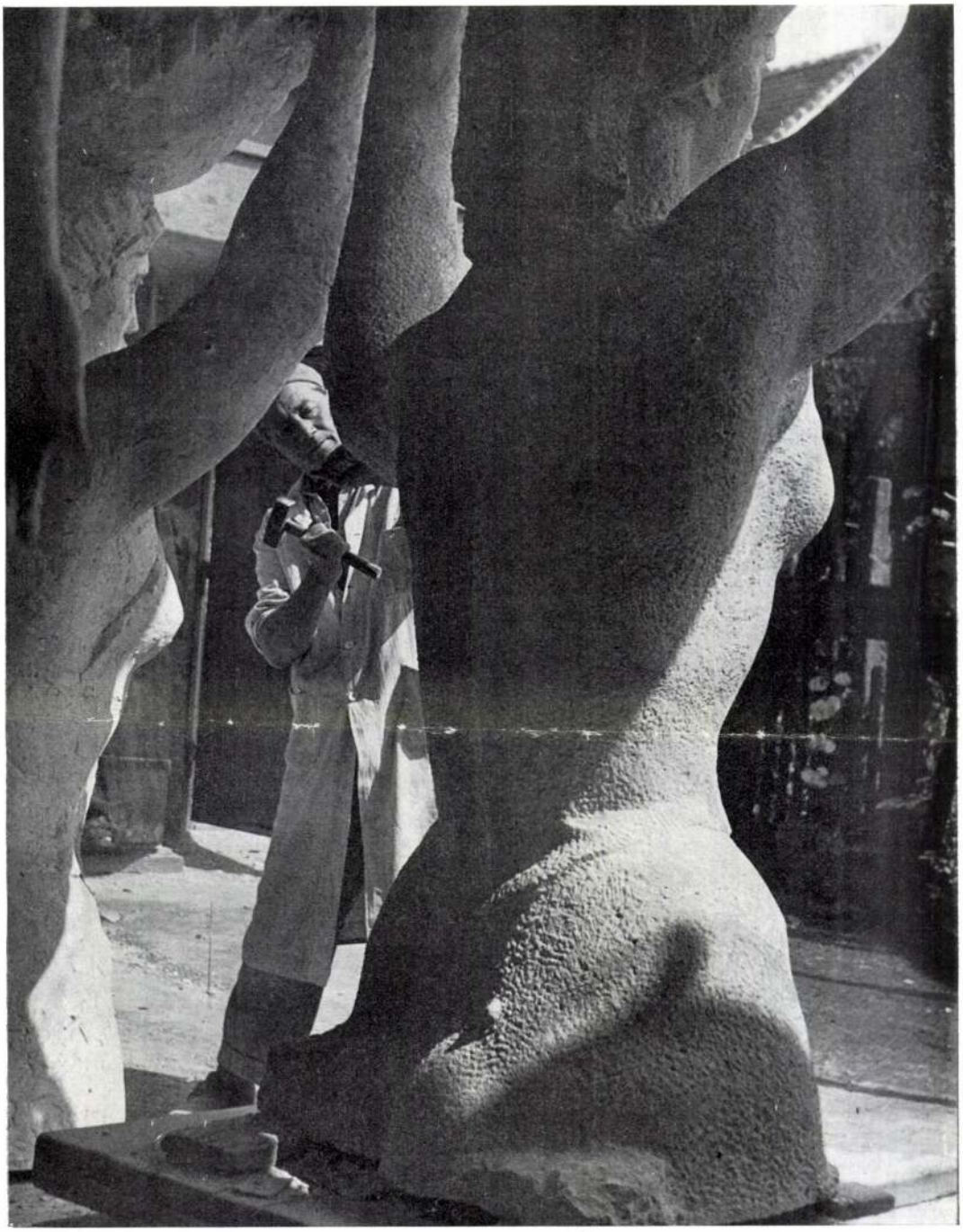
Sz. E.

gyűjteményes kiállításán, ez az anyag járta be — létrejötte sorrendjében — a világot (915 különböző kiállításon vett részt) és vívott ki alkotójának előkelő helyet a magyar és az egyetemes fotoművészetben. Tizenegy arany-, hat ezüst-, számtalan bronzérem és legújabban (1962) *Versailles* város különdíja jelzik a sikerek állomásait.

Szöllősy Kálmán annak a stílusnak vagy mondjuk így: amatőr „iskolának" a jeles képviselője, melynek alapjait valóban Balogh Rudolf rakta le, Vadas Ernő Zajky Zoltán, Haller F. G. és mások fejlesztettek tovább. *Fényköltészetnek* nevezhetnők ezt az irányzatot, mely az élet, az ember, a természet jelenségeinek fényben feltáruló szépségeit, hangulatait néha idillikus káprázatait igyekezett szigorú szerkeszetési elvek szerint, magas hőfokon rekonstruálni. Ez a szemlélet egyeseknél, a kisebb kaliberű kortárs fotoamatőröknél végül a puszta formajátékos szépelgéshez vezetett. A holtvágányt csak olyan reálisan gondolkodó egyéniségek kerülhették el, mint amilyen Szöllössy Kálmán is, aki rájött, hogy a szem gyönyörűsége egyedül nem elegendő a boldogsághoz, felemelő művészi tartalommal kell telíteni a kompozíciót. A fényt nem egyedül a külszín megvilágítására, hanem röntgenszerűen a jelenségek lényegének, az ember, a táj, a tárgyak jellemvonásainak, belső mozgásának feltárására kell a fotoművészetben felhasználni. Így születtek olyan újabb képei, mint pl. a „17 évesek", ahol a látványos fényjáték helyét az érzelmi kapcsolat eleven tükrözése váltja fel, a „Tavaszi séta" c. melengető hangulatú foto-impresszió; a „Szappanbuborék" a gyermek találkozása a lebegő csodával, a „Szántás" elképesztő térhatású, az „Aratás" mintaszerűen tömör kivágású fotokompozíció, a „Kamaszkor" fojtott izgalom kedvessuta szereplőkkel. Itt megfigyelhető az oldalozó fény atmoszférateremtő, a rejtekező érzelmeket hangsúlyozó szerepe. Eleven látásmódról vall híres képe a rohanó srácokkal benépesített dinamikus „Szentendrei lépcsők", az egymást erősítő vonalmozgások és fényritmusok kihasználásának remeke. Külön tanulmányt érdemelne „Öregasszony" c. lélekfestő portréja: az önmagába roskadó magányosság finom szövésű elégiája. Ezek és sok más nagy műgonddal komponált alkotása maradandó értékei fotoművészetünk humanista vonalának, érdemesek az elmélyült tanulmányozásra.

HÁTAKT (1946)

A SZOBRÁSZ

VERSENYFUTÁS (1945)

déllyel fényképészipar folytatására kapott mesterjogosítványt. Megnyitotta szolíd műtermét és — megmaradt az amatőrszellemű művészi fotográfia mellett. Napi kenyérkereső munkája után és minden kínálkozó szabadnapon felkapott kerékpárjára és elment — saját magának fényképezni a városba, a hegyekbe, falura. (Egy szép budapesti várostájképével 1934-ben megnyerte a főváros 400 pengős nagydíját.)

Arra a kérdésre, mi jellemzi Szöllősy Kálmán fotóművészeti munkáját, azt mondhatnók, hogy egy viszonylag rövid, kis koncepciójú, l'art pour l'art szakaszt leszámítva — a természet szeretete, reális szemlélete, az esztétikai élmények nagyvonalú, igényes formába öntése. Ebben oly szigorú önmagával szemben is, hogy több mint hat évtized alatt hatvannál alig több művét érdemesítette arra, hogy a nyilvánosság elé lépjen velük. (Átlagban egy igazi mesterkép évenként!) Ez a rangos kollekció volt látható nagyjából a Budapesti Fotoklub által legrégibb (1927) aranyjelvényes tagja tiszteletére rendezett

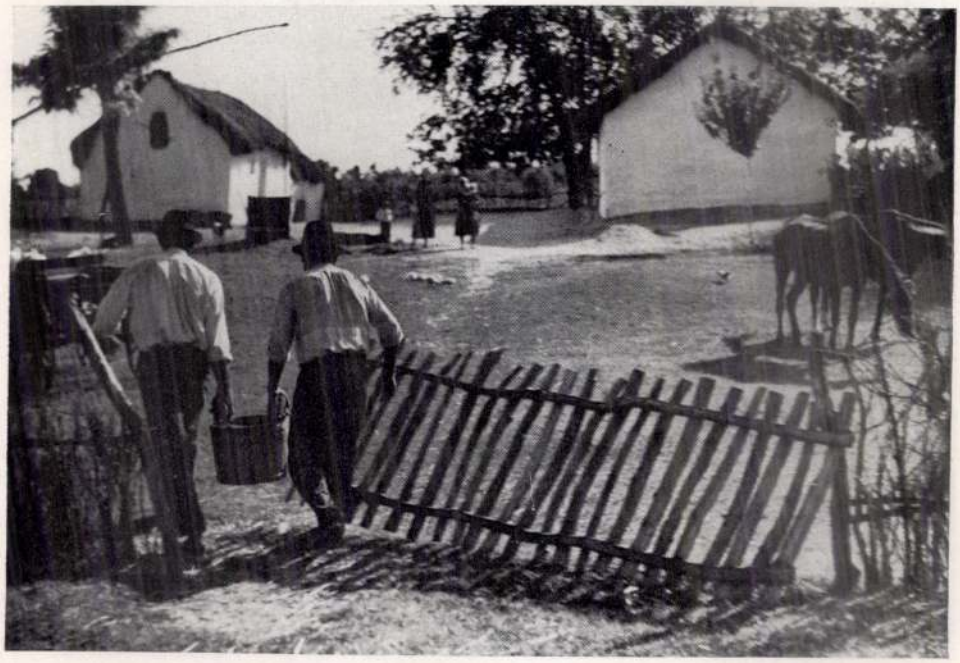

ÚJ
BARÁZDÁK
(1961)

KIS EMBEREK ÖRÖME (1931)

MAGYAR TANYA

VAGY FOTOETÜD?

kiállításon is láthattunk néhány fotosorozatot. Vizsgáljuk meg ezek közül a *Bovery Street New Yorkban* c. képsorozatot. Ennél valóban fotosorozatról kell beszélnünk, mert *a képek csak egyféleképpen rakhatók egymás után* és ezt az egyféleséget időbeli sorrendjük határozza meg. A sorozat a hirhedt utca egyik kocsmája előtt zajló jelenetet ábrázolja úgy, mintha az eseményről készített filmfelvétel egyes jellemző kiragadott részleteit a filmszalagból kivágva, mint egyes fényképeket egymás mellé helyezték volna.

A kérdés most az, hogy ez a sorozat *mennyiben egyezik a művészi fotosorozatokról alkotott elképzeléseinkkel.* Az alkotó előre megkomponálta, megtervezte képsorozatát? Nem. Jelen esetben erről nem lehet szó, mert itt a fotografus csupán egy megtörtént esemény fontosnak vélt egyes mozzanatait örökítette meg, s azokat egymás mellé helyezte. A filmművészetben ezt a megoldást nevezik „rejtett kamerás" felvételnek.

Ezek szerint *az ilyen módon készült képsorozat sem felel meg a fotosorozattal*, mint a fotográfián belüli, egyik bővített kifejezési lehetőséggel *szemben felállított követelményeknek.* Ilyenfajta sorozatot bármely eseményről készíthetünk, ezzel azonban a mozgófilmet soha utól nem érhetjük. Az események folyamatos rögzítésére a film hivatott, erről a területről már régen kiszorította a fotót.

Az itt közölt sorozattal egy gondolat, egy tartalom képi kifejezését kíséreltem meg úgy, hogy *nem a külső mozgások, hanem a belső, érzelmi megnyilvánulások összefüggéseire koncentráltam.*

Hogy ez mennyire sikerült, azon vitatkozhatunk, a lényeg azonban az, hogy az előadandó tartalomhoz választottam egy olyan formát, amely — szerintem — legjobban képes a belső mozgást kifejezni.

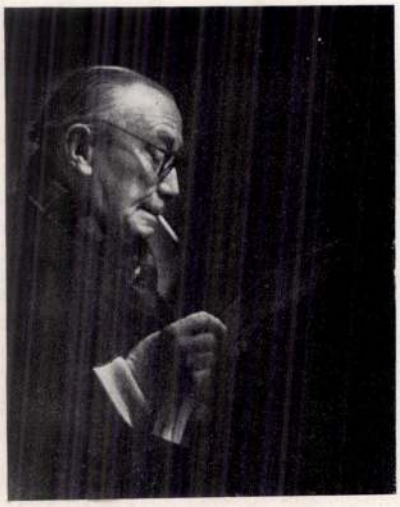
Ha az előbb említett két képsort *fotosorozatnak* nevezzük, akkor az itt közölt képsorozatot inkább *fotoetüd* (fototanulmány) elnevezés illetné. Egy megadott tartalom kifejezése többféle módon lehetséges.

Végső soron megállapíthatjuk, hogy a helyesen értelmezett fotosorozat, a fotoetüd — melynek elméleti alapjait *Ibos Iván* nagyrészt helyesen fektette le — nagy fejlődési lehetőségeket jelent a fotoművészet számára, mert lehetővé teszi összetettebb mondanivalók kifejezését képi eszközökkel.

Zentay László

Szöllösy Kálmán

1021

Antal Gábor felvétele

SZÖLLŐSY KÁLMÁN

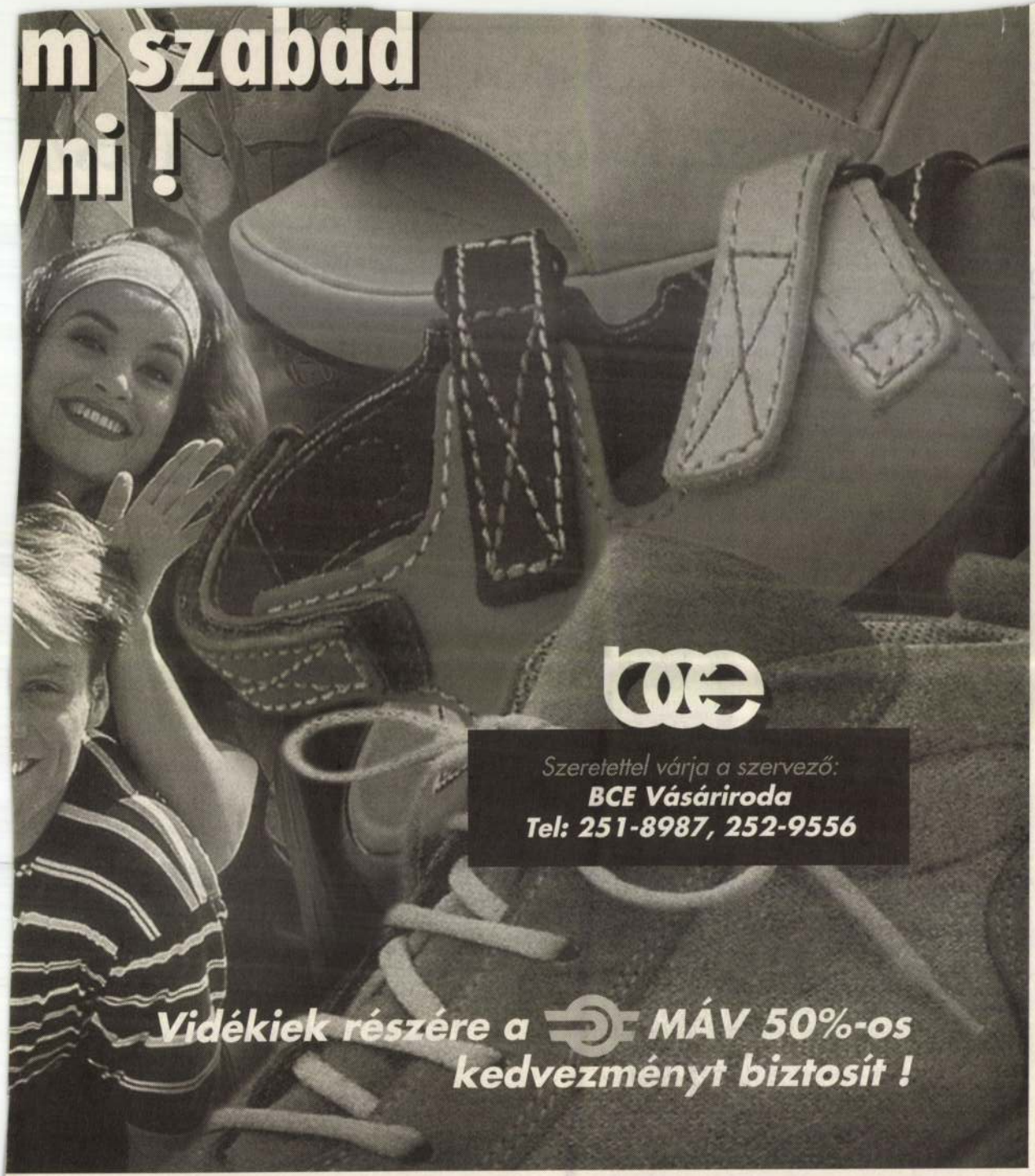
A magyar fotográfia mesterei

Egy olyan *hivatásos* fényképész gyűjteményes kiállításában talált örömet mostanában a fotokedvelő közönség, akiről túlzás nélkül állíthatjuk, hogy *szuper-amatőr*. *Szöllősy* Kálmánról, a nagy nevű és köztiszteletben álló fotoművészről van szó, aki hosszú fototúrákat tesz messze vidékekre, s azután kilométereket gyalogol, hogy elcsípjen egy-egy szíve szerint való, kitanulmányozott szép témát, a legalkalmasabb világításban. Ha valaki, ő igazán bejárta és ismeri hazánkat, minden „fotogenkus" motivumával együtt, s ha valaki érdeklődik nála, megmondja, hol vannak a „nagy vadászterületek" és a még kiaknázatlan fotomezők, ahová érdemes kiszállni. Az emberi élet és a természet valóságát *esztétikai oldalról* tanulmányozó, egy-egy részletéhez *alkotói szenvedéllyel újra meg újra visszatérő* amatőr fényképező típusa lassanként kivesz fotoművészeti életünkből. Jóllehet ma több látni- és megörökíteni való új jelenség található a szoba négy falán és a vaksi padlástéren kívül, mint bármikor azelőtt.

Szöllősy Kálmán Pécsett született és 1906-ban jegyezte el magát a fotográfiával. Vad-amatőr volt jó ideig, ami azt jelentette, hogy ösztönösen, cél és igény nélkül csettintgetett, de közben jól megtanulta — *a technikát*. *Szakáll* Géza neves pesti fényképész buzdítására fordult figyelme a fotoművészeti ábrázolás felé. Amikor 1920 táján megismerkedett az akkori idők jeles amatőrfotósaival, Vidarény Ivánnal, Kankowski Ervinnel és ismert mesterével Balogh Rudolffal, látásmódja és ízlése is rohamos fejlődésnek indult. Évekig szívósan tanult és kísérletezett a korabeli nemes eljárások szellemében és csak 1927-ben, a Budapesti Nemzetközi Fotokiállításon lépett a nyilvánosság elé egy akt brómolajnyomattal. Negyven éves volt akkor. Húsz év telt el az első fényképfelvétel és az első kiállítási szereplés között.

Ettől kezdve azonban egyre kifinomultabb, az emberi és a természeti valóság esztétikai szemléletéből fakadó eleven képek sora kerül ki keze alól — a foto önállóvá serdült stílusában. Nagy segítségére van a sikerek kivívásában választékos arány- és formaérzéke, az ábrázoló eszközök (fény-árnyék, ritmus) kezelésének szinte a virtuozitásig fejlesztett képessége. Ezek az alkotói tulajdonságok eleinte csak műtermi akttanulmányaiban érvényesültek (első nagy sikerét is *Hát akt* c. kompozíciójával aratta). Ezen a nagy művészi fegyelmet követelő területen is diadalmaskodott eleven szemlélete. Kitört a kulisszás-reflektoros műteremből és kivitte modelljeit a szabadba, csillogó vizek és fantasztikus sziklaalakzatok közé, a tiszta napfénybe. Merész lépés volt ez akkoriban.

Újabb fordulatot jelentett pályáján, midőn 1933-ban, mint leépített magántisztviselő miniszteri enge-

m szabad
vni !
Szeretettel várja a szervező:
BCE Vásáriroda
Tel: 251-8987, 252-9556
Vidékiek részére a MÁV 50%-os
kedvezményt biztosít !

Fényképész, fotográfus, fotóművész

Tízpontos kérdéssel kezdek. Ki az a magyar fényképész, fotográfus, fotóművész, fotós, fotóamatőr, aki élete során a legtöbb aktfotót készítette? (Csak zárójelben visszautalok az előző felsorolásra: Nem vicc ez, de bizony komoly és megoldatlan terminológiai kérdése egy szakmának vagy művészeti ágnak, melyről bármely tv-műsorban, bármikor másfél órás komoly és szenvedélyes vitát lehet produkálni a megoldás legcsekélyebb reménye nélkül. Ha nyithatnék még egy új zárójelet, beletenném, hogy már megint itt vagyunk, visszakeveredtünk a kályhához: szakma avagy szépművészet, de mi mindezzel mit sem törődünk és bezárjuk a zárójelet), így ni, majd megadjuk a választ is: Szöllősy Kálmán a kérdezett fényképész, akitől csak a Magyar Fotográfiai Múzeumban másfél ezer meztelen nőt ábrázoló kép, negatív található, s ez korántsem az összes!

1910-es személyleírása szerint „termete közép, arca ovál, szeme kék, haja szőke, fogai hiányosak, orra rendes". Ez még önmagában kevés indok, miért állt annyi nő modellt kamerája előtt. Még időznénk a nőknél szívesen, de meg kell mondanunk, hogy Szöllősy, a magyar fotóművészet talán legjobb évtizedeinek fontos alkotójaként kiemelkedőt nyújtott számtalan más fotós műfajban, így a kosztümös, romantikus zsánerképekben, a magyaros stílus egyik mestereként a népi életképekben, fáradhatatlan turistaként pedig a táj- és városképekben. Hogy a turista szó elé biggyesztett epitheton ornans mennyire nemcsak a fentebb stílt szolgáló eszköz, azt bizonyíthatja, hogy tizenhárom éves korában Pécsről elgyalogolt a Balatonhoz, rá öt évre pedig Budapestről indulva gyalog járta be Erdélyt. Két társa csak Nagyváradig bírta, ő Brassóig jutott a két lábán.

Lógósok a villamos ütközőjén 1938 körül

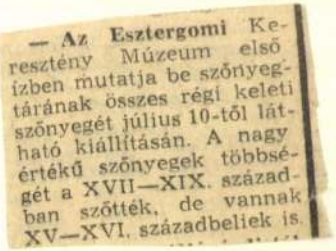
FORRÁS: MAGYAR FOTOGRÁFIAI MÚZEUM

Az 1887. szeptember 10-én Schwerer Kálmánként született ifjú kezdetben irodatiszt a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság Gyufaáru Osztályán, majd vasúti tisztviselő, míg 1932-ben leépített magántisztviselőként kapott engedélyt fényképészipar folytatására. Azt megelőzően azért még megpróbált egy kávéházat bérelni, tejcsarnokot üzemeltetni, de mindbe belebukott, mert nem volt igazán jó üzletember. Maradt a fényképezés. Nem véletlenül választotta ezt a szakmát, hisz ekkorra már figyelemre méltó működvelő fotós múlt állt mögötte. Diákkora óta fotografált, az 1920-as években Szakál Gézától, Vydarény Iványtól, Kankowsky Ervintől, Balogh Rudolftól tanult. Válogatott mesterek, tehetséges tanítvány. Egyszerű recept, nem kellett hozzá Nemzeti Tanterv, meg más hasonló. Első nagy sikerét még 1932-ben a *Hátakt* című képével aratta. Ezernél több kiállításon szerepelt mind az öt világrészen. Tizenhárom aranyérmet, kilenc ezüstöt, rengeteg bronzot és díszoklevelet nyert. *Gorkij-illusztráció* című képét csak Vadas *Libákja* előzte meg a *Die Galerie* legszebb képek 1933. évi versenyében. A háborút az Andrássy út 1. sz alatti lakásában vészelte át. 1945 után feleségével, aki a munkatársa is volt, kiváltották a fényképésziparengedélyt, s egy nem túl nagy forgalmú portréműteremben dolgoztak az Andrássy út 1. szám alatt. Később az V. kerületben, a Szent István körút 3. alatt találhatta meg az, aki 1976. aug. 1. előtt érkezett. Utána már nem fogadott senkit.

Kincses Károly

SZÖLLŐSSY KÁLMÁN 2002.03.16. VÉRS208

Szőnyegkiállitás.

— Az Esztergomi Keresztény Múzeum első ízben mutatja be szőnyegtárának összes régi keleti szőnyegét július 10-től látható kiállításán. A nagy értékű szőnyegek többségét a XVII—XIX. században szőtték, de vannak XV—XVI. századbeliek is.

Az Esztergomi Keresztény Muzeum
első izben mutatja be összes
régi keleti szőnyegét julius 10-től.

NÉPSZAVA, 1977. julius 8.

4. oldal.

MAR 1973
MILANO
VATICAN DIPLOMATICA
L'ECO DELLA STAMPA
71° Anno
N. .....
(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)
UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394
Direttori: Umberto e Ignazio Fruguiele
VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
20129 MILANO
Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa-Milano - C/C/Postale 3/2674
LEGGASI A TERGO
LEGGASI A TERGO

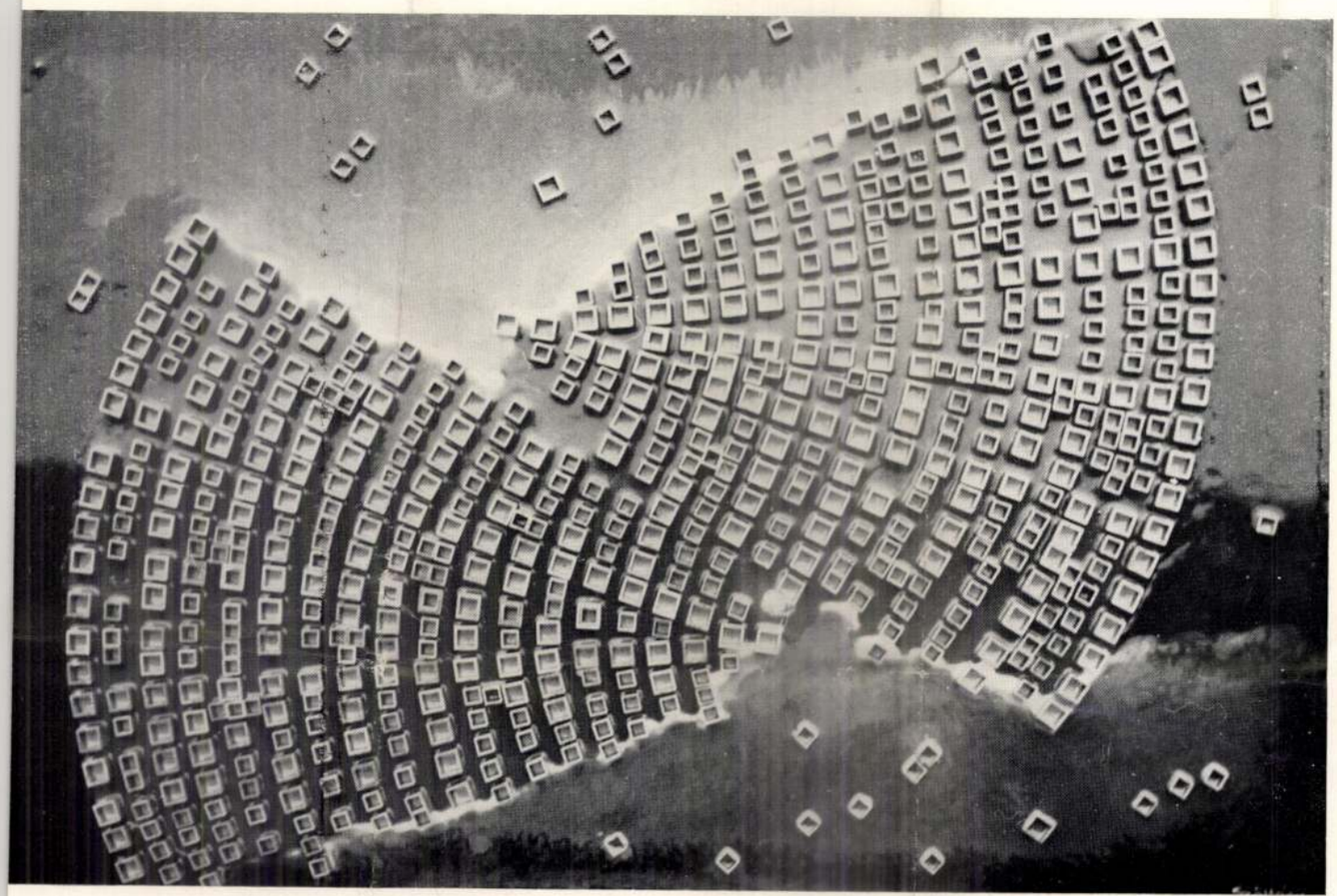

calde ondate di forza pieni di luce e di ombra, lampeggiate dai fuochi dei rossi e dei gialli, ci danno un caldo momento di piena gioia cromatica.
E ovunque, nella contemplazione della gloria di un fiore come nel racconto delle umili case di una piccola strada anonima, c'è la vibrata partecipazione poetica di questo giovane artista. Guardiamo queste case costruite dall'uomo, usate dall'uomo che è qui « sentita », dietro queste mura. Case penetrate nel loro significato di involucri di esistenze, case viste come scorze d'alberi su linfe di vita. Antiche, un poco consunte, modellate nel colore caldo dal tempo e dal tempo sulla misura umana. Case che ci fanno sentire la poetica solitudine che gli cresce dentro, che non giunge mai a disperazione o al grido di protesta, ma che trova in moduli luminosi, in una sua serenità interiore, sentita profondamente ed esternamente ricostituita, il riscatto.
Pittura, quindi, apparentemente semplice, ma secondata da un gusto e da un'intima ricerca, dovuti a felice sensibilità, a possibilità di espressioni, intensamente comunicante. *Dimitri Valadier*

L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA

LO SCULTORE UNGHERESE

MIKLÓS SZÖLLÖSSY

invitato al Premio Primavera di Valigia Diplomatica ad esporre attraverso la sua rinnovata arte plastica un'espressione viva ed attuale dei fermenti artistici del suo Paese, Szöllössy presenta « EVOLUZIONE DINAMICA »: la vastità delle sue concezioni di rapporto fra colore, spazio, contenuto e materia, dà valore di universalità alle sue opere, in cui questo vigoroso artista esprime in un assoluto rigore estetico e compositivo, l'ampiezza del suo angolo visuale verso gli aspetti più significanti del mondo attuale. A.Z.

VALIGIA DIPLOMATICA
MILANO

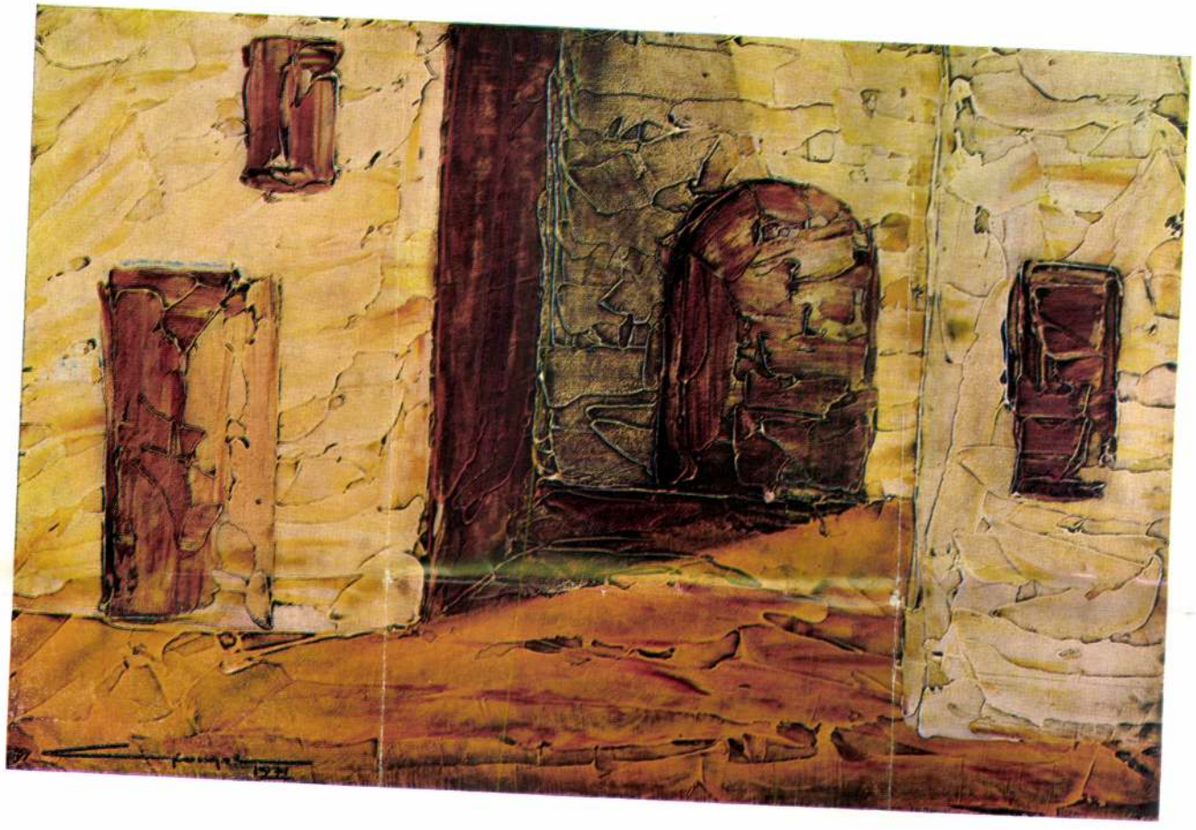
LEGGASI A TERGO

L'ECO DELLA STAMPA
(L'Arco della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)
71° Anno N. .....

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Fruguiele
VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
20129 MILANO
Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

calde ondate di forza pieni di luce e di ombra, lampeggiate dai fuochi dei rossi e dei gialli, ci danno un caldo momento di piena gioia cromatica.
E ovunque, nella contemplazione della gloria di un fiore come nel racconto delle umili case di una piccola strada anonima, c'è la vibrata partecipazione poetica di questo giovane artista. Guardiamo queste case costruite dall'uomo, usate dall'uomo che è qui « sentita », dietro queste mura. Case penetrate nel loro significato di involucri di esistenze, case viste come scorze d'alberi su linfe di vita. Antiche, un poco consunte, modellate nel colore caldo dal tempo e dal tempo sulla misura umana. Case che ci fanno sentire la poetica solitudine che gli cresce dentro, che non giunge mai a disperazione o al grido di protesta, ma che trova in moduli luminosi, in una sua serenità interiore, sentita profondamente ed esternamente ricostituita, il riscatto.
Pittura, quindi, apparentemente semplice, ma secondata da un gusto e da un'intima ricerca, dovuti a felice sensibilità, a possibilità di espressioni, intensamente comunicante. *Dimitri Valadier*

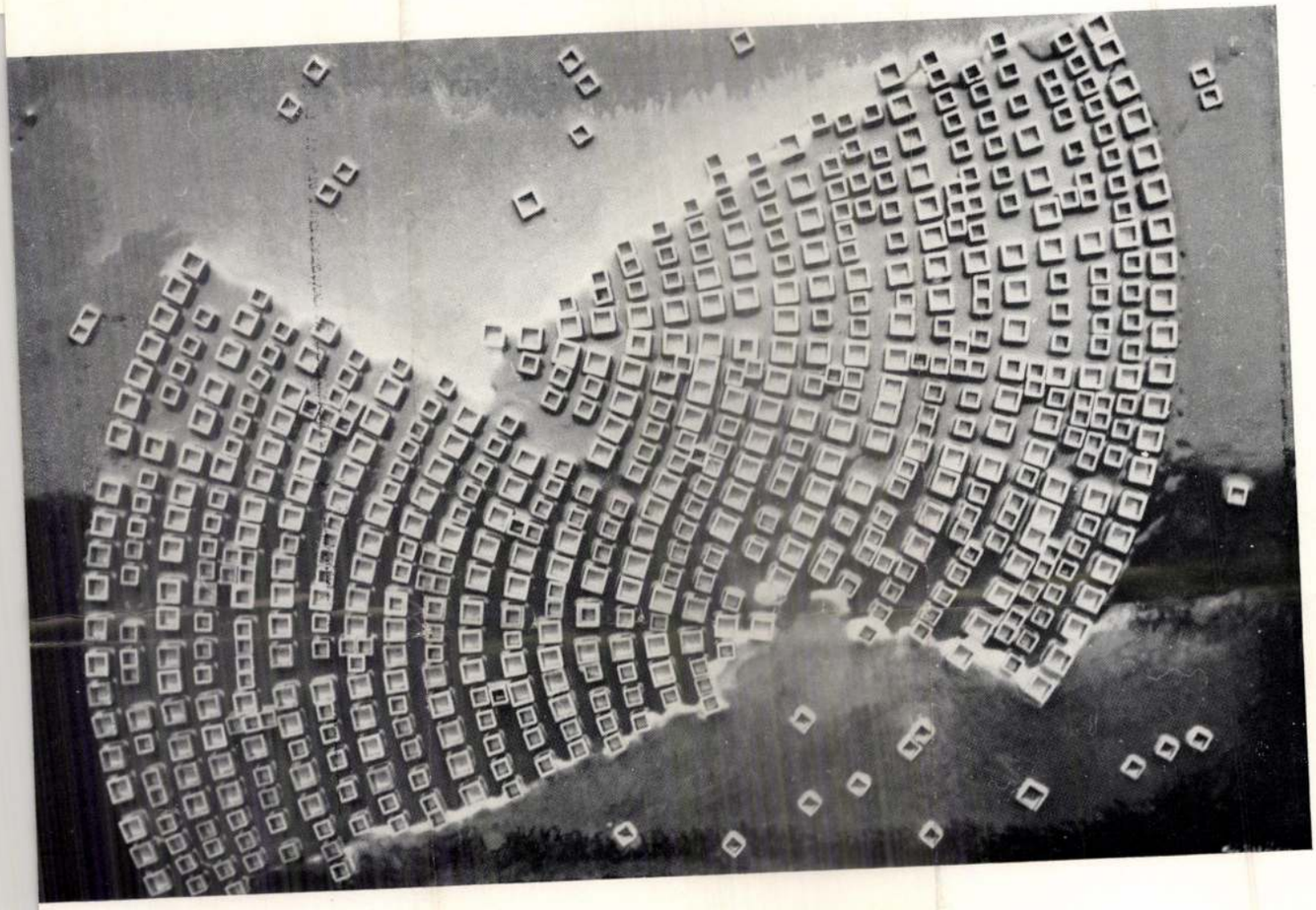
MAR 1973

L'ECO DELLA STAMPA
DELLA STAMPA - MIL
STAMPA - MILANO - I
MILANO - L'ECO DEL
L'ECO DELLA STAMP
DELLA STAMPA - MIL
STAMPA - MILANO - I
MILANO - L'ECO DEL

1021

LO SCULTORE UNGHERESE

MIKLÓS SZÖLLÖSSY

invitato al Premio Primavera di Valigia Diplomatica ad esporre attraverso la sua rinnovata arte plastica un'espressione viva ed attuale dei fermenti artistici del suo Paese, Szöllössy presenta « EVOLUZIONE DINAMICA »: la vastità delle sue concezioni di rapporto fra colore, spazio, contenuto e materia, dà valore di universalità alle sue opere, in cui questo vigoroso artista esprime in un assoluto rigore estetico e compositivo, l'ampiezza del suo angolo visuale verso gli aspetti più significanti del mondo attuale. A.Z.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZOLGÁLTATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

1969 AUG 31

NAPLÓ
Veszprém

NAPLÓ

acsonyra

régi hó

mai emb

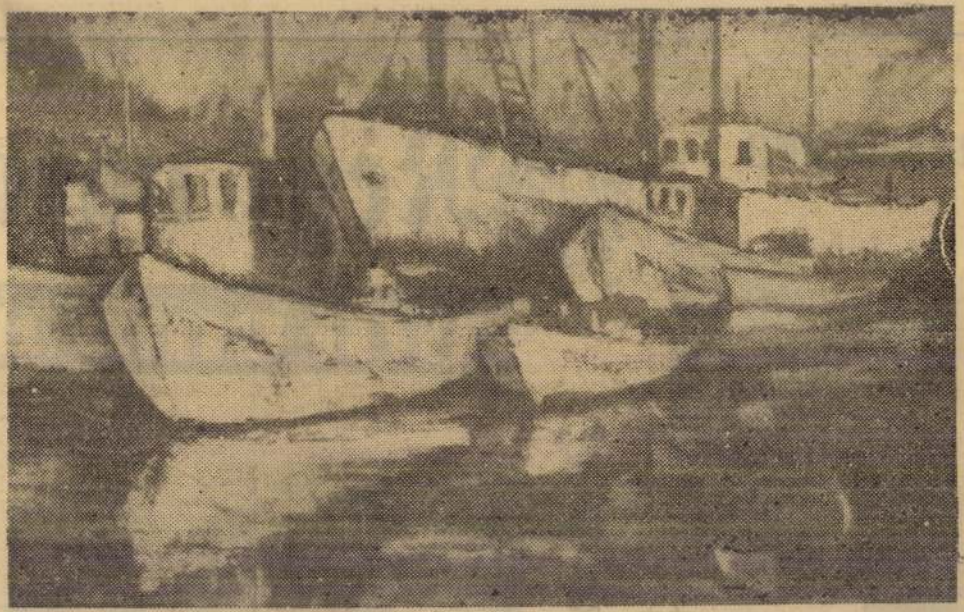
Ve

s

Z

Szöllősi Máté

1021

Szöllősi Máté: Tengeri kikötő

ok

ságért

eszméhez hűen végezte a dolgát, míg Iftene ellenforradalmár volt).

A pap- és apácatanárok zöme — meg sem várva a külön felszólítást, rendjeiből kilépett és világi tanár lett. A keszthelyi járás főszolgabírója egy későbbi, 2209/1920. számú jelentésében közölte, hogy fiókjában megtalálta az okiratot, amely szerint a keszthelyi premontrei tanárok március 31-én valamennyien világi tanárokká lettek, minden felszólítás nélkül. Az okmányt valamennyien sajátkezűleg aláírva juttatták el a tanácsnak. A veszprémi kegyesrendiek kilépéséről *dr. Gutheil Jenő* tudósított később, megjelent ellenforradalmi jellegű könyvében.

Így a tanítás átszervezésének, egységesítésének egyik feltétele biztosítottnak látszott. Azonnal hozzákezdtek tehát a pedagógusok átképzéséhez. Május 29-én már a megye minden részéből meghívott pedagógusok számára *Bánó József* tartott előadást az iskolareform lényegéről. *Mihályi* volt szentgáli tanító, megyei művelődési megbí-

Kiállítás Pápá

Forrada

„Úgy ötven évről nézhet a Mostba / De boldog lesz, a megmosolyogja / Vergód zűrös, mai életünket...

Ady Endre Távolról a Most ba című verse fogadja a lá togatót a Petőfi Gimnáziur emeleti folyosóján, illetve há rom tanteremben megrende zett kiállításon. De mielő még egyetlen lépést is tehet ne, egyetlen pillantást is vet hetne az ember az ötven év vel ezelőtt történtekre, tekir tete a mán, a jelenen aka meg: hirdetőtáblák, faliújsá gok vannak a folyosón, me lyeket valószínűleg elfelejte tek levenni a kiállítás meg nyitása előtt. S jól is tették hogy nem vették le! Furcsá hangozhatik, de *hozzátarto nak* ezek a hirdető táblák kiállításhoz: a Petőfi Gimn zium életéről, nyári pro ramjáról számolnak be. Gy logos és kerékpáros túrák, t borozások várják a diákok szép vakáció, kellemes pih nés.

Pár lépéssel odébb egy ta ló — ez már a kiállítás any ga — rajta több sárgu fénykép is. *Keszei Józsefr* a legfiatalabb pápai vértar ról. Ahogy elnézem, n

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szöllősi Máté

1962 JUN 1
Veszprém

1021

Szöllősi Máté: Tópart

Veszprémi N.

Magyar Hírlap
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Pedőfi Sándor utca 1.
Telefon: 188-296, 188-307

Ez-az a közlekedésről

MINI ÉS MAXI AUTÓBUSZOK

A japán Micubisi cég megkezdte a 10 személyes minibusz gyártását, elsősorban turisták szállítására. Ennek a busznak van egy másik, némileg szokatlan rendeltetése is: ideiglenes munkásszállásnak is fel lehet használni. A kocsiban van gázrezsó, mosdó, az ülések pedig könnyen át lehet alakítani fekvőhelyekké.

Az angolok jobban kedvelik a tágas, nagy befogadóképességű autóbuszokat. Minden új angol autóbusz konstrukciónak 9,1—10,9 méter a szabvány hosszúsága.

A szovjet autóbuszok körülbelül ugyanilyen hosszúak, a ZIL—158 9,03 méter, a LIAZ—677 pedig 10,45 méter hosszú.

A nagy befogadóképességű

Óriásmolekulák — az élet alapja

Az utóbbi idők természettudományának egyik legnagyobb fegyverténye az óriásmolekulákban sokezer atom kapcsolódik össze. de nem akármilyen sorrendben, hanem szigorúan meghatározott törvényszerűségek szerint. Miért olyan jelentősek számunkra az óriásmolekulák? Mit nyer az ember, ha előtud állítani egyes makromolekulákat?

Az utóbbi időben egyre gyakrabban hallunk a makromolekulákról, a műanyagokról, a szintetikus szálakról, a gumiról, a fehérjéről, a keményítőről, a cellulózról. Ezek az anyagok mind óriásmolekulákból állnak. Ezek a molekulák olyan nagyok, hogy a közönséges mikroszkóppal már láthatók. Ezeknek az anyagoknak a tulajdonságai nagyon különbözőek. Vannak közöttük szilárd, rugalmas, folyékony, sőt gázhalmazállapotúak is. Ezek az anyagok a legkülönbözőbb célokra használhatók fel. Ezért a kémia egyik legfontosabb feladata, hogy megismerje ezeknek az anyagoknak a szerkezetét, és megtanulja előállítani őket.

Az óriásmolekulák kutatásának nagy jelentősége van az élet megismerése szempontjából is. Az élő szervezetben végbemenő folyamatok nagy részét ugyanis az óriásmolekulák irányítják. Ezek az anyagok szabályozzák az anyagcserét, az öröklődést, a növekedést, a fejlődést. Ezért a kémia egyik legfontosabb feladata, hogy megismerje ezeknek az anyagoknak a szerkezetét, és megtanulja előállítani őket.

Az óriásmolekulák kutatásának nagy jelentősége van az élet megismerése szempontjából is. Az élő szervezetben végbemenő folyamatok nagy részét ugyanis az óriásmolekulák irányítják. Ezek az anyagok szabályozzák az anyagcserét, az öröklődést, a növekedést, a fejlődést. Ezért a kémia egyik legfontosabb feladata, hogy megismerje ezeknek az anyagoknak a szerkezetét, és megtanulja előállítani őket.

1969 MÁJ 4

1021

Szöllősi Máté: Tapolca

Szöllősy Máté

die Schweiz den Rost und den
ge einer Schiffsladung von im-
aus aber leistungsmässig ganz
rbeit der Schweizer Firmen, ist
ale Praxis, deren Wert von den
ebern geschätzt und, wie wir
hrenvollen Aufträgen honoriert
über ein schönes Stück an «ja-
zerland» schreiben.

INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE
ARGUS INTERNATIONAL DE LA PRESSE
INTERNATIONAL PRESS CUTTING SERVICE
GENÈVE ZÜRICH

Zofinger Tagblatt
Zofingen (CH)
Aufl. t. 11 700

7. Dez 1970

Baslerisch-ungarische Mischung

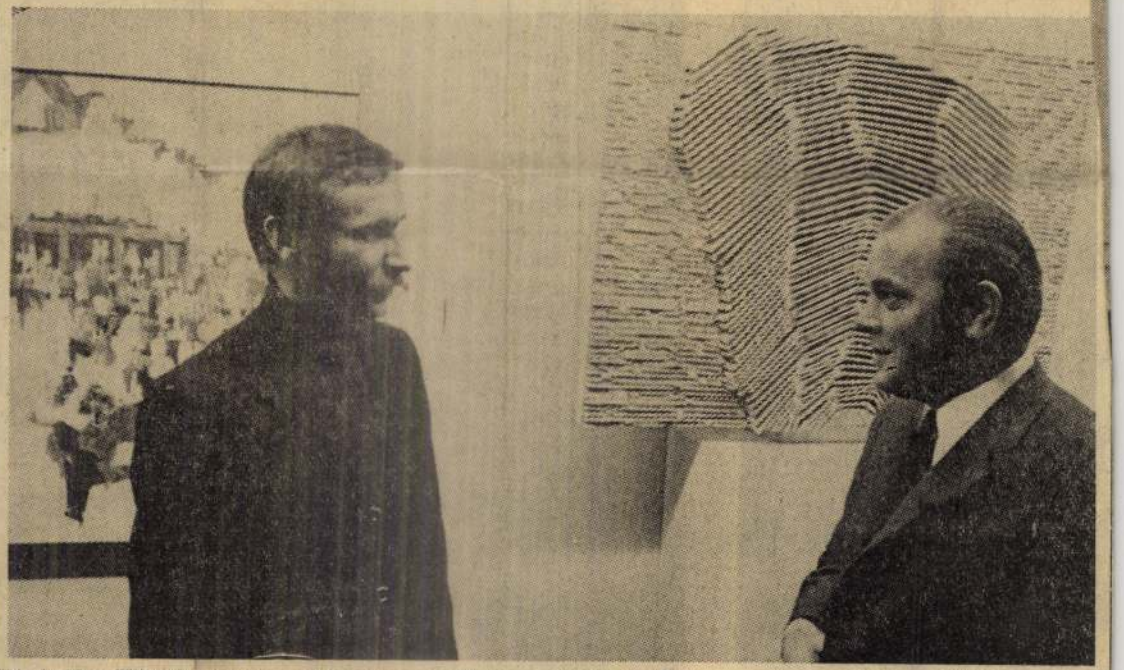
Vernissage der Ausstellung Rolf Brunner und Miklos Szöllösy in der Galerie «Zur alten Kanzlei», Zofingen

Gegensätze genug weist die neue Ausstellung in der Galerie «Zur alten Kanzlei» in Zofingen auf, was nicht zuletzt auf Herkunft und Tätigkeit der beiden Aussteller zurückzuführen ist: Rolf Brunner ist beruflich als Grafiker tätig; von ihm stammen über 70 Gemälde und Zeichnungen, während Miklos Szöllösy als Ungar in Zofingen tätig ist und in seiner Freizeit Metallreliefs herstellt.

Von einer baslerisch-ungarischen Mischung zu sprechen, stimmt immerhin nicht hundertprozentig, denn Brunner stammt aus Zürich, hat sich aber, wie Dr. Marcus Schreiber in seinen Einführungsworten bemerkte, in Basel so vollständig integriert, dass er — Fasnachtslaternen malt. Dieser Zweig seines Schaffens ist allerdings in Zofingen nicht vertreten. Rolf Brunner ist selbständiger Grafiker und in Ausübung seines Berufes genötigt, strenge formale Grundsätze einzuhalten. Die Malerei bietet ihm eine Möglichkeit, sich von dieser Strenge zu lösen. Der Ablösungsprozess beginnt in den naturalistischen Zeichnungen sichtbar zu werden, woraus sich — dank seines handwerklichen Könnens und dank der verschiedenen Techniken — die freigestalteten «Produkte» entstehen. Vielfach benützt der Künstler die Oelkreide, die ihm — der in erster Linie Zeichner ist — ein impulsives, schnelles Schaffen erlaubt. Daneben verwendet er auch Kreide und Tusche. Auch von den Möglichkeiten der Monotypie macht er gerne Gebrauch, weil ihm diese Technik erlaubt, in letzter Minute noch Korrekturen anzubringen. Vielfältig sind die von Rolf Brunner behandelten Themen: Die Masse Mensch wie die Verseuchung und der Baum oder die Landschaft kehren in immer wieder neuer Gestalt wieder. Dr. M. Schreiber betonte abschliessend, dass diese Vielfalt der Themen innerlich durch die angewandte Technik zusammengehalten wird.

Richard Haller, der zu Beginn der Vernissage mit der ihm innewohnenden Liebenswürdigkeit seine Gäste begrüsst hatte, führte in Leben und Werk von Miklos Szöllösy ein, dessen künstlerisches Schaffen eng mit seinem Schicksal verbunden ist. Szöllösy ist 1928 in Szeged, einer bedeutenden Stadt Ungarns, geboren und wollte nach dem Schulbesuch die Offizierslaufbahn ergreifen. Mit der russischen Besetzung im Jahre 1944 verflüchtigten sich seine Pläne, und er entschied sich für den Beruf des Offsetdruckers. Nach der blutigen Unterdrükkung des ungarischen Aufstandes im Jahre 1956 kam er nach Zofingen, wo er seither seinen Beruf ausübt. Still, ruhig und zuverlässig hat er begonnen, sich eine neue Existenz aufzubauen. Tag für Tag steht er an seiner Riesenmaschine, stets von rollendem, schaffenden Material umgeben. Nach der Arbeit erst kommt der richtige Szöllösy zum Vorschein, der sich vom Naturerlebnis inspirieren lässt und in Metall wiedergeben will und muss. Sein grosser Landsmann Zoltan Kemeny ist sein Vorbild, auch wenn er eigene Wege geht. Vor wenigen Jahren erst sind seine Werke an die Oeffentlichkeit gelangt und haben die Betrachter nachhaltig beeindruckt. Heute sind in der Galerie «Zur alten Kanzlei» 12 Werke der letzten Schaffensperiode zu sehen — ein Ausdruck unserer technisierten Welt, der wir nicht entfliehen können, sondern mit der wir uns auseinandersetzen müssen. Sözllösys Reliefs vermitteln mit ihrem Spiel von Licht und Schatten neue Effekte und lassen erkennen, dass auch in Metall Farbe und Ausdruckskraft vorhanden sind.

Die Vernissage wurde durch das Spiel von Andreas Hamburger, Violine, und Heidy Mühlethaler, Klavier, bereichert. Die beiden Künstlerinnen interpretierten mit ausgewogener Sorgfalt und viel Einfühlungsvermögen zwei Sätze aus der e-moll-Sonate von Jean Marie Leclair und zwei Sätze aus der Sonate B-dur von Luigi Boccherini.

Die beiden Künstler im Gespräch vor ihren Werken; links Rolf Brunner, rechts Miklos Szöllösy. (Foto R. Pletscher)

ek, magyar heteket, kiállításokat rendeznek központi kereskedelmi és kulturális szerveink sok külországban. A tavasszal Hollandiában rtott magyar heteknek jól mérhető eredménye az zletkötéseken túl az a tény , hogy megyénkben az idei varon annyi holland turista irt, mint az összes többi vugati országból együttvé-e.)

Küldtünk külföldre lepo-állókat is jelent meg úti-Könyvünk, élénkül a propa-ndánk, de még *nem elég even, nem elég szervezett s tudományosan nem elég olgozott.* A mai kor igé-vel a jelenleginél többet és bbat kívánnak.

A propaganda hazai ered-ményeinek felméréséről nem dunk számot adni mert en felmérés nincs, külföl-n azonban vizsgálták s nt minden idegenforga-mmal foglalkozó országra vényes tapasztalatot, nem . ha ismerjük. Az ameri-Travel World azt írja: nerika tíz folyóiratában a dott hirdetések ára egy

ményt kell vizsgálnia, mielőtt egy prospektust elkészít. Az ajánlás lényegében áruki tás, az az „áru" azon nem kézzelfogható s ez hézzé teszi az eladást. idegenforgalmi prospel elveszti csábító erejét. egy alkatrész-katalógu hasonlít. Az is szükse hogy *a szöveg kevés, m sokatmondó, könnyen ol ható legyen.* Válogatni kell: ki kapjon „fényes" bi súrát, ki egyszerűbbet ho meg ne ijedjen a luxus-szo gáltatástól, ne következte sen magas árakra.

Bármilyen költséges is a szép, elegáns propaganda-anyag, az élesedő verseny szükségessé teszi kiadásukat. Megyénk idegenforgalommal foglalkozó vállalatai azonban — az összehangoltság és szerveeztlenség miatt — kéttelenek a mai igényeknek megfelelő propagandát folytatni, mert erőik szétaprózódnak. Az idegenforgalmi hivatal propagandára 100 ezer forintot fordított az idén. *Néhány színvonalas, valóban igényes kiadványt sikerült*

batatlanul a skatulyákról.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

használt egy óvatlan pillanatot és ellopott néhány pattintottkő szerszámot melyekkel annak idején Sámuel — ezt a nevet adták az ősembernek — dolgozgatott.

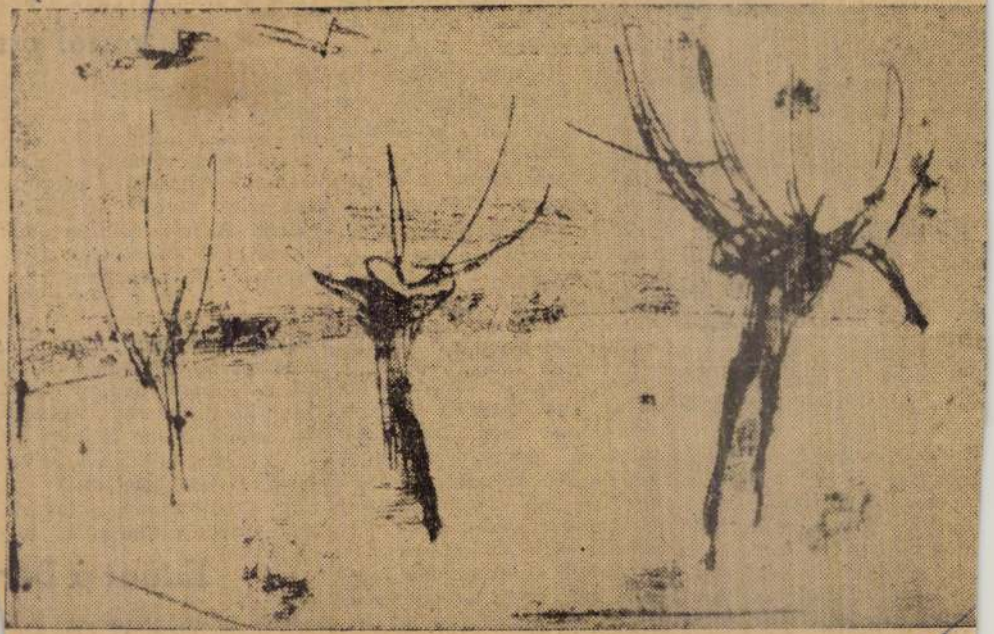
A szombathelyi Savaria Múzeumból római-kori kő-

Eltűnt a Bor

1966 júliusában Vass Elemer emlékkiállítást rendeztek a veszprémi Bakonyi Múzeumban, a művész halálá nek tizedik évfordulóján F

1021

Havas táj

(Szöllősi Máté grafikája)

Nagymama, tessek mar ideülni egy kicsit, így ni. Egyszer, mikor lenn voltam maguknál a tanyán a gyerekekért, aztán ebéd után üldögéltünk a deszkaverandán, amit atyuka a ház elé toldott, jött egy kis öregember. Akkorára volt összezsugorodva, mint egy aszalt szilva, és éppen olyan fekete is volt meg sokráncú, de meg amelyik aszalt szilvának a hosszú szára is meg van hagyva, akkora pipa lógott a szájából. Hosszabb volt a pipa, mint ő maga.

Ki lehetett az?

No, hogy írhatnám le még. Szapora beszédű volt. Mintha a sok szóval köpködte volna ki a fogait az idők folyamán. Dús fantáziájú bácsika lehet, s gondolom, hazudós. Abból legalábbis, ami hetet-havat ott összehordott. Valami bicikli volt benne, valami szalmakazal, egy szavát nem értettem. Tessék már segíteni.

Meg nem mondom, kire gondolhatsz.

No, ha jól tudom, a dűlő túloldalán volt valami bogárhátú, kidőlt-bedőlt gunyhója. Szalmatetejű, frissen meszelt, egyedül élt benne.

Ó, hát az öreg Károly, gyerekem, ezt mondjad. Az most nálunk lakik, befogadtuk.

Ne tessék mondani, nagymama!

De mondom, gyerekem...

Eredeti figura, most legalább könnyen elérhetem, meg akarom fösteni egy novellában.

Azt meg lehet, most ott van nálunk, befogadtuk, nem hálhat a szerencsétlen az ég fedele alatt.

Hát a gunyhója?

van neki egy ha, az ien járt a múltkor Pestről.

— Itt van apám?

— Itt.

Az meg:

— Írjál alá, lemondto mindenről, nektek nem kel semmi, se pénz, se semmi.

Hát mitől mondjanak le Az a kis házi föd? Nem kel az senkinek, még a téesznel se. Aszondja néki az uram:

— Hogy engedhetitek, hog idegen helyre csavarogjon e apátok?

— Hova vigyem, Pestre?.. Beszerzenénk mi az Otthon ba, de nem megyen, pedig j sora lenne. Vannak ott má öregek is.

Erre Károly:

— Eladnátok apátokat, ab ból nem esztek.

Az csak az ilyen mezei éle tet szereti, magának valót Adtunk aztán neki födelet, n vegye meg az isten hidege.

No, atyuka, egy kis száj öblítő, ez igazán szilvábó van, itt termett a kertben.

E pálinka! Kár, hogy

Szeberényi Lehel

Szegény k

gyáros kicsire fúrta a poharat.

Hát majd nem sajnáljuk a pohártól.

Ád nékem nagyanyátok!

Ő ezt még zölden látta a fán. Az ám, a Károly bács megvan-e még?

Az meg, befészkelt nálunk Együtt, amikor kirakta a fia hogy felköti magát. Nézze

MH SAJTOFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

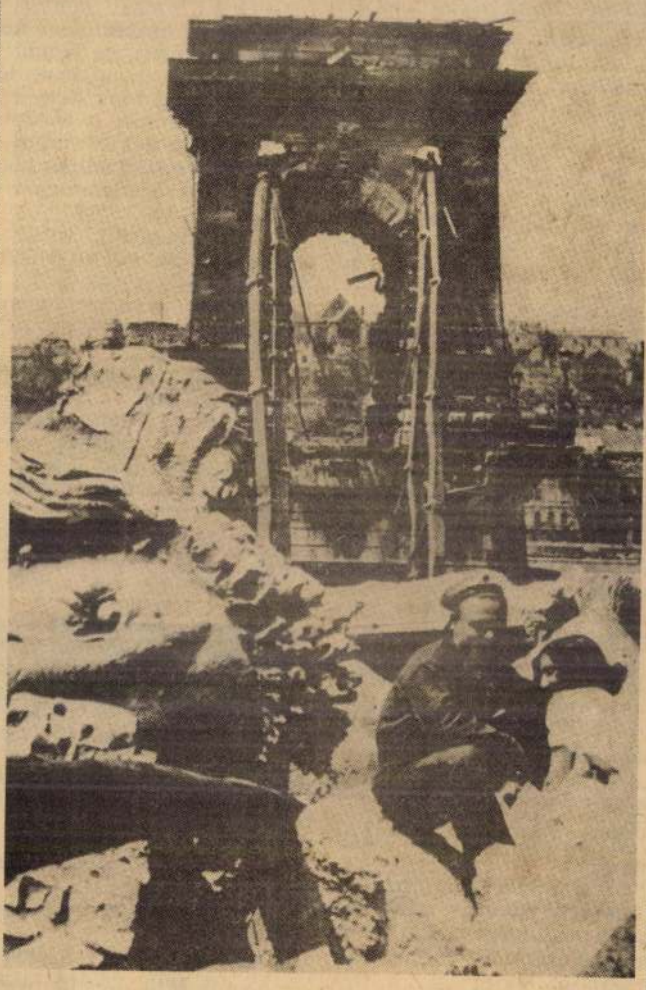
NÉPSZAVA

1982 JAN 3 0'

Szöllősy Kálmán

9

1021

Szöllősy Kálmán

ROMOS LÁNCHÍD (1945)

Felelős kiadó:
Sárközi Zoltán

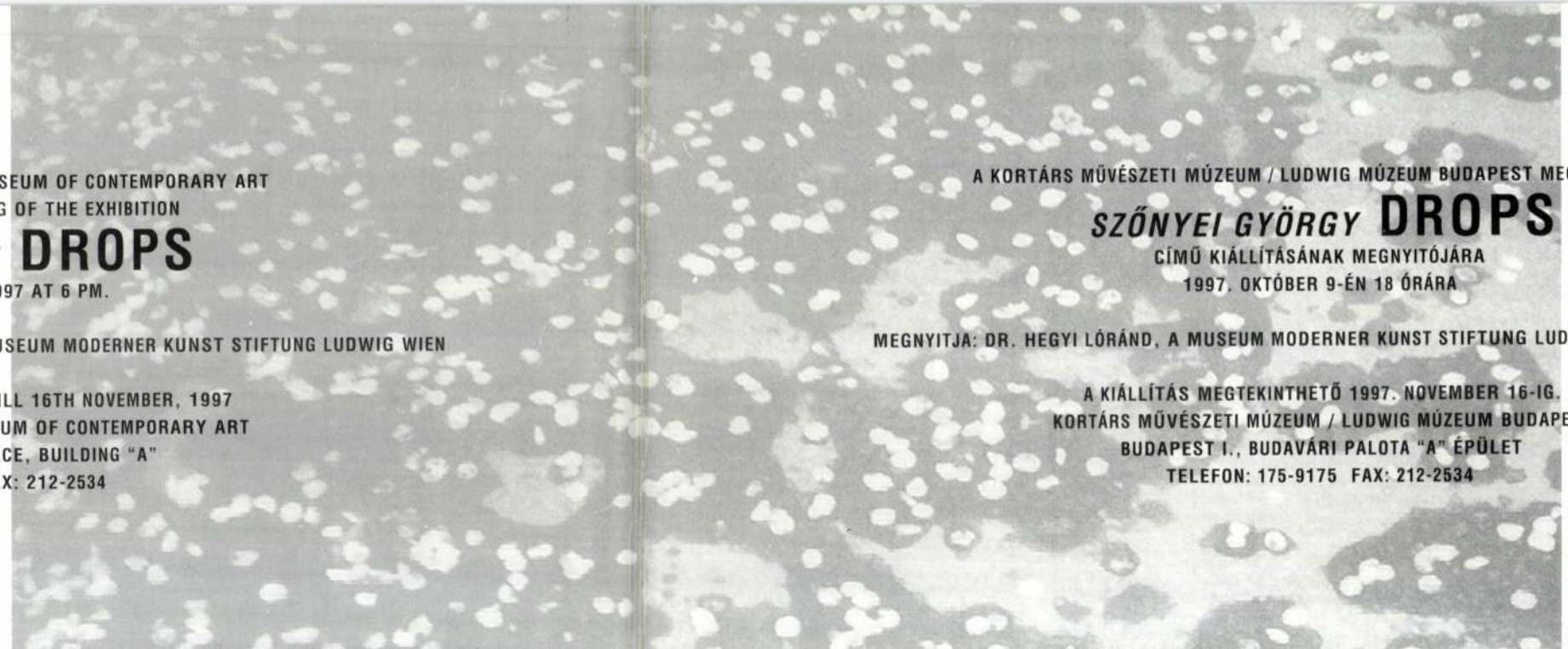
SZŐNYEI GYÖRGY

részletek
grafikusművész

details

1986. nov. 5 – dec. 7

STÚDIÓ GALÉRIA Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.

THE LUDWIG MUSEUM BUDAPEST / MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
INVITES YOU TO THE OPENING OF THE EXHIBITION

GYÖRGY SZŐNYEI DROPS

ON 9TH OCTOBER, 1997 AT 6 PM.

OPENING SPEECH BY DR. LÓRÁND HEGYI, DIRECTOR OF MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG WIEN

THE EXHIBITION CAN BE VISITED TILL 16TH NOVEMBER, 1997
LUDWIG MUSEUM BUDAPEST / MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
BUDAPEST I., ROYAL PALACE, BUILDING "A"
PHONE: 175-9175 FAX: 212-2534

A KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM / LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST MEGHÍVJA ÖNT

SZŐNYEI GYÖRGY DROPS

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
1997. OKTÓBER 9-ÉN 18 ÓRÁRA

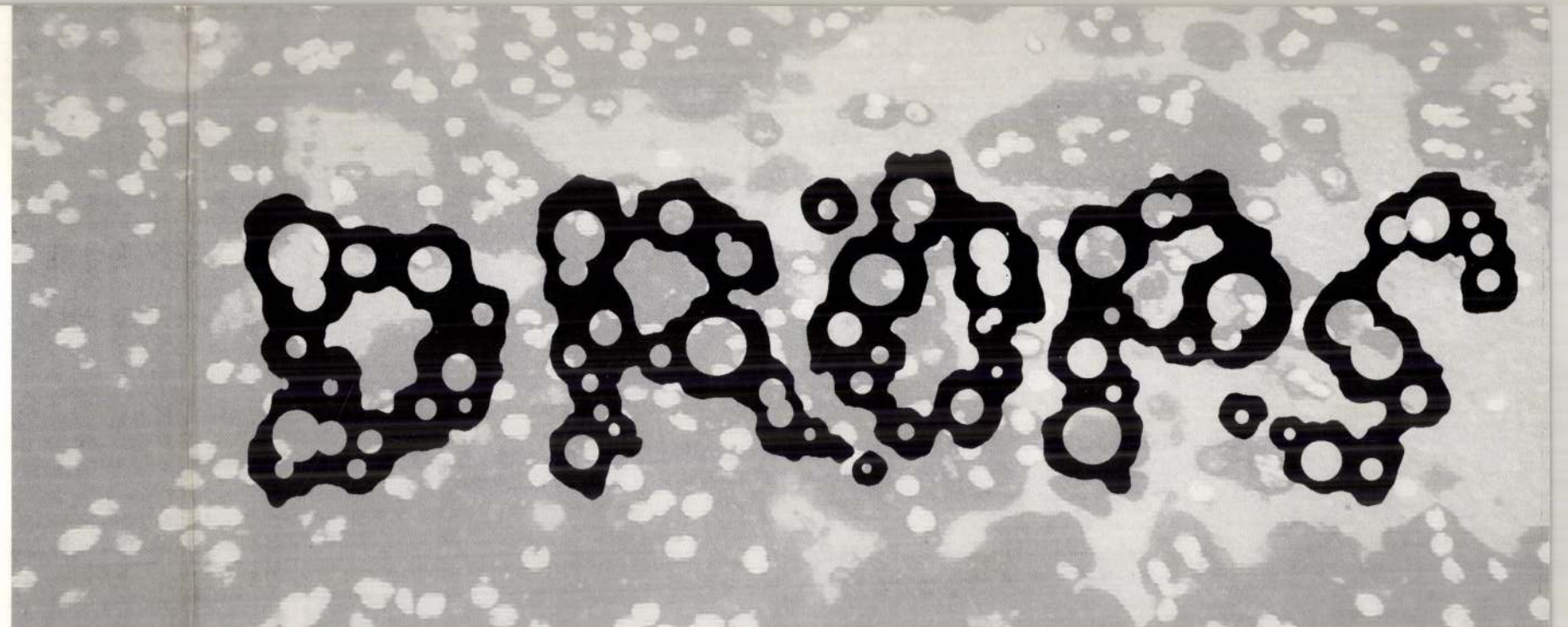
MEGNYITJA: DR. HEGYI LÓRÁND, A MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG WIEN IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1997. NOVEMBER 16-IG.
KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM / LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST
BUDAPEST I., BUDAVÁRI PALOTA "A" ÉPÜLET
TELEFON: 175-9175 FAX: 212-2534

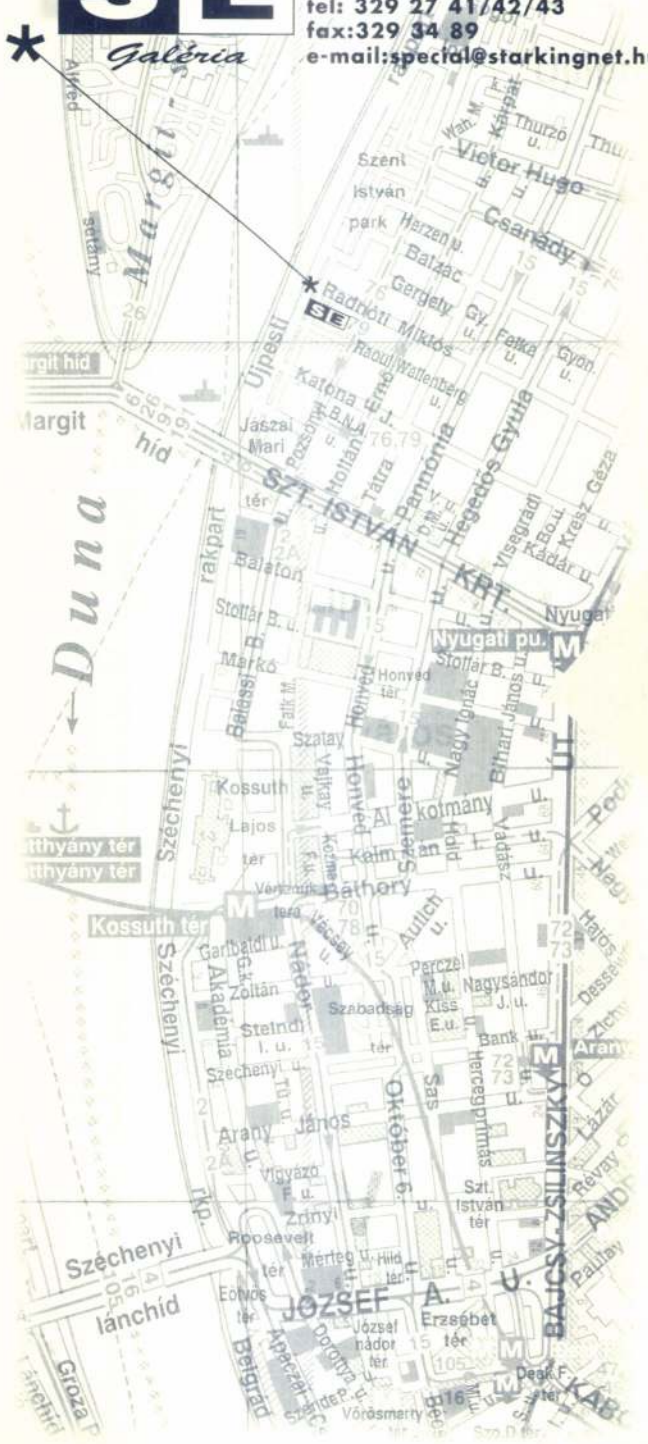
SZÖNYEI GYÖRGY

Budapesti Őszi Fesztivál

LUDWIG KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM BUDAPEST

SE Galéria
1137 Budapest,
Újpesti rakpart 8.
tel: 329 27 41/42/43
fax:329 34 89
e-mail:special@starkingnet.hu

MEGHÍVÓ

Galéria

SE
Galéria

The SE gallery -
-ISTVÁN NYÁRI & JUDITH C. HART-
cordially invites you
to attend its exclusive exhibition
featuring the first series of

COLLECTORS' COLLECTIONS

first participant

GYÖRGY SZŐNYEI
collector artist

opening statemens by

GYÖRGY SZEGŐ

date: 3rd november 1998 at 6p.m.

A SE galéria-
- NYÁRI ISTVÁN és HART JUDITH-
tisztelettel meghívja önt
rendhagyó kiállítássorozatára
melynek címe,

GYŰJTEMÉNYEK GYŰJTŐJE

első meghívott:

SZŐNYEI GYÖRGY
gyűjtőművész

A kiállítást megnyitja:

SZEGŐ GYÖRGY

1998. november 3-án, 18 órakor.

Szőnyei György

THE LUDWIG MUSEUM BUDAPEST / MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
INVITES YOU TO THE OPENING OF THE EXHIBITION

GYÖRGY SZŐNYEI DROPS

ON 9TH OCTOBER, 1997 AT 6 PM.

OPENING SPEECH BY DR. LÓRÁND HEGYI, DIRECTOR OF MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG WIEN

THE EXHIBITION CAN BE VISITED TILL 16TH NOVEMBER, 1997
LUDWIG MUSEUM BUDAPEST / MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
BUDAPEST I., ROYAL PALACE, BUILDING "A"
PHONE: 175-9175 FAX: 212-2534

A KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM / LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST MEGHÍVJA ÖNT

SZŐNYEI GYÖRGY DROPS

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
1997. OKTÓBER 9-ÉN 18 ÓRÁRA

MEGNYITJA: DR. HEGYI LÓRÁND, A MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG WIEN IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1997. NOVEMBER 16-IG.
KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM / LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST
BUDAPEST I., BUDAVÁRI PALOTA "A" ÉPÜLET
TELEFON: 175-9175 FAX: 212-2534

SZÖNYEI GYÖRGY

Budapesti Őszi Fesztivál

LUDWIG KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM BUDAPEST MÚZEUM

Szőnyei gyűjtő

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

Giccs és kultusz

Az idei Budapesti Tavaszi Fesztivál egyik kiemelt eseménye lesz az a kiállítás, amely március 13-án nyílik meg a budavári Sándor-palotában Giccs és kultusz – tárgykultúra és életérzés az '50-es, '60-as években címmel. A tárlat mintegy ezerötszáz tárgyat vonultat föl, amelyek az akkori idők formatervezését reprezentálják. Az ötletet egy 1997-ben Bécsben megrendezett, három hónapig nyitva tartó kiállítás szolgáltatta, amelyen Markus *Böhm* osztrák magángyűjtő állította ki sajátos kollekcióját, amely felöleli Amerika és Nyugat-Európa használati tárgyait az ötvenes–hatvanas évekből. Ezt látta meg *Kádár* Zsófia, a Salzburgban művelődési szervezést tanuló diák, akinek diplomamunkája éppen egy kiállítás megszervezése volt, s így keresve sem találhatott jobb témát, mint a nagy sikerű bécsi tárlatnak a hazai bemutatása. Az osztrák gyűjtő anyagát természetesen kiegészítették magyarországi gyűjtemények anyagaival. Ezek egy részét *Vörösváry* Ákos, az Első Magyar Látványtár tulajdonosa adta kölcsön, de kaptak tárgyakat a barátok és hozzátartozók otthonaiból, *Szőnyei* György magángyűjteményéből éppúgy, mint különböző múzeumgyűjteményekből, plakátarchívumokból.

Jóllehet a tárlat nem politizál, érdekes lesz összevetni, hogy míg a kapistalista országokban akkoriban elsősorban a formatervezés kultusza dívott, s tárgyaik elsősorban a polgárság életformáját, giccsbe hajló ízlését tükrözte, nálunk a „kultusz" szónak egészen más volt a jelentése: olyannyira, hogy a használati tárgyakra is rákerültek a különböző politikai jelmondatok, a pártvezérek arcképei.

Ami a használati tárgyak formatervezését illeti, már nem jelentős a különbség: a KGST-országok designja miatt nem kell különösebben szégyenkeznünk. (Az is igaz, hogy a mintát többnyire az amerikai vagy nyugat-európai elődök szolgáltatták.) A rendezők céljai közt ugyanis az is szerepel, hogy valamelyest „rehabilitálják" azokat a tárgyakat, amelyek ezekben az években körülvettek minket.

Külön csoportosítva láthatjuk a divat, az elektronika, az üveg- és porcelántervezés termékeit, a bútorokat, és a motorokat. Nagy sikerre számíthat az az eszpresszó a hatvanas évekből, amelyet a Gerbeaud cukrászda működtet, és ahol eredeti zenegépen hallgathatjuk a korabeli számokat, viszontláthatjuk a korabeli bútorokat, és elolvashatjuk a harminc évvel ezelőtti újságokat.

A Budapesti Tavaszi Fesztivál mottója *Búcsú a XX. századtól*, ennek szellemében a helyszínen a témához kapcsolódó filmvetítéseket, koncerteket, előadásokat is tartanak. **(f. j.)**

Magy. Nemz. 1999 III. 12.

zet: 34
nyár: 47.920.000,-Ft

: 8779/10
lete: 1645 m² (457 nöl)
zet: 04K
nyár: 31.990.000,-Ft

: 8810/1
lete: 1720 m² (478 nöl)
zet: 05K
nyár: 31.070.000,-Ft

: 10274/4
ete: 1204 m² (344 nöl)
zet: 04K
yár: 25.580.000,-Ft

8653/2
ete: 4128/30 133 m² (az ingatlan
tlan közös tulajdon,melyből
nkormányzatunkat megillető
eti hányad 4128 m²)
et: 35
yár: 94.054.000,-Ft

ni lehet a Budapest Főváros
gyongazdálkodási Irodáján
út 23-25. III. 301.).
osné és Csutora László.
224-5943

ós csomag **5.000,-Ft** ellenérték
24-ig átvehetők az Irodán.
n történő részvétel feltétele!

1999. MÁRCIUS 13. PETŐFI CSARNOK

A fesztivál fő médiatámogatója a Magyar Rádió

Délelőtt 11–13 óra, gyerekfesztivál
Gyerektáncház, Kaláka Gryllus Vilmos

Délután 16–24 óra, koncertek, táncházak, táncversenyek
Khapci Dos, Söndörgő, Bran,
Carlos & Gábor (Portugália-Magyarország), MÉZ,

CHRIS FOSTER (Anglia), **SIMPLY ENGLISH** (Anglia),
KALÁKA, RONNIE DREW ex-Dubliners (Írország),
IFJÚ MUZSIKÁS, TROITSA (Fehéroroszország),
breton táncház a Bran együttessel

Délután 17–24 óra, ajándék az ír zene rajongóinak
a Magyar-Ír Baráti Társaság St. Patrick napi bulija:
Filmvetítések, ír táncházak és kirakodóvásár,
mesék St. Patrickról

HIFA

Belépőjegyek válthatók az ismert jegyirodákban!

MATÁV
Fesztiválújság

Magyar Nemzet HIRDET

MR Lemezbörze Biomusic Gryllus RF

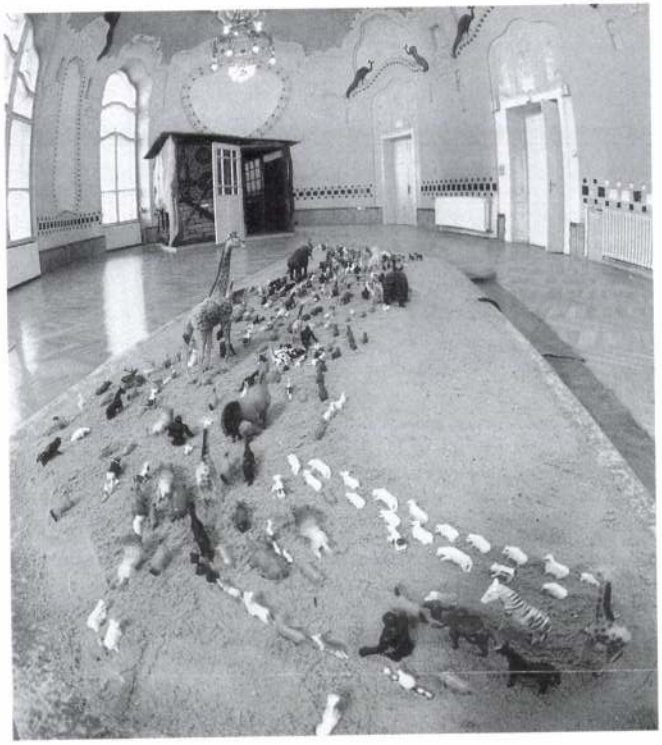
EUROPEAN FORUM OF WORLDWIDE MUSIC FESTIVALS

lődnek", megnőnek. Ez a fajta pöttyfestés már nem optikai színkeveredés, a festészet szakmai belügye, ez az absztrakt expresszionizmus újkori lenyomatainak egyik izgalmas új kísérlete. **D**rops-drogoknak is nevezhetnénk munkáit, hisz nagy kísértés ez a fajta festészet. Narkotikuma a szép izgalmas felületeknek, csöpögtetése a vágyaknak és érzékeknek, a nem-ábrázolás által létrejövő „álom-képeknek". Szőnyei e drogokkal mértéktartó ízléssel bánik, nem lépi túl saját maga tervezte világa határait, így maradhat meg festészete dekoratívan érzékinek, elementárisnak és egyben tárgyilagosnak.
(Kortárs Művészeti Múzeum, 1997. október)
• *SINKÓ ISTVÁN*

Hangok a labirintusból

BOROS VIOLA KIÁLLÍTÁSA

E hangok Boros múltjából és jelenéből fakadó kettősség vívódásának hangjai első hallásra csak elektronizált népzene és diavetítő-surrogás.
A Kiskunságról Németországba származó művész labirintusának hangjai a jelképiség kettősségén keresztül, a médiumok változatosságában jutnak érvényre és a jelentés polifóniájában manifesztálódnak. A sajátos módon ismert-ismeretlen helyekből-otthonokból készített helyspecifikus munkában a múlt mélye és a jelen kultúrája, mint Matrjosa-babák héjazódnak egymásra. **F**ényesség, gazdagság, pávaság egyfelől; labirintus, sötétség, nyomor másfelől. Az egyik csak illúzió, dekoráció, illetve fel-felvillanó jelenés; a másik ambivalens valóságdarab.
A „labirintus előcsarnokában" Boros 1995-ben festett Minótaurosz képei adják meg az alaphangot, ám vigyázni kell, hogy ne csaljon lépre a címmel együtt a mítoszillusztráció vagy az egyszerű újraértelmezés gondolata. Az expresszív festményeken hétköznapivá formálódott, kifigurázot, esetenként néhol szentimentális szörny zuhanyozik, pihen, ábrándozik. Sötét éjszakai lénye

Boros Viola installációja

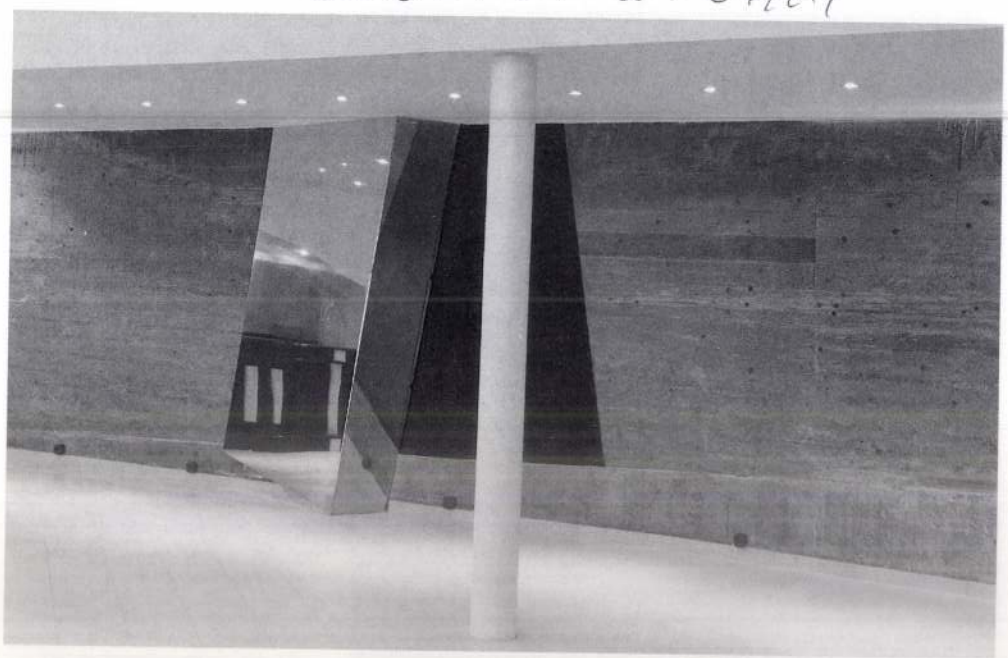
háziasodott; a széttépett ifjak fejei éppúgy dekorációvá váltak körötte, mint a rét virágai, ő maga éppúgy esendő – például az abszint rabja –, mint bármelyikünk. Változatos felfogású, humoros, erőteljes, vérbeli festői művekkel ironizál Boros; igaz, nem is lehet ilyesmit már komolyan venni a nevetségessé válás kockázata nélkül.
Maga a labirintus, mely legkevésbé sem látszik annak, amit elvárnánk tőle, a szecessziós pávateremben áll. Első látásra sokkal inkább Noé bárkáját juttatja eszünkbe: Egy nyitott ajtajú építmény felé mintegy menedéket keresve, homokos alapzaton, íves, sodródó vonulatban igyekeznek műanyag játékállatok százai. A zsiráfok, disznók, zebrák, vizilovak, oroszlánok, tevék, elefántok, szarvasok, rinocéroszok, hangyászok, krokodilok, ősgyíkok és dínók; a bárka megszaporodott lakói, melyek – az egyetemes, örök jelképek adaptációi – a civilizációval csaknem egyidős ikonográfia szerint a kiismerhetetlen mélységű ösztönvilágot képviselik. A fölülről látható, különböző léptékű, kicsi, műanyag állatfigurák tökéletes rendje a tudattalan makettszerű, ekképp zárt, teljességre-törekvő megjelenítése kissé komikussá lesz. A menet csavarodó vonala a kvázi labirintus-cellával a lélek által megtett/megteendő alvilági utat jelképezi.
A pávákkal reprezentált ünnepi térben, azzal éles ellentétben jelenik meg a válogatott hulladékból felépített kulipintyó, a magyar valóságból kimetszett darab: teteje hullámpalából, fala autó oldalából, bontott téglából, deszkából, filcből, fóliából van; benne polgári-levedlett kárpitú szezlon, ütött-kopott hokedlikkal; az ablakban kitömött páva, a falra vetült diaképen (a félhomályban gyengén látszik) polcos szekrény, benne csecsebecse porcelánok, rádió és újra egy kitömött páva áll. A kalyiba életnagyságú, ám ebben a kontextusban makettszerűvé, szedett-vedett holmikból készült jelenünk modelljévé válik.
A vityilló fókuszában levő televízió a világra nyíló ablakot jelentené, de nem kifelé nyit, hanem belőle a vityillóban megjelenített valóság képe tűnik elő. *Ez* valójában a labirintus: ez, a magába szorító, önmagába forduló, magamagára reflektálás modellje. Boros videófilmjén lázadás, irónia vagy indiszkréció nélkül jelennek meg kiskunsági tanyák, bámészkodó, evő emberek, konyha, szegénység, kopottság, lábas, hokedli, tál, összekötözött táskarádió, lavór, piszkos falusi udvar, tyúketetés, a nemzeti park omladozó falakkal, asztal, szennyes kockás abrosszal, sparhelt és gázpalack, száradó ruhák és művirág; zenéjét egyházi és magyar népzenei dallamokból egy kölni komponista keverte kodályos hangzásúvá elektronikus szerkentyűjén. A lassan hömpölygő-változó képeken, a tanyasi életkép különböző részleteit pompás pávák mozgása, királyi lépte-, magamutogatása választja el, köti össze. Boros mikrokozmoszában háromszorosan is megjelenik a világmindenség, a szépség, a méltóság, a romolhatatlanság, a halhatatlanság, és az örök szerelem madara: élő mozgó képe által, kitömött – maradandóvá tett madárként, és annak vetített képeként; mintha valahol az útvesztő mélyén, ott gunnyasztana a nyomorból felbukkanó, büszke páva.
(Kecskemét, Cifrapalota 1997. szeptember 11–október 1.)
• *TATAI ERZSÉBET*

Vízképek

KATONA ZOLTÁN LEGÚJABB FESTMÉNYEI

A közösen készített térberendezésekről, illetve akciókról és performanszokról ismert *Block Csoport* legfestőibb vénájú tagjának láthattuk a télen huszonegy vásznát a *MAMÚ Pincé*ben. ***K**atona Zoltán* munkái frissek, kettő kivételével 1997-ben készültek. A nyolcvanas évek közepétől a pályán lévő, több éve jó színvonalú, sajátos, vastagon felrakott, testes felületű, alig motívumos nonfiguratív festményeket alkotó Katona kompozíciói egyre érettebbek, meggyőzőbbek. Munkásságán belül nyomon követhető egyfajta fejlődési folyamat, melynek kézzel fogható bizonyítékai a jelen tárlaton bemutatott munkák. A vakolatra emlékeztető felületű, tört színekkel festett, a majdhogynem monokróm képek egyik legjellemzőbbje a *Hűlt fészek* (1996), melyen apró, plasztikus kör és spirál alakú formák fognak körül

SZŐNYEI GYÖRGY

Szikora Tamás: A nyíregyházi Korona Szálló fala

fogalmazza meg, de a forma sajátos, szabálytalan geometriáját továbbra is megőrzi. *Passuth Krisztina* 1993-as katalógus-előszavában utalt Szikora és a konstruktivisták, így *Péri László* rokonságára. A művész most anyaghasználatával is közel került Péri betonreliefjeihez. De Szikoránál a krómacél tükrös felülete is elsődlegesen a ,,belső térbe'' utal vissza, perspektíva- és fénytörvényei e szerint ,,jelenítik meg'' a külvilágot. Felületén – romantikus diabolikus fordulat – maga az árnyék is tükröződik.

• *GELLÉR KATALIN*

Csöppek a padlón

SZŐNYEI GYÖRGY ÚJABB MUNKÁI

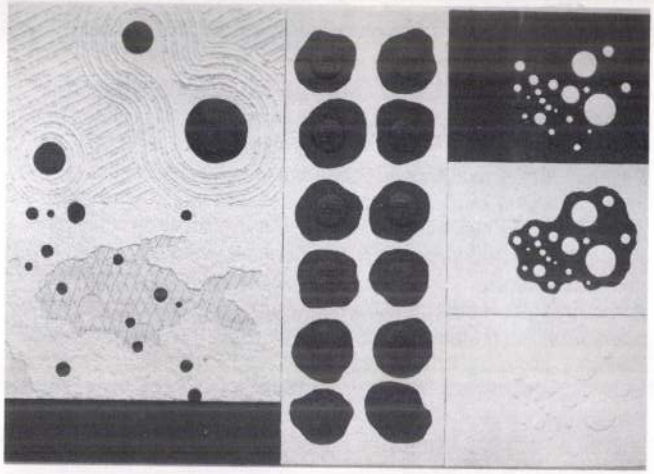
Először kígyóztak, majd megmerevedtek, kialakultak és lesimultak a mintázatok. Raszternek is nevezhetnénk őket, azokat a finom felületeket, melyek a képek elemi szerkezetei, alkotórészei. *Szőnyei György* egy újkori kvázi-pointillistaként kezdte pályafutását, olyan – *Ripp-Rónai* szavaival élve – kukoricafestőként, akit a felnagyított pötty, a raszter érdekel.

***R**oy Lichtenstein* a 60-as években a képregény nagyításánál ezt az elemet mint a kép alkotórészét fogta fel. Szőnyei a nyolcvanas években szemének elektromikroszkópja segítségével a pontot óriásivá növelte, s visszavezette a képző- illetve a díszítőművészet területére. A pontokból lauferek, lehullott padlólapok, mozaikelemek, PVC előszobaminták lettek, és ezek rendszere matematikai, logikai és érzelmi töltést kapott egyszerre. A geométer és a lírai költő a vásznon találkoztak.

Sokszor tűnt monotonnak, tautologikusnak is az a rendszer, melyben Szőnyei gondolkodott. Az önismétlődés a metrika és algoritmus tárgykörébe tartozik, Szőnyei precíz festményei és grafikái színekben sem dúskáltak. A visszafogott megoldások nyomán azonban egy idő múlva a 80-as évek aznapisága – linópadló – értelmeződött át a költői múltba (pl. Szt. Márk templom mozaikpadlója), melynek behelyettesítési, asszociatív sorozatát már a nézőre bízta. A 90-es években Szőnyei oldottabbá, kevésbé grafikussá módosította motívumait. A metszett formák biologikusabb, organikusabb változatban jelentek meg. A tárgyilagos líra egy visszatérő darabját szeretett barátja, *Gémes Péter* festőművész emlékkiállítására készíti el, ahol is a raszterekbe-négyzetekbe foglalt portréarajz a megidézés távolságtartó formáját hozta létre. Ám Gémes halála előhívja a burjánzó sejtek, az egymásba érő pontok, kicsiny formák – a cseppek – képzetét is. Erről a változó, mozgalmassá váló felületgazdag szemléleti újulásról szól kiállítása a *Drops* (Cseppek) a Kortárs Művészeti Múzeumban 1997 októberében.

A kiállításon szereplő művek legtöbbje a fekete-fehér játékát, a plasztikussá kitüremkedő beolvadó cseppeket mutatja. A művész katalógus-előszavában így ír: ,,1991 óta foglalkoztat az a viszony, ami egy geometrikus alakzat körül keletkező folt és a törzsforma közt létrejön. Az »aura« ...megközelítésében is találó, bár egy kissé tekintélyes szó ahhoz képest, ahogyan általában szeretem megnevezni e dolgokat''. Majd felsorol néhány – saját fotóval is dokumentált – ,,auragazdag'' tárgyat saját gyűjtéséből: virágszirom halom a pocsolyában, csikkek a száradó aszfalton, esetleg a fehér abroszon foltot hagyó olaj. Ezekből az élményekből – is – születtek a kiállítás képtáblái.

Elegáns felületeiben gazdagon megdolgozott táblák, féldomborművek, negatív-pozitív ritmusok kígyóznak, vibrálnak szemünk előtt. A műanyag festékbe kevert homok, perlit, a felületbe nyomott jelek, motívumok hol drámaiak, hol játékosak (itt-ott viccesek, mint a VW nyomatú petytyeknél), ám legtöbbjük egyaránt szól a bravúros mesterségbeli tudásról és a dekorativitás feloldhatóságáról.

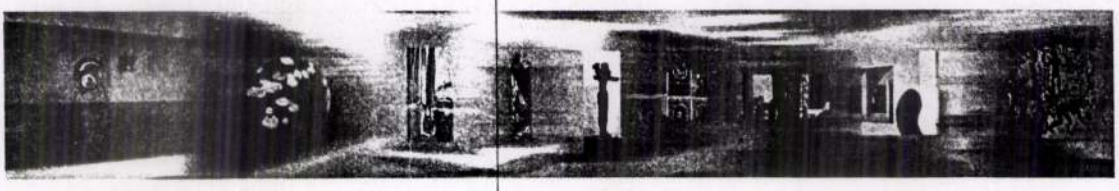

Szőnyei György: LEGO-DROPS, 1997, farost, akril, zománcfesték, ragasztó, homok, 220×190 cm
(Fotó: Berényi Zsuzsa)

A Drops legizgalmasabb darabjai, amikor a cseppek könnycseppekké válva a jelenkor háborúit, betegségeit idézik meg. A fehér-fekete szétfolyó, ragacsos cseppek közé sárgás, szürkés tónusok vegyülnek. Kiégett házak, felperzselt padlózatok, rémisztő, mikroszkopikus vírushadak képzete társul a Dropshoz. A fájdalom cseppjei lehullanak, az érdes fakturákon görögnek tovább.

Szőnyei visszatér a pointillizmus gyökereihez, ám nagyítója alatt a pontok ismét csak ,,felértéke-

LUDWIG
KORTÁRS
MÚZEUM
MŰVÉSZETI
BUDAPEST
MŰZEUM

Budavári Palota, "A" épület, 1014 Budapest, Szt. György tér 2.
Telefon: 175 9175, 175 7533 • Fax: 212 2534
1250 Budapest, Postafiók: 23.
E-mail: h13282szi@ella.hu

KIÁLLÍTÁSI PROGRAM 1997

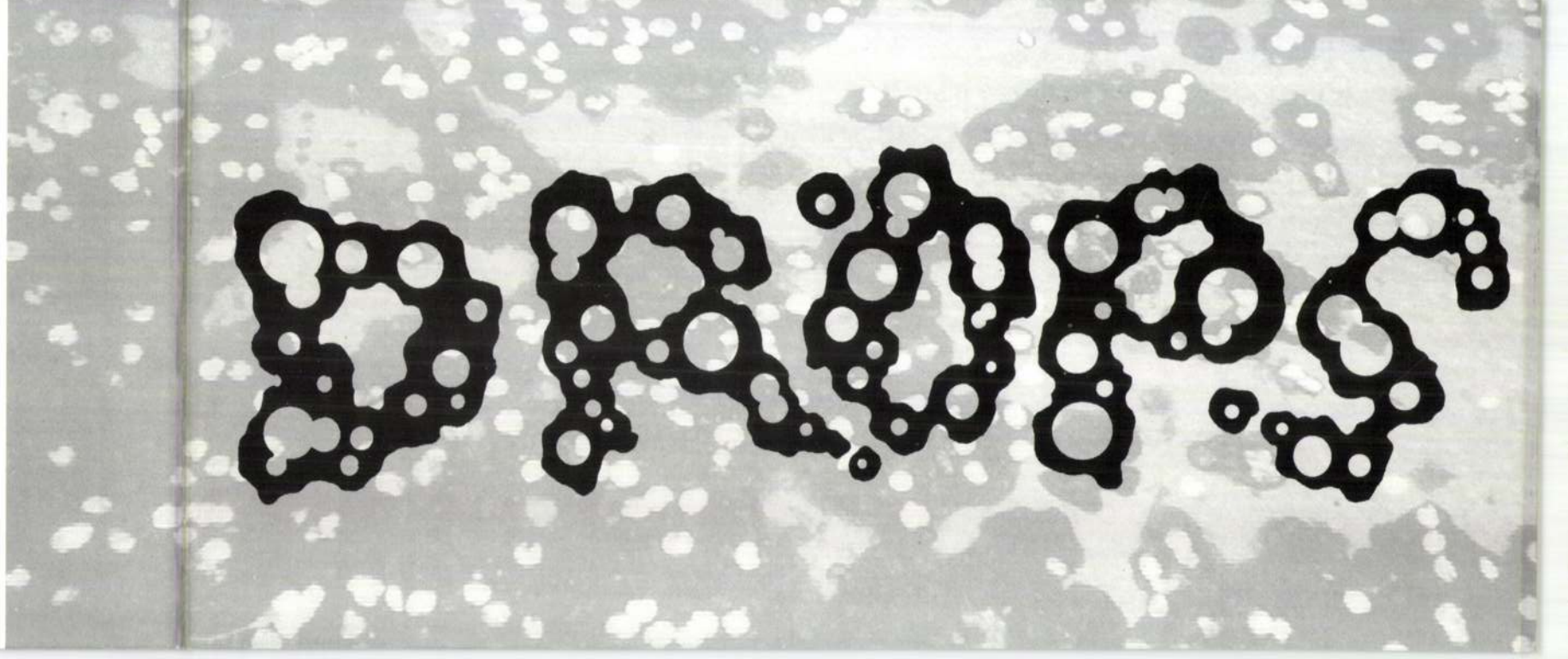
január 20 - február 23.	**A KRAKKÓI CSOPORT**: Jerzy Beres, Tadeusz Brzozowski, Maria Jarema, Tadeusz Kantor, Jerzy Nowosielski, Maria Stangret, Jonasz Stern (Polonia Expressz Lengyel Művészeti Fesztivál)
március 6 - április 6.	**SCHWERE-LOS (SÚLY-TALAN)** Nemzetközi szobrászati kiállítás a linzi Landesgalerie-vel
március 18 - április 6.	A **Magyar Aszfalt** képzőművészeti pályázata
március 27 - április 27.	**DECOMPOSITION** (Szerkesztett fotó Nagy-Britanniában, a British Councillal)
április 18 - május 25.	**LEIBLICHER LOGOS (TESTET ÖLTÖTT LOGOSZ)** 14 nőművész Németországból (IFA-kiállítás és konferencia a budapesti Goethe Intézettel) Ezzel egyidejűleg magyar nőművészek kiállítása a múzeum gyűjteményéből.

Június 1-től a múzeum zárva lesz további felújítás miatt.
A magyar anyagból egy válogatás a Sándor Palotában lesz látható.

augusztus 15 - október 5.	**KORTÁRS INDIAI MŰVÉSZET** (Munkatervi kiállítás a delhi National Gallery of Modern Art-tal)
október 9 - november 18.	**"DROPS" Szőnyei György** új festményei (Budapesti Őszi Fesztivál)
október 16 - november 16.	**ÚJ MŰVÉSZET ROMÁNIÁBÓL**
	"ILLESZKEDÉS" Körösényi Tamás
október 30 - november 30.	**"VONTATÓHAJÓ" Swierkiewicz Róbert**
november 27 - január 4.	**MAURER DÓRA** retrospektív (A bottropi Josef Albers Museummal)
december 8 - 21.	**"BÁLTEREM"** **Kozári Hilda** (Budapest) és **Esa Vesmanen** (Helsinki) fényinstallációja Kaija Saariaho finn zeneszerző zenéjére
december 11-január 11	**"MERET OPPENHEIM TALÁLKOZÁSA MAN RAY-VEL"** (a hamburgi Galerie Levyvel)

Budapesti Őszi Fesztivál

LUDWIG MÚZEUM KORTÁRS MŰVÉSZETI BUDAPEST MÚZEUM

THE LUDWIG MUSEUM BUDAPEST / MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
INVITES YOU TO THE OPENING OF THE EXHIBITION

GYÖRGY SZŐNYEI DROPS

ON 9TH OCTOBER, 1997 AT 6 PM.

OPENING SPEECH BY DR. LÓRÁND HEGYI, DIRECTOR OF MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG WIEN

THE EXHIBITION CAN BE VISITED TILL 16TH NOVEMBER, 1997
LUDWIG MUSEUM BUDAPEST / MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
BUDAPEST I., ROYAL PALACE, BUILDING "A"
PHONE: 175-9175 FAX: 212-2534

A KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM / LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST MEGHÍVJA ÖNT

SZŐNYEI GYÖRGY DROPS

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
1997. OKTÓBER 9-ÉN 18 ÓRÁRA

MEGNYITJA: DR. HEGYI LÓRÁND, A MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG WIEN IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1997. NOVEMBER 16-IG.
KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM / LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST
BUDAPEST I., BUDAVÁRI PALOTA "A" ÉPÜLET
TELEFON: 175-9175 FAX: 212-2534

KAT!

AZ ALAPÍTVÁNY TÁMOGATJA A DAGANATOK KORAI KIMUTATÁSÁHOZ ÉS EREDMÉNYES GYÓGYÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES SZAKMAI ISMERETEK MEGSZERZÉSÉT.

Alapítványunk neve: „A Klinikai Radiológiai Fejlesztésért", 4012 Debrecen, Nagyerdei krt. 98. Adószámunk: 19123233-1-09.

(A066611)

TISZTELT HONFITÁRSUNK!

„A Hazai Szegényekért" Alapítványt
1990-ben hozta létre
a Magyar Vöröskereszt és az OTP azzal a céllal,
hogy a bajba jutott embereken segítsen.

Az alapítvány neve: „A Hazai Szegényekért" Alapítvány.
Adószáma: 19022778-1-01.
Csekkszám: 11742001-20017211-00000000.

Támogatásában bízva előre is köszönjük adományát!

(A066145)

Az ÉLET ÉS TUDOMÁNY hosszú évek óta csak mecénások
(alapítványok, intézmények és vállalkozások)
anyagi támogatásával tud megjelenni.

Most Önnek is lehetősége van arra, hogy az 1996. évi személyi jövedelemadójának 1 százalékával hozzájáruljon lapunk megjelentetési költségeihez.

Az Élet és Tudomány Egyesület adószáma: 19621308-2-42.
Köszöntjük Önt mecénásaink sorában. A szerkesztőség (A066489)

BALATONFÜREDI SZÍVKÓRHÁZ ALAPÍTVÁNY

Adószám: 19262235-2-19. 1%-ot szívünkért!

(A066529)

LAKNER STÚDIÓ GYERMEKSZÍNÉSZ TANODA ALAPÍTVÁNY,
1085 Budapest, Kölcsey u. 2. (Gutenberg Művelődési Otthon)
1% ESÉLY a tehetséges gyermekek értelmes és hasznos szabadidő-eltöltése érdekében. (A066636)
ADÓSZÁM: 19666536-1-42.

Támogassa a 105 éves egyesületet,
a MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁGOT!

Adószám: 19816009-1-42. (A066639)

SZOLNOKI MÁV KÓRHÁZÉRT ALAPÍTVÁNY, 5000 Szolnok, Verseghy u. 6–8.

Az alapítvány célja: A szolnoki MÁV Kórház és Rendelőintézet dolgozói továbbképzésének támogatása, tudományos tevékenység elősegítése, az egészségügyi kultúra emelése, orvosi műszerek, berendezések, eü. nyilvántartásokra alkalmas számítógépek és információs rendszerek vásárlása. Mindezek jogosulttá teszik az 1%-os adórész fogadására.

Az alapítvány adószáma: 19219794-1-16. (A066461)

TÁMOGASSA A MAGYAR FELSŐOKTATÁST!

A Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnök-képzésért Alapítványa a korszerű mérnökképzés támogatására alakult.
Javasoljuk, befizetett adójának 1 százalékát ajánlja fel alapítványunknak és ezzel járuljon hozzá a magyar felsőfokú szakemberképzés korszerű eszközhátterének megteremtéséhez, magyar egyetemi hallgatók oktatási körülményeinek javításához.

GÉPÉSZMÉRNÖK-KÉPZÉSÉRT ALAPÍTVÁNY.

Adószám: 18006070-1-43.

(A066488)

1997. február 5., szerda Napnabadság

A grafikai tudás esszenciája

Szőnyei György a betűtervezés kihívásairól

SZABÓ BARNABÁS FELVÉTELE

A japán Morisawa nyomda- és betűipari vállalat tavaly ötödik alkalommal hirdetette meg pályázatát két kategóriában: a latin betűkre és a kandzsira. Ez utóbbiban százféle japán írásjelet kellett megterveznie a 231 jelentkezőnek. Möbius betűtípusával a pályázat különdíjasa az egyetlen európai jelentkező, a magyar Szőnyei György lett.

– Amikor megláttam tavaly a versenykiírást, akkor úgy terveztem, hogy mind a két kategóriában indulok. Nyolc évvel ezelőtt egy amerikai pályázaton díjat nyertem a Labirintus nevű betűtípusommal, amely arra ez elvre épült, hogy egy folyamatos, megszakítások nélküli vonal adja ki a betűformát. Gondoltam, ezt az elvet kipróbálom a japán írásjeleken is. Lebecsültem a feladat nehézségét. Fél évig szinte csak ezen a pályázaton dolgoztam.

– Ez a betűtípus csupa rend és tisztaság – mondták a japán kritikusok.

– Gondolom, azt értékelték, hogy a Möbiusz egy rafináltan újszerű, tiszta, világos karakterű típus. A pályázathoz fűzött kiegészítő megjegyzésemben azt írtam, hogy a felhasznált folyamatos vonal rákényszeríti a szemet arra, hogy végigkövesse a különböző formákat, és ezáltal elmerüljön a szépségében.

– Az ázsiai írásjeleknél tudtommal nagy jelentősége van minden egyes részletnek. Nem sérült a kandzsi jelentéstartalma attól, hogy egy vonallal, vagyis megszakítás nélkülire tervezte?

– A pályázat kiírásához mellékelt japán mintalapból kellett kiindulnom. Shiraishi Katsuhisa személyében pedig volt egy segítőtársam, aki ellenőrizte, hogy a néhol leegyszerűsített jelek még felismerhetők-e. A kandzsi és a latin betűk esetében is lényeges, hogy egy pillantás alatt azonosíthassam.

– Miért kezdett bele alkalmazott grafikusként az írásjelek tervezésébe?

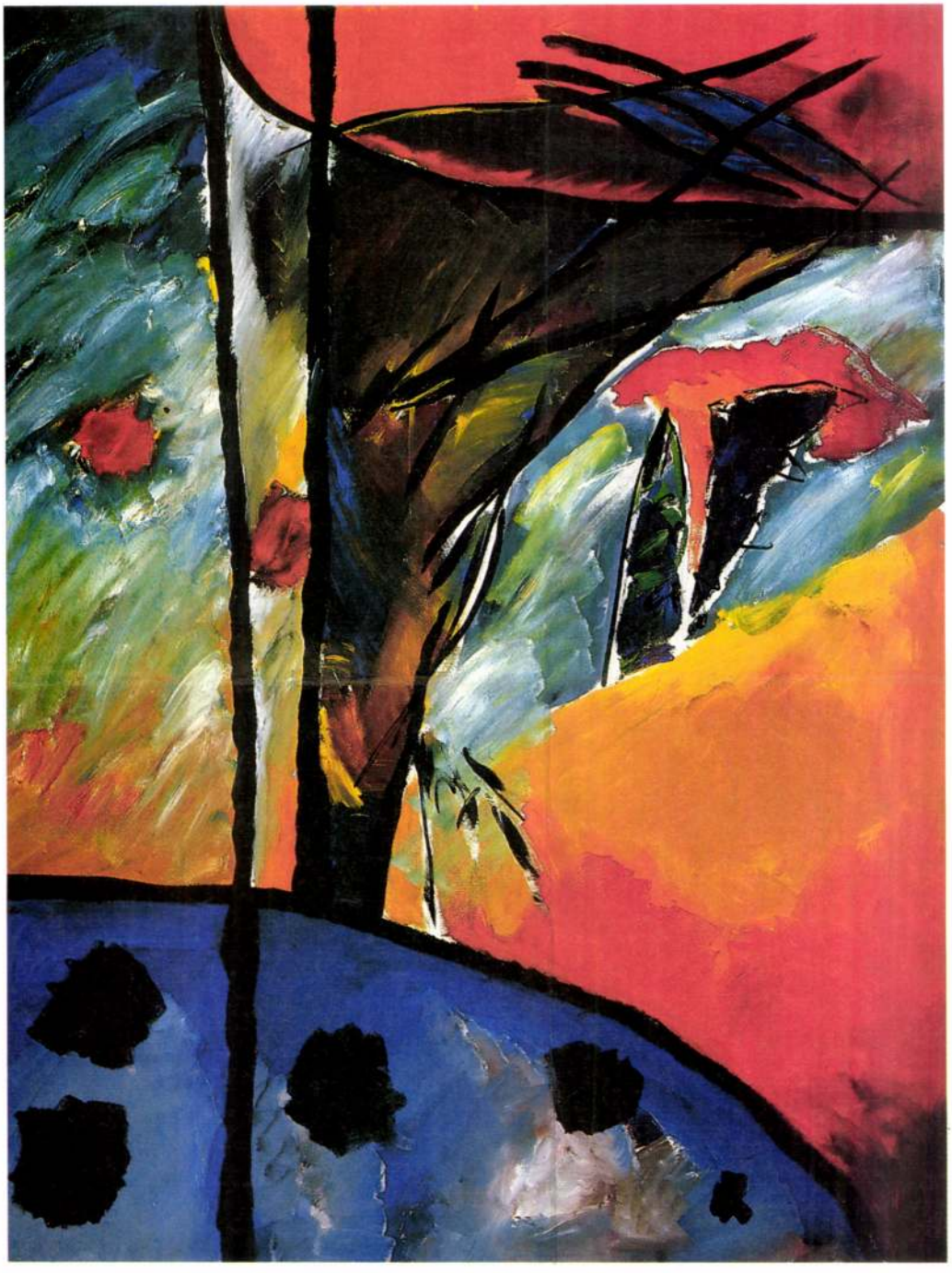
– Az építészeknél egy szék megtervezése jelenti az egyéni formakészség, az eredeti látásmód fő bizonyítékát. A betűtervezésben viszont, mint egy esszenciában, a grafikus tudása sűríthető össze. A hihetetlen erős kötöttségek – ezek megszabják például, hogy a B betű felső részének mindig kisebbnek kell lennie, mint az alsónak – hatalmas kihívást jelentenek. Ki kell találni egy elvet, megalkotni egy rendszert, amely, noha minden betű más és más, mégis képes összefogni és egységessé tenni az írásjeleket. A kötöttségekhez való alkalmazkodásra és a szellemi kalandokra ugyanolyan szükségem van, mint a képek festésekor a teljes szabadságra.

– A Ludwig Múzeumban ősszel kiállítás nyílik a festményeiből. Ez azt jelenti, hogy végleg hátat fordít a grafikának?

– Az alkalmazott grafikus mindig is kiszolgáltatott volt a megrendelőknek. Ők ugyanis csak az elkészült munkát bírálják, fogadják el vagy lökik vissza – mert esetleg nem tetszik nekik. Ez a fajta kiszolgáltatottság napjainkban egyre keményebb. A Posta nemrég kiírta pályázatát egy bélyegsorozatra, és abban sem lehetek biztos, hogy a vázlatdíjat, ami pedig járna a munkámért, az időmért, a költségeimért – megkapom. Még egy tisztességes szakmai kifogásra sem telik nekik. Hátborzongatóan cinikus, hogy pályázatokkal komoly szellemi értékeket gyűjtenek be. Ilyen körülmények között valóban el kell azon gondolkodnom, hogy érdemes-e így dolgozni... Miután a betűtervezésre saját magamat kérem fel, megmarad nekem az öröme, és külföldön valóságos szakmai körülmények között mutathatom be őket.

Nagy Marianna

„Hommage á Kandinszkij" 1991. olaj, vászon, 200x140 cm

Szőnyei György
Hommage à Kandinsky 1.
Bp. Terasz G. 1991

SZŐNYEI GYÖRGY

Született: 1951. Budapest / 1951. in Budapest geboren / Born in Budapest, 1951. **Tanulmányok (Studien) Studies** Magyar Képzőművészeti Főiskola, Budapest **Önálló kiállítások / (Einzelausstellungen) / One man show 1984**. „Sex unter Wasser" Fiatal művészek Klubja, Budapest **1986.** „Részletek" Stúdió Galéria, Budapest **1987.** Lágymányosi Művelődési Ház, Budapest **1988.** Pince Galéria, Budapest (Soós Tamással együtt) **1990.** Calumet Gallery, Heidelberg.

Cím nélkül, 1989, fotópapír, fotógram, grafit, 18x15 cm
Ohne Titel, 1989, Photopapier, Photogram, Graphit, 18x15 cm

SZŐNYEI György

A töredék, a darabjaira hullott egykor teljes formarend maradványa Szőnyei György művészetének építőanyaga. Akár feszesebben összetartott, zárt kompozíciókat alkot, akár a véletlennek és játékos spontaneitásnak szabad tered engedő lazább rendszereket, mindig a formatöredékek új összefüggésbe helyezése foglalkoztatja. Motívumai olykor felismerhető vagy sejthető művészettörténeti előzményekre (konstruktivizmus, art deco, pop art, hard edge) utalnak, felidézve egy-egy stílus jellegzetes vizuális nyelvét, ízlését, máskor pedig a hétköznapi élet banális vizuális élményvilágából származnak. Ez utóbbi motívumok „nem művésziek" tehát, hanem maga az élet – és sokszor a véletlen – produkálta őket. Az irónia mindent átlényegít Szőnyei művészetében. Meglepő formai találkozásokat, váratlan formai hasonlóságokat láttat meg Szőnyei, lerombolva a „művészi tisztaság" mítoszát. A hétvégi amatőr építők suta ornamensei olykor „klasszikus" képélményeket idéznek fel, mintegy rácsúsznak a művészettörténetből ismert emlékképeinkre. A banalitás kikezdi az emelkedett, „tiszta" esztétikumot, amit maga az élet kuszálja össze a „szent" és a „profán" közötti határt. Az eklektika diadalát Szőnyei bölcs iróniával szemléli.

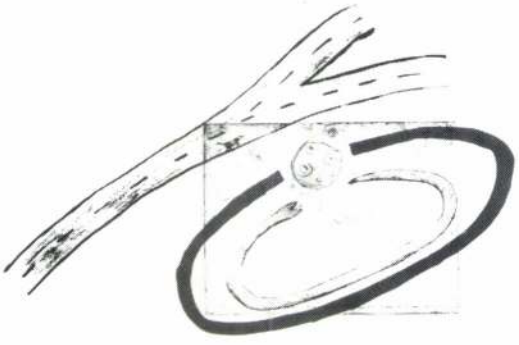
Hegyi Lóránd

T.É.R. Reis, 1987

Fragmente, Bruchteile eines ehemals vollständigen Formensystems sind die Bausteine der Kunst von György Szőnyei. Schafft er strenger zusammengefaßte, geschlossene Kompositionen, oder mehr lockere, dem Zufall und der spielerischen Spontaneität mehr Freiraum erlaubende lockere Systeme, ist er immer mit der Einordnung der Formbruchteile in einen neuen Zusammenhang beschäftigt. Mal weisen seine Motive auf identifizierbare oder nachempfindbare kunstgeschichtliche Vorbilder hin (Konstruktivismus, Art deco, Pop-art, Hard edge), die eigenartige visuelle Sprache, den Geschmack einer Stilepoche heranführend, mal entstammen sie den banalen visuellen Erlebnissen des Alltags. Letztere Motive sind keine „künstlerischen", d. h. sie werden vom Leben – oft vom Zufall – erzeugt. Alles in Szőnyeis Kunst ist von Ironie durchdrungen. Er läßt uns überraschende Formkonfrontationen, unerwartete Formähnlichkeiten bemerken, das Mythos der „reinen Kunst" zerstörend. Die täppischen Ornamente der Wochenendbauherren lassen uns manchmal an „klassische" Formerlebnisse denken, sie gleiten etwa über unsere kunsthistorischen Erlebnisbilder. Die Banalität nagt die erhobene Ästhetik an, wie auch selbst das Leben die Grenzen zwischen „heilig" und „profan" verwischt. Der Triumph der Eklektik wird von Szőnyei mit einer weisen Ironie beobachtet.

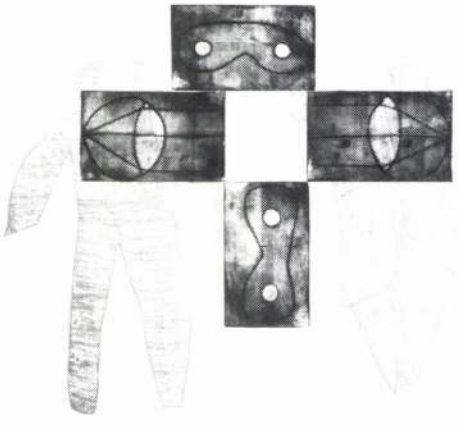
Lóránd Hegyi

61.

61. *János Sugár: The road and the orbit,*
signed, 1986, reliefed silk screen print, 70x100 cm
HUF 35.000,-

62.

62. *János Sugár: The monkey and the eyeglass,*
signed, 1987, reliefed silk screen print 5/10, 100x70 cm
HUF 32.000,-

Szönyei György
Hungarian Contemporary Art.
Br. Sotheby's, 1992

GYÖRGY SZÖNYEI (born 1951 in Budapest)

Szönyei can be associated with ironic post - geometry. His precision of geometric figures, forms link him to the great tradition of geometric abstraction. However fragmentariness, irony and the presence of coincidence reveal an entirely different aspect.

Exhibitions selected:
1987 Art of the 1980's Esslingen, FRG; 1987 Post Geometry, Fészek Club, Budapest; 1990 Kunstszene Budapest; Künstlerhaus Salzburg; 1991 Metaphor, Pécs, Atlanta.

63.

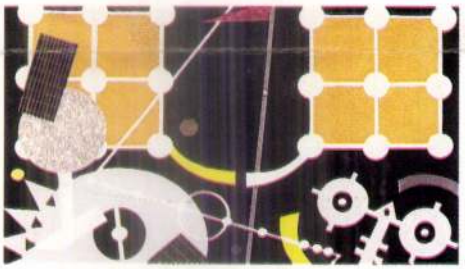
63. *György Szönyei: Stories in black I.,*
signed, 1989/90, tempera, application on paper,
31x44 cm
HUF 30.000,-

64.

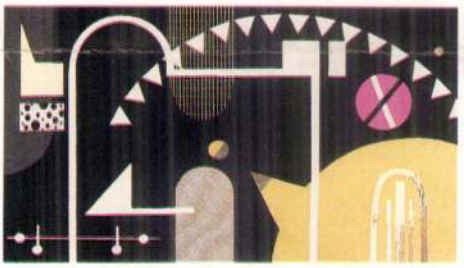
64. *György Szönyei: Stories in black II.,*
signed, 1989/90, tempera, application op paper,
31x44 cm
HUF 30.000,-

65.

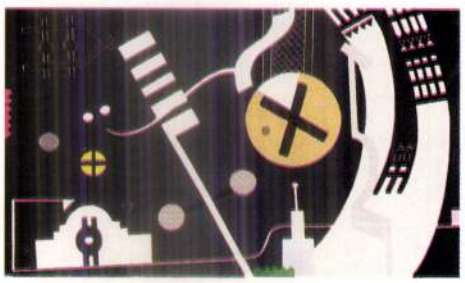
65. *György Szönyei: Stories in black III.,*
signed, 1989/90, tempera, application on paper,
31x44 cm
HUF 30.000,-

66.

66. *György Szönyei: Stories in black IV.,*
signed, 1989/90, tempera, application on paper,
31x44 cm
HUF 30.000,-

67.

67. *György Szönyei: Stories in black V.,*
signed, 1989/90, tempera, application on paper,
31x44 cm
HUF 30.000,-

68.

68. *György Szönyei: Stories in black VI.,*
signed, 1989/90, tempera, application on paper,
31x44 cm
HUF 30.000,-

Könyei György

SZÖNYEI GYÖRGY festményeinek kiállítása mától december 7-ig látható a budapesti Stúdió Galériában.

Népszabadság, 1986. XI. 5

Szőnyei György

Szőnyei György Budapesten született 1951-ben. 73–77 között az Iparművészeti Főiskolán tanult, grafikusként. Elsősorban alkalmazott grafikával foglalkozik, de készít képgrafikát is, és animációval is foglalkozik.

a Fiatal Művészek Stúdiójának 1987-ben felvett új tagja.

Mozgó Világ 1983/6

Szőnyei György, grafikus

KÖZLEKEDÉSI PLAKÁTPÁLYÁZAT

GYŐZTESEK, JUTALMAK

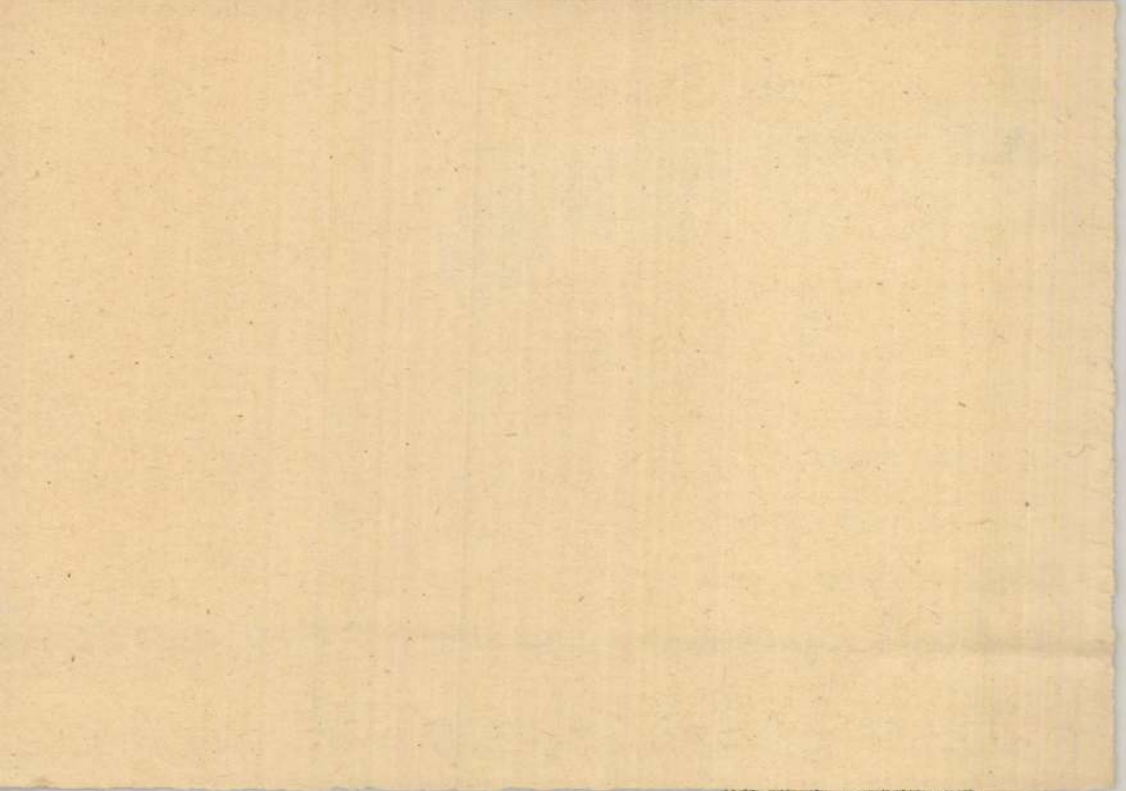
Értékelték az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács által meghirdetett, A kétkerekű járműveken közlekedők biztonságának fokozott védelme nemzetközi plakátpályázat hazai pályamunkáit. A zsűri döntése alapján a győztesek: Alkotó művészek kategóriában a II. díjat és a vele járó 5 ezer forintot Szőnyei György 1013 Budapest Attila út 2., a III. díjat és a vele járó 4—4 ezer forintot Mátrai István 1034 Budapest Bécsi út 88. és Katona Endre 1133 Budapest Kárpát utca 10. nyerték.

Amatőrök kategóriában: az I. díjat és a vele járó 5 ezer forintot Nagy Tamás 1093 Budapest Csarnok tér 5. I. 5/a, a II. díjat és a vele járó 4—4 ezer forintot Kelemen János 1112 Budapest Rózsató u. 3. és Mayer Gáborné 2370 Dabas, II., Marx K. u. 39/b., a III. díjat és a vele járó 3 ezer forintot közös munkájukért Klobusitzky György 1115 Budapest Szakasits A. út 34/a. és Fésüs András 1024 Budapest Pusztaszeri út 6/a., a IV. díjat és a velük járó 2—2 ezer forintot Nagy Béla 1024 Budapest Kisrókus u. 5—7., Jelinek Lajos 5600 Békéscsaba, Tanácsköztársaság út 18., Jankovics János 2621 Verőcemaros, Maros u. 26. nyerték.

3 ezer forintos különdíjban részesítették a Budapest VIII., Bezerédi utcai Általános Iskola rajzszakkörét.

— : ma 12.

E r, Bp. 1978. máj. 12.

...adásról is tapasztalnám.

VÁRNAI KÁROLY,
tervező:

— Megfigyelte már, ...ogy a megállási tilalom el-

Szönyei György

FIATAL GRAFIKUSMŰVÉSZEK — Szönyei György, Kiss Dezső és Szabó György — alkotásaiból nyitott meg kiállítást a Fiatal Iparművészek Stúdiója. A tárlat a Ferencvárosi Pinceklubban március 24-ig tart nyitva.

Népszabadság, 1985. III. 1

Szőnyei György, festő

SZŐNYEI GYÖRGY KÉPEI

Stúdió Galéria

Azoknak, akik látták, valószínűleg meghökkentő, másoknak talán érdeklődést csiholó lesz, ha kijelentem: Szőnyei György a geometrikus látszat ellenére tulajdonképpen *hiperrealista* festő. Hiába láthatunk képein köröket, háromszögeket és más leegyszerűsített formákat, hiányzik belőlük az absztrakció analizáló nyugalma, inkább valami furcsán zaklatott, holttá merevített ritmust sugárzanak. Egyértelmű megfejtésükre nincs lehetőség, de nemcsak azért, mert ilyenkor a stilizáltságot mindenki a maga módján értelmezheti; a rendezőelv is hiányzik, hiszen részleteket láthatunk, egy-egy mindig rejtve maradó nagy egész véletlenszerűen kiragadott részeit. Szőnyei György ugyanis úgy készítette második önálló tárlatának képeit, hogy korábbi festményeinek, fotóinak néhány apró részletét választotta kiindulásnak. És ahogyan a raszterre bontott fénykép is elveszti valósághű jellegét vagy a festmény is megszűnik illúziót kelteni, ha túl közelről szemléljük, ezek a képek is új jelentést kapnak kinagyítottságukban. Különösen az apró fekete-fehér képeket élteti ez a többértelműség. Itt már a megmaradt színek és a relatíve bonyolultabb formák sem kelthetik az érzékiség — ugyan minimális, de mégis meglevő — illúzióját (mint a kiállítás nagy képein). A fehér alapon fekete jelek lehetnének piktogrammok is, de jelentésükben, „üzenetükben" már semmiképpen sem bízhatunk: csak részecskék esetleges halmazai és olykor még azt sem tudjuk eldönteni, hogy némelyik kör megszakítottságot, „lyukat" jelez-e vagy ellenkezőleg, egy körbezárt „valami" a többi vonal között.

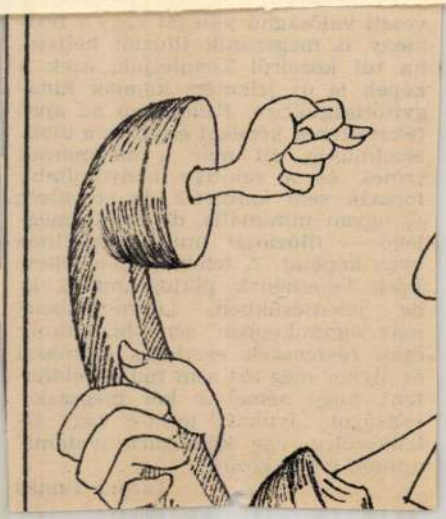
Torma Tamás

– Kéri ajánlat

Új Tükör

3.

XXIV/48

Szőnyei György, grafikus

Szőnyei György: Részlet

3

.12. XXX/50

nek izgatták, a személyes sor
okban visszatükröződő totalitás
Pályája kezdetén ezért vonzot
a mágneses erővel a gondola
negformálás munkája. Ezé
olt kezdetben csak forgató
könyvíró, s ezért művelte
zellemi szakmunkának ezt a
gát élete végéig. Akik oly sz
encsések voltunk, hogy beszél
ethettünk vele, láttuk, hogya
zületik nyugtalan agyában
norzsányi történetből a film
tlet, hogyan nőtt még a beszél
etés keretei között szinopszissá
zázezernyi szinopszis, több szá
rgatókönyv, a kéttucatnyi filn
ögött.

Miközben terveket szőtt utol
ágyán, hogy mikor nézhe
eg videón az új, érdekes fil
eket, amelyekről már hallott
e amelyeket még nem látha
tt — kezében kedvenc forga
könyveinek zöldbe kötött fran
a nyelvű példányaival — újr
újra élete legfontosabb dia
gusaira emlékezett, beszélge
sekre, amelyek az élet és
film lényegéről folytak. A ki

Szőnyei György

épgyár
ogy a
élemény
érdésekb
zabványo
nagasabb
nasztanak
ítja meg
technika
pontosabb
berekkel
Ez is rész
amely a
lósításába
repet szá
nek.

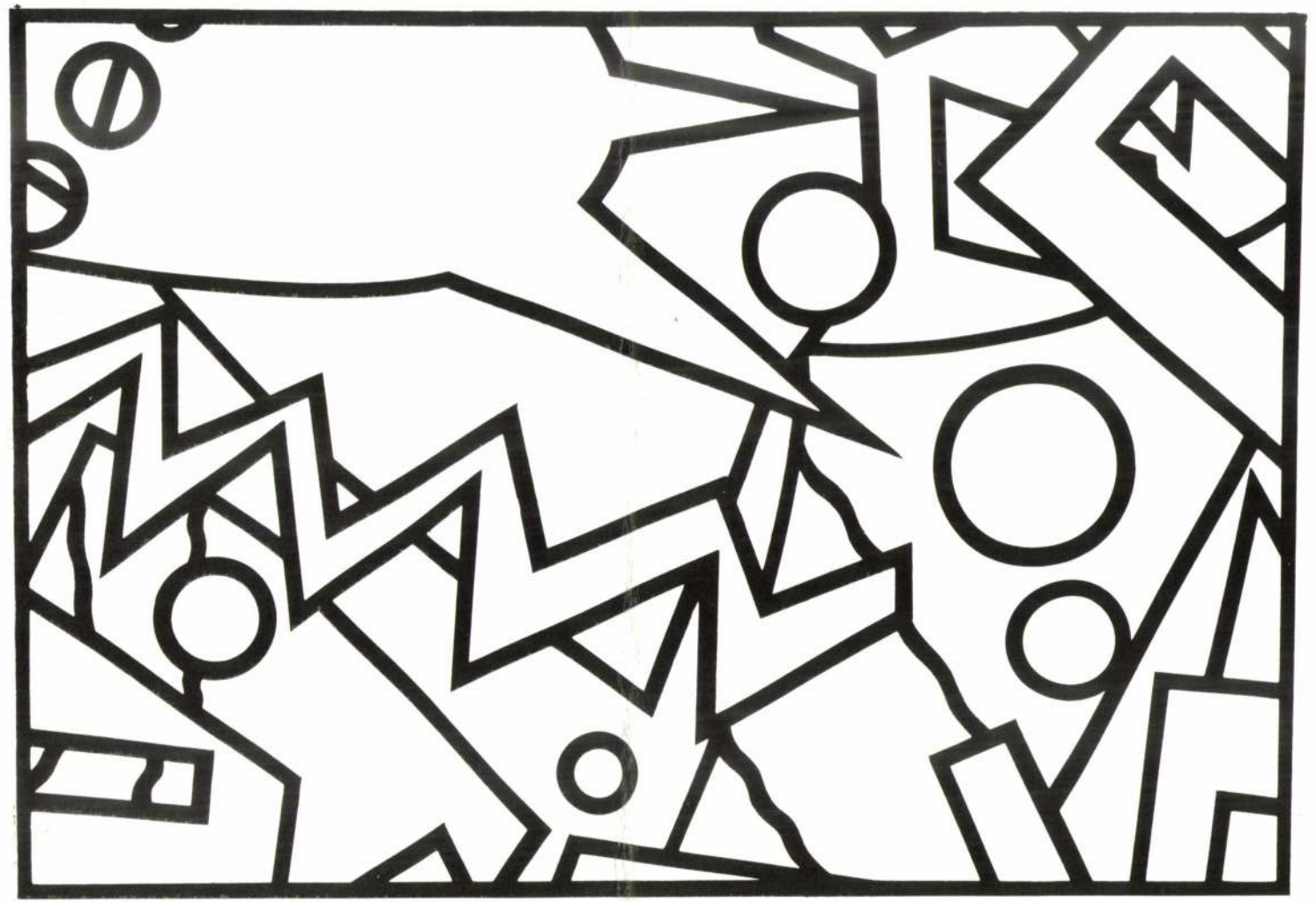
A szára
gi megfog
jelenti, h
az egyén
kedvezőbb
gazdasági
számos
olyan újdo
lyet kieme
Szovjetuni
egyéni m
törvény, amely jövő év májusa-
tól lép életbe, és szabályozza a
jövedelemkiegészítések lehetősé-
geit. A másik a munkahelyi fize-
téseket érinti: az anyagi terme-

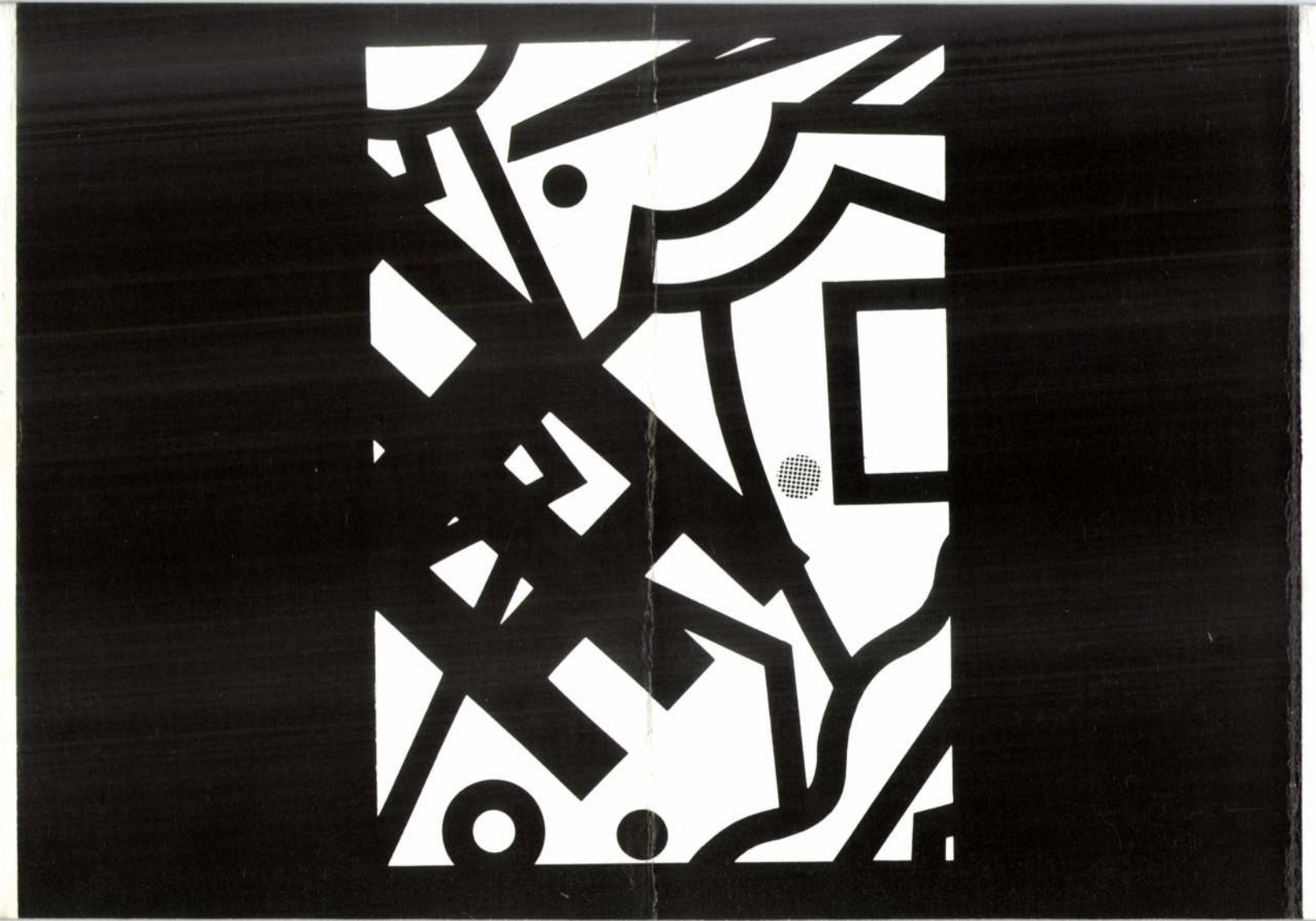
nagy felelősséggel jár.

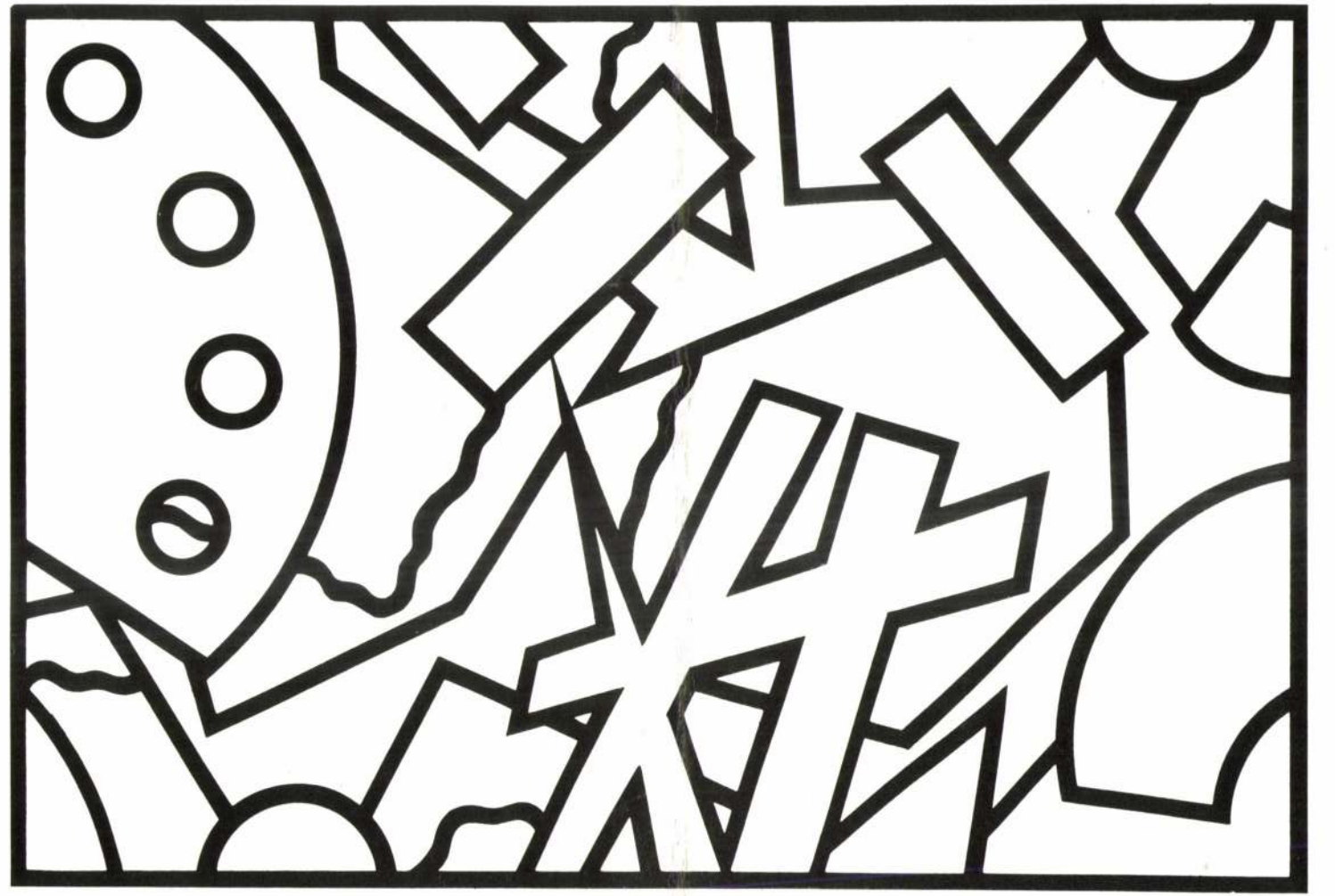
E hivatásnak azonban csak úgy tud megfelelni, ha belsőleg szilárd, gazdasága fejlődik, kül-

IME, A HÁTTÉR, amely előtt a szocialista német állam külpolitikája lejátszódik. Az utóbbi hetekben elhangzottak nemcsak azt mutatták, hogy nem

Szőnyei Gyárgy: Kosztja-variáció

SZŐNYEI GYÖRGY

részletek

1986. nov. 5 — dec. 7

STÚDIÓ GALÉRIA Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.

Felelős kiadó:
Sárközi Zoltán

Galerie Fészek und Galerie Meta R

„POSITIONEN — BUDAPEST/WIEN"

Die kleine innenstädtische Galerie FÉSZEK, die seit 1980 der wichtigste Ausstellungsraum für die aktuelle Kunst in Budapest ist, hat ihr neues Program mit der Ausstellung von dem in Wien lebenden Bildhauer ROBERT ADRIAN und von dem in Budapest lebenden Maler IMRE BAK begonnen. Die Ausstellungsserie „POSITIONEN-WIEN/BUDAPEST" besteht aus zehn Manifestationen wobei zehn österr reichische und zehn ungarische Künstler präsentiert werden. Aus Österreich kommen Robert Adrian, Attersee, Arnulf Rainer, Franz West, Erwin Wurm, Manfred Wakolbinger, Alois Mosbacher, Ona B., Franz Pichler und Michael Kienzer nach Budapest; von ungarischer Seite wird man Imre Bak, Ákos Birkás, László Fehér, Tamás Hencze, Károly Kelemen, Károly Klimó, László Mulasics, István Nádler, Tamás Soós und György Szőnyei ausstellen. Die Konzeption der Ausstellungsserie hat der Budapester Kunsthistoriker und Ausstellungsmacher Dr. Lóránd Hegyi ausgearbeitet.

Im Katalog der Ausstellung von ROBERT ADRIAN und IMRE BAK schreibt der österreichische Bildhauer über seine eigenen Arbeiten: „1. Kunst ist eine Art zu denken — eine Denkweise. 2. Die Geschichte der Kunst verläuft parallel oder alternativ zu der Geschichte, die wir durch die Sprache kennen. 3. Kunstwerke sind Bilder kultureller Beziehungen. 4. In der Matrix von Beziehungen, die die Identität einer Kultur bilden, dienen Kunstwerke als Markierungen. 5. Das ‚Lesen' einer Collage von Schwitters zum Beispiel ist der Art und Weise vergleichbar, in der Kultur über die Summe ihrer Bilder ‚lesbar' wird. 6. Das Collagieren ist eine Methode, mit deren Hilfe Gegenstände sich selbst darstellen können. 7. Duchamp hat gezeigt, wie ein Gegenstand zwei unterschiedliche Identitäten annehmen kann . . . als ‚nützlicher' Gegenstand und als Kunstwerk (Ready-made). . . . 11. Kunst macht Strukturen, Systeme und Beziehungen sichtbar. 12. Kunst kann nichts erklären."

Zur Arbeiten des Malers Imre Bak schreibt Lóránd Hegyi: „. . . Es handelt sich um das spannende Erlebnis einer zeitlichen und räumlichen Symbiose verschiedener Kulturen und Stilarten, Wertsysteme, Weltanschauungen, Lebensformen. Imre Bak glückte der riskante Versuch, eine neue Stil-Metapher aus Stil-Pluralismus zu schaffen. Mit der aufeinander-Projizierung der Bedeutungsassoziationen der einzelnen Motive lenkt Bak die Aufmerksamkeit auf den geschichtlichen Verlauf der kulturellen Vorgänge und erforscht dadurch neue Bedeutungsvorräte, sucht nach Lösungen in der Kunst der Vergangenheit, die Lösungen (der Seinerlebnisse) der Gegenwart darstellen. Am Beispiel eines simplifizierten, im Laufe der Jahrhunderte abgenutzten folkloristischen Motivs zeigt Bak eine Möglichkeit der Transzendenz und der universellen Wertbetrachtung, während das gegenübergestellte Malewits-Motiv der bildnerische Träger einer anderen Universalismus-Vorstellung ist und somit in dem neuen Bildsystem - bereits zum Bestandteil eines neuen Bedeutungszusammenhangs geworden ist. Die Aufeinander-Bezogenheit der beiden Weltanschauungen rückte die historische Relativität in den Vordergrund und machte ihre Werte austauschbar."

An der zweiten „POSITIONEN — WIEN/BUDAPEST" Ausstellung werden die neuen Arbeiten von ONA B. und LÁSZLÓ MULASICS präsentiert.

FÉSZEK GALÉRIA POSITIONEN

ADRIAN—BAK März

ONA B.—MULARICS April

PICHLER—FEHÉR Mai

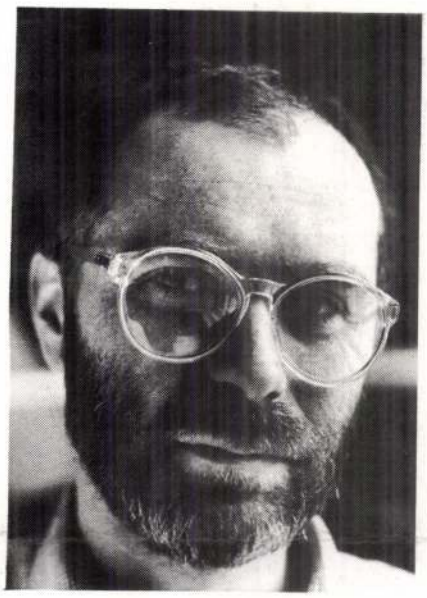
Budapest, VII., Kertész utca 36.

SZŐNYI GYÖRGY
Budapester Belveder 1989/1

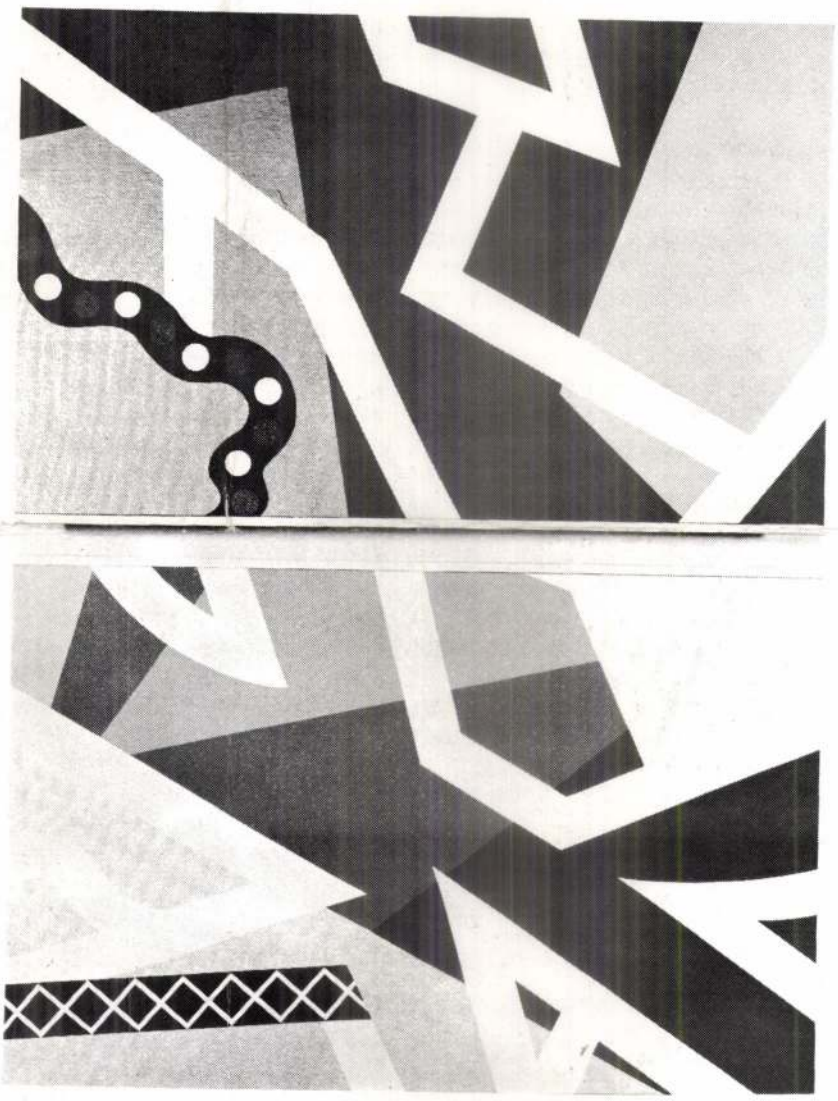
GYÖRGY SZÖNYEI

VON

LÓRÁND HEGYI

GYÖRGY SZŐNYEI „SOUVENIR ROKOKO"

Die Kunstauffasung des zur jüngsten Künstlergeneration gehörenden György Szönyei ist mit der Ekletik-Auffassung von Imre Bak ziemlich verwandt. Zugleich spielen aber in der Malerei Szönyeis groteske Betrachtungsweisen, ein spielerisches Ornamentalismus, eine Vorliebe für Rockmusik und die New-Wawe-Kultur der 80er Jahre eine starkere Rolle. Das ist offenbar die Sicht seiner Generation. Die malerische Formgebung Szönyeis beruht auf der strengen Anordnung geschlossener, exakt bestimmter, geometrischer oft winziger Formen, die ein dichtes Bildgefüge ergeben. Die Momente, die auf das funktionalistische Design der 20er Jahre, auf die abstrakte, puristische Formanschuung des Konstruktivismus, bzw. auf die Objekt-Kultur der 50er Jahre und – manchmal – auf den banalen Rhytmus der Op-Art hinweisen, werden in seinen Werken durch konkrete Formen signalisiert. Diese haben mal alltägliche, mal politsche Bedeutung.

In den letzten Jahren lassen sich auch in der Malerei von Szönyei Zeichen der kompositionellen Vereinfachung beobachten. Die Formwelt seiner Bilder wird härter und geometrischer, in seiner Farbwelt treten die homogene schwarzen, grauen und roten Abstufungen in den Vordergrund: der Bildraum verliert die Tiefe und wirkt flächer. Ein Gemälde ist nun ein in sich geschlossener, nach außen abgegrenzter Formkomplex, der sich serienmäßig in mehreren Bildern fortsetzt.

Az Ernst Múzeum Dorottya Galériája
tisztelettel meghívja Önt és barátait

SZŐNYEI GYÖRGY

GITÁRSZERZEMÉNYEK

kollázsok, reliefek

című kiállításának megnyitójára
2004. június 15- én, kedden 18 órára

A kiállítást megnyitja
Németh Gábor író

Megtekinthető: 2004. július 10- ig,
hétfőtől szombatig 10- 18 óra között

The Ernst Museum's Dorottya Gallery
cordially invites you and your friends
to the opening of the exhibition

GYÖRGY SZŐNYEI

GUITAR COMPOSITIONS

collages, reliefs

on Tuesday, 15 June 2004, at 6 p.m.
Opening speech by **Gábor Németh** writer

The exhibition is on view until 10th July,
Monday to Saturday, from 10 a.m. to 6 p.m.

Dorottya Galéria, Budapest V., Dorottya u 8., tel./ fax: (36-1) 266 08 77, e-mail:
dorottya_galéria@axelero.hu, www. ernstmuzeum.hu

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

Classic

ERNST
MÚZEUM
BUDAPEST

DOROTTYA GALÉRIA

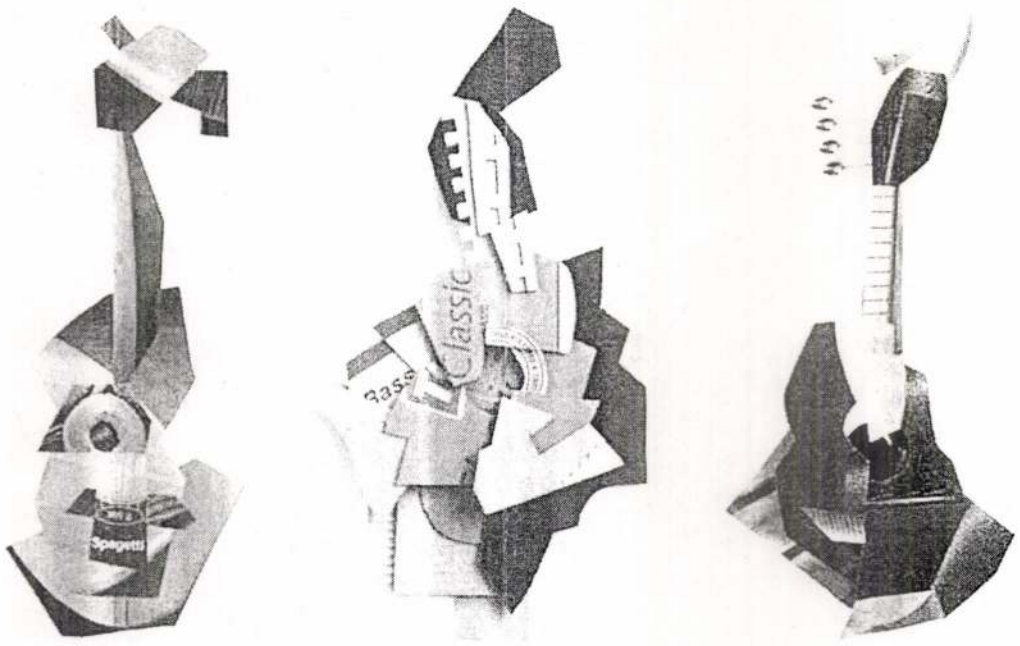
H-1051 Budapest, Dorottya u. 8. ■ T / F: (+36 1) 266 0877 ■ e-mail: dorottya_galeria@axelero.hu

Szőnyei György

kiállítása

2004. június 15 – július 10.

Szőnyei György gitár-kollázsaiból és reliefjeiből nyílik kiállítás az Ernst Múzeum Dorottya galériájában. A geometrikus művészetet több oldalról is körüljáró festmények után 2 évvel ezelőtt kezdett el Szőnyei György a gitár motívumával foglalkozni. A postaládákba bedobált szórólapokat, hirdető újságokat felhasználó gitár-kollázsok a hangszer izgalmas alapformájából kiindulva változatos, játékos, humoros megoldásokat eredményeznek, ahol a fogyasztói társadalom e terméke, a reklámkiadványok, sajátos értelmezésben kerülnek felhasználásra, a megjelenő termék-képek csendélet elemként a tárgy részeit alkotják. Ugyanez a látásmód jellemzi a szintén bemutatásra kerülő gitár-reliefeket is, melyek a csomagolásra szolgáló kartondobozainkon látható képeket használják új szemszögből. A nézőpontváltásra késztetés, az ironikus hangvétel a klasszikus avantgárd hagyományaiból táplálkozik. A gitár motívumáról és a kollázs technikáról a kubisták juthatnak eszünkbe, akik előszeretettel használták mindkettőt, a szemét alapanyagként való kezeléséről pedig a dadaistákra, különösen Kurt Schwittersre asszociálhatunk. Mindezek aktualitása, a fogyasztói pazarlás körforgássá alakítása legalább a művészet szintjén, az izgalmas alapformák vonzása, a játék a tárgyak képeivel úgy tűnik, semmit sem változott az eltelt időkben.

A megnyitó időpontja: 2004. június 15-én kedden 18.00 óra

A kiállítás megtekinthető 2004. július 10-ig, vasárnap kivételével 10-18 óra között.

KOLTAI TAMÁS:

Színház

Értelmezni a szavakat

Shakespeare és *Schiller* tudta a legtöbbet a hatalom természetéről. Politikusok, trónigénylők, néptribunok azóta sem tettek vagy gondoltak olyat, amit ők már előzőleg le ne írtak volna. Hogyan őrlik föl a hatalmi ambíciók azt az embert, aki gyilkosságai közben érti meg, hogy van benne lelkiismeret — erről szól a *Macbeth*. Többek között. Meg a szexusról, a nő nemi fölényéről, a vérben gázolás rettentő mámoráról, a földből fölbugyborékoló fátumról, a kijózanító öldöklésben helyreálló világrendről. Mondjuk. Shakespeare gazdasága végtelen, szellemének forgácsait is teljesítmény elkapdosni. De valamit azért el kell. A semmiből mi sem lesz, miként Lear mondja. A Macbeth a *Nemzeti Színházban* nem létező előadás. Fogyasztásra alkalmatlan. Nem jön létre olyan minőségi minimum, amely értékelhetővé tenné. Nem tartalmilag (tartalma nincs), hanem szakmailag. A díszlet csúnya és hasznavehetetlen építmény, a világítás olyan, mintha tegnap találták volna föl az elektromosságot, és még nem volt idő rájönni, hogyan működik: egy-egy fölvillanó fénnyel fals árnyékok rajzanak a háttérfüggönyön. A színészmesterség az iskolabál farsangi boszorkáinak öltözött-sminkelt, csujjogató tornászlány-triójától a főszereplőkig önképzőköri színvonalat képvisel. Nem az önkényeskedés a legaggasztóbb, nem az, hogy Macbeth vezeklő táncot jár a Lady hullájával — ezt akár magyarázni is lehetne, noha nem véletlen, hogy Shakespeare-nél egyetlen kurta mondatot veszteget felesége halálára, és a holttest a színpadon kívül marad — hanem a szakmai felelősség hiánya. Egy globálisan rosszul kiosztott Shakespeare-dráma, egy fölkészületlen, kezdő színész megterhelése Macbethtel és egy minden tekintetben sorsára hagyott társulat helyzete már nem művészi, hanem pedagógiai és morális kérdés.

Baj nemcsak abból származik, ha elmulasztják értelmezni a szavakat, miként a Nemzetiben — néha az ellenkezőjéből is. Schiller *Stuart Máriájában* Angliai Erzsébet fölháborodást tettet, amikor hivatalnoka értelmezni meri azon szavait, melyek kíséretében rábízta a skót királynő aláírt halálos ítéletét. Ezen értelmezés „értelmében" Mária feje lehullott, ami az adott pillanatban politikailag nem jön jól Erzsébetnek. Ezért aztán elvitatja alattvalójától az értelmezés jogát. A politikusok szerint minden rendelet, törvény, jogszabály csak úgy értelmezhető, ahogy nekik előnyös. Ez már csak így van. Mondom, hogy Schiller mindent előre tudott.

Az évad legkellemesebb meglepetése a Stuart Mária előadása a *miskolci Nemzeti Színházban*. A főiskolás *Telihay Péter* diplomamunkája okos, szellemes, fantáziadús teátrum. Rendező született, újjonganék boldogan a mai rendezőínséges világban, ha nem intene mérsékletre néhány hasonló indulás, amit idővel meredek zuhanás követett. Ez mégsem elegendő ok arra, hogy eltagadjam az élményt. Egy rendező, aki gondolkodik, s még gondolata is van. Elolvassa a darabot, és tudja, miről szól. Hatalmas térbe állítja a kamaradrámát, és a tér működik. A dráma is. Szolid anakronizmusokkal löki a jelenbe. Nem provokál, de visszaállítja az őseredeti színházi konvenciót, mely szerint a művek abban a korban játszódnak, amelyben játsszák őket.

Hatalmas ventilátorok forognak, időnként mintha le akarnák nyakazni a szereplőket. Falak mindenütt, a rideg királynői csarnokban és a fotheringhayi kertben. A falak mentén felöltős biztonsági emberek. A rés mögé szorult Mortimer kénytelen jobbra-balra lépegetni, hogy szemmel tarthassa az egymással és mást, ezek mindössze olyan két oldalról riposztozó királynőket. Fényzuhatag ömlik a közepen, egy szál széken kuporgó, magára maradt Erzsébetre. Drámailag telített képek sorjáznak *Menczel Róbert* színpadán. *Békési Ildikó* nem korabeli festmények után öltöztet, hanem aláhúzza az alkatot. Kosztümös Erzsébet, öltönyös kamarilla. *Margitai Ági* decens ízlésű politikus királynő, aki nem tud lemondani a dekoltázsról. Erzsébete száraz, fanyar és bölcs, de még el lehet benne kábítani a nőt. *Varjú Olga* Máriája ellentmond a bigottan katolikus skót királynő rémképének, bomlottan és lazán öltözködik, kihasználja detronizált szabadságának minden előnyét, ledéren mezítlábaskodik a kertben, és fehér estélyiben vonul a vérpadra. Az uralkodói kötelezettség és a frivol jogfosztottság tűz össze itten, jelentős formátumokban. Két, erős ecsetvonásokkal fölvitt alakítás, némi elnagyoltsággal a részletekben.

Quintus Konrád (Burleigh) tökeletesen hideg, személytelen kabinetfőnök, *Csapó János* (Talbot) a régi garnitúra érzelmes öreg politikusa, *Horváth Lajos* (Mortimer) a lobogó hajú, meggondolatlan szerelmes. Néhány ponton csak a szerep rendezői körvonalai látszanak. *Szervét Tibor* közel áll ahhoz, hogy mágikus egyéniség legyen, tőle több is kitelnék annál, hogy sem dolgát megkönnyítendő panyókára vett felöltő alá szorítsa a hozzáférhetetlen Leicestert. Az igazi teljesítmény az volna, ha kiszabadítaná gesztusait a védőburokból, és a politikusi hidegvéren kívül megmutatná a szerelemtől áthevülő férfit is. Mert Leicesterhez nemcsak az tartozik hozzá, ahogy Erzsébetet kezeli (ezt remekül csinálja Szervét), hanem az is, ahogy elszenvedi kínos helyzetét és Mária iránti szerelmét. Érdemes lenne értelmezni ezt a lehetőséget. Az értelmezés a tehetség kiváltsága, s ebben az előadásban bőven van mindkettőből.

Egyed László rajza

FÁY MIKLÓS:

Koncert

Póztalanul

Remekbe készült munka volt a március 6-i hangverseny a Zeneakadémián. Gondosan megválasztott program, 18. századi német művek hangzottak föl, középütt két Bach-alkotás, Johann Sebastian E-dúr csembalóversenye és Carl Philipp Emanuel hamburgi C-dúr szimfóniája, a keretet pedig Telemann két szvitje alkotta. Családi műsor, hiszen a Bachok apa és fia, Telemann pedig — ez talán nem közismert —, Carl Philipp Emanuel Bachnak keresztapja volt.

A zenekar, a nagyhírű English Concert ugyancsak egy család benyomását keltette, nemcsak a viszonylag alacsony létszám miatt, de a muzsikálás, a gondolkodás egysége miatt is. Minden zenész ura volt hangszerének, ismerte a játszott stílust, hibák csak elvétve fordultak elő, általában makulátlan, feszes ritmusban, de változatosan szólt a zene. A családfő a csembaló mellől vezénylő Trevor Pinnock egészen különleges muzsikus. Mi a titka? Nem könnyű megfejteni. Pinnock nagyon kicsi ember, jellegzetesen angol, de nem szép arccal, elálló fülekkel, gondosan fésült hajjal. Keze sem hamisítatlan művészkéz, vaskos, puha, ám rövid ujjai erőteljesen, biztosan jártak a hangszer billentyűin. A karmesterséget nem erőltette, mozdulatai nem magyarázták a zenét, nem kérkedett érzelmeivel. Kezdéskor vállig fölemelte a kezét, arccal, szemmel jelezte a tétel hangulatát, a ritmust, tett egy indító mozdulatot kifelé. A muzsikusok ettől kezdve nem is igen néztek rá, sem egymásra, mégis mindenki pontosan együtt volt és maradt még a legnehezebb részeknél is. A társaság feltehetően rengeteget játszik együtt, és még többet gyakorol, de mindez nem jár az előadás kifáradásával, rutinszerű vonóhuzogatással, minden hang friss maradt és eleven.

Nyugodt magabiztosság jellemezte az English Concertet. Nem zavarta a zenekar tagjait a hírük, és egy idegen országbeli bemutatkozáskor eszükbe sem jutott, hogy valami nagyszabású, jól ismert művel bizonyítsák képességeiket. A műsor alapján bárki azt hitte volna, hogy hazai pályán vannak, ahol bizvást nevelhetik egy kicsit a közönséget. Egyetlen slágerük a második ráadásnak eljátszott Air volt, amelynek hangjait egészen finoman, szinte sóhajszerűen szólaltatták meg, utána pedig a fölösleges ünneplést megelőzendő, gyorsan le is vonultak a pódiumról. Minek is olyan nagy ügyet csinálni a rendkívüliből? Józanságuk azonban nem jelentett angol hidegvért, brit szenvtelenséget, netán fanyarságot, inkább a mesterhez méltó tisztaságot, pontosságot és keresetlenséget. Mindenki tudta, hogy mit akar és a társak mit akarnak, hogy a szándéktól a megvalósításig milyen út vezet, s hogy a hallgatóság meg fogja őket érteni. Senki — és ezt a szájtátva figyelő közönség nagyon jól érezte —, nem akart magáról beszélni, beszéltetni. Furcsa, hogy ez errefelé annyira ritka és szokatlan, hogy a beszámoló mégsem szólhat másról, mint az előadókról.

FRANK JÁNOS:

Képzőművészet

Nem sgraffito

Szőnyei más mint a többi. Mint a többi magyar vagy külföldi festő. Persze bevallja, és közvetlenül deklarálja, hogy most, 1993-ban *Joan Miró* az előképe; hozzáteszem, már az is dicsérendő, valakinek egyáltalán az eszébe jutott, hogy ez a klasszikus, modern a világon volt. *„A posztmodern számottevő alapanyaga* — írtam Szőnyei Györgyről három éve az ÉS-ben —, *maga a művészettörténet, de áhítat nélkül. Szőnyei látta, fogytán az idézni való így a tegnapelőtt helyett, a tegnapot választotta."* Azóta Miró személyében még csak nem is a tegnapot, hanem a mát, hiszen ez a katalán festő alig tíz éve még alkotott, kortársunk volt.

A Miró parafrázisokban mintha megkopott volna a mester eredendő humora, Szőnyei rezignáltabb, viszont egy új színvilágot talált ki magának, főképpen pedig egy olyan faktúrát, aminek semmi köze a Miróéhoz, annak sima, vékony olajfestéséhez. Szőnyei mostani képeit *sgraffitóknak* néztem. (Ez egy régi faldíszítő eljárás, melynél a felső, friss, világos vakolatba kaparják a mintát, hogy az alsó sötét előtűnjék.) Tévedtem, de nem nagyot, mivel a Szőnyei-technika és a vakolatrajz közt van rokonság. Önála a különböző vastagságú, egymás fölötti színfoltok rétegei a kép síkjából kiemelkednek, bemélyednek. Megtapintottam. De ez mégsem visszavájt sgraffito, maga a festő magyarázta el nekem a technikáját — sokára értettem meg csak. Homokot, iszapot, néha még sódert is kever ragasztóba, vele alapozza (és mintázza meg) a táblát. A motívumokat és a hátteret ezután festi be egyenletes színekre. Minden képelemének éles a határvonala, mégsem steril *Hard Edge* módon. A jelek, jelenyek, jegyek, akár a szürrealistáknál volt, hasonlítanak valamihez: figurákhoz, arcélhez, krokodilhoz, kereszthez, csillaghoz, vagy éppen a plánkonvex optikai lencséhez. Majdnem valamennyi táblájára megváltoztatja, átsorolja képelemeit, nincsenek állandóan visszatérő, kedvenc jelei, vezérmotívumai. Tényezőit egyenletesen szórja szét a négyszögben, általában sűrűn de van, hogy csak néhánnyal komponál. Ez a piktúra szigorúan a síkban tart mindent, kivétel az említett dombormű-kiképzés. A vastag képfelület enyhén rusztikus, érdes, nem mindenütt egyenletes, matt, pontosabban tompafényű. Legtöbbször össze nem illő motívumokat, darabokat, színeket párosít a festő. Az izgő-mozgó töredékeket — tudnám hogyan —, harmóniába tereli, vagyis a dinamikus rajzolatok összessége megnyugtatóan statikus. Az elemeknek sajátos holdudvaruk van, ezek hűségesen követik az alapformát, amőba módra veszik körül, néha ugyanazzal a színnel, néha egészen mással. Keret ez, maszk, a legtöbb előforduláskor egy vastag, fekete kontúr.

A végére hagyom a lényeget: a színeket. Az intenzív, kemény, harsány színeket, meg a feketét és a nála agresszív fehéret. Részletesebben: ezüst alapon vörös, piros, vagy sárga; fehér alapon vörös; vörös alapon arany; fehér alapon szürke, barna, tompa fekete és fényes fekete; mélyzöld alapon arany, oldalt ezüst fűrészfoggal; kék alapon ezüst lépcsősorféle. Nem valami terjedelmes a Szőnyei motívumkincs leltára, ennek az absztrakciónak nincs megfejtése, ugyan a festő, a munkafázisokban elnevezte valahogy a katonáit, én is adtam képcímeket magamban, de az összes többi kiállítást látogató találhat ki a maga számára megjelölést, tartalmat is. Valamennyien mást behelyettesítő címek lesznek, mint az algebrában a betűk. Ne kutassuk mi ez. Legyen elég a vizuális érintés.

Végtelenül tiszta, biztos kezű festészet a Szőnyeié, mozdulatában is, képi gondolatában is. Szeretem az újdonságot, ez a kiállítás, ha kamaraméretben is, világpremier; ha nem volna köztünk a festő, személyesen, máig sem tudnám ugyan, vajon kinek a műveit látom itt a *Fészek Galériában*.

Elhangzott Szőnyei György kiállítási megnyitóján a Fészek Galériában

GÖTZ ESZTER:

Házimozi

Mesék az aknamezőről

Gyermekmesének indult *Christopher Leitch* bájos filmje, a *Menekülés*. A svájci hegyekből, szakállas nagyapó házából felkerekedik Heidi, a tizennégy éves kislány, hogy az Alpok túloldalán, Olaszországban tanuljon egy tisztes magániskolában, hozzá hasonló lányok között; hogy művelt nővé és kifogástalan háziasszonnyá érjen, 1915-ben. Csakhogy ez az izgalommal várt iskola ugyanúgy éppen a határon van, mint Ottlikéé, méghozzá sokszoros nézetben: a békés Svájc és a háborús indulatokat melengető Olaszország határán, a gyerekkor és a „felnőtt" öldöklés határán. S a főtantárgy természetesen itt is a minta elsajátítása: elviselni a közösség kicsinyes gyűlölködését. Amúgy felnőtt módra. Hogy a nyelvöltögetés, copfrángatás, lecikizés organikusan fejlődjön tovább, egészen a kiskanálban való fojtogatás komoly kísérletéig.

Ám Heidiék tanmenetét egyetlen nap alatt megreformálja a háború. Katonák foglalják el az épületet, a gyerekeknek pucolni kell, szülőkkel vagy nélkülük. Aki bújt, annak jó — aki nem, az mehet a Twist Oliver ihlette, szörnyűséges árvaházba. Onnan pedig azonal szökni kell. Így vetődik Heidi és még négy valahai nyelvöltögető szűkeség az Alpok meredek lejtőire. Üldözi őket a főgonosz árvaház-tulajdonos, az aggodó iskolaigazgatónő *(Leslie Caron)*, a katonának felcsapott pásztorfiú, Heidi barátja *(Martin Sheen)* és megannyi sorscsapás. Halott katonák, bombatölcsérek és pszichés feszültségek között nyargalnak a menedéket jelentő Svájc felé. Hogy odaérnek-e? Hát persze. Hiszen, ismétlem, meséről van szó. A hegyek pedig fenségesek, a gyerekszereplők igazi őstehetségek, egy-egy szikrázó szemvillantással sokkal pontosabb látleletet adnak a háborúzó országok nacionalizmus-vetélkedőjéről, mint megannyi történelemkönyv. Egyszóval a film remek. Csak annyi a bökkenő, hogy rosszkor került nálunk videoforgalomba... A menekülő gyerekek mostanában ugyanis — szülőkkel vagy anélkül, aki bújt, bújt — rendre aknamezőre futnak.

Szönyi György

páratlan oldal

Az Élet és Irodalom glosszaversenye
a Soros Alapítvány támogatásával,
1993. I. szakasz, IX. forduló

GONDOLJÁTOK MEG, PENZIONÁROK

Csaknem annyira aggódott népjóléti miniszterünk a nyugdíjasok jövőjéért a Vasárnapi Ujságban március hetedikén, ahogy a Dallas família tagjai izgatják magukat ravaszul mindannyiójukért, az önigazoló előre-sajnálkozás hipokrita közhelyeivel.

Surján László csúcsra járatott aggódási produkciója se nélkülözi a távolbarévedő előrelátás semmire se kötelező mozzanatát. Ő azt találta ki, s ajánlotta az inflációs ráta fokozottabb tekintetbe vételét szorgalmazó *penzionáriusok* figyelmébe, hogy gondolkodjanak el. Fontolják meg, mennyire csökkenne „rendes" nyugdíjuk emelésének mértéke, ha — ments Isten — kitörne az alacsony infláció. Akkor biz' nem 14 egész 4 tized százalékkal (?) emelkednének az évi juttatásuk. Hanem? Csakis az előnytelen infláció törpe százalékával nőhetne; mondjuk 2-3 percenttel ...

A fenyegető perspektívával ijedten néztem szembe. Hogy kiálljon belőlem (a kissé mégis utópisztikus) félsz, kérem is tisztelettel Surján miniszter öcsémet (sajnos, én vagyok kérlek, az öregebb) vesse már latba befolyását illetékes helyen. Mától legyen pl. 100 százalékos a pénzromlás minálunk. Akkor kábé kétszer annyi fog jönni postán ide nekem az ideihez képest. Vagy kijövök belőle vagy sem. (Kéretik rámbízni.) Azután kiderül, mitől s mikor aggódtam a két nyugdíjemelés *közötti* nehéz időszakaimban, sőt meg is izenem. Persze én majd *utólag* üzengetek. Talán a választás napjaiban. Igaz, *előre* nyomott cetliken.

— laji

AZ UTOLSÓ SZÓ

A Magyar Vadászlap márciusi számában olvashatunk a Nagy Ötletről, *Országos Vadász Kamara alakult* címen.

Hogy kik alakítják, az nem derül ki a szerkesztőségi cikkből, de hogy nagy egyetértés lehet az „alakítók" között, afelől nem lehet kétségünk, mint azt a következő idézetek mutatják:

„*Egyáltalán nem volt vita* arról, hogy a kamarai tagság kötelező legyen! ... nem kap vadászjegyet az a vadász, aki nem tagja a kamarának, ... nem kaphat vadászfegyvert, és még sorolhatnánk ..."

Sorolják is:

„...a kamara .... a vadászat-vadgazdálkodás minden területén ... az *utolsó szó jogát*, a *végső döntés* kimondásának lehetőségét kéri."

Majd, az egyes szám harmadik személyről többes első személyre váltva így szól a tudósítás:

„Tisztában vagyunk azzal, hogy néhányan ... a kamara megalakítása ellen lesznek. Arra is számítunk, hogy a „*férgese*" félelmében a sarokba szorított patkány reakciójával támadni fog."

Mit kívánhatok a kamara alakítóinak? Ez ügyben legyen ez valóban az „*utolsó szavuk*"!

Én pedig megalakítom az autóvezetők kamaráját; csak az kaphasson jogsit, aki belép. Csak az ülhessen vonatra, buszra, aki tagja az utazók kamarájának. Másképp, ha szárazföldi patkány az illető, mehet gyalog, ha pedig vizipatkány, úszva akkor is közlekedhet.

Reményfy László

KOMMUNISTA MANDARIN

„A kommunista Balázs Béla szövegkönyvére írott »Mandarin« ezért lehetett a hagyományos és a modern világ nagy történelmi konfliktusának utólérhetetlenül jól csiszolt tükörképe" — írja a jeles néprajztudós a „kultúráról és a nép-nemzeti keretről" értekezve.

Kár ilyen messzemenő következtetéseket levonni egy balett szüzséje szerzőjének világnézetéből, különösen, ha nem ő írta. Ugyanis A csodálatos mandarin szüzséjét nem Balázs Béla írta, hanem Lengyel Menyhért, aki sem előtte, sem utána nem volt kommunista. A tévedést nyilván az okozta, hogy Bartók másik két színpadi művének (A kékszakállú herceg várának és A fából faragott királyfinak) a szövegkönyvét, illetve a szüzséjét Balázs Béla írta —, igaz, amikor írta (1910-ben és 1912-ben, illetve egyes források szerint 1913-ban), még nem volt kommunista, sőt még amikor Bartók elkészült a partitúrával, akkor sem ... Nem tudom ugyan, hogy ez mennyiben befolyásolja a művek művészi értékét, de azt sejtem, hogy miért lett — freudi szerzői és szerkesztőségi elnézés! — a „Mandarin" szövegírója Balázs Béla: mert egy kis kommunistázás nélkül ma nem írhat cikket az, aki már korábban is írt cikket ... Nevezhetjük ezt önkritikának vagy korszerűbben bűnbánatnak. De azt célszerű másutt és máskor elvégezni. Emiatt ne írjuk át a magyar irodalom- és zenetörténetet. Hagyjuk ezt a történetírókra, akik ma ilyesmire készségesen vállalkoznak — tisztelet a kivételnek.

P. G. P.

MÁR EZ SEM BIZTOS

Olvasom, hogy hat évvel ezelőtt Amerikában valakit — mint mára kiderült, egyértelműen ártatlanul, hamis tanúvallomások alapján —, előbb ténylegesen letöltendő életfogytiglani börtönre, majd másodfokon halálra ítéltek. Elborzadok, eddig is helyeseltem, hogy nálunk már nem végeznek ki senkit, íme még egy elrettentő példa. Csakhogy a cikk folytatódik: a súlyosbító ítéletet követően emberi jogi szervezetek egész sora sietett a kilencgyermekes vádlott segítségére, állták az újabb és újabb elkeseredett fellebbezések, az újabb és újabb tanúk, adatok felkutatásainak költségeit, hiszen ekkor már egy ember életéről volt szó, amit említett intézmények, nagyon helyesen, ahol csak lehet, minden törvényes eszközzel védenek. Ezért jöttek létre. Tevékenységüket végül is siker koronázta: a felmutatott bizonyítékok még a vádlókat is meggyőzték, az elítélt, hat év raboskodás után, amit különös bírói kedvesség folytán egy alabamai börtön *halálsor*nak nevezett siralomházában töltött el, szabad emberként hagyhatta el a tárgyalótermet.

Megkönnyebbülök, de hamarosan eszembe jut: ha annak idején az elsőfokon kiszabott életfogytiglan jogerőre emelkedik, a volt gyanúsított most minden bizonnyal egy lenne a sok elfelejtett, soha nem szabaduló rab közül. Kezdeti magabiztosságom elillan, te jó ég, még ennek az éremnek is két oldala van. Mit is gondolhat kiszabadult emberünk a halálbüntetésről?

Bóna Miklós

RUHAPÉNZ

Az csak most jut az eszembe — mert most ültem ott meginf —, hogy tavaly tudósítottam egy megyei közgyűlésről, ahol a jó ízlésű képviselők nem érezték megfelelően snájdignak magukat. Meg is szavaztak mindnyájuknak egy színes öltönyt, valamint egy megyecímerrel ékesített nyakkendőt. Mikor aztán olvastak a tettükről az újságban, a megye meg szorgosan szidalmazta őket, úgy döntöttek — szidva pedagógus édesanyámat —, hogy befizetik az egyenruha árát, lemondani ugyanis nem tudtak róla, a szabó már méretet vett.

Kovács Attila

MI VÁR RÁTOK?

Egy képzőművész fórumon egy neves előadó egy fiatal zseniről és műfajhatáron álló — főleg fémből készült — korszaknyitó munkájáról készült beszélni. Minden készen állott: világítás, mikrofon és a többi, az asztalon pedig az előadás tárgya, a mű. Már csak a terem kitisztítása volt hátra. A takarító eltávolította a csikkeket a hamutartókból, összeszedte a nagyobb szemetet — köztük az önkifejezést új alapra helyező alkotást —, felporszívózott, majd távozott a helyiségből, hazament és bekapcsolta a televíziót.

A teremben már sokan voltak, amikor kiderült, hogy az ominózus mű már valószínűleg a Köztisztasági Vállalat valamelyik lerakatában pihen (lám, így is elmúlhat a világ dicsősége).

Micsoda fajankó! Kiálthatnék fel. A takarító vagy az ifjú tehetség? Kérdezhetném. De ez az írás nem kutat igazság után (ha van egyáltalán), csupán modell arra, hogy mi vár rátok magyar (képző)művészek.

Való Gábor

ÖNTAPADÓS CÍMKÉK

A szerbekről olvasom egy politikusi nyilatkozatban: „*Szégyentelenek és hálátlanok, olyanok, amilyenek egyébként.*" Ugyanaznap egy, a politikai ellentáborhoz tartozó újságíró ekként fogalmaz: „*Aki ismeri a szerbeket* (...), az nem hisz a békés elrettentésben." Három újságoldallal arrébb az alábbi cikkcím üti meg a szemem: „*A franciák elismerik rasszizmusukat.*"

Továbbá, nemde, a flamandok szeparatisták, az arabok buzeránsok és terroristák, az amerikaiak önzők, a keletnémetek nácik, a zsidók világösszeesküvés-szövögetők, a cigányok tolvajok, a románok magyarfalók, a magyarok revansisták. Íme, milyen pofonegyszerűen megmagyarázható néhány ilyen ügyes kis címke révén ez az eddig bonyolultnak vélt világ!

Csak egy baj van: e címkék *öntapadósak*, olyannyira, hogy még a velük elvileg egyet nem értők közül sem bírják sokan levakarni őket az agyukról.

T. Gy.

EUFÓRIA

Menetelvén oda, ahová eddig csak álmodhattuk magunkat, kicsi csoport egyetemista jutott Angliába. Kedvesen fogadták a csapatot, csak az első este közölték, hogy elfogyott minden pénz, amit magyarjainkra szántak. A lefekvésénél, leány ágyneműért folyamodott, lett is pokróc, ledobva lába elé. A fiú albioni egyetemistával beszélt (második legjobb intézmény Oxford után), aki rákérdezett, ugye Magyarország ötször nagyobb nálunk (England). Mellékesen két hét múlva jönnek vissza az angolok. A magyar vendégszeretet közismert. Majd kapnak tschikóst meg gulyást. Mi meg maradunk, ahol vagyunk.

Hekeli Gábor

ROLAND

Emlékeznek erre a névre: *Antoniewicz Roland*? Nyeszlett fiatalember, a Münnich Ferenc, a Kádár János és még nem tudom, milyen társaságok oszlopos tagja, aki 1988-ban Észak-Koreában tette-vette magát annak érdekében, hogy Kim Ir Szen, a veszélyeztetett hazai „szocializmus" segítségére siessen, aztán midőn már a politikai változások vitathatatlanoknak bizonyultak, hirtelen lovat váltott, s tagnak jelentkezett a Piarista Diákszövetségbe. (Nem vettük fel.) Nos, Antoniewicz Roland valamikor a magyar sajtó kedvencei közé tartozott, volt hét, hogy két országos napilap is interjút készített vele, s arcképe is többször virított az újságok címoldalán. Aztán eltűnt, mint ama gólyafos a levegőben: volt, nincs. Antoniewicz Rolandra ma már alig emlékszik valaki.

Azért idézem fel most egykor oly sokat szereplő alakját, mert az a gyanú környékez, miszerint manapság szintén többet foglalkozunk a jelen Antoniewicz Rolandjaival, mint kellene. *Király B. Izabella* Mária-főhadnagyszerű zsinóros zubbonya, *Horváth Béla* kandúrbandis kackiája, *Utasi István* apródvezéri morc pillantásai, *Kéri Edit*, amint kis söprűjén belovagol az éppen megrendezett tüntetés közepébe — vajon nem ők a jelen ilyenolyan Antoniewicz Rolandjai, akik ma a címlapokon domborítanak, aztán eltűnnek, akár a tavaszi légben a kondenzcsík Roland és a gólya mögött.

Arcukat, alakjukat a változó idő vetette felszínre, harcias és hiú kinyilatkoztatásaikat azonban a napisajtó, a rádió, a tévé tupírozza fel. Vajon figyelnénk-e rájuk, ha nem töltenék be hétről-hétre a képernyőt, s nem visszhangoznák az újságok lármájukat? A massmedia mai uralma idején kétségtelenül a nyilvánosság fényszórói csinálnak valakiből politikai tényezőt, s akit nem mutogat a televízió, az egyszerűen nem létezik. K. B. Izabella és a többiek azért lehetnek politikai figurák, mert hétről hétre, s van amikor naponta mutogatja őket a televízió és kérdezgetik őket a riporterek. A szabadelvű lapok riporterei is. Lehet, azért, hogy leplezzék valódi egyéniségüket, politikai kultúrájukat: tulajdonképpen azonban szerepet és fontosságot adnak nekik. Hosszú távon mindazonáltal az ő sorsuk is az lesz, mint Antoniewicz Rolandé: a feledés. A magyar demokrácia érdekében remélem ezt.

Pomogáts Béla

SZURCSIK JÓZSEF PSZICHOSZOCIÁLIS JEGYZETE

BEMUTATJUK

SZŐNYEI GYÖRGY

ÚJ MÜVEIT

A FÉSZEK GALÉRIÁBAN 17
1993 MÁRCIUS **17**-ÉN, SZERDÁN **18** ÓRAKOR
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

FRANK JÁNOS

MEGTEKINTHETŐ: ÁPRILIS 1-IG, NAPONTA 14-20 ÓRÁIG

FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
BUDAPEST VII. KERTÉSZ UTCA 36.

Kiss Tamás köszöntése

Debrecen ünnepel. Kiss Tamás költő nyolcvanéves. A kiváló tanárembert, szerkesztőt, József Attila-díjas poéta doctust köszöntik ma barátai, pályatársai és egykori diákjai. Debrecen szerencsés város. Mindig volt országos rangú költője, s minden bizonnyal lesz is. Oláh Gábor és Gulyás Pál után – ma Kiss Tamás az. Költészete – hajdani kötetének címéből kölcsönözve – égi tűzben fogant. Egyik versében írja: „Így éltem én itt, túl a világ végén. / Túl a Tiszán, komp nélküli hazában." Az életmű bizonyítja, hogy vidéki magányban is, „túl a világ végén" is lehet az európaiság szellemében működni minden befelé fordulástól mentesen, s még mások – induló költők – istápolására is juthat energia.

Debrecen Kiss Tamást köszönti, aki a miénk is, mindannyiunké. Kedves Tamás! Ajándékozzanak meg az istenek még hosszú évekkel, jó egészséggel!

Zászlós Levente

A filozófia új kötetei

Hétfő délután az Academic Bookshop könyvesboltban a Hegel-művek kritikai kiadásával és a Philosophische Bibliothek (Filozófiai Könyvtár) sorozattal nemzetközi hírnevet szerzett Felix Meiner Kiadó könyvkiállítását tekinthették meg az érdeklődők.

A megnyitóbeszédet *Fehér M. István*, az ELTE Bölcsészettudományi Kar Filozófiatörténeti Tanszék vezetője és *Tamás Gáspár Miklós*, az MTA Filozófiai Intézet igazgatója mondotta. Mindketten kiemelték a Meiner Kiadó tudományos mércéhez való ragaszkodását, és azt, hogy áraikkal is a mind szélesebb olvasóközönség megszerzésére törekszenek. Fehér M. István utalt arra is: külön örömnek számít, hogy mára könyvesboltjainkban hozzáférhetővé váltak a nyugati filozófiai kötetek, hiszen az elmúlt évtizedekben e művekkel s ezek kiadóival kapcsolatot tartani csak nagy nehézségek árán volt lehetséges.

Félix Meiner, a kiadó igazgatója elmondta: családi vállalkozásuk nyolcvanéves múltra tekint vissza. A kiadó elsősorban a Philosophische Bibliothek sorozat továbbfejlesztésén munkálkodik, amely egy 1968 óta létező gyűjtemény és a klasszikus filozófiai szövegek tudományos feldolgozásának teljessé tételére hivatott. A sorozatban eddig több mint négyszáz kötet jelent meg. Ezenkívül kritikai összkiadásokkal, mint például: Nicolus Cusanus: Opera omnia, Hegel összegyűjtött munkái, valamint különböző sorozatok, válogatások és monográfiák kiadásával foglalkoznak.

(parcsami)

Írótábor, Tokaj, 1992

Ez már valami más

Bölcs dolognak tartom, hogy könyv alakban is kiadják a tokaji írótáborok vitaanyagát (sajnos, még nem kapható), mert noha maga a tábor is élmény, a gondolatokat magukat elmélyültebben tanulmányozhatjuk olvasólámpa mellett. Igen tanulságos olvasmány lesz! Valaki azt mondta most, a huszadik táborban (augusztus 21–23.), hogy egyfajta szamizdatnak számított ez a tanácskozássorozat is, amelyen az írók mintegy kitapogatták a hatalom tűrőképességének a határait.

Más megfogalmazásban az írói autonómia (ez volt az idei téma) közösségi változatát kísérletezték ki, 1968 prágai szlogenjét idézve: emberarcú-e, emberarcúvá tehető-e a szocializmus. Márpedig korábban is tudtuk, amit a rendszerváltozás óta hangosan kimondhatunk: a szocializmus „mint olyan" megreformálhatatlan.

A rendszerváltozás után mintegy fellélegzésként a múlt átvilágítását tekintette feladatának a tokaji írótábor. Feloldva, semlegesítve azt a ránk kényszerített amnéziát, amely tabuként tiltotta például 1956 megvitatását. Az idei program továbblépett, s az autonómia témabokra köré csoportosítva 1968-at, hatását, az azt követő éveket vitatta meg. *Heller Ágnes* és *Fehér Ferenc* ('68 és az elidegenedés nemzedéke) előadásai adták meg mintegy azt a filozófiai alaphangot, amelyet részben folytattak, vitattak másnap és harmadnap, de immár szűkítve, konkretizálva. *Lengyel Balázs* (A korhatárok fordulópontjai), *Reményi József Tamás* és *Standeisky Éva* (Lillafüred, 1969. Visszapillantás a hatvanas évekre), *Tornai József* (Egy regény regénye, A menekülő), *Szilágyi Ákos* (A kis nagy nemzedék, Egy szereptévesztés története), *Bertha Zoltán* („Határtalan" reményeink '68 után) és *Márton László* (Egy híján 69) előadásaira utalok. Frappáns, szellemes és vitatható–vitatott definíciók, korszakolások, elemzések hangzottak el egy korszakról és egy nemzedékről, amely keservesen élte meg az értelmiség infantilizálódását, peremre szorulását, a cselekvési tér és a jövőkép hiányából adódó légüres tér légszomját. *Szilágyi Ákos* megfogalmazásában így jött létre egy – általa szélesen értelmezett – nemzedék, a 45 után születettek, 1968 után felnőtté érők, akik most mintha nem éreznének kedvet a politikai–közéleti cselekvéshez, illetve nem nevelték ki azokat a karizmatikus figurákat, akik óhajtanák a hatalmat. Ezzel a körülményeskedő fogalmazással csupán jelezni kívánom, amire már utaltam, hogy noha irodalomról, történelemről folyt a szó, de éppen mert a tárgyalt korszakot minden ízében átitatta a politika, a politikából való kirekesztettség, a tokaji írótábor most is – immár indirekten – politizált. Kellemesen, igen művelten és gondolatébresztően. Örömmel írom ezt le, mert sokszor jöttem úgy haza Tokajból, hogy nem tudtam megmondani, mi volt a 2–3 napos tanácskozás hozama, értelme. Sokszor (most is) megkérdőjeleződött a tábor jövője éppen a hatalom tűrőképessége miatt. Ma már máshonnan fenyeget a veszély (közben támadtak szponzorok is). Márton László előadásából kölcsönözve a kifejezést: félő, hogy az irodalom s egyáltalán a kultúra elveszíti belső jelentőségét. Korábban a hatalom vette túl komolyan (három T!), most meg mintha az irodalom nem venné elég komolyan önmagát. Tíz éve még úgy fogalmaztam volna, hogy nincs áru, eszme az ideológiai piacon. Éppen mert 1956 és 1968 után mindenben csalatkoznunk kellett, maga a gondolkodás – a gondolat – is tiltott volt, s akkor még nem szóltam az értelmes cselekvésről. Érdekes volt ám megfigyelni azt a folyamatot (korábban), hogy még az ellenzéki, eretnek gondolatokat is marxista–marxológiai frazeológiába kellett csomagolni. Egy percig sem állítom, hogy nosztalgiám, hiányérzetem van, de azt igen, hogy néhány doktriner gondolatfűzésen, szófordulaton átsejlik, átüt a korábbi évek marxizáló reflexe, mint festéken a rozsda. Magyarán: nagyon akarjuk a szabadságot, már sejtjük is, hogy mi az, de még nem vagyunk igazán szabadok, felszabadultak. Mintha nem eresztene az elemzett múlt. Éppen ezért elhatároztatott, hogy jövőre már az elmúlt két év irodalma, kultúrája lesz a lecke. Azaz a tábor élni akar tovább.

Horpácsi Sándor

TVélemény

Napzárta után

Mostanában visszaszoktam a *Napzárta előtt*...-re, mintha visszatért volna saját jobb hagyományaihoz. Egyik műsorában zsámbéki gyerekeket faggatott eltervezett-elképzelt jövőjükről, a társválasztás és a szex kérdéseiről. A vágyott társról két őszinte, gyermeki vélemény: „gazdag legyen, nagy háza legyen", „szőke legyen vagy fekete, legyen Mercedese vagy BMW-je". Akik a sajtóban naponta riogatják az embereket a valláserkölcsi nevelés rémeivel, vajon most boldogok-e, hogy a materializmus sivársága ilyen tartósan továbbél, rémületes igénytelenségével és drámai kilátástalanságával? A gyermekek társadalmi minták szerint gondolkodnak és terveznek, és továbbörökítik szüleik mentalitását, életformáját. Én nem szeretnék az ő gyermekük lenni, ha a nagy ház és a Mercedes mellé egyáltalán képzelnek utódokat is.

Saját valóságunk elől sokszor jobb elmenekülni a kitalált, vidám történetek világába, s ezeket a történeteket nálunk gazdagabb országok filmesei szállítják. *Az angol szépség* című francia filmsorozat kutyás kalandjai, vagy *A kapitány kincse* című 1977-es amerikai film kolduszegény kastélytulajdonos nagymamája és fogadott unokái, a műkereskedő *Lovejoy*, vagy a feledhetetlen bohóc, Louis de Funes a *Jákob rabbi kalandjai*-ban – és sorolhatnám, és szerencse, hogy sorolhatom, mert sok szegény és agyongyötört ember számára – magam is ideértve – a villódzó képernyő jelenti a szabadulást.

Egy másik *Napzárta előtt*... a tizedik tokaji írótábor eseményeiről adott beszámolót. A találkozónak most két alapvető témája volt; az 1968-as prágai tavasz magyarországi következményei, illetve az 1969-es lillafüredi írótanácskozás, amely nyitást jelentett egy új írónemzedék felé: az aczéli kultúrpolitika kicsit kiengedte a felgyülemlett gőzt. Mindkét témával kapcsolatban felvetődik az írói autonómia problémája akkor és persze ma, amikor a demokrácia többértékűségében sokkal bonyolultabb a választás jó és rossz, erkölcsös és erkölcstelen között. Az akkor viszonylag egységes nemzedék mára sokféle politikai és eszmei irányzat híveként vitatkozik egymással, immár életművek birtokában vagy szembetűnő hiányával. A tanulságot a mai fiatalok lillafüredi tanácskozásán kellene levonni.

Az *Össztűz* mindkét blokkja akarva-akaratlan az *átmentés* technikáiról szólt, a Sasad Tsz viselt dolgaitól egészen országos ügyekig, amelyeket Fekete János, a Nemzeti Bank egykori első elnökhelyettese a tőle megszokott lekezelő cinizmussal söpört félre, lényegében semmilyen felelősséget sem vállalva a felgyülemlett adósságért, ugyanakkor azt a meglepő kijelentést is téve, hogy a *népköztársaság* mai sikereiben szerepet játszanak az elmúlt négy évtized beruházásai is. A letűnt nómenklatúra tagjai immár rendszeresen feltűnnek a képernyőn, bölcs brezsnyevi mosollyal minősítenek és tanácsokat osztanak, s érzékeltetik, hogy ami 1989 óta történt, az csak valami *közjáték*, demokratikus handabandázás, amely az igazi szakembereket egy időre félreállította, de ők ráérnek és köszönik, jól vannak.

Ezért is tűnnek kissé unalmasnak az olyan fikciók, mint *A luxusbunker* (1989) című francia film, hiszen az akkor még létező szocializmus híveinek nem kell bunkerba vonulnia, hogy saját túlélésüket megszervezzék: itt vannak köztünk, bíznak bennünk, hogy ezzel a történelmi eséllyel sem tudunk élni. Kedélyesen mosolyognak, hiszen – amint Tőkés László mondta: „az emberek megszokták, hogy az igazság nem érvényesül". A kisebbségekről folytatott beszélgetést Győrffy Miklós a *Napzárta előtt*ben Entz Gézával, Glatz Ferenccel és a magyarországi németek képviselőjével, Wolfart Jánossal. Soksok évnek kell eltelnie, míg mindenki szabadon megvallhatja nemzetiségét, míg az állami statisztikák pontosan tükrözik a helyzetet, mely sehol a világon nem rózsás, de térségünkben egyszerűen életveszélyes mindaddig, míg azok a bizonyos határok nem válnak jelképessé. Azok a határok, melyek mögött most is embertömegek várakoznak középkori körülmények között.

Dolgozni minden időben kell és lehet, példa erre Homoki-Nagy István, aki a legnehezebb időkben, az ötvenes évek elején forgatta három gyönyörű természetfilmjét, akkor, amikor a környezet védelméről még szó sem igen volt. Ha az ember legalább a természet törvényeit magára vonatkoztatná, eljuthatna Isten törvényeihez is. De ez már bizony túlmegy egy tévékritika keretein. Jó lenne egyszer egy össznépi *Napzárta után*t is csinálni.

Szentmihályi Szabó Péter

A Sotheby's és a Vöröskereszt

Kortárs művek – jótékony célú aukción

Három évvel ezelőtti moszkvai képárverése után a Sotheby's aukciósház először rendez ismét aukciót Kelet-Európában. Ezúttal azonban nem a cég hosszú távú üzleti stratégiájába illeszkedő rendezvényről van szó, hanem egy olyan jótékony célú aukcióról, amely bevételének feléről a művészek lemondtak, s ezzel az összeggel szociálisan, illetve egészségügyileg hátrányos helyzetű, valamint menekült gyermekeken kívánnak segíteni. Az árverést a Magyar Vöröskereszttel együttműködve a Sotheby's budapesti képviselete szervezi, amely egyébként négy éve működik, mégpedig úgy, hogy a cég grazi irodájának vezetője szervezi az itteni munkát is.

Az október 3-án szombaton délután a Grand Hotel Kempinskiben sorra kerülő aukción huszonnyolc kortárs magyar művész nyolcvan alkotása szerepel. A művészek: *Barabás Márton, Mulasits László, Bak Imre, Klimó Károly, Gémes Péter, Záborszky Gábor, Gábor Áron, Nádler István, Borbás Klára, Sugár János, Fe Lugossy László, Bernáth András, Birkás Ákos, Károlyi Zsigmond, Trombitás Tamás, Mazzag István, Halász Károly, Fehér László, Hencze Tamás, Kelemen Károly, Bukta Imre, Koncz András, Szőnyei György, Soós Tamás, Tölg-Molnár Zoltán, Baranyay András, Felvidéki András, El Kazovszkij*, legtöbbjük az úgynevezett új szenzibilitás, a nyolcvanas évek nagy művészeti áramlatának képviselője. Ugyancsak a Grand Hotel Kempinskiben tekinthető meg szeptember 26. és október 2. között az aukció anyagát bemutató kiállítás.

P. Sz. E.

Szőnyei György alkotása

Bozsó András felvétele

Évadnyitás az Írószövetségben

A nagy érdeklődésre számot tartó *Szabad eszték*-sorozat holnap, csütörtök délután 5 órakor újra indul az Írószövetség klubjában. Az összejövetelt megnyitja *Jókai Anna*, az Írószövetség elnöke. A továbbiakban *Szépfalusi István*, bécsi magyar író *Lássátok, halljátok egymást!* című könyvét mutatják be, amely a Magvető Könyvkiadónál jelent meg. Az emigráció jeles személyiségével *Albert Gábor* író beszélget.

Az Arvisura Kairóban

Nagy sikerrel mutatta be Kairóban vasárnap, majd hétfőn este *Shakespeare Szentivánéji álom* című darabját az Arvisura Színházi Társaság, amely a magyar színeket képviselte a Kísérleti Színházak Kairói Nemzetközi Fesztiválján. A tizenhárom éve működő csoport a Szalam színházban telt ház előtt játszotta a *Somogyi István* rendezte darabot. Az első előadás vendégei között volt *Faruk Hoszni* egyiptomi kulturális miniszter.

Jancsó Miklós montreali fesztiváldíjáról

A montreali Hotel Meridianban sikerült telefonon elérnünk Jancsó Miklóst, aki holnap érkezik haza Budapestre.

– *Milyen közönség- és sajtóvisszahangja volt Montrealban a Kék Duna Keringőnek?*

– Nem szeretnék fölöslegesen illúziókat rombolni, de meg kell mondanom, hogy tapasztalataim szerint itt Kanadában általában is kisebb teret szentelnek a napilapok a kulturális eseményeknek, mint az Európában szokásos – mondta Jancsó.– A montreali fesztivál műsorán húsznál több játékfilm szerepelt a világ minden tájékáról, s természetesen nagyon örülök, hogy a jelek szerint elég pontosan értették és jól fogadták a *Kék Duna Keringő*t.

A nemzetközi sajtókonferencián elhangzott kérdésekből kitűnt, hogy fölfogták: egyfajta sajátos intellektuális játék ez a film, és senki sem próbálta direkt, napi-politikai vonatkozásokra „lefordítani". Azok, akik ismerik itt a régebbi filmjeimet – és meglepetésemre kiderült, hogy nincsenek is olyan kevesen, mint gondoltam volna –; nos ők fölfogták, hogy ezúttal is az elnyomó jellegű hatalom általános őrületeinek bizonyos aspektusaival foglalkoztunk játékos-ironikus hangvétellel; s az általános politikai-filozófiai kérdéseken túl többen érdeklődtek a – szerintük sajátosan eredeti – filmszakmai megoldások: a hosszú beállítások, valamint a video szerves használatával kapcsolatos filmnyelvi problémák iránt.

(zs)

ÖKO PROTEC

Ön az, akinek ott kell lennie

ÖKO PROTEC

Nemzetközi Környezetvédelmi Szakkiállítás és Konferencia
Budapest Kongresszusi Központ
November 25-27.

EUROBAU
Exclusiv 1992
...Környezetbarát építőipar...
Nemzetközi Építőipari Szakkiállítás
Budapest Kongresszusi Központ
November 25-27.

Részvételével és a korszerű, környezetbarát technológiák, berendezések, termékek bemutatásával, az új stratégiák megismertetésével Ön is hozzájárulhat a környezetvédelmi problémák megoldásához. A rendezvény a hazai és külföldi cégek, szakemberek és üzletemberek legjelentősebb magyarországi találkozója lesz a témakörökben. A rendezvény kiváló alkalmat nyújt az e területeken működő gazdálkodó- és szakmai szervezetek bemutatására, tapasztalatcseréjére, és igen kedvező piaci lehetőséget kínál számukra.

Kérjük, hogy kiállítói igényét a szervezőnél jelentse be:

ELITEXPO Kft.
Budapest XIII.,
Pozsonyi út 30.
Tel./fax: 129-5098

SZÖNYEI György

Agrárbizottság alakul

Az országgyűlési képviselők mezőgazdasági munkacsoportjának tegnapi ülésén részt vett *Szabad György*, az Országgyűlés elnöke, *Sárossy László*, az FM politikai és *Raskó György*, az FM közigazgatási államtitkára. A megbeszélés témája a parlament mezőgazdasági bizottságának létrehozása volt, amit a több mint egy éve működő munkacsoport halaszthatatlanul megvalósítandónak tart.

A törvényhozás előtt álló ágazati feladatok, a magyar mezőgazdaság jelentősége és a nemzetgazdaságban betöltött szerepe, valamint a rendszerváltáshoz kapcsolódó átalakulás egyaránt indokolttá teszi a hatpárti törekvés megvalósítását, a mezőgazdasági bizottság megalakítását.

Dél-Pest vagy Dél-Buda?

Metróügyben dönt a főváros

Holnap ül össze Budapest Főváros Önkormányzati Közgyűlése és dönt a Dél-Buda–Rákospalota metró ügyében. A vélemények abban megegyeznek, hogy első ütemben a Móricz Zsigmond körtér és a Kálvin tér közötti szakaszt kell kiépíteni. Abban viszont eltérnek, hogy az Etele téren legyen a járműjavító vagy pedig a Csepel-sziget felett. Jóllehet ez a határozat már rég megszülethetett volna, s akár az építkezés is mehetne már, ha Demszky Gábor főpolgármester merte volna vállalni ennek a politikai kockázatát. A tét nagy: csatát veszthet az expo elleni küzdelmében.

Demeter Ervinnel, a fővárosi önkormányzat mellett működő pénzügyi ellenőrző bizottság elnökével, MDF frakcióvezetőjével a két változat előnyeiről és hátrányairól beszélgettünk.

– Az idő sürgetése miatt szükséges minél előbb hozzáfogni a munkálatokhoz, s ennek elősegítése érdekében olyan megoldást kell találni a kormánynak és az önkormányzatnak, amely mindkét fél érdekeit egyaránt szolgálja. Éppen ezért született a kormányzat részéről kompromisszumos megoldás, amit B változatnak nevezünk, és amely szerint elkezdődhetne a metróépítés első üteme a főváros elképzelései szerint, a Móricz Zsigmond körtér felé. Ugyanakkor az egész beruházásra szánt pénzből megvalósulna a csepeli HÉV rekonstrukciója oly módon, hogy ultramodern, gumikerekes villamost helyeznének üzembe, amely biztosítaná az összeköttetést a csepeli és a ráckevei vonallal. Ezzel fontos közlekedési csomópont alakulna ki a lágymányosi híd pesti hídfőjénél. Ennek a koncepciónak az az előnye, hogy egy általános délpesti városrendezési tervre épül. A munkát meggyorsítaná, ha minél előbb elkészülne a közlekedési infrastruktúra. Az igaz, hogy ez a megoldás az expo miatt is szükséges, de sokkal többről van szó: az egész térség jövőjéről. Megjegyzendő, hogy ennek szükségességét már 1974-ben látta a főváros, és tervezte is, hogy a HÉV-et bevezetné egy kéreg alatti alagúton a Kálvin térig, de ez nem valósult meg az óriási bontási munka miatt.

– *Mi a hátránya a főváros elképzelésének?*

– Az önkormányzat szerint a Móricz Zsigmond körtér felé menne a metró, esetleg a Kosztolányi Dezső térig, és egy holtvágányon az Etele térig. Ez azért várhatna még, mert azon a részen a közlekedéssel egyelőre nincsenek gondok. A másik hátrány az, hogy nem készülne el 1996-ra, és az expo idején fel lenne túrva Dél-Buda.

–*Milyen pénzből finanszíroznák a beruházást?*

– Francia kormányhitelből, amelyet a magyar kormány fizetne vissza, a fővárosi önkormányzat csak a kamatokat állná. Egy francia cég vállalta az építkezést és adná a szerelvényeket is. Ezek huszonegyedik századi színvonalúak, hasonlóak egyelőre csak Franciaországban futnak. Egyetlen hátrányuk, hogy költségesek, de ha mi alvállalkozóként részt veszünk a munkában, akkor jelentősen csökkenhetnek a költségek.

Agócs Gy. Imre

NAPTÉNY

Földárverések

A kárpótlási törvény vitájakor gyakran hangoztatott érv volt, hogy a magyar paraszt idegenkedik a licitálástól.

Az első földárverést augusztus 24-én tartották, s azóta az országban vasárnappal záródóan 138 földárverést tartottak. A kihirdetett 148 licitálásból mindössze 10 maradt el érdektelenség miatt. Az árveréseken 980-an cáfolták a fentebbi aggodalmakat. A résztvevők közül 862-en kárpótlási jegyeikért jutottak a javakhoz.

Az árverések eddigi tapasztalatai azt mutatják, hogy egyelőre még tartja magát az a tendencia, miszerint a földek többsége 500 Ft-ért talált gazdára aranykoronánként. Harmincnyolc esetben 1000 Ft-os árban a megegyezés mellett döntöttek, ugyanakkor a kezdeti árakhoz képest differenciálódnak a vételárak. Az eddigi legmagasabb összeget Somogy megyében fizetett az új tulajdonos, aki 5700 Ft-os aranykorona áron jutott birtokához. **B. T. J.**

• Egy éve működik sikeresen a Számalknál az amerikai rendszerű Open Business School. Ez az oktatási forma egyedülálló lehetőséget nyújt, mivel otthoni tanulással teszi lehetővé magasszintű tudás elsajátítását és ugyanilyen szintű végzettség elérését.

• Már folyamatosan gyártja a takarmánykeverőt és darálót a magántermelők számára a Bábolna Részvénytársaság. A praktikus kisgépet kifejezetten az állattartó farmerek munkájának könnyítésére fejlesztették ki a szakemberek.

• A Szombathelyi Ipartestület és a Kereskedők Vasi Kamarája ma a megyeházán kisvállalkozói fórumot rendez.

A béke záloga – a gazdasági jólét

Feszültségekkel teli, változó világunkban a történelmi tapasztalatok figyelembe vétele mellett, csakis az egyes országok gazdasági teljesítőképességének fokozásával kerülhetőek el a háborús konfliktusok – mondotta *Erwin Lanc*, a Bécsi Nemzetközi Békeintézet elnöke tegnap Budapesten, a Közép- és Kelet-Európa társadalmi, gazdasági újjáépítésével foglalkozó *Agenda '92* tanulmányt bemutató sajtótájékoztatón.

Az átalakulással kapcsolatos eddigi gazdasági stratégiák mind helytelennek vagy erőtlennek bizonyultak – mutattak rá a mű szerzői. – Ez pedig hiba, mert a szabadpiaci formák sohasem spontán úton, rövid idő alatt jönnek létre. Az újonnan kialakuló piacokat óvni kell a túlzott liberalizmustól – utaltak a szerzők a volt NDK-ra, amelynek piacát felszívták a nagy, nyugati kereskedelmi láncok, s ez a termelés jelentős visszaeséséhez és óriási munkanélküliség kialakulásához vezetett. A piacvédelem hiánya a többi kelet-európai országban is hasonló eredményt idéz elő.

A tanulmány a sokkterápia helyett a társadalmi, szociális hatásokat szem előtt tartó, megfontoltabb átalakulást ajánlja a privatizáció, a fizetőeszköz stabilizálása és a támogatások megszüntetése terén egyaránt. Az Agenda' 92 arra is rámutat, hogy a térségünkben végbemenő gazdasági, társadalmi rekonstrukció a fejlett ország részéről – az elvi segítség mellett – jelentős tőkeinjekciót igényel. **D. L.**

Párhuzamos költségvetési viták

Kupa Mihály hétfőn a parlament előtt ismertette a kormány jövő évi költségvetési előirányzatát. Az előterjesztés további sorsáról kérdeztük a parlamenti ülés szünetében *Sápi József* (MDF) költségvetési bizottsági tagot.

– Az eredeti költségvetési előirányzatot a bizottság még nem tárgyalta. A kormány benyújtotta a nyár folyamán a a költségvetésre vonatkozó javaslatát, s ezzel a bizottság tudomásul vette, hogy eleget tett a törvény szerinti kötelezettségének, ám időközben a gazdaság jövő évi várható alakulására vonatkozó újabb előjelzések készültek, amelyeket figyelembe véve, módosítani kívánják az előterjesztést. A költségvetési munkát nehezíti, hogy ahhoz a hazai összterméket (GDP), a munkanélküliség, a belső pénzmegtakarítás és egyéb gazdasági mutatók alakulása mellett, az idei költségvetést is ismerni kell(ene) – mutatott rá a képviselő. Az idei pótköltségvetés előkészítésének munkálatai azonban a jövő évi költségvetéssel párhuzamosan folynak, a munka tehát „pulzálva" halad.

– *A jövő évi költségvetés egyensúlyát a növekvő bevételekkel, avagy a kiadások csökkentésével kívánja biztosítani az előterjesztés?*

– Úgy gondolom, hogy a bevételek növekedése dominál. Ezen belül fontos szerepet kap a kétkulcsos áfa bevezetése – ami többletbevételhez juttatja az államkasszát –, valamint a láthatatlan jövedelmek bevonása az adózói körbe, amelyhez az eddiginél szélesebb jogokat kap az adóhatóság. Az elmaradt vámbefizetések behajtása az korábbiaknak megfelelően folytatódik. Rendkívül lényeges kérdés persze, hogy miként alakul jövőre a GDP. A prognózis szerint 1993-ban 0–3 százalékos növekedés várható – ami az ellenőrzött gazdaságra vonatkozik, s a teljes gazdaság produktuma ennél minden bizonnyal magasabb lesz. A kiadások terén rendkívül szűk a kormányzat mozgástere, a lehetséges csökkentéseket ugyanis már jórészt végrehajtották.

– *Milyen reakciók követték az eredeti tervezetet, s annak módosítása várhatóan mikor kerül a költségvetési bizottság elé?*

– Számottevő reagálás eddig még nem történt a tervezettel kapcsolatban. Az eddigi tapasztalataim alapján azonban úgy ítélem, hogy a bizottsági üléseken az ellenzék alapvetően szakmai szempontok alapján bírálja az egyes tervezeteket, tehát a szokásos „ellenzéki felhangok" nem jutnak felszínre. A módosított indítványt még nem kapták meg a honatyák, a jövő héten azonban mindenképp célszerű lenne megtárgyalni az Országgyűlésnek. Ígéretet is kaptunk rá, hogy néhány nap múlva a költségvetési bizottság asztalára kerül a módosított tervezet. **D. L.**

Összefognak a multik

(Folytatás az 1. oldalról)

S az az erő, amelyet a magyarországi „multik" képviselnek, nem is csekély. A tizennégy cégnek egymillió-kétszázezernél is több alkalmazottja van a világon (Magyarországon 24 600 fő), 250 milliárd dollárt forgalmaznak évente (Magyarországon a forgalmuk 322 milliárd forint). Eddig 114 milliárd forintot ruháztak be hazánkban. A társaság öt kulcsfontosságú területre összpontosítja figyelmét, ezek a pénzügyek és a bankrendszer, az adózás, a vám, a munkaügy és a környezetvédelem.

Szabó Iván, az ipari tárca vezetője a kormány nevében üdvözölte a társaság létrejöttét. Eddig csak azt lehetett hallani, hogy nem jó az, amit a kormányzat tesz, másképpen kell csinálni – mondta a miniszter –, most remélhetőleg a tizennégy nemzetközi befektető megmutatja azt is, hogyan kell jól csinálni. A mindenkori magyar kormány számára fontos – tette hozzá –, hogy a hosszú távon gondolkodó nagy befektetők, akik gazdasági kultúrát, csúcstechnológiát hoznak Magyarországra, megfelelő gazdasági légkörben dolgozzanak. Ezért is szorgalmazta a kormányzat a piacgazdaság építésének korai szakaszában, hogy a külföldi befektetők adókedvezményeket kapjanak, amelyek azonban csak átmeneti előnyök, idővel megszűnnek, s erre az érdekelteknek időben fel kell készülniük.

P. J.

Tizenkilenc hongkongi cég állítja ki termékeit szeptember 8–10. között Budapesten, a Hotel Aquincumban. A Hongkong Kereskedelemfejlesztési Tanács által rendezett bemutatón ruházati és sportcikkek, komputerek és szórakoztató elektronikai cikkek, háztartási berendezések, játékok és irodaszerek láthatók. Legutóbb márciusban tartottak hasonló kiállítást, akkor 1,2 millió dollár értékű megrendelést kaptak a Hongkongi cégek és további másfél millió dolláros megrendelésről kezdtek tárgyalásokat. A rendezők remélik, hogy a márciusi siker most megismétlődik

Cser István felvétele

Nemzetközi cipőhét

Az elvesztett nagy szovjet piac iránti reménytelen nosztalgia és a piaci realitások jegyében nyílt tegnap az 5. Nemzetközi Bőr- és Cipőhét a Budapest Sportcsarnokban.

A KGST szertefoszlásával a magyar cipőipar piacának háromnegyedét veszítette el. A hazai életszínvonal-csökkenés további keresletvisszaesést eredményezett, s a bajokat tetézi a hazánkban lezajlott piaci nyitás, az importverseny erősödése. Az elvesztett, vagy inkább semmivé vált keleti piac siratása helyett meg kell találni azt a piaci rést, amelyben versenyképes lehet a magyar termék a nyugat-európai piacon – többek között a dömpingáron jelenlévő távolkeleti áruk mellett –, valamint *keresni kell a hazai vásárlók kegyeit*. Jó volt hallani a korábban nem látott, gazdag kínálatú kiállítás standjai között, hogy mindezt a magyar cipőgyártók is így látják.

(zelei).

Autók, gépek szuperolaja -
a **PETRO-CANADA** kenőanyaga!

Magas teljesítményszintű, csúcsminőségű

PETRO-CANADA kenőanyagok,

szinte minden kenési helyre és célra:

Super Plus 15 W 40 – motorolajok
Maximum 10 W 30 – általános olajok
Gearlube 80 W 90 – hajtóműolajok
Duratran – sebességváltó-olajok
Harmony AW 68
Harmony HVI 36 – hidraulikaolajok

A hagyományos olajokhoz képest többszörös csere-periódusidő.
Környezetbarát, energia- és költségtakarékos.
A PETRO-CANADA kenőanyagok egyik fő disztributora
(a magyarországi képviselővel – a DYNACORP Kft.-vel – kötött megállapodás alapján) az **AGROLINE Rt.**

Felvilágosítás a vásárlási lehetőségekről:

AGROLINE Rt.
Budapest XIII., Váci út 14. I. 3. 1134
Telefon/fax: 153-3472

agroline

Gondok a földmérések körül

További pénz kellene

Az elmúlt 40 év alatt országunk összterületének még felényi részéről sem készült megbízható, a valós állapotokat hűen tükröző fölmérés és térkép. A kárpótlási földek kimérése, föltérképezése most újabb feladat elé állította a földmérőket. Ezt száztizennégy földhivatalnak, illetve hivatali kirendeltségnek kell elvégeznie a megyékben.

Ez az apparátus azonban egymaga képtelen lenne határidőre megbirkózni ekkora feladattal, pedig a kormányzat a földkimérések plusszköltségeihez további 400 millió forintot bocsátott rendelkezésükre, amelyből 214 millió forint értékben korszerű műszerekkel látták el az egységeket.

A maradék pénz lehetővé teszi, hogy a kárpótlási földkimérések plusszköltségeihez táblánként 10 ezer forintot biztosítson a szaktárca, a felparcellázás aprólékos munkáinak költségeire pedig tagonként még 2200 forint fizethető.

A földmérésekhez külső segítségre is szükség van. Földméréssel azonban csak az arra képesített, cégbejegyzett szervezet, vagy vállalkozó foglalkozhat. Négy ilyen nagyobb vállalat és több kisebb vállalkozás segíthetné a földmérők kampánymunkáját. Ezt viszont meg kellene fizetni.

A földhivatalok rendelkezésére álló összegekből már nem futja arra, hogy külső szakapparátust is foglalkoztassanak, és ma még nem lehet tudni, hogy sikerül-e újabb pénzeket elkülöníteni e célra. Pedig az árverésekhez időben el kellene végezni a földkiméréseket, ez legalább olyan fontos, mint az, hogy a licitálóknak legyen kárpótlási jegyük.

S. E.

A Magyar Nemzeti Bank valutaárfolyamai
(bankjegy- és csekkárfolyamok)

1992. szeptember 8., kedd
Érvényben: 1992. szeptember 8.

Pénznem árfolyam 1 egységre, forintban	vételi	közép	eladási
angol font	148,93	150,33	151,73
ausztrál dollár	53,27	53,89	54,51
belga frank (100)	258,35	260,88	263,01
dán korona	13,77	13,90	14,03
finn márka	19,31	19,51	19,71
francia frank	15,66	15,80	15,94
görög drachma (100)	42,71	43,13	43,55
holland forint	47,23	47,66	48,09
ir font	140,84	142,14	143,44
japán yen (100)	60,57	61,17	61,77
kanadai dollár	62,05	62,75	63,45
kuvaiti dinár	256,86	259,61	262,36
német márka	53,29	53,77	54,25
norvég korona	13,47	13,59	13,71
olasz líra (1000)	69,80	70,44	71,08
osztrák schilling (100)	756,64	763,44	770,24
portugál escudo (100)	60,85	61,40	61,95
spanyol peseta (100)	81,99	82,75	83,51
svájci frank	59,84	60,38	60,92
svéd korona	14,58	14,71	14,84
USA-dollár	74,61	75,39	76,17
ECU (Közös Piac)	107,97	108,95	109,93

István MAZZAG (born 1958 in Győr)
«Fiery Sky» oil/canvas, 130x150 cm
150.000 HUF

The early 1980's brought considerable changes
in Hungarian art in terms of form and approach.
This generation of young artists,
although heterogeneous, have their common roots
in what Achille Bonito Oliva called
«cultural nomadism».
The artists approach is also characterized
by radical subjectivism,
the expression of individual existential experience,
the exploration of personal emotions,
rejection of all types of reductionism
and puritanism and the rediscovery of sensuality.

Lóránd Hegyi
Director of Museum of Modern Art
in Vienna

PROGRAMME

Exhibition
On view: September 26 - October 2, daily 9 a.m. - 6 p.m.

3rd of October
5.30 p.m. – Fashion show «Evening clothes by Vizo»
Hotel Kempinski Ballroom
6.00 p.m. – Auction
Hotel Kempinski Ballroom
American Express Cards are accepted

Optional activities:
2nd of October
6.00 p.m. – Private guided tour through paintings from Ronald Lauder's collection in the world famous 100-year old newly opened Gundel Restaurant
7.00 p.m. – Dinner

3rd of October
- Full day excursion into the Hungarian Great Plain with an exciting horse show, carriage ride and a traditional Hungarian lunch in a typical Hungarian inn «Charda».
- Visit to the charming Serbian village Szentendre, which is often called artists town, as many painters and sculptors have their workshop and residence there. Visit of the painter Károly Kelemen's atelier and others, visit of the open-air village museum presenting original Hungarian trades.
  Lunch in a Restaurant.
- Dinner in Restaurant Barokk furnished in Baroque style, dishes are made upon recipes from the Medieval times, entertainment consists of soft background baroque music.

4th of October
- Private guided tour through the Museum of Applied Arts and a city-tour of Budapest.
- Private guided tour through The Museum of Fine Arts (famous collections including El Greco's) plus city-tour of Budapest.

Information and reservations:

American Express Hungary Ltd.
1052 Budapest, Deák F. u. 10.
Phone: (36-1)117-3866
Fax: (36-1) 251-5220
Contact: Anikó Paróczi
László Szögi

Károly KELEMEN (born 1948 in Győr)
«Tarot scenes» oil/canvas, 200x140 cm,
500.000 HUF

This auction has two aims,
primarily to help disabled, refugee and socially
handicapped children, and on the other hand,
to present the new generation of talented
Hungarian artists. Fifty percent of the income,
donated by the artists, goes to charity.
Further contributions are welcomed and gratefully
accepted by the Hungarian Red Cross,
account number: «CHILDREN IN NEED»
Magyar Külkereskedelmi Bank 203-29725-7045.

Hungarian Red Cross
Eszter Légrády

ARTISTS

Márton BARABÁS, László MULASICS, Imre BAK, Károly KLIMÓ, Péter GÉMES, Gábor ZÁBORSZKY, Áron GÁBOR, István NÁDLER, Klári BORBÁS, János SUGÁR, László FE LUGOSSY, András BERNÁT, Ákos BIRKÁS, Zsigmond KÁROLYI, Tamás TROMBITÁS, István MAZZAG, Károly HALÁSZ, László FEHÉR, Tamás HENCZE, Károly KELEMEN, Imre BUKTA, András KONCZ, György SZŐNYEI, Tamás SOÓS, Zoltán TÖLG-MOLNÁR, András BARANYAY, András FELVIDÉKI, EL KAZOVSZKIJ

American Express
Cards Welcome during
the Auction

AMERICAN EXPRESS TRAVEL RELATED SERVICES
An American Express company

György SZŐNYEI (born 1951 in Budapest)
«Stories in Black I.» paper/tempera/applications, 35x44 cm,
30.000 HUF

FOR FURTHER INFORMATION AND
CATALOGUES PLEASE CONTACT:
SOTHEBY'S
Palais Breuner, Singerstr. 16. 1010 Vienna
Tel: 43 (222) 512-4772/3 513-3774
Telex. 111868 SKA A
Fax: 43 (222) 513-4867
Schloss Gutenberg, A-8160 Weiz
Telephone: 43 (3172) 8133
Fax: 43 (3172) 813312

Attila utca 111 /4th floor/ 1
H-1012 Budapest
Telephone: 36 (1) 175-2961
Fax: 43 (3172) 813312

HUNGARIAN RED CROSS
MAGYAR VÖRÖSKERESZT
Charity Sale
Jótékonysági aukció

HUNGARIAN CONTEMPORARY ART
Magyar kortárs művészet

Imre BAK (born 1939 Budapest)
«Red Cross» acryl/canvas
120x80 cm, 460.000 HUF

in

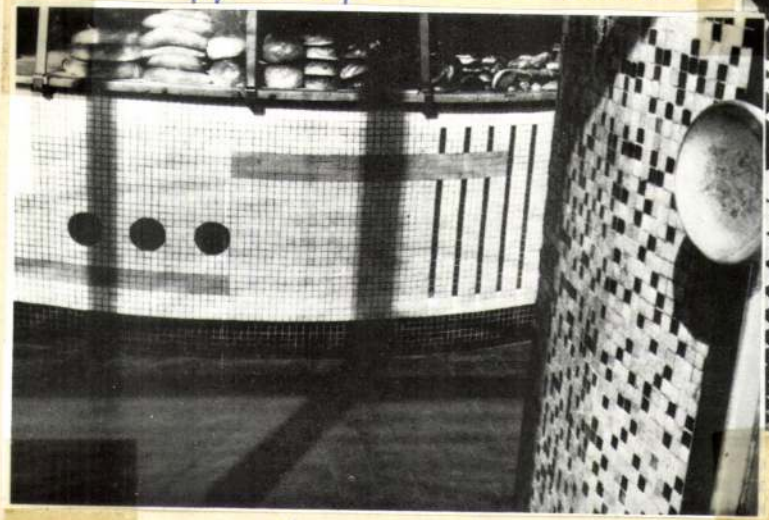
GRAND HOTEL CORVINUS
Kempinski Budapest

H-1051 Budapest, Erzsébet tér 7/8.
Telephone 266-1000 Fax 266-2000
on
Saturday 3rd of October, 1992 at 18,00 pm
auctioned by

SOTHEBY'S
FOUNDED 1744

Svönyei György.

Az agyontaposott mettlachi.

Magyar Építőművészet, 1941., 3., 54-old.

SE
Galéria

The SE gallery -
-ISTVÁN NYÁRI & JUDITH C. HART-
cordially invites you
to attend its exclusive exhibition
featuring the first series of

COLLECTORS' COLLECTIONS

first participant

GYÖRGY SZŐNYEI
collector artist

opening statemens by

GYÖRGY SZEGŐ

date: 3rd november 1998 at 6p.m.

A SE galéria-
- NYÁRI ISTVÁN és HART JUDITH-
tisztelettel meghívja önt
rendhagyó kiállítássorozatára
melynek címe,

GYŰJTEMÉNYEK GYŰJTŐJE

első meghívott:

SZŐNYEI GYÖRGY
gyűjtőművész

A kiállítást megnyitja:

SZEGŐ GYÖRGY

1998. november 3-án, 18 órakor.

1137 Budapest,
Újpesti rakpart 8.
tel: 329 27 41/42/43
fax:329 34 89
e-mail:spectacle@starkingnet.hu

Szöllősi Gyula

MEGHÍVÓ

BORSODI SÖRGYÁR

A Borsodi Sörgyár Rt. Magyarország második legnagyobb sörgyára. Tradicionális márkáink: a Világos, a Barna és a Póló, licenc-söreink: a Spaten és a Holsten, illetve a Stella Artois és a Leffe Dark ismertek és kedveltek a fogyasztók körében. Sörgyárunk mára egyike a legdinamikusabban fejlődő külföldi tulajdonban lévő hazai vállalatoknak. A műszaki fejlesztés mellett nagy hangsulyt fektetünk a jövő szakembereinek kiválasztására, továbbképzésére.

Budapest, Eger, Miskolc, Ózd, Nyíregyháza, Kisvárda, Mátészalka, Békéscsaba és Szeged területére

Területi vezetőket (Business Unit Manager) keresünk

Feladatuk a területi egység mint profit center eredményes működésének irányítása, a kereskedelmi, disztribuciós, kegszervíz-, raktározási és adminisztrációs munkák megszervezése. Szakmailag felkészült, önálló, ambíciózus, jó vezetői készségű szakemberek jelentkezését várjuk, akiket vonz az önálló felelősséggel teljes munka kihívása.

Pályakezdőket keresünk az alábbi területekre:

Kereskedelem/Disztribúció

Feltétel: közgazdasági vagy kereskedelmi felsőfokú végzettség és angol nyelvtudás.

Termelés

Feltétel: élelmiszeripari vagy ezzel egyenértékű diploma angol és/vagy német nyelvtudás szükséges.

Pénzügy

Feltétel: közgazdasági egyetemi, vagy pénzügyi, számviteli főiskolai végzettség, számítógépes gyakorlat és angol nyelvtudás.

Várjuk mindazok jelentkezését, akik karrierjüket egy sikeres nemzetközi cégnél szeretnék kezdeni. A kiválasztott pályázók itthon és külföldön szervezett tréningen vesznek részt.

További felvilágosításért forduljon a Személyzeti Osztály vezetőjéhez, Cselényi Csongorhoz: Tel.: 46/318 -133, 46/318-255 Jelentkezését az alábbi címen várjuk: Borsodi Sörgyár Rt. Személyzeti Osztály vezetője 3574 Bőcs, Rákóczi u. 81.

Az Econoservice Rt.
mint a káli „Károlyi Mihály" Mgtsz,
valamint a hevesi Kötélgyártó Kisszövetkezet
felszámolója
nyilvánosan értékesíti a felsorolt telephelyeket

Sorszám	Megnevezés	Irányár Ft.
1.	Központi tanya, Kál, szarvasmarhatartó telep	10 000 000 + áfa
2.	Kompolti tanya rendeltetése, vegyes hasznosítású	10 000 000 + áfa
3.	Kápolnai tanya, szarvasmarhatelep, magtár szárítóval és tisztítóberendezéssel	40 000 000 + áfa
4.	Szakosított szarvasmarhatelep	15 000 000 + áfa
5.	Gépjavító műhely	10 000 000 + áfa
6.	Központi iroda	5 000 000 + áfa
7.	Működő söderbánya, bányatóval	5 000 000 + áfa
8.	Kötélgyártó üzem Tarnaméra	600 000 + áfa
9.	Kompolt, Deák F. u. 46. szolgálati lakás, gazdasági épületekkel	2 000 000 + áfa
10.	Kompolt, Kölcsey u. 20. szolgálati lakás	1 380 000 + áfa
11.	Kompolt, Deák F. u. 61. magtárépület	10 000 + áfa
12.	Kompolt, Deák F. u. 11. üres telek	40 000 + áfa
13.	Kál, belterületi ingatlan (szántó)	200 000 –
14.	Kál, belterületi ingatlan (szántó)	120 000 –
15.	Fóliatelep	3 500 000 –

Vételi ajánlatokat 1994. augusztus 5-ig juttassák el az Econoservice Rt. címére:
1093 Budapest IX. ker., Lónyai u. 38., vagy
3350 Kál, Rózsa u. 27. „Károlyi Mihály" Mgtsz.

A TELEPHELYEK AUGUSZTUS 2-ÁN ÉS 3-ÁN (KEDDEN, SZERDÁN) TEKINTHETŐK MEG.

Jelentkezni lehet:
Kál, Rózsa u. 27. központi iroda.

Felvilágosítást ad:
Gál Dénes, a felszámoló helyi megbízottja és munkatársai.

A **nyilvános értékesítés,** amelyen az ajánlatok ismertetése után licitálási lehetőséget biztosítanak, **1994. augusztus 10-én délelőtt 10 órakor** (szerda) lesz Kálban, a tsz-irodában.

Részvételi feltételek:
az irányárak 10%-ának megfelelő összeg bánatpénzként történő befizetése a tsz pénztárába, vagy átutalással az OTP Káli Fiók 359-98062 számú számlára.
A befizetett összeget a nem nyertes pályázóknak visszafizetik, a nyertesek esetében pedig a vételárba beszámítják.

A vételi ajánlatnak tartalmaznia kell:
- a pályázó adatait,
- ajánlati árat, fizetési garanciát,
- ajánlati kötöttség vállalását (minimum 30 nap).

További felvilágosítást ad:
Kricsfalusiné Pusztai Mariann felszámoló.

Telefon: 217-1255/208 mellék.

A felszámoló fenntartja a jogot, hogy kielégítő ajánlat hiányában eredménytelennek nyilvánítsa az értékesítést.

84750 KJ

Pályázati felhívás

Budapest Főváros XVII. Kerületi Önkormányzata pályázatot hirdet
a rákoskerti Zrínyi utcai

piactéren álló üzlet bérleti jogának licitálás útján való elnyerésére

Az üzlet területe: 170 m².
Bérleti díja: évi 1 380 000 Ft.
A bérlet időtartama: 2 év.
A bérleti jog kikiáltási ára: 600 000 Ft.
A pályázat benyújtásának és a letéti összeg befizetésének határideje: 1994. augusztus 8-án 17 óra.
Érdeklődni lehet
a polgármesteri hivatal vállalkozási csoportjánál
(Budapest XVII., Pesti út 165. fszt. 3., 4.).
Telefon: 257-3333/101-103

A DRV Rt. Siófok, árverésen megvételre felkínálja az alább felsorolt járműveit:

Niva Lada	1 db
Nysa	9 db
ZUK A-06	3 db
ZUK A-11	2 db
Robur zárt D	2 db
Robur nyitott D	1 db
Robur vegyes	1 db
Robur busz	7 db
ARO platós	1 db
Multikár	1 db
Uaz zárt	1 db
Uaz nyitott	2 db
IZS	1 db
Mercedes-Unimog	1 db
IFA bill.	1 db
IFA konténeres	4 db
Skoda bill.	1 db
IFA ADK-70 daru	1 db
Tátra 138-as	1 db

A gépjárművek a vásárlás előtt megtekinthetők a DRV Rt. szállítási osztály balatonszéplak-alsói telephelyén.

Árverés időpontja:
1994. augusztus 11-én de. 10 óra.
Érdeklődni a (84) 350-122-es telefonon.

84762 LJ

Gondoskodjon a jövőről!

A következő nyár még forróbb lesz!

Földünk hőmérséklete folyamatosan emelkedik.
Eszerint a jövő nyáron melegebb lesz.
Gondoljon családjára, munkatársaira, de saját egészségére is!

AMCOR

LÉGKONDICIONÁLÓK

- ABLAKKLÍMA
- OLDALFALI, automata hibakijelzővel
- PADLÓ FÖLÉ HELYEZHETŐ, valamint
- MENNYEZETRE SZERELHETŐ

HŰT-FŰT

- RAKTÁRRÓL, KOMPLETTRE SZERELVE,
- SZERVIZHÁTTÉRREL AJÁNLJUK
- ÖNNEK ÉS **VISZONTELADÓKNAK**

HUNTRACO RT.
2040 BUDAÖRS,
Kamaraerdei út 3.

Most kedvező áron!
Tel.: 162-0009
fax: 06/60-348-464

84852 JP

Pályázati felhívás

A Budavidéki Kertész Rt. nyilvános pályázat útján kívánja értékesíteni az alábbi vagyontárgyát:

Szervizgarázs, műhely 673 m2 + 8685 m2 földterület Törökbálint Dulácska tanya 03/14 hrsz.
Kiinduló minimál ár: 7 millió Ft, mely az áfát nem tartalmazza.
A vagyontárgy elővételi és szolgalmi joggal terhelt /közmű/
A pályázatokat személyesen vagy megbízott útján 3 példányban, zárt cégjegyzés nélküli borítékban kell benyújtani pályázatra szóló megjelöléssel.
A benyújtott pályázatok közül egyértelműen meg kell jelölni az eredeti példányt.

A pályázat benyújtásának határideje: 1994. szeptember 9. 12.00 óra.
A pályázat beadásának helye: Budavidéki. Kertész Rt. Budapest, XXII,. Park utca 2.sz., titkárság.
A pályázatot magyar nyelven kell benyújtani. A vételi szándék bizonyítására a felajánlott vételár 10%-át az ajánlattevőnek a pályázat benyújtásának határidejéig bánatpénz címén, a részvénytársaság központi pénztárába letétbe kell helyezni.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó neve, székhelye, pontos címe, ha jogi személy úgy a cég adatait,
- a vagyontárgyért megajánlott vételárat,
- a fizetés módját és határidejét,
- ajánlati kötöttség időtartamát, amely nem lehet kevesebb mint a benyújtási határidőtől számított 60 nap,
- a bánatpénz letétbe helyezéséről szóló igazolást.

A pályázatok felbontását, elbírálását közjegyző jelenlétében bíráló bizottság végzi.

A Budavidéki Kertész Rt. fenntartja a jogot, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa.

A részvénytársaság a benyújtási határidő lejártát követő 15 napon belül írásban értesíti a pályázókat a pályázat eredményéről.
A pályázati felhivásban nem szabályozott kérdésekben az ÁVÜ versenyeztetési szabályzatának rendelkezései az irányadók.

A meghirdetéssel egyidejűleg a vagyontárgyról információ beszerezhető:
Budavidéki Kertész Rt. Budapest XXII. Park u. 2. sz.
Szabó Imre vezérigazgató. Tel: 226-8122 Fax: 227-1287

Hirdetmény

A Közép-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatóság előzetes szóbeli tájékoztatásának megfelelően ÉRTÉKESÍTENI KÍVÁNJA a kerekdombi felszín alatti nyomócsöves ESŐZTETŐ ÖNTÖZŐTELEPÉT.

Az eladási ár 4 540 000 Ft + áfa

A vételi szándék bejelentését az öntözőtelep területén földtulajdonnal rendelkezőktől várjuk 1994. augusztus 31-ig.

Cím: 5002 KÖTIVIZIG Szolnok,
Ságvári krt. 4. Pf. 63.

Az értékesítéssel kapcsolatban felvilágosítást ad:
Barcs Sándorné (56) 344-143 és
Dencs Árpád (56) 375-111/183.

84715 KJ

Hirdetmény

Szőnyei György graf.

Bélyeggyűjtés

Afrikai gyermeknap

Emlékezetes az a szörnyű tömeges gyermektragédia, amely 1976. június 16-án a Dél-afrikai Köztársaságban, Sowetóban történt. A hetvenes években az országban megerősödött a fekete lakosság harca az elkülönítés ellen és az emberi jogokért. 1976 nyarán hatalmas tüntetések robbantak ki. Soweto városában a diákok ragadták magukhoz a kezdeményezést. Tiltakozó felvonulást rendeztek, de a kivezényelt rendőrség sortűzzel támadt rájuk. Több mint száz gyerek véres holtteste borította el a kövezetet, a sebesültek száma meghaladta az ezret. Az egész világ közvéleményét felháborító barbárság hatására az UNICEF, az ENSZ gyermekjóléti és védelmi alapja azóta minden évben, idén is, ezen a napon megrendezte Az afrikai gyermekek napját. Ennek demonstrálására a világszervezet három postaigazgatósága: a New York-i, a genfi és a bécsi angol, francia, illetve német nyelvű, azonos ábrájú bélyegzőt használt. Szövege: Az afrikai gyermekek napja június 16., mellette gyermekét tartó anya sziluettje. Feltüntették az UNICEF emblémáját is.

Postai levelezőlapok

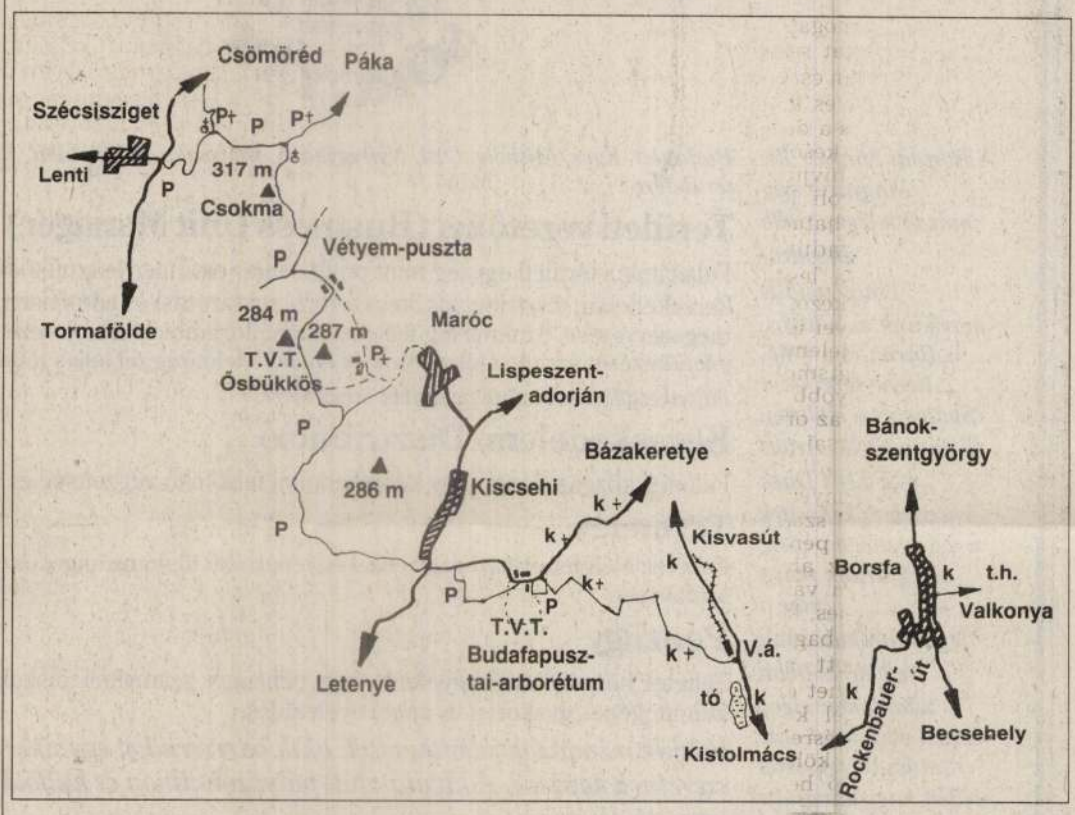
Haranghy Ádám festőművész és bélyegtervező születése centenáriumára a posta augusztus 1-jén, húszezer példányban, 12 forint névértékű, benyomott bélyegű levelezőlapot ad ki, amelyet *Szőnyei György* grafikusművész tervezett. Augusztus 3-án ugyanilyen példányszámú és névértékű levelezőlapon emlékeznek meg a 17. motoros műrepülő vb-ről, amelyet Debrecenben rendeznek. Tervezője: *Dudás László* grafikusművész.

Újdonságok

Ausztria: Karinthiai nyár, 5,50 s bélyeg. Grönland: Sarki expedíció, 450 f bélyeg. Hollandia: Természet és környezet, háromcímletű sor és egy blokk. Németország: Külföldiek az országban, 100 pf bélyeg. Norvégia: Turizmus, háromértékű sor. Oroszország: Kaktuszok, ötcímletű sor. Marshall-szigetek: Vitorlások, négy forgalmi bélyeg. Suriname: Hangszerek, négycímletű sor.

Gyalogösvényen

Hetéstől Dél-Zalába

Kiindulópontunk *Lenti*, ez a határ menti kisváros megér egy egész napos csavargást. Római katolikus temploma copf stílusban épült, rokokó berendezéssel. Képei, freskói, valamint a templom előtt őrt álló harangláb szintén megérdemlik a figyelmet.

A Kerka folyócska partján áll a XIII. századi vár. A város termálstrandja pedig felüdülést kínál azoknak, akik egy 26 kilométeres túrára indulnak a másnap reggelén.

A közeli *Szécsisziget*re autóbusszal utazzunk, majd – mielőtt *piros sáv* jelre térnénk, itt is nézzük meg a díszes – részben rokokó berendezésű – templomot. Az út első részén *Hetés* táján vándorolunk. A Kerka és az országhatár által bezárt terület dombos vidékének völgyeit a *Mura*, *Cserta*, *Kerka* és az *Alsó-Válicka* szabdalják, no meg éltetik is vizükkel.

Jelzésünk is dombgerinceken, erdőkön, réteken át vezet.

Két kicsiny kápolna *(mároki, Háromszentek)* és több hangulatos présház mellett kanyarog az út, majd leereszkedik *Vétyempusztára*. Az épületek mögött jobbra forduló út patakhídon át az erdőbe vezet. Rövid kaptató után felérünk az ősbükkösbe. 150 éves faóriások törnek az ég felé. Lenyűgözően szép az egész környezet!

Innen *keleti* irányba leereszkedve elhagyott erdészeti telepet találunk, mellette kis tóval. Ezen idillikus helyről *piros kereszt* jelzés vezet fel az erdős dombhátra, melyről elragadó szépségű medencébe ereszkedünk. A rövidebb túra az alant megbúvó *Marócon* fejezhető be. Aki továbbmegy – és futja az idejéből –, feltétlenül járjon egyet a *budafapusztai arborétumban!*

A *kék kereszt* jelzés a kisvasút *kistolmácsi* végállomásához vezet. Innen *kék sávon* már közel van a *Béci-patak* fürdőtava, majd utunk végpontja: Kistolmács.

Gyenes Péter
túravezető

itthon
SZABADIDŐ

Országjárás, pihenés

Tuti úti tippek kirándulóknak

Belföldön és egy kicsit a „szomszédban" is. Válogatás az IBUSZ kirándulóprogramjaiból.

Egyházművészeti túrák:		
Búcsúszentlászló	VIII. 28.	2050 Ft
Andocs–Kőröshegy	VIII. 6.	1520 Ft
Győr–Majkpuszta	VIII. 28.	1520 Ft
Természeti értékeink:		
Szarvasi arborétum	VIII. 27.	1770 Ft
Kis-Balaton	VIII. 20.	1890 Ft
Országjárás:		
Zemplén–hegyalja 2 napos	VII. 20–21.	4950 Ft
Kőszeg–Sopron 2 napos	VIII. 27–28.	4940 Ft
Mátrai körutazás	VIII. 17.	1540 Ft
Pápa–Pannonhalma	VIII. 20.	1750 Ft
Határon innen, határon túl:		
Ausztria a Duna mentén	VIII. 3.	1790 Ft
Kirándulások a *Lajta–Duna mentén*	VIII. 17.	1510 Ft
Bécs	VIII. 24.	1640 Ft
Baden bei Wien	VIII. 17.	1850 Ft
Safari Park	VIII. 27.	1770 Ft

Üdülések:

Szanazug – Hotel Naturland (Körös-part)
egy hét félpanzióval 7360 Ft
Esztergom – Csaba panzió
egy hét félpanzióval 8430–9200 Ft
Galyatető – Nagyszálló
4 éjszaka félpanzióval 7680 Ft
Sümeg – Király fogadó
egy hét félpanzióval 11 930 Ft
Kunfehértó – nyaralóház
egy hét önellátással 5650 Ft
Balatonkenese – Fortuna üdülőtelep
egy hét félpanzióval 13 250–15 190 Ft
Balatonalmádi – Orient Szálló
egy hét félpanzióval 9020 Ft
Debrecen – Nagyerdő Gyógyszálló
egy hét félpanzióval 12 890–15 190 Ft
Gyula – Park Szálló
egy hét félpanzióval 14 960 Ft
Eger – Hotel Flóra
2 éjszaka reggelivel 3270Ft
Zalakaros – Hotel Termál
egy hét félpanzióval 16 700 Ft
Szilvásvárad – Hotel Szilvás
egy hét félpanzióval 12 970 Ft

Jelentkezés és részletes felvilágosítás az IBUSZ-irodákban.

Üdülési kérdezz-felelek

Hévízen párosával, napi ezerért

– A sokak által kedvelt dunántúli gyógyhelyen melyik Hunguest-létesítmény igénybevétele a legolcsóbb?

– Többen nem is gondolnák, hogy *párosával* napi ezer forintért lehet szállást kapni Hévíz központjában jó levegőjű zöldövezetben, a tóhoz közel fekvő Flavius és Pátria Hotelben. Mindkét kisebb villaszerű létesítményben a mai naptól október közepéig bérelhetők kétágyas, részben pótágyazható hideg-meleg vizes mosdóval ellátott szobák, ahol a folyosókon fürdő- és mellékhelyiségek megfelelő számban találhatók. Ha a házaspár egy gyermeket visz, pótágyon elhelyezhető, ilyenkor az 1000 Ft-os szállásdíjon felül 300 Ft-ot kell fizetni.

– Két-három gyermekkel is lehet üdülni a Flavius és Pátria Hotelben?

– Részükre két egymás melletti szoba bérlése szükséges. Ez esetben, ha a gyermekek nem pótágyat vesznek igénybe, természetesen nem a személyenkénti 300, hanem az 500 Ft-os szállásdíjat számlázzák.

– A szállásdíjhoz hasonló olcsó étkezésre is van mód?

– A szobák igénybevétele étkezés nélkül, teljes panzióval, félpanzióval, továbbá csak reggelivel is lehetséges. A teljes panzió tarifája személyenként 693, a félpanzióé 429, míg a reggeli 165 forint. Ez az ár kedvezményes, felnőttekre és gyermekekre egyaránt érvényes. Az étkezés helye a közeli Panoráma Hotel.

– Melyik hévízi Hunguest-szálló ajánlható azoknak, akik zuhanyfülkés szobát szeretnének bérelni?

– Számukra a Postás Gyógyszálló A épülete a legmegfelelőbb, ahol a szobákhoz zuhanyfülke tartozik, de vécé nem. Itt a két személy szállásdíja nem sokkal magasabb, mint az előbbi helyeken, csak 1243 forintot kell éjszakánként fizetni. Előnyös, hogy az itteni vendégek házon belül vehetnek igénybe fedett, nyitott medencét és megkaphatják az egészségileg indokolt gyógykezeléseket. Az étkezés is helyben történhet 495 Ft-ot kell fizetni, de az igénybevétel itt is lehetséges reggelivel is, amelynek ára 231 Ft.

– Hol kaphatnak helyet azok, akik ragaszkodnak az önálló fürdőszobához?

– Részükre az ugyancsak zöldövezetben található és szintén nyitott-fedett fürdőt, saját gyógyászatot üzemeltető Helios Gyógyszálló igénybevétele javasolható. Ebben az üdülőszállóban a szállásdíj két személyre 2150 Ft.

– Hogyan vehetik igénybe a fürdővendégek az említett helyeken a gyógykezeléseket és a fürdőt?

– Rendkívül előnyös, hogy bármely Hunguest-szállodát felkeresők betegbiztosítási kártya és orvosi javaslat felmutatásával *térítésmentesen* juthatnak gyógyszolgáltatásokhoz és vehetik igénybe helyben a medencéket, illetve a Flavius és a Pátria Hotelben lakók a közeli tófürdőbe járhatnak.

– Milyen időtartamú pihenés javasolható Hévízen?

– Bár a szobákat néhány napra is lehet bérelni, mégis a gyógykezelések hatékonysága miatt a kéthetes, súlyosabb esetekben a háromhetes kúra javasolható.

– Milyen látnivalókat, programokat kínál Hévíz a vendégeknek?

– Valamennyi létesítményben színes, változatos kulturális és kirándulási programajánlattal fogadják a vendégeket. A szomszédos Keszthelyen több múzeumot lehet megtekinteni, közöttük a Festetics-kastélyt. Az ugyancsak közeli Zalaegerszegen pedig a Göcseji Falumúzeum ajánlható. Félnapos hajókirándulással eljuthatnak a vendégek Balatonfüredre és Tihanyra, valamint Badacsonyba.

– Hogyan bérelhetők a hévízi szobák?

– Telefonon is leköthetők a helyek. A Flavius Hotel a 06 (83) 343-463, a Pátria Hotel a 06 (83) 343-281, a Postás Gyógyszálló a 06 (83) 342-956, míg a Helios Gyógyszálló a 06 (83) 342-895 számon hívható.

Bányai János

Idegenforgalmi adó

Számoljunk azzal, ha bármelyik hazai üdülőhelyre utazunk, a 24 órás tartózkodást követő éjszakák után személyenként és naponként idegenforgalmi adót (ifa) kell fizetnünk. A befizetésről kapott nyugtát érdemes megőriznünk, mivel az ifa adóalap-csökkentő tényező. Az adó beszedésére mindig a szállást nyújtók kötelezettek, ők a teljes összeget továbbítják a helyi önkormányzatoknak. Mentesítik az ifa fizetési kötelezettség alól valamennyi üdülőhelyen a 18 év alatti tanulókat, továbbá a közép- és felsőfokú iskolák nappali tagozatos hallgatóit, a szanatóriumi vendégeket, valamint a pihenőhelyek többségében a 70 év felettieket. Minimális az adó mértéke Debrecenben, ahol a kedvezményesen üdülők csak 10 Ft-ot fizetnek, de jó tudni, hogy ugyanitt az önköltséges és kereskedelmi áras vendégek tarifája már ötven forint. Legtöbbet Szegeden és Zalakaroson kérnek, mindkét helyen száz forintot.

Megvételre felkínáljuk
Zuckermann Super 44-es típusú faipari másoló-maró gépünket
Felvilágosítást adunk a (74)-371-111-es (tamási) telefonszámon.
GYULAJ Erdészeti és Vadászati Részvénytársaság
Tamási, Szabadság u. 27.
7090

Betonelem előállító kisiparosok, FIGYELEM!
Kútgyűrűk gyártásához komplett berendezés *(darupálya, keverőgép, villástargonca, sablonok)* **eladó.**
Irányár: 2 000 000 Ft + áfa.
Érdeklődni:
Waszner János Budapest, XI., Budafoki út 185.
Telefon:185-1109.
Fővárosi Csatornázási Művek Rt.
PRP

Egy fontos útravaló

A Hívókártya nélkülönözhetetlen útitárs.
Segítségével kényelmesen telefonálhat a világ 25 országából Magyarországra anélkül, hogy a hívásokért külföldi fizetőeszközt kellene használnia. A Hívókártya a MATÁV kijelölt ügyfélszolgálati irodáiban kapható.
Hungary Direct MATÁV
Egy világraszóló kapcsolat

Interdiscount Cash+Carry, Budapest IV., Károlyi István u. 10. Nyitva: 10–18, Sz.: 9–13. Áfás árak!
CD – Beatles, Hendrix, Dylan, Shadows, Creedence, Santana, Elvis, Stones, Monroe, Hair, Animals, Celentano, Doors, Beach Boys, Steppenwolf, Soul-Rock-Klasszikus-Pop-Musical- Jazz, 500 különf.: 399 Ft/db, műholdvevő: beltéri, fej, tükör 15 999 Ft, motoros, forgathatós fej, beltéri, tükör 39 999 Ft, 2 család: 2 beltéri, twin fej, tükör 29 999 Ft, porszívó 5599 Ft, gőzölős vasaló 1699 Ft, gyümölcscentrifuga 2799 Ft, filteres kávéfőző 1499 Ft, citromprés1499 Ft, mikrosütő 18 lit. 16 999 Ft, szendvicssütő 2999 Ft, friteuse 3 lit. 3999 Ft, hajszárító 599 Ft, kenyérpirító 1999 Ft, elektr. kés 1499 Ft, minigrill 4599 Ft, ventilátor 2999 Ft, mixer 1999 Ft, digit. óra 999 Ft, CD-videó-audiótartó 399 Ft, televízióantenna 1099 Ft, cipő 299 Ft, férfiing 399 Ft, póló 129 Ft, teniszszett 249 Ft, Pur 79 Ft, Persil 2,4 kg 599 Ft, Ariel 2,4 kg 599 Ft, Tomi 3,6 kg 499 Ft, öblítő 4 l 199 Ft, sampon 1 l 139 Ft, walkman 799 Ft, film: Konica 36 exp. 289 Ft, Kodak 24 exp. 279 Ft, Scotch 24 exp. 199 Ft, Walkie-Talkie 599 Ft, mérleg 699 Ft, JVC 5,25 DD 1 db 10,99 Ft, TDK 3,5 HD 939 Ft, Maxell 3,5 HD 939 Ft, 5,25 HD 659 Ft, 3,5 DD 679 Ft, 5,25 DD 479 Ft, Fuji 3,5 HD 899 Ft, 3,5 DD 659 Ft, White box 3,5 HD 469 Ft, 5,25 HD 299 Ft, Verbatim 3,5 HD 939 Ft, 5,25 HD 659 Ft, Polaroid 3,5 HD 859 Ft, 3,5 DD 599 Ft, 5,25 HD 499 Ft, Nintendo -10 százalék, Siemens 5,25/169 Ft, Basf 3,5 HD 829 Ft, Sony 5,25 HD 589 Ft, Floppytartó doboz 100 db 449 Ft, Samsung írógép 11 999 Ft, Joystick 299 Ft, faxpapír 30 m 189 Ft, 50 m 299 Ft, 100 m 599 Ft/db, Adachi E–180 189 Ft, Sony E–240 399 Ft, Akai E–180 299 Ft, E–195 339 Ft, C–60 79 Ft, C–90 99 Ft, JVC C–60 79 Ft, C–90 89 Ft, Elekta C60 49 Ft, C 90 69 Ft, vasalódeszka 999 Ft, falióra 899 Ft, fénymásolópapír A/4 80 g 319 Ft. TV 51/55 cm 29 999 Ft,-tól rovarirtólámpa 999 Ft, autóriasztó 2999 Ft, CD-musiccenter 9999 Ft-tól, lemezjátszó 999 Ft, hűtőtáska 539 Ft, gáztűzhely 3–4 égő 18 999 Ft, MTB 18 seb. /kerékpár 13 999 Ft, lábpumpa 649 Ft, szerszámkészlet 1799 Ft, fagylaltgép 2999 Ft, légelszívó 6499 Ft, ablakklíma 59 999 Ft, golyóstoll 9 Ft, létra 1799 Ft. **Szuper árak!**

Szőnyi Gyula

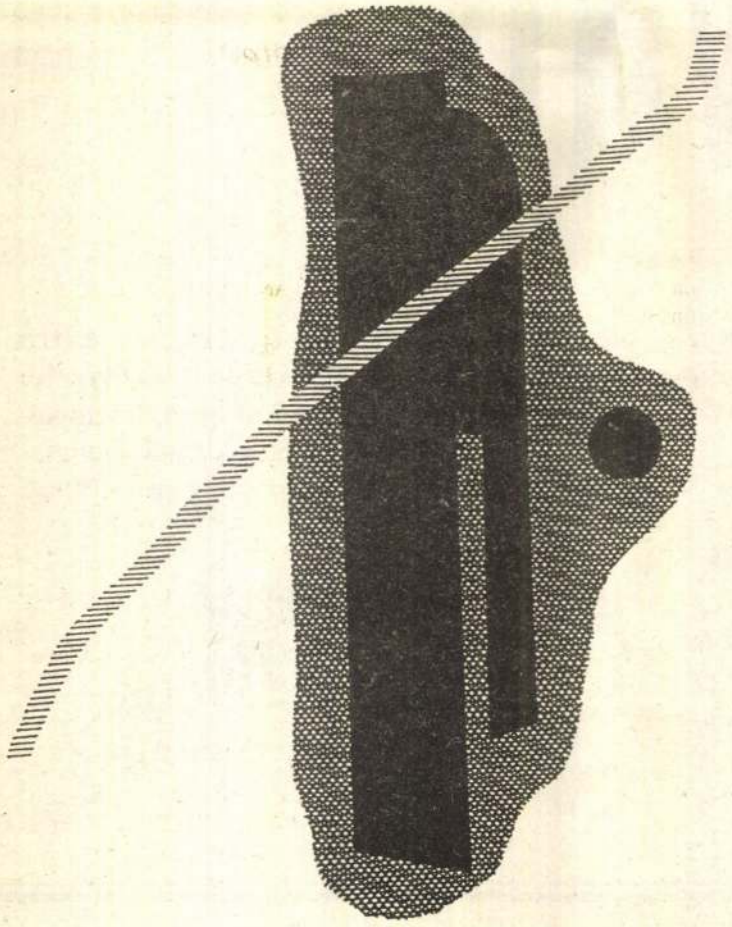
Szőnyi Gyula: Aktok

Magy. Nemzet 83. VII. 11.

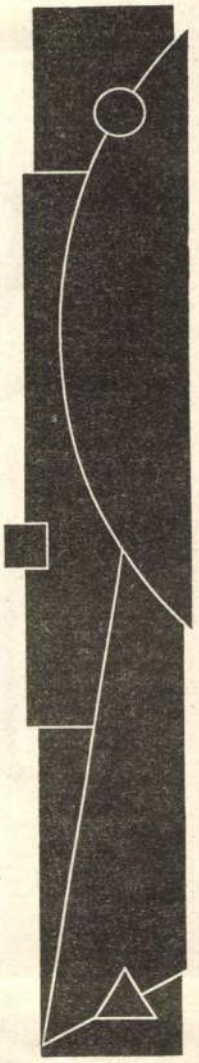
Konstruktivizmus: ART MADI

Az elmúlt egy-két hónap kiállításai képzőművészeti életünk sohasem látott pezsgését hozták. Szerencsére nem külsőségekről, hanem minőségről van szó. Kitűnő művészeink jelentkeznek munkásságuk keresztmetszetével vagy épp eddigi legjobb teljesítményével. Mindezt nem lehet elég sokszor elismételni: kivételes időszakát éli a magyar képzőművészet. (Más kérdés, hogy az eredmények mögött milyen egzisztenciális és anyagi gondok húzódnak meg. Különös ellentmondás.) S ahogy az a kor szellemének legjobban megfelel: nincs államilag preferált vagy hat. eng. irányzat; stíluspluralizmus uralkodik. A legkiemelkedőbb példák közül Molnár Sándort (Vigadó Galéria) említve az első helyen, az ő művészetét nehéz volna skatulyába gyömöszölni; nonfiguratív festő, az izzó színek, a lobogó formák mestere. Almásy Aladár (Kiállítási Csarnok) szürrealista grafikus; Swierkiewicz Róbert (Kiscelli Múzeum) sokoldalú, nagyvonalú, vérbő alkat, posztmodern jelenség, aki a véletlent is az alkotás szolgálatába állítja.

Az *informel* irányzatok divatja, az „új szenzibilitás" évekre háttérbe szorította a *konstruktivizmust*. Most két kiállítás is bizonyítja, hogy igenis, tartja hadállásait. Nemrég méltathattuk Rákóczy Gizella (Budapest Galéria) műveit mint geometrikus irányzatú, egyéni, különleges teljesítményt. A hazai konstruktív törekvésekre irányítja a figyelmet egy újabb kiállítás is, amely már szélesebb körből merít. Az ART MADI neve a Mouvement, Art Abstrait, Dimension, Invension (mozgás, absztrakt művészet, dimenzió, invenció) szavak kezdőbetűiből született. A törekvés alapítója Carmelo Arden Quin, 80 éves uruguay-i születésű párizsi művész (1946). Esztétikájának lényege egy ellentét feloldására tett sajátos kísérlet: a mű sokszögű síkelemekkel, egyszerű színekkel és formákkal operáljon, váljon ugyanakkor a környezet, a természet részévé mint csupán önmagát jelentő alkotás. Úgy tetszik, konstruktivista *revivalról*, megújulási kísérletről van szó, amely az irányzat klasszikusaitól annyiban különbözik, hogy a műveknek a hagyományos négyszögűtől eltérő szabálytalan képalakját részesíti előnyben. Szóba jöhetnek sokszögű konkáv, konvex és lyukakat is magukba záró formák. E rendhagyó képalaknak a *pop art* nevet is adott: magyarítva *formázott vászonnak* nevezzük.

Szőnyei György: *Panel III.*

Bányász Éva: *Oszlop*

A *Formázott ART MADI* kiállítás résztvevője az a 18 művészünk, aki e körbe sorolható műveket alkotott vagy alkot: szabálytalan körvonalú geometrikus alkotásokat. Az anyag nem korlátozódik festészetre; falra akasztható vagy posztamensre kívánkozó plasztikák egyaránt szerepelnek. Meglepetést kelthet, hogy a síkidomok vagy a mértanias formák szűknek gondolható körén belül is mennyi és milyen szellemes változat születhet. Konok Tamás műve ezúttal is hat az eleganciájával. Maurer Dóra munkáiban főként az eredeti szemléletmód kelt figyelmet. Jó viszontlátni Bak Imre korábbi műveit, s találkozni a ritkán mutatkozó Fajó János alkotásaival. Újszerű megnyilvánulásként, a kiállítási koncepció egyéni értelmezésének hat Bányász Éva Oszlopa. Ézsiás István hegesztett acélreliefjei egy újabb technika alkalmazása klasszikus avantgárd műfajban. Szőnyei György alkotása az amorf alakzatok irányába tágítja a „szabad geometria" valójában talán nem is létező határait.

A szervezők, a kiállítók Moholy-Nagy Lászlót és Péri Lászlót méltán tekintik az irányzat ősatyjának. Ez is jelzi, mennyire természetes, hogy a kiállítást a *Kassák Emlékmúzeum*ban rendezték meg. Örvendetes, hogy a névadó s a hely szelleme tovább él az újabb törekvésekben is.

KOVÁTS ALBERT ■■■

III., Fő tér 1.
Nyitva március 6-ig.

GGK

Csak nyerhet, ha magánál van...

... a Szerencserészvény. A Magyar Hírlap Szerencsetőzsdéjén **naponta 40.000 Ft** vár gazdára. A Szerencsetőzsde hamarosan induló telefonszámjátékán pedig **többmillió Ft összértékű extra díjak nyerhetők.** Tehát most duplán érdemes megőriznie játékos kedvét - és Szerencserészvényét. Csak ezzel a részvénnyel nyerhet a Szerencsetőzsde mindkét játékában. A napi 40.000 Ft mellett nemsokára a különösen értékes extra nyeremények valamelyikével is gazdagabb lehet. Figyelje a Magyar Hírlapot, és figyeljen rá, hogy mindig kéznél legyen a Szerencserészvény. Szerezzen magának egy jó lapot, és játsszon. Minden nap.

MAGYAR HÍRLAP
SZERENCSETŐZSDE
Abszolút Kockázatmentes Részvényjáték

Strönyer György

TARTALOM

Kiállítás

A reneszánsz szépségével

„Gianfranco Corsi, építészből így lett Franco Zeffirelliként a világ egyik legjelesebb díszlettervezője" 6.

Film

A menekülés útja(i)

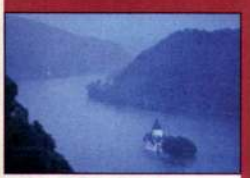
„Egy magamfajta utcagyereknek a mozi egyenlő volt a menedékkel." 8.

Moziünnep

„Vetítenek premiereket, régi és új magyar filmeket, illetve külföldi sikereket." 10.

Európa Múzeum

Németország

„Hetedikként az egyik legnagyobb EU-ország mutatkozik be." 14.

MA-HOLNAP

június 11–13.

Bulik pénteken

17.00: Boban Markovic, Sport Sziget, Djuice Nagyszínpad. ***Cím: Bp. XIV., Népstadion.*** 18.00: Kassai István zongoraestje, Bartók Béla Emlékház. ***Cím Bp. II., Csalán u. 29.*** 20.15: Török Ádám és a Mini, Zöld Pardon. ***Cím: Bp. XI., Erzsébet híd, Budai hídfő.*** 21.00: Ladánybene, Old Man's Music Pub. ***Cím: Bp. VII., Akácfa u. 13.*** 23.00: French Kiss & Free Becherovka Apple, Palace Dance Club. ***Cím: Siófok, Deák Ferenc sétány 2.***

Gyurmarci

A Szamos Marcipán Múzeum Cukrászdában (Klimt Terem) Szentendrén vasárnap 11 órakor Marcipán Matiné lesz, „Gyurmarci" néven, gyerekeknek. (A marcipángyurmázás anyagköltsége 300 forint.)

Cím: Szentendre, Dumtsa Jenő u. 14., telefon: 06 (26) 310-545.

Országos Subaru márkatalálkozó

Országos Subaru autóstalálkozót rendeznek 12-én, látványos budapesti felvonulással. A cél Törökmező, ahol finom ebéddel, tesztvezetéssel, színvonalas szakmai előadásokkal várják a résztvevőket.

Gyülekező: 9 órakor az ELTE TTK parkolójában.

A hetedik sor közepe

Életem levesestányérjában a mozi az élet sója. Olykor íztelen, van, hogy elsózzák, de akkor is türelmetlenül várom a következő fogást. Ezen vaskos étlap 1997–2002 között elfogyasztott több mint 70 fogás „élménykritikáját" (Marx József) tartalmazza. Ajánlom celluloidfogyasztás előtt és után, tékába menet, legfőképp konyhamalac-gyomrú moziszeretőknek, a mellettem ülőknek – írja Csizmazia Gábor, a szerző. ***Odeon Kiadó***

Tatai Nyári Színház

Nyári Szabadtéri Játékok Tatán. Mozgásőrületek című, ötvenszereplős produkcióval nyitnak. A rendező, Novák Ferenc a táncművészet különféle műfajait ötvözte: fellépnek break-világbajnokok, a Honvéd Táncegyüttes, a Szécsényi Mozgásművészeti Stúdió és az Állami Artistaképző növendékei. A zenéről a Hegedős Együttes gondoskodik.

Mozgásban

Sátras vándortúra Tolnán át. A Pécsi Túrakerékpáros és Környezetvédő Klub háromnapos kerékpáros túrát szervez június 11. és 13. között a Pécs, Bonyhád, Lengyel, Závod, Harc, Szekszárd, Palánk, Taplós-Góga, Sió-zsilip, Keselyűs, Lankóc, Lassi, Cserencpuszta, Decs, Szálka, Grábóc, Bonyhád, Pécs útvonalon. A 210 kilométeres kirándulás pénteken 8 órakor indul a pécsi 48-as térről. Információ: 06 (72) 466-326, 06 (20) 332-5000.

Zánkai Aerobik-hétvége. A Fitness Company rendezésében ismét lesz Zánkai Aerobik-hétvége. A résztvevőknek három napjuk lesz arra, hogy elmerüljenek az aerobik és a fitnesz világában: aerobik edzőtábor, esténként buli, napközben strand! Június 11–13-ig a zánkai ifjúsági táborban 10, 6, illetve 2 ágyas szobákban laknak a sportolni vágyók, akik pénteken 17 óra 30 perckor Welcome Aerobikkal kezdik, majd vasárnap déltől Power jógával fejezik be a tábort. Információ: 06 (30) 329-1222.

Kis Everest 85' kerékpárverseny. Vasárnap a Rákoskerti Kerékpáros Club 85 kilométeres, 350 méteres magasságkülönbséggel nehezített bringás versenyre vár mindenkit. A túra 10 órakor a rákoskerti vasútállomás elől indul, majd a Rákoscsaba, nagytarcsai emelkedő, Isaszeg, Gödöllő, Valkó, Vácszentlászló, Zsámbok, Dány, Isaszeg útvonalon éri el a péceli emelkedőt. A majdnem két maratoni táv hosszúságú verseny megtételére 4 óra áll rendelkezésre. Információ: 256-8649.

I. Toronyfutás Gyöngyösön. Aki úgy érzi, jó kondiban van és könnyen megmászik 20 emeletet, ráadásul még nyerni is szeretne, válassza szombaton az I. Toronyfutást Gyöngyösön! A gyöngyösi toronyházban mindenki próbára teheti magát 4 különböző kategóriában (6–14 évesig, 15–20 évesig, 21–35 évesig és 36– évesig) 15 és 17 óra között. A feladat egyszerű: 20 emeletet megmászni minél rövidebb idő alatt. A kategóriák első 3 helyezettje ajándéktárgyat kap, ám aki 1 perc 33 másodperc alatt teljesíti a távot: visszakapja a nevezési díjat és külön jutalomban részesül. Információ: 06 (70) 313-9775.

Olajos körút Papp Simon útján. Az Olajipari Természetbarát Egyesület 40, 30, 20 és 10 kilométeres teljesítménytúrát szervez vasárnap Zala megye déli részében. A szép útvonalon haladó túrának a bázakerettyei Művelődési Ház elől lehet nekivágni 7 és 9 óra között. A távot, illetve ennek rövidített változatait 11, 8, 5 és 3 óra alatt kell teljesíteni. Információ: 06 (93) 313-140/71338.

Arany-Média

HETI AJÁNLÓ

HÉTFŐ

június 14.

Nem-Oda-Ruha – alkalmi divatszínház

A Fiatal Iparművészek Stúdiójának öltözéktervezői bemutatják egyedi kollekcióikat. A különleges témaválasztás, formatervezés és anyaghasználat a divat fogalmának játékos felfogását tükrözik. Ezt a hétköznapoktól elrugaszkodott, varázslatos világot egy varieté színház tárja elénk.

Tervezők: Aquanauta-csoport, Dévai Zsófia–Feyér Zsuzsanna, Dobó Márta, Dóczi Henriett, Fekete Dóra, Gyulai Natália, Havrán Ágnes, Herwerth Mónika, Kontur Réka, Marosi Kriszta, Mészáros Dóra, Molnár Virág, Szűcs Blanka–Nyíri Katalin, Varga Viktória, Virág Tímea–Kovács Helga. Az előadás este fél 9-kor kezdődik a Millenáris Szabadtéri Színpadán.

Cím: Bp. II., Fény u. 20–22.

Miskolci Montmartre – Művészdiákok utcafesztiválja

A napokban kezdődött a Miskolci Montmartre Művészdiákok harmadik utcafesztiválja.

Hétfői program:

16.00: Ovis nap, Ki mit tud? aszfaltrajzverseny, helyszín: Szabadtéri Színpad

17.00: Bábszínház, helyszín: Szabadtéri Színpad

20.00: Éjszakai vers és drámamondó verseny, helyszín: Art Café

Cím: Miskolc, Rákóczi utca

KEDD

június 15.

Gitárszerzemények Szőnyei György kiállítása

Szőnyei György gitárkollázsaiból és reliefjeiből nyílik kiállítás az Ernst Múzeum Dorottya Galériájában.

A gitár motívumáról és a kollázstechnikáról a kubisták juthatnak eszünkbe, akik előszeretettel használták mindkettőt, a szemét alapanyagként való kezeléséről pedig a dadaistákra, különösen Kurt Schwittersre asszociálhatunk. A kiállítást június 15-én, 18.00 órakor Németh Gábor író nyitja meg. A tárlat megtekinthető 2004. július 10-ig, vasárnap kivételével 10–18 óra között.

Cím: Bp. V., Dorottya u. 8.

Ha kedd, akkor rock!

A Zöld Pardon kedd esti rocksorozatának mai vendége a Junkies. A koncert este 7-kor kezdődik.

Cím: Bp. XI., Erzsébet híd, Budai hídfő

SZERDA

június 16.

Egy ősi technika

Polgár Rózsa textilművész 1967-ben végzett az Iparművészeti Főiskola gobelin szakán. 1991-ben Munkácsy-díjat, 1999-ben Kossuth-díjat kapott.

„A textil születésünktől a halálunkig körülvesz bennünket, velünk van és mozog: ennek a mozgásnak az ábrázolása izgat engem – a hajlás, a gyűrődés, a tekeredés –, és az, hogyan lehet formába szőni életem élményeit. A művészet számomra a világnézet képpé formálása. Érzéseimet a legtömörebben ábrázolva szeretném felhívni az emberek figyelmét a lényeges dolgokra, gondolatokra" – mondja. Molyirtott és festett fonalakkal dolgozik, ezek jól tartják a színüket. Keveri a színeket: amit egy színnek látunk, legalább négy másik színből áll össze. Jelenleg egy oltárképen dolgozik. Első ilyen jellegű munkája Balatonfüreden van, a mostanit a rákoshegyi templomba készíti. A dolog nehézsége, de az érdekessége is, hogy ilyenkor nem művészek, hanem egy helyi közösség válogat a tervekből. Közösen kell gondolkozni, és ez izgalmas és nehéz, mert óriási felelősség valami olyat kirakni egy templom falára, amit évtizedekig különböző gondolkodású emberek néznek. A kárpiton, egy szétszakított drapérián, a művész a világosságot szeretné megmutatni. Alapgondolata a szeretet, amit kaptunk, de nem biztos, hogy tovább tudunk adni. „Azt szeretném, hogy az emberek szembesüljenek azzal, hogy a szeretet sosem múlik el: próbáljanak meríteni belőle, belékapaszkodni, és maguk is továbbvinni ezt az üzenetet." K. A.

Kiállítása: Tihanyi Apátság Galériája, július 15-ig.

CSÜTÖRTÖK

június 17.

Világhírű táncegyüttesek Magyarországon

Júniusban három neves külföldi együttest lát vendégül a Nemzeti Táncszínház: a New York-i Battery Dance Companyt, a londoni Rambert Dance Companyt és a malmői Skanes Dansteatert.

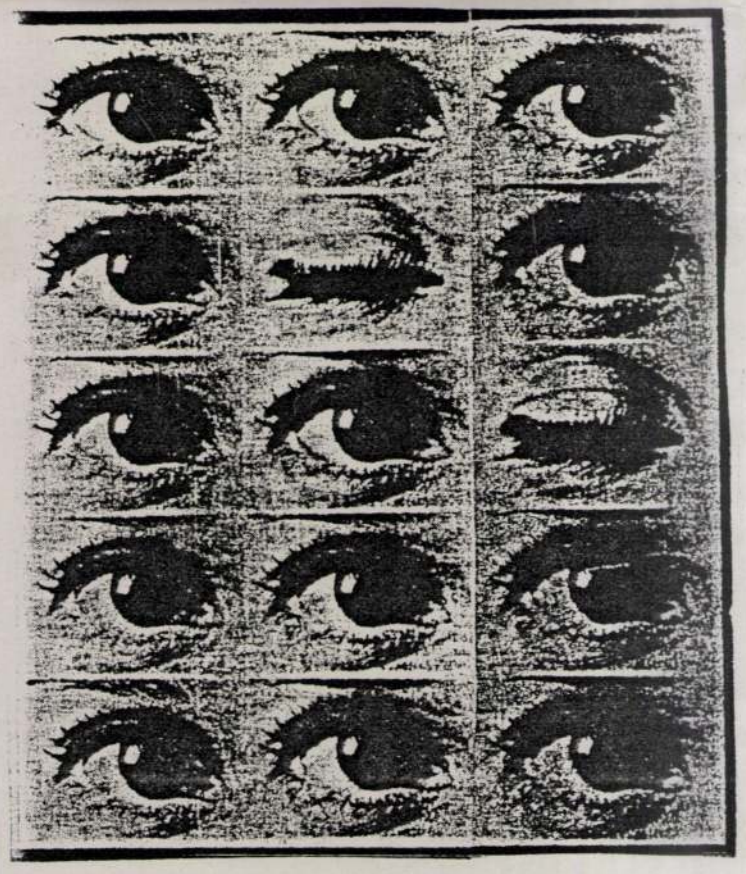
Program: A Battery Dance Company négy darabot mutat be csütörtökön és pénteken: Nulla…Két…Kék…Menny…Hét, Lúdanya, Járdakövek titkai és Jegyzetfüzetek. Az előadások este 7-kor kezdődnek a Nemzeti Táncszínház Színháztermében.

Cím: Bp. I., Színház u. 1–3.

A szem – mozipremier

Mozipremier: a fiatal Mun egész eddigi életét vakon élte le, ezért amikor egy sikeres retinaátültetést követően visszanyeri látását, úgy érzi, újjászületett. Örömét azonban beárnyékolja, hogy látomások kezdik gyötörni: szeme előtt halott emberek jelennek meg. Mikor Mun úgy érzi, hogy a visszakapott látás inkább átokként nehezedik rá, a fiatal pszichológushoz, dr. Wouhoz fordul segítségért. Hamarosan ráébrednek, hogy az ijesztő jelenségek mögött a donor áll, akitől Mun a retináját kapta. (Színes, feliratos hongkongi film, 2002. Rendezte: Danny Pang és Oxide Pang Chun. 99 perc) ***Budapest Film***

M E G H Í V Ó

Tisztelettel meghívjuk
Szõnyei Tamás
new wave koncertplakát 1978-1994. kiállítására

"Hang-Fal-Ragasz" címmel

A kiállítást megnyitja:
Marton László Távolodó
1995. május 31-én /szerdán/
17 órakor
Zenél: Víg Mihály (Balaton)
Közvetíti (talán): Vákuum TV

Megtekinthetõ:
május 31 - június 16-ig,
hétfõtõl szombatig,
14-20 óráig.

Cím: Újlipótvárosi Klub-Galéria
Bp., XIII. Tátra u. 20/b,
bejárat a Radnóti Miklós u. felõl.

"Ma már talán nem
kelt meglepetést, hogy
egy galériában kissé
szedett-vedett plakátokat,
sõt a szószoros értelemben
vett falragaszokat találunk
festmények és szobrok helyett.
És még csak nem is arról van
szó, hogy az alkalmazott
mûvészet remekei.
Szõnyei Tamás gyûjteménye
inkább a nagyvárosi folklór
körébe tartozik, legközelebbi
rokonai a graffiti, vagyis a
többé-kevésbé anonim falfestés
vagy falfirkálás különbözõ fajtái..."

Beke László

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

Szönyei Tamás

MÁS

Fekete felhők mitológiája

Július 5-én 16 órakor nyílik a Vigadó Galériában (Budapest, V., Vigadó tér 1.) *Sulyok Gabriella* grafikusművész Fekete felhők mitológiája című kiállítása. Megtekinthető július 23-ig hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Teremtés — új ég, új föld...

A Multi Média Színház ősbemutatói Egerben, Vácon és Nyírbátorban

A Multi Média Színház célja, hogy előadásaikat ne csak a budapesti közönség láthassa, hanem szerte az országban is megismertethessék darabjaikat, amelyek a teljes multimédia eszköztár felhasználásával — a magyar népi hagyomány archaikus táncain keresztül — teremtésünk, az emberi lét értelme, az örök élet kérdéseire keresnek választ. Megidézik az aranykort, amely ma csupán misztikus távolságból érinhet meg bennünket, meglehet illútió és valóság ritkán találkozik, de a FANTÁZIA ÉDEN KÉPEI közötti határok nem átjárhatatlanok — írja Méhes László a színházról.

Olescher Tamás és a Multi Média Színház missziót vállalt azzal, hogy a teljesség harmóniáját akarja a mindennapok világába visszaemelni. Az élet linearitása helyett (amely születésünktől halálunkig egyirányú folyamat) a ciklikusságra épít.

Az előadások helye és ideje:

Július 2. Vác, Tragol Ignác Múzeum Görög Templom Kiállítóterme

Július 7-9. Eger, Heves Megyei Művelődési Központ

Július 8. Nyírbátor, Városi Művelődési Központ

Kempinski Galéria

„A múlt üzenete" címmel Gulyás Kati rendezett kiállítást a Kempinski Galériában (Budapest, V., Erzsébet tér 7-8.). Megtekinthető július közepéig. A kiállításon bemutatott alkotásokat Henoch „Apokalypsis"-e ihlette, mely az i.e. II. század elején keletkezett. Mivel nem kanonizált írás, héber eredetije sincs, csak görög és etióp változatban maradt fenn. A Henoch-könyv közvetlenül kapcsolódik a Bibliához, a Mózes első könyvének 6. részében leírtakhoz. Az isten fiai (angyalok vagy felvigyázók) földre szállnak, megkívánják az emberek lányait és gyermekeket nemzenek velük. A bűn és gonoszság ezt követően elszaporodik, ezért az Úr elhatározza, hogy özönvízzel pusztítja el a földi életet. Egyedül Noé menekül meg, személyesen jár az Istennél, hogy szóljon a bukott angyalok érdekében. Az Úr nem tesz le a büntetésről, de Henochnak megmutatja angyalai segítségével a túlvilágot, kik hogyan fognak bűnhődni, vagy felmagasztosulni az utolsó ítéletkor, és látni engedi neki az Ember Fiát.

CHEMOL Kereskedelmi Részvénytársaság a Great Lakes Chemical Corporation tagja

Vegyiáruk exportja, importja, belföldi disztribúciója, nemzetközi kereskedelme

Cím: 1134 Budapest, Róbert Károly körút 61-65.
Postai cím: 1439 Budapest, 70. POB 696.
Telefon: 269-8520, 269-8521, 269-8522
Fax: 269-8578, 269-8590; Telex: 22-4351

Rajzok és képversek

Július 16-ig tekinthetik meg az érdeklődők a Gödöllői Művelődési Központban (Gödöllő, Szabadság út 6.) *Bari Károly* rajzaiból és képverseiből rendezett kiállítást. Nyitva: hétfő kivételével 15-19 óráig, szombat-vasárnap 10-18 óráig.

Pecsa

Július 4-én este 8 órakor az Oregon együttes (USA) „Troika" címmel lemezbemutató koncertet ad a Petőfi Csarnokban (Budapest, XIV., Zichy M. u. 8.). Az amerikai Oregon együttes neve fogalom, külön kategória a jazz és a kortárszene világában. Mint a napjainkban rendkívül népszerű, úgynevezet „World Music" stílusteremtő együttese, közel negyedszázada szerepel az élvonalban, eddig kiadott 18 lemezük mindegyike világsiker. Az együttes pályafutását — a nyugat-európai országokhoz hasonlóan — a magyar közönség is évről évre figyelemmel kísérheti.

Moholy-Nagy László: 100 fotó

A Magyar Fotográfiai Múzeumban (Kecskemét, Katona József tér 12.) június 30-án nyílik Moholy-Nagy László: 100 fotó című centenáriumi kiállítása.

Moholy-Nagy László festő, fotográfus, filmes, ipari formatervező, fényművész, pedagógus, a magyar avantgárd első világhírű alkotója idén lenne száz esztendős. Az évfordulót a Magyar Fotográfiai Múzeum Magyarországon eddig példa nélkül álló kiállítással ünnepli. A tárlat új vonásokkal gazdagíthatja a Moholy-Nagyról kialakult képet, amely eddig fotós tevékenységét azonosította a fotogrammokkal, fotomontázsokkal. Az újonnan megismerhető, nagyrészt manipulálatlan felvételek képet adhatnak Moholy-Nagy látásmódjáról, milyennek látta környezetét, világát az 1935-1940 közötti években.

A kiállítással egy időben jelenik meg a Magyar Fotográfiai Múzeum által gondozott könyvsorozat, a *Magyar fotográfia történetéből* hatodik, a Pelikán Kiadóval közösen kiadott kötete. A *Moholy-Nagy László: 100 fotó* című könyv a kiállított képek mellett Hattula Moholy-Nagy személyes hangú visszaemlékezését, Kincses Károly Moholy fotós tevékenységét elemző tanulmányát, oeuvre-katalógust és bibliográfiát tartalmaz.

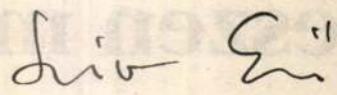
A kiállítás augusztus 27-ig látható, hétfő és kedd kivételével naponta 10-17 óráig.

Rajzpróba

Folytatódik az Óbudai Társaskör Galéria (Budapest, III., Kiskorona u. 7.), illetve az Óbudai Pincegaléria (Budapest, III., Fő tér 1. Zichy-kastély) *női alkotóművészeket bemutató sorozata.* Ezúttal a két helyszínen Rajzpróba címmel állítja ki legújabb munkáit *Chlif Mária, Gallusz Gyöngyi, Hübner Teodóra, Imre Marianna, Kozári Hilda, Köves Éva, Nemes Nikolett* és *Szij Kamilla.* A kiállítás július 16-án zárja kapuit. Nyitva: hétfő kivételével 14-18 óráig, szombat-vasárnap 10-18 óráig.

Szerkesztői üzenetek

E HÉTEN VÁLASZOL:

Németh Zoltán úr néhány mintapéldányt kér lapunkból, mint írja, tájékozódás céljából. Az ÉS-t Németh úrnak kedves édesanyja ajánlotta jó néhány évvel ezelőtt, mint fontos és nélkülözhetetlen olvasmányt. Köszönet érte. Németh úr éveinek száma hetven. Harminckilenc esztendeje él a kanadai Torontóban, s szeretne hazatelepülni, állampolgársági kérvénye folyamatban van, s költözése akkor lenne aktuális, ha felesége betölti hatvanötödik életévét, amely életkor nyilván a nyugdíj bűvös határát jelzi. Németh úr lapunkból azért kér néhány mintapéldányt, mert tájékozódni szeretne, csakhogy könnyebben visszailleszkedhessen a magyar életbe. Nehéz lesz, és nemcsak az ÉS sajátossága miatt. Németh úr a magyarországi sajtóból jónéhány dologról kellőképpen tájékozódhat, jelesül ki most a miniszterelnök, s ki lesz, teszem azt, néhány hét múlva, továbbá egy Schamschula György miért csippentett öltönye hajtókájára mikrofont, hogyan zsákol a belügyminiszter, ki nyer manapság prózaíró versenyt mobiltelefonért, kik a három pikirt arkangyalok, hogyan néz ki a pusztaszeri Feszty-körkép etc...etc. A helyzet az, hogy a honi napilapok, hetiújságok az életet könnyebbé, átláthatóbbá és érthetőbbé nem teszik. Az újságírás feladata az, hogy az élet bonyolultabbnak, izgalmasabbnak és színesebbnek látsszék, mint amilyen valójában. És ez rendjén való, miképpen az is, hogy más az élet írva, és megint más próbálva, lélegezve, emelgetve. Éppen ezért néhány apróságot tisztelettel Németh úr figyelmébe ajánlanék. Még akkor is, ha a harminckilenc esztendő alatt többször járt itthon, s bír némi tapasztalattal.

Ön idős ember, valószínűleg tehetős, tehetősebb, mint a magyar átlag, nyugdíja nyugati léptékű. Tehát irigyelni fogják. Hamarosan találkozni fog néhány kisírt szemű, távoli rokonnal, akik kisebb kölcsönöket kérnek Öntől. A távoli rokonoknak is vannak távoli rokonai. Aztán ott van a fű. Nem fogja megszokni a füvet. Hogy nem nyírják. Burjánzik az utcákon, tereken, közhivatalok előtt. Vagy ha nyírják, az mégsem olyan, mint odaát. Különben elég Alsóőrig menni. Nálunk a fű nem olyan selymes, nem olyan zöld, nem olyan engedelmes, mint Alsóőrtől nyugatra. A magyar toalett sem sokat változott, e tekintetben különösen szembe ötlő a vidék lemaradása. Tegyük fel, lesz kedvenc kiskocsmája. Viszont nem lesz mindig rendesen elmosva a fröccsös pohár, ezt talán még megszokja. A sör már szinte mindenütt hideg, ez haladás, tizenöt éve nem így volt. Tegyük fel, vannak kisunokái, csecsemő korúak. Ebben az országban roppant körülményes feladat a babasétáltatás. Ha az ember árnyas, csendes utcába tolja a gyerekkocsit, a kerítések balfeléről máris vicsorognak, csattognak, habot köpnek az ebek. És mindenféle fajú és alfajú vad, házieb. Az úttestre kikanyarodni nem érdemes, elüt bennünket a teherautó, ami kovácsoltvas kerítést szállít egy ismeretlen vállalkozó közeli építkezéséhez. Ebben az országban üzletembereket elvétve talál. Itt úgynevezett vállalkozók vannak, elég néhány hét és megérti, mi a különbség üzletember és vállalkozó között. Csúcsidőben ne szálljon közlekedési járműre, letapossák, elsodorják. Viszont nyugodtan kisétálhat magyar labdarúgómérkőzésekre, Önnek kell a nyugalom, a harmónia, a lelki béke. A hivatalok szebbek, fényesebbek, ám többnyire ugyanazok üldögélnek az üvegablakocskák mögött, akik régen. Értékpapírral, bankkal vigyázzon. Ha esti sétára indul, botot vigyen magával, gázpisztoly sem árt.

Németh úr, és még valamit.

Jöjjön haza.

NAPI gazdaság

ÁLLANDÓ MELLÉKLETEINK:

Tőzsdék-piacok

NAPI Szolgáltatás

Pihenő NAPI

1135 Budapest, Csata u. 32.
Tel.: 120-8062, 149-0305
Fax: 140-8111

GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI HÍRLAP

SZKÁROSI RÖGRESSZÍV

Lebegünk

A testet a fotó hagyományosan egy illuzórikus teret megjelenítő síkba préselte. Pedig a test nemcsak egy rendkívül artikulált, lelkes tér maga is, hanem mozgása vagy egyszerűen személyes jelenléte által ki is terjed az őt körülvevő térbe. A mozdulat misztériuma Muybridge, Jules-Marey, Bragaglia és mások óta módszeresen foglalkoztatja a fotográfia gondolkodását. Nem véletlenül, hiszen a mozgással az idő is a kép terébe kerül, s vele az örök helyett a pillanati, a múlandó, az egyszeri. A mozgás problémájának jelenléte szubjektívvá, líraivá, nagyobb körön költőivé teheti a fotót, amely eközben rideg pontosságáról sem mond le.

Az emberi test kimeríthetetlenül gazdag formája és a lélegző bőr személyessége az aktban elsősorban nem az erotika, hanem a létezés érzéki telítettsége s vele a lélek bonyolult, izgalmas problémája felé nyithat — megint csak — teret. Ahogyan a mozgás a teret tér és idő dimenziójába helyezi, úgy az érzéki ugyanazon test számára a spirituális birodalmát nyitja meg. Az arccal, bőrrel, személyes jelenléttel bíró test maga az eleven metafizika.

Ezt *Tóth György* Test-tér című fotóalbuma gondoltatta el velem, amely a művész Ludwig Galéria-beli kiállításának alkalmából jelent meg a Pelikán Kiadó jóvoltából, *Nádai Ferenc* pontos, finom, a könyv képvilágának szublimációs irányát érzékenyen materializáló tipográfiai tervével, *Bachman Gábor* előszavával. Ahogyan Tóth György a statikus (és a kézreesőbb megoldás konvencionalitását bátran, mert elmélyülten vállalva: szinte kizárólagosan női) test érzéki telítettségével és szubjektív mozgatásával — és persze a rendkívül finom világítással — e testből az érzéki absztrakcióját, a lélek terét hívja elő, a fotószobrászat paradoxonát teremti meg: a bemozdult test plasztikáját. A testet az érzékin keresztül spiritualizáló kép fájdalmasan érzéki marad: hiszen test és lélek kapcsolata maga az érzéki. Tóth oeuvre-jének költői minőségét az a szinte megnevezhetetlen egyensúly adja, ahogyan a művész a testből *jelet* alkot a képterében: jelet, mely önmagán túlmutató, egyben érzékien jelenvaló, önmagával azonos, Emberi.

❊

Szőnyei Tamás *Hang-Fal-Ragasz* című »new wave« plakátkiállítása, amely az Újlipótvárosi Klubgalériában volt látható, egy lezárult korszakot és egy magát az észrevétlenségben kiteljesítő kultúrát hoz vissza az emlékezés terébe. Ez a korszak a hetvenes évek végén kezdődött, de a nyolcvanas években teljesedett ki. Egy magát a fennálló kulturális intézményrendszeren kívül tudó, ezért magát azon kívül is megfogalmazó — s oda belülre végleg nem vágyó — művészet, az alternatív zene és performanszkultúra megszilárdulása és önintézményesítése talán a nyolcvanas évek legjellemzőbb, par excellence az évtizedhez kötött kulturális jegye. S mivel a fennálló, hivatalos kiadói struktúrán kívül esett, nem az idő múlását próbálta kibekkelni, hanem felfokozottan a jelen térben létezett: koncerteken, színpadi esteken, bulikon, akciókban — a szó, a hang, a cselekvés (akció) és a látvány közös dimenziójában. Maradandóság helyett — márcsak a kényszerűségből is — közösségben gondolkodott.

Jelet így nem sokat hagyhatott maga után. Hatása közvetetten működik, s bár sokan mindent megtesznek elhallgatásáért, jelei, fel-felfakadó üzenetei, főleg pedig sok szempontból ma is aktív emlékei fel-felbukkannak az esztétikum-cenzorok (bár lennének inkább szenzorok!) által eltűntnek nyilvánított időből. Mivel alkalmi kiadványokon, egy-egy véletlenül kicsúszott lemezen, katalóguson túl sokszorosított műtárgy alig maradt utána, e kultúra legsűrűbb publikációs szövetét az eseményekről tudósító plakátok képezték. A plakát grafikai kivitelének az információn túl a pillanatba sűríthető művészi minőséget is érzékeltetnie kellett, mivel más tárgyi üzenetre, művészi utóéletre számítani nem lehetett: a korszak igazi plakátművészetét *Bernáth (y) Sándor, Soós György, efZámbó István, Wahorn András, BP Szabó György, Galántai György, Bukta Imre, Octzos István, Gasner János* és társaik hozták létre. A *Beatrice*, a (korai) *Bikini*, a *Bizottság*, a *Vágtázó Halottkémek*, a *Neurotic*, az *URH*, a *Kontroll*, az *Európa Kiadó*, az *Art Deco*, a *BP Service*, a *Kampec Dolores*, a *Csokonai Vitéz Műhely*, az *Anyácska Ezüst Hang*, az *Új Modern Akrobatika*, a *Konnektor*, a *Lois Ballast*, az *Aktus*, az *Embersport*, a *Sziámi* és csoport-társaik — ma már legfeljebb, jó esetben archív felvételekről dokumentálható — munkájukon túl nevükkel és képes üzeneteikkel: plakátjaikkal hagytak nyomot az utókornak.

Nem süllyedtek el: itt dolgoznak közöttünk. Ha az együttesneveket beszorozzuk átlagosan néggyel és hozzáadunk tetszőleges *n* számot, megtudjuk, hányan.

Un nationalisme différent — Een ander nationalisme

Ez a nacionalizmus egészen más

PAUL DIRKX

1830-ban születik meg a belga állam, mégpedig annak az ütközőállamnak a kettéhasadásából, amelyet azzal a céllal hoztak létre, hogy kordában tarthassák Franciaországot; ez az ütközőállam annak idején lehetetlen együttélésre kényszerítette Belgiumot és Hollandiát. Az új királyság kilenc tartományának azonban már nem a holland, hanem a francia a közigazgatási nyelve. Ezért is bontakozik ki a flamand *(1)* tartományokban az a gyorsan nacionalizmusba forduló mozgalom, amely legalábbis kezdetben, a nem franciaajkú lakosság védelmével próbálja erősíteni a nemzeti egységet. Az 1930-as években — holott eredetileg többnyelvű tájegységek alkották — Flandria mind egységesebbé válik nyelvi szempontból. Elsősorban ez a társadalompolitikai fejlődés adja meg az előzővel antagonisztikus „vallon mozgalom" dinamikáját. A flamandok és vallonok legkülönfélébb követelései azonban olyan centripetális folyamatot indítottak el, amelynek eredményeképpen, négy fázisban (vagyis 1970-ben, 1980-ban, 1988-ban és 1993-ban), föderatív struktúrákat építettek ki az országban. Olyan szövetségi struktúrákat, amelyeknek az erősen álcázott nyelvi nacionalizmus az alapjuk.

Belgium területe 30 500 négyzetkilométer, az ország GNP-je alacsonyabb New York városáénál, államadóssága pedig a GNP-nek legalább 130 százaléka, ami csúcsteljesítmény az Európai Unióban. Mégis viszonylag magas az életszínvonal, amire büszkék is ennek a három „pilléren" álló szorgalmas társadalomnak a tagjai; ez a három pillér valójában három örökéletűnek látszó ideológiai világ, nevezetesen a keresztények, a liberálisok és a szocialisták világa; mindhárom világnak megvan a maga politikai pártja, van szakszervezete és van segélyalapja stb. Ebben a felállásban egy ideig a környezetvédőknek is volt némi szerepük, bár ők mindig is idegen testként ékelődtek be a politikába. A flamand és vallon nacionalisták viszont kihasználták ezeket az elöregedett, öröknek és megváltoztathatatlannak látszó, vagy ahogyan Trockij mondta, „belgásított" politikai struktúrákat.

1993. július 14-én az állam szövetségi rendszerré alakult át; az átalakulás olyan folyamat végeredménye, amely idestova másfél évtizede kezdődött, és amelynek során teljes revízió alá vették az ország alkotmányát. Egy alkotmányrevíziónak általában az a célja, hogy még jobbá tegye az intézmények működését; ezek a revíziók azonban, legalábbis az alkotmányjogászok és politológusok véleménye szerint, csak még szövevényesebbé és még működésképtelenebbé tették a belga alkotmányt. A belga honpolgár életét ma — a „szövetségivé" lett belga kormány és Európa mellett — egyrészt az a község, kerület, tartomány vagy megye szabályozza (vagy még inkább, irányítja), ahol él (ez lehet Flandria, Vallónia vagy Brüsszel), másrészt az a kulturális közösség, amelyhez tartozik (azaz vagy a hollandajkú Flandria és Brüsszel, vagy a franciaajkú Vallónia, de ne feledkezzünk meg az ország keleti fertályán élő, hatvanötezres német kisebbségről sem). Mindamellett, Európa nagyon is jelen van a belga fejekben, legfőképp Brüsszelben, ahol nem kevesebb, mint kilenc hatalmi szint működik, és nem is annyira úgy, hogy harmonikusan egymásra épülnek, mint inkább oly módon, hogy vetélkednek egymással, sőt, nem egy esetben az egyik hatalmi szint hatásköre átfedi a másikét. A nagyobb politikai nagycsaládok, persze, alaposan ki is használják ezt a kusza helyzetet: a föderalizálásnak elméletileg csökkentenie kellett volna a befolyásukat, ehelyett azonban új intézményes tereket nyitott számukra.

Az 1993-as államreform „negyedik fázisában" tulajdonképpen két új állam jött létre: Flandria és Vallónia. Ezt a két „szövetségi államot" (a hollandok a deelstaten, a részállam kifejezést használják) a belga hagyományoknak megfelelően irányítják. (Ennek az államnak a „pillérek", vagyis a nagyobb politikai nagycsaládok a támaszai: Belgiumban, látnivaló, igen nagy ezeknek a politikai nagycsaládoknak a szerepe, holott a nacionalisták és egymást váltó szövetségeseik igencsak igyekeztek befeketíteni ezeket a hagyományokat). Csak hogy el ne veszítsék a nemzetközi fórumokon megszerzett elismerést, egyre nagyobb egy újabb Alkotmányozó Nemzetgyűlésben reménykedő politikusok száma: ezek a politikusok azt várják, hogy még abból is újabb darabokat, újabb részeket lehet majd lehasítani, ami most föderalizálódott az országban (ilyen például az államadósság, a társadalombiztosítás, a nemzeti valuta, a nemzetvédelem, az igazságszolgáltatás, meg a külügy és a belügy egy része). Hogy ez az elhatározás egyre keményebb, azt sejteni lehet azokból a jelekből, amelyekkel a médiában minduntalan találkozhat az ember: némely egyértelmű nyilatkozatból, egy-egy újabb lépésről, amely, ki tudja, hányadszor, ismét fittyet hány a „közösségi megbékélésnek", vagy egy nagyralátó tervből, amilyen a Vlaanderen 2002 például, amelyet a flamand kormány támogatott busás összegekkel, és amelynek következményeként Flandria 2002-re megszerezheti majd a teljes függetlenséget stb. De nem marad el a flamandok mögött a vallon kormány sem, amely Flandria javára lemondott Brüsszelről, Namurért cserébe, amelyet most megpróbál „brüsszelizálni" *(2)*, ott építve fel a minisztériumokat és az új parlamentet. De főleg külföldön tevékeny, ahol gyakran nem-belgákra bízza képviseletét.

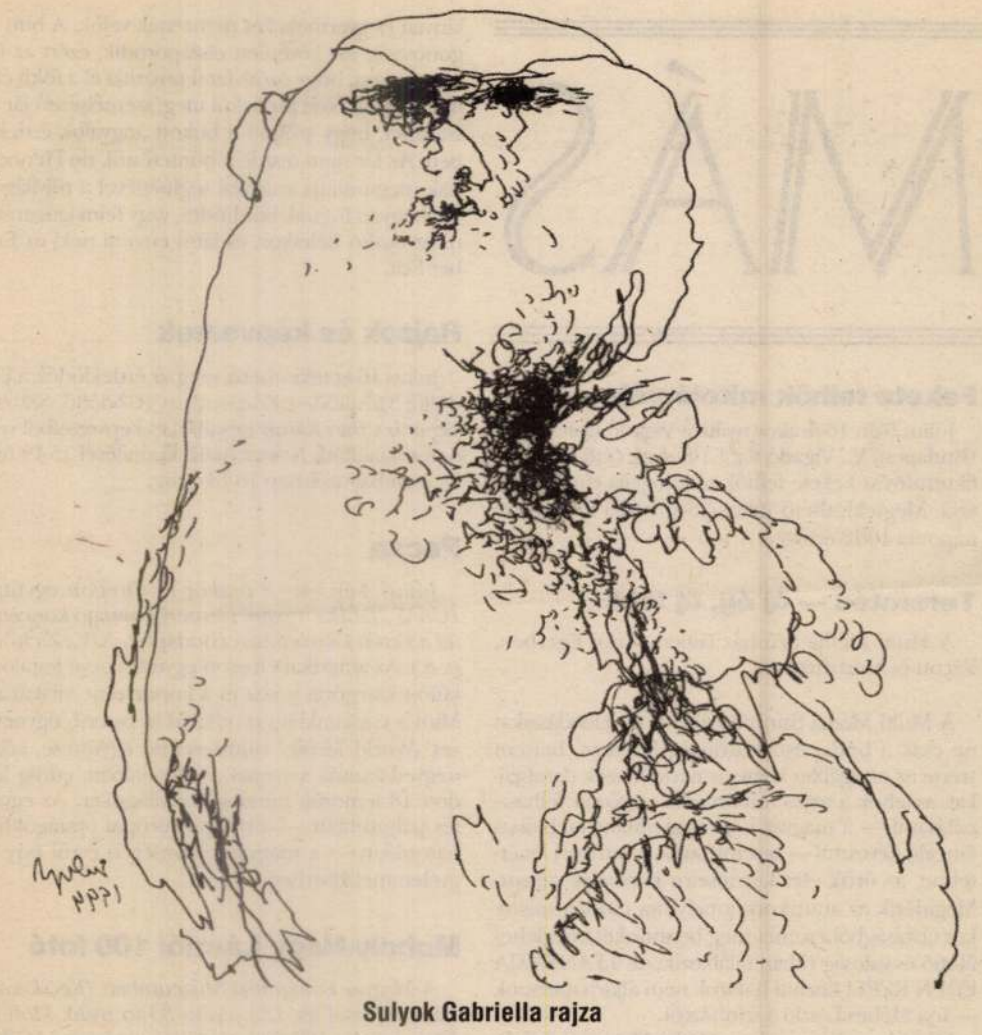
Hogy milyen jogi jelentőségük van azoknak a tényeknek, amelyekkel az erősen politizált (vagyis erősen a keresztény, liberális és szocialista meggyőződésű „nagycsaládokhoz" kötődő) belga sajtó időről-időre előhozakodik, azt komolyabban még senki sem elemezte, és senki sem vitatta meg a nyilvánosság előtt. Így azután semmi sem akadályozza meg a két mintha-államot, hogy kedvük szerint csúfot ne űzhessenek a „szövetségi államnak" abból a homályosan megfogalmazott alapelvéből, amelyet, annyi sok huzakodás után, holmi varázsige módjára mégiscsak sikerült belevenni az alkotmány legutóbbi megfogalmazásába. Mindez valószínűtlennek tűnhet, ha tudjuk, hogy minden egyes alkotmányrevízió alkalmával — és ezt a legkülönfélébb közvélemény-kutatások és szociológiai tanulmányok is bizonyítják — a belga többségnek az a vágya, hogy igenis őrizzék meg az ország egységét, és a nemzeti kormány szupremáciáját *(3)*. És jóllehet, csakugyan van Belgiumban valamiféle ösztönös előítélet minden összállami törvényhozással szemben, az is igaz, hogy a belga honpolgár, ezzel egyidejűleg, hagyományosan tiszteletben tartja a képviseleti demokrácia alapelveit, még akkor is, ha a (mellékhatásnak tartott és elkerülhetetlennek vélt) önkényes döntéseknek történetesen ő az első számú kárvallottja. Érdekes, hogy merőben idegen számára minden olyan autonóm politikai mezőnek a gondolata, amelynek megvan a maga sajátos logikája. Alighanem ez a politikai naivság a magyarázata annak, hogy a csaknem két és fél évtizedes föderalizálódási folyamat során egyetlen mozgalom sem vetette fel egy-egy alapvető politikai kérdés kapcsán az állampolgárok közvetlen megszavaztatásának gondolatát *(4)*. De van más aspektusa is ennek az elsősorban politikai színezetű „reformgyűlöletnek"; arra gondolok, hogy — főként az 1993-as „negyedik fázisban" — a legfontosabb kérdésekről folytatott vitából teljesen kimaradt a közvélemény meghallgatása. Ennek, persze, egy ideje odafent is tudatában vannak, ezért is ad ki a szövetségi kormány mindenféle tájékoztató füzeteket az „Új Belgiumról". Más kormányoknak is támadtak ilyen ötleteik, mint például a brüsszeli régióénak; ez a kormány a metró hirdetőtábláin kérdezi meg a brüsszeliektől, hogy ismerik-e „Brüsszel főváros tanácsát", amely minden „brüsszeli polgár parlamentje". Aztán ott a Le Moniteur belge, amely 1994 első negyedében nem kevesebb, mint kilencezer oldalon közölt törvényeket és rendeleteket.

Sokszor felteszik a kérdést, hogy miképpen is juthattunk idáig. Nos, ezt a kérdést nem egy politikus is feltette, még mielőtt — egyéb megoldási stratégia híján — a szeparatistákhoz csatlakozott volna. Valósággal lehetetlen összefoglalni ennek a több alkotóelemből összetevődő országnak a társadalmi-politikai fejlődését, már csak azért is, mert történelmének nagyon is sokféle értelmezése lehetséges. A század elején Henri Pirenne (1862-1935) például, nagy lelkesen, jóval az 1830-as függetlenségen túl, nevezetesen a verduni szerződés körül kereste a mai Belgium eredetét. Mai követői — akik vagy olyan történészek, akik valamelyik — ma már vagy flamand vagy vallon — politikai nagycsalád egyetemén végezték tanulmányaikat, vagy a flamand, illetve a vallon nacionalista mozgalom hívei, esetleg mindkettők — már nem engedhetik meg maguknak a fényűzést, hogy érzelmeik legyenek a mai Belgiummal szemben. Tudományos összefoglalásaikban mesterséges struktúraként elemzik Belgiumot, amit, mellesleg, tényekkel is bőségesen alátámasztanak. Ez a látszólagos szenvtelenség azonban nem okvetlenül jele a történetírói minőségnek. Néhány történész pedig igencsak elmosódott képet ad Belgiumról, annál is inkább, mivel a műveikben se szeri, se száma azoknak a homályos zónáknak, ahol a feledés a legnagyobb lelki nyugalommal fejtheti ki torzító munkáját. A közönség, ha még egyáltalán érdeklődik a téma iránt, jószerivel meg se találja ezekben a könyvekben, hogy ő (illetve a szülei nemzedéke) milyen viszonyban áll (vagy állt) ezzel a történelemmel, az állammal, a másikkal, a nyelvvel és általában a hatalom szimbolikájával. Nem csoda, hogy Belgiumban az emlékműveknek sokszor még a gondolatát is hóbortos, furcsa ötletnek tartják.

Mindebből az következik, hogy ennek az országnak a történetírása magán viseli annak a kornak a bélyegét, amelyben kínos és kockázatos dolog Belgium múltját felidézni. Nem csoda, hogy olyan nehezen terjed minden Belgiummal kapcsolatos információ (ilyenformán a tudományos is), főleg ha az a föderalizálás előtti örökséggel kapcsolatos, és hogy csakis azok fejezhetik ki legitim módon a nézeteiket, akik döntéshelyzetben vannak a két mintha-állam sorsát illetően. Ezek meg csakis azokat az eszközöket alkalmazzák, amelyeket a reformok bocsátottak rendelkezésükre: ők ellenőrzik (szubvencionálják) az 1970 óta föderalizált oktatási rendszert, a médiumokat, a különféle kulturális mezőket, az állami és magánvállalkozásokat stb. Reklámjaik rendszeresen megjelennek a tévé képernyőjén, mint például az a családi segéllyel foglalkozó hirdetés is, amelyben egy terhes asszony szépen domborodó hasát látni, mégpedig oly módon, hogy a fiatalasszony bőrén egyszer csak kirajzolódik Flandria címerének fekete oroszlánja.

Azt előre lehetett látni, hogy a legitim identitás közbeszéde előbb-utóbb átkerül majd a flamand és vallon nacionalisták táborába, annál is inkább, mivel — már ami a nemzeti identitást illeti — mindig is képtelen volt bármiféle meggyőző diszkurzív stratégia kidolgozására. Azzal az eredendő bűnnel kezdte, hogy a flandriai és vallóniai lakossághoz fűződő kapcsolatban kiváltságos helyzetet teremtett a kisebbségi nagypolgárság nyelvének, vagyis a franciának. Aztán meg azzal folytatta, hogy mereven, görcsösen reagált a flamand mozgalom nyelvi követeléseire. Mivel az 1961-es „nyelvi népszámlálás" kimutatta, hogy a kétnyelvű lakosság növekedésének számaránya azonos ütemben növekszik azoknak a számával, akik a franciát nevezték meg (mégpedig a holland rovására) első nyelvként, egy tollvonással megszüntették a népszámlálást. Majd, hogy az ország két nyelvcsaládjának tagjaira egyszerűen rázárják az ajtót, egyszer s mindenkorra kijelölték a „nyelvi határokat". De konzultálni senkivel sem konzultáltak, mint ahogyan 1970-ben, 1980-ban vagy 1993-ban sem. Az új alkotmány nem ismeri el az egyéni kétnyelvűséget, s mindez Európának azon a forgalmas útkereszteződésén történik, ahol sokáig hagyomány volt a bilingvizmus vagy a trilingizmus.

Szó, ami szó, a tekintélyelvű beavatkozásra nem is egy precedenst teremtett magának a belga állam. Ez igaz. Ezt a merevséget próbáljuk korrigálni valahogy a partikularizmusok intézményesítésének szorgalmazásával, vagyis egy újabb, ezúttal jámbor és érdekeit szelíden érvényesítő nacionalizmus kialakításával.

Sulyok Gabriella rajza

1. Ezeket a tartományokat körülbelül 1870-től fogva nevezik „Flandriának"; ami a „Vallónia" szót illeti, ez 1880 táján keletkezett a — főleg liege-i — művészi körökben.

2. Ezt a kifejezést ma már mindenütt ismerik az urbanisták, szerte a világon. A „brüsszelizálás" nem egyéb, mint a lakónegyedeknek adminisztratív és kereskedelmi negyeddé való tömeges és nyakló nélküli átalakítása. Ez a folyamat, csak Belgiumban, már eddig is számos várost tett tönkre, legelsősorban Brüsszelt és Liege-t. Jellemző ebből a szempontból, hogy csak Amszterdamban több védett műemlék található, mint egész Belgiumban együttvéve.

3. Abból a vizsgálatból, amelyet a Leuveni Katolikus Egyetem megbízásából épp nemrégiben végeztek, egyértelműen kiderül, hogy Flandria lakosságának 89,2 százaléka ellenzi a szeparatizmust, holott eddig Flandria lakosságát sokkal kevésbé tartották „belgának", mint Vallónia lakosságát.

4. Hacsak 1992-ben nem, amikor 170 000 aláírást gyűjtöttek össze annak érdekében, hogy a népszavazást is vegyék be az alkotmány szövegébe. Amire a miniszterelnök kurtán azt válaszolta, hogy a népszavazás csakugyan nincs benne az alkotmány szövegében, ezért is tekinti az aláírási akciót törvénytelennek.

Paul Dirkx a francia-belga irodalmi kapcsolatok szakértője. Cikkei és tanulmányai rendszeresen jelennek meg az Oeuvres et Critiques, valamint a Textyles című folyóiratban.

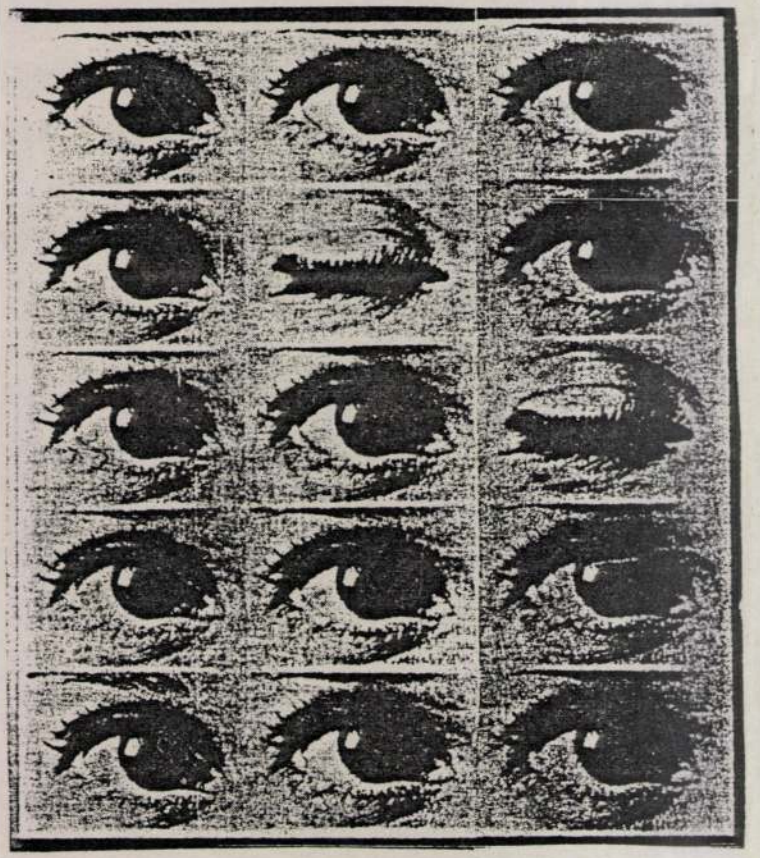
Ádám Péter fordítása

LIBER — NEMZETKÖZI KÖNYVSZEMLE

Igazgató-szerkesztő:
Pierre Bourdieu
Koordináló szerkesztő:
Rosine Christine

A szerkesztőség címe:
College de France
52 rue du Cardinal Lemoine
75005 Paris
France

A Liber megjelenik a következő kiadványokban:
Actes de la recherches en sciences sociales (Franciaország)
Liber, evropejszko szpiszanie za knigi (Bulgária)
Prítomnost (Csehország)
Szinkhrona Themata (Görögország)
Élet és Irodalom (Magyarország)
Liber, europaisches Büchermagazin (Németország)
IIndice (Olaszország)
Ord & Bild (Svédország)

M E G H Í V Ó

Tisztelettel meghívjuk
Szõnyei Tamás
new wave koncertplakát 1978-1994. kiállítására

"Hang-Fal-Ragasz" címmel

A kiállítást megnyitja:
Marton László Távolodó
1995. május 31-én /szerdán/
17 órakor
Zenél: Víg Mihály (Balaton)
Közvetíti (talán): Vákuum TV

Megtekinthetõ:
május 31 - június 16-ig,
hétfõtõl szombatig,
14-20 óráig.

Cím: Újlipótvárosi Klub-Galéria
Bp., XIII. Tátra u. 20/b,
bejárat a Radnóti Miklós u. felõl.

"Ma már talán nem
kelt meglepetést, hogy
egy galériában kissé
szedett-vedett plakátokat,
sõt a szószoros értelemben
vett falragaszokat találunk
festmények és szobrok helyett.
És még csak nem is arról van
szó, hogy az alkalmazott
mûvészet remekei.
Szõnyei Tamás gyûjteménye
inkább a nagyvárosi folklór
körébe tartozik, legközelebbi
rokonai a graffiti, vagyis a
többé-kevésbé anonim falfestés
vagy falfirkálás különbözõ fajtái..."

Beke László

SZŐNYEI Tamás

Muz. és Kk. Ért. IX. köt.
1915. 1–2. f.

A szőnyi hamis csontrégiségek.

Irta: dr. Alapi Gyula.

Körülbelül harmincz éve annak, hogy a tudományos kutatás figyelme Brigetio felé fordult. Évszázadok óta szakadatlanul tart szinte kimeríthetlen köveinek bányászása, helyesebben kifejezve: a római város pusztítása. A csákány minden télen működik a munkások kezében és minden tavaszon eltünik a régi római városnak egy-egy darabja. Ezekből a nagymultú kövekből épült Szőny község, a környék minden temploma, 1550 előtt a komáromi vár. Fényes Elek írja,[1] hogy ő még látta Brigetio romjait. Ezeknek képe is megmaradt egy XVIII. sz. mérnöki munkálaton, melyet Mikovinyi ezredes végzett.[2]

Azonban a nagy fellendülést Brigetio kutatásához a komárom-újszőny-kelenföldi vasuti vonal kiépítése adta meg, mely az 1883—1884. években folyt. Archaeologusok, amatőr régiséggyüjtők, kereskedők és kalandorok vegyes társasága lepte el ez időtájban Ószőnyt és vitték a leleteket a szélrózsa minden irányában. Hampel József és Römer Flóris buzdításaira Gyulai Rudolf benczéstanár lelkes fáradozásai folytán ez időtájban[3] jött létre a komáromi múzeum, amely anyagi eszközök és minden támogatás híján szerényen huzódott meg a háttérben a nagy osztozkodásnál és a morzsákat szedegette össze.

Igy került a leletek igen nagy része a bécsi császári múzeumba, Budapestre, Carnuntumba, sőt a hódmezővásárhelyi ref. főgimnáziumba is (amelynek pedig közelebbi kapcsolata Brigetioval nehezen volna kimutatható). A sors kereke azonban kiszámíthatatlanul forog. Az ismeretes, körülbelül 400 feliratos kőemlékből ma körülbelül 40 van a komáromi múzeumban, ez is az utolsó évek küzdelmes munkája révén. (Ez a szám azonban a legújabb szerzemények révén tetemesen emelkedni fog.)

A bécs-budapesti országút és a vasuti vonal majdnem derékon szeli ketté a legiotábor testét, melyben rendszeres ásatás még nem folyt. A táborhelynek a vasúti pályatest és a Duna közt elterülő részén Tusla földbirtokos ásatott; az előkerült leletek együtt vannak özvegye birtokában (köztük egy aranylemez több sor görög felirattal.) A leleteket legújabban dr. Gerecze Péter dolgozta fel. A tábor délkeleti sarkát katonai erődítési czélokra kisajátították és ide védőművek épültek. Az itt végbement nagy földkiemelési munkálatok alkalmával sok régiség került felszinre. Ezt a munkálatot Berkovics-Borota mérnökkari százados vezette, ki ezekről be is számolt.[1] A vasútépítés idején a Nemzeti Múzeum egy tisztviselője (Réthy László) Szőnyben tartózkodott ugyan, de mégis rengeteg régiség ment veszendőbe.

Később a falak turkálása és fejtése közben értékes leletekre bukkantak; ezek közül a legnevezetesebb a Juppiter Dolichenus-szentély felfedezése, melyet Milch Hermann ásatott ki.[2] Ez a legiotábor délnyugati sarkától nyugati irányban, körülbelül 200—300 méternyire állott és gyönyörű leleteket nyujtott, melyeket tulajdonosa most a komáromi múzeumban letét gyanánt helyez el.

A nagyszámmal előkerült leletek közt ennek a szentélynek a feltárása a római régiségek keresésének egész új lendületet adott.

[1] Fényes Elek: A magyar birodalom. I. Komárom vármegye. 58. és 137. l.

[2] Takáts Sándor: Brigetio és környéke a XVIII. században. A Komáromvármegyei és Városi Múzeum-Egyesület 1906. évi Értesítője.

[3] A Komárommegyei és Komáromvárosi Történeti és Régészeti Egylet 1887. évi Jelentése I. évf. 40—41. l.

[1] Arch. Ért. 1886. évf. 392—397. l.; 1887. évf. 30—38. l.

[2] Milch Hermann: A bregetiumi Juppiter Dolychenus szentély. (Komáromvármegyei és Városi Múzeum-Egyesület 1900. évi Értesítője, 28—35. l.)

1. ábra. Első tipusok.

Az emberek, kik eddig jobban csak a vasút mentén, a szőnyi állomástól Budapest felé menet a Dunára eső ú. n. Pannonia-dülőben levő szőlőkben találtak sírleleteket, most már mindenfelé figyelmesen tekintgettek és különösen szántás idején sok régiségekre bukkantak.

A szőnyi faragott csontrégiségek a kilenczvenes években kerültek először napfényre és azóta szakadatlanul forgalom, adásvétel tárgyát képezték. Egy-két év alatt egészen ellepték a helyi piaczot, hol állandó vevőkörre találtak. A kereslet is élénk volt csontokban, — hogy kereskedelmi műnyelven fejezzük ki magunkat — és ez az oka annak a feltünő jelenségnek, amely szinte egyedül áll Magyarországon a maga nemében, hogy egyre több és több olyan régiség került felszinre, amit azelőtt Brigetióban sohasem találtak.

A leleteknek csakhamar híre ment, a tudományos világ érdeklődése ide fordult és jódarabig ment volt a gyanutól Brigetio minden csontrégisége. Mivel azonban mindig több és mindig sajátságosabb, díszesebb csontok kerültek napfényre Brigetioban, ez gondolkodásba ejtette a szakembereket, akik két pártra szakadtak: azokra, akik a leletek valódiságát és régiségét kétségbevonták és azokra, akik azok eredetisége mellett törtek lándzsát.

Eleinte a kételkedők voltak kisebbségben, de hogy is ne, mikor nem kisebb ember, mint Pulszky Ferencz, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, az európai hírnevű archaeologus adott példát a csontok vásárlásával, amelyek ma a múzeum római tára XIII. szekrényében, egy sötét sarokban huzódnak meg, a vele szemben álló szekrény 30. sz. fiókjában pedig a csontok százai vannak elraktározva.[1] Erre a tekintélyre támaszkodott a nagyobbik tábor és ebből sokáig élt. Egy másik nagytekintélyű archaeologus, Hampel József képviselte az ellenvéleményt és védte álláspontját, valamint meggyőződését, amelynek támogatására egyelőre kevés bizonyítékkal rendelkezett.

Időközben a külföld figyelme is Brigetio csonttárgyai felé fordult, mert a magyar piacz már nem volt elég nagy a termelés elfogyasztására. A csontok rossz híre először külföldön terjedt el, fokozódó tartózkodással fogadták és a kereslet csökkent, pár évvel ezelőtt pedig Szőnyben már teljesen kimerültek a csontleletek; ami pár jelentéktelen darab megmaradt a készletből, azt ujabban mélyen a becsáron alul adták el a csontügynökök.

Boldogult Hampel József buzdításai folytán kezdtem[2] foglalkozni a csontok ügyével és kutatásaimat váratlan siker koronázta. Ennek eredményéről számolok be ez alkalom-

[1] A Magy. Nemzeti Múzeum 1890—1894. években vásárolta össze faragott csont- és a vele közeli rokonságban álló kőszoborgyüjteményét a szerzeményi naplók tanusága szerint.

[2] A komáromi múzeumba ajándékozás révén került pár kisebb darab az első leletekből s így a múzeumot ez a kérdés közvetlenül nem érdekelte.

2. ábra. Kezdetleges tipusok.

3. ábra. Sorozatos csont: 80 fejjel.

mal, amivel, azt hiszem, a szőnyi csontrégiségek kérdését sikerül világosan tisztáznunk.

1889-ben bukkannak fel először a csontrégiségek.

Az első darabok igénytelen kis tárgyacskák: naiv, kezdetlegesen faragott emberfejeket ábrázolnak, sokszor a torzóig kivési az emberi alakot a csont készítője. Egy-két fej van a hosszúkás 6—10 cm. csonton; ha csak egy fej van rajta, az gyakran szembe néz; ha két fej van, azok egymás fölött, mellett, szemben vagy háttal fordulva és oldalnézetben vannak ábrázolva; a hármas elrendezésnél egy alak fent van, a kettő alatta talál helyet. A csont felsőfogantyúja mindig ki van lyukasztva, mert felfüggesztésre szolgált. Némelyiken megtaláljuk a provinciális művészetre jellegzetes kelta köröcskéket is. Ezek az első tipusok.

Ebből fejlődik ki a már diszesebb kivitelű készítmény, hol több fejet találunk, de már többé nem a csont hosszában, hanem keresztben elhelyezve olyan formán, hogy a középen huzott tengely vonalától jobbra és balra a csont két felén levő fejek egyforma számmal sorakoznak egymás mellé és később, mint látni fogjuk, egymás alá. Ezeken a csontokon, melyek szintén felakasztás czéljaira szolgáltak, a két végén szintén megtaláljuk a lyukakat.

Mert az egy- és kétfejű típus csakhamar kiment a forgalomból és a fejek sorozatai következtek: négy, hat, nyolcz, tíz fejből álló sorozatok. Majd 20, 30, 40, 60, 80 és több fejből álló sorok kerültek forgalomba, amelyre nézve elfogadhatjuk a gyüjtők nyilatkozatát, t. i. a csontfaragványok értéke a fejek számától függött, tehát minél több fej volt azokon, annál drágábban keltek el.

A csontrégiségeknek a rendeltetésével is tisztában vagyunk: erre nézve megegyeznek a vélemények abban, hogy ezeket a régiségeket fogadalmi áldozatul szánták és valamelyik templomban felakasztották. A votivtárgyaknak ilyetén való felakasztása ma sem szokatlan és elég utalnunk az olasz vagy orosz templomokra vagy a bucsújáróhelyek templomaira, hol mankók, ezüstszivek, kezek, lábak, szemek egész kiállítása látható, amelyeket gyógyult emberek ajánlottak fel gyógyulásuk örömére és emlékére.

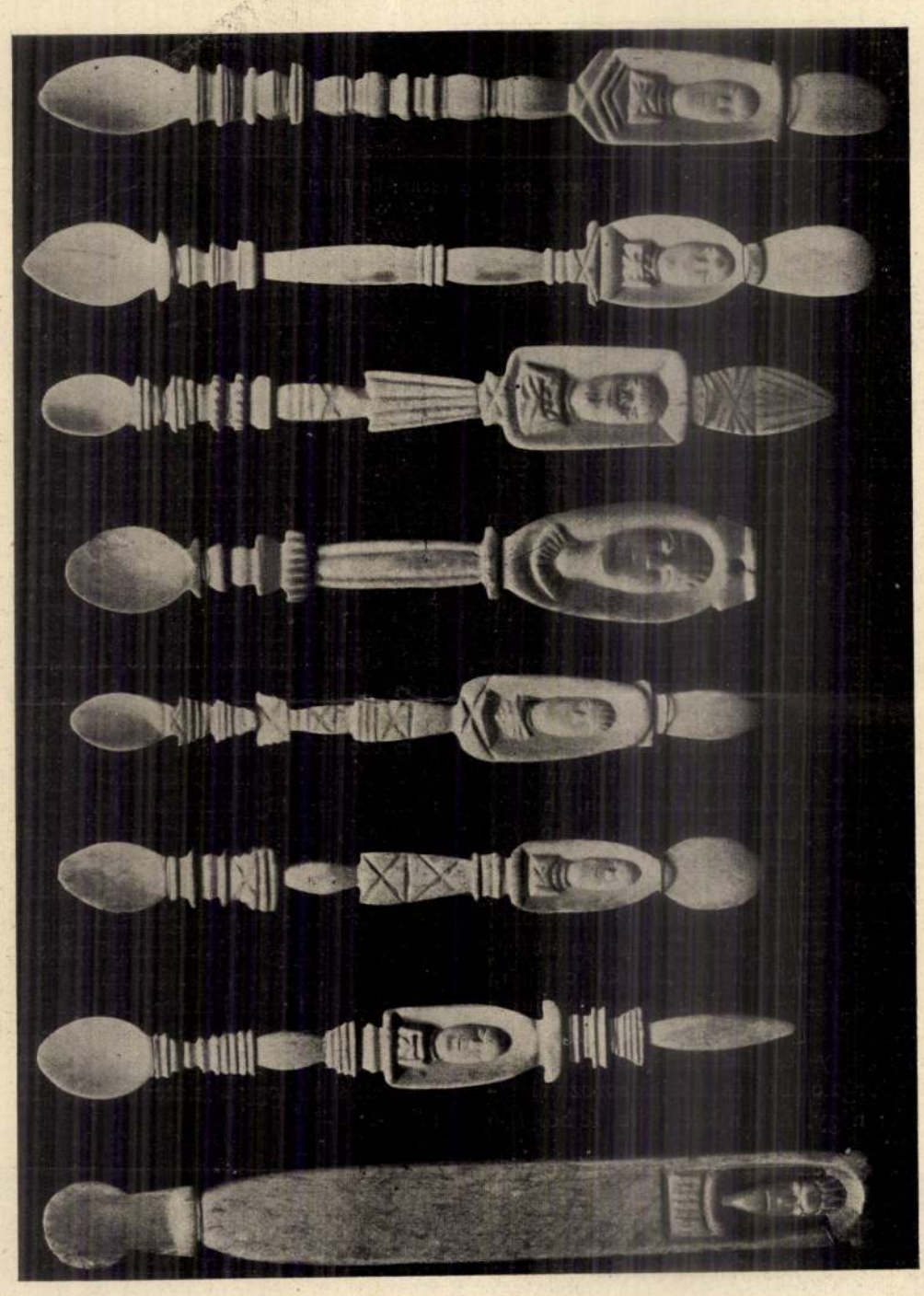
E csontok is votivtárgyak volnának tehát, amelyeket a brigetioi Nemesis- vagy Mithrasszentélyben függesztettek fel az áldozók.

Sajnos, pontos értesüléseink nincsenek a brigetioi templomleletekről, melyeket Voetter Ottó, ki százados volt a nyolczvanas években a cs. és kir. 26. gyalogezredben, ma pedig nyug. tábornok és a bécsi udvari múzeum éremtárának igazgatója, ásatott ki és az összes leleteket külföldre juttatta. A fejek az ősök számát jelentenék, akik számára az istenség oltalmát és irgalmát kérték. Tehát a vélemény amellett szól, hogy a leletek templomból kerültek ki.

4. ábra. Sorozatos csont: 63 fejjel.

Csaplár István és Lipót János ma is élő szőnyi lakosok voltak azok a szerencsések, kik a leletet feltárták. Az első csontok, mint

5. ábra. Fejekkel díszített csontkanalak. (A valódiakon ezt a díszítést sohasem találjuk.)

említettük, teljesen egyszerűen ábrázolt fejeket mutattak és épenséggel nem tartjuk kizártnak, hogy ilyen leletek tényleg elő is fordultak, esetleg tömegesebb lelet is fordulhatott elő. Most már a nagy kelete a csontoknak valamely vállalkozó szellemnek jó eszmét sugallt: e csontok utánzásával, ami kevés fáradságba és munkába kerül, jókora jövedelemre lehetne szert tenni. Nem is kellett messzire fáradni: az anyag kínálta magát. A Vértesek vadregényes erdőkkel koszorúzott községei közelében a szarvas falkákban tenyészik és olcsó a vetett agancs. Csont

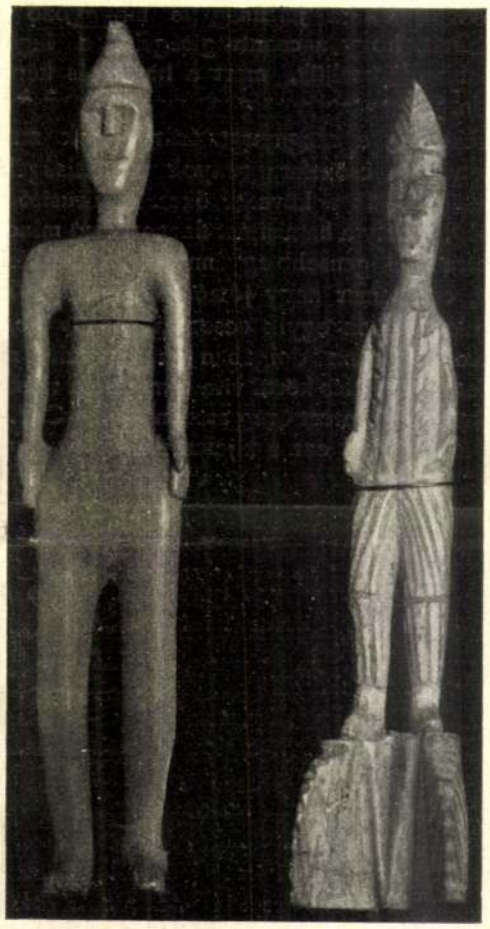
tehát volt a művelethez. De a mészárszékek szarvasmarha-csonttermékei is kéznél vannak. Mi sem könnyebb most már, mint az egyszerű ábrázolásoknak a csontra való rávésése.

Közben a csontfaragások árfolyama emelkedőben volt. Gyüjtők egybehangzó véleménye alapján megírhatjuk, hogy a fejek száma szerint értékelték az eladók az árúba bocsátott régiségeket. Minél több fej, annál több forint jár érte, ez fejti meg azt a csodálatos jelenséget, hogy az egyszerű kis csontok, melyeken három-négy alak volt ábrázolva, teljesen kimentek a divatból és jöttek a sorozatos fejekkel diszített csontok, melyeken a munka is finomabb, nem oly durva és egyszerű, mint az első darabokon. Az elrendezés most már mindig a csont szélességében történt és a kellő szélességű csonton akár száz fej is elfért.

Majd a votivtárgyak mellett új faragványok tüntek fel: kanalak és tűk. A kanalak ugyan nem emlékeztetnek a napi életben használt római kanalakra és inkább a régi porzómerő kanalakat juttatják eszünkbe. Csak a végződésük kanálszerű, a nyelük ellenben gazdag faragásoknak ad helyet, ezeken is megmegtaláljuk a hosszúkás, magas, szinte emeletes homlokot és a hatalmasan megnyúlt állkapcsot és pofacsontot a fejeken, de később ezek helyett állatok és más fantasztikus alakok is jelennek meg e kanalak nyelén. (5. ábra.)

Utóbb pedig a csontgyűrűk is forgalomba kerülnek. Némelyik nem is ujjra való gyűrű már, hanem az összegöngyölt szalvéta gyűrűjére emlékeztet 3—5 cm. átmérőjével. A felfüggesztésre szánt sorozatos fejekkel diszített csontlemezeken kívül a figurális-tárgyak is forgalomba kerülnek, melyek álló egyes emberi alakokat, esetleg csoportokat ábrázolnak. Itt is megjelennek a primitiven faragott, széles pofacsontú rövid tunikába és phrigiai sapkába öltözött emberi alakok, melyek az igazi római csont-faragványok mellett szánalmas szegénységét viselik magukon a kezdetlegességnek és monoton ismétlődésük a megfelelő minta hiányának, csak így lehet megértenünk e tárgyak stereotip utánzását, mert faragójukban sem gondolat, sem emelkedettség nem volt, minták híjában leleménye ki nem fejlődhetett és szolgai másolásban merült ki iparművészeti tevékenysége. E kezdetleges tárgyak képeit mutatják be ábráink. (6—9 ábrák). Ezekhez járulnak azok a faragványok, amelyek többé nem felfüggesztésre szolgáltak, hanem dísztárgyakul és középén üres, hengeralakú szárcsontokra vésték vagy faragtak. Ezek a csontok függőlegesen kétfelé vágott henger alakjában szilárdan állanak, kilyukasztva nincsenek, tehát nem felfüggesztés céljára készültek, hanem dísztárgyakul a szoba berendezésének tarkítására. Brigetion kívül ilyen leletek Magyarországon nem fordultak elő. (10 ábra.)

Ilyen változatos külső alakok mellett csak-

6. ábra. Kezdetleges figurális csontok talapzaton és talapzat nélkül.

hamar ujabb elem lép fel a faragványok diszítéséül azok alatt vagy fölött: a felirat. Császárok és legiok nevei fordulnak elő leggyakrabban, gyakran együtt is. (Alább közöljük e feliratokat a két legnagyobb csontgyüjteményből.) Ezzel már azonban a csonttechnika fejlődése magaslatára érkezett és innét csak bukása következhetett be, ami nem is késett soká. A feliratok azután a csontok vitás voltát eldöntötték: ezek után a csontok hamisítása többé nem lehet kétséges.

Elmondjuk erre nézve is véleményünket. A csontok eleinte szórványosan, majd sűrűen jelennek meg. Mikor helyi gyüjtők és a Nemzeti Múzeum is kezdi vásárolni, a csontfaragványok egész özöne kerül pár év alatt forgalomba. Egyszerre azonban a kételyek felmerülésével a gyártás csökkenik és mikor a hamisítás kétségtelenné válik, teljesen megszünik. Pár éve már nem árulnak szőnyi csontokat.

Maga ez a jelenség is meggyőző érv amellett, hogy a csontrégiségeket a legóvatosabban kezeljük, mert a hamisítás kétségtelen.

Azoknak a megnyugtatására, akik ma is hisznek e csontfaragványok eredetiségében, hozzátehetjük a következőket. Az árusító társaság, amely a hamisítást finanszirozó mindenesetre intelligensebb egyénnel összeköttetésben állt, csakhamar nagy jómódra tett szert. Egy alkalommal az egyik «csonttalálónak» hozzátartozója pénz dolgában megszorult, mert valami követelés körül vita támadt. A társaság titkaiba beavatott öreg asszony (özv. Cs.J.-né) ez alkalommal ezt a kijelentést tette:

— Nem baj, majd lesz pénzünk, ha a kápolnaajtót kinyitjuk. (Czélzás a római templomban talált csontrégiségekre.) Tehát a hamisítványokat földbe is ásták, hogy a lelet valószerűbb legyen. Sokszor azonban nem voltak ilyen óvatosak és egész frissen hozták az árut forgalomba. Némelyik csont egész újnak látszik, amint tényleg az is.

Az a körülmény, hogy a fejek száma mindegyre növekszik a faragványokon, az iparszerű előállítás mellett bizonyít. A szőnyi csont keresett árúczikk lett és hirhedtté vált, mint az egyiptomi műmúmiák és scarabeusok, vagy a nápolyi bronzok.

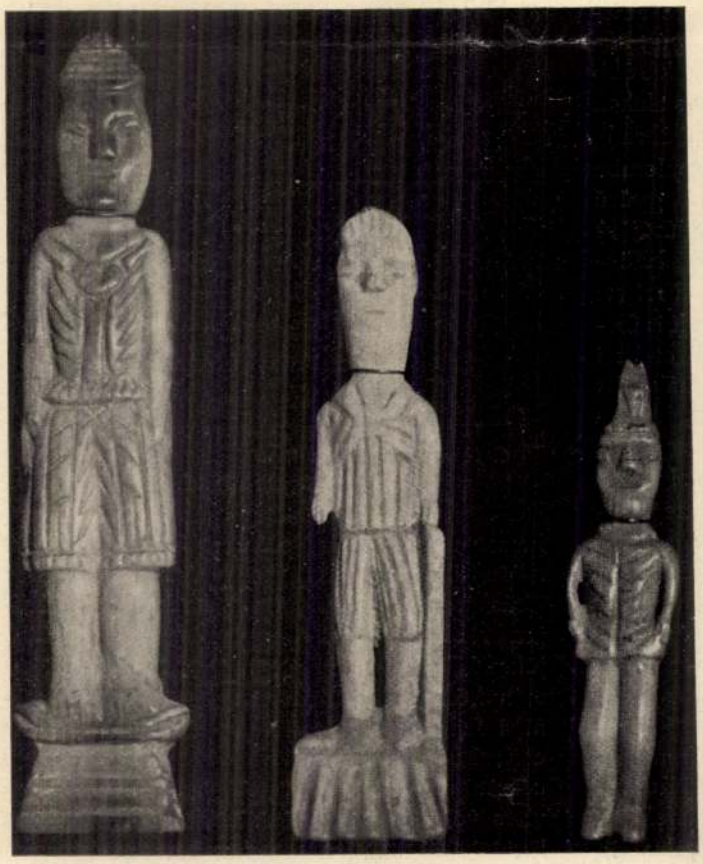
A bizonyítékok másik csoportja azonban még súlyosabb, mert az epigrafia szempontjából vizsgálva érdekes eredményeket találunk a szőnyi csontrégiségeken.

De lássuk magukat a feliratokat az uralkodók sorrendjében.

A Cseley-féle gyüjteményben az alább felsorolt feliratos darabokat találtuk:

Votiv- és dísztárgyak:

AVGVSTVS, AVGUSTUS LEGIO ADIVTRIX XVII
CALIGVLA LEGIO, CALIGULA LEGIO III
CLAVDIVS ADIVTRIX XV, CLAVDIVS LEGIO XV
NERO LEGIO V, NERO LEGIO XV ADIVTRIX,
VITELLIVS (2 db), VITELLIVS LEGIO V
VESPASIANVS (2 db) és XX LEGIO VESPASIANVS
DOMITIANVS, (3 db) DOMITIANVS LEGIO XI
NERVA LEGIO, NERVA LEGIO ADIVTRIX XXV (104 fejjel)
TRAIANVS (2 db), TRAIANVS LEGIO VI (2 db), LEGIO II TRAIANVS (előfordul TRAJANUS is) és TRAJANVS LEGIO AD V
ADRIANVS, HADRIANVS, HADRIANVS LEGIO XI
ANTONIVS (!), ANTONIVS PIUS (így) és ANTONIVS PIVS LEGIO VII, majd ANTONIVS (3 db)
AVRELIVS, MARCVS AVRELIVS (3 db)
LVCIVS VERVS (2 db)
COMMODVS
LEGIO IX PERTINAX
LEGIO XIII SEPTIMIVS SEVERVS
CARACALLA LEGIO ADIVTRIX II, CARACALLA LEGIO IV

7. ábra. Díszesebb figurális csontok talapzattal és anélkül.

ELAGABAL LEGIO ADIVTRIX XII és ELAGABAL LEGIO XII
SEVERVS és ALEXANDER LEGIO XVI SEVERVS
GORDIANVS, GORDIANVS PIVS LEGIO XV
PHILIPPVS (2 db), FILIPVS, FILIPPVS, FILLIPVS, PHILIPPVS LEGIO XXV
VALERIANVS (2 db), VALERIANVS LEGIO XX
GALLIENVS (3 db), CALLIENVS VI, CALLIENVS LEGIO VI (2 db)
AVRELIANVS (2 db)
TACITVS
PROBVS (3 db) és PRObVS, PROBVS LEGIO VIII
CARINVS (3 db)
NVMERIANVS, NVMERIANVS LEGIO XII
DIOCLETIANVS (2 db), DIOCLETIANVS LEGIO VI és LEGIO VII
MAXIMIANVS, MAXIMIANVS LEGIO ADIVTRIX, MAXIMIANVS LEGIO ADIVTRIX II, MAXIMIANVS LEGIO V
CONSTANTINVS LEGIO XIII
LICINIVS (3 db), LICINIVS LEGIO VIII
IVLIANVS (4 db), IVLIANVS LEGIO XIV
VALENTINIANVS
GRATIANVS (2 db), GRATIANVS TCCON
THEODOSIVS
HONODIVS (így)
SEVERVS
ANTHEMIVS LEGIO VI, ANTHEMIVS LEGIO ADIVTRIX VI ANTHEMIVS LEGIO VI ADIVTRIX
IVSTIANVS
ALEXANDRIANVS
CLAVDIVS SECVNDIANVS
CALENVS, GALENVS és GALENVS
STATIVS MACEDONICVS
C. IVNIVS FLAVIANVS VII LEGIO
LEGIO VI
FORTUNA
OVIDIVS

Háromsoros felirat:

ANNI
TXXI
D‡IIIIAD
MTCA ESDO H (78 fejjel)
T CON
AN IIII
DIOFIVIVS
OSIS-TCOA

Feliratos kanalak:

CALIGVLA LEGIO III
DOMITIANVS, DOMITIANVS LEGIO XI,
LVCIVS VERVS
PHILIPPVS
LEGIO V A

8. ábra. Figurális csontok.

Feliratos gyűrűk:

CLAVDIVS
HADRIANVS (tizenkét fejjel)
HADRIA NUS
LEGIO X
AVREL
ELAGABAL
SEVERVS (vésett betükkel, ugyanez tiz fejjel)
GORDIANVS
PHILIPPVS
LICINIVS
IVLIANVS
ANTHEMIVS

A Milch-féle gyüjteményben a következő feliratos darabok vannak:

a) *votiv és díszfárgyakon:*

CALIGVLA LEGIO ADIVTRIX II. (Caligula uralk. 37—41, a legio II. adj. keletkezik Kr. u. 70.)
CLADIVS, CLAVDIVS LEGIO II, CLAVDIVS LEGIO VII
VESPASIANVS
DOMITIANVS (2 db)
NERVA
TRAIANVS (4 db) TRAIANVS LEGIO VI (2 db)
HADRIANVS (5 db)
MARCVS AVRELIVS (3 db)
SEPTIMIVS SEVERVS
GORDIANVS (2 db) CORDIANVS (2 db)
PHILIPPUS (2 db)
VALERIANVS
GALLIENVS, CALLIENVS LEGIO VI
AVRELIANVS

PROBVS (6 db)
CARINVS
NVMERIANVS
DIOCLETIANVS
MAXIMIANVS LEGIO ADIVTRIX II
CONSTANTIN (igy)
LICINIVS (2 db) LITINIVS (3 db igy)
SABINA AVGVSTA
DOMITIVS TITUS (2 db) DOMICIVS TITUS (igy) és három sorban:
DOMI
TIVS
TITV

9. ábra. Figurális csontok. A kettős alak kelta körömcskékkel díszítve.

Ezeken kívül egy görög felirat
ΠΟΠΠΑΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ (Poppaea Sebaste)

b) *gyűrűkön:*

DOMITIANVS
TRAIANVS
HADRIANVS
IVLIA AVGVSTA
PHILIPPVS
VOT
MVLT

c) *kanalakon:*

VOT MVLT

Ami a feliratokon mindjárt szembeötlő, az, hogy a rövidítések úgyszólván hiányoznak róluk. A császárok neve — és pedig mindig az irodalomban ismert és használt neve — jelenik meg a csontokon. A nevek nem vésve vannak, egy kivételével domboritva a vésett, alapból emelkednek ki. Aki e neveket véste, vagy aki a neveket leírta a faragó számára, felületesen ismerte a római császárság történetét és az epigrafia elemeivel sem volt tisztában. Hogy írt volna akkor Caligula-t, amely csak gúnynév és a császár természetesen sohasem használta, hiszen a feliratokon és az érmeken mindig C. CAESAR GERMANICVS néven fordul elő.

De lássuk a helyesirási nagy ingadozásokat. Traianus nevét ismételve Trajanusnak is írja, holott tudjuk, hogy a római feliraton *J* betü nem fordul elő. Sokkal tanulságosabb a Philippus helyesirása, amely FILIPVS, FILIPPVS, FILLIPVS, PHILIPVS és PHILIPPVS alakban került a csontokra.

A Probus néven kis *b* fordul elő fordított Ƨ betüvel (PRObVS); ez a gyarló kisérlet meggyőzhet mindenkit a hamisítvány kétségtelenségéről. Van IVLIANVS és JVLIANVS, CALENVS, GALENVS és GALENUS, GALLIENVS és CALLIENVS, HONODIVS, GORDIANVS és CORDIANVS is, jeléül a faragó kezdetleges műveltségének és talán iskolai fogyatékosságának. Találunk ANTONIUS PIUS feliratot is eleget.

Jellemző, hogy a betük többnyire szabályos, álló latin betük az egy N kivételével, amely mindig dölve *N* jelenik meg. Az A betü sok esetben (fordított V) Λ alakban fordul elő.

A vésőnek érmek szolgáltak mintául, hiszen látjuk, hogy az érmek hátlapi szelvényeiről is másolt feliratot. (TCON, O SIS VOT, VOT MVLT stb.) (11. ábra.)

Lássuk most már a feliratok kevésbbé komoly részét is, azt t. i. amit a legiókkal műveltek a csontok gyártói. Nevezetes, hogy a LEGIO I ADIVTRIX, Brigetiónak több mint három évszázadon állandó helyőrsége, mint ma mondanók: háziezrede, egy feliraton sem fordul elő. Azt is tudja mindenki, aki a római császárság történetével csak futólag is foglalkozott, hogy legio adiutrix csak kettő volt: az I. és II. számú, az I. (alapítási éve Kr. u. 68.), mint említettük, Brigetio és a II. (alapítási éve Kr. u. 70.) Acumincum, majd Aquincum helyőrsége. A csontokon azonban a haderő jelentékenyen fel van emelve, hiszen mint látjuk: Augustushoz kapcsolja a legio *XVII. adiutrix*-et, Nervához a legio *XXV. adiutrix*-et, Trajanushoz a legio *V. adiutrix*-et, Elagabalushoz a legio *XII. adiutrix*-et, Anthemiushoz (467—472.) a legio *VI. adiutrix*-et. Azt gondolta a csontvéső, hogy az adiutrix

melléknév minden legiónak kijárt és állandó mellékneve volt. Miután így V., VI., XII., XVII. és XXV. segédlegióról is marad tudósításunk, amiről a történetirók vajmi keveset tudnak, csak azt kell emlékezetbe hoznunk, hogy a XVII. legio egyike volt azon három legiónak, melyek a teutoburgi véres csatában Varrus vezérlete alatt teljesen megsemmisültek. Ezeket a legiókat soha többé nem rekonstruálták és számaikat sem adományozták a császárok.

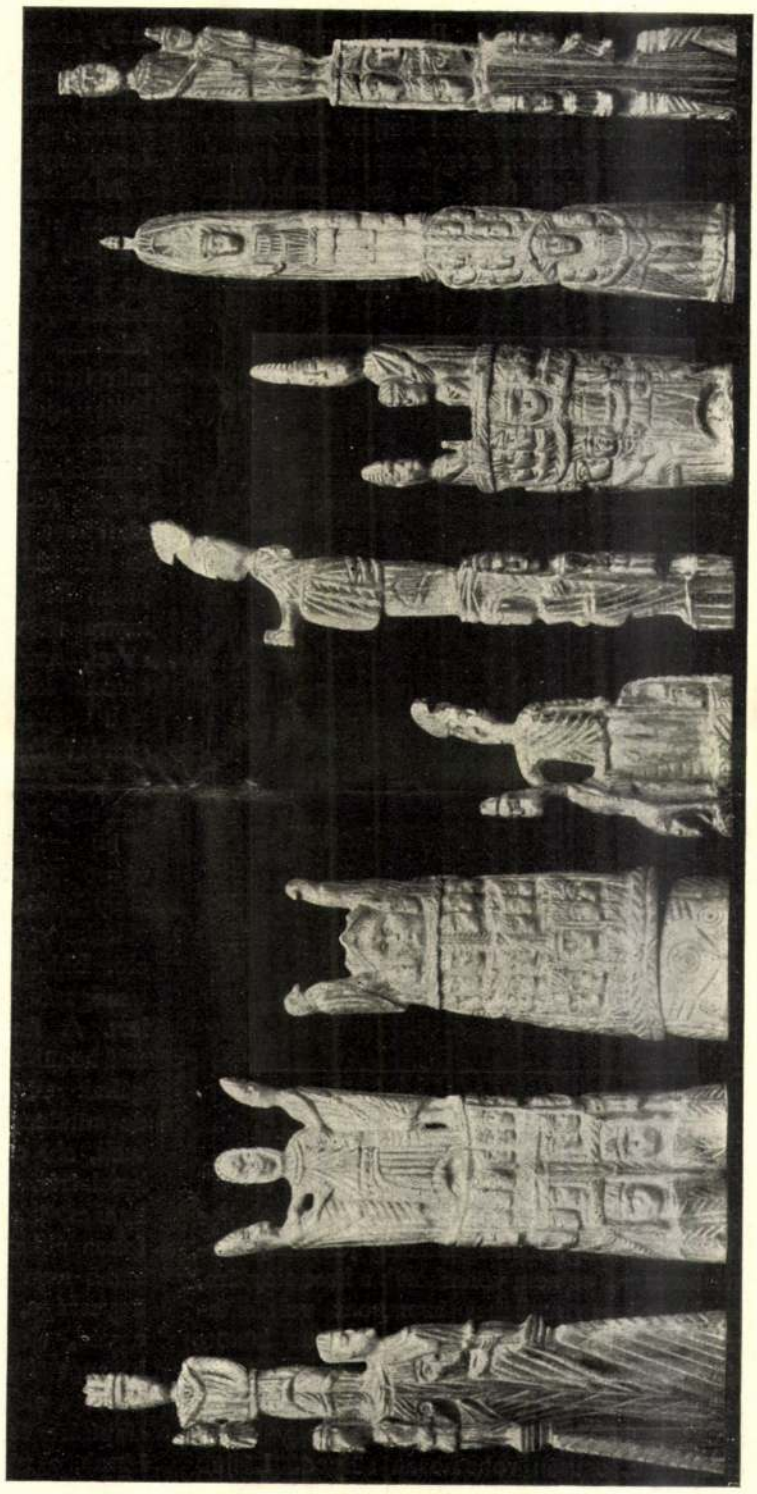
A legiók közül a II., III., V., VI., VII., VIII., XI., XII., XIII., XIV., XV., XVII., XVIII., XX. és XXV. szerepelnek a csontfeliratokon.

Ezek közül a legtöbb meg sem fordult Pannoniában, a XI., XIII. és XIV. legiók kivételével, melyeknek Brigetioban is vannak nyomai. A XVII. elpusztult még a császárság elején, a XVI. állandóan Syriában tartózkodik, a XV. (Apollinaris) szintén, a XII. az Euphrates mellett állomásozik majd a császárság végéig. Még a II. adiutrix szerepeltetése volna egyedül valószerű.

Mint a feliratokból látjuk, a hamisítás lélektana egészen világos, ezek a betük és számok csak a csontok értékének fokozására voltak szükségesek.

Utolsó megjegyzésünk, amit a csontfaragványok hamisított voltára le kell szögeznünk, az, hogy ezeket a faragványokat sehol sem találták eddig egy római településen sem, már pedig a kultusz mindenütt egyformán volt elterjedve a birodalomban, mindenütt álltak templomok Mithras és Nemesis tiszteletére.

Előadásunk azonban nem merítené ki a vitás csontfaragványok jellemzésének anyagát, ha meg nem említenők azt, hogy a faragás (feliratos) stádiumában oly változatossággal találkozunk, amely minden képzeletet felülmul. A primitiv első fejek után állati alakok jelennek meg a csontokon: a farkas (igen kedvelt motivum), róka, kutya, medve, bika, ökör, oroszlán, teve (11. ábra.); a madarak közül a sas, páva, sólyom, galamb; ugyancsak

10. ábra. Csont-dísztárgyak.

az emberi alakokkal kombinálva; például: ülő alak térdére első két lábát farkas helyezi el, (13. ábra), Romulust és Remust szoptató anyafarkas (az Urbs Roma-éremről, 14. ábra), gladiátorok, majd lovasok. A későbbi csontokon egész embercsoportokat látunk: a dísztárgyakon többek közt karjait kiterjesztő, papi alakok jelennek meg fantasztikus állatok kiséretében, fejeik felett sas és galamb (talán az augurok vagy haruspexek), de vannak érmek hátlapjáról ismeretes jelenetek, továbbá Traján oszlopáról harczi és más jelenetek is

11. ábra. Csontfaragvány pénzverde-jegyekkel; baloldalt 0·515, jobboldalán T CON felirattal. (45 fej, 4 álló, 2 ülő-alak.)

kifaragva. A faragványokat invencció, sokszor stiláris készség, formagazdaság jellemzi, természetesen, ez nem vonatkozik a kronologiára, amely teljesen mellékes szempont volt a faragó előtt, aki a Nero és Anthemius között elmult évszázadokról megfeledkezve, teljesen azonos alakokat, jeleneteket, motivumokat vés a csontokra, holott a késplasztika egy ideig emelkedik, azután rohamosan süllyed. Látjuk ezt a császárság érmeiről.

A feliratokról elmondottak után, azt hiszszük, nem marad kétség az iránt, hogy itt nagystilű hamisítással van dolgunk. A faragás terén mindenesetre nagy gyakorlattal rendelkező ember munkái e csontok, akit főleg a változatosság és a formagazdagság jellemez, mely sokszor a stilus rovására túlteng. Azt mondhatjuk, hogy a fejsorozatokat leszámítva, melyek teljesen egy minta után készültek, a diszesebb és a későbbi (feliratos) faragványok közt alig találunk egyformát.

Már mostan felmerül az a kérdés: mit kerestek a feliratokon a császárok és a legiók? Tudjuk, hogy a votivfelirat tartalmát mindig az a két főszempont teszi, akinek és aki készíttette, emelte vagy adta. Ez a római votivfeliratos emlékről sohasem hiányzik. Most már itten császárok neveinek stereotip ismétlését látjuk, mellette szerepel egy-egy legio neve: ezt a két tárgyat nem tudjuk okozati kapcsolatba hozni. Mit keresnek a korai császárok feliratai Brigetioban, amely Trajanus alatt lesz táborhelylyé és még később várossá és mit keresnek azok a császárok, akik idejében Brigetio régen elveszett a római uralomra nézve? De mit keresnek olyan legiók nevei, amelyekről az sem tehető fel, hogy katonái közül Brigetioba sodort volna egyet is a végzete távol keletről, délről és nyugatról? Erre a hamisítók se tudnának feleletet adni, még kevésbbé arra, hogy miként kerülnek a pénzverők feliratai a csontokra?

Nyomról-nyomra haladva, levonhatjuk a végső következtetéseket. Ezeket a csontokat, melyek kezdetleges formái közt bizonyára valódiakat is találunk, iparszerüleg állították elő. Ehhez, természetesen, anyagi és szellemi támogatás — bár nem sok — de mégis kellett. A faragónak első mintái az igazi leletek közül kerültek ki. Később az érmek szolgáltak mintákul a diszítések motivumainál, de mindenesetre volt egy vagy több intellektuell, aki ezeket a mintákat adta, a feliratokat leírta. A faragónak vagy faragóknak intelligenciája, pláne műveltsége csak minimális fokon állhatott, mert akkor a feliratban legalább nem követ el durvább hibákat, de kézügyessége, leleménye elsőrangú. Az az egyén, aki a hamisítás gondolatából anyagi hasznot huzott, a római történelmet nem ismerte eléggé, nem volt tisztában Brigetio alapítása és története körülményeivel, de mint láttuk, a római epigrafia elemeivel sem.

Ami a csontfaragványok stílusát illeti, azt látjuk, hogy ezeken keleti, ázsiai szir vagy ind motivumok (a kőrégiségeken inkább az egyiptomi művészet hatása látszik) mutathatók

ki: ezt onnan magyarázzák, hogy Brigetioban voltak keleti származású (sziriai) katonák, akiknek izlése nyilatkozik meg a csontfaragványok stílusában. Irodalmi nyomai is vannak e felfogásnak. Azonban az alakok közt látunk elvétve tökéletes szláv-szarmata típusokat is.

12. ábra. Csontfaragvány: medve-, farkas- és róka-alakokkal diszítve (74 fej, 2 álló, 1 ülő-alak.)

A kezdetleges faragványokon a diszítés a legegyszerűbb vonalak alkalmazásával történik és a kis kelta ◎ köröket is sűrűen látjuk az egyszerűbb darabokon. Ezt a Szőnyön napfényre került más csonttárgyakról vette a csontok készítője, de ez, mint tudjuk, bronzokon is (pl. T fibulák) gyakran fordulnak elő.

A későbbi faragványokon a figurális diszítés a túlnyomó; egész emberi alakok, állatok, jelenetek sokszor egész plasztikus képet nyujtanak, ami a faragó nagy gyakorlata mellett tanuskodik. Mi ugyanis több ezerre becsüljük a szőnyi eredetű hamisított csontrégiségek számát, melyekből közel 3000 darab csont hollétét ismerjük. Valószinűnek látszik-e, hogy ezek mind a Mithras vagy Nemesis szentélyek kis czelláiban voltak felfüggesztve?

A legnagyobb gyüjteménye volt dr. Cseley János kir. tanácsosnak, Komárom szab. kir. város volt tiszti főorvosának, mely 1111 darabot számlál. A gyüjtemény ma is együtt van és 805 db votivtárgyból, 85 kanál, 73 tű és 48 gyűrűből áll. (Ára 30.000 korona.)

Ezen kívül Milch Hermann komáromi gyárosnak és Steiner Miklós komáromi gyógyszerésznek van nagyobb gyüjteménye a csontokból. Típusok szerint való bemutatását e tárgyaknak csak külön és pedig hosszabb lélekzetű monografia keretében lehetne kimeríteni.

A Milch-gyüjtemény csonttárgyai közül a rendezett rész 563 darabból áll és pedig az egyszerű (egy-két fej-tipusból 25 db, sorozatos fejekkel 16 db, keskeny szalagalaku, az alakoknak vízszintes síkban való elrendezésével 42 db, függőleges elrendezéssel 44 db) csontok 32 db, szélesalakú, (ezek mind lyukakkal vannak ellátva és felfüggesztésre voltak szánva), hengeralakú csontfaragványok 143 db, figurális

13. ábra. Medvével diszített csonttárgy. (84 fejjel és a középen egy ülő-alakkal.)

(szobrocskák stb) 35 db, kanalak 97 db, gyűrűk 38 db, diszített végű tűk 16 db, koczka és téglaalaku csonttalizmánok 9, db töredékes tárgyak 46 darab.

E tárgyak közt sok olyant láttunk, aminek eredetiségéhez nem fér kétség. A gyüjtő tetemes összeget áldozott e tárgyakért. A nem rendezett része gyüjteményének mintegy 240 dbra tehető, ez el van raktározva.

A Steiner-féle gyüjtemény körülbelül 700

14. ábra. Csontfaragvány Romulust és Remust szoptató anyafarkassal. (30 fejjel.)

darabot számlál. Összetétele a Milch-féle gyüjteményével azonos.

Itt kell még megjegyeznünk azt, hogy a csontrégiségekkel együtt egy időben faragott kőszobrok is kerültek forgalomba. A szobrok anyaga erősen szemcsés czement (tehát nem kő), amely a gyúrás idejében, friss alakjában könnyen formálható. Ebből is tetemes kollekczió van a Nemzeti Múzeumban, mely mind hamisítvány. Sokkal nagyobb ennél a Milch-féle gyüjtemény, közte több feliratos darabbal.

A csontok és e szobrok között való közeli lelki rokonság az első pillanatra szembeszökő. Ezeket azonban egy másik alkalommal tesszük tanulmány tárgyává.

A Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelősége hatáskörébe tartozó közgyüjtemények működése és fejlődése az 1914. évben.

Az 1914. év során az állami felügyelet alatt álló tudományos közgyüjtemények működéséről, az azok életében előfordult nevezetesebb eseményekről, állapotukban bekövetkezett változásokról, fejlődésüknek általánosabb érdekü mozzanatairól s pénzügyi és személyzeti viszonyaikról az intézetek vezetőinek évi jelentései, a Főfelügyelőség tagjainak hivatalos látogatásairól szóló jelentések és egyéb ügyiratok alapján az alábbiakban adjuk szokásos évi beszámolónkat.

A beszámolóban e helyütt tisztán muzeális vonatkozású mozzanatokra terjeszkedünk ki s nem foglalkozunk azokkal az eseményekkel, a melyeknek némely intézeteink a világháborúból kifolyólag részesei voltak. Ezeket «Intézményeink és a háború» czím alatt külön czikkben foglaltuk össze, hogy mint lehetőleg szerves egész, hű és maradandó képet adjon arról a nagy kárról, amelyet a háború sok intézetünknek s ezzel a magyar közművelődésnek okozott.

Sajnos, Főfelügyelőségünk nincs abban a helyzetben, hogy valamennyi intézetének 1914. évi állapotáról és fejlődéséről most részletesen beszámolhatna, mert az eredetileg f. é. február hó végére bekért jelentések beküldését, a meghosszabított határidő s az ismételt sürgetések daczára is, 15, a betürendben alább közölt jelentések során névszerint is feltüntetett intézetünk f. é. május hó 15-éig, amikor a jelentésekről szóló közleményt lezártuk, elmulasztotta.

Többi intézetünkről szóló jelentésünket a következőkben adjuk.

1. ALSÓKUBIN. Az *Árvavármegyei Csaplovits-Könyvtár*-ban a szépen indult fejlődés után a mult évben a háborús állapot miatt a kulturális munka egyelőre megakadt. Az év első felében a népkönyvtári anyag s az ahhoz csatolt egyéb könyvanyag kikölcsönzése a legszebb eredményeket mutatta, mert daczára a kezdet nehézségeinek 2164 olvasó 2425 könyvet vett igénybe teljes díjtalan olvasásra. Természetesen, csupán házi használatról lehet szó, miután a könyvtár bútorzat és belső berendezés teljes hiányában olvasó-termet eddig nem nyithatott, irodai helyiségét megfelelően be nem rendezhette, sőt az előadói, illetve a felolvasó-teremnek szánt nagyterem is teljesen bútorzatlan, holott a könyvkikölcsönzés mellett gyakori előadások és felolvasások tartásával tervezik a közönség kulturális művelődését előmozdítani. Lelkiismeretes és lelkes munkával e nemzetiségi vidéken nemzeti szempontból így szép eredményeket lehetne elérni.

Az év második felében a könyvtár munkája teljesen szünetelt.

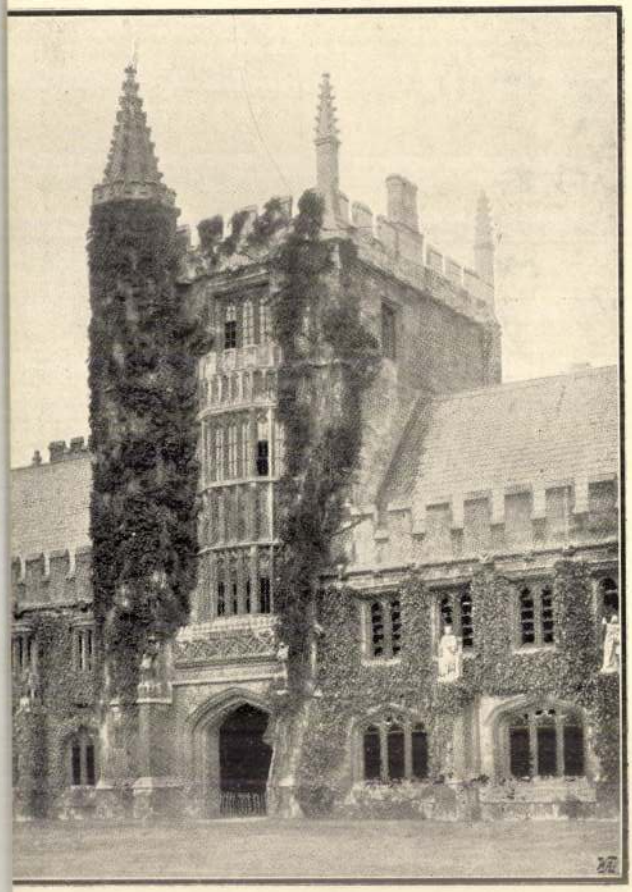
A Főfelügyelőség részéről 1914. jún. 24-én *Fejérpataky L.* és *Mihalik J.* orsz. felügyelők tekintették meg a könyvtárt. Tapasztalták, hogy az épület homlokzatán a lefolyó esővíz által okozott víz- és szennyfoltok, valamint a lépcsőház mennyezetén átszivárgó nedvesség mindig nagyobb mértékben mutatkozik, miért is sürgős szükség volna a csatornák hiányait műszaki szakértő által megállapíttatni, a szükséges munkálatokat végrehajtani és a homlokzatot ujrafesteni, mert az épület mai képe igen siralmas. Meggyőződtek, hogy a könyvtár

Szőnyi Andor és
Wimmer Ferenc
pozsonyi építészek

a lerombolt koronázási emlékszobor gránittalapzatából felépített szintén 1914-18-as háborúban elhunyt pozsonyi hősökre a Murmann-magaslaton felállított emléke 1925-ben.

Mixinger László: Pozsony.
Bp. 1938. 14. l.

A vértanúk emléke Oxfordban.

A „Magdalen College“ kaputornya Oxfordban.

Szőnyi A

építész Pozsonyban

Redakcie 1931-től

a Forum c. művészeti,

építészeti és építőipari

folyóiratot.

„Századok" Budapest, I. ker., Bécsikapu-tér 4. sz.

A Műemlékek Országos Bizottsága nagytekintetű elnökségének

IX., Rákos-utca 10. **Budapest**

Szőnyi épitész

Pozsonban, alapi-
totta a Forum c.
művészeti lapot

Csákó S. l.

A Csehszlovákiai Magyar Tudományos, Irodalmi és Művészeti Társaság
első rendes közgyűlését november 6-án tartotta Pozsonyban. Ez alkalommal először tartottak ülést az egyes osztályok is. Az osztályülések keretében állapították meg a Társaság évi programját és költségvetését, melyekről a délutáni plénum előtt számoltak be az osztálytitkárok. A plenáris ülésen többek között vita tárgyává tették a Társaság építendő székházának ügyét is, amelynek tervét a művészeti osztály alapító tagja: Szőnyi Endre készítette el. A közgyűlés úgy határozott, hogy a házépítés dolgában véglegesen a tavaszi közgyűlés hozza meg a döntést. Az osztálytitkárok által felolvasott programtervezetekből nagyvonalú és a szlovenszkói magyar kisebbség szellemi életére nézve döntő fontosságú kultúrmunka vonalai bontakoztak elő. Ezeknek a realizálásáról lapunk fokozatosan hoz majd beszámolót, annál is inkább, mivelhogy a művészeti osztály egyhangúlag a FORUM-ot hivatalos közlönyévé nyilvánította és erre lapunk szerkesztőjét felkérte. Amikor ezt olvasóinknak tudtul adjuk, azt a reményt fejezzük ki vele, hogy e hasábokon szervesen és tervszerűen bontakozódjék ki Szlovenszkó magyarságának művészete és művészeti aspirációja.

Arany János-est Pozsonyban.
A Magyar Tudományos, Irodalmi és Művészeti Társaság november 16-án a pozsonyi Primáspalota tükörtermében Arany János-estet rendezett. A Társaság ezzel a megnyilatkozással rámutatott a magyarság egyik legfontosabb szellemi erejének megtartására és művelésére: a magyar nyelvre. Antal Sándor mondotta a bevezető beszédet és Szalatnai Rezső fejtette ki előadásában Arany János költői értékét és sajátos magyar szellemi programját. Dejean Melánia Kodály-dalokat énekelt. Öt recitáció idézte a közönség elé Arany poézisét. A Primáspalota termét zsúfolásig megtöltötte a közönség.

jelenlegi városrendezőink nem tekinthetők tárgyilagosan... nak, hiszen a mai helyzet kialakulását nagy mértékben befolyásolták. — A korszerű városépítés jogi és politikai előfeltételeit kell megteremteni a kisajátítási törvény közérdekű kiterjesztésével és a telekérték emelkedésének megadóztatásával.

Budapest városfejlesztési programmja. Hamer Ferenc a fő-

16684-38. Posner, Budapest.

Szőnyi Endre müépitész. Született Jászberényben, 1885-ben. Középiskoláit Budapesten és Pozsonyban végezte, majd Svájcban és Párisban folytatott épitészi tanulmányokat. Utóbbi helyen hosszabb ideig müködött. A háboru kitörése itt már mint önálló müépitészt érte. 1914-ben hazajött és katonai szolgálatra vonult be. Mint népfölkelő mérnök az olasz és román frontokon teljesitett szolgálatot. Az impériumváltozás után Pozsonyban épitészeti irodát nyitott, majd társult Wimmer Ferenc müépitésszel, aki közben a prágai német müegyetem tanára lett. A társas viszonyt ennek ellenére továbbra fenntartották. Számos magánépitkezés között vállalatuk végezte a Pöstyén-fürdő és szálloda épitkezéseit is. Pozsonyban a Central-Passage és az Atlon chino épitkezéseit; Pöstyénben az Irma- és a Pro Patria-fürdő átalakitási munkálatait ugyancsak cége látta el. 1930 óta szerkesztője és kiadótulajdonosa a „Forum" cimü magyar-német nyelvü müvészeti, épitészeti és társadalomtudományi folyóiratnak, amely szlovákiai viszonylatban kétségtelenül hézagpótló. A Színészegyesület alapitó tagja.

Rát Sk.

1012. l.

Szőnyi Ferenc

festői iparművész

Szent Margit nővér-
tanár rajz.

H. T. Budapesti Tőke-
forintos Gázművei képző-
művészeti Kiállítása.

Tér és Forma

1947. 141. l. 142. l.

már laboratóriumában láttam, elmaradtak s
kerülhessenek.

ndezett, de különös újdonsággal nem jelent
kiállítója, Fischer Mór Tatából, régibb por-
tyja az első párisi tárlaton hírnevet szerzett
csak Stellmacher (Teplitz) mutatta be eléggé
n szobrait és Goldschneider F. (Bécs) igen

*

korlati irányban fejlődött és kőedényei meg
Boch frères (à Keramis-La-Louvière) világ-
ását műveli és nyomtatott asztal- és mosdó-
ndkívüli olcsóságukkal versenyképesek, mi
y mint a többi belga kerámikus, angol nyers-
állítva, elég olcsó. A czég e mellett azonban
nikát. A tárlaton leginkább csak utánzatokat
olvadó zománczczal díszített tárgyak, melyek
n sikerültek és a Zsolnay-féle művekkel nem
zománczos faïence tárgyak, melyek a delfti

HÁRS ERNŐ:

Kísértetszonáta

Elnyűtt dalok búvárharangja alatt,
árnyék az árnyban,
szürke szürkére festve,
mint kit egy roppant marok kifacsart,
merültem be a nyirkos
kora novemberestbe.

Süketté tett az évek légnyomása,
csak mentem rég kihúnyt
üszkök körül bolyongva,
szemem halottak napi mécsesével,
alig az abszolút fagypont felett.

Házak kísértete szegődött társamul,
mondatok halai úsztak mellettem el,
ismerősen volt minden ismeretlen,
olvashatóvá vált a messze távol,
és összefolyt sötéten a közel.

Ajkamig ért a sósízű közöny,
az utcakőre higanyfény fagyott,
egymásnak adták át tükörmagányuk
a némává csukódott ablakok.

Ó, régi fészek pehelymelege,
hát, aki él, mind így kell járnia!
Tollfosztó őszök prédája az emlék,
s úgy szenved, mint keresztrevert fiát
ölében tartó mészkő Mária.

ALFÖLDY JENŐ:

Pápaszeme
meztelen p

Keszeli Ferenc: Zátony a bárkán (Madách, 96 old.)

Most, amikor Prága olyan drága városunk, mint amilyennek hatvannyolc óta szerettük volna, s a jó budapesti már Pozsonyból sem oson tova sietősen, hogy mielőbb másutt legyen —

most, amikor a Bős—Nagymaros meccs azért még döntetlenre nem áll, barátságos mérkőzésre is épp csak kezdeget állni —

most, amikor már költenek a csallóközi fecskék Somorján, Dunaszerdahelyen és Tárnokon —

illene, kellene jobban figyelni az északi határon túli magyar irodalomra.

A keleti végeken túli magyar költészet, az erdélyi, ha kisebb palettakaréjon is, egyenlő rangú a sokszínűségben az itthonival; a vajdasági líra s a nyugati szórvány-magyarság poézisa sokszor bizonyult példaadónak itthon a korszerűségben. Északon és északkeleten is meg kellene végre találni azt az egyszeri mivoltot, azt a regionális és nem provenciális jelleget, ami az egyetemleges magyar irodalmat gyarapítja.

Van ilyen jelleg — csak még

SZŐNYI GYÖRGY

ÉS 1990. április 20. XXXIV. évf. 16.sz.12.

Söpretlen padló

A naiv tárlatlátogató azt hihetné, hogy *Szőnyei György* személyében vérbeli konstruktivista festőre talált a *Dorottya Utcai Kiállítóterem* falai között. Miért is ne — véli ez a naiv —, hiszen az avantgárd geometrizmus valamennyi *szükséges és elegendő feltételét* sikerül megelelnie a képeken. A *Luna (1987)* polyptikhon négy táblájának motívumai egyenesek, görbék, körívek, körrel határolt foltok (pöttyök). Minden a síkba terítve. A különböző színfekvések: fekete alapon világos (fehér, ezüst), világos alapon fekete, és végül fekete alapon — fekete. Telitalálat. Ezt úgy érte el a festő, hogy matt és fényes feketéket sorolt egymás mellé. A zsúfolt és még dinamikusabb *Pernye (1987)* táblája ugyancsak színszegény, fekete, szürke, ezüst mindössze. A festmény együtthatóit nézhetném gépelemeknek, pernye helyett inkább fémhulladékot, spént látok, voltaképpen gépesztétika ez, de másféle, mint a futuristáké volt. Ez a gyárudvar, ócskavastelep olyasmi, mint a régi római, olyannyira játékos, *söpretlen padló*-mozaik (rajta lerágott csont, halgerinc, almacsutka stb.), minden *látszólagosan* dekomponált, a képnégyszög pedig akár az impresszionistáknál, *látszólag* esetleges kivágásban, föl-le, jobbra-balra, akár folytatni lehetne a képet. Ő nem az a Szőnyei, aki a fekete-fehérre esküdött — csak erre a kiállításra válogatta belőlük a túlnyomó részt — a korábbi, katonazenekari harsogású színes festményeit képviselte itt az *Ajándék (1987)*, mely azonban édestestvére ellentétpárjainak, a feketéknek.

Képzőművészet

Szőnyei kis formátumú lapjai a legújabbak, például a *Történetek (1989)* arany, ezüst és lila fényes-papír kollázzsal, fekete és világító sárga festéssel; nyugodtabbak, statikusabbak, mint a korábbi festményei, architektonikusabbak. Nyilván a következő festményciklusok makettjei előzetesként.

A posztmodern számottevő alapanyaga maga a művészettörténet, de áhítat nélkül. Szőnyei látta, fogytán az idézniváló, így hát a tegnapelőtt helyett a tegnapot, a közelmúltat választotta. Az is történelem már. A quattrocento, a szecesszió helyett éppenséggel a konstruktivizmust, a geometriát, s másféle, alig elfeledett emlékeket parafrazeált. Ez a festő végtelenül precízen, tisztán dolgozik, de mintha rejtegetné ezt a tulajdonságát. Szándékosan rejtegeti; a színfoltok speciális szomszédoltatásával. A világért sem karikírozni őseit, tartózkodása mellett szereti is őket, hódol is nekik. *Odi et amo.* Azért vonultatja föl mestermunkával, tobzódón, parádésan a mértan elemeit, rekvizítumait, de csak *szükséges és nem elegendő* feltételként, hogy az én képzeletbeli naiv tárlati vendégemet szellemi tornára serkentse.

Frank János

...év munkában

— mondja nevetve —, mert a fiamból *mérnököt* nevelek.

Zalán Béla országosan elismert *szivattyúszakértő*. Asztalán tornyosulnak a *Mélyépterv, VITUKI, OVF* stb. meghívói. Szakcikkek kéziratai és mindennapi problémák, a termelési osztály feladatai.

Önként adódik a kérdés:

— Mikor magánember, apa, férj, Zalán elvtárs?

Nevetve felel.

— Az a fogalom, hogy kötetlen munkaidő, mindenki számára bűvös fogalom, azt hiszik... pedig ha tudnák.... szóval kötetlen munkaidőben dolgozom reggeltől estig. A telepek *ellenőrzése, irányítása* sok időt igényel. A *szakértői munka*, a sok *értekezlet* szintén időt igénylő feladatok. És ha a fiam egyetemista lesz, neki is kell majd segítenem, ennek mind bele kell férnie a huszonnégy órába. Azért vagyok mérnök, hogy tudjak szorozni, osztani, beosztani. *Mindig jut idő mindenre.*

Ő nem mondta, mink tudtuk meg: a *munkásakadémiák rendszeres előadója, a szakszervezet termelési bizottságának tagja, a mérnöktovábbképző* előadója.

A sokféle és szerteágazó munkát mind összefogni — az újságírónak szinte lehetetlennek tűnik — nem könnyű feladat.

A kételkedőnek nincs igaza, mert a *tények bizonyítanak.*

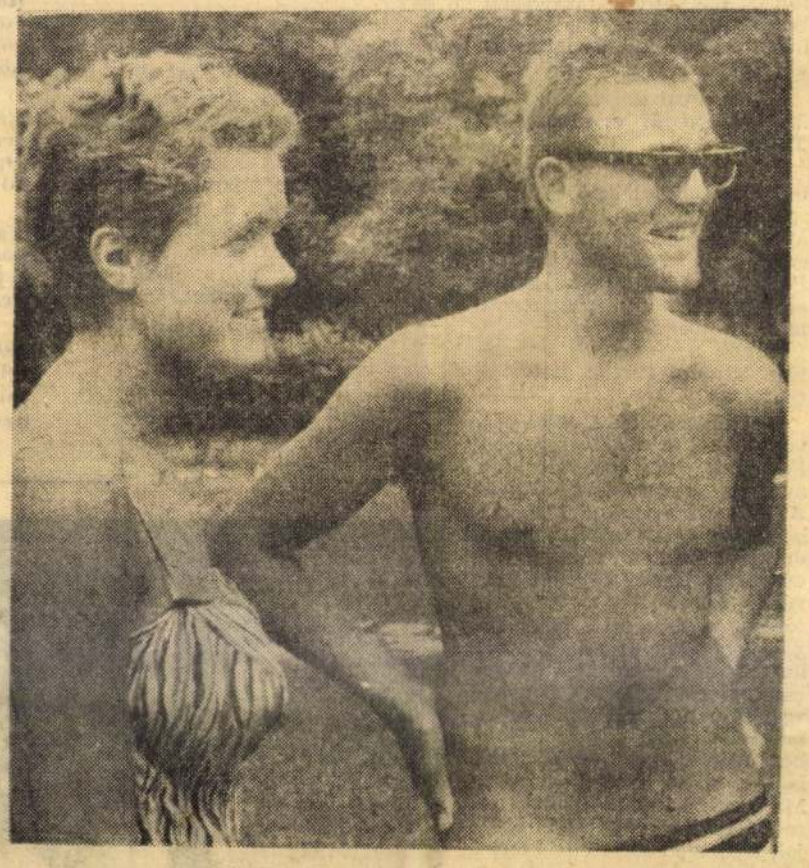
K. I.

— Balatonszabadiban és Zánárdiban üdülnek, szakszervezeti beutalással, a Fővárosi Temetkezési Intézet gyermekei. Az első csoport, három lány és öt fiú, június 18-án utazott el, hogy két boldog hetet töltsön a magyar tenger partján. A második félévben még 14 gyermek nyaraltatását biztosítja a HVDSZ Balatonmenti üdülőiben.

„Gazdag a programunk — kitűnően érezzük magunkat"

Jókedvű potsdami fiatalokkal Csillaghegyen

A csillaghegyi Árpád strand zöld gyepén ülünk. Balról, Carola Bünsch, jobbról Wolf Hubertus. Mindketten potsdami fiatalok. A lány karcsú és szőke. A fiú magas és barna. Czakó Elemér orvostanhallgató tolmácsolja szavaikat.

Carola Bünsch és Wolf Hubertus

A lány: Tíz napot töltünk Magyarországon. Az Ifjúsági Express Iroda szervezésében, harmincan jöttünk az NDK-ból, gazdag programmal tarsolyunkban. Itt van a szálláshelyünk. Külön-külön lakunk, kis komfortos szobákban, ideális helyen, festői környezetben. A strandon három teljes napot töltünk.

A fiú: Jártunk már a Balatonon, a Nemzeti Galériában és még sok helyütt. Igen jól érezzük magunkat. Kitűnő a strand vize, az ellátás. Jó, hogy minden a kéznél van. Éjjel-nappal a rendelkezésünkre állnak. Előzékeny, udvarias a személyzet. Fürdés után napozunk, szórakozunk.

A lány: Megkapó a tisztaság. A fürdőzők is figyelmesek. Ha többet kapnánk, már sok is lenne.

A fiú: A fürdő minden kényelmet biztosít. Szépek a medencék, kellemes bennük úszni. Kihasználjuk az időt, a lehetőségeket.

A lány: A vérellátó központban dolgozom, mint orvosasszisztens.

A fiú: Én pedig a Pénzügyminisztériumban.

A lány: Odahaza a fürdőről alig tudtunk valamit. Arról viszont már hallottunk, hogy Budapest fürdőváros.

A fiú: Nem jöttünk felkészületlenül. Az indulás előtti napokban szorgalmasan tanulmányoztuk a magyar történelmet, milyen nevezetességeket tekintsünk meg. Ez igen hasznosnak bizonyult.

A lány: Néhány magyar fiatallal is megismerkedtünk. Címeket cseréltünk. Majd levelezünk egymással.

A fiú: Jövőre is ellátogatunk Budapestre. Százszázalékos, hogy jövünk.

A lány (meggyőződéssel, és nem azért, hogy mégiscsak övé legyen az utolsó szó): Érdemes!

Mester Ferenc

Szőnyi Ferenc
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KÖZMŰ- ÉS SZOLGÁLTATÁS

1964 JUN 26.

1021

Művész, vagy hivatalnok?

A Bajcsy-Zs. út 3-as számú épületének első emeletén modernül berendezett, klubszerű helyiségek fogadják a látogatót. Korszerűen kiképzett belső díszítés, újvonalú ülőbútorok; sok foto és festmény a falakon.

A Fővárosi Gázművek I. sz. Mintakonyhája és Bemutató Terme.

A cím után ítélve fortyogó üstöket, öblös lábosokban párolgó, nagy darab húsokat vár az érdeklődő, helyette a modern klubhelyiségeket találja. Persze van itt konyha is, de az csak a hét meghatározott napjain működik.

Ennek a részlegnek a vezetője *Szőnyi Ferenc festőművész.*

A háború alatt, 1944-ben végezte el a *Képzőművészeti Főiskolát.* Az egyik legjobb magyar akvarellista, *Diósy Antal* volt a tanára. 1945-ben került a *Gázművekhez*, azóta dolgozik itt, a *propagandacsoportot vezeti*, és mint művész, küszködik a téma, a forma, a kifejezési lehetőségek megtalálásával, annak helyes alkalmazásával. 1950-ben baleset következtében elvesztette a bal karját, ezért pasztellal kezd dolgozni. Közben rájött, hogy — félkarral is — teljes értékű művész. Ma már ismét kibővítette művészetének skáláját, olajjal, krétával, akvarellel, ceruzával egyaránt szolgálja a művészetet.

— Nagyon nehéz a két világot, a művészetet és a hivatalt összeegyeztetni — mondja *Szőnyi Ferenc.* — A művészet más szemléletet ad az embernek, töprengőbbé, kutatóbbá válik, s ez a hivatalnoknak, akinek gyorsan kell intézkednie, nem válik a hasznára. Az évek folyamán sikerült a kettőt — sajnos, a művészet rovására — összhangba hoznom. A természeti táj szépsége, az elmúlást idéző ősz csendes pasztellszínei érdekelnek. Képeim nagy részét elajándékozom, néha eladok belőlük, de nem is ez a fontos, hanem az *alkotói vágy kiélése.*

— Mi a véleménye az „izmusok"-ról?

— *A művész nem szakadhat el a társadalomtól* és a *valóságtól* — mondja. — Innen kell merítenie mondanivalójának az *igazságát* és a természetből megtanulni a *forma arányosságát.* A nyugati művészek „elhajlása" érthető a számomra, mert *ferde társadalomból többnyire csak ferde művészet* fakadhat.

— A szemléltető plakát vagy felírás is lehet *ízléses, ötletes*, vagyis *művészi.* Itt találkozik bennem *a művész a gyakorlati emberrel* — fejezte be a beszélgetést *Szőnyi Ferenc.*

K. I.

BUBORI SÁNDOR:

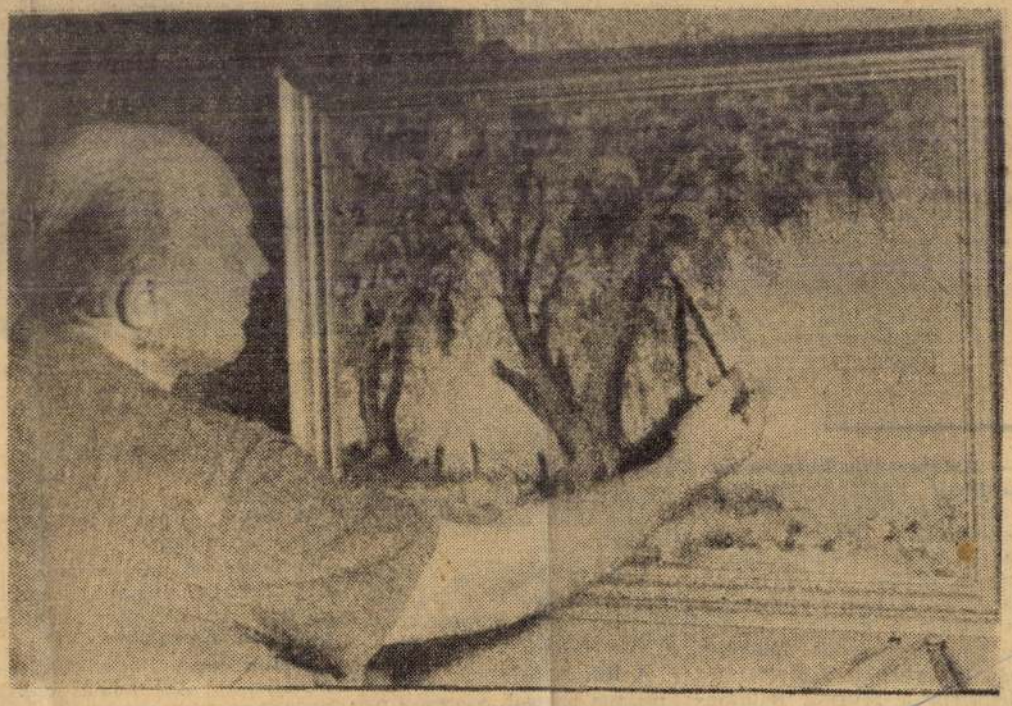
DÉLUTÁN

Hol mély zümmögéssel, hol meg mint szúnyograj,
csillogó edényben forró víz muzsikál,
zöld láng lejti táncát, hő vibrál fölötte,
könnyű kis felhőkben tea illata száll.

Félig nyitott ajtón nevetés szűrődik,
fénypontok cikáznak langyos félhomályban,
cigaretta izzik, képernyő fényénél
ülve találkozunk az egész világgal.

Vascsőből hajlított, sima, kecses ívek,
pasztellszínű kárpit, újvonalú váza,
a falnál könyvespolc, példás rendben rajta
versesköteI, regény, Lenin tanítása . . .

Pihenésre szólít ez a csendes óra,
feledni a dolgos délelőttök gondját,
mikor szorgalmunkkal magunk alkottuk meg
nyugodt délutánunk békés összkomfortját.

Az ecset elővarázsolja a balatoni tájat

A legfiatalabb NAGYBÁNYAI FESTŐNŐ

Az önarckép a kiállításon ▼

Molnár Róza ▶

Rédner Márta felvétele

Dacosszájú, nagyszemű fiatal lányarc néz ránk a képről: merészen, szigorúan festve. Önmagával szemben szinte kíméletlenül. Ha Molnár Róza akkor olyannak festette volna önmagát, amilyen a valóságban volt, illetve amilyennek a laikus látta, ma nem lenne kiállítva: giccsnek minősülne. Rozika fiatalon ugyanis egyszerű szemeknek pontosan olyan volt, mintha Walt Disney erdélyi népmesét keltette volna életre, főszerepben szép, jóságos, de kicsit koboldszerű tündérrel, olyannal, aki fűvel, virággal, fákkal, vízzel komázik, de az emberekkel kicsit bizalmatlan.

Rozika már akkor nagyon értett a fák, virágok és egyáltalán a táj nyelvén. Fiatal festőnő volt, kiállítást rendezett a Fészekben és az volt a híre: nemrég jött haza Párizsból, ahol tanult. De tulajdonképpen nagybányai, és ott nagyon-nagyon tehetségesnek indult.

»Nagybányai« — ez a szó időnként értelmet változtat, mint annyi más szó, a mi szép nyelvünkben. Volt idő (már többször), amikor szinte sértően hangzott... Volt, amikor csak egyszerűen öregített. Rettenetes dolgok ezek; művészek élete tud ilyen fogalmakon széttörni, tönkremenni vagy megdicsőülni...

— *Hogyan került Nagybányára?* — kérdezzük most tőle.

— Amikor végre sikerült egy gyors házassággal, majd válással meggyőzni a családomat arról: velem végképp nem lehet bírni, én mindenáron festeni akarok — mondja a festőnő, azzal az utánozhatatlan mosollyal, mely nem keseredett meg, csak bölcs és elnéző lett: — tüdőgyulladást kaptam. Nagyon szerettem téli tájat festeni... És akkor még nem volt penicillin. A szüleim, kézdivásárhelyi tanáremberek, azt gondolták: valahogy majd csak abbahagyom ezt az »elmebajt«. Gyógyulni elvittek Nagybányára, ahol akkor Thorma mesternek volt igen komoly iskolája. Azért oda, mert közel volt és remélték, hogy ott, a jó levegőn, ha festek is, de legalább meg is hízom. Nem híztam meg. De azt hiszem, bizonyos fokig megtanultam festeni. És főleg megismerkedtem az ottani csodálatos tájjal, az emberekkel és mindazzal az akkor forradalmi frisseséggel, amit Nagybánya még mindig jelentett... holott én tulajdonképpen csak a legvégére értem oda.

— *Kire emlékszik?*

— Elsősorban Thorma mesterre. Remek pedagógus volt: áhítatot ébresztett az emberben a rajzolás, a természet és egyáltalán a szaktudás iránt. Gyakran azt gondolom, ilyenek lehettek a régi céhmesterek... Reggel nyolckor kellett bejönnünk és délig modell után rajzolni, csak délután mehettünk ki és festeni csak akkor engedett minket, ha már elértünk bizonyos tudásfokot. Emlékszem a feleségére, aki mint távoli rokon került hozzá, a háztartását vezetni. Tanítónő volt eredetileg, szelíd és édes. Közben ő is megtanult festeni, beleszeretett a mesterébe és férjhezment hozzá. Emlékszem a nagy belvillongásokra a Thorma iskola és a Ziffer-csoport között. Azok voltak a modernebbek, a konstruktivisták, ahogy akkor hívtuk őket, akik a dolgok belső szerkezetét kutatták és vad színeket mertek egymás mellé tenni. Mélységes megvetéssel »dekoratíveknek« bélyegezték őket a mi jótanulóink... De voltunk sokan (én is), akik bizony átkacsingattunk hozzájuk. Titokban megnéztem minden készülő művet a műteremben, minden kiállításukat, pedig az tilos volt, mert féltettek minket, hogy a szemünk »elromlik«. Ziffer mester, úgy tudom, tavaly halt meg, élete végéig hű maradt Nagybányához: én nem. Egy idő múlva elkezdtem vágyódni Párizs után, ki is mentem. Csakhogy a pénzt előkeríteni — ez volt nehéz.

— Korda Vince, aki szintén Nagybányáról indult, ugyanilyen nehézségek közt került ki Párizsba. Sohse fogok elfelejteni egy apró zsánerképet (emlékezetem albumából): a Café Dome-be bejön Korda Vince, kezében egy bevásárlónecc, leül, kávét rendel... és elkezd barátaival vitatkozni, a neccben pedig csecsemő volt: a gyereke.

Én nem vittem magammal soha a fiamat: mindig visszatértem hozzá. Ő ugyanis otthon maradt anyáméknál — és csak később hoztam fel, amikor már végleg Pesten maradtam.

Elhallgatunk. Ismertem a művésznő különös, magábazárkózott, nagyon tehetséges író fiát: öt évvel ezelőtt meghalt. Nagyon fiatalon — az első kötete előtt... Az anyja akkor évekig alig tudott dolgozni: se addig, amíg a fia beteg volt... se azután, amikor már nem volt egyáltalán.

— De most tudok újra dolgozni — mondja képei közt, műtermében, amelynek boltívei alatt balatoni tájak türkizes fátyolai, nagymarosi, keményen megkonstruált hófödte falusi házak, hegyek és utak képével tanúskodik nemcsak a festőnő tehetségének vitalitása, hanem amellett is, hogy ma még a legfélénkebb erdei tündér sem marad egyedül... még akkor sem, ha egészen egyedül marad...

Hiszen mindezeken a helyeken festőtelepek vannak. És a művészek tudják, hogy Molnár Róza közéjük tartozik.

— A legbüszkébb arra a kritikára vagyok, amit nemrég egy sráctól kaptam Nagymaroson. Egy kislány volt, folyton ott kuncsorgott mellettem. — Jaj de szép! — mondta mindig újra. Ehhez mi nem vagyunk hozzászokva. Mert a gyerekek egyáltalán nem hízelgő kritikusok. Az, hogyha egy festő nem kedves hozzájuk, mert nem hagyják dolgozni, vadgesztenyével dobálják, egyáltalán nem tartozik a ritkaságok közé. Az sem, hogy a túloldalról átkiáltsák: Giccs! Giccs! Úgy ahogy nemrég ezt egy újságírónő meg is írta.

— Egyszerűen nem értettem, mit akar tőlem ez a kislány. Megkérdeztem: »Na mondd már el, mi tetszik neked úgy ezen a képen?«

— A kislány rámnézett, elpirult, zavarba jött és felsorolta azt, mi van rajta: »Ez a ház, meg ez a domb, meg ez a fa...« — Aztán egyszerre nyelt egyet és kibökte: »De az tetszik, hogy minden úgy ragyog!«

Fedor Ágnes

TATAY SÁNDOR:

Andrea és társai

A hó is olvadt, az eső is szakadt, az autóbuszmegállónál jókora tócsa keletkezett. Andrea olyan hosszút szeretett volna ugrani, hogy egyből túljusson a pocsolyán. Azonban az elrugaszkodás a síkos lépcsőről nem sikerült tökéletesen; útjában voltak a felfelé igyekvők is, akik esernyővel hadonásztak előtte. Beletoccsant a víz kellős közepébe, lefecskendezte a körülötte állókat és papucscipője teljesen elmerült.

— Már ennek is fekete harisnyája van — mondta az újságárus egy asszonynak, aki épp a színházi újságot vásárolta tőle.

— Á, magának nincs leánya! — felelt az asszony. — Azt hiszi, hogy ellent tud ezeknek állni egy anya, ha valamit nagyon akarnak. Egy anya, aki reggeltől estig dolgozik, fáradtan tér haza, és örül, ha nyugalma van akármilyen áron.

— Vagyis hogy nyugodtan végezheti a rászakadt házi munkát...

— Jól mondja, én is úgy értettem! De a harisnya még csak hagyján. Hiszen minket épp azért öltek annak idején, mert testszínű harisnyában akartunk járni. Hanem ez a papucs télvíz idején!

A hitvány kis fehér papucscsal valóban baj van. Tocsog benne a víz, amint Andrea lépked felfelé a második emeletre. Minden lábnyoma ottmarad vizesen a lépcsőn. Andrea még sem szalad. Tizenhat éves és nem szalad. Csak hadd rágja a hideg víz a lábát. Andrea holt fáradt. Hét órát szorongott az iskolában, és előtte is, utána is fél óra autóbuszon.

Fázós lábát már az ajtón kívül kihúzza egyik papucsából, míg táskájában a kulcsokat keresi. A kulcsok végül előkerülnek. Benyit a lakásba, melyben ott rostokol még az éjszaka megnehezedett levegő; apa és anya cigarettáinak kihűlt, megkeseredett szaga, a szétvetett ágyneműké, a kitárt ajtón fürdőszobából áradó szappan- és kölnivíz-illattal vegyest. Mégsem az ablakhoz siet, hogy kinyissa; kívülről párás, zord levegő áradna be. A konyhába sántikál féllábon, és begyújtja a gázsütőt, hogy mielőbb meleg áradjon valahonnan. Lecibálja a harisnyáját, ami nem is egyszerű, hiszen harisnyanadrágról van szó. Ezért a ruhadarabért valóban hetekig tartó közelharcot kellett vívnia az anyjával. Végül is úgy sikerült, hogy a vendégségbe érkezett nagyanya megvásárolta, az anya pedig fáradtan beletörődött. De ma már senki sem törődik vele, milyen harisnya van a lábán és ez olyan szomorú. Az üres ház rideg hangulatán kívül talán ez a szomorúság is elszorítja a szívét, míg pirosra fagyott lábaujjait a lehajtott sütőajtón melengeti.

Csakhogy nincs idő a szomorkodásra. Pedig milyen jó lenne az egyre langyosodó konyhában elbúsulgatni estélig.

Amint a lába átmelegedett, mezítláb szalad a szülők hálószobájába, s mivel az apa papucsát találja legelébb, abba lép bele. Ugyanebben a papucsban csattog le a lépcsőn a pincébe, egy szeneskannával a kezében. Fát nem kell aprítani, mert a német brikett meggyullad az olajos fűrészportól. A begyújtásban egyébként is nagy gyakorlata van. Percek alatt morog a kályha. Andrea sebtében bedobálja az ágyneműt a rekamiéba, aztán felhúzza csörgőre az órát. Negyedórai alvást enged magának. Egy gyapjútakaró alatt hihetetlenül kicsire összegömbölyödik.

A következő negyedóra alatt csengethetnek be az ajtón, szólhat a telefon, harsoghat a lépcsőház, ő nem ébred fel más neszre, csupán a vekker csörgésére. Arra aztán egy pillanat alatt talpra ugrik. Csak mire beteríti az asztalt a könyveivel és füzeteivel, akkorra lassudnak meg ismét a mozdulatai. Keserű sóhajtással veti magát a székbe, mert négy órát, igen, legalább négy kemény órát kell dolgoznia, hogy felkészüljön a következő napra.

»Először a legnehezebb és legkellemetlenebb munkán kell átesni...« Talán Veres Péter mondta ezt a rádióban. Vagy Kőrösi Csoma Sándor életrajzában olvasta általános iskolás korában, amikor még néha rá-ért olvasni? Vagy csak Szivar mondta, a magyar tanár?

Hogyan lesz acetilénből és két molekula dioximetánból négy lépésben butadian 1,3?

Képletekkel teleír egy jókora papírlapot. CH, OH, Ch_3, Ch_2, R. H_2O, birkóznak egymással, keringenek egymás körül a papíron. Nyilak és kötőjelek. Mivel ez csak piszkozat, itt-ott közibük keveredik egy-egy leányfej, különleges frizurával, néhány ruhamodell, egy karcsú láb valószínűtlenül hegyes orrú cipővel, egy másik cipő, egészen szögletes orral. Mert az agy feszültségének oldódnia kell. Ezért közben a rádió is megszólal, és Andrea munkáját aláfestésként kíséri az »Előszóval, muzsikával« című program. A fiatal agy rugékonyságának csodája, hogy amikor elkészül a példával, még vissza tud emlékezni a műsor bizonyos részleteire, s dúdolni kezd egy dallamot, amely e kínos munka közben szökött a fülébe.

Most már jó, hogy szól a telefon; Andrea űrkabinjában egy hang a földről. Igaz, hogy csak Anikó hangja...

— Andriskám, hogy állsz a kémiával?...

— Fogóddz meg jól! Kész vagyok!...

— Én csak addig jutottam, hogy a két OH a lánc végére kapcsolódik... Pedig ha még egy fát kapok kémiából, egy lánctalpas sem húz ki félévig.

— Nahát! Abból hidrogenezissel a kettős kötés felszabadul és telített vegyület keletkezik. Ebből vizet vonok el... gyűrűs vegyület, újabb vízelvonás... Mondjam el a képleteket?

— Inkább elmennék hozzád. Lelkibeteg vagyok...

— Gyere, hamar.

— Anyukád nem haragszik?

— Még nincsenek itthon, de tudod, hogy szeret.

— Én is szeretem. Mindenkit szeretek, aki engem szeret. Szia!

Andrea gyorsan megtanulja a magyart. Inkább csak átfut rajta. Nem fontos tantárgy, de szereti Szivart, a magyar tanárt, hát tanul neki egy kicsit. Aztán a számtan következik. Félórai kísérletezés után megreked a számtanpéldában, és a telefonhoz sántikál. Sántikál megint, mert az egyik papucsa eltűnt, kísérteties módon eltűnt.

— Kati, te vagy?

— Én.

— Hogy állsz a matekkal?

— Nem jön ki...

— Az én agyam már teljesen kihagy. Azt sem tudom, hogyan kell az egykettedből négyzetgyököt vonni.

— Hiába is tudnád, az még semmi.

— Gyere el, majd megoldjuk együtt.

— Jó, ha elengednek. De nálatok nem haragusznak a szülők?

— Á, tudod, hogy szeret téged a papám.

— Én is szeretem. Jó neked, hogy olyan idős papád van. Az öreg férfiak mindig megértőbbek... Várj, valaki csenget az ajtón. Tartsd a vonalat.

Ez a szoba hideg; Andrea jobb lábát, amelyiken nincs papucs, bedugja a fotel párnázata közé, és az asztalra ül. Kati lihegő hangja. Nyilván futott az előszobaajtótól a telefonig.

— Andriskám, meg van mentve a haza. A Czigler Jóska jött. Megoldjuk a példát, aztán bemondjuk neked.

— Nem, az nem jó, gyertek el mind a ketten. Anikó is itt lesz, azt mondja, lelkibeteg.

— Jó... Azaz... várj egy kicsit... Azt mondja Czigler, ő sem boldogul.

— Akkor nincs más hátra, menjen be Czigler a koleszba és hívja el a Docenst. Szerintem ő az egyetlen, aki megoldotta.

— Jó... A Jóska is helyesli... Szi...

— Várj! Ne siess, ha már bemegy a kollégiumba, akkor hozzák el a Páviánt is, mert három lány lesz.

— Mit akarsz azzal, hogy három lány lesz?

— Semmit, csak az egyensúly kedvéért mondom. Siessetek, de azért ne nagyon, ha a fiúk is jönnek, mert előbb a szülőknek kell megérkezni.

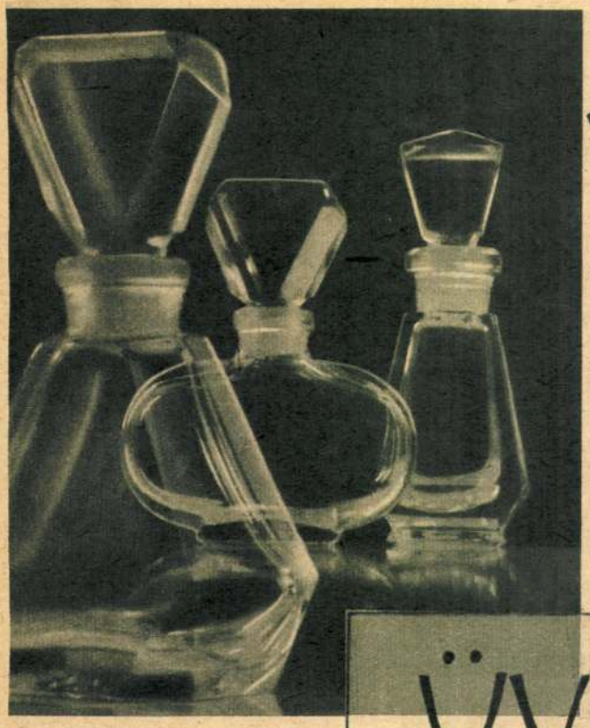
A porszívó felüvölt. Andrea most megteszi, amit elmulasztott; felszívatja a port a szőnyegekről, a rekamiéról. A kefélőgép marad, mert hátha úgy fordul, hogy valaki táncol s akkor utána úgyis fel kell fényezni a parkettet. Gyorsan befűt a szülők szo-

Szőnyi Gyula rajza

Magyar Hírlapkiadó
SAJTÓTÖRTÉNELMI
Budapest V., Pécsi Sándor u. 17.
Telefon: 188-208, 188-807
1973 FEB 9
NŐK LAPJA

ÜVEG

— közel-keleti, egyiptomi ásatásokból kerültek elő. Eleinte csak dísznek használtak üveget, a luxus tetőpontjának számított, s az aranynál is többet ért. Alig fél évszázad óta olcsó közszükségleti cikk ez az átlátszó anyag. Gyártása mindenütt kiterjedt iparággá fejlődött, mert alapanyagai — a homok, a szóda és a mész — bőven találhatók a Földön. Az üveg karrierjében átmenetileg erős versenytársként jelentkezett a műanyag. Az eredmény: a műanyag lehetővé teszi, hogy még több üveg elégíthesse ki az ipar, a technika, sőt a művészet fokozódó igényeit. A szemlencsére tapadó, láthatatlan »szemüveg«, a csillagászati látcső, az építőiparban használt hőszigetelő üvegfalak és téglák, az üvegszálú textilanyagok, az orvostudomány, a világítás, a közlekedés üvegtárgyai és alkatrészei, a tűzálló edények, törhetetlen ablakok bizonyítják, hogy az ősidők óta ismert anyag pályafutása nem hanyatlik. Talán most kezdődik igazán. (Gy.)

Régi, velencei stílusú illatszeres flakon

Szobafal üvegtéglákból

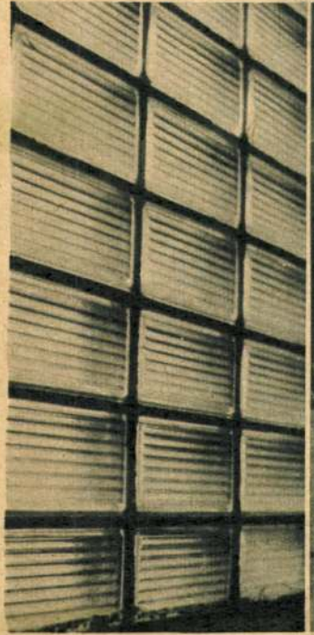

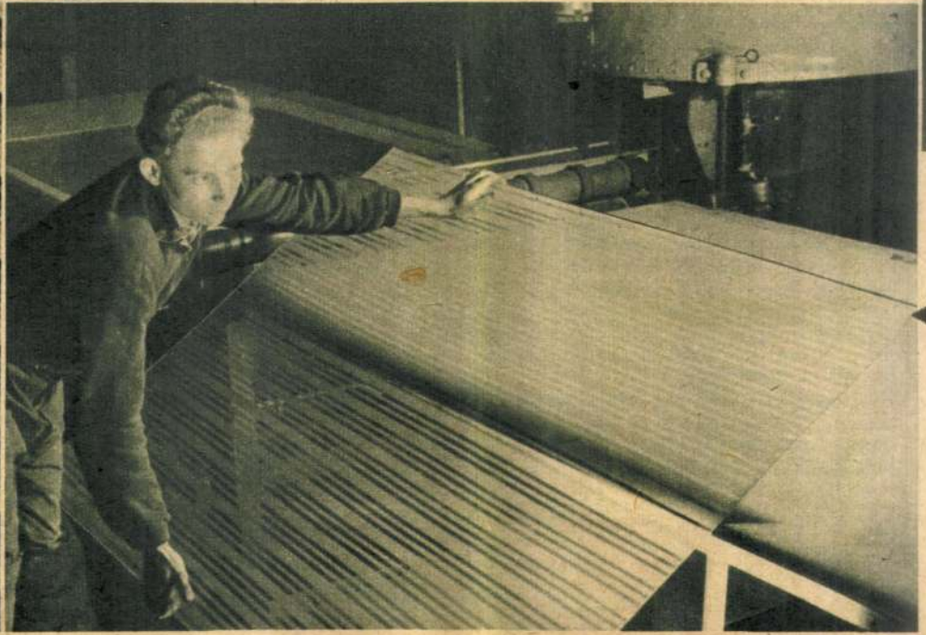
Csak üvegen rajzol ilyen csodás mintát a jég

Modern üvegedények

Erdélyi, színes ablaküveg a XVII. századból: Mátyás király, mint Szent Márton

Különleges, mattírozott üveglap

Mi lenne ma időszerűbb, mint az autóbusz ablakán át reménykedni az enyhülésben . . .

bejába. Éppen csak lángot kap a brikett, amikor bevonul a fürdőszobába, hogy átöltözzék. Nemsokára fordul a kulcs a zárban és belép apa és anya. Andrea onnan kiált kezitcsókolomot a víz csorgása közben. Anya pedig mindjárt kezdi a szokásosat:

— Hideg ez a szoba, mint a jégverem. Sosem tudom elérni, hogy egy kis meleg fogadjon bennünket, mire hazaérünk. Ajtók csapódnak. — Épp csak a saját szobáját kapkodta össze. Azt is rúgdfel-haddott!

Milyen sokára szólal meg Apa! No végre!

— Jól tudod, mennyit kell tanulnia.

— Én három kisöcsémet dajkáltam ki, míg elvégeztem az iskolámat. És milyen körülmények között! Abban a nyomorult kis lakásban csak egyszer lett volna ilyen rendetlenség, amikor anyám hazaért; mit gondolsz, mit kaptam volna!

— Mi volt a te iskolád, ehhez képest?

— Mégis ember lett belőlem és megálltam a helyemet az életben.

— Ezek már ismert szövegek. A porszívó és a kefélőgép zaja elnyomja a szülők vitáját, mert mindketten dolgoznak. Hátha még megtudja anya, hogy idejönnek a gyerekek!... Andrea sötétkék rakott szoknyát és fehér matrózblúzt vesz. Ez az öltözet apa szívét mindig megindítja, és hozzá még a sápadt arc...

— Milyen sápadt vagy, kislányom — mondja anya, amikor megcsókolja a szülőket. Egy percre elhallgatnak a gépek is.

— Anyukám, ugye nem haragszol, ha eljön néhány osztálytársam. Csak együtt tudjuk megoldani a számtanpéldát.

— Megint pont mihozzánk!

— Hát persze, az én szobámban jól elférünk.

— Süssek valamit?

— Tulajdonképpen a Docensnek köszönhetjük, ha sikerül megoldani a számtant. Ő nagyon szereti azt a gyorskiflit, amit olyan jól sütsz... Tudod, kollégiumban van, ritkán jut ilyesmihez.

A két szülő keze nyomán a házban helyreáll a rend. A kitárt ablakokon beáradó friss levegőt gyorsan átmelegítik a már fellforrósult kályhák. Az anya fehér köténvt vesz, s rövidesen ételek illata árad a konyhából, a szobából meg az apa napi egyetlen szivarjának illata. A lakás alig félóra alatt otthonná változik.

Ekkor érkeznek Andre társai. Két pár fekete harisnya és hófehér cipő. A fiúkon valószínűtlenül szűk nadrágszárak. Valamennyien egyszerre érkeznek; így Anikónak nincs módja rá, hogy barátnőjének kettesben elsírja bánatát.

— Jó lett a matek-példád, Docens?

— Gauss és Bólyai szerint jó. Tudjátok, ma még ezzel etetlek benneteket, de ha életbe lép az én koordináta-rendszerem, az egész gyerekségnek tűnik számotokra. Egyelőre azonban mit kezdjek olyan iskolában a rendszeremmel, ahol az elektronikus számológép korszakában még fejben és papíron számolnak?...

Azért mégis nekilátnak dolgozni fejben és papíron, mert Docens nem elégszik meg azzal, hogy lemásolják a házi dolgozatát. Minden részletnek világossá kell válnia az agyakban; még Anikóéban is, aki pedig mindúntalan elszendereg a bánatán.

Aztán terítékre kerül a kémiafeladat. Épp a tetrahidrofurán gyűrűs vegyületénél tartanak, amikor a rádió halk, aláfestő zenéjében felhangzik Clubby Jacker hangja. Twistet énekel. Andrea áttöri magát a füzete fölé hajló fejeken, és felerősíti a rádiót.

Pávián az első, aki feláll, s egyelőre alig észrevehető, de ritmust nem tévesztő térdmozgással követi a zenét, a szolgáló kiskutya mellső lábaihoz hasonlóan tartott kezének finom mozgásával. Őt tulajdonképpen Fábiánnak hívják, csak pimasz iskolatársainak a nyelvén deformálódott így el a neve. Az egyébként lelkibeteg Anikó áll vele szemben, aztán ugyanígy párosával a többiek.

Nem nyúlnak egymás testéhez, legfeljebb tenyerüket érintik össze időnként. Lépni is alig-alig lépnek. Csak a térdek és csípők mozgása lesz egyre hevesebb. Aztán már hiába ér véget a rádióban a zeneszám. Nyomában forogni kezd a magnetofonszalag. A fiú jobbra dől, a lány balra, majd fordítva; hol az egyik ereszkedik le mélyen, hol a másik, és szüntelen a térdek és csípők gyors himbálózása. Egyik előrehajlik, a másik hátra, de annyira, hogy koponyája majd a parkettet érinti. Valóságos akrobatikus mutatvány ez már. Nincs ölelkezés a tánc ürügyén, nincs szerelmes sugdolózás és nem lépeget a nő a férfi akarata szerint; egyformán kezdeményezők a tánc motívumaiban.

Még gyorsabb zene következik a szalagon és még sebesebb a tánc. A fiatal arcok, amelyek a háromhónapos megfeszített munkában elvesztették nyári színüket, most kipirosodnak. Aztán már verejték gyöngyözik a homlokokon.

A gyorskifli valóban gyorsan készült el. Anya jókora tálon hozza és mennyei illat lengi körül. Ha valamivel előbb hozza, míg a házi feladatokkal gyűrkőztek, tán gondolataikba merülve apránként majszolták volna a süteményt. Egyik-másik lánynak biztosan néhány falat is nehezen ment volna le a torkán, de most, megáll a zene és valamennyien farkasétvággyal esznek.

Az apa napi egyetlen szivarja még elhamvadt, csak illata leng még a szobában. Hallgatja a másik szobából áthangzó zenét, mely fülének egyre megszokottabbá válik, s lassan messze űz régi dallamokat, ifjúságának emlékeit. Hiszen az ő rengeteg sorompóval és buktatóval tele életük már-már egészen a gyerekek sorsába torkollott.

Telefon cseng, s Kati apja jelentkezik. A Kati apja és az Andreáé sosem ismerték egymást azelőtt, de most barátok a telefonon keresztül. Egyike ez azoknak a ritka emberi kapcsolatoknak, amelyeknek nincs törésük.

— Ott van még Kati?

— Igen, hogyne.

— Tanulnak?

— Ebben a percben táncolnak. De hogy is lehetne másképp bírni?...

— Nem vacsorázott még az a lány...

— A feleségem sütött nekik valamit, és mindjárt mennek. Hiszen tudják ezek a kötelességüket.

— Csak nézzetek rájuk, azért felhevülten ne induljanak el.

— Meddig tanult Kati az este?

— Legalább éjfélig, szegénykém.

— Hát igen... Már féltem, hogy az én lányom nehéz felfogású.

— Azt mondják, ez a legnehezebb évfolyam. Később talán könnyebb lesz.

Úgy számítom, átlagosan napi tizenegy órát dolgoznak, és nyilván intenzívebben, mint mi az üzemben.

— Talán csak átvészelik, és épek maradnak testben, lélekben, ahogy mondani szokták.

— Reméljük. Próbáljuk remélni. Keményebb kötésű gyerekek ezek, mint mi voltunk...

CSÁNYI LÁSZLÓ:

Sztregovai fák

(Madách Imre születésének 140. évfordulójára)

Hideg szél fúj a sötét parkon át,
zúgnak a fák, a sztregovai fák,

árnyékuk a földdel egybeolvad,
konok felhők rejtik el a Holdat,

— bolygóközi éj! Ó, nem leled nyomát
annak, ki itt járt, csak a fák, a fák,

a sztregovai fák zúgnak a szélben
s a hegyek mögött él a régi Éden,

az elvesztett és sugaras és boldog,
itt szél ráz bokrot, sárga őszi lombot,

csak így üzen, a szél mondja tovább,
s vele zúgnak a sztregovai fák.

Aki elment, nem őrzi semmi jel,
minden őt rejti, ég s föld rejti el,

bezárul itt és kint is a világ,
zúgnak a fák, a sztregovai fák,

s csak ez a fájó, rideg, monoton
bánat visszhangzik a tört lombokon,

e szikla-magány, amelyet belep
a feledés s a tél, a zord telek,

s a csörgő lomb sem érti a szavát.

Zúgnak a fák, a sztregovai fák.

Szöllösi Endre

l

Tamás Galéria

31. Király

Szőllősi Endre

Lovas, gipsz, 99 cm.

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957.
Kat. ker. Kinek jöjjön Kirimi Imre.

19.

MDK

Szőllősi Endre

Majom anya, br.

Apám, gipsz

Ember születik, br.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Kőllősi Endre

Leskýt i. zrobra (emb.)
szerzel az alábbi tárlaton

Horváth György: A Szocialista Művek
Képzőművészek (Csoportkiáll.) Tárl.
a Tóvárosi Művelődési Házban

Kapyas Nemzet 1969 III. 15

Sröllösy

A bethleni konsolidáció, mely a Sröllösi „új eredet" a tiszteletreméltó hercegi jelleggyengülését sugalmazza és ugyancsakkor... siettetta a fejedelmi elhalálozást. A történelmi vizsgálat ugyanakkor ezt idillikus vérbe. Ezt sugallta Herrey Ferenc „Új Idők"-je Bethlen Margit „Ujnép"-je s a többi polgári lapis. (A „Új Idők"-et Dulovits, Sröllösy és Vadnay Ernő jobbi illustrálták.

Lelkes István: A magyar folyóiratok Új Idők VI. évf. 1966. jún., 6. o. 84. l.

Kollöszy Endre

Tolókörben a nem-képzőművészek kiválnak körükből. Talán ez tette lehetővé, hogy ... 1932-ben előbb egy, azután két egymás melletti műtermet béreljünk a Vasvári Pál utcában (... Vilt weben) .... ide járt Ján Béla, Dési Huber István, Lugas Andor, ... Fekete Béla, Béres László, Hendy Sándor, Kollöszi Endre és Molnár László (Vilt szobrászkezdő évei) és ... Kemp, a két Goldmann, Vilt meg én.

Major Máté: Szocialistává formálódásom emlékeiből.

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc. 262.

Kőhalmi Endre

Roland c. szobra (reprró)
kerepel a „Dobolók és a szocialista
művészet" c. tanulmányom fóle-
tehérvadszott

Péter Imre: „Az évforduló kor méltó
nép vállalkozás"

Nőj művelés 1968 11 sz. 38 old.

Spöllösi Endre

A fókusz - 1964. őszén. Tényleges csiszolt vörösöes spinell kő, a szobor térszervező hatása értékelhető mert építészeti környezete stílustalan, jellegtelen

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 7. 4. o. Stefanits: Bálvi szobrok

Gróllősi Endre

Frank János: Gróllős Endréről. - Élet és Irodalom, ~~197~~ 1967. okt. 1.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 197o. lész. 68-1o7. l./

78. l.

Szöllősi Endre (1911)

Mackók, 1956, kő, 150 × 240 cm.
Mechanikai Mérő műszergyár

A felszabadult Budapest művészete.
Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960
24 l.

MDK

Szőllősi Endre

Ülő női akt, terr.

Táncoló nő, br.plakett

Gyászoló, br.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

MDK

Szőllősi Endre

Schnitzler János portr., pat.gipsz

Teréz, terr.pl.

Önarckép, paszt.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

Szőllősi Endre rajzai

2 fejrajzra vonatkozó
„Műterem" c. sorozat kiállítására

Magyarság. 1937 X. 12

Szőllősi Endre

Festője versenyel a
„Műterem" Őszi kiállításán

Ujság 1937 X. 10

Kállósi Endre

Fejnobia szerepel a KUT
kiállításán a Nemzeti Szalonban

Budapesti Hírlap 1937 XI. 21

Kölcsey Endre nővére

Egy ismeretlen levelével a KUT
jubileumi kiállítását a Nemzeti
Kaszinóban

Lyság 1937 XI. 20.

Szőllősi Endre

Salván

M.D.K.

"Dombormüvek" "Vízlények"
"Kóserség" "Téli torzó" c. müvei
a felszabadulás utáni időszak-
ból valók. — Öregasszony" (oppo-

Reprodukciók listája: Szőllősi Endre kiállítása az Ernst Museum-
ban.

Müvészet, 1965. február - 39 lap

MDK.

Szöllősi Endre

Kritika

Népmüvelés 1965 6.lap 34.

MDK

Szőllősi Endre

Mackó csoport, terr.

VIII. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

M.D.K.

Gróh Ödön Endre
grafikus

Julián Pál volt barátom
Visszonyban.

Kertaine Friedrich Kedves Gróh Lajos a mester...
Levelezés (1967. szeptember - 15 lap.

Kölösi Endre nobrás M.D.A.

állatnobrai emlitve:

Redő F. IV. magyar képzőmüvészet kiállítása. Művtört. Ért. 1954 1 n. 169.

Szőllősy Endre

festőművész

A Szinyei Társaság a VIII. Szinyei Tavaszi Szalon-on kiállított képéért dicsérő elismerésben részesítette.

Nemzeti Ujság
1933.III.26.

Szőllősy Endre

festőművész

A Szinyei Társaság a VIII. Szinyei Tavaszi Szalonban kiállított képéért kitüntető elismerésben részesítette.

Budapesti Hirlap
1938.III.25.

Kőllősi Endre, szobrász

A Farkasréti temetőben temették el 1967. jún. 1-én Kőllősi Endrét a Szocialista művészcsoport egyik hajdani vezetőjét.

–: Eltemették Kőllősi Endrét

NÉPSZABADSÁG Bp., 1967. jún. 2.

Szöllősy László

szobrász

Bajnyai Herse Pál Társaság VIII.Tavaszi Szalonja - szobrával szerepel.

Nemzeti Újság
1933.III.19.

Gellért Endre

„Lesújt" c. vers
emlékére.

Magyar Nemzet
1969 márc. 15

Szőllősy Endre, szobrász

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét. A 19.-20.sz. keresztmetszete.a magy képzőmüv-ben.388 mü,180 müvész Szőllősy két müvel szerepel. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Szőllősi Endre MDK

Pirgi, 1934 terrakotta

H.L. fej 1936 gipsz

Vizöntő, bronz

Ernst Muzeum 1964. Szőllösi Endre

Szöllősi Endre szobrász M.D.K.

Óbégatás /1947/
Nyávogás
Önarckép és felsége arcképe,
Polymász 1948
Birkozók, dombormü a Textilipari Szakszervezetnek / 1
Oelmacher Anna: Két kiállitás ...,

Frank Frigyes és Szöllősi Endre.... az Ernst Muzeumba

Magyar Nemzet 1964. október 10. 4.1.

Szőllősi Endre

MDK

Öregasszony,1936 szinezett mükő

Fán ülő mackó,1936 terrakotta

Ülő női akt,1936 terrakotta

Ernst Muzeum 1964. Szőllősi Endre

Szőllősi Endre

MDK

Gr. L. fej 1937 terrakotta

K.J. fej,1937 gipsz

Schmitzler János,fej 1937 gipsz

Ernst Museum 1964. Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Gyerekfej, 1938 gipsz

Anya gyerekkel, 1939 gipsz

Lovas, 1940 gipsz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Elefánt 194o terrakotta

Táncolók,194o terrakotta

Bölény,1941, gipsz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Női akt, 1941 gipsz

Lia, 1941 terrakotta

Bohóc, 1942 aluminium

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Majom, 1942. gipsz

Majomka, 1945 terrakotta

4 db. faragás, asztalláb, 1945–46 bükkfa

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Macska,1946 gipsz

Nénike,1946 zsirkő

Nőalak,1946 alabástróm

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Ëndre MDK

Óbégatás,1947 terrakotta

Ülő alak,1947 terrakotta

Kiabáló,1947 gipsz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Kövérség, 1948 terrakotta

Női torzó, 1948 terrakotta

Térdeplő nő, 1948, terrakotta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre

MDK

Ülő férfi 1948,terrakottaLeboruló nő,1948,terrakotta

Bivaly és majom,1950 terrakotta

1514 Pózsa György,1950 terrakotta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Bóka, 1950 terrakotta

Kettős mackó, 1950 terrakotta

Növendékbika, 1951 terrakotta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Ülő kutya,1955 terrakotta

Kettős pingvin 1956. terrakotta

Játszó mackók,1956 gipsz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Néni, 1957 terrakotta

Néni 1957 terrakotta

Szarvasborju, 1958 bronz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre

MDK

Férfi könyvvel,1959 terrakotta

Nő gyerekkel,196o terrakotta

Nyávogás,1961 gipsz

Ernst Museum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Ülő férfi akt,1962 terrakotta

Ülő asszony,1962 terrakotta

Fóka,1963.terrakotta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Oroszlán,1963 terrakotta

Női akt,1963. terrakotta

Anyaság,1963. gipsz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Fóka 1963 gipsz

Olvasó nő, 1963 gipsz

Kecskék, 1964 gipsz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Nő 1964, gipsz

Tigris 1964 terrakotta

Nő,1964 gipsz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

reliefek

Győszáló, 1936 bronz

Táncoló nő 1936, bronz

Teréz néni, 1939 bronz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

reliefek

József Attila 1939 terrakotta

Feleségem 1939 terrakotta

Edényes emberek, 1939 terrakotta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Önarckép 1939, terrakotta

Férfi, 1939 terrakotta

Vizöntő 1939 bronz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Feliefek

Táncosnő I-II, 194o terrakotta

Bivaly, 194o bronz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

reliefek
Medve, 1941 terrakotta

Család 1941 terrakotta

Sas báránnyal, 1941. terrakotta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

reliefek

Trombitás 1946 terrakotta

Solymász 1947 terrakotta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Bika, 1947 relief, terrakotta

Textilipari szakszervezet előcsarnokának dombormüve
1948, terrakotta, vá
vázlat

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

reliefek
Vitézek, 1954 gipsz

Vitézek, 1954 gipsz

Fejés, 1959 gipsz

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Küzdelem I-II.1963.terrakotta

Kőtörő,1933. kréta I-II.

Ülő fiu, akt 1934 rösli

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre

MDK

Fiu 1934 ceruza

Tétován lépő 1934, rötli

Üldögélő 1934 ceruza

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre

MDK

Nők, 1935 tus

Sétálók, 1935 linómetszet.

Teréz, 1935 linómetszet

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Önarckép 194o. kréta

Antilop 194o, ceruza

Arany,rózsas in 194o, vizf.

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Teréz néni 194o, ceruza

Kutyakölykök, 194o rötli

Tanulmány, 194o kréta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Pipás bácsi, 194o rötli

Család 1942 tus

Női fej,1942 tus

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Női fej, 1942 tus

Laci, 1942 tus

Kakas, 1946 tzs

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Kiabál 1947 ceruza

Leánykafej, 1947 kréta

Női akt, 1948 ceruza

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endrő

Szőllősi Endre MDK

Ló 1948, tus

Farkasok, 1948 tus

Szakállas, 1948 ceruza

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endrő

Szőllősi Endre MDK

Szemüveges fej, 1948, ceruza

Margit, 1952 ceruza

Cica, 1954 kréta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endrő

Szőllősi Endre MDK

Napos bocsok, 1955 kréta

Napos bocs, 1955 kréta

Szoborterv, 1956 ceruza

Ernst Museum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Borzcsalád pihenőben, 1956 kréta

Kuporgó, 1956 kréta I-II.

Üldögélő 1956 kréta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Ökölvivás 1956 ceruza

Nyerges gólyák, 1956 kréta

Medvecsalád 1956 kréta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Majom 1956 ceruza

Majmok 1956 ceruza

Farkasok, 1956 kréta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre

MDK

Kafferbivaly, 1956 kréta

Pulykakakas, 1957 kréta

Ülő bocs, 1957 kréta

Ernst Museum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Homér 1960 ceruza

Vaddisznók, 1960 ceruza

Játszó bocsok, 1960 ~~kréta~~

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Szakállas férfi 1949 ceruza

Udvarlás 1961 I-II. ceruza

V.I. Lenin 1961. kréta

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre

MDK

Ölelkezők 1962 ceruza

Boci, 1962. ceruza

Alvó 1963 ceruza

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Bölény, repr.

Pirgli, repr.

Anyaság, repr.

Feleségem, repr. Férfi, repr.

Ernst Muzeum 1964 Szőllősi Endre

Szőllősi Endre MDK

Lesujtó 1933. bronz

Köszöntő,1933 ólom

Kétségbeesés,1933, bronz

Ernst Muzeum 1964. Szőllősi Endre

Szőllősi Endre

szobrászművész nekrológja. - Frank János, Élet és Irodalom, 1967.jún.3. - Heil Olga, Művészet,1967.8.évf. 8.sz.7.l. - Magyar Nemzet,1967.jún.2. - Népszabadság, 1967.máj.3o. - Szocialista Művészetért,1967.1o.évf. 7-8.sz.12.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért.197o.1.sz.68-1o7.l./

1o5. l.

SZÖLLŐSY

E'RIVEI SZEREPELNEK A XVII. VÁSÁRHELYI

ŐSZI TÁRLATON.

SZABÓ ENDRE: MÉLYÜLŐ PÁRBESZÉD.

CSONGRÁD MEGYE HÍRLAP, 1970. OKT. 23.

Szőllősi Endre MDK

József Attila, gipsz

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Szőllősi Endre MDK

Lovas, gipsz

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Szöllösi Endre MDK

1514, gipsz

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

M.D.K.

Szöllősi Endre
nobrain.

A most megjelent műveszi csakneem teljes
összegje megjan a műdermeben.
A műveszt állatnobrásznak ne-
vezték".

Frank János: Szöllősi Endre halálára.
Élet és Irodalom, 1967. junius 3-i lap.

M.D.K.

Kállai Ernő
rokonai

A korán megnőtt művész szülői
mint egy kultfigura, amelyik a
Vasvirágos udvarain lett ellelegez-
ve.

Franek János: Kállai Ernő halála,
Élet és Irodalom, 1967. jún. 3-8 lap.

M.D.Y.

Szőllősi Endre
nótaíró

A Munka Érdemrend ezüst fokozatát kapta.

~: Kitüntetésekz
Művészet, 1967. április - 48 kép

Szőllősi Endre.

A Magyar–Szovjet Társaság képzőművészeti kiállításán szereplő mobra Amosov alkotói magasságú látogatását örökíti meg. (emlitve)

Népszava, 1952. ápr. 11

MDK

Szőllősi Endre

Harmonikás, alum.

Szoc.Dem. párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MDK

Szőllősi Endre

Női alak, gipsz

Szoc.Dem. párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MDK

Szöllősi Endre

Szabadság és nép-kiáll. Csók-gal. 1962. V.

MDK

Szőllősi Endre

Pingvinek, terr.

Fán ülő mackó, terr,

M.Képzőművészek ki grafikai és kisplasztikai kiáll.
1960. jun. Csók Gal.

MNK

Szőllősi Endre

Birkózók, terr.
Sarlózó, "
Szerelmespár,"

9o művész kiáll. N.Szal. 1948.jun.

Szöllösi E.szobrász.

Birkozók. Teracotta.

KUT. 1934.ápr. /N.Szal./

MDK

Szőllősi szobrász

Szerepelt a II. kerületi magyar-szovjet Baráti Társaság felszabadulási kiállításain.

Balla Emő: Egy budapesti francia diplomata feleségének festményei a II. kerületi MSZBT kiállításán.

Ovrág-Világ, Bp. 1961. 19. sz. (15. l.)

Szöllösi szobrász

"K.U.T." kiállításain a Nemzeti Szalonban szerepelt.

PN. 934. IV. 15.

Szöllösy Endre M.D.K.

Művei a kiállításon

Kristóf Attila: Bucsu a kiállitástól
A Szocialista Képzőművészek Csoportja tagjainak találkozója a Nemzeti Galériában
Magyar Nemzet 1964. junius 16. 4.l.

M. kir. vallás és közoktatásügy

010 - 4
----------szám
56- 1930.eln.

K ö r r e n d e

A hazai szén kötelező has
1930.évi 010- 4 -50. eln. számu kö
koztatás céljából,ide mellékelve meg
nek fütőértékéről összeállitott hiva
Budapest,1930.évi május
A miniszte

Szőllősi Endre

erről lásd

Rabinovszky Mária:
Szőllősi Endre mo-
dora. A Műgyűjtő
(Magyar Művészet)
1948. 283, 284. l.

EMLÉKEK OSZTÁLYA

203/1930.

A szabadnevelés
kérdéséhez

Szőllősy Endre

Mackók, terr.

Ernst Múz. K. Alkalmi és Graf. kiáll. 1954. okt.

16. 1.

MDK

Szöllösy Endre, szobrász

Mackó. Gipsz.

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.32.1.

Gráller Endre.

Arbenz-múzeumban a Magyar Szovjet Baráti Kör képzőművészeti kiállításán plasztikáival szerepelt.

Esti Újság, 1952. ápr. 6.

Szőllősy Endre

kitüntető elismerés

N.Szal. Tavaszi szalon 1937.

Szöllősy Endre.

A földalatti gyorsvasút állomásépületeinek csarnokába tatai kőből faragott dombormű tervezésére kapott megbízást.

Magyar Nemzet, 1951. aug. 9.

MDK

Szőllőssy Endre

Amoszov. Gipsz dombormű.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállitás katalogusa.1952. 6.l.

Szöllősy Endre aláírásmintája.

Sárai Ujság.
1931. II. 24., 4.
(:Kritika.:)

Szőllősy András [ ] MD

A Szabadság és a nép c. 20 év előtti kiállítás egyik résztvevője.

Fenyik Flóra: Egy kiállítás két megnyitója
2. l.

ESTI HÍRLAP, Bp. 1962. márc. 31.

Szőlősi Gábor

Ötvös, Kolozsvár 1695.
Ez évben kulcsosmester volt az olasz ötvös céhben.
Nekrológ 291.

ra fordulva a talapzatra helyezett tojásdad
ábrázolva. Haját Eorsyba fogva viseli hajfür-
ét, nyakéke kettős gyöngyfüzér. Mellét a cid-
ézik. Ruhája kivágott, keresztes rózsa vagy
trochejával három hosszukás gyöngygyorem
lapret elején ékmertől megrakvást négy

Antoinette
. d'Autriche
de France
Novembre 1755. Mariée à Versailles le 16 May 1770.

301.

140/95 № 204.

Kölösi Gábor

ötvös

1732 előtt Kolozsvár

Tövös László nála legénykedett

1732 előtt.

Kapmagyarországötvösök 30 l.

Szőlősy Gábor

Petrus 1705.

Prod Mp 324. l.

laid Gardasiegtört. Stamle
1897. 528-9.

Szöllösy János, festőm.

54.	A képeskönyv.	olf.
55.	Gyulai utcarészlet.	olf.

Albertina Művészház. - I.sorp.kiáll. 1942. nov.8-24.Kat.

MDK

Szöllősy János

A képeskönyv, of.

Gyulai utcarészlet, of.

Alkotás Művészház első csop. kiáll. Bp. 1942. nov.

Thomka Gyula, várnegyei árvaszéki elnök

III. 227, 228.

MDK

Szőllősy János

Házcsoport, of.

Tél, of.

N.Szol. tsv.tárl. 1922. máj.

Szőllősy János MDK

Házcsoport, olf.
Tél, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

MDK

Szőllősy János

Hármas kiszögellési pont a budai hegyen, of.

Arckép

Hófoltok

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 26. l.

MTK

Szöllösy János, festö

Télutó. Olf.

Nemz.Szal.-A Független Müvészek Társ.-III.kiáll.
1930.okt. Kat.

1912-909-5

A 10 sz. szolgai lakás.

898. Asztal (Kanapé)

1 darab barnára festett puhafa asztal, hat esztergályozott lábbal, keresztfákkal és két záros fiókkal.

Méretei 77 cm. magas, 250 cm. hosszú, 98 cm. széles.

Becsértéke.....40 K

Régi leltári száma 192.

Stöllösy János

festő

Sárt u. 25

1927. Független Művészek
kiáll. Nemzeti Salon

Zrinyi, a költő Kéziratai VI. 146.

Szöllősi János

Munkácsi festő Bpest

1913. tav. Cím. 209

1913–14. tél Cím. 227,674

~~Aradi Kőbereg - Egyenület II. 238.~~

Szöllősi János

Műcsarnok festő.
1914. tav. Kiáll. 327

Szöllössy János
1918-19. téli Kiáll.

Szöllössy János
1919. kadviselt műv. Kiáll
208, 230, 250, 257, 260
karcteren volt.
1922. őszi Kiáll 317.

Szöllössy János
1923. tav. Kiáll 303, 722
1924. tav. Kiáll 413
1925. tav. Kiáll. 189.
1925-26. art Kiáll 396.
1927. Tav. Kiáll. 563, 666
Cat u. 25.
1928/29. téli Kiáll 569
Arcca int 17
1929. tav. Kiáll - 192

Szőllősy János

MDK

Mátrahegység, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Szőllősy János MDK

†ar község, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Szőllősy János

MDK

Tél, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Szőllőssy János MDK

Hófoltok

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Szőllőssy János

MDK

Hófoltok, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Szőllősy János f.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 38. l.

MDK

Szöllössy János, festőm.

396. Azt tanulmány. Olf.

Műcsarnok. - 1925-26. Akt-kiállitás. Kat. 29.1.

MDK

Szőllőssy János

Akt tanulmány, of.

Akt kiáll. OMKT Műcs. 1925. dec. 29 l.

MDK

Szöllősy János

Akt tanulmány, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

Szőllőssy János MDK

Akttanulmány

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Szőllőssy János

MDK

Hegyi ut, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Szőllőssy János MDK

A Jánoshegy télen, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Szőllőssy János

MDK

Utcarészlet Gyulán, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Szőllőssy János

MDK

A Mezőgazdasági Muzeum télen, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Szőllőssy János

MDK

Fekvő akt, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Szőllőssy János MDK

Fekvő akt, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Szőllőssy János

MDK

Fekvő akt

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

ÁGOS BIZOTTSÁGÁTÓL
LATKERTI-ÚT 1. SZ.

övetsége Nagytekintetü

nek

Budapest.

V. Géza-u. 4.

Szöllösy János festő

Ungarische Kunst 215.
Műcsarnok
1930/31. pub. kiáll. 659, 661

Szöllössy János MDK

Arckép, olf. I-II.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Szőllősy János

Cigányleány hegedüvel, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Szöllősy János MDK

Képeskönyv, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

[illegible]

Szöllősy János

festő

KMTÁRS művészcsoportok
1931 február, kiáll.

VIII. 24

1931. dav. kat. 274, 306,
1931/32. téli kiáll. 348.

MDK

Szöllösy János, festöm.

Képeskönyv. Olf.

Mücs.-OMKT 1931-32.évi.téli,kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat. 21.1.

Szőllősy János
akadémikus finomságával készített fokú
aktját állította ki.
(Nemz. Sz.)

(--ó): Független Művészek Társasága
P. H. 931. XI. 15.

Szőllősi János MDK

Hegyoldal

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

Szőllősi János

A Gyulán létesitendő nyári művésztelep vendége volt.

Csallóközi Farkas [redacted] Lőrinc: Nyári festőtelepet létesit Gyula társadalma.

Képzőművészet, 1928. 107-108.l.

M.D.K.

Szöllösy János

Művét a Művészeti és Muzeumi Direktórium megvá sárolta / 1919. / Tájkép

Gerelyes Ede: A magyar muzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967 67. 361.1 .

Szőllősi János

MDK

Borus hangulat, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Szőllősi János

Dr. R.A-né és kis leánya, olf.

Nicsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Szőllősi János MDK

Hómező, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szőllősi János MDK

Tél a hegytetőn, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Szőllősi János MDK

Budai hegyek, olf.

Műcsarnok 1919. Hadvisel-lt Művészek kiáll.

Szőllősi János MDK

Borus hangok, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szőllősi János

MDK

Külvárosi részlet, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Szőllősi János

Hegyoldal, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. - 16. l.

MDK

Szöllősi János

Téli táj, fa

Ernst Muzeum aukciói. XXIX. 57.l.

Szőllősi János

MDK

Hegyoldal

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Szőllősi János MDK

Borus hangulat, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MDK

Szöllösi János, festö

Hegyoldal.

Of.

OMKT-Műcs. Tavaszi kiáll.és Gyüjet.kiáll. 1925.máj.-jún.

Kat. 16.1.

MDK

Szóllősi János

Egyik vendége a Gyulán létesitett nyári festőtelepnek.

Csallóközi Farkas F.: Nyári festőtelepet létesit Gyula társadalma.

Képzőművészet 1928. 8-9.sz. 107, 108.lap.

925

Ismeretlen ostrák (?) metsző a XIX. század első feléből.

Körmend. Kny.

K. 0. 20

230 m, 823 k.

Szőllősi János

Arverési Czimbók árukról kat.

37. sz. 1927 márc.
38 sz. 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.
40. sz. 1927. dec.

MOK

Szőllősy János, festő.

Fekvő akt.

Nemz. Szalon. - A Független Műv. - Társ. - IV. kiáll.

1931 XI. - Kat.

MEK

Szállósy János, festő

Akt of.

Olvasó nő "

Alk.-Művészház, XVI. Králl. - 1943, aug.- Szaggyr
Mesterszk. Jegyz.

MDK

Göllösy János, festő

Festő akt, of.-

olvasó nő, "

Alk. Nemzeti Szalon - XIX. Tiall - 1943 okt - Magy.
Mesterek - Fegyv.

MDK

Szöllősi János

Külvárosi részlet, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

19 l.

MDK

Szöllősi János

Borus hangok, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

19 l.

MDK

Szöllősi János

Budai hegyek, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

18 l.

MDK

Szőllősi János

Hómezőn, of.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
18 l.

MDK

Szöllösi János

Tél a hegytetőm, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

17 l.

M.D.K.

Szöllősi János festő

1912-nen Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya,,, Bp. 1954. 330.l.

M.D.K.

SZOLLÓSI János festő

1913-ban Nagybányán dolgozott

"éti: Nagybánya....Bp. 1954. 331.l.

Szőllősi János

MDK

Utcarészlet, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Szőllősi János MDK

Facsoport, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Szőllősy János

Tájképével szerepelt a Független Művészek Társaságának tárlatán.

P.H.930.X.5.

Szöllősy Jácint

Műveivel szerepel a Műsoron
Téli Tárlatain.

P. H. 929. XII. 22.

Szöllősy János

Műcsarnok téli tárlatán "Fekvő akt" c. műve szerepelt.

PH.929.XII.22.

Szöllősy János

Szerepel a Független Művének
Társaságának Kultbeli Részében
(Erzsébet K.t. 41) rendezett
Karácsonyi Képvásárom.

P. H. 929. XII. 22.

Szélősi János

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

Est, 930.X.5.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1904. márc. 1.

Szöllőssy János

Akt, olaj

Olvasó nő, olaj

Alkotás Müvészház XVI.kiállitása. 1943. aug

* 5 l.

Szőllősi János
Hegyoldal, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 16 l.

Szőllősi János

Borus hangulat, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 16 l.

MDK

Szőllősy János

Hófoltok

Ars Hungaria kiáll. 1940.

MDK

Szöllősy János

Ars Hung. 1. kiáll.
Uj Magyarság, 1940. dec. 21.

Szöllősy János
Mátra-hegység, olaj

Őszi
~~[illegible]~~ Tárlat. MMcs. kiállitása. 1922. nov.
23 l.

MDK

Szőllősy János

Fürdő után, olaj

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

13[1].

Szőllősy János

Fekvő akt

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 23 l.

MDK

Szöllösy János, festö

Tél. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 48.1

MDK

Szöllösi János,

1912-ben iskolán kivül dolgozott.

A szabadiskola ideje./1902-1912./ 90.l.

MDK

Szöllösy János, festö

Tar község. Olf.

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. MMKT-Mücs. Kat. 24.1

Szőllősi János MDK

Őszi nap, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

M.D.K.

Szöllőssy Irén

A Bábszinházban "Rosszcsontország bajban van" c. előadás bábjait tervezte.
A darab bábszereplői közül négy a kritika mellett i felvételeken szerepel.

- bán -: Rosszcsontország bajban van.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. dec. 9. II. évf.
49. sz. 27. l.

Szöllősy György

ötvös, Debrecen

XIX. sz.

l.

Zoltán Debr. 22. l.

Zsámbék, kastély

164

Képe 310,

Szöllősy György

debreceni ötvös

l.

Zoltótvdebr. 76. l.

Kiró: Erdélyi művészet

Szőllősy György
kongregációnító

Kassa, dcbr. Déri
Múzeum

Jml

Szöllősi Mária

Rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. márc. 14.
XIV. évf. 11. sz. 11. lap

MDK

Szöllösi M.László, festö

Sztálini müczak. Olf.

Mücsarnok.-I.M.Képzöm.Kiáll. 1950. Kat. 6.l.

Szőllősi M. László MDK.

Szálini müszak, olf.

Mücsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szőllősi M.László festő

Forrasztónő

Nagy T: Az I. M. képzőm. kiáll. ... Kis Ujság
1950. aug.25. 4.l.

MDK

Szőllősi László

„Sztálini műszak" című festménye szerepel az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Berend Ilona: Szoborban, képben.

Nők Lapja, Bp. 1950. szeptember 21. [20.l.]

Szőllősi Lajos
műszaki Debrecen
XIX – XX. sz.
Grósz Józsa
137. l.

Szőllősi Károly

Kovácsoni László: Voszkrecsie
golovnovo mozgot c. könyv tipog-
ráfiája.

Tipografizált oldal reprodukciója.

A szép magyar könyv, 1961

Szöllősi Károly

Komáromi: „Toszkrifie golovnoi morga" és Szabolcs: A vizsgálóbíró és segédei... c. könyvei Typographiájából. Szerkeszti Demeter Károly

A vén magyar könyv, 1961, 2 köt.

Szőllősi József

debreceni tanácsmester 1899-ben

Bérs András: Népi díszítőművészet Hajdú-Bihar megyében Debrecen, 1955
12.o.

Szállási Róbert

Kiállított grafikái

Verpelen megyei művésztelep grafikái

Napló, Verpelén 1970. jan. 31.

MDK.

Szöllősi Máté

A veszprémi tárlaton részt vett

Napló/Veszprém/ 1965.ápr.4. lap-

MDK.

Szöllősi Máté

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1965 ápr.27.lap -

Szöllősi Máté MDK

szerepelt a veszprémi SZMT nagytermében rendezett rajztanár-festőművész képkiállitáson.

"Cséplés"

Cserhát József: A Képzőművészeti kultura terjesztői.

Napló, 1963 jun 11.

SZÖLLŐSY Enikő szobrász

LUKÁCS László: Szöllősy Enikő keresztutja a kálmánházi templomban. = Vigilia, 55.évf. 1.sz. 1990 74 - 75.p. ill

Sáros-Patak.

A középtérben jobbra látj
zak képeznek csoportot, az elő
ján kikötött bárka mellett hár
az úton puttont vivő férfi, lo
tót halad. Felirata

balra: Ansicht des Sc
in Ungar
jobbra: Vue de Saros
en Hongrie

Szines rm., mér. a rl. 2

248-

Szöllösy Emília

1921/22 - 1926/27

Ferképzomfoisk.vk
738. l.

Szőllősy E

Leithára cml.

Architektura

1935. máj. Róma

Szöllösy Elemér

Pozsonyi nt. bethár
repr.

Case d'Oggi 1935. 4. 7

VIII.

KÉZIMUNKÁK, TEXTILIÁK, STB.

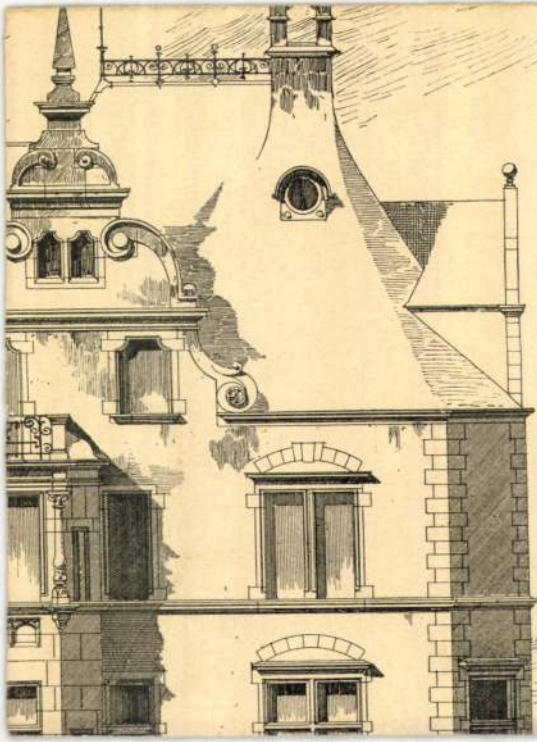
Szőllősy Elemér

Tér és Forma

1939. 135, 136. l. 137. l.

(Nyaralás a Svábhegyen, képekkel.)

Terezte festő

Szőllősy Elemér

építési

Bihar az Enyedi-
utcában.

Tervezte Fenti.

Tér és Forma

1933. 362. l.

Rajzzal és alaprajzzal.

Szőllősy Benő

Szemiluka barlangja, a Vértes hegyek közöt. Szőllősy Benő rajza nemzt. fába metszette Klosz Ka.
Vas. Ujs. 1856. 29. l

Szöllősi Béla [öntő] MTI

az Áll. Pénzverőben Molnár Sándorral együtt, külföldi rendelésre, szakkészletben dolgozik a fiatal öntőművész.

— : (szöveg — fényképek) 4.

NÉPSZABADSÁG 1964. okt. 27.

STÜHMER · BALATON · STÜHMER · BALATON · STÜHMER · BALATON ·

Szőllősy Aurél

osk. épitész - az
iparügyi minisztérium
vármm. épitési osztályá-
nak ügyv. miniszteri
tanácsosa. 1943 szept.-
ben együtt ugyanott
nélem Budacsonytoma-
ban. Önálló épitészeti te-
vékenységet nem végzett fő-
városi. Tőle való egy
kiskunhalasi iskola és
2 szegedi ovoda és elemi
iskola terve -

Saját kézzel

Szász Károly IX. 146.

Szőllősy Aurél

építész

rád

Liber Kőzépiskk

26.l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Szőllősy Aurél

szerzette a váci Kodály gyűjtést, mely az 1920-as évek elején épült

Saját közlése
1943. szept. 11.

ı korában való előfordulását sem
an nem ismerjük. A pillérlábak
XII. században és a legközelebbi
restaurálás előtti pillérlábainak
volna elegendő annak bizonyítá-
a kőfaragóműhely működött, de
szoros pécsi kapcsolata ugyanezt

ban a pillérek kiváltását jelen-
lehet megállapítani. Nem való-
előzta volna. Hiszen ekkora fesz-
közepén aligha vállalkozhattak
int Gerevich Tibor feltételezi, a
megtörténik,[3] bár a ránkmaradt
korból származót nem sikerült

pítésről a faragott kőanyag. A fa-
n csatlakozik a pécsi székesegy-
munkásságához, részben annak
37., 38., 45., 46., 47., 49., 50., 51.,
megtaláljuk Pécsen, főként az
tt. Ugyanekkor ezekhez hasonló,
motívumok is feltűnnek Székes-

. l.

〈 Szőllősy Aurél 〉

építési

cikke

〈 〉 Szerkesztőnek.

Építő Ipar. 1913. 10, 11. sz.

12, 13. sz. rajzokkal.

902, 903

823 – 828, 842-46, 859,

848–850, 853, 855, 857, 856,

854, 822, 834, 847, 860-62,

829-33, 839. 852, 794, 756,

1078, 1075, 1070, 1080, 1081,

1083, 1084, 1213, 1069, 1027,

1028, 1029, 1030, 1020,

1017-19, 1087, 1022/6,

1085, 1086, 1088, 1089, 1073,

< Szőllősy Aurél >
építész

cikke
< > A legújabb
Berlin. Építő Ipar
1912. 22. sz. (Képekkel.)
23. sz. (Képekkel.) 24. sz.
(Képekkel.)

SUCHY, ALBRECHT (cseh-osztrák festő, 1793—1849)

Sagan hercegnő

Ovális miniatűr, pergamen, 9×8 cm.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

TRAUTMANN, JOHANN GEORG
(német festő, 1713—1769)

Éjjeli táj

Éjjeli táj

Réz, olaj, egyenként 28×42 cm.

Maszlaghy II., 240—241. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 248. l.

UNTERBERGER, MICHELANGELO
(osztrák festő, 1695—1785)

Assisi Sz Ferenc

Fa, olaj, 52·5×34 cm.

VEIT, PHILIPP (német festő, 1793—1877)

Szent Anna olvasni tanítja Sz. Máriát

Vászon, olaj, 220×150 cm.

Jelezve jobb alul: Monogramm és 1869.

Maszlaghy II., 548. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 249. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Szőllősy Aurél és
Kauser Andor

(cd
s

Építő ipar.
1913. 425–427. l.
(Képpel és alaprajzokkal.)
és építészek,
Tervezték az új Ka-
rátsonyi-palotát
Budapesten Istvánút
és Stefánia út
sarkán.

VASÁRNAP
13
Kat. Pád, Antal
Prot. Tóbiás

HÉTFŐ
14
Kat. Nagy Vazul
Prot. Vazul

KEDD
15
Kat. Jolán
Prot. Vid

☽ Első negyed 20 ó. 3 p.

SZERDA
16

Szőllősy Aurél

Schuler Dezső dr.
Budapest székesfővárosi
1927. évi kislakás-
építkezése

MAGYAR EPITOMUVESZET
1928. 3-4. 22. l. 24 l.

Rozgonyi-utcai
csoport

Reppel

MDK

Kölöny Anikó, szobrász

Hídas Kőrieljben állítják fel művét: Bartók Béla bronz-mellszobrát

– : Kis hírnöke 2

ESTI HIRLAP 1966 szept. 15.

MDK

Szölössy Aladár, festö

Virágok. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931. junius. Kat.

SZŐLLŐSSY Águs

91 12 65

Új Művészet

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Szőllősy Aladár

festő

Műcs. kiáll. 1913 tól

Pipics 12/I. 1.

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Szőllősy

Nemzeti Szalon UME kiállításán fejlődiumával szerepelt.

8.ö.4.931.II.1.

MDK

Szőlőskej Mátyás

kassai céhmester 1715-ben

Wick B: A kassai szt.Rozália-kápolna története.
Kosice 1935. 89. l.

grande discrétion, et sans aucu

Agréez Monsieur ma

Szőllősi Péter
kolozsvári ötvös
1627-ben országgyűlési
követ.

Nekolotvcéh 61. l

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Szöllősi Péter

ötv.

laisd

Kárdeczky II. 138. l.
140 l.

Szöllősi Pál

MDK

1780-1800 évek között a debreceni asztalosoch bejegyzett mestere

Sternegg Mária: Irócalmáriumok Debrecenből. Ip.műv. Mus. Évk. III-IV. 1960. 35-48.l.

45.l. 15. jegyz.

BUDAPEST
12 III 12-1
SB 62 SB

Szőlősi Pál

ács

1727. Tegenye

Balthel 129. l

57. l.

arcélben van ábrázolva. Előre fésült haja,
fála szőke, szeme barna. Nyakravalója fe-
rőrőbarna atillájának álló gallérja paszo-

ra, méretei 71:57.2 %m.
erekhelyemuzeumból. 107/95. № 67.

Szőllősi Antal

keramikus

1.

Budapart 21 k

1938/39. 151 p.

Szöllőssy Enikő

Borsos Miklós, Szabó Iván és Pátzay Pál tanitványa volt a Főiskolán.
Köztéri munkái: Bartók Béla mellszobra, Hidason, Móra Ferenc reliefje, Kiskunfélegyházán, Tanácsköztársasági emlékmü, Balassagyarmaton, Játszótéri plasztika, Felsőpetényben.
Most a Mdách Szinházban tiz szoborkompozicióját állitották ki.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. szept. 18. 38. sz. 24. lap.

Szöllőssy Enikő szobrászmüvész

"Szinház" c. szobrát a Madách Szinházban rendezett kiállitásról bemutatja a lap. Repr.
1965-ben végzett a Képzőmüvészeti Főiskolán. Rendszeresen részt vesz a Fiatal Müvészek Studiójának kiállitásain. 1966-ban Hódmező-vásárhelyen volt önálló kiállitása. 1969-be a Bp.-i Mednyánszky-Teremben. Dijat nyert Debrecenben, Szegeden és a Studió több pályá zatán.
Film Szinhá Muzsika, Bp. 1971. szept. 18. 38. sz. 24. lap.

Prof. Nadezda Sobolieva: Les vieilles armes des villes russes..... 289

Dr. Stefan Krzysztof Kuczyński: Les armoiries de Varsovie 301

Dr. Berténvi Iván: Symboles anciens et modernes dans l'usage héraldique des villes de Hongrie..... 319

Kóta Péter: Wappensiegeldonationen aus dem XVI-XIX. Jahrhunderten..... 329

Dr. Berténvi Iván: Discours de clôture..... 335

Nachträglich hineingeschickte, aber nicht vorgetragene Vorlesungen

Dan Cernovodeanu: L'héraldique communale de Roumanie au XXe siècle..... 341

Dr. Günter Mattern: Der Doppeladler als staatsrechtliches Symbol in der Schweizer Geschichte..... 375

SZÖLLŐSY KÁLMÁN fényképész

Budapestre vonatkozó hagyatéka

KABA Melinda: A Budapesti Történeti Muzeum évi jelentései 1981-1987. = TBM XXIV. Bp., 1991 243. p.

MDK.

Szőllősi Kálmán
fotós

A Művészetek Házában
volt fotókiállítása.

—: Kiállítások
Művészet, 1969. január – 47 lap

Gróllich Kelemen fotomüvész

retrospektív kiállítása

a Műcsarnok termeiben.

Major Nemzet
1969 febr. 2

Kállósy Kálmán

felvételei illusztrálják

A Budapest c. folyóirat 1970. 3. számát.

35. l.

Szőnyei György grafikusművész

Gyarmati Péter: Töredékek Szőcs Tamás és Szőnyei György kiállítása

Ernst Múzeum Pincegalériák, 1988. I. 6–II. 6.

„Cím nélkül", fus, 40×28 cm, 1987. [14/pt.]

Művészet, 1988. aug., 2–4. l.

MDK

Szőnyeg János diák /13 é./

János vitéz a törökökkel, szobor

Főv. Népműv.Közp.33. kiáll. Tatabányai bányászműv.
1949. jun.

Szőnyegh János 14 é. tanuló

Tetabónya

Oroszlán és a néger harca, agyag

Török szultán; agyag

Ifjusági Képzőm. és Iparm. kiáll. B.Szal. 1950. jun. 15.1.

Szőnyeg Mihály MIK

eozinégető

a Zsolnay-gyárban a művészeti munkákban közreműködött 1885-1921.

71.o.

NIKELSZKY GÉZA: A ZSOLNAY-gyár művészete. Pécs. 1959.

A m. kir. vallás- és közoktat

ügyszám alatt a keb. számv. V

deletének másolata:

1930/31. évi kezelés. Müvés

illeték: nincs.

Az egri v

/:1.000:/ s a műszaki felvét

összesen Egyezerhatszáz /:1.

a Csekkosztályt, hogy ezt az

műegyetemi ny.r. tanár kezei

159.:/, a 127.690. számu cse

Szőnyeg Irma

Dextri

1914

Elmúlik 1930

89. l.

...MŰVÉSZEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
1931
1931 május 29

SZŐNY (komárom)

R. K. TEMPLOM épült 1777-ben.

REF. TEMPLOM épült 1787-ben.

KASTÉLY építtette a Gróf Zichy-család
ma a Gróf Zichy-család.

Vértes?

Szőny

MDK

Szömörkény, müegy.hallgató

harmadik dijat nyert. Tárgy:

Wellisch-pályázat - egy falusi vidéken épülö
müteremház.

A Magyar Epitömüvészek S zövetségének közgyülése.
Vállalkozók Közlönye. Bp.1907 máj.29. 4.old.

Hunyadi Kálmán gróf.

Egész alak, balra fordul, á
lán egyenes karddal. Mögötte jobb
szik. Felirata:

EXC. GRAF

Szinny., mér. a vk. 36.6

Sz.n. 32-
155-902-

Szőnökényi Rezső

építész

szül. Temesvár 1884

oklevelet nyert 1907.

Névjegyz. műegyetem 20 l.

jelölt alnaplójában kiadásképp

A hivatalos másolat

igazgató.

Szőnyöri várkastély

1.

Takrajzok.

II. k. 62. l. u.

képpel

MDK

Szölössy Zoltán, festőm.

948. Fekvő akt. Olf. J.l.j.

Árverési Szölössy 1941. ápr. 3, [illegible]. 33.l.

SZŐLŐSI Endre rabrain

OHIKE 1909 – 1944 299
301
505

Szőllősy Zoltán

Fekvő akt, of.

Arv. Kőzl. 1929. jun. 4.rk.sz. 31 l.

Szőllősy Péter

Szigorló építész-hallgató

Magyar Építőművészet 1969 1. sz. 46. l.

SZÖLLÖSY Oszkárné özv. M.D.K.

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Vö.: Nagybánya...Bp.1954.333.l.

MDK

Szőllősi Endre

350- Ft vásárlási előlegben részesült

9o művész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

Szőlősi Pál

faragó

1727. Jegenyén

Szabó Katalinnak

192. P.

Sziklóssy Miklósné

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 9. számát

42. l.

Szőllősi Miklósné

folvételei illusztrá lják

a Budapest c. folkóiratt 1971.8.számát

32.1.

Szőllősy Miklósné

Selvétolcá illusztrálják

a Bolgocá c. fol dárat 1971. ßx 2. szánák

20-21.l.

Szöllősy Miklósné

Folyóiratok illusztrálása

a Budapest c. folyóirat 1970. 9.számát

40-41.l.

Sőllőssy Miklósné

folyóiratai illusztráljak

a Budapest c. folyóirat 1971. 1. számát

36. l.

Fröhlöry Miklósné

Felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 1o. számát

32-33.1.

Srőllősy Miklósné

[redacted]

[redacted] 18-19-20. l.

Fröhlich Miklósné

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 4. számát

Sróllősy Miklósné

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1972. 8. számát

37-39.

Kőhegy hátán

Ők; Hajnali tűzes c. akvarellje

Kopogd az alább..

kastonon

9 T: Verspróm rendőr kopogás
a 4 Ő.K. műsorund kan

Napló 1944 I. 30

Fröhlich Máté

Szerepe a gyógyszertelep
létrehozása a gyógyszerészetben

N.N.: A gyógyszertelep
Létesítése

Nagyvárad 1971 I. 26

Siállósi Máté

Képeiket bemutatták a nyírádi
művelődési otthonban is

Napló, Vásárhely 1969. dec. 13.

Fröhlich Iván

Tereppel az Ajka várossá nyilvánításának 10. évfordulójára kiadott pályadíjat

(b.o.): Képek – Arcok közben

Veszprém. Napló 1969 IV. 20.

Fölső sor hátul

Falaslapon él

szerepel a győr. művésztelep

táblaképén

Pór Ernő: Kanada-indiánokkal

beszélgetnek

Kiralföld 1970 VII. 26

Szállási Péter

Emlékére

Balogh Elemér: XII. Órai Idézet
Nagyvárad, 1970. nov. 14. 9. l.

Fölkösi Mátéé

Falakaláptan él

Fekepel a győri nyári művelk-
telep tavaltan

L. G : Győri utcák a festők vásznain

Kisalföld 1970 I. 8.

Bild überrascht. In ihm erscheint uns das innere Licht der Atmo-
cht das von der äußeren Lichtquelle in sie kommende Licht — heller! Es
der Maler in diesem Bild die Luft irgendwie dünner gemalt, weniger
er schwer, weniger körperlich; als wäre in ihr eine höhere Leuchtinten-
ler gewohnten Atmosphäre; als hätte Devos die Distanz verringert, die
n Lichtschwingungen der Farbe in der Natur und der bloß gemalten Bild-
ist, als hätte Devos ein eigenartiges, verfeinertes Lichtempfinden, als
gendwie eine bisher unbekannt gewesene Teilung der Lichtvaleurs ge-
ätte er — wenn man dies sagen kann — die Lichtskala um einen Vier-
t. Dies erscheint auf diesem Bild so absolut neu. Er hat dem Licht des
derts das Flirren, die zitternde Unsicherheit, genommen und diese durch
ersetzt. Vielleicht ist dies eine Entdeckung, die der Maler ganz un-
acht hat. Jedenfalls ist es ein Schritt weiter auf dem Wege, den der
smus gegangen ist . . .

Szöllősy Marcel O.S.B.

15 rajza az alabbi
kalauzban van.

Mihályi Pannonia.

Szöllősy Lászlóné

Junius 18-3o között Budapesten a Hazafias Népfront III. kerületi helységében rendezték meg az Óbudai „Képzőművészek kiállitását, melyen részt vett Roisz Vilmos, Szentesi Rózsa, Szöllősy Lászlóné, Szőnyi Jenő, Veres Gy. Zoltán.

Rajztanitá s 1974-5-31

Szöllösy M. László

1.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 367. l.

X. [illegible] 42.

MDK

Szöllösy

egy kitünö portréval van képviselve.

A Nemes -gyüjtemény aukciója az Ernst-Muzeumban.
Az Ernst-Muz.kiáll.-a.
Nemz.Ujs. 1933. nov. 26. 27.1.

M.D.K.

Szöllőssy Károlyné

"Kalotaszegi teritő" cimmel közli a lap a kalotaszegi teritő tervét, más magyaros mintákat és a kézimunka leirását.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. febr. 8-16. II. évf. 6. sz. 1o6-1o8. lap

Szőllősy Károly

Agnes Rudway: Lightweight concretes. tipográfia, kötéstervek, védőborító.

Cultivé.

A szép magyar könyv, 1963 28. l.

Szöllősy Kálmán
fotóművész

MDK

A Városi Művelődési Központban
nyílt meg kiállítása.

– Dr. Oppe Sándor: Szöllősy Kálmán fotóművész kiállítása
Napló, 1964. jún. 21. 7. lap

Szőllősy Kálmán

milánói iparművészeti kiállítás 1933 emlékérem.

Magyar Iparművészet

1934. 72. l.

SZŐNYEI GYÖRGY

Gergely Mariann: Soós Tamás és Szőnyei Györ
képei : FerencvárosiPincegaléria. In.
Uj Tükör, XXV.évf.4.sz.1988.3.p.

Szőnyi György

„Postgeometria" kiállítás a Fészekben.

Magyar Nemzet.
1987. III. 31.

Strényi György

Kiállítás MTA-ban,
Esslingenben

Magyar Nemzet 1987. I. 23.

Szőnyey György

Kiállítás a Terencváros Pincatárlat

Magyar Nemzet 1985. III. 22.

Szőnyei György, grafikus

L: Nagy Tamás

Vázlatok

Budapest, Bp. 1978. május 16.

mener qu'à la *collaboration*, à un travail mécanique conscient, donc à l'absence sans espoir d'une véritable *communication!*

On ne peut pas échapper à ce despotisme double d'anarchie en faisant des compromis. Même si on les choisit, si on les mélange rationnellement, les résultats et les valeurs des points de vue particuliers ne seront que des valeurs volontairement ajoutées les unes aux autres et n'auront qu'une valeur intrinsèque (l'art pour l'art). Cet état de choses prend ses racines dans le vedettariat de l'époque qui est basé sur le rejet du collectivisme et sur l'exaltation de l'individualisme; détruire cette tendance profonde ou essayer de diminuer sa force par des expériences diverses serait impossible. (La meilleure preuve, c'est le cas de Reinhard : dans toutes ses expériences incessantes qui allaient dans tant de directions, on a retrouvé l'aspiration à l'individualisme.)

SZÖNYEI György

HEGYI Lóránd: Nemzetközi megmérettetés Cagnes-sur-Merben : Szőnyei György és Halász Károly festészetéről. = Árgus, II.évf.2.sz. 1991 85 - 91.p. ill.

Cagnes-sur-Mer, Kortárs Festészeti Fesztivál, 1990
mindkettem szerepeltek

Szőnyei György, grafikusművész.

(sz.): Domus Aurea.

A Fészek Galéria legutóbbi kiállítása a Domus Aurea címet viselte és hat művész munkáit mutatta be: Fekete Károly, Mulasics László, Borbás Klára, Klimó Károly, Sobs Tamás, Szőnyei György műveit.

A kiállítás rendezője: Hegyi Lóránd.

Budapesti Hírlap, 1988. jún. 2-án.

SZŐNYEI György

91 3.67
9.45

Új Művészet

SZŐNYEI GYÖRGY

ÚJ MŰVÉSZET

1998/ ápr.

P - 9396

37.o.

Szöngi
kanikvaingakeut rögzett a budapesti főiskolán. Ls. Erdős Tibor.

Laura Saundor: Thiállitásról thiállitásra

Magyar Thirlap 1971/333 6old.

Szőnyi

Zebegényi temetés, 1928

Havas tájban halad a sötés ruhás temetési menet. A tartalom az áhitott kiegyensulyozottságnak és a halálnak, pusztulásnak ellentmondásból bontakozik ki.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 236.o.

Szőnyi

Az anya-gyermek téma közvetiti a befelé forduló müvészi magatartást, amely a társadamli életen kivül keresi s humanitást./Szőnyi:Esti Zebegényben, 1936/.

Aradi Nóra: Szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 46.old.

Szőnyi

Németh Lajos könyve a „Modern magyar művészet" átfogó képet ad a képzőművészetünk útjáról az időszakról, mely az 1890-es évektől napjainkig tart. Szuggesztív és érvényes jellemzéseit olvasója a XX. sz. képzőművészetének legjelentősebb problémáiban is.

D. Gy.: Új művészeti lexikonok.
Vigília, 1969. febr. 131–132. old.

Szőnyi

Az Képeslapot a Képzőművészeti Főiskola tanárai rajzolnak, akik művészek barátkoztak ki a társadalmi környezetben akik körül nem egy tanár lett agyágyból: Vaszary, Gádor, Szőnyi, Aba Novák és mások.

Szilveszi Tálé János: Képeslapok.
Népnevelés, 1969. márc. 10. old.

Szőnyi

A régebbi stúdió-kiállításokkal ellentétben a mostani kiállításon a festményeket az egyes korszakok szerint csoportosították. Szőnyi Barnath-Kmetty-kapcsolatban állottak, mint a művészetben.

Péter Imre: Studio 17-64
Népművelés, 1969. febr. 30.-31. old.

Szönyi

Hlavní ingarité mě

Uherský - Vítězný 1967/12 19 old.

Szőnyi

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata egy festményének reprodukciójával adja ki művészi levelezőlapon.

Népszabadság, 1969. febr. 15.

Szőnyi

A művészeti diafilmek a művész
állásáról sorozatot készítettek.

(rukkerek): Diafilm – évente kétszázmillió
forintért.

Népszava, 1943. Nov. 30.

Szőnyi

A fiatalokat, igy Szőnyit és Berneth Gurélt szivesen látják a maguk körében az idősebbek, Rippl, Csók, Iványi Grünwald, Fényes Adolf vacsorázóasztalánál.

Bálint Lajos: Ecset és véső Szépirodalmi Könyvkia.
Bp. 1973. 7. old.

Szőnyi

A Szinyei Társaság tagjai között volt Fényes Adolf, Ripp1-Rónai, Csók mellett Márffy, Berény, Szőnyi, akiknek művészete önmagában is a sokv oszínű változatosságot jelentette.

Bálint Lajos :Kezet és vész, Szépirodalmi Könyvkiadó, Bp.1973. 12.old.

Szönyi
kamhvainy a volt Tallos Ilona
festőművészről

Országos Világ 1965/23 20old

Szőnyi:

Gábor Marianne festőművén egyéni mestere volt.

Vigília 1973/9 644. old

Fadrusz.

A 320 oldalas kisformátumú francia képzőművészeti lexikonban nem a jelesek sorában szerepel.

v. ö.: Magyar képzőművészet francia lexikonban.

Magyar Nemzet, 1942. jan. 6.

Szőllősy Kálmán MDK

Emlestérmet kapott

Magyar Iparművészet 1934. 72.o.

MDK

Szőllősy Kálmán

ezüstérmet kapott

A milanói Triennale dijai
Pesti Hirlap 1934. ápr. 1o.

SZÖNYEI György

kiáll.Bp.,Fészek Galéria, 1993

ism. FRANK János: Nem sgraffito [megnyitó]. =
ÉS 1993. március 26. 14.

	=	
sance		1943.
BALOGH: Kolozsvár	=	BALOGH JC
BEKE, Gyf.	=	BEKE ANT hérvárt. Tö
BEKE, Km.	=	BEKE ANT Történelmi
BENKŐ	=	BENKŐ EL topográfiáj
BENKŐ: Rugonfalva	=	BENKŐ EL LIII. 1991.
BERGER	=	BERGER, A Bistritzer A rogramm 1
BOSSÁNYI	=	BOSSÁNYI dapest 191
Bud. Rég.	=	Budapest R
Burzenland	=	Das Burze Kronstadt
CD	=	FEJÉR, GE lesiasticus

Ó-SZÖNY

- gr. Zichy Jana fűvészkertje
- Kubai, Batthyány kastély - angolpark

Roma F: A Bally. Győr, 1860 34.
36

M.D.K.

Szőnyi

A Medgyaszay Szinpadon bemutatott, Fodor László: "Dr. Szabó Juci" c. vigjátékához tervezett szinpadképeket.

Pesti Müsor, Bp. 1945. aug. 2-8.
6. lap

Szőnyi

Fiatal művészek jelentkeztek olyanok ,mint Szőnyi,Bernáth Aurél uj célokkal és eredményekkel és a régebbiek Rippl,Csók, Iványi-Grünwald,Fényes Adolf szivesen látják tagokként maguk körében és a vacsorázó asztalná .

Bálint Lajos:Két asztal társaság
Látóhatár 1970/7-8 742.

Szönyi

Patkó is abból a gyökérzetből
nőtt ki mint Szönyi

Szij Rezső. Rekviem a Nemzeti Galériában

Alföld 1972/3 95 old.

Szőnyi

Megismertük és bevándoroltuk a Szőnyi Társaság művészi eszmeiségét és tagjait körét.

Bálint Lajos: Két asztaltársaság.

Látóhatár, Budapest, 1941. aug. 442. old.

Gyöngyi

ABAV művészeti képaukció keretében.
ahol képei szerepeltek.

Magyar Hírlap, 1971. dec. 17.

Szönyi

Kiállítása volt a Magyar Nemzeti
Galériában

Solymár Istvan: Dr Magyar Nemzeti Galéria
Nő

Népművelés 1968/1 34old

Sárvári

A Műcsarnokban művészetünk legújabb negyed-
századainak alakulásait bemutató kiállításához
annak a művészeknek munkái kapcsolnak
akiknek működése a felszabadulás után is
folytatódott, sőt most is számottevő értékei
elé képzőművészetünknek.

Péter Imre: Háromnegyed század magyar művészet
Az Ernst Múzeum és a Műcsarnok kiállításai

Népművelés 1969/11

3 oldal

Szömyi

Tanár volt az Ipreskertben, művésze-
he is ott bonbakozott ki.

Selmeczi Roth János: Ipreskert

Népművelés 1969/3 40 old.

Szönyi

Az 1968-as Stúdió 58-68 kiállítás ark lizo.
nyilja, hogy a fiatal kiállítók nemcsak Szö-
nyi, Bernáth és Barcsay művészetének hatá-
sára alkalmak.

Péter Imre: Kiállításról kiállításra.

Népművelés 1969/2 3 old.

Szőnyi

Szőnyi Danae ábrázolásával nem lehet
össze Hollós Károly "Danae" alakja.

St. Kürti Katalin: Hollós Károly mitológiás
témájú alkotásai
Alföld 1972/3 76 old.

M.D.K.

Szőnyi

előadásában/
A Kamara Varieté/"Pesti Hiradó" cimmel bemutatott parodia-revü szinpadképeit tervezte.

Pesti Müsor, Bp. 1945. juli. 12-18.
7. lap

SZŐNYI

kb. 30 anya-gyermek témájú grafikáját 1968. augusztusában a szegedi Tanyi-múzeumban ideiglenes tárlaton mutatták be.

Pest Megyei Hírlap, 1968. aug. 3.

Szőnyi

Aranyral.

Pernecky Géza: „A Gretham ér körül". Kiállítás Székesfehérvárott.

Magyar Hírek, 1967. XI. 29. 4. o.

Kodályi

Mesterei sorának Kovács Antal
gyűjteményében (Debrecen)

Ablonczy László: Egy magán-
galériában

Hajdú-Bihari Napló 1971 V. 7

Csontjáték Kocrke, római VI. 270

Szönyi A.

Spitéa

d.

Forum

1933. 332–335. l.

Szőny A.

építész

l.

Forum. 1931. 347. l.

349. l.

357. l.

Szönyi A

pozsonyi épületei

1.

Forum (Pozsony)

1931. 151 – 157. l.

u. o. 157 – 158 l.

(Ein Stadtgarten)

Szönyi A. ~~XXXXXX~~
építész

l.

Forum. 1931. 202. l.
~~XXXXXX~~ 209 l.
211. l. 212. l.

Szöllősi A

építész

L. Forum

1932. 233. l.

234

235

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-9[illegible]

Szönyi A

építész

l.

Forum. 1932. 184, 185. l.

T. c.

„Európa"
Lapterjesztő és könyvkiadó r. t.

Budapest

V. Rotheremere u. 12. III. 4

Szönyi A

épitész

l.

Fórum

1935. 179. l.

alighanem

azonos Szönyi

Endre pozsonyi

épitésszel, a

Fórum Kiadó-

val

Szőnyi A. (Endre?)

pozsonyi épitész

l.

Forum német rév

1937. 82. l.

Szönyi A. -
epiten

l. Forum neinet reü
1937. 186, 187. l.
188. l. képekkel

TARTALOM

1. Cikkek, tanulmányok, értekezések.

	Lap
Gálócsy Árpád: A termelés tényezői:	9
Györki József: A dunántúli villamosítási terv a vegyészeti ipar szempontjából	51
Halász Albert: Felsőmagyarország lakosságának munkával való ellátása a magyar és a cseh uralom alatt	55
Halmi Gyula: Trianon adója	39
Jakóby László: Az öntödei bérezés alapelvei és a munkásnevelés	63
Király Kálmán: Belgrád város tervezett közmunkáiról	19
Koiss Géza: Balesetbiztosítás és balesetelhárítás	23
Kossalka János dr.: A minősítési törvény és mérnöki munkaalkalmak kérdése a képviselőházban	29
Langfelder Károly: Export-szervezet alapítása és a mérnökök foglalkoztatása	20
Ordódy János: A gázhétről	3
Paulini Alfréd dr.: A jó és olcsó városi közlekedés tényezői	15
Soulavy Antal: Ipari termelésünk racionalizálása	5
Vajda Ödön: A gazdasági kiscukorgyárak jelentősége	59
Vajna Ferenc dr. (Pávai): A bányászati kutatások nemzetgazdasági jelentősége	47
Vásárhelyi László dr.: A kémiai termékek (vegyületek) szabadalmazhatóságának kérdéséhez	1

2. Közgazdasági irodalom.

Szőnyi Endre

építész

l, Forum

1934. 325. l.

~~Fedor Miklós, kösei tanonczok-~~

~~hon vezetés~~ VII. 290

Szőnyi Endre

Cikkei

1.

Forum

1935. 135. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Szőnyi András

MAGYAR MUVESZET

1928. 319. 324

die Kunst- und Architekturzeitschrift „Forum“ wodurch er auch der hiesigen Künstlerschaft eine wertvole Förderung leistet. Er ist Mitglied der Ungarischen Gesellschaft für Wissenschaft, Literatur und Kunst in der Tschechoslowakei.

Csákos 15. I.

Szönyi András

Architekt, wurde 1885 geboren (bei Nem mondja) Er studierte am Technikum des Kantons Zürich und an der Akademie Julian in Paris. Nach 6-jähriger Praxis in der Schweiz und 2-jähriger Praxis in Paris wurde er im Kriege für Befestigungsbauten an der Front verwendet. Nach Kriegsschluss projektierte er mit Arch. Claudius Madlmayr die Gartenstadt in Pressburg. Seit 1920 arbeitet er mit Arch. Prof. F. Wimmer zusammen (S. die Aufzählung der Arbeiten bei Prof. F. Wimmer. Er gründete im Jahre 1931

fortsetzt

MDK

Szőnyi Andor és Wimmer Ferenc pozsonyi épitészek

a lerombolt koronázási emlékszobor gránittalapzatából fentiek terve szerint készült az 1914-18-as háboruban elhunyt pozsonyi hősöknek a Murmann-magaslaton felállitott emléke 1925-ben.

Aixinger László: Pozsony. Bp. 1938. 14.l.

intézetek tisztviselő-személyzetének névsorát a Címtár a minisztériumok és nagyobb közebb hatóságok hatáskörét és működési területvi beosztását községi és körjegyzőségek szeknál pedig a sajtó- és pénzügyi bíróságok, lését, a telekkönyvi hatóság, a közjegyzői, adóni fogja továbbá a Függelék-részben a tudok és egyesületek, nagyobb pénzintézetek és vsorát fogja adni az 1920 óta adományozott sainak is (kormányfőtanácsosok, kormányégül tartalmazni fogja a tisztviselők rangbeosan).

ának új kiadása *egész vászonkötésben* 1929. *etési ára 14 pengő, bolti ára* pedig *20 pengő.* **ptember hó 30-ika.** A Címtár új kiadása az *iron* lesz beszerezhető.

zponti Statisztikai Hivatal 100.703. számú útján eszközölhetők.

KIR. KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL.

i nyomda rt.

Szőnyi Ferenc

festő

Szabad Művészet

1952. I. 4. 29. l.

1	8	077.286	
		Czorzak	
1	8	004.062	
4	32		

Budapest 1933 decemberben 4 ½

Blanck

elnökhelyettes.

Szőnyi Ferenc
festő

Szabad Művészet
1957. 11. 578. p.

M.D.K.

Szőnyi Ferenc

Nevét emliti meg a kiállitó müvészek között Berend Ilona: "Kiállitások" c. beszámolójában, s elismeréssel ir müveiről.
Gázgyári dolgozók képzőmüvész csoportja kiállitásáról.

Szinház, Bp. 1947. május 6-12. III. évf. 19. sz.

14.04

Szőnyi Gyula
grafikus

Jelentkezés

F. Rácz Kálmán: Két anyuska
Nők Lapja / 1964. jul 15 - 12 lap

Szönyi Ferenc, festö

Balaton. Olf.
Duna. "

Bpesti Föv.Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll.
1948.jan.3.-22. Kat.

Szőnyi Endre építész

neve szerepel "A magyar képzőművészet Csehszlovákiában" c.cikkben a 7-8.oldalon

Kritika 1973 december

Dr. Szőny Endre, épülő

Megemlítve.

Kretzer Dániel: Izrelit jövőnk építői 93-108.

Tiszatáj, Szeged, 1979. okt.

XXXIII/10

Szőnyi Endre ötv., építész

Megemlítve.

Csatári Dániel: Szelíd jövőnk értelői 93-108

Tiszatáj, Szeged, 1978. okt. XXXII/10.

Frőnyi

Szeretettel az alábbi tárcáto-

Lidérc gáton: Antiszemiták napja
Lakoda az Ernst Múzeumban

Ostrava 1969 IX. 30

Fekete Gyula

Fekete Gyula összes művei

N. N: Magyar mártírok 1896-1945
Kiadásáról az Ernst Múzeumban

Fekete Magyar Néplap 1969 X. 3

SZŐNYI András épitész (1885-1968)

BORUTOVÁ, Dana: Die Persönlichkeiten und Trends in der Architektur Bratislavas der zwanziger Jahre. = Ars, 1991. 2. 101. és ill.

Szirmai Endre 1499
Szirmai János 2324
Szirmai Viktória 1582
Szirmai Zoltán 104
Szirtes János 1761, 2325
Szita Szabolcs 94
Sziveri János 547
Szkalnitzky Antal 19[illegible]
Szluka Emil 279
Szluka Márton 323, 1116, 2062
Szmirnov, I. 460
Szmrecsányi Miklós 547
Szobelnyikov, Vlagyilem 539
Szobol, Tatjana 1258
Szombathy Bálint 49, 1157, 1363
Szomory György 1795
-szőis- 2111
Szőke Annamária 2211, 2325
Szőke László 1694
Szőke Mátyás 741
Szőllősi Endre 2326
Szőllősi Ferenc 280
Szőnyi István 2327
Szörtsei Gábor 2328
Szövényi István 1027
Szövényi Zsolt 1611
Szrogh György 517
Szunyogh Szabolcs 1652, 2165
Szuromi Pál 1378, 1496, 1502, 1655, 1748, 2054, 2058
2201, 2363
Szűcs Eszter 2172
Szűcs György 1205, 2042
Szűcs István 1586

Szőnyi Erik, grafikus

17 Dk

Rajz.

Repr

—: Az ember panaszáról
(Tíz nejlonlap)

12. l.

Család és iskola, Bp. 1964. május

Krónyi Zoltán, grafikus

Rajzok. Rajz.

— : Az ember panaszáról

12.

Család és iskola, Bp. 1962. április

Szőnyi B. István, Pest

M 54

Tutajosok című képe. Rem

—: A roman képzőművészeti kiállítás
képeiről

Népszabadság, Bp. 1979. nov. 29. 7.

Szönyi Béla

Bécsben a magyar képkiállításon szerepelt

M.936.III.21

Szőnyi Balázs MDK

Terhes nő, fafaragás

Leánykafej, fafaragás

Munkás fiu fej, gipsz

Mücsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Szőnyi Árpád

"monumentális pikturáját" méltatja a lap "Kép
zőművészet" c. rovata, melyben az Ernst Muze-
um csoportkiállitásáról ir, ahol szerepelt a
művész Jobbágy Miklós, Beron Gyula és Boriss
László művésztársaival együtt.

Szinház és Divat, Bp. 1921. szept. 22.
VI. évf. 32. sz. 25. lap

M.D.K.

Szőnyi Árpád

A Vidám Varieté "Fele is tréfa" c. revü előadásához tervezett diszleteket.

Pesti Müsor, Bp. 1945. juli. 19-25.
7. lap

SZŐNYI ANTAL, rajztanár

Szombathelyen az önálló városi iparostanonc-iskola 1935. március 1-én nyilt meg. A főhivatású tantestületet szakelőadók egészitették ki. - Szőnyi Antal rajzot tanitott. 450. old.

SIMON ENDRE: A szombathelyi szakmunkásképzés és ipariskola története 1948-ig II. 442. old

VASI SZEMLE, XXIV. évf. 1970. 3. szám, Szombathely

Szönyi Endre

Nobrain

1 –

Forum.

1933. 320 l –

Szönyi Endre

Nobrain

l.

Forum 1933. 280 l.

In diesem Buche wird die Sonderheit der i
Buchmalerei gedeutet und sie in die Zusa
hänge der abendländischen Geistigkeit und
eingefügt. Die vorliegende Arbeit sieht v
polemischen Erörterung kunstwissenschaf
Streitfragen ab und beschränkt sich dara
Weltbild zu zeichnen, wie es in diesen frühen
mälern christlicher Kunst in Nordeuropa
geworden ist.

Szönyi Endre

l.

Forum (magyar rev.)

1936. 8. l.

Szönyi Endre

(Kokava ?) április 22

Madách-tiremlék

terve felett.

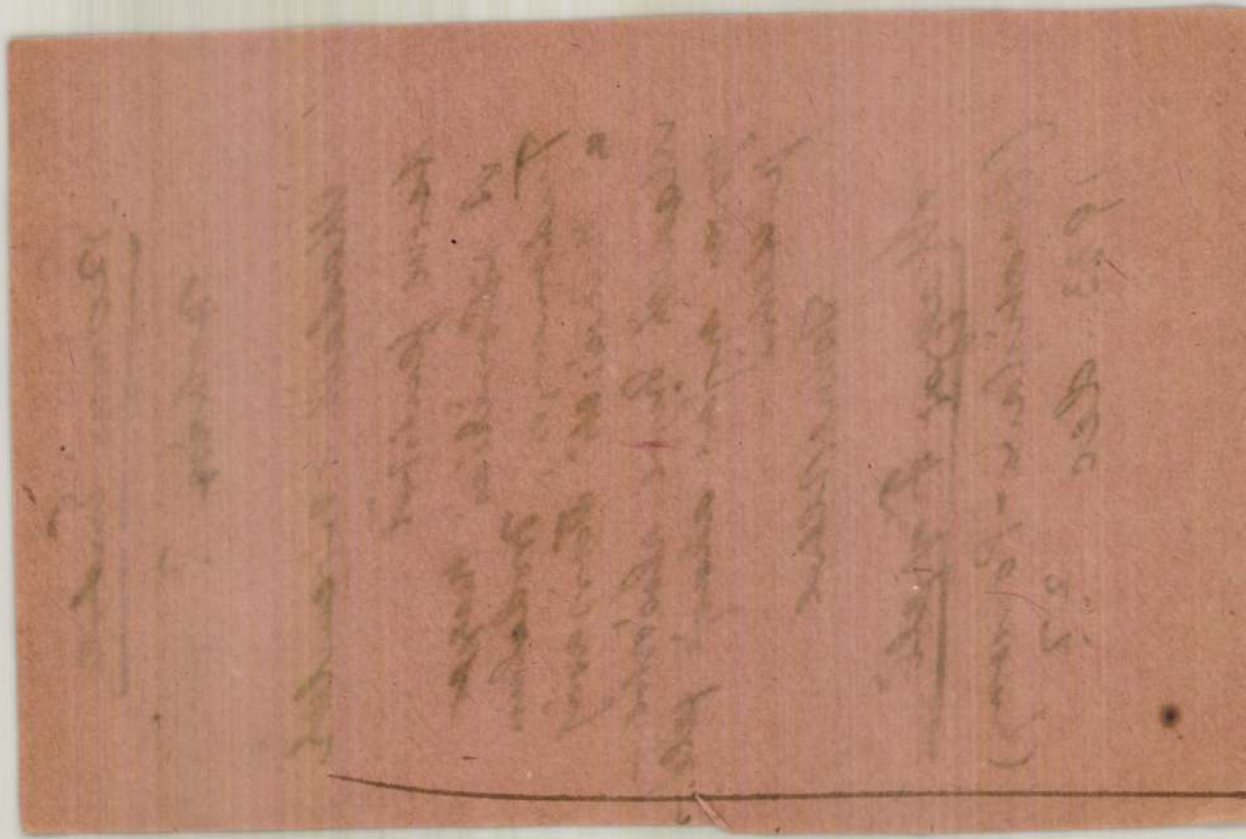
A Szlovákiai Magyar Tudományos, Irodalmi és Művészeti Társaság Madách Imre alkotóerejének szobrai emlékét akarja felépíttetni -

Tömörkény

Magyar Figyelő

(Bratislava-Pozsony)

1933. dec. 22

MDK.

Sróni Endre
építész

Pozsonyban sijeren iskolaépületeket tervezett és valósított meg, bankpalotákat, művelhetési házakat épített. 50 nél több házat épített Pozsony város számára.

Szalatnai Rezső: Sróni Endre.
Művészet, 1916-9. április – 25 lap.

MDK.

Sróny Endre
építész

Művei, irlethárat, villákat épí-
tett Pozsonyban, Pöstyénben, Sa-
morjában és a Csallóközben.

Szalatnai Rezső: Sróny Endre.
Művészet, 1969. április – 25 lap.

M. Dk.

Szőnyi Endre
épitész

A Csehszlovákiai Magyar Tudományos, Irodalmi és Művészeti Társaság Megbízásából 1933-ban Megkezdette Madách Imre Mauzóleumszerű Síremlékét Alsóstregován.

Szalatnai Rezső: Szőnyi Endre
Művészet 1969 április - 25 lap.

Szőnyi Endre épitész

M.D.K.

Csehszlovákia érdemes müvészév nevezték ki.

Szülővárosa Pozsony, itt számos épületet tervezett.
A régi pozsonyi Müvészegylet egyik vezetője.
1931-1938. a Fórum c, magyar és német nyelven irt képzőművészeti folyóirat szerkesztője,

Megjelenés előtt áll : Pozsony épitészete 1848-1918 között c. müve.

Napló

Magyar Nemzet 1966. okt. 1. 7.1.

M.D.K.

Szőnyi Endre
építész

Bernáth Aurél, Mácsay Ödön,
Kmetty János és mások portréja
kiállításra saját kiadásban
adott helyet.

Szabatvai Rezső: Szőnyi Endre
művészete, 1969. április – 25 lap.

Bónyi Endre műtörténész, építész

83 éves korában meghalt

Pozsonyban. Évtizedeken át volt a

pozsonyi Művészegyesület vezetője

Magyar Nemzet 1968 szept. 11

-4

Szőnyi Endre
építész

M.D.K.

A régi pozsonyi városháza restaurálat-
és alagsorát, a kápolnában utcai Pa-
latinus házat, Pozsjeu legrégebb fennál-
épületét Szőnyi állította helyre.

Szalatnai Rezső: Szőnyi Endre
Művészet 1969. április - 25 lap.

Sőmjei Endre
épületei

M.D.M.

Portyáce Medence fürdőhelleje alakításában Sőmjei Endrének nagy érdeme van. Az Eger gyógyvízű strand fürdő, az új fürdőépületek és a nyeher fürdődeik.

Szabatnai Rezső: Sőmjei Endre
Művészet, 1969. április - 25 lap.

MTA

Szőnyi Endre
épitész

Monográfiát irt Perzsay épitészetének
történetéről, amit 1967-ben jelentettek
meg Szlovák nyelven. A műben 3 nem-
zedék épitészetét foglalja össze.

Szabadtai Rezső: Szőnyi Endre
Művészet, 1969. április – 25 lap.

MDK.

Szőnyi Endre
építész

1920-tól 1930-ig Weininger Ferenccel közös keramikai irodát tartott fenn Pesszonyban. Pesszony kerámiaipa fejlesztésének terve Szőnyi Endre nevéhez fűződik.

Szalatnai Rezső: Szőnyi Endre
Művészet, 1969. április - 25 lap.

Sőrényi Endre
építész

MDL

Zwischenbegeisterte sich für Textsammlungen
majd Párizsba került a Julian
Akademiára. Később delegiertt Szófia-
ban és Zürichben Párizsban.

Szakdolgozat: Sőrényi Endre
Művészet, 1969. április – 25 lap.

M:D 4.

Sróny Endre
épitész

Az első világháborúban katonai fizetését megélt, erődítményépítészeti irányított Magyarországon. A harctéri harcaiban Parsony építészeti és városfejlesztési munkájában vett részt.

Szakirodalom: Sróny Endre
Művészet, 1969. április - 25 lap.

MDK

Szőnyi Endre
építész

A Főiskola Magyar és Német
Nyelvű Művészeti folyóirat szerkesztője és kiadója volt 1931-től, 1937-ig.

Szabatvai Rezső: Szőnyi Endre
művészete, 1969. április – 25 lap

M.D.K.

Szőnyi Endre
építész

Rozsnyóban, 1968. augusztus 23-án
83 éves korában halt meg csehor-
szági születésű festőművész.

Szalatnai Rezső: Szőnyi Endre
festőművészet 1969. április - 25 lap.

SZÖNYI Endre emlék

Limes 1999/2. 111. skk

SZŐNYI ENDRE POZSONYI ÉPITÉSZ

KUBÍČKA KUCSERA KLÁRA: SZŐNYI ENDRE

KALLIGRAMM 1995, 6, 71–83

mondani, hogy az a mű, amit dicsérő szavak kíséretében eladásra fölajánl, neki egyáltalán nem tetszik, ám nagyon ragaszkodik épp egy olyan képhez, melytől a művész nem kíván megválni? És el tudja-e hitetni ugyanezzel a művésszel, hogy a vételárnak nem kizárólag a művész önértékelését kell tükröznie, hanem valamelyest a gyűjtő anyagi lehetőségeit is.

A gyűjtőnek ezekre a kérdésekre kell nap mint nap válaszolnia. Aktuális kérdések voltak ezek akkor is, amikor Haas János gyűjteni kezdett, azaz valamikor a hetvenes évek elején. Vagy méginkább a kissé korábbi évek, amikor Haas János még csak nézte a képeket. Micsoda szép idők voltak ezek! Budapesten mindössze két boltot kellett néha-néha fölkeresni, ha a gyűjtő tudni akarta, van-e a nyilvános műtárgypiacon új esemény. A Margit-híd melleti bizományi bolt állandó jelleggel tele volt jobbnál jobb, vagy kevésbé jó, de garantáltan valódi *Kádár Béla*- és *Scheiber Hugó*-képekkel, melyek darabja egy akkori kezdő tanári fizetés egyharmadáért volt megvásárolható. Azért mondom, hogy ezek a képek garantáltan valódiak voltak, mert senkinek nem jutott eszébe, hogy a magyar avantgárd hivatalos felfogás szerint értéktelen vagy alig valamit érő műveit hamisítás révén még meg is sokszorozza. És milyen családias volt a másik üzlet, a Kossuth Lajos utcai! Ahol ma civil ruhás őrzők strázsálnak, oda, a kirakat elé, a járdára *Kohán György, Nagy Balogh János* és *Czigány Dezső* képei voltak közszemlére téve. Emlékszem, egy remek Czigány Dezső-tájkép talán 400 vagy 500 forintért kellette magát. Egy-egy haláleset kapcsán *Uitz Béla*k és *Farkas István*ok és egyebek sora került meglehetősen hosszú időre e két üzlet falaira. Hosszú időre, mert ezeket és a hozzájuk hasonló műveket alig vásárolták. Hányan tudták

SZŐNYI Ende epitai

életművéről ld. Kulbička Kucera
Klára utóiratát Szőnyi Ende: Porsonytól
Kanáig. Porsony 1996 137-149.

lég jelentős személy ahoz, hogy el
eklődés felkelését, s remélem, hogy
rá. 4 -
nösen nem irhatok. Hogy meg tudom-e
i, még nem tudom, de majd februárban,
meg tudom irni, mert ez másoktól is függ. -
öszönöm. Nem tudom, hogy egyeztessem
talmával. Levélzáró formula-e, vagy
kivánság erejében? Hiszen ha minden
lforditani való, akkor én mint kapi-
éldaszó értelmében is legalulra ke-
e egye meg! Pedig annyit gondolkozom,
álljam a helyemet, hogy fenntartsam

SZŐNYI ENDRE

Farkasrét

2003.

161.0